This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Library of the University of Michigan
The Cook Collection.
Miss Jean L. Cook
of Detroit
in memory of her brother
Col. William Henry Cook
1894.

839.
L7
Q

JONAS LIE

SAMLEDE VÆRKER

TRETTENDE BIND

JONAS LIE

SAMLEDE VÆRKER

TRETTENDE BIND

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
KJØBENHAVN OG KRISTIANIA
1904

PERSONERNE.

Lindelin.
Skipper Enochsen.
Styrmanden.
Stewarten.
Seilmageren.
Sjøfolk.
Jan Wiedewelt, Kjøbmand.
Lisken Erpekom, gammel Tjenerinde i det Wiedeweltske Hus.
To Konditorbud.
Jeremiasen, Mathisen, Gamle Eliasen, } Jægteskippere.
Major Rattibach, garnisonerende Militær.
Truls, hans Tjener.
Prædikanten.
Fru Schnackenberg.
Fru Finkenhagen.
Madam Tornkrans.
Fru Snabel.
Jomfru Andrine Kjevlegaard.
Jomfru Witte Kjevlegaard.
Dorthe, Tjenestepige hos Prædikanten.
Trampedeller, Berider.
En Vært.
En Opvarter.
Tre Herrer.
To Hesteinteresserede.
Cirkuspublikum.
Cirkustjenere og Rideknægte.
Nogle af de paa Cirkus Agerende.

FØRSTE AKT.

Kahyt med aabent Skylight og en Trappe paa venstre Sidevæg skraat op til Dækket. Paa høire Sidevæg to Køier over hinanden med et halvtiltrukket Gardin for og en Bænk under. Kister og Skrin, blaa og rødmalte med Bonderoser og Snirkler. Paa Baggrundsvæggen to Kahytsvinduer og mellem dem et Speil, hvorunder et Opslagsbord med en Krak paa hver Side. Tilhøire en Kogeovn og paa venstre Side af Speilet, høiere oppe paa Væggen, et Skab, hvori ses Flasker.

Af og til udover Scenerne ser man en stor Skogkat (en mekanisk) med gulgrønne gnistrende Øine og busket Hale smyge sig om i Kahytten og forsvinde i et Aflukke, der er placeret paa den Køierne modsatte Væg henne ved Trappen, hvor den har sine Unger.

Tilhøire sidder Skipperen, — en bred, staut, rødskjægget Skikkelse. Tilvenstre Lindelin, — de spiller Femkort ved Kahytsbordet.

Lindelin er underlig bondegloret klædt; hendes Ørenringe med store grønne Stene blinker intenst. Hun nytter Kortene koket som Vifte og plirer til Skipperen under Spillet, medens Vildkatten af og til smyger sig om paa Bordet mellem Kortene og om hendes Ryg og Hals.

Lindelin
(skyver lempelig blidt til Katten).

Afveien, Pusen min, — gaa hen og kig i Kortene hans, Du.

Enochsen.

Ja, den Buskesvansen dens, naar den slig pudser én op i Næse og Ansigt, saa — hm! — faar én som en Lyst til at harke sig. — Nei, nei, jeg vil derfor slet ikke sige, at den er i nogen Maade

generlig, den snille, pene Pusen, nei. — (Klapper den forsigtig om Forbenene for at flytte den fra sine Kort. Trækker Haanden hastig til sig.) — Au! — (Dæmpet indsmigrende, medens han suger Haanden for Riftet efter Kloret.) Det tør være et Sæt noksaa lange Barberknive, Du gjemmer saa kjælent i de smaa Poterne dine, Skogpus.

Lindelin
(lægger Kinden ømt ind til Katten).

Du Klør! — Aa, Du er saa deilig, deilig, Pusen min!

(Katten hen til Enochsen.)

Enochsen.

Uf, byr den mig ikke Busken sin igjen.

Lindelin
(kaster ivrig sidste Kort).

Ser Du, sidste Stik mit! — Ud med Honningkagen, Enochsen!

Enochsen.

Nu straks? — Du kan da bie, Søten min, og gi mig lidt Pust til at vinde, jeg ogsaa.

Lindelin.

Bare saa jeg faar bide i den, Enochsen, — et lidet, ganske lidet Bid.

Enochsen
(rækker med Haanden ned i Kisten bag sig efter Honningkage, bryder af og gir hende et Stykke).

Saa — der! Men bare lidet, ganske lidet, hører Du, — ellers vil Du ikke spille mere. Og Du véd Aftalen: — Femkort, til hele Stokken er gi't ud. Vinder Du, faar Du en Honningkage —

Lindelin
(bedende).

Og lidt Mjød ogsaa, Søten min.

Enochsen.

Nu? — midt paa Dagen! Det er forsvoret om-

bord hos Skipper Enochsen det. — Og, vinder jeg, faar jeg et Kys.

Lindelin
(surmulende).

Jeg maa da vel faa en Kagebid til vel, — bare lidt til Pus?

Enochsen.

Nei, Aftalen, Lindelin, — værsaagod!

Lindelin
(spidser Mund og rækker Ansigtet mod ham).

Naar jeg holder Honningkagestykket i Munden — slig? — og deler med Dig, saa Du kan bide af din Halvpart?

Enochsen.

He he he, — he he he, — saa rød en liden Mund som en Rose, og saa blinkende hvid en Tandgar. Det er vel et Syn, som én aldrig skulde ha set Mage til i Verden.

(Han gir hende en Honningkagesnab og rækker sig over Bordet for at bide.)

Lindelin
(drager sig hastig tilbage og spiser Kagestykket).

Det kom af dette tykke Skjægget dit, at Du ikke fik Tag i din Part.

Enochsen
(hidsig).

Saa skal vi spille igjen.

Lindelin.

Ja—a, hvis Du gir mig Resten af Honningkagen, saa Pus, stakkars Pus! ogsaa kan faa lidt. (Enochsen gir hende Resten af Kagestykket, hvoraf hun spiser; stikker en Bid i Munden paa Katten og skydser den saa afsted.) — Gaa nu ind til alle Ungerne dine!

(Katten smyger sig ind i Aflukket.)

Enochsen

(gir ud Kort og de fortsætter Spillet, medens hun tygger. Han tar dundrende med Næverne i Bordet sidste Stik med Glans).

Det er mit. — Nu Kysset!

(Lindelin koketterer bag Kortene og unddrager sig, indtil han faar Nip af Kysset. Hun titter derunder stadig op til Flaskeskabet, og de spiller igjen).

Lindelin

(udbryder overstrømmende).

Nei, hvor slu han er, den staute Skipperen min! — hvor deilig han fusker og ler saa lurt i Skjægget. (Springer op.) Nei, jeg holder det ikke ud, Enochsen! — saa for vakker Du er! (Dækker hans Øine med begge Hænder.) Luk Øinene — helt igjen. Kan Du holde dem slig tæt lukkede, til Du har talt til hundrede, skal Du faa ti — tolv Kys af de bedste. Du lurer Dig ikke til at titte vel? — Du er saa vakker slig med Øinene igjen, Enochsen!

(Springer op paa Krakken og rækker til Mjødflasken, som hun hastig faar Korken af og sætter for Munden. Et Øieblik efter er hun nede.)

Saa, Enochsen, luk op Øinene!

(Hun kysser ham rundt Ansigtet og tæller for hvert Kys til ti.)

Enochsen

(lukker Øinene under Nydelsen).

Jamæn synes jeg ikke, det ligesom dufter af Mjød, naar jeg saadan trækker ind Veiret, ja.

Lindelin.

Næ—i? — og det bare fordi jeg isted tænkte paa Mjød. Men, naar Du vidste, hvor Du dufter af Fisken, vi har ombord!

Enochsen.

Aa saa fin en Natur, Du er, — saa én næsten kan bli bange for at bande endog det allernødvendigste ombord i sin egen Jægt. (Klapper hende varsomt.) Som Lilien paa Marken, som Fløiel og Dun at stryge paa Kinden!

Lindelin

(titter i ét væk snart ned til Honningkageskrinet, snart op til Flaskeskabet. Hun begynder at trippe urolig foran ham, skyver og puffer leende til ham og knytter Haanden som truende op i hans Ansigt).

Du er saa stærk, Enochsen, saa karslig bredskuldret, ligner Hjerterkonge i sin rosselige Vælde med det røde Silkeskjægget dit. Og endda er jeg ikke ræd Dig! (Ler og aper og knader ham, medens hun alt i ét titter ned mod Honningkageskrinet og op mod Flaskeskabet.) Læg Næven din paa Bordet ved Siden af min, Enoch! Hu, — saa svær og barket og skrækkelig den er mod min. Og endda saa tør Du ikke andet end la' mig vinde paa Dig. (Ærter og æggor.) Du tør ikke, — ellers blir der ingen Kys af, véd Du!

Enochsen.

He he he, — nei, Du kan nok gjerne slaa alt det, Du aarker, med den søde, bløde Poten din. Det bare klør saa deilig i Skjægget.

Lindelin

(ser beundrende paa ham. Pludselig heftig).

Nei, jamæn maa jeg lukke Øinene dine igjen, de er for vakkre!

(Lægger begge sine Hænder paa hans Øine og ser sig raadvild om.)

Enochsen

(vrinsker og humrer indfornøiet).

He he he ...

Lindelin.

Hør nu, Enoch, — Gulleskipperen min! Du vil jo være ærlig og aldrig narre eller svige hende, som har gjort det store Offer for sin Kjærligheds Skyld at forlade sit gjilde, rige Hjem langt inde paa Skogen og gaa bent fra Brudeskamlen og lige ombord og tilhavs med Dig! — Ja, for Du maa tro, det var noget til Greier, — det lyste og gløste i Vinduerne, og Guld og Sølv var det, hvad én tog i. Lover og sværger Du, Enoch, aldrig at narre eller svige din egen Lindelin? Aldrig!

Enochsen
(vil fare op).

Ja ved heite gloendes —

Lindelin.

Nei, ne—hei, sid, som Du sidder, hører Du! Luk ikke op Øinene. Og, om Du løi, — aa, jeg laa der i Stivkrampen, — døde paa Flekken, Enoch!

Enochsen.

Sig bare fore Du, saa svær' Enochsen. For en saa rivenes deilig Himmeriges baade Rose og Lilie som Du, — og værre og værre forrivenes deilig blir Du for hver Dag, Sola mi!

Lindelin
(titter begjærlig op mod Flaskeskabet).

Vil Du nu sidde slig rolig, ganske rolig, til Du har faat talt til tohundrede, — saa skal Du faa se mig staa foran Dig med udslagent Haar, som den deiligste Huldre.

(Hopper op paa Krakken, hvor hun saa hastig snapper Flasken ud af sit Rum.)

Du kan gjerne vende Dig bort ogsaa!

Enochsen.

Sig bare fra, naar jeg skal begynde at tælle. — (Slaar Øinene op, idet han vender sig.) Men, hvad gjør Du der ved Mjødflasken?

Lindelin
(indbidt blidt med Flasken i hævet Arm).

Huldren maa da ha noget, som kan forestille Lur vel? — Men nu, — siden Du vendte Dig om og keg, saa — (Straffende i Graad mere og mere jamrende.) — Nei, det havde jeg ikke tro't Dig til, Enoch! Jeg tænkte, Du var en anden Kar jeg, trofast som Fjeldet, og saa —. Uf — huf — dette gaar mig bent tvers gjennem Hjertet. (Skriger.) Giv mig noget at drikke, — jeg daaner — (Peger med Ækelhed.) Du under mig nok noget af det lunkne, grumsede Vand der i Spilkummen henne paa Ovnen.

Enochsen
(reiser sig).

Tag Dig heller en Slurk af Mjøden, Du har i Haanden, Du Smørblommen min, — det kan hjælpe.

Lindelin
(drikker og udstøder mellem hver Slurk).

Aa — haa! — Aa — haa! — Saa Du har bedraget mig, Enoch. En stakkars troskyldig Pige, som Du lokkede bort til Dig! (Hastig.) Men hvad var det, jeg saa, — et stort Hul bag i Buksen din. Snu Dig om! (Medens han vender sig, tømmer hun Flasken helt ud og springer ned af Krakken.) Der maa en ny Lap paa. (Tørrer Øinene.) Nei ikke skal Sjøbassen min gaa slig bar, udsat for Vinden og kolde Blaasten, — om han bedrog mig aldrig saa haardt. Og nu, vi snart kommer tillands og skal beses af alle de fine Byfolk! (Raaber op af Trappen.) Anders Seilmager, Anders Seilmager! Kom med en Lap til Bukseenden hans Enochsen. (Til Enochsen.) Og saa lægger Du Dig der tvertover Krakken, saa jeg kan faa sy.

Enochsen
(forbløffet uforstaaende, opfatter det som Spøg).

Hehehe, — hihihi. Det blev noget at stryge et varmt Persejern paa.

Lindelin
(nikker stolt).

Ja—a, min røsselige Skipperbasse kny'de nok ikke, om saa Bolten var gloendes.

Enochsen
(staar et Øieblik stum oprørt, udbryder saa barsk).

Der? ... tvertover Krakken? ... jeg?

Lindelin.

Naar det er dine egne Bukser! — Nu er Du urimelig, Enochsen.

Enochsen.

Nei saa dundre mig! — Nu svor Enochsen baade for sig og Jægta!

Lindelin.

Ret saa, ret saa, Enochsen! Dominér og husér, — tramp og trak paa Konen din, — i samme Stund, som hun ikke véd, hvad hun skal gjøre for Kjærlighedsgjerning imod Dig! (Begynder at tude.) Og ikke engang husker, at Du lige nu stak hende tvertigjennem Hjertet, — sveg og bedrog mig, — og endda ikke for sit Liv vil vide af andet end dit eget bedste.

Enochsen

(med Gravrøst trækker sig i Skjægget).

Jeg spør Dig bare: Er det sømmeligt for en forfaren Skipper, som har seil't med egen Jægt i fjorten Aar paa alle Fiskeværer at (ser op mod det aabne Skylight) forevise sig for Mandskabet fra den Side?

Lindelin

(sidder med vredne Hænder og stirrer stille fortvilet ned i Gulvet).

Jeg ser ikke andet, end at det blir værre og værre mellem os jeg. (Overgi't.) Aa, jeg er saa ulykkelig — saa ulykkelig. —

(Enochsen stryger og kjæler hende. Lindelin farer pludselig vildt op.)

Jeg vil hjem igjen til Far og Mor! — hjem igjen, siger jeg Dig. Aa, de skulde vide, hvordan Datter deres nu er faren!

Enochsen.

Søten, Søten! — Naar nu Skipperen føier Dig, — hører Du, — føier Dig. — Hør da, hør da. Det skal jo bli, som Du vil, Lindelin min! — Lillepus min ja. — (Trøster.) Saa saa, nu blir det nok bra igjen. — (Ser betænkt urolig op mod Kahytstrappen og Skylightet.) Jeg vil bare først op paa Dækket og kommandere Folkene tilveirs for at bjerge Topseilet. Jægten ruller saa, synes jeg, det er vist øget med Vinden.

Lindelin.

Op paa Dækket med det gabende Hul bag? — Aldrig i Evighed! — saa baade Styrmand og Mandskab skulde faa det at føre Dig ud i Folkemunde

for. Mands Skam er Konens Skam, og din Tort er min Tort, skulde jeg mene. Holdt Du lidt mere af mig, saa behøvede jeg ikke at undervise Dig om det. (Paa Graaden.) Aah, — aah, — jeg er saa ulykkelig!

Enochsen
(puster tungt).

Ja ja ja, — det faar saa bli da, Puten min! (Kjælende over hende.) Nei graat nu ikke, hører Du. Saa, — saa. Enochsen gjør jo som Du vil, hører Du, bare han faar lidt Ræson for det først. Og Lindelin min hun véd nok, hvordan det skal være hun! — Saa, saa Skogprinsessa mi'. — Saa, nu græter vi ikke mere, Kjælepus! Og saa gir Du mig et Kys, saa jeg kan vide, at Du er lige blid igjen.

Lindelin.

Vil Du lægge Dig tilrette da?

Enochsen
(befippet, bedende).

Straks, straks.

Lindelin
(rækker Truten frem).

Der! (Kysser ham; men farer hastig tilbage.) Huf, Enochsen! de Skjæggestubberne dine stikker jo som Børster, strutter som Pigger. Det kommer af din modstridige Natur.

Enochsen
(kryber sig tilrette henover Krakken, som han forsigtig placerer bag den høie Kiste, saa han dækkes for Publikum. Ydmygt).

Her ligger jeg jo.

Lindelin
(til Seilmageren, der kommer ned af Trappen).

Ja, er det ikke en snil Mand, jeg har. Se bare Vildbassen min nu! Der er nok ikke mange Koner, som har Magen.

(Enochsen stønner dybt.)

Lindelin.

Ræk hid Lappen, Seilmager! (Hun maaler den til at passe, klipper og lægger den tilrette over Flængen.) Og nu træder vi Traaden ind i Naalen. (De gaar til hver sin Kant og drager; hun med Naalen og Seilmageren med Traaden, for at den kan bli lang nok. Bekymret ømt over mod Enochsen.) Og nu maa Du ligge rolig som et Lys, Bassen min, skal Du ikke faa Seilmagernaalen i Dig, saa jeg blir nødt til at sprætte op igjen, hvor Du blir syt fast.

(Mandskabets Ansigter med Huer og Sydvester ses derunder tittende og kigende nedigjennem Skylightet og Kahytstrappen. Samtidig høres deres dæmpede Lystighed, og Enochsen vender af og til ængstelig Hodet for at kige didop. Lindelin syer med store Fagter, og for hvert Sting drager hun den lange Seilgarnstraad hen til Væggen. Medens hun drager Traaden til og fra, følger en Stemme hendes Bevægelser med:)

Og hiven hal og stop for Læk
— Rullen gaa, Rullen gaa —
Nu spundser Madamen hans Agterdæk
Hei mi' Rullen gaa!
Saa sjunge vi alle Rullen gaa, Rullen gaa, Rullen gaa.
Der hænder mangt paa Bølgen blaa,
Hei, paa Bølgen blaa!

Saa letted' vi Anker og hev vort Spil
— Rullen gaa, Rullen gaa —
Og hvad en Madam faar sin Skipper til
Hei mi' Rullen gaa!
Saa sjunge vi alle Rullen gaa, Rullen gaa, Rullen gaa.
Der hænder mangt paa Bølgen blaa,
Hei, paa Bølgen blaa!

(De andre stemmer i med Omkvædet, og det gjentages til Syningen er færdig. Enochsen vrider Hodet og gjør Grimacer, og prøver at kige op til Skylightet.)

Lindelin

(klipper Traaden af, naar hun er færdig, og binder med stort Armsving Knude paa Traaden).

Ja, nu slaar jeg Blaaknude paa Skipperen min. (Klapper til med et Klask.) Og nu skal ingen fortale Dig paa din Bag, Enochsen, eller sige Dig i Øinene, at Du ikke er forsørget med Lap og Søm af Madamen din. Og nu i Byen kjøber vi Kjønrøg til at sværte den med.

(Som Enochsen reiser sig, drager Folkene sig skyndsomt bort.)

Enochsen

(retter sig og gaar frem og tilbage ude af Humør).

Jaha, — jaha, — ja san — jaha —

Lindelin.

Saa gir Du mig vel Skrædderkysset da, — og takker den lille Madamen din, som (med en lidenskabelig Gestus hen mod ham) er saa fortittrende forgabet i Dig, at hun gjerne kunde — nam nam, spise op hele Skipperen! (Rækker Munden hidsig hen til ham; men farer som brændt tilbage for hans Kys. Holder sig for Munden og ynker sig.) Au — au, uf da, Enochsen! som Du rev mig med disse Skjæggebusterne dine; de skraber og stikker. Jamæn tror jeg, jeg bløder.

(Hen til Speilet, ser og beser sin Mund, spytter paa en Klud og gnider og pudser sig med Hænderne, som naar Katten vasker Snuden.)

Enochsen

(ler).

Naada, — Du har da kjendt det Skjægget før, skulde jeg mene!

(Det buldrer og tramper ovenpaa og høres „Hoi—ho—ho—" mens de haler i Tougene.)

Lindelin

(vender sig bort).

U—u — — uh — puh, — det var som at komme an i en Rive.

Enochsen.

Naada?

Lindelin

(gysende).

Jeg har aldrig set, det var saa stygt før.

Styrmanden

(raaber med Haanden for Munden ned af Kahytstrappen).

Skipper! — Skipper! — Hoi da, Skipper Enochsen. Vinden forandrer sig. Vi faar Uveir!

Enochsen

(farer til Kahytstrappen og raaber).

Hoi, holloi, — nu er jeg straks paa Dækket.

Lindelin.

Gaa Du, — gaa Du!

(Hun kaster sig ned paa Bænken foran Køien med Ansigtet begravet i Armene.)

Enochsen

(hen og bøier sig over hende; bønlig).

Lindelin min, — Lindelin min da! Snu Hodet og se op, hører Du. Bare lidt, bare Du vil la mig faa saameget som Nappen af Mundvigen din, saa, — hører Du.

Styrmanden

(brøler høiere).

Skipper, Skipper! I faar op og sige, om vi skal falde af en Streg i Kursen. Han begynder at se styg ud.

Enochsen

(roper op).

Ja ja, hoi! — (Til Lindelin.) Hører Du, Smørblommen min, bare snu Hodet lidt op til mig saa —

Lindelin

(kryber voldsomt sammen i Hjørnet af Bænken for at undgaa ham).

Kom ikke nær mig! Jeg faar slig Kvalme. Jeg udstaar ikke det Skjægget. Det er saa ækelt, rent til at miste Madlysten af.

Styrmanden

(vræler).

Skipper, Skipper! Vi maa brase om helt. Skynd Jer!

Enochsen.

Ja ja!

(Farer hen til Trappen.)

Lindelin

(vaker sig og græder).

Nei saa Du har skuffet og forblændet mig med det Skjægget. Og, kan Skjægget være Løgn, saa — kan mere ogsaa.

Enochsen.

Naa saa steike og flaa hele Skipper Enochsen og Jægten hans med, om Du ikke kan lide paa ham.

Lindelin.

Og endda det ikke er mere om at gjøre, end at ta den Busten af Dig!

Enochsen

(stryger sig om Skjægget).

Skjægget, — Skjægget mit? — Hø—hø-høh. Jeg vil se den Karen, som tør rykke i det. Hø—hi—høh. Foruden Dig da. For Du, Blommen min, raa'r nu ligesom for hele Enochsen, Du san, — og kan baade leke og haandtere og flette og knytte i det med de deilige Smaafingrene dine.

(Stemmer og tiltagende Larm ovenfra.)

Hoi-hoho—i—o—ho—

Styrmanden

(brøler ned).

Vinden øger paa. I faar fort op, Skipper!

Enochsen

(spøgende, idet han tar et Par Trin op ad Trappen).

He, he, he — Du, — her er nok ikke Stunder til at tænke paa Skjægget nu. Vinden uler deroppe slig, at det gjerne kunde blaase af Hagen paa én.

Lindelin

(skriger efter ham).

Ja saa kom bare ikke igjen! For noget styggere

end den brunrøde Kosten om Halsen har jeg aldrig set. Hu—u—uh! Jeg taaler ikke engang at tænke paa det.

Enochsen
(parlamenterende, godslig nærmende sig hende lidt igjen).

Saa er det nu saa bra at ha mod Forkjølelse og Halssyge, véd Du.

Lindelin
(skriger).

Vig fra mig, jeg blir fælen!

Enochsen
(mægtig oprørt).

Dette Skjægget! — Enochsens Skjæg — (stryger det med Selvfølelse) har nu staat baade i Havsnød og Storm, i Uveir og Blaast, Sjødrev og Slud og Isregn og Rimfrost med. Og har det klaret sig til nu —

Stemmer.

Holehøi—høi—

Styrmanden.

Skipper, Skipper! I faar op at kommandere til at reve Seilene, nu har vi Uveiret over os.

Enochsen.

Ja, ja, nu er jeg der paa sætte Flekken!

Lindelin
(tigger ynkelig).

Og, naar det bare er saa lidet — det jeg ber Dig om, Enochsen —

Enochsen
(overhørende, — med mægtig Stemme).

— Saa der faar være Maade med at føie Kvindfolks Nykker og Uforstand ogsaa! (Tramper frem og tilbage.) For en Kar blir nu en Kar og en Kjærring — Kjærring, saalænge Verden staar, og Karen faar det bli, som raar, og Kjærringen som lystrer — tilslut, tilslut, siger jeg Dig!

Lindelin

(titter gjentagende koket op til ham og rækker sig mod ham).

Men, om Du fik af Dig det Skjægget, saa —

(Blinker lovende og nikker og gjør sød Mund.)

Enochsen

(blaaser).

At en Skipper ikke skal ha Skjæg, — aldrig skulde én ha hørt sligt, saa rent hen i Urimeligheden!

Lindelin

(tar til Graaden).

Der skal ikke mere til, for at jeg ikke skal kjende mig rent, — rent ulykkelig, alene som jeg er her med Dig paa vilde Havet. (Hulker.) Nei, aldrig havde jeg tro't Dig til sligt.

(Enochsen kjæmpende med sig selv gjør pludselig med en voldsom Overvindelse Mine til at gaa op paa Dækket.)

(Lindelin truende.)

Nu hænger det i et Haar, Enochsen! — gaar Du saa —

Enochsen

(vildt, barskt afvisende).

Hø, hø, Uveir overdæks og Uveir undendæks. Men en Kar faar være en Kar i Pligtens Stund, — eftersom han ikke kan sage sig i to da —

(Vil op Trappen.)

Lindelin

(styrter med opløst Haar hen og omfavner hans Knær).

Saa ta Farvellet da — for sidste Gang. Og Tak for mig for dette Liv. Jeg kommer aldrig til at glemme Enochsen, (brister i Graad) Gulleskipperen, jeg havde og mistede slig igjen!

Enochsen

(forfærdet).

Mi—mi—mistet — (Famlende ned mod hende for at løfte hende op.) He, he. Du snakker saa rent over Dig —. Pas Dig for Støvlerne mine, som er nysmurte.

Lindelin

(ser op mildt jamrende).

Det er bare Smørblomsten din, som Du har traadt ihjel — bare Smørblommen ... Farvel, Enochsen —

Enochsen

(bitter).

En faar kappe Riggen i Nødens Stund.

(Griber Saksen og farer op i Trappen, hvor han oprørt tar Skjægget af sig med store resolute Klip og derunder af og til kiger op til Dækket. Stirrer efter udført Operation trist paa det afklippede Skjæg, som han holder i Haanden. Lystig.)

Jaha, — jaha san, — én faar tænke, én fører ikke Jægten bare med Skjægget! (Puster ud.) Naa, er Du nu fornøiet, Bringebærsukkeret mit. Gi saa Skipperen din en Kys.

Lindelin.

Lad mig først kjende. (Prøver med Haanden.) Jo, slig Skarreklipping skulde farlig hjælpe! Au, au, — er det ikke som det skrubber Fingrene.

Enochsen

(gir sig i Hast til igjen at snauklippe).

Naa da, — Snutten min, Sola mi, — naa da, kjend!

Lindelin

(kjender og jamrer).

Bare værre og værre! — nu er det saa rudt og stikkende som et Rivjern. (Hiver sig graatende om, saa hun ligger med Ryggen op.) Og dette vil Du, jeg skal skrubbe mig paa mit hele Liv!

Enochsen

(skynder sig resolut hen og tar Sæbe, som han spytter paa, og Barberkniv. Han stiller sig op i Kahytstrappen, luder sig, naar han barberer sig, og stikker Hodet op, naar han tar til Raaberten og kommanderer. Brøler med Mellemrum).

Alle Mand til at reve. Dundren ta Jer! Fir af paa Draget. Klar ved Brasene. Svint Jer, svint

Jer, — tordne og kapseise Jer! — Naa et Tag, et ordentligt ét. Hurra boys!

(Vemodig, idet han er færdig med Barberingen.)

Saa saa, ja nu har Skipper Enochsen kappet baade Vævling og Vant.

(Gaar hen til Lindelin, der ligger med Haanden for Øinene, som hun ikke udstaar at se ham.)

Naa naa, Sirupskrukken min!

Lindelin

(slaar Øinene op og Hænderne henrykt sammen med et Klask).

Nei, nu har jeg aldrig set paa Mage saa vakker Du er. Javist har jeg været forgabet i Dig; men aldrig, aldrig havde jeg tænkt eller trod', Skipperen min var saa fortrollende deilig. Saa Du har gjemt Dig bag det græsselige Skjægget! (Slaar Armene om ham, klapper og stryger ham paa Kinderne.) Noget saa fint! — En hel ny forsvimlende Hjerteknuser, istedetfor den gamle Brombassen min!

Styrmanden.

Skipper, Skipper! Det er rent et Hundeveir. I faar op og greie med Kursen. Det kniber, om vi kan klare Pynten til Byfjorden. Her blir ordentligt Hav.

Enochsen.

Ja, javel, nu kommer jeg. (Binder et Tørklæde høit for Hagen.) Det kunde hænde de ikke kjendte Skipper Enochsen igjen deroppe.

(Springer op paa Dækket.)

(Det larmer ovenpaa, trampes, drages Touge og høres af og til Halehøi. Derimellem Kommandoraab.)

Op med Roret! — Støt saa! — Fald af! — Støt saa.

(Lindelin har igjen kastet sig hen paa Bænken; hun ligger og strækker sig, snur og vender sig og gaber mere og mere kjed. Gisper med Øiekast af og til opad Kahytstrappen. Tar endelig til et Uldgarnsnøste, som hun lader rulle henover Gulvet, medens hun holder i Traaden, som er knyttet, saa hun, naar hun vil, kan trække Nøstet til sig igjen. Ligger og trækker det frem og tilbage, medens Vildkatten stikker Hodet

længere og længere ud, indtil den pludselig styrter over Nøstet, som hun saa hastig unddrager den for at begynde at ærte den paa ny. Snakker i det følgende under sin Leg med den.)

Nei da Pus, nei da Pus! — det lykkes ikke. Jeg kjender Dig jeg, ser Du, — skjønner saa godt, naar Du mener at springe til — naar Du lader saa uskyldig og ser ud, som Du har opgit det ja, — og lukker Øinene og myser. De blir bare saa blanke, ser Du. (Trækker Nøstet til sig, da Katten paa ny farer til.) Javist ja, vi blev skamfuld ja. Og ser Du, havde det ikke været mig, Du havde med at gjøre, men bare den skikkelige Enochsen, — saa — ja, — da ja, — saa havde Du nu faat Nøstet mellem Smaakløerne dine ... Stakkars Pus, vi kjeder os ja ... Stakkar, jeg tænker, vi skal faa os lidt Melk, ja, — det bedste, vi véd at godgjøre os med. (Staar op og tar Melkekoppen fra Kogeovnen. Kalder.) Pus, — Pus — Saa ja, op paa Fanget mit, ja. Der, — nu kan Du ta for Dig af Hjertens Lyst. Det er ligegodt som Mjød for mig det! — Naada, naada, — vil Du ikke? — (Katten skriger klagende.) — Naada, Du ser saa ynkelig op paa mig? — For varm kanske. Ikke akkurat slig, som Du vil ha den? Værsaagod! — ikke kræsen. Jeg skulde kanske blaase paa den for Dig! (Trykker utaalmodig Kattens Hode ned mod Melken.) Værsaagod, Snuden ned i Koppen.

(Katten mjaver stærkt.)

(Lindelin i stigende Affekt, koldt.) Saa Du vil ikke gjøre, hvad jeg siger Dig. Værsaagod, Hodet ned i Koppen ... Ikke? — Ikke? — (Katten mjaver ynkeligt. Hun kniber den ved Næsen, saa den gaber, og helder den varme Melk i den. Den skriger skrækkeligt og fræser.) Jaha, vi blir skoldet, naar vi er ulydige og opstanasige! (Koldt, hævnsygt.) Aanei, Pusen min, der er mere i Koppen! (Tvinger Resten af Melken ned i Katten.) Jeg tænker, vi lystrer en anden Gang, jeg!

(Katten styrter elendig jamrende ind i Lukafet til sine Unger.)

(Lindelin lægger sig tilbage paa Bænken.) Jaja Pusen min,

stakkars Pusen min ... Der ser Du, hvad der kommer af at være urimelig. (Ligger og ser mod Aflukket, hvor Katten forsvandt. Udbryder.) Neimæn, om hun vil se ud paa mig engang ... Lillepus ... Lillepus ... Kjælepus. Er hun saa vred nu da? ... saa rent fornærmet? — Ja, ja, javist har vi været slem mod hende ... rigtig haarde ja. Hun vil slettes ikke mere se ud paa mig, nei, — som var saa styg mod hende ... Søte, søte Pusen min, er vi saa rent ikke til at faa blid igjen? Jeg skal tage saameget Honningkage til Dig fra Enochsen, og af Kaffefløden hans, saasnart Du bare kan ta' det for Svien. (Overvældet af Sorg.) Stakkars Pusen min!

(Larmen oppe paa Dækket blir stærkere og tydeligere. Der raabes.)

Fir af paa Draget! Hart Styrbord, Støt saa — — Stræk paa Braserne ... Halehoi — ioh — hoi —

(En Stemme brøler.)

Land isigte forud nede i Læ!

(Kommandostemme.)

Klar til at vende ... stræk i Braserne. Ned med Roret. Haardt Bagbord — støt saa ... Skjærp Seilet! ... bedre op i Luvart.

Enochsen

(kommer farende ned brølende bag sig op til Dækket).

Tæt op i Luvart! salte og annamme Jer. (For sig selv.) Er det ikke Bynæsset vi har dernede i Læ, saa er det sjelve Brandskjærene, og da! — Taagen ligger saa tæt, at én kan skjære i den.

(Skynder hen til Aflukket, hvor Katten ligger.)

Lindelin

(farer heftig op).

Enochsen, Enochsen, hvad vil Du derinde?

Enochsen

(kort, idet han river Døren til Aflukket op).

Sjøkartet! — Væk med Dig, Kat!

(Vil stikke Haanden ind for at trække den ud; men Lindelin stiller sig hindrende ivelen.)

Lindelin
(ophidset).

Jage Katten ud? — min Kat!

Enochsen
(kort).

Afveien! Jeg maa ha fat i Sjøkartet. Her staar Nød paa.

Lindelin
(hyler).

Ud siger Du, — med min stakkars Vildkat, som netop har brændt sig, — skoldet baade Tunge og Hals og ligger der med alle Ungerne sine.

Enochsen.

Ud baade med den og Ungerne, ellers kan baade den og vi komme anderledes ud for det. Vi har Havet over os og Taagen! — Vi ser ikke en Favn forud for Baugen.

Lindelin
(ser ham med sammenbidte Tænder op i Øinene).

Ja, prøv, Du Enochsen, at kaste min Kat ud!

Enochsen.

Du forstaar ikke dit eget bedste, Kone. Slip mig til, — eller — jeg flytter Dig.

Lindelin
(trodsig med kryl Ryg skriger).

Nei, nei, nei, siger jeg!

Enochsen
(bedende).

Lindelin!

Lindelin.

— Finde mig i, at alle de stakkars Smaaungerne skulde ligge og sprælle hjælpeløse her udover Kahytsgulvet og kanske kravle sig bort indimellem Fiskestablerne eller krybe op paa Dækket og skylles overbord ud igjennem Spygatterne! (Hændervridende.) Aa — aah, nu ser jeg dit haarde Hjerte, og hvad for Mand jeg har givet mig hen til!

Enochsen.

Brug nu Vettet, Søten min, — jeg skal svare baade for Folk og Skude.

(Griber Katten.)

Lindelin

(springer op ad Kahytstrappen og skriger overvældet).

Adiø, Enochsen! og Tak for den Tid, jeg var hos Dig. Lægger Du Haand paa Katten, saa springer jeg overbord.

(Forsvinder op paa Dækket.)

Enochsen

(styrter efter og kommer om lidt ned med hende, støttende hende under Armen, mens hun vakler med).

Ne—i, — ne—i, der skal ingen røre din Kat, — din pene Vildkat, — din snille vakkre Kat, nei. Enochsen er Mand for at seile uden Sjøkart, han!

Lindelin

(sukker og stønner og klynger sig ind til ham).

Aah, saa Du har forskrækket mig, næsten taa Livet af mig, Enoch!

Enochsen.

Saa rent medtaget, stakkar! Læg Dig her paa Køien. Lidt Mjød kanske kunde gjøre godt. Jeg skal trække op en ny Flaske.

(Farer efter Flasken og trækker op, medens Lindelin higster og graater.)

En Stemme ovenifra Dækket.

Skipper, Skipper! — Det er selve Bynæsset, vi har isigte. Taagen letter. Vi kan straks være inde paa Havnen.

Enochsen

(puster vældig ud).

Naa saa Tak og Pris! — Værre Seilads, — — jeg syntes næsten, vi alt sad med Baugen op i Skjærene, jeg! — (Tørrer Sveden af Panden.) — Naa, det var et Pust! —

(Lindelin jamrer og sukker.)

Enochsen.

Ja, stakkars liten, ja — (Gir hende Flasken.) Drik lidt Mjød og styrk Dig. Jeg sender Stewarten ned for at pudse og feie i Kahytten, saa her er fint, til vi kommer til Byen.

(Han forsvinder op paa Dækket.)

(Stewarten kommer ned med Svaberen og begynder at rydde og pudse.)

Lindelin

(gisper og gaber).

Vi blir vel liggende ude paa Havnen i Eftermiddag uden at komme iland?

Stewarten.

Nei, var det ligt, — vi lægger lige ind til Bryggen.

Lindelin.

Aah, — og saa kommer alle disse gamle fedtede Fiskehandlerne ombord?

Stewarten.

Det er ellers nok ikke de gamle. De sender Sønnerne sine for sig.

Lindelin

(ivrig).

Sønnerne?

Stewarten.

Ja, af alle de rige Handelsmændene. De staar der saa tæt, at Bryggen er svart af dem, og bare bier og passer paa, hvem der kan komme først ombord og slutte Handel. Ikke før er Landgangsbroen lagt, saa hei —

Lindelin

(aandeløs).

Hvad — hei?

Stewarten.

Hei ja, — ombord hopper de.

Lindelin

(hastig hen til Speilet; hun begynder febrilsk at pynte sig).

Sæt fra Dig Svaberen og find frem Spænde-

skoene mine. Og løft saa lidt mere paa Skylightet, saa de fine Kjøbmandssønnerne ikke skal drage paa Næsen af Fiskelugten.

Stewarten.

Aa, de véd nok ingen bedre Lugt end, hvor Fisken er billig.

Lindelin

(slaar Haaret ud, kjæmmer det og fletter spraglede Baand i det. Hun standser med ét og spør lidt sagte).

Du Stewart, har de ogsaa slig skuttet Arbeidsryg som Enochsen?

Stewarten.

Aa nei da, de gaar saa ranke som Spanskrør, tar ikke deres Haand i noget Arbeide.

Lindelin.

Bare kjører i Vogn ned til Bryggen og kjøber Fisken?

Stewarten.

Og lar Kuskene vente ja, til de har kræmtet og pruttet længe nok.

Lindelin

(kaster mokant paa Nakken).

Naa, saa kan de vel snuse efter andet end bare Fisken vel?

Stewarten.

Jo—ovist, — de bukker sig dybt og viser sin store Respekt for Skippermadamen.

Lindelin.

Pyh, — ikke andet.

Stewarten.

Og spør efter Familien.

Lindelin.

Pøh!

Stewarten.

Og kanske efter om Madamen ikke snart skal ha en Liten.

Lindelin.

Hi hi hi ... (Lidt efter.) De gaar nu vel ikke med Sjøstøvler, slige som Enochsen vasser i hele Dagen?

Stewarten.

Hyh — nei da, Støvlerne deres er saa fine og blanke, at én kan speile sig i dem.

Lindelin

mønstrer pludselig sine Fødder, tar en Klud og gnider stedse ivrigere paa Spænderne. Til Stewarten).

Hid med lidt Kridt! — Puds, Puds!

(Stewarten gnider og pudser og aander ivrig paa Spænderne.)

Jo nu blinker de, skulde jeg tro. Skynd Dig op og se, om vi ikke snart er ved Bryggen.

Stewarten

(farer op i Kahytstrappen og ser ud).

Jo—o, nu lægger vi til Bryggen, Madam.

Lindelin

(skynder sig at trække frem af Kisten; tar paa sig Livstykke med Guldbaand og perlebroderet Brystsmekke. Idet hun er færdig).

Saa væk med Svaberen og Feiegreierne dine. Ud af Kahytten med Dig!

(Stewarten forsvinder.)

Hun sætter sig inderst paa Bænken foran Køien og gjemmer sig bag det klare Sengegardin.)

Kjøbmandssønnen

(kommer ned af Trappen fulgt af Enochsen).

Som jeg siger, I er alt for dyr paa Fisken Jers iaar, Enochsen! Vi kan faa den billigere andetsteds.

Enochsen.

Ja, saa faar I handle der da. Ikke slaar Enochsen en Skilling af.

Kjøbmandssønnen

(begynder distræt at se hen til Lindelin, der titter som forskrækket paa ham fra Gardinet; men lukker det, hvergang han nærmer sig).

Det vilde være Synd, om I, som har havt Handel med vort Hus i saamange Aar, nu skulde

skilles fra os for en liden Prisforskjels Skyld. Og, naar det har været daarligt Fiske, som iaar, saa — (Afbryder, bukker og sprætter med Stokken.) — Det er vel Deres Madam det? — Goddag Madam, velkommen tilbys! — saa faar én være rimelig paa begge Sider. Ikke sandt, Enochsen, — ikke sandt, Madam Enochsen? — og ikke skilles fra en gammel Handelsven. — He, he, Madamen jers vil nok ikke indlade sig med Bryggekjøbmanden, hun. — Men, som sagt, vi maa være rimelige begge, Enochsen.

(Prøver igjen at komme til at se hende.)

Enochsen

(blinker tilfreds).

I faar undskylde hende, Kjøbmand, hun er saa ung endda og har saa lidet Mod paa Fremmedfolk, hun vil helst gjemme sig undaf. — Ja, I maa tro, Kjøbmand, det er en saa blufærdig Hustru, jeg er blet begavet med. (Opmuntrende til hende.) Men saa kunde Du nu gjerne hilse paa Sønnen til selve Kjøbmanden vor, Lindelin, (vrinsker lystig) — saa blev han kanske blidere og medgjørligere paa Fiskeprisen.

(Lindelin titter og slaar et Øieblik Gardinet helt tilside; vender sig undselig halvt fra og stikker Haanden frem bag sig for at hilse Kjøbmandssønnen, som tar den. Hun trækker den straks til sig igjen.)

Kjøbmandssønnen

(opstemt).

Og lidt skal jeg nu ogsaa fra min Side lette paa Prisen. Fire Skilling paa Vaagen!

Enochsen

(brøler i Latter).

Hihihi — ja, sa' jeg ikke, det hjalp!

(Lindelin stikker atter Haanden frem til Kjøbmandssønnen, titter til ham, og trækker den saa raskt til sig igjen.)

Kjøbmandssønnen

(ivrig).

Siger jeg, at jeg gir seks Skilling mere pr. Vaag, saa slaar De nok til, Enochsen.

Enochsen
(humrer indfornøiet).

Hehehe, — aa nei da, her faar nok lægges anderledes paa!

Kjøbmandssønnen.

I faar ikke være for urimelig. I ser jo jeg strækker mig saa langt, jeg kan.

Enochsen.

Da faar I nok se til at række Jer længere endda, skal her bli Handel af idag.

(Lindelin fniser og flirer mere aabent til Kjøbmandssønnen og ærter ham ved hastig at drage Haanden tilbage, hvergang han tar den.)

Kjøbmandssønnen
(med et dybt Aandepust).

Naa, — saa tolv Skilling være lagt paa Vaagen med én Gang da! — om Madamen vil gi mig sit Haandslag paa det.

(Han fanger hendes Haand og drager hende frem til Krakken ved Bordet; stryger og klapper den.)

Lindelin.

Han tog Haanden min, Enochsen! Jeg gav ham den ikke til noget Haandslag paa Handelen, saameget Du véd det. (Hun gjemmer Haanden koket paa Ryggen.) — I faar den ikke, Kjøbmand, — I faar den ikke, før I byder mere.

Kjøbmandssønnen
(hidsig).

Fjorten da paa Vaagen!

Lindelin
(gir ham hastig Haanden, den hun paa samme Vis som før trækker tilbage. Ærtende).

Men det var ingen Handel — var ingen Handel —

Kjøbmandssønnen
(høirøstet i Ekstase).

Seksten — seksten er buden!

Lindelin.

Byd atten, saa skal I baade faa holde og klappe den — en Stund — ja, bare en Stund —

Enochsen

(gaar urolig frem og tilbage).

Hm—m—m. Hm—m—m—

Lindelin

(drager Haanden til sig og gjør sød Mund).

Det kan være nok for det Bud. Ikke sandt, Enochsen?

Enochsen

(lummer).

Hm—hrrrr—rhmm —

Lindelin

(stikker pludselig Ansigtet nær op til Kjøbmandssønnen).

Siger I tyve, saa — (Trækker Ansigtet tilbage.) — Nei, jeg har ikke lovet noget.

(Ærter videre og sætter rund Mund til ham.)

Kjøbmandssønnen

(brøler).

Tyve Skilling!

Lindelin

(afsides til Enochsen).

Bi bare, nu skal Du snart faa hele Marken.

Enochsen

(i ulmende Oprør).

Tak, — overmaade Tak. — Hm—mr—rr—hm.

Kjøbmandssønnen

(sidder paa Bænken ved Siden af Lindelin og begynder at famle med Fingrene i hendes Haar).

Saa pen og ven en Madam, De har, Enochsen, — saa morsom at prate med, at én glemmer baade Skillingen og Fordelen. (Opstemt.) Det var da nogle vakkre Baand, Madamen har i Haarfletningen sin.

(Napper efter ét, saa Knuden løses op med Haaret.)

(Lindelin fniser og unddrager sig. Kjøbmandssønnen gantende.)

Hvor har Madamen kjøbt dem?

Lindelin

(kjælent i samme gantende Tone).

Hihihi, — akkurat der, hvor De har kjøbt de smaa fine Knebelsbarterne Deres.

Kjøbmandssønnen.

Om Forladelse, Madam!

(Tar hendes Flette og begynder at bese og plukke den op.)

Enochsen

(oprørt).

Det er naa vel ikke der, Di skal finde Prøven paa Fisken min, véd jeg. Den staar synlig nok for enhver stuvet indover Lastevæggen, baade Rundfisken og Stokfisken.

Lindelin

(nikker og blinker forstaaende til Enochsen).

Hys, Enochsen! Gaa bare lidt op paa Dækket Du og lad mig raade, saa skal vi nok faa op Fiskeprisen.

Enochsen.

Op paa? — paa Dækket! — Hø—høh. — Joho, — jovist jo. Det kunde bli artig Fiskehandel det, — høhø, — Enochsen gjorde der ja!

Lindelin.

Nei, om Di faar Lov til at plukke op flere Knuder nei — i Fletten min, — uden Di byr mere paa Fisken.

Enochsen

(fræser, medens han oprørt vandrer op og ned i Sjøstøvlerne).

— Den Mand faar nok erfare mangt, som overlader Kjærringen at by ud Fisken for sig.

Lindelin

(slaar ham koket lokkende og ærtende over Fingrene).

Vær saa god la' være. Vil Di la' være ...

Kjøbmandssønnen

(vildt).

Jeg smelder i med en Mark og tolv med engang!

Lindelin
(triumferende).

Hører Du det, Enochsen!

Enochsen.

Hø—ø—øh—mm —. Om jeg hører? (Brøler.) Jeg baade hører og ser!

Kjøbmandssønnen
(fortabt og fordybet i Lindelins Haar).

Nei saa underligt at føle paa — og stryge. Er det ikke som det gnistrer!

Enochsen
(stanser i undertrykt Oprør midt paa Gulvet og siger i langsom Forretningstone).

Anbelangende Fiskeprisen, saa finder jeg det forsvarligst at forhøre mig ude i Staden først, — hvordan Prisen staar paa Markedet. Enochsen er ikke den Mand, som slaar til iblinde, nei. — Saa—e — saa—e, om Hr. Kjøbmanden vil være saa snil at umage sig hidned igjen om en Timestid, saa skal han faa fuldt Svar og Besked.

Lindelin.

Men saa kunde han jo heller bli siddende hernede i Kahytten og vente saalænge, Enochsen! til Du kommer tilbage. — (Blinker og gjør Tegn til Enochsen.) Saa trakterer jeg ham imedens med Mjød og Honningkage, saa kan Du tro, jeg skal faa ham endnu anderledes baade myg og villig.

Enochsen
(stryger sig om Hagen som om Skjægget var der).

Aa nei, — aah — ne—i —. Jeg maa tage Byklæderne paa og tvætte mit Ansigt — og klippe og studse mit — hm, — overveie Sagen i Ensomhed —. Saa—e, — jeg siger Jer Adiø, — Adiø — saalænge, Hr. Kjøbmand. Adiø — Adiø —

(Haa driver Kjøbmandssønnen overvættes høflig med Buk paa Buk op ad Kahytstrappen.)

Lindelin

(vinker derunder bag Enochsen til Kjøbmandssønnen og kaster Slængkys).

Det maa være sikkert, at De kommer igjen om en Time, — gjerne lidt før. (Holder Kjøbmandssønnens Stokkeknap og fniser.) Jeg beholder Stokken Deres, som De har glemt, saalænge!

Enochsen

(puster ud).

Se saa — æh, — sesaa! (Bukker spydigt efter ham op ad Kahytstrappen, da han er forsvunden.) — Adiøs — Adiøs. Hæhæhæ, — jaha. Den Karen mente nok at kjøbe Fisken min, han! (Begynder at vandre paa Gulvet.) — Det var rent, saa jeg syntes, det spøgte for en Ulykke — hu! — saa stygt han sad der og bød og bød.

Lindelin

(staar og mønstrer og betragter sine Fletter foran Speilet. River dem op saa at Haaret hænger helt udslaget om hende).

Neheida — neheida, — han var ikke en slig, som dræver og betænker sig, saa én kan tælle til hundrede mellem hvert Ord. Han la' paa og la' paa han! — ordentlig friskt, hørte Du.

Enochsen.

Javist baade hørte og fornam jeg.

(Lindelin staar med Haaret løftet op over det ene Øre for at kjæmme det, saa den store grønne Ørenring vises. Idet hun fører Kammen, falder Ørenringen ned paa Gulvet, og der ses udrullet som fra sit Fæste et langt loddent Dyreøre, som er splittet ved et Klip. Hun ser forfærdet efter Ørenringen og vil sætte Foden, hvor den ruller, medens hun fremdeles selvforglemmende holder Haaret op, saa Dyreøret er synligt.)

(Enochsen staar som fastnaglet stirrende, raver saa forfærdet et Par Skridt bagover og slaar ud med Armene. Udbryder saa halvhøit for sig selv stammende i Panik.)

Trold! — Trold! — Troldklip i Øret! —

(Gjør et pludseligt Sæt, som for at redde sig op ad Trappen; men stanser betænkt og grundende med Haanden knyttet op til Panden.)

Lindelin

(har tat op Ørenringen og staar ved Speilet befippet optaget af at faa fæstet den i Øret og skjule Troldklippet, som ubemærket fjernes. Enochsen holder sig hele Tiden længst mulig fra hende, trykker sig hen til Kahytstrappen eller bag Kisten til Dækning. Lindelin, efter at ha faat Ørenringen ind, uden at vende sig).

Ræk mig Kammen, jeg mistede den paa Gulvet der ved Ovnen.

Enochsen

(med sky Blikke paa hende strækker og myger sig didhen og rækker hende forsigtigst mulig Kammen, som han holder med to Fingre længst ude i Yderkanten).

Der — der —

(Lindelin kjæmmer og pudser ivrig Haaret.)

(Enochsen afsides for sig selv.)

For en Gru — hu—huh, — — ser jeg ikke selve Helvedes Luer, hvordan det gnistrer. (Stønner.) Aa—haa—aah —

Lindelin.

Det store Guldbaandet mit til Haaret ligger i Kisten. Tag det hid, Enochsen.

Enochsen.

Javist — ja —

(Han finder det frem og rækker det til hende paa samme forsigtige Vis.)

Lindelin.

Og Brystsøljerne i Lædiken. Saa er jeg akkurat i slig Stads, som da jeg stod pyntet til Brud.

(Enochsen leder dem frem, lægger dem varsomt hen paa Yderkanten af Bordet og knepser med Fingrene, som han har brændt sig.)

(Lindelin neier sig først mod Speilet og saa mod ham.)

Du synes vel, jeg er fin nu, Enochsen? — Og hvad mener Du, Kjøbmandssønnen vil sige nu!

Enochsen.

Han vil hi—hi—hi—higste, vil han. —

(Tar sig til Hodet med begge Hænder, — strammende sig op for sig selv.)

Bare hold Ørene stive, Enochsen!

(Som han faar en Idé.)

Hvor er Kahytsnøglen? —

(Leder og rumsterer overalt.)

(Høit, med Betydning til Lindelin.) Enochsen skal nok vide at passe paa og forsvare sin deilige Skat!

(Han finder frem en stor Nøgle og begynder at prøve og vride den i Kahytsdøren.)

Jo da, den passer. Den laaser, saa rusten den er.

Lindelin.

Laase mig inde? — Laase mig inde! — Du kan driste Dig! — Jeg dør — Jeg kvæles — Jeg maa ha Luft!

Enochsen

(oppe i Trappen og kiger ud).

Fyren er ikke længere borte end ved Fiskevægten, — staar der og passer paa. Men det skal Enochsen sætte Laas og Bom for!

(Skynder sig ned og lukker Kahytsdøren, som hele Tiden har staat aaben, laaser den udenfor med Bram og Brask, medens Lindelin skriger og jamrer.)

Lindelin.

Søte, søte Enochsen, — bare et lidet Ord — (River voldsomt i Døren.) Et Kys før Du gaar vel —

Enochsen

(raaber ned gjennem Skylightet).

Jeg blir borte mindst til Klokken otte iaften; men nu kan Enochsen være rolig! Se der, tag Arbeidsfrakken min og hæng den op paa Knaggen, jeg har byttet paa mig Pjækkerten.

(Han sender den ned gjennem Skylightet, og den store Nøgle falder ud af Lommen.)

Lindelin

(farer hen og tar den. Staar en Stund og lytter, gjør saa et vildt Kast af Glæde).

Hihihi, han glemte at ta Nøglen ud af den, da han byttede.

(Neier haanlig med Nøglen pegende efter ham.)

Adiøs! Adiøs, Enochsen!

(Hun aabner Aflukket og lokker paa Katten, der springer op paa hendes Fang med et Mjav, da hun sætter sig. Lindelin kjælende.)

Ja—a — mjau —

Katten
(med længere Tone).

Mi—ja—u—u—

Lindelin
(tar Tonen efter).

Mi—ja—u—u—

Katten.

Mija—a—au—

Lindelin
(indsmigrende douce).

Mi—a—a—u—

Katten
(stærkt).

Mija—a—au—

Lindelin
(sagte smægtende).

Mija—a—au—

Katten.

Mija—a—au—

Lindelin
(hendøende med ømt himmelvendt Blik op mod Skylightet).

Mi—ija—a—a—u—h— (Lytter.)

Hys! — — (Hurtig med et Spark efter Katten.) Ned med Dig, Pus, — ind med Dig!

(Katten forsvinder i Aflukket. Lindelin blir siddende med et hengivent lidende Udtryk, Øinene nedslagne og Hænderne i Fanget, medens Kjøbmandssønnen ses at kige ned paa hende fra Skylightet. Hun lader, som hun ikke mærker ham og udstøder af og til et dybt Suk.)

Kjøbmandssønnen.

Madamen sidder saa alene, ser jeg.

(Lindelin sukker dybt.)

Madamen sukker saa, — har hun nogen Sorg? Et saa deiligt Væsen skulde aldrig hengive sig til Bedrøvelse.

Lindelin.

Den, som er bundet til en saadan Mand som jeg, maa nok sørge. (Sukker.) Sidder her indelaaset som en fangen Skogens Fugl!

Kjøbmandssønnen.

Om Madamen vilde slippe mig ind i sit Bur og lade mig dele hendes Fangenskab.

Lindelin.

I maa hellere gaa Eders Vei og ikke friste en ung Kvinde, som hardt kjæmper for at holde sig sin strenge, tyrranniske Ægtefælle lydig.

Kjøbmandssønnen

(trænger paa).

Min høieste Længsel er, om jeg kunde sidde hos Madamen og fordrive hende Tiden.

Lindelin

(med Øinene op mod ham strækker pludselig Armene hændervridende bønfaldende op).

Aa, — vil I gjøre mig ulykkelig? — Lad mig være ved min Pligt og Skyldighed!

Kjøbmandssønnen.

Skjønneste Madam! Jeg er ganske helt betagen, saa jeg skjælver og knap kan staa paa mine Ben.

Lindelin

(reiser sig pludselig).

Nu husker jeg, at min Husbond bød mig hænge sin Arbeidsfrakke op paa dens Knag! (Tager den og lader, som hun taber Nøglen ud af den. Overrasket.) Aa, der har han forglemt Nøglen til Kahytsdøren!

Kjøbmandssønnen.

Nøglen? — Kunde Madamen ikke række mig den?

Lindelin

(staar med Nøglen, ser fra den op paa ham og ned igjen).

Nei, nei, — lok mig ikke, — frist mig ikke. (Bedende.) I maa heller gaa Eders Vei. Her har I Eders Spadserestok, som I forglemte.

(Rækker den med Vemod op til ham.)

Kjøbmandssønnen
(holder Spadserestokken ned til hende).

Kunde Madamen ikke hænge Nøglen paa Krogen i Stokkens Haandtag?

Lindelin.

Og hvad Glæde skulde jeg vel have af at sidde hernede i denne kvalme Kahyt, hvor jeg har pintes saa længe, — medens Staden surrer og rumler af Lystighed, og jeg hører Vognene rulle i Gaderne?

Kjøbmandssønnen.

Vil Madamen række mig Nøglen med sin skjønne Haand, saa ruller vi den ganske Eftermiddag i min lukkede Vogn, medens Stadens Mærkværdigheder passerer forbi vore Øine. Og ikke skal det mangle paa Tærter med Topper af Crême og den sødeste spanske Vin.

Lindelin
(hænger halv bortvendt og stærkt nølende Nøglen paa Stokkens Krog).

Saa hardt kan I friste en uskyldig Kvindes Længsel! — Og, naar I lover at føre mig hid igjen inden iaften ved Ottetiden, da Enochsen kommer fra Skipperklubben, saa overgir jeg Jer Nøglen som til min bedste Ven.

Kjøbmandssønnen
(aabner Kahytsdøren, rækker hende Haanden og drager hende ivrig op ad Trappen).

Kom! — Kom, min deiligste! — Vi maa skynde os, medens Folkene er nede i Ruffet ved deres Kaffe. —

(De forsvinder.)

Enochsen
(kiger lidt efter gjentagne Gange forsigtig først ned af Skylightet og saa ind af Kahytsdøren. Stiger saa ind og gjør nogle groteske Pas med Knælen i Knæerne og Knepsen med Fingrene af Fryd og Tilfredshed. Hemmelighedsfuldt).

Jaha, borte er de. (Triumferende.) Ja ha—a sa'n!

(Raaber op fra Kahytstrappen.)

Alle Mand paa Dæk! — Sidder I der i Ruffet og mager Jer. — Saa, saa, rap, skynd Jer, som Pokkeren var efter Jer! — Hiv ind Landtouget og stag Jægten ud fra Bryggen! — Spyt i Næverne og faa Seilet heist, siger jeg. Sæt Kurs ret ud af Bugten, Styrmand! Jeg har faat Bud paa Fisken min fra en Havn nordenfor, saa I skjønner, det haster.

Stemmer fra Sjøfolkene.

Halioho—o. Halio—o—ho—

(Larm og Trampen og Touge, som drages ovenpaa.)

Enochsen.

Se saa! Se saa! — nu fyldes Seilet og glider Enochsens Jægt ud af denne Havn — hehehe, — efterat ha afsat sin tyngste Ladning ja, til — hehehe, Kjøbmandssønnen, som gjorde saa gode Bud. (Ser op til Dækket og gnider sig i Hænderne.) Jo, nu stryger vi forbi Havnepynten!

Jo—o, nu begriber jeg det, som vi lo saa af, at hun var kommet til at svare nei for ja i Kirken. (Gysende.) Gygra! —

(Sætter Hænderne for Munden og roper pludselig med et forfærdeligt Nødskrig.)

Alle Mand hid! — Alle Mand hid!

(Folkene stimler ned ad Kahytstrappen og kiger fra Skylightet.)

Aa jeg ulykkelige Skipper Enochsen! — Aa jeg arme Mand! — Konen min — min skjønne, deilige Kone —

Folkene

(i Munden paa hverandre).

Hvad er det, Skipper? Hvad gaar der af Jer?

Enochsen.

Aa, — saa daarligt har I passet paa, mens Enochsen var iland! — Konen min er borte, — rømt med Kjøbmandssønnen!

Folkene.

Aa—aa—

Enochsen

(peger paa Lædiken).

Og hun har tat alle de kostbare Perlebaandene med sig.

Folkene.

Aa—aa—

Enochsen.

Og Søljerne og Guldbeltet —

Folkene.

Aa—aa—

Enochsen

(slaar sig som fortvilet for Panden).

Væk, siger jeg, og lad en stakkars bedragen Skipper faa sørge i Fred!

(Folkene drager sig bort, medens Enochsen snufser og tørrer Øinene. En Hund gjøer oppe paa Dækket, og Enochsen farer lystig hen til Aflukket og tar Vildkatten i Nakken og kaster den op ad Kahytstrappen.)

Hoho, Griban! nu skal Du faa Smaus!

(Hunden høres rasende at glamme.)

Og her skal Du faa mere —

(Kyler alle Ungerne, én for én, op ad Kahytstrappen, medens Hunden gjøer og glammer. Enochsen rømmer sig efter fuldbragt Gjerning, ser sig om og puster stærkt ud. Gaar saa hen til Flaskeskabet og skjænker langsomt i et Glas.)

Nu tror jeg, det kan være Tid til, at Skipper Enochsen tar sig en ordentlig Genever.

(Humrer og gotter sig og ler mellem hvert Drag og tømmer betænksomt Glasset.)

Dengang berged Skipper Enochsen sig, — (tar sig om Hagen efter Skjægget) — om end med kappet Rig.

(Raaber, idet han forsvinder op paa Dækket.)

Stewart! — Stewart! — Luft, fei, skrab og skrub, skur og skyl med fulde Poser, saa her blir vel renset!

(Teppet falder.)

ANDEN AKT.

Kjøbmandens Stue. Et hyggeligt gammeldags, solid møbleret Værelse med Gyldenlæders Stole. Sofa ved den ene Sidevæg med et Klaffebord foran. Skraat ud paa Gulvet en moderne afstikkende silkebetrukket Chaiselongue. Paa den modsatte Væg et gammeldags beslagent Skatol med Speil over, samt nærmere Forgrunden en Dør til de indre Værelser. I Baggrunden to Vinduer og Dør ud til Gadedørstrappen. Foran det ene Vindu Forhøining med Sybord og i Vinduskarmen et Fuglebur med Fugl i. Paa Væggene nogle Familieportrætter med Haarpisker.

Erpekom
(alene, pudser og støver).

Aa ja — aa ja, — det knager baade i mig og Møblerne. Her kjøbes nyt ind og føres gammelt ud, sl iftes og byttes — snart kommer vel ogsaa gamle Lisken Erpekoms Tur, spøger det for. Leben og Lustighed og flere Kalaser i én Uge end før i det hele Aar.

Jan Wiedewelt
(kommer hastig ind og ser sig om).

Er Madamen ikke paaklædt endnu?

Erpekom.

Ne—i, det er Torsdag idag, da Paraden og Musiken trækker forbi, og Madamen altid pynter sig længe udover Formiddagen.

Jan Wiedewelt.

Fehl geschossen, gamle! Pynter hun sig idag, saa er det, fordi det er vor Bryllupsdag. (Gaar frem og tilbage.) — Og javist har man travlt ja i denne Tid! Men dog ikke travlere end, at man kan svippe ind fra Kontoret og se til sin Hustru paa sin Aarsens Bryllupsdag.

Erpekom
(griber hastig fra Skatollet en Flaske med lugtende Vand, hvoraf hun ubemærket dusker henover Gulvet efter ham).

Svært saa mange Fiskejægter der er kommet

i denne Uge! Ovenfra Salsvinduet saa jeg imorges igjen en hel Rad indseilendes.

Jan Wiedewelt.

Ja, det ser ud til at bli et godt Aar for os Kjøbmænd paa Bryggen, saadan efter Jægtemasterne at regne.

Erpekom.

Gaden pakkende fuld af Skippere og Styrmænd, saa den ene gaar i Hælene paa den anden helt op til Kontordøren.

Jan Wiedewelt
(muntert).

Men saa maa én jo bekjende, Erpekom, at én Skilling snydt sig til, gir en ret Kjøbmand mere Glæde end en hel Daler ærligen vundet efter Skik og Kotume.

Erpekom.

Ja, maatte her bare snart bli Fred og stilt igjen.

Jan Wiedewelt.

Siger hun saa, gamle. Hun, som har tjent i dette Hus baade i min Fars og Farfars Tid, burde dog vide, at jeg ikke regner den Jægt for noget synderligt, som ikke bringer mig ind mindst sine seks, syv hundrede Daler.

Erpekom
(stænker hovedrystende efter ham).

I al Jer Fars og Farfars Tid kom de Jægter altid med Lykke til Huset ja!

Jan Wiedewelt
(lystig).

Og mig bragte de alt det første Aar en Kone, der er saa god som en hel Guldklump med engang. Men jeg véd nok, hvad I mener. I synes, jeg ødsler anderledes paa hende med Presenter og Foræringer end gammel Skik og Sæd var før i Huset. Jeg grubler nu blot paa, hvad jeg skal udfinde at for-

nøie hende med idag. (Erpekom skvætter af Flasken efter ham.) Havde jeg ikke saa travlt — (Stanser betænkt.) — Jeg kunde ogsaa for én Gangs Skyld lade det bero med en ganske ringe Ting. Thi, hvad der kommer fra min Haand, blir for hende som forgyldt og overdrysset med Sol, siger hun bestandig og altid. (Spøgende.) Men I har aldrig havt nogen Erfaring om Kjærligheds Lykke, Jomfru, — og saa begriber I intet af min Tale; den blir som Duft og Luft for Jer.

Erpekom

(stænker ivrig).

Ja, kunde én blot faa den Duften og Luften væk!

Jan Wiedewelt

(stanser opmærksom paa, at hun skvætter efter ham; trækker Benet til sig).

Men, hvad Pokker har I fore der?

Erpekom

(spydig).

Vand og Vaskeklud gjør det ikke længere. Nu dufter og lufter vi Huset og bestiller Flasker med vellugtendes i dusinvis.

Jan Wiedewelt.

Ja, nogen saa fin i Fornemmelsen som min Hustrulil skal man lede efter.

(Idet Lindelin nu ses at komme, gjemmer Jan Wiedewelt sig bag Døren. Hun er i nogetslags glansfuld changeants Silkekjole og har grønne funklende Ørenringe.)

Lindelin

(stanser i Døren og trækker paa Næsen).

Ja, skvæt, skvæt bare, Erpekom! Den Fiskelugten trænger sig ind overalt, — Hyh, — py—y—h—.

Jan Wiedewelt

(springer frem og overrasker hende med et Kys, bukker og komplimenterer).

Gratulerer og lykønsker min yndige Brud med Bryllupsdagen!

Lindelin
(stryger sig ved Læben).

U—uf, — saa Du forskrækkede mig med de Barterne dine! Jeg kom til at tænke paa denne skjæggede Majoren, som paraderer her forbi. (Med en Overgang.) — Aa, Du nydelige lille Kjøbmanden min! Véd Du, at det var de opadsvungne smaa hinterlistige Knebelsbarterne dine, som først lokkede mig. Der stikker altid som noget bagom dem. Og nu er jeg saa spændt, saa spændt paa, hvad for Present Du kan ha fundet ud til mig paa Bryllupsdagen?

Jan Wiedewelt.

Ikke kan Perler og Guld takke Dig for al den Fryd og Lykke, hvormed Du har overvældet mig i dette Aar, Du har været min Hustru!

Lindelin.

Du stjal mig, din Skjælm, gjorde Du!

Jan Wiedewelt.

Og kom fra det med Profiten ja! (Sentimentalt.) — Nei aldrig glemmer jeg den Stund, vi stod paa Bryggen efter at have vandret tilbage under Sorg og Graad, fordi vi maatte skilles, og mange Løfter om at mødes igjen til næste Aar.

Lindelin
(lystig).

Og Jægten var væk, ja! saa vi bare saa det øverste af Seilet, og hele Skipper Enochsen styrede afsted for strygende Bør uden at vide, at hans Kone var iland.

Jan Wiedewelt.

Det var, som Hjertet sank i mig! — Og javist blev Jan Wiedewelt lidt lang i Ansigtet. Han havde ikke netop tænkt det saa alvorligt eller ment slet saa hastigt at blive praktiseret over i Ægteskabets Stand. Men, da Du saa, min inderlig elskede! kastede Dig til mit Bryst og klagede under Taarer

din Ulykke, den Du alene for din store Elsk til mig var ført udi, — og, da Du vedblev saa saare deilig grædende, — da følte jeg med ét som den største Fryd, at min Skjæbne var beseglet. Og med indhentet Dispens saavelsom Slægts og Venners Samtykke førte jeg min yndige Brud efter Lovens Frist for et Aar idag siden hjem som min Hustru.

(Lindelin har imidlertid utaalmodig begyndt at undersøge hans Lommer og føle efter udenpaa hans Frakkebryst.)

Leder Du efter Presenter, Du lille Skalk?

Lindelin.

Ja, for Du kommer nu vel ikke og byder mig bare noget til Huset?

Jan Wiedewelt

(hemmelighedsfuldt, idet han fingererer med sin Uhrkæde).

Hm, — nei — bedre op.

Lindelin.

Noget Brysselerteppe til Gulvet?

(Jan Wiedewelt ryster blot paa Hodet.)

Eller nogenslags Opsats til Spisebordet, som vi kjøber alligevel?

Jan Wiedewelt.

Aa nei, — aa ne—i, Du faar nok ta bedre i.

Lindelin.

Vel aldrig en ny lakeret Vogn og Seletøi med Sølvbeslag, — din evige Lurifaks, Du er!

Jan Wiedewelt.

Nei, dennegang har jeg noget, som skal faa dit Hjerte til at banke —

Lindelin.

Om Du vidste, hvor forfærdelig nysgjerrig Du gjør mig, Du min elskede!

Jan Wiedewelt.

Og lade Dig forstaa, hvor usigelig dyrebar Du er mig.

Lindelin
(aandeløs).

Hvad er det? Hvad er det? Jeg holder det ikke ud længere. Noget, som — Sig det da engang, Mand!

Jan Wiedewelt
(løser en liden Ring ud fra sin Uhrkæde og rækker den til Lindelin).

Kun en ubetydelig glat og slet liden Ring; men desto dyrebarere, fordi den har siddet paa min salig Mors Lillefinger. Lad mig nu faa stikke den ind paa din kjære Haand.

Lindelin.

Den? — den slidte tynde? — — Aa — uh. — (Lader i sin Uvillie, som hun ikke kan faa den ind paa Fingeren.) — Og dertil saa rent, rent for liden! (Pludselig indsmigrende.) Men saa véd jeg nok, at Du har andet i Baghaanden, din Spøgefugl! (Udbryder.) Aah, — aah, den yndige, deilige lille Ring. Den gjemmer jeg i min inderste, allerinderste Skuffe.

Jan Wiedewelt.

Naa—aah, hvad sa jeg, Erpekom!

Erpekom
(stønner).

Den, som hun aldrig drager ud, ja!

Lindelin
(stanser, lytter spændt).

Hør, hør Trommen, — Paraden! Nu marscherer de ud af Fæstningsporten.

Jan Wiedewelt.

Johovist. Jovist, har jeg ogsaa noget i Baghaand til Dig. Da jeg har saa fuldt op at gjøre udover Formiddagen, saa har jeg tænkt — (grubler raadvild) — lad mig se — tænkt, at det kunde være min Prinsesse en Plaisir at kjøre ud i Staden saalænge med en velfyldt Pengepung og vælge, hvad Dig lyster i Butikerne.

(Trommerne høres lydeligere, og Lindelin ter sig mere og mere spændt.)

Lindelin.

Kjøre ud? — Nu alt i Formiddag? (Titter urolig mod Vinduet.) — Men Du sa jo, Du havde saa travlt, og at alle Skipperne staar dernede og venter.

Jan Wiedewelt.

Det kribler i mig ved at tænke paa, hvor de vil bli slagne af din Deilighed, naar jeg efter gammel Skik sender dem hidop for at beværtes og honoreres af Dig.

(Militærmusiken nærmer sig.)

Lindelin

(begynder at trippe).

Nei, nei, jeg maa ikke, maa ikke holde Dig borte fra Kontoret midt i al din Travlhed.

(Tager ham derunder paa begge Skuldre og skyder ham lempelig hen mod Døren.)

Jan Wiedewelt

(lidenskabelig).

Jeg kunde for den Sags Skyld sætte den hele Dag overstyr, Du evig bedaarende!

Lindelin

(manende med oprakt Pegefinger).

Husk Fortjenesten, Wiedewelt! — Husk Fortjenesten!

Jan Wiedewelt

(opstemt).

Hører ikke — Hører ikke —

(Musiken alt nærmere.)

Lindelin

(ilfærdig).

Bare kys mig, bare kys mig. Men fort! — (Idet hun skyder ham ud af Døren.) Skynd Dig, skynd Dig ned paa Kontoret igjen, — i Eftermiddag, saa —

Jan Wiedewelt.

— Saa — ja saa! —

Lindelin.

Kjører vi ud sammen ja, og kjøber alt, hvad vi bare kan finde paa! —

(Døren lukkes. Hun skynder sig hen til Speilet.)

Uf, har han ikke fordærvet Spyttekrøllerne mine, som jeg netop har sat op med Kvædekjerner!

(Hun spytter paa Fingrene og kliner Krøllerne op igjen ved Øret.)

Erpekom
(spydig).

Det er vakkert af Madamen, at hun gjør sig saadan Umage for at tækkes Husets Kunder.

Lindelin
(blaaser foragtelig).

For de Fiskeskipperne?

Erpekom.

Gamle Madamen sad altid ved Kaffebordet med sit blankeste Sølvtøi og gjorde Ære og Honnør paa dem, naar Husbonds salig Far bød dem op i Stuen for at trakteres.

(Gaar ud.)

Lindelin
(efter hende).

Ja, skynd sig ud, Erpekom, og puds og gnid Sølvtøiet, saa skal hun faa se, hvorledes jeg trakterer dem!

(Musiken nær. Hun skynder sig hen til Vinduet og kiger forsigtig ud, medens Soldaterne høres at rykke ind paa Pladsen foran Huset. Der lyder Kommandoraab.)

Paa Stedet Marsch! — Et to, et to. — (Derunder lyder taktfast Trampen.) — Afdeling holdt! — I Armen Gevær! For Fod Gevær! Præsentér Gevær! Skulder Gevær! Høire om! Venstre om! (Trommen røres.) — Hvil Gevær!

(Lindelin aabner Døren til Fugleburet, saa Sisiken flyr ud, og strækker sig pludselig ud af Vinduet.)

Ak, min Fugl! — Min deilige lille Sisik — (Raaber.) — Aa — aa, — der flyr den! Jeg kunde

styrte mig ud af Vinduet efter den! (Rækker Armen pegende ud.) — Aa — aah, — d e r — d e r —

(Idet Major Rattibach pludselig viser sig foran Vinduet, præsenterende for hende med den blanke Sabel høit opløftet foran Ansigtet og Sisiken i den anden Haand, falder hun med et Skrig tilbage i Stolen ved Vinduet.)

Min Fugl! — min deilige gjenfundne Fugl!

(Reiser sig, rækker Hænderne ud for at tage imod Fuglen; men farer forskrækket tilbage.)

Aah, forfærdelige Kriger! Hvor De skræmmer mig, — — saa en stakkars frygtsom Kvinde kunde baade skjælve og daane!

M a j o r e n.

En saa deilig Madam, er hun bange for en Krigsmand?

L i n d e l i n

(dækker sig med begge Hænder).

Og de vilde Øinene — u—u—h! —

(Nærmer sig med udstrakte Hænder for at tage imod Fuglen; men trækker dem hurtig tilbage igjen.)

Nei, jeg tør ikke — jeg tør ikke.

M a j o r e n.

Tror De da, Krigsmænd bare er haarde og barske, kun færdige til at udgyde Blod? Aa nei, de kan ha ømme Hjerter bag det haarde Skal! — Ræk kun trøstig ud Deres fine hvide Haand, Madam, — og føl, hvor den lille Fugl skjælver.

(Lindelin nærmer sig.)

Naar De smyger Deres bløde Haand varsomt ind i mine to lukkede, — saa h a r De den.

L i n d e l i n.

Aa, jeg er saa angst! — Naar man er en saa ung og uerfaren Kone som jeg —

(Lader Haanden glide ind i hans.)

M a j o r e n

(kjælent formanende).

La—angsomt, — var—somt.

Lindelin

(jublende med Fuglen i Haanden).

Der har jeg Dig. Der har jeg Dig, Du min eneste Ven i denne fremmede Stad! (Kysser den ømt og mange Gange og putter den ind i Buret; undselig til Majoren.) — Og Tak, Tak, store Krigsmand, for hvad De idag har gjort for en stakkars Kvinde, der selv sidder ensom og som i Bur.— Og saa, — forlad mig, jeg ber Dem — forlad mig!

Majoren.

Lad mig først faa kysse Deres nydelige lille Haand.

(Tar og kysser den.)

Lindelin

(forskrækket).

Hvad gjør De, Hr. Major!

Majoren.

Lad mig holde over den Haand, saa jeg ikke ser den; den drager som en Magnet. Og, om Madamen vilde give mig en Belønning, der vilde gjøre Major Rattibach lykkeligere end nogen Fyrste, — saa vis Deres skjønne, underdeilige Person ved Vinduet hver Torsdag, at den kan forherlige Paraden. Uden Dem er det, som Solen er borte!

Lindelin

(undselig med nedslagne Øine).

Naar man er gift, Major, kan en ung Kone ikke altid gjøre, som hun vil.

Majoren.

Kunde det ikke være som en liden Hemmelighed mellem os.

Lindelin.

Himmel, hvad mener De?

Majoren.

Tro mig, Madam, jeg er som et Lam i Fredstid. Og, naar jeg gir Dem mit Æresord, — jeg, Major Rattibach!

Lindelin
(koket).

Jeg har hørt, at Krigsmænd skal være saa farlige! — Men, naar en saa liden Ting kan — (Trækker Aanden dybt.) — Aa, for en deilig Cigarlugt!

Majoren
(ømt bedende).

Kun et Kys fra Deres hulde Læber, vidunderskjønne Madam, — til Forsikring og Bestyrkelse.

Lindelin
(drager Ansigtet koket bort og lukker Ruden til).

Hr. Major!

Majoren.

Jeg mener blot et ærbødigt, stille Kys til Besegling af et Løfte som mellem en Ven og en dyrebar Veninde.

Lindelin
(pludselig som ved en lys Idé).

Det maatte da være, — at De blot kyssede udenpaa Ruden, og jeg saa trykkede Læben forsigtig indenfor paa samme Sted.

(Med Ruden mellem sig kysses de først et Par Gange og derpaa, idet hun atter og atter farer til Ruden, fort væk Kys i Kys.)

(Lindelin farer op.) Der! — Der hører jeg nogen —

Majoren
(strækker sig ivrig indover).

Et sidste — allersidste —

(De kysses i Farten indenfor Ruden. Idet han forsvinder.)

Jeg gjør Madamen min Opvartning efter endt Øvelse.

(Lindelin sætter sig hastig tilrette ved Sømmen.)

(De tre Fiskeskippere træder klodset ind, den ene efter den anden, bukker og ser sig raadvilde om.)

Skipper Mathisen.

Jasaa da, — saa det er Madamen det? — Jo da, vi er budne hidop af hendes Husbond for at hilse paa hende.

Lindelin.

Bli' staaende paa Maatten! Bli' staaende paa Maatten! —

(Rynker paa Næsen og vifter sig med Lommetørklædet for Fiskelugten.)

Pyh—y—yh—, Pu—h!

Erpekom

(kommer ind, hilser og neier, eftersom hun i det følgende henvender sig til hver især).

Nei, saa det er Jer, Skipper Mathisen. Og Jer, Jeremiasen iaar ogsaa! — Og gamle Eliasen paa „Haabet" er endnu lige rørig? Nu maa I sidde ned; — værsaagod, her er Stole! (Trækker frem tre Stole og nøder dem, uden at de efterkommer Opfordringen.) — Aa javist maa I sidde ned og lade Hvile falde paa Jer. I kan ha havt travlt nok idag.

Lindelin

(farer til og skyder Stolene tilbage til deres Plads).

Er I gaat fra Forstanden, Erpekom! — flytte og rumstere slig med Stolene —

Erpekom

(hvisker ængstelig).

De maa nødes, — det er saa Skikken. Ellers sætter de sig ikke!

(Lindelin vender sig fra dem og gaar hen til Vinduet.)

Skipper Jeremiasen.

Ja nu har vi sluttet Handel om Fisken vor med Jers Husbond, Madam. Slig rimelig og venlig Mand skal én ikke ha ondt for at komme ud af det med.

De andre Skippere

(bekræftende).

Nehei — nei!

Skipper Jeremiasen.

Og saa bad han os gaa hidop i Stuen og se paa den vakkre Konen hans.

De andre Skippere.

Jamæn sa' han saa. En slig gemytlig Mand ja!

Skipper Eliasen.

Jeg har nu havt min Handel og Vandel her i Huset, — ja lad mig se, Madam, helt siden — siden —. Det var det Aar, lille Jan, — (ler) — ja nu er han stor nok, Madam! Lille Jan, som vi kaldte ham dengang — blev døbt. Ja, Jomfru Lisken Erpekom var lidt yngre dengang, da hun bar ind Chefen for Huset, naar gamle Madamen vilde vise ham frem.

Skipper Jeremiasen.

Ja det var nu slig Glæde, for det havde varet lidt længe, før her kom Smaafolk tilhuse.

Skipper Mathisen.

Hehehe, ja, — gamle Madamen vilde aldrig se os heroppe i Stuen før Prutningen var over, sa' hun.

(Lindelin gisper og lægger sig forover i Vinduskarmen.)

Skipper Eliasen.

Og gløg og klog var han og ikke stor Karen, før han mødte paa Bryggen og drog Kjendsel paa de Skippere, som hørte til Wiedewelts Hus.

Skipper Mathisen

(bukkende).

Og saa var det nu Bryllupsdagen hans idag, sa han. Og vi faar ønske Madamen til Lykke!

(Harker forbauset over, at hun vender Ryggen til og ikke hører paa dem. De andre Skippere harker ogsaa som en gjensidig Meddelelse.)

Erpekom

(urolig hviskende).

I maa undskylde Madamen; hun hører saa daarlig, saa tit Vinden staar fra nord.

Alle tre Skippere

(ryster medynksomt paa Hodet).

Hm—m—m — Hm—m—

Erpekom

(urolig).

Kaffen staar i Kogen. Den kommer straks. I maa være saa snil at sidde ned og tækkes!

Lindelin.

Hvad? — Hvad? — Kaffe her i min Stue? — raser hun? I Tjenerstuen med dem og hele Fiskelugten —. Hyh—yh!

(Vifter sig.)

Skipper Eliasen.

Tak, — hehe. — (Slaar paa Lommebogen i Brystet.) — Men saa holder vi nu Tjenerstuer hjemme, vi ogsaa. (Idet de gaar.) — Og — og, — var ikke denne lugtendes Fisken, saa — saa — hehe, — var kanske Madam Wiedewelts Stue hellerikke saa — saa —

Erpekom

(jamrer og bær sig).

Aah—aah, — hvad vil Husbond sige, — hvad vil Husbond sige!

Lindelin.

Hun begynder at gaa i Barndommen og bli ubrugelig for Huset med alle sine Suk og Støn. Ud, — ud med sig! Hun skulde helst fulgt sin gamle Madmor, der hun ligger i Graven.

(Erpekom tumler ud:)

Det gamle Husinventarium skal jeg nok faa drevet paa Porten!

(Hun gaar hen til Fugleburet, tar Fuglen ud og kjæler for den.)

Det er næsten, som Cigarlugten hænger i Dig endnu, søte, søte Sisiken min! (Trykker den op til Kinden og aander ind.) Aa—aah — Jeg saa nok de smaa hvasse Øinene dine, da Du sad mellem Hænderne paa Majoren, jeg! (Trykker den igjen til sig.) — Søte, søte Sisiken min! (Forskrækket.) Hys, hys, — smald det ikke i Gangdøren? — — (Yderligere i Affekt.) — Haha! Wiedewelt kommer ansættendes og vil ha Regnskab for Fiskeskipperne sine —

(Skynder sig hen til Fugleburet og sætter Fuglen ind. Faar pludselig en Idé og tar den ud igjen. Hun vrider langsomt med sammenbidte Tænder Halsen om paa Sisiken, der flagser med Vingerne, og slænger saa den dræbte Fugl henover Gulvet nær Dørmatten. Selv kaster hun sig paa Chaiselonguen med Ansigtet i Puderne.)

Jan Wiedewelt

(kommer ophidset ind).

Skandale! — Skandale for vort Hus! — Mine ældste Kunder! — De stod der alle tre i Kontordøren og raabte, at de sa' op sin Handel med Wiedewelt og Komp.

Lindelin

(hjerteskjærende fra Sofaen).

Haa—aah —

Jan Wiedewelt.

Den bene Vei til Ruin, — Ruin! — Vort Hus i Vanrygte over alle Fiskeværene. Vise de Folk ned i Baarstuen til Tjenerne!

Lindelin

(higstende og grædende med krampagtige Rykninger).

Aa aa, — hvorfor satte den fæle Skipper ikke Hælen paa mig istedetfor paa Dig, min stakkars, stakkars Sisik!

(Uler utrøstelig.)

(Jan Wiedewelt opmærksom paa den døde Fugl ved, at hans Fod rører ved den.)

Ja, spark kun til den, Du ogsaa!

Jan Wiedewelt

(tar Fuglen op).

Hvad? — Saa—aa, én af dem er kommet til at træde ihjel Fuglen din? (Hen til hende.) Trøst Dig, trøst Dig Du. Vi skal nok finde en vakker én igjen, vi.

Lindelin.

Kom mig ikke nær! — disse fæle, fæle Menneskene — bare Fiskestank og Lugt!

Jan Wiedewelt.

Men det er jo mig, din egen Jan.

Lindelin

(vinker ham fra sig med en Mine af dyb Modbydelighed).

Det lugter og stinker. Jeg synes, Du er blet som én af dem.

Jan Wiedewelt.

Men søte, kjære dyre Guldperlen min!

Lindelin.

Ne—i, ne—i, — ikke har jeg offret baade Ære og Renomé og kastet mig i dine Arme bare for at stedes i Omgang med stinkende og lugtende Skippere!

Jan Wiedewelt.

Vi ser det saa svart an, ja. (Indsmigrende.) Men heldigvis har jeg en forstandig Hustru, der nok begriber, at hendes Mand, som skal vinde Guld af Fisk og Tran, ogsaa faar finde sig i Skipperne, som bringer det. Ellers blev der nok ikke mange Silkekjoler, Du, — eller Guldstads — Eller et fint Repetéruhr med massiv Kjæde, tre Gange snoet, hvad siger Du om det?

Lindelin

(reiser sig paa Albuen, ser sig om).

Hu—uh, — her er med ét blet saa fælt, saa fælt —. Stuen er ikke længere den samme for mig!

Jan Wiedewelt

(beroligende).

Stakkar ja, de var ikke fine, nei —

Lindelin

(utrøstelig jamrende).

Aah, — her kan aldrig bli som før. Den, som bare kunde dø, — slippe, slippe fra det!

Jan Wiedewelt.

Naa naa naa, — naa naa naa, søte dyrebareste, gulledeiligste Lindelin min! Naar jeg nu herefter ber dem over paa Skipperstuen og trakterer dem der? Saa kan Du faa beholde dit pene, stadselige Hus i Fred fra Gulv til Tag og bare, bare være min fine kostelige Skat. Hvad siger Du til det, Du Øienstenen min!

Lindelin.

Aa—aah, — det er blet mig saa modbydeligt

alt, hvad Fisk og Fiskehandel heder! (I Graad.) Denne stygge, stygge Fisken! — skal én da aldrig kunne komme fra den? Naar én endda kunde dø af Stanken!

Jan Wiedewelt
(kjælende og trøstende).

Stakkar ja, nu blir det saa galt altsammen. Jeg skjønner jo, hvor det gaar Dig nær, at de dræbte Fuglen din.

Lindelin
(unddrager sig ham og farer op).

Nei nei, kom ikke nær mig. Holdt Du et Fnug af mig, saa skilte Du Dig af med denne fæle Forretningen din!

Jan Wiedewelt
(fremdeles trøstende).

Du skal nok se, naar den ny Sisiken kommer; — vi er saa tendre, — saa rent for ømhjertet, ja, for denne Verden.

Lindelin.

Ret saa — ret saa, — nu tror han, det er for min Skyld, jeg siger det. Nei Du, — nei Du, — om Du vidste, hvor Du vandt ved det, — (pludselig indsmigrende) — hvad for en anden Jan Wiedewelt, jeg vilde synes, det blev, istedetfor hele Tiden at tænke paa én, som færdes dernede mellem alle de simple Fiskeskipperne!

Jan Wiedewelt.

Han udretter ikke saalidet der, Du, — uden at skryde af sig selv. Og lad mig ellers bare faa sige Dig, at saa forlokkende vakker som idag, har jeg endnu aldrig set Dig.

Lindelin
(ryster bedrøvet paa Hodet).

Aa—aa, -- min egen Jan, naar jeg tænker paa, hvor lykkelig, jeg syntes, jeg var, — hvor forelsket, naar Du kom svingende saa fiffig med Stokken og med de smaa listige Knebelsbarterne, som Du

dreiede saa nydeligt, — og ligesom Du altid skulde være duschet over med Eau de Cologne og fineste Parfume. Og saa — og saa — (vrider Hænderne) — hu hu, Fiskelugt, — bare Fiskeduft af Klæder og alting!

Jan Wiedewelt.

Der hører saameget til en Kjøbmands Forretning; han faar ikke ta det saa nøie, — faar være taalmodig.

Lindelin
(smertelig resigneret).

Taalmodig — taalmodig. Har jeg kanske nogengang nævnt et eneste Ord om, hvorledes her kommer en Luft som af en aaben Pakhusdør, hvergang Du træder ind i Stuen til mig, eller engang ymtet om, hvordan jeg ligger søvnløs og vrider mig om Natten fra Dig for Fiskestank!

Jan Wiedewelt
(opfarende).

Stank? — Af mig?

Lindelin
(hyler).

Og holdt jeg ikke saa af Dig, saa —. Men naar jeg ser, at Du blir borte for mig, at jeg mister mere og mere af Dig for hver Dag, som gaar i denne simple, raa Bondegeschäften! — Aa—aah, min tabte nydelige, hjertestjælende Jan! — Nei, nei, gaa fra mig! Jeg lod mig ikke fange af en Fiskehandler. Min Jan var en fornem Herre med fineste Manérer!

Jan Wiedewelt.

Ja, ja, — hvad Indfald kan der ikke huses i et sligt fortryllende Fruentimmerhode, naar hun er i det Lune. Alting er ingenting. Forretningen, hele éns Velfærd, — hoho! blaaser i det. Pyt sa'n, — i tredive Jægter om Aaret til Bryggen!

Lindelin
(koldt og truende, vender ham Ryggen).
Bare jeg ikke blaaser i Dig, Jan!

Jan Wiedewelt.
Naar Du bare vidste, hvor det klær Dig, — dette søte trodsige lille Hode — hehe, — saadan egensindig, paastaalig, haardnakket — hehe, og urimelig rent udenfor alt Land. Der er neigu ikke noget tamt ved Dig!

Lindelin.
Tramp Du paa mig, — tramp Du paa mig —

Jan Wiedewelt.
Jeg? — Jeg trampe!

Lindelin.
Det er begyndt saa bra med Fuglen min idag paa Bryllupsdagen. Og værre og fælere Støvlehæler, end Du nu sætter paa det, som er mig — (skriger) — dyrebarest af alt paa Jorden, har ingen Fiskeskipper havt at traakke med. Jeg — haa haa haa, — er ingenting for Dig mod den stinkende Geschäften. Ja, se kun paa den døde Fugl, Du. Her ligger nok noget værre dræbt nu mellem os!
(Vrider Hænderne.)

Jan Wiedewelt.
Men Lindelin da, — lille snille søte Konen min! — Se til, om Du ikke kan bruge Tanken lidt. Hører Du, Gulle — Perle — Skatten min! Forretningen, som min hedengangne Farfar og salig Far har stridt al deres Levedag for at faa oparbeidet, — som gir os tusinder, — hører Du, — tusinder om Aaret! — saa Du kan faa alt, hvad Du bare peger paa.

Lindelin
(reiser sig i Chaiselonguen; koldt).
Ja Du, — men nu, dennegang, peger jeg paa Dig, — bare paa Dig, — paa Dig, Jan Wiedewelt, uden, uden Geschäften, — som er mig viderlig!

Jan Wiedewelt.

Aa jeg er gal, som staar her og tar et Lune, lidt Tordenveir hjemme i Stuen, for Alvor! — Stakkars Fuglen ja, — Du har ikke taalt det. Naar Du har faat hvilt og grædt lidt ud, Vennen min, og jeg saa kommer op igjen fra Kontoret, skal vi faa Vognen frem og reise ud i Byen, Du, og kjøbe, saa Silken skal knittre og bræmmes og kantes baade med Zobel og Maar. Prøv bare paa at sove lidt nu.

(Han griber Huen for at forlade Stuen.)

Lindelin

(iler i vild Ekstase hen til Døren og hindrer ham ved udrakte Arme fra Udgangen; koldt).

Gaar Du ud af denne Dør, er det forbi mellem os, Jan Wiedewelt! Du kommer ikke ud, før Du har valgt.

Jan Wiedewelt

(farer tilbage og stammer forbløffet).

Ikke ud af denne Dør, før —

Lindelin.

Før Du har valgt mellem alt dette Fiskesmudset og — mig!

Jan Wiedewelt

(stirrer forfærdet paa hende, der hun staar kold og stiv; han viger uvilkaarlig, saa han synker ned i Sofaen).

Før — før jeg har valgt, siger Du —?

Lindelin.

Jeg sa' saa ja!

Jan Wiedewelt

(rasende).

Véd Du, hvad Du siger, — opgi' det hele? — hele Jan Wiedewelt & Kompagnis store Forretning, — hahaha, — den første i denne Stad, — tredive Jægter ved Bryggen!

Lindelin.

Nei, — Du kan jo ogsaa opgi' mig. Jeg er

nok ikke saa uundværlig, som dine tredive Jægter ved Bryggen. Det er bare det, jeg har Lyst til at se paa, ser Du, — faa dit falske Hjerte trukket ud af Livet paa Dig og frem i Dagen!

Jan Wiedewelt

(lister sig under det følgende til at klappe og stryge hende snart paa Armen, snart om Livet eller nedad Kjolen).

Men kjære, søte, fortryllende, henrivende Lindelin da, — Du véd jo, hvor usigelig grænseløst jeg elsker Dig, saa jeg gjerne kunde gi' Livet —

Lindelin

(haanende).

Ja; men ikke de tredive Jægterne og alle disse vellugtende Fiskeskipperne dine. De er dog for dyrebare!

Jan Wiedewelt

(hen igjen og klapper).

Og at jeg synes, det er, som Lys og Dag er væk, naar jeg ikke ser Dig.

Lindelin.

Jasaa, — da er jeg bange for, at Du snart faar finde Dig i at gaa i Mørke, Jan Wiedewelt.

Jan Wiedewelt

(jamrende).

Men betænker Du da ikke, at alt mit ogsaa er dit, — at det er vor begges Velfærd, vi kaster fra os! Jeg vilde, Du skulde ha det som en Dronning, Du hildrende Deiligheden min!

(Igjen hen og stryger frygtsomt ned ad hende.)

Lindelin

(blaaser).

Pyh, — jeg véd godt, at vi er rige alligevel! (Gynger med Foden, vugger koket leende med Hodet og slaar Haaret ud med et Greb, som hun trænger frisk Luft.) Nei, ser Du, jeg havde engang Lyst til at se, hvormeget jeg veier hos Dig, og hvor mange Vaager Fisk, Du vel an-

slaar mig til? (Truende.) Fiskejægterne veier mere, skjønner jeg. Saa — saa, — jeg tænker, jeg retnu slipper Dig ud af Døren.

Jan Wiedewelt
(raaber angst).

Nei nei nei, — staa, bli! hører Du. Vi kan da snakke.

Lindelin
(haanlér).

Prutte? — med mig som med Skipperne ved Bryggen?

Jan Wiedewelt.

Jeg mener blot, at vi kunde vente lidt — en fem, seks Aar for Eksempel?

Lindelin.

Eller syv otte, eller ni ti, — eller til vi dør, Du? Nei, det er nu straks det maa gjøres, — nu, før jeg overlader Dig Udgangen her gjennem Døren.

Jan Wiedewelt
(ophidset).

Men Du skjønner da saameget, kjære, kjære min egen Sjæl, at sligt kan ikke affærdiges med engang bare som én knepser med Fingrene! — Jeg maatte ialfald ha to Aar — hvad? — ét Aar, mener jeg. (Slaar sig fortvilet for Panden.) — Aah — aah, naar éns Kone er spikende gal, — og én selv er endda værre forrykt i hende! — Hele Forretningen, hele Jan Wiedewelt & Kompagnis Forretning — ryke! —

Lindelin
(tripper utaalmodig, raat ubehersket).

Saa, nu faar Du gjøre det af da! Jeg aarker ikke staa her længere og høre paa al Jammeren for Pakboden og Jægterne dine. — Behold Du Stanken!

Jan Wiedewelt

(sætter magtesløs og raadvild Huen paa og tar den af igjen, krammer og dreier den mellem Hænderne der, han sidder paa Sofaen).

Jeg arme, arme Mand! — Endda vel, at min værdige Far ligger i sin Grav!

(Synker ned i Sofaen.)

Lindelin

(høitidelig).

Her staar jeg for at frelse mit Livs Kjærlighed, Jan Wiedewelt! — For det føler jeg, at g a a r Du ud af denne Dør og ned til al den Stank, saa svinder med det samme Jan Wiedewelt af mit Bryst. Aldrig, aldrig kan jeg elske en Mand, som der hænger Fiskelugt ved. Og saa — (sørgmodig) — heller end at miste Dig Dag for Dag i denne simple Trafik og opleve, at Du blev mig modbydelig, — heller —

(Gjør Mine til at forlade Døren.)

Jan Wiedewelt

slipper Huen paa Gulvet og synker halv afsindig hylende tilbage i Sofaen).

Saa i Himlens Navn, — slaa det op paa Plakater, — Jan Wiedewelt opgir sin Forretning!

Lindelin.

Straks? — Fra denne Stund?

Jan Wiedewelt

(gisper).

Stra—aks — fra —

Lindelin

(hen og slaar Armene om hans Hals. Koket og kjælent).

Sætter ikke sin Fod paa Kontoret mere?

Jan Wiedewelt.

Sætter ikke sin Fod paa Kontoret mere.

Lindelin.

Sender Bud til Fuldmægtigen, at Du er blet syg og maa holde Dig hjemme.

Jan Wiedewelt
(blusser op og raser).

Sender Bud til Fuldmægtigen, at jeg er gaat fra Forstanden, og at han maa sende seks Mand hidop for at binde mig. (Synker sammen.) — Aa haa haah! Nei sig hellere, at jeg er død! — at han kan sende Ligkisten op imorgen. — (Knepser med Fingrene.) Saa kan de begrave mig ved Nattetid, at ingen ser mig!

Lindelin.

Fy, fy, — netop nu var Du saa nydelig, Jan. Du saa med ét saa forfærdelig fornem ud, og jeg tænkte just paa at fange Dig ind i Haaret mit. (Vemodig.) Men jeg skjønner, Du maa nok faa beholde Fisken din!

Jan Wiedewelt
(farer vildt yr hen til hende og vil kjæle).

Hei, hei, lad Fisken ryke — alle de tusinde Vaager, — bare jeg faar kysse Dig og lugge Dig!

Lindelin.

Nei nu faar min Herre heller hjælpe mig til at faa Haaret sat op igjen.

Jan Wiedewelt.

Ja, ja, akkurat som Du vil.
(Begynder beundrende at ordne og stelle med hendes Haar.)

Lindelin.

Nei, som min Herre vil. Min Villie, den ligger i din Lomme, véd Du vel. (Indsmigrende.) Aah, det gjør saa godt, at ha én, som man maa se op til og lystre og føie i alting! (Han fletter og fryder sig i hendes Haar.) Vil min Herre ta op Kammen, som er faldet ned paa Gulvet?

(Jan Wiedewelt henter den. Lindelin beundrende.)

Nei, er det ikke som Du bærer din Person med en hel ny Værdighed, siden Du er kvit Fisken!

Jan Wiedewelt
(bitter).

Ja—a, fra nu af er man Rentier og Kuponschneider.

Lindelin.

Bare Du nu ogsaa vilde passe paa at gaa med Fødderne udad.

Jan Wiedewelt
(retter Fødderne).

Man faar se til at vænne sig til sin ny Stand ja, — saadan efterhaanden.

Lindelin
(reiser sig ivrig og marscherer for ham).

Tak tau, — én to, én to, Fødderne udad, — én to! —

Jan Wiedewelt
(tar nogle Skridt).

Jaha, — én to —. Det gaar nok med en slig Korporal!

Lindelin.

Og saa ikke duppe slig med Næsen ned i Gulvet; den maa høit tilveirs. Husk, at Du er nu saa god som en Friherre, og at den gamle Fiskejan maa begraves, væk, — væk for evig! — Se saa, gaa, gaa lidt, — slig ja. Brystet ud og rank, rank i Ryggen, min Herre! Du skulde bare set Majoren, naar han sætter Hælene i Bakken, saa Sporerne klirrer. — Huf, nu faar Du Mave igjen og hænger med Skuldrene. Fiskehandleren, den afskyelige Fiskehandler, dukker op igjen! — hu — fy, — huh! — Disse græsselige civile Klæderne, Du vader i! — Du er jo Løitnant ved Borgergarden. Vi skal bli militærske, — gaa i Uniform.

Jan Wiedewelt.

Ne—i, ne—i, nu faar det være nok med Kapricer, saa deiligt det klær Dig. Den Habiten, som jeg bare trækker paa en Gang om Aaret. Ne—i—.

Men for at føie Dig, min vilde Fugl! skal jeg gaa til den fineste Skrædder i Byen.

Lindelin
(hidsig).

Den gamle Fiskehandleren, blot opsyt paa ny? — Tak skal Du ha! (Halvt grædende.) Istedetfor min Jan med Løveknapper i Frakken, Render nedefter Benklæderne og rødt Silkeskjærf med Dusk om Livet. Aah, — rødt Silkeskjærf med Dusk! — hvor vil det klæ' min egen Jan og gi fin Taille istedetfor den Borgermaven. (Pludselig fortvilet overgit.) Aah—haah, men jeg indser, jeg føler, jeg blir aldrig kvit den gamle Fiskehandleren alligevel! (Kaster sig krampagtig ned i Chaiselonguen.) Adiø — Adiø, Jan!

Jan Wiedewelt
(med et pludseligt Anfald af Desperation).

Hei, blind Kurage! — bare overgiv Dig, bare overgiv Dig. Hvad Jan Wiedewelt mistede som Fiskehandler, det erobrer han igjen med Sværd i Haand! — Hører Du, hører Du. Hei, nu er Jan Wiedewelt ikke længere at spøge med, — vil Du ha det paa Krigsmanér, skal Du faa det. Jeg kjøber mig et „van" i Holland. Hahaha nu ja, — nu ler og kiger hun op til mig.

Lindelin.

Jeg syntes, det hørtes saa nydeligt slig, som Du tordnede. Men aa—aah! naar jeg ser paa Dig saa —

(Vender sig igjen hastig ifra ham.)

Jan Wiedewelt.

Jeg løber ud og lader dem stænge af hele Forretningen, og saa ovenpaa og finder frem Borgerløitnanten og klæ'r mig om fra inderst til yderst, — hele Sjælen med! (Sætter Huen paa Snur.) — Og saa har Du mig med Chako og Fjær i Hatten. (Brøler.) Hører Du, Gulletrassigtoppen min!

Lindelin

(efter ham som han farer ud).

Nei saa deilig forsoren, — Du er istand til alt, Du Jan!

(Sætter op Haaret foran Speilet og pynter sig. Raaber ud.)

Erpekom! Erpekom! — Hvad tænker De paa, som endnu ikke har begyndt at dække? — Kaffen maa være saa stærk som Fjeld idag.

Erpekom

(ind og dækker Kaffebordet).

Her kommer de fra Konditoren med Makrontærten og Crêmetopperne og hele Kagebestillingen.

(Et Par Konditorbud afleverer det, og Erpekom placerer det paa Bordet.)

Lindelin.

Huf, Fruentimmerslikkerier! Kommer her Damer paa Visit, siger De bare, at vi er kjørt ud Erpekom.

Erpekom.

Og saa har vi baade Rosen- og Mandellikør.

Lindelin.

Jo—o, det skulde passe. By Majoren sligt Sødskval! Nei, Erpekom! (Gaar hen til Nøgleskabet.) Her, tag Nøglen til den inderste Kjælder og hent af Wiedewelts fineste gamle Konjak.

Erpekom.

Kors, — den som han har forvaret i det inderste Kjælderrum, hvor han bare gaar selv.

Lindelin.

Bare lystre og skynd sig!

(Hen til Kaffebordet og nasker, nipper og smager paa de forskjellige Kager og Syltetøier.)

Ah! — den stive Blaabærgeléen!

(Forsyner sig atter og atter lækkersulten med Skeen. Pludselig hen til Speilet og gnider sig med Lommetørklædet ved Læberne.)

Jan Wiedewelt

(baglængs i Døren i Uniform og Chako med Fjær. Han stræver med at faa Sabelen trukket ud af Balgen og kommer derunder længere og længere ind paa Gulvet).

Nei, Klingen vil ikke op af Balgen — sidder fast som i en Skruestik. Jaja, saa faar man præsentere med hele Sabelen, som den er.

(Stiller sig op i Positur og præsenterer.)

Her har Du din Løitnant! Faar han sit Kys?

Lindelin

(hen til ham).

Sig mig, Du — (Holder ham fra sig, idet hun samtidig strækker Munden ud til ham.) — Nei nei. Sig mig, er jeg blaa om Munden?

Jan Wiedewelt.

Søten min, det kan jeg helst smage.

Lindelin.

Eller er der lidt Farve igjen ved Mundvigerne, — ikke det ringeste? (Hen til Speilet og gnider sig.) Jovist er der. (Tramper.) Uf, staa ikke der og hæng efter et Kys. Er der mere, spør jeg —

(Det banker paa Døren.)

— Er der mere?

(Gnider sig hastig.)

Major Rattibach

(kommer ind med Militærhuen under Armen, tar tre Skridt frem, slaar Hælene sammen, saa Sporerne klirrer, og hilser stramt med to Fingre op til Tindingen og Buk ogsaa hen til Wiedewelt).

Har den Ære at aflægge Madamen min ærbødigste Visit og forespørge om, hvorledes den lille Fugl fra i Formiddag — vor stakkels lille frelste Fugl, — befinder sig? — Den lille Sisik, kviddrer i sit Bur?

Lindelin

(halvdaanende).

Aah, nævn ikke, — nævn ikke Sisiken. Det

gjør saa — ondt — jeg taaler ikke at tænke paa den.

(Kaster sig ustyrlig vildt jamrende til Majorens Bryst, medens han støtter hende.)

Aa min stakkars Sisik, — min stakkars Sisik. De har sat Foden paa den, dræbt den for mig, Major!

Jan Wiedewelt

(nærmer sig for at ta Omsorg om hende).

Kjære min Ven, Du maa styre din Bevægelse. (Til Majoren.) Det Uheld har desværre rystet hende alvorligt, Hr. Major!

Lindelin

(hænger hysterisk ved Majorens Bryst).

Nei, siger jeg, lad mig græde ud, — lad mig græde ud hos den eneste, som havde Hjerte for min stakkars Sisik!

Majoren

(fører hende til Chaiselonguen).

Den, som blot kunde gjøre den lille Elskling levende igjen, — eller erstatte den, skjønne Madam!

Lindelin

(trykker sig i Ekstase op til ham, før hun slipper ham).

Ja, ja, Fuglen, som jeg kyssede saa mange hundrede Gange!

Jan Wiedewelt

(urolig hen og dæmper hende).

Naa naa, Du faar da betænke, — huske paa, at det er en fremmed, — en fremmed, Lindelin min! (Sagte forklarende til Majoren.) — Hun er saa usigelig tendre og nærtagende, Hr. Major, og dette med Fuglen — (Gjør advarende Tegn til ham med Pegefingeren.) Hy—s, — blot hun faar summet sig et Øieblik, hvilt lidt.

(De staar begge stum spændte og vogter paa hende, medens Erpekom kommer med Kaffen og Konjaken og glider ud igjen.)

Lindelin

(reiser sig forvildet).

Hvor er jeg? — Hvad er det? — var jeg besvi-

met? Himmel! hjælp mig, Jan. Hvad har jeg gjort? — Aa, det er vist noget forfærdelig upassende. Jeg kunde gaa i Jorden af Skam. Glem det, glem det, jeg ber Dem, Hr. Major! Men, — (trykker stønnende Haanden op til Brystet) Deres Komme virkede saa overvældende saa —. Uf, mit Hjerte banker saa —

Jan Wiedewelt
(med Selvfølelse).

Ser De, Hr. Major, naar hun først sætter sin Hu til noget, saa er det helt. Bare nu denne lille Fuglen — (Kræmter.) Ikke at tale om, naar der er noget, som vedrører mig, for da maa alt ryke!

Majoren.

Ved Krigsguden og alle hans Drabanter! De er en lykkelig Mand. Den skjønneste Madam i Staden siger: Elsk mig eller spring over Klingen! Donnerrrr.

Jan Wiedewelt.

Hm—m, — om ikke i det skarpe, livsfarlige Udtryk, saa — hm — kunde man jo nok ogsaa sige det — (Besér sig og kræmter; tager sig.) — Naa, Hr. Major, tag Plads og gjør Dem det bekvemt. (Opfarende.)

Min gamle Konjak! Hvad skal det betyde? Hvem har udleveret Nøglen? — En af de sidste seks uskatterlige, som ligger igjen efter min salig Bedstefar, som jeg har forvaret under Laas og Lukke, — som kun skulde frem, hvergang en Arving til Huset stedtes til Daaben!

Lindelin
(afsides til ham).

Jeg trængte saa til at se lidt af dit Hjerteblod, Jan! — prøve, om det er Løitnanten, som spenderer, eller bare Fiskehandleren, som —

Jan Wiedewelt
(rask aandsnærværende).

Hvoraf alt De kan se, Hr. Major, at Konjaken

er ekscellent, og at paa vor Bryllupsdag lukker vi Visdommen ned i Kjælderen og tar Flaskerne op.

Majoren.

Brrr — javist — tusind Bomber! Staar ikke Flasken der og svimler i Spindelvæven, som en fangen Prinsesse, der er kommet op i Dagslyset efter en lang Indespærring.

Lindelin
(klager forsagt).

Jan — Jan — hvor skal jeg faa Mod til igjen at se ham i Øinene?

Jan Wiedewelt
(til Majoren).

Hun er saa stolt, Hr. Major.

Lindelin
(stilfærdig resigneret).

En ung Kone, som skal være korrekt, maa ikke ha et Hjerte, som kan overrumple hende, Hr. Major.

Majoren.

Sacrement, ved alle creverende og springende Granater, — den nydeligste undselige Madam i Byen gjøre Undskyldning, fordi hun har et Hjerte? — Hrrrr, — fordi hun ikke er nogen kold Verdensdame, som sætter sine Følelser i Is!

Lindelin
(idet hun skjænker Kaffen).

Det maa jo til, Hr. Major, — en gift Kone tør aldrig glemme sig.

Majoren.

En slig knuppende frisk Uskyldighed midt i denne larmende Stad, — det næsten blænder!

Jan Wiedewelt
(med Selvfølelse).

Ja, der kneb De Husets Hemmelighed, — holdt ligesom uforvarende Talen paa vor Bryllupsdag.

En saadan Hustru lader sig ikke opveie med Guld! (Lidt efter, idet han mere og mere ialder i Tanker.) — Ne—i, ikke med Fisk heller!

Lindelin

(byder med nedslagne Øine Majoren Kaffe).

Hr. Major.

Majoren.

Hvad? — Madamen skjælver og unddrager mig sit Blik, — hun, som imorges med de Øine erobrede et helt Regiment!

Lindelin

(beskeden og undselig).

Det var jo bare menige Soldater —

Majoren.

Torden og Lynild, — der var ialfald en Major i Spidsen! — Og han fangede en liden Sisik, Madam, som fløi saa freidigt henover Bajonetterne.

Lindelin

(betaget).

Aa, — aah, om jeg husker! Da den mørkskjæggede Major rykkede ind paa Pladsen med vaiende Fjærbusk, blinkende Sabel og den tordnende Stemme, — jeg føler endnu Rædselen gjennemisne mig!

Jan Wiedewelt

(hurtig betydende).

Hys, hys, Hr. Major, hun taaler intet, som vedrører Sisiken.

Majoren

(fortrolig til Wiedewelt).

Jeg var saamæn et Øieblik bange for, at den skulde forsvinde over Hustagene og ud paa Havnen, sætte sig ned paa en Mast der.

Jan Wiedewelt

(ivrig hen til Vinduet).

Det maatte da ha været paa nogen af Fiskejægterne her nedenfor ved Bryggen — Jansens eller

— (Blir staaende interesseret og se didud.) Jaha, der gaar nu Trafiken!

Majoren

(til Lindelin, der staar med Haanden trykket til Hjertet).

Noget stærkt, Madam? Prøv lidt Konjak. Paa min Ære, det vil gjøre godt.

(Vil skjænke af Konjaken.)

Lindelin

(hovedrystende).

Nei, nei, — det er som Ild!

Majoren

(medens hun tar Plads ved hans Side i Sofaen).

Saa prøver vi den Rosenlikør der. (Skjænker i og holder overtalende Glasset op til hende.) Se se, — blinker i Glasset sød og rød som Madamens egen Mund.

Lindelin.

Aa, aa, — frist ikke, frist ikke en stakkars Kone, som klamrer sig til sin Pligt!

Majoren.

Parole d'honneur, jeg byder Dem det jo som Medicin.

Lindelin.

Blot, blot nippe til det. Kanske kunde det dog —

(Nipper, medens Majoren holder Glasset.)

Majoren.

Og paa det samme Sted, hvor Madamen har trykket sine Læber, tømmer Major Rattibach Glasset helt ud paa den uforlignelig fortryllende Madams Sundhed!

(Drikker.)

Lindelin.

Ak, hvor De skuffede mig, Major, — jeg, som trode Dem saa!

Majoren.

Hys—s, — er det ikke vor lille Hemmelighed fra i Formiddag, — mit dyre Privilegium?

Lindelin

(skjelmsk).

Fy, — fy Dem, — medens min Mand staar og ser ud efter Fisken!

Jan Wiedewelt

(udstøder fra Vinduet).

Ingen Tvil! — Ingen Tvil!

(Lindelin farer sammen.)

Majoren

(opskræmt).

Hmrrrrm—mrr—

Jan Wiedewelt

(brøler).

Ikke Spor af Tvil! — — Der haler Skipper Mathisen begge sine Jægter hen til Jakobsens Brygge.

Majoren.

Hrrr—r—. Den Konjak fortjener visselig ikke at glemmes, Hr. Wiedewelt. Tør man?

(Gjør Mine mod Flasken.)

Jan Wiedewelt

(tar sig sammen. Hen til Kaffebordet).

Javist, javist, den Konjak, — jeg skulde tro. Den mangler kun syv Aar paa sine hundrede. Lige saa gammel som Huset, — nedlagt den Dag, Jan Wiedewelt & Komp. meldtes paa Børsen. Og — og (bitter for sig selv) — aflives samme Dag, det melder sig ud igjen! (Høit.) Skaal, Skaal, Hr. Major! (Med et Blik til Lindelin.) Javist er det Hjerteblod! (Han glemmer at drikke og begynder igjen distræt at vanke om i Værelset med urolige Blikke ud af Vinduet, hvor han igjen blir staaende optaget af, hvad han iagttager. I Affekt. For sig.) — Det er — haah — haah! — runde otte, ni hundrede blanke Daler ud af Jan Wiedewelts Lomme og ind i Jakobsens.

(Under dette drikker Majoren det ene Glas Konjak efter det andet.)

Lindelin
(skjænker Majoren mere Kaffe).
— Og Sukker, Hr. Major?

Majoren.
Et lidet Stykke. Men, maa jeg bede, fra Deres skjønne Fingre, Madam!
(Lindelin tar et Sukkerstykke og holder det nølende, halv modstræbende hen mod ham.)

Majoren
(griber hendes Haand og kysser den).
Den er sødere end noget Sukkerstykke.

Lindelin.
Nu er De igjen slem! Jeg tror Dem ikke, — nei, jeg tror Dem ikke.

Jan Wiedewelt.
Og der — der varper saa min Salighed Eilertsen i Sørfjorden med „De to Søstre" over til Tangvold & Kompagni — —. Joho, — naturligvis — selvfølgelig. Kontordøren lukket hos Wiedewelt, som det skulde være selve Bededagen.
(Vandrer i høi Affekt. Sabelen generer ham og han putter den opunder Silkeskjærfet foran Maven, knapper op Uniformsfrakken og stikker Næverne i Bukselommen.)

Lindelin
(lader sig falde tilbage i Sofaen med Hænderne for Øinene, grædefærdig).
Ynk mig, — ynk mig, Hr. Major! Denne Skikkelse er min Mand.

Majoren.
Isandhed, skjønne Madam, jeg tilstaar, De er dybt at beklage.

Jan Wiedewelt
(for sig, idet han vandrer).
Jo—ho—o, — vi er spendable. For den Sags Skyld kunde jeg gjerne holdt Gjæstebud og Bryllupsdag for den ganske Stad baade med geistlig og verdslig Øvrighed og det havde ikke kostet mig halvten.

Lindelin

(med stille Resignation).

Om De vidste, hvad en Kone maa lide og skjule for Verden!

Majoren.

Sacrrrement, — her sidder en Ven, Madam, tro som Guld, taus som Graven. Betro Dem til ham, nedlæg Deres Sorg i hans Bryst!

Lindelin

(fortvilet).

Aah, — om De ante, hvad en saakaldet lykkelig Hustru føler paa sin stille Pinebænk!

Majoren.

Jeg gav mit Liv, Madam, om jeg i nogen Maade kunde lette Dem Sorgen.

Lindelin

(fortvilet, idet hun følger Wiedewelt med Øinene).

Hu—uh, — jeg ser ikke andet for mig i de lange Nætter end Fødderne ind og Maven ud.

Majoren

(mønstrende Wiedewelt).

Ja—a vistnok, — Figuren i alle Dele nøiagtig det modsatte af Reglementet.

Lindelin

(ude af sig).

Aa gid, gid jeg aldrig havde set Deres Aasyn, forfærdelige Major! Jeg levede i en lykkelig Blindhed, — havde ikke faat Synet opladt for, hvordan den Mand skulde være, som jeg maatte bæve for og beundre.

Majoren

(i Fyr og Flamme).

Henrivende Madam! Deres søde Ord og deilige Stemme klinger lifligere i mine Øren end hele Regimentsmusiken med Tamburmajor i Spidsen og Trommer for Fronten. Henrivende Madam, saa op-

høiet skjøn i Ulykken! — At trykke et Kys paa de Læber vilde gjøre mig salig.

(Han slaar Armene om hende og drager hende ind til sig.)

Jan Wiedewelt

(funderende ved Vinduet).

Gad vide, — gad vide, hvem af de listige Ræve der nu faar knebet til sig rige Wulff i Storvaagen — min ældste Forbindelse? — (Ivrig.) Saagodtsom femten hundrede paa et Bræt!

(Idet han vender sig, ser han Lindelin fare op fra Majoren i Sofaen. Han slaar Chakoen voldsomt ned i Stolen og vakler; men tager sig med en Anstrengelse sammen.)

Lindelin

(aandsnærværende springer hen til ham).

Ikke sandt, et nydeligt Skjærf, Hr. Major? (Viser det op.) Se Silken! — Se Duskerne! (Med Applomb.) — Og den Figur! den Taille, det gir ham!

Majoren.

Hrrr—r—, naar Madamen ikke var saa sterbens forelsket og blind for sin Mand, saa vilde jeg maaske indvendt, at det smukke Skjærf sidder altfor løst, saa det heller fremhæver det en Smule civile Embonpoint. (Hen til Wiedewelt.) Tillader De, Hr. Wiedewelt? Og, vil saa Madamen trække i Skjærfet paa sin Side, saa drager jeg til paa min.

(De haler og trækker begge i Skjærfet med skøieragtige Miner og Slængkys bag hans Ryg, medens Wiedewelt kræmter mørk og bister.)

Lindelin

(knytter Skjærfet. Besér ham, klapper i Hænderne med Miner til Majoren).

Nei, hvor forandret! En skulde tro, Du var født militær, saa stram om Livet og løvemodig tar Du Dig ud. Du skulde blot se Dig selv. Gaa ud i Stuen og mønstre Dig i det store Langspeil. Det er en hel ny Jan Wiedewelt!

Jan Wiedewelt.

Tak, Tak, jeg ser bra i det aflange her paa Væggen, fuldkommen nok.

(Strammende sig, pludselig høirøstet.)

Herefter skal alt i mit Hus være ubønhørlig militært, præcis paa Klokkeslettet. (Raaber ud.) Lad Kusken spænde for og kjøre op med Hestene, min Kone og jeg skal fare ud i Staden. Altsaa, — (tar til Uhret) — en Visit, Hr. Major, varer aldrig længere end fem og tyve Minuter i dette Hus. Saa er det: — Løs af! — Maa jeg byde Dem Deres Chako, og har jeg den Ære at følge Majoren til Døren.

(Bukker ham ud, medens Lindelin sender fortvilede Afskedskys til Majoren bag hans Ryg.)

Majoren

(stanser i Døren).

Sacrrrement! Et Hus med den militære Aand, kan ikke andet end fortrylle en Krigsmand.

(Gjør Honnør og forsvinder.)

Lindelin.

Aa, — jeg er saa stolt af Dig, Jan! — Min nydelige, deilige Jan, nei aldrig havde jeg tro't, Du var saadan en Løve!

Jan Wiedewelt

(gaar i Oprør med Hænderne paa Ryggen).

Hm —

Lindelin.

Det var sandelig mere end Uniformen, han fik se. Min Jan viste, at han ogsaa havde Mod for en Militær! — Og Du kan tro, han fik Respekt.

Jan Wiedewelt

(irriteret).

Det Skjærfet sidder Satans stramt, op med det igjen, op med det igjen! (Løser hidsig paa det.) — Et Menneske maa puste.

Lindelin.

Ikke Spor af Fiskehandleren, — kjendes det ikke som en hel anden renere Luft i Stuen!

Jan Wiedewelt.

Saa, — Du har den Fornemmelse?

Lindelin
(varmt).

Og idag har Du gi't mig den kjæreste Present, som min Jan kunde gi' mig. Jeg har altid tænkt, at det, jeg helst af alt vilde være i denne Verden, var Officersfrue. Og nu — (neier skjelmsk for ham) — ser Du hende for Dig. Er hun styg?

Jan Wiedewelt.

Styg? — ne—i —

Lindelin.

Og nu skal jeg marschere for Dig, — ét to, ét to —. Du kommanderer, og, hvergang jeg kommer tilbage over Gulvet, og jeg har gjort mine Sager godt, gi'r Regimentschefen mig et Kys. Naa, — ét to, — ét to. Hvorfor kommanderer Du ikke?

Jan Wiedewelt.

Maa der ikke helst en Major til?

Lindelin.

Saadan én som Rattibach, mener Du, med det stygge begsorte Skjægget og de bistre Øinene, som kan skræmme hele dit Regiment, som er en liden Kone, ihjel. Nei Tak, maa jeg faa beholde min nydelige Løitnant! — Naada, — naada, vil Du ikke?

Jan Wiedewelt.

En to, — én to —

Lindelin

(marscherer over Gulvet. Idet hun vender tilbage, slaar hun ud Haaret, og ved Slutten af Marschen farer hun pludselig med Armene ud imod ham og raaber).

Storm, siger jeg!

Jan Wiedewelt
(overvældet).

Saa hildrende gnistrende vakker, at én baade himler og svimler! — Javist, javist er Fæstningen erobret! (Ømt bevæget, halvt for sig.) Driver Skøi som et Barn og saa fuld af Oprigtighed i de varme spillende Øine.

Lindelin.

Ja, endelig, endelig er vi da alene, Jan!

Jan Wiedewelt.

Saa fin og skjær og uskyldig. Og hende skulde jeg mistænke! — det deilige Væsen, som sover der paa Puden om Natten ved min Side saa trygt og fortroligt —. (Sunder sig.) — Hm ja, det var nu det det. Ikkedestomindre, — man har jo Øine i Hodet.

Lindelin.

Øine i Hodet, siger Du? Naar jeg lukker Dig inde i mit Haar? — saadan — (slaar Haaret om ham) — har Du da Øine i Hodet?

Jan Wiedewelt
(henrykt).

Nei, jeg har ikke Øine i Hodet, — er ganske, ganske blind!

Lindelin
(med et forskrækket Udraab).

Ørenringen min!

(Ørenringen falder paa Gulvet, og et Dyreøre udfolder sig,

Jan Wiedewelt
(raver pludselig tilbage i vild Panik. Afsides).

Trold og Vætter! — et Utyske! — — (Spyttende.) Tvi tvi, — et fælt kløvet Dyreøre! — Troldmærke!

Lindelin
(optaget med at dække Øret med Haaret).

Hvad er det? Hvad er det?

Jan Wiedewelt
(søger at fatte sig. Gnider Munden med Haanden).

Jeg tror, jeg rev mig paa Ørenringen — (Holder Lommetørklædet til, medens han forsigtig trækker sig tilbage.) — og bløder lidt.

Lindelin
(rasende, idet hun tar op Ringen).

Saa ubehøvlet. Slig en — Fiskehandler! — Jeg maa ovenpaa for at faa sat Haaret mit op igjen!

(Skynder sig ud.)

Jan Wiedewelt
(gaar sanseløs rundt og spytter).

Tvi, tvi, — som af en tuslende klam Ligrotte! — Jeg er ræd. Jeg er ræd! — (Gnider sig.) De laadne Stik af Haarene vil ikke væk. (Vakler hen til en Stol.) — Det iser mig koldt ned af Ryggen. — — (Farer op forvildet angst.) Har jeg andet at gjøre end at rømme ud af mit eget Hus? Fort, fort afsted og red ialfald nøgne Livet! — (Ryster paa Hodet.) — Er én først fæstet til Trold, saa er det nok efter én, — da nytter hverken Præst eller Besværgelse!

— Og for hendes Skyld har jeg afsagt hele min Næring! Og gaar jeg her som en Nar til Spot og Spe.

(Begynder grundende at vandre op og ned paa Gulvet.)

— Hoho! — nu forstaar jeg, hvorfor Skipper Enochsen reiste i slig Hui og Hast med Jægten.

(Vandrer igjen, men stanser pludselig.)

Hu—m—m, kunde Enochsen lure Troldet, kan kanske Jan Wiedewelt ogsaa —

(Staar og grubler. Derpaa hen til et Bord, hvor han sætter sig til at skrive. Idet han er færdig og har lagt Brevet sammen, raaber han ud af Døren.)

Erpekom! Erpekom!

(Erpekom kommer.)

Hys, — hys — Jeg gir hende mit Ord paa, at hun skal blive her i sin Tjeneste til sine Dages Ende, om alt gaar godt, og hun gjør, som jeg befaler. Hør nøie, hvad jeg siger. Straks Bæstet (retter sig) — eh — eh, Madamen, kommer ned i Stuen, gir De hende denne Billet og jamrer og klager og beretter, at Husbond var hvid som et Lagen, da han leverede Dem Brevet og saa i Hui

og Hast styrtede ud af Gangdøren og nedover til Havnen.

Erpekom.

Aa, hvad skal jeg opleve! Er nogen Ulykke kommet paa, — skal Husbond reise —?

Jan Wiedewelt

(hemmelighedsfuldt).

Hys—s, — bare ned i Kjælderen, gamle Erpekom, ikke længere. Og dernede maa De listeligen give mig Besked om alt, hvad heroppe passerer. Undre Dem ikke over noget; men lystre Madamen blindt i, hvad hun befaler.

Erpekom

(ryster paa Hodet).

Undre sig her i Huset? Aa nei, det er én saa vel afvænnet med i dette sidste Aar.

Jan Wiedewelt

(tager Merskumspiben og en Tobakspung fra Tobaksbordet og putter Konjaksflasken under Armen).

Man maa ha Proviant underveis, forstaar De. — Og saa Kjældernøglen!

(Tar den i Nøgleskabet og forsvinder ilsomt.)

Erpekom.

Den, som kunde begribe, fatte, forstaa — Det er, som én har Vinden i Skjørterne fra alle Kanter. Aa, jøie, jøie, jøie, jeg gamle Menneske op og agere!

Lindelin

(befaler, idet hun kommer ind).

Hat og Sjal, Erpekom, — vi skal ud at kjøre.

Erpekom

(stønner og slaar sig ned ad Kjolesiderne med Brevet i Haanden).

Madam! Madam! — bare her ikke er hændt nogen Ulykke. — Aa haahaa! — Husbond var hvidere end et nypaalagt Lagen, da han leverede mig dette Brev og fo'r ud af Gangdøren med Sorg og Desperation i alle Miner!

Lindelin
(snapper til sig Brevet).

Vil hun bare se til at komme ud. Intet Spioneri!

(Erpekom ud. Lindelin river op Brevet, læser høit i stigende Forfærdelse.)

„Ak, hvorledes skal jeg formaa at drage Sløret fra dine Øine og melde Dig skaansomst mulig det forskrækkelige og forfærdelige, jeg i disse Dage har baaret paa og maattet skjule for Dig. Vid, at jeg ved mange uventede Uheld nu staar som en total ødelagt og ruineret Mand. Allerede imorgen tidlig vil Kreditorerne være over mig som glubende Ulve og uden Blu rydde og ribbe Huset for alle Eiendele lige til det allersidste, vi har at sidde og ligge paa! Og, eftersom jeg vil undgaa med Arrest at behæftes, maa jeg nu med grædende Taarer fly af Landet, — fast og uryggelig stolende paa min Lindelins store Kjærlighed, at hun gjennem al den Sorgens Tid vil ihukomme og bevare sin Troskab mod sin ulykkelige, men til de graa Haar, ja til Graven klippefast elskende Jan Wiedewelt. Skrevet med knust Hjerte, idet han flyr!"

(Lindelin synker ned i en Stol. Farer oprørt op igjen og frem og tilbage, frem og tilbage i Stuen. Raaber saa pludselig ud af Døren.)

Erpekom! Erpekom!

(Erpekom kommer ind.)

Lad Kusken kjøre hen til Major Rattibach alt, hvad Remmer og Tøi kan holde, og sige, at en ulykkelig Kone venter med Taarer paa et Trøstens Ord af en Ven, inden det blir for sent.

Erpekom.

Som Madamen byder og befaler.

Lindelin.

Kom saa fluksens igjen og hjælp mig.

(Erpekom ud.)

(Lindelin trækker Skuffer ind og ud af Skatollet og tar op.)

Min Brudekjole, som den Prakker vilde, jeg

skulde forvare saa dyrebart her i Skatollet mellem alle de gamle Familiestykker!

(Gaar med Dragten ind i Sideværelset, hvortil Døren blir staaende aaben. Erpekom kommer skyndsomt ind, og Lindelin raaber fra det andet Værelse.)

Find de hvide Silkesko op af Skuffen!

Erpekom

(søger og leder i Skufferne).

Her er saamæn mangt her. (Tar op og besigtiger.) — Den broderede Daabskjole ja, som alle Wiedewelterne er baaret til Kirke i, — og Daabskappen med de røde Sløifer.

Lindelin

(utaalmodig indefra).

Fort, fort, finder De dem ikke?

(Erpekom hitter en Sko frem og derefter nok en og skynder sig ind med dem.)

Lindelins

Stemme fra Sideværelset.

Bind dem paa og saa ind igjen efter mit Brudeslør!

Erpekom

(leder det frem. For sig).

Jeg synes ikke, det saa ud paa Husbond, som her skulde tures Bryllupsdag —

(Bringer Sløret ind.)

Lindelin.

Og saa mit store Halssmykke, som ligger i Pynteskrinet.

(Erpekom ind igjen og henter det til hende.)

(Lindelin kommer ind hvidklædt med Slør og pyntet som Brud.)

Skynd Dem op og pak alle mine dyrebareste Sager i den store Kuffert. Det er muligt, jeg maa foretage en Reise.

(Erpekom ud.)

(Lindelin tar Fadet med Blaabærgeléen fra Bordet og gaar hen for Speilet. Hun dypper Lommetørklædet i det og maler sig med Saften nogle som blodige Skrammer i Ansigtet. Hun prøver og mønstrer sig.)

Lindelin

(driver ham ilsomt og ømt ud).

Husk, vor Kjærlighed er omgivet af Farer — Paa Gjensyn! Paa Gjensyn!

(Hun slænger Fingerkys efter ham.)

(Ringer og raaber.)

Erpekom! — Erpekom!

(Erpekom ind.)

En Ulykke er tilstødt min Mand, og jeg maa straks reise til ham. Lad min Kuffert bæres ned i Vognen og bring mig min Hat og fine Peltsværks Kaabe!

(Erpekom ud.)

Og mine Juveler!

(River op Skuffer i Skatollet og skyder dem igjen ind. Finder frem Smykker, Brystnaale, Kjæder og Ringe og putter det alt i en Silkestrømpe.)

Erpekom

(kommer ind med hendes Kaabe og Hat).

Vognen staar for Døren.

Lindelin

(knytter hurtig Hatten).

Hjælp mig Kaaben paa, — Og saa afsted ilsomst mulig!

(Hun snapper Silkestrømpen fra en Stol og gjemmer den under Kaaben. Farer ud.)

(Vognen høres at rulle afsted, medens Erpekom staar ved Vinduet og ser ud.)

Jan Wiedewelt

(lidt efter, med Hodet forsigtig ind af Døren).

Erpekom! — Erpekom! — Er hun borte? — Er hun reist? — Er det sikkert? — Har De set det med Deres egne Øine?

Erpekom.

Jøsses ja, Husbond. — Jeg véd ikke, om jeg drømmer eller er vaagen. — Hun er kjørt afsted med Majoren, og dertil alt, hvad dyrebart fandtes.

Jan Wiedewelt

(jubilerende og straalende op og ned af Gulvet).

Billig, — billig sluppet, gamle!

(Gnider sig i Hænderne og ser sig om.)

— Jo—o, Majoren fik fanget sin Sisik! — -- Tag Husets Nøgler til Dem igjen, Erpekom, og styr og sørg for alt efter fordums Skik og Brug. — Og saa, — væk med Løitnanten! (River af sig Uniformsfrakken og slænger den hen paa en Stol.) — Skaf mig min magelige, rummelige Vams igjen; — kanske er der endnu Tid til at hole tilbage mine gamle Kunder! Jeg skynder mig lige ned i Skipperklubben og melder Jan Wiedewelt ind igjen.

(Farer ud.)

(Teppet falder.)

TREDIE AKT.

Majorens Stue, lunt møbleret med Lænestole og Chaiselonguer ved Bordene. Paa Væggene Officersportræter med store Knebelsbarter. I Baggrunden Vinduer og Udgangsdør samt et stort Kart over Jordens to Halvkugler. Paa Sidevæggene Døre og alskens Vaabendekorationer, krydslagte Sabler, Pistoler osv.

Majoren sidder i Uniform og Tøfler ved et Bord og skriver halv bortvendt fra, hvad der foregaar i Værelset. Paa et andet Bord er henlagt nogle Blomsterbuketter i Papiromslag.

Truls træder ind med en Buket.

Majoren

(vender sig utaalmodig fra Arbeidet).

Nok en ditto, som er henfalden i stille Wuth. — Godt, godt, læg den paa Bordet.

(Truls holder Buketten op og kiger og føler om Stilkene, inden han lægger den hen.)

— Nu ja, Du var i Banken og tog ud de hundrede Daler og bragte dem til Hestehandleren?

Truls.

Ja, Hr. Major, — hvorfor hans Kvittance. (Leverer

Ikke formeget. Men hellerikke forlidt. En liden rød Streg heroppe ved Tindingen, som forsvinder inde i Haaret, kan se noksaa livsfarlig ud. — — Hy—s—s, — der er Vognen!

(Sætter Fadet hurtig bort. Skynder sig hen til Kaffebordet og slaar ned en af dets Klaffer, saa Kopper og Glas ramler udover Gulvet.)

(Idet Majoren træder ind, styrter Lindelin imod ham med oprakte Arme.)

Aa, jeg ulykkelige — ulykkelige!

Majoren.

Tal, tal, deilige, uforlignelig deilige Madam! Jeg har aldrig skjælvet ved nogen Attake, som idag ved hendes Budsendelse.

Lindelin.

De ser her et Sorgens og Forvirringens Hus. (Viser udover Gulvet.) — Vid, vid, — min Mand har opdaget vor Elskov gjennem Speilet, trampet mig under Fod og lagt Haand paa mig, indtil jeg mistede min Sans og laa bevidstløs og blodig, som De vel ser af mit Ansigt. Hans sidste Trudselsord, da han forlod mig, var, at han vilde raabe min Skjændsel ud i Staden og ikke sove i sit Hus, før han imorgen indfandt sig med Øvrigheden og Skilsmissebegjær.

Majoren.

Parole d'honneur, Madam! Jeg siger det med Fortvilelse; — der gives Knuder, der ikke kan overhugges med Sværdet.

Lindelin
(stille resigneret).

Min Beslutning er fattet. Og har jeg kun derfor pyntet mig i min Brudedragt for at findes anstændig og ærbar klædt, som det passer sig min Stand, naar jeg kaster mig i Søen.

(Udbreder Armene imod ham.)

Men først, først maatte jeg sige den Mand, som

jeg elsker over alt i Verden, mit sidste Farvel, at han kan se, det er for hans Skyld, jeg dør!

Majoren
(i bei Afsked).

Ved alle Himlens og Jordens Magter! — Vel havde Major Rattibach ikke tænkt at skulle ende saa brat ind paa Brudekamlen. Men, — Sacrrrement, — Du underbar henrivende Kvinde! Samtykker Du i at fly med Major Rattibach idag, saa lover og sværger jeg ved mit Sværd og min Ære, at Du skal blive hans lovlige Ægtefælle.

Lindelin
(afværgende).

Elskede! Elskede! — kald mig ikke tilbage til Livet, det var saa sød en Tanke at dø for Dig!

Majoren.

Men endnu herligere at leve, Du berusende deilige!

Lindelin.

Jeg svimler — svimler. Forled mig ikke fra min Vei!

(Kaster sig bedende til hans Bryst.)

Majoren
(slaar Armene om hende).

Sacrrrrement, nu er Du indenfor Fæstningen. Disse Arme slipper Dig aldrig!

Lindelin.

Vel, vel, — alt som min elskede vil! — (Smaar-ler), — Og lad os saa haste med at redde vor Kjærlighed! Om en føie Stund sidder jeg i Vog-nen hos min eneste Ven og lægger min Skjæbne i hans Haand.

Majoren.

Tak! Tak! — Jeg formaar næsten ikke at for-nøde Dig et Øieblik, Du underbare, som saa pludse-lig er faldt ned til mig som fra selve Himlen!

og erobret den ganske Stad, saa nu er et Selskab intet, uden jeg fører min skjønne Frue did, — og paa Byens Promenader rettes alle Øine paa hendes blændende Skikkelse; et Blik fra hende agtes som en Naade.

Lindelin.

Men min stille gjemte Glæde er et Blik fra min mørkskjæggede barske Major!

Majoren.

Jo—o, jeg har jo ogsaa mit lille Kig hen paa de Herrer Officerer, naar de feier Gadestenene med Fjærbusken for Majorinden og sender hele Bede med Blomster, menende at lægge Approscher til Fæstningen. Jeg ræsonnerer, hvad var Verden uden Krig, — uden sit Salt og Pikanteri? Og det klukker i mit Bryst som en Tappenstreg, naar jeg tænker paa at mine blenderede Bastioner rummer kun en Fælde, en *ruse*. Ahhaha, Messieurs, hvad vilde I der? Stillingen er alt erobret og besat af Major Rattibach.

Lindelin.

Ak, om Du vidste, hvor utilpas og ilde tilmode jeg befinder mig under al denne Efterstræbelse og alt det Kurmageri, — om jeg end for den gode Tones Skyld er nødt til at holde en imødekommende Mine og lade, som jeg optager det vel, medens det i mit inderste byder. mig imod indtil Kvalme!

Majoren.

En saa straalende farverig Blomst maa finde sig i at blive omsværmet baade af Humler og Bier — og alskens Insekter med. Med de første mener jeg Rangklasserne fra Generalmajor af, og med de sidste de surnummerære yngste Løitnanter og Kadetter, — for ikke at nævne Civilisterne.

Lindelin
(kjælen).

Men min Honning er bare, bare og ikkun for

min Major. Den sødeste Lyd er, naar min Humle brummer, Du bedaarende Kriger!

Majoren.

Det er dog som en Opkvikkelse at høre det surre rundt om sin Lykke, saa mindes man stadig om, at man har den.

Lindelin.

Og endelig, endelig har jeg faat mit Livs hedeste Begjær opfyldt, at jeg fik min daglige Omgang med ingen uden militære! Det er, saa Hjertet hopper i mig, naar Sporerne klirrer, og jeg ser al den Manddom og Mandhaftighed. (Trækker ham i Skjægget.) — Hu—uh, det vilde, mordiske Skjæg, — der staar som en Rædsel af det, bare min tappre Løve viser sig! (Kjælent.) Men din lille Lindelin, hun tør stryge og klappe det, om hun end skjælver og sitrer lidt i Fingrene, Du søde, skrækkelige Major!

Truls

(træder ind med en Kurv. Ramser op).

Kortene til Spillebordene iaften, Hr. Major! — Tobak og Cigarer og Citroner og Rhum til Punschen fra vor egen Kjøbmand.

Lindelin

(maaler ham med Øinene).

Vor egen Kjøbmand? — hvad vil det sige i din Mund, Du plumpe Karl!

Truls.

Det er gamle Graaberg, som vi har hentet hos helt, siden Majoren var Løitnant!

Lindelin

(indigneret maalende ham).

Truls

(betuttet).

Strenge, naadige — Frue —

Lindelin.

En Dristighed, en Frækhed —

Majoren
(afskjærende).

Træd af, Truls!

Truls
(rettende sig med Haanden til Huen og et Tramp i Gulvet, som hører til at indtage Stilling).

Majorens Ordre!

(Gjør helt om og gaar ud.)

Majoren.

Du maa undskylde ham, min kjære. Den gamle Tjener har sit eget tilvante Frisprog.

Lindelin.

Jeg er bange for, at han har sit eget tilvante Frispil med, og at vi vilde være lykkelige den Dag, han var ude af Huset!

Majoren.

Truls, — min gamle Truls? Han lader sig ikke remplacere. Altid punktlig, alting iorden, uden at jeg behøver at røre en Finger.

Lindelin.

Aa, Du min store Krigsmand, som ikke véd af Falskhed! — tror Du ikke, at en elskende Hustru ser meget, som undgaar hendes Husbond? Hvor ofte har jeg ikke ærgret mig og sørget over dine matblanke Støvler, din daarlig pudsede Sabel og de alt andet end skinnende Løveknapper og Epauletter! Og grædmet mig ved at se min stolte Major ligesom blive borte og forsvinde ved Siden af vor altid straalende og funklende Oberst.

Majoren.

Hvad — hvad, — skulde Truls lade sin Major vise sig i en Uniform, der ikke er korrekt, — kan kritiseres?

Lindelin.

Hvor tit har jeg ikke i Stilhed grædt og pudset efter ham; men intet villet sige for ikke at saare Dig, min elskede!

Majoren.

Du forbauser, — lynslaar mig. Truls maa være blet gammel!

Lindelin.

Gammel i Løgn og Falskhed ja! Aldrig har jeg kunnet fordrage det sledske Fjæs. Alt fra den første Dag af har jeg forstaat, at han spionerede os ud og førte Historier om os, saa vor Kjærlighed er blet til Spot og Latter i Officersmessen for den Slyngels Skyld.

Majoren
(farer op).

Tusind Torrrdner! — (Besinder sig igjen.) — Ah — ah — umuligt, umuligt, min dyrebare! — Til saadant underfundigt Spil er den ærlige Sjæl ude af Stand, — mangler endog totalt Kapaciteterne.

Lindelin.

Ak, din ulykkelige Blindhed, som ikke ser, at Karlen bedrager og bestjæler Dig, og saa har gjort i al den Tid, han har tjent Dig.

Majoren.

Min gamle Truls? — prøvet i femten Aar, — tro som Guld!

Lindelin.

Aah — jeg føler, jeg mere og mere begynder at gaa i Feber for de lurende Tyveøine, — frygter, — frygter for, at enten han eller jeg maa ud af Huset!

Majoren.

Det være langt fra mig, min kjære, for et uoverlagt Indfalds Skyld at forurette min gamle Tjener.

Lindelin
(sukkende).

Ak ja, jeg indsér det nu, han forstaar at gaa Dig anderledes under Øinene end din lille Lindelin! — (Kaster sig paa Knæ for ham.) — Nu ber jeg Dig, i vort

fredelige, lykkelige Hjems Navn, ber jeg Dig om at fjerne denne Øientjener!

Majoren
(reiser hende op).

Min lille Ven. Min lille Ven, — Du har gaat formeget alene i disse Dage, medens jeg har siddet bundet af mit Arbeide. Min dyrebare glemmer jo rent Hesten, hvorfra hun skal straale paa Promenaden. Naar hun kommer hjem igjen frisk som en Rose, kjender jeg hendes Hjerte saa godt, at hun ser alt med andre Øine og pardonerer min stakkels Tjener.

Lindelin.

Byde mig at ride nu? — Nei nei nei, aldrig blir jeg glad mere — (hulker) — aldrig!

Majoren.

Min sødeste, yndigste Veninde —

Lindelin.

Aldrig! — Aa, aah, jeg føler mig saa afsat! — ser jo, at min Husbond nærer større Tiltro til et simpelt nedrigt Tyende end til sin Hustru!

Majoren
(i Oprør).

Sacrement, — min gamle Truls skulde ikke kunne stole paa sin Major! — Betænk dog, det vilde være at blamere mig, saa Major Rattibach ikke længere turde se den ringe Tjener i Øinene; men maatte skamme sig som en æreløs Hund!

Lindelin.

Ah — — Ah! — det svimler for mig —

Majoren.

— som en Forræder og Poltron, der burde arkebuseres i Ryggen paa en Møding!

(Majoren gaar i Bevægelse frem og tilbage, ser af og til paa hende, som hun staar sønderknust lænet til Stoleryggen.)

— Dog, — Du nævnte noget om matblanke

Støvler, — Fyren kan faa en Korreks! Er Du saa tilfredsstillet? — Men hvad feiler Dig, min elskede?

(Hen til hende.)

Lindelin.

Intet. — Intet. — Det blot ligesom iser i mig —

Majoren

(udbreder Armene).

Saa kom i mine Arme, min dyrebare! Der skal Du nok bli varm. — Sig, kunde Du vel elske en Officer, som lod sin Hæder og Ære i Stikken!

Lindelin

(som for sig selv).

— iser i mig, — som om alt vil fryse til indvendig. — Det er en underlig Følelse, naar Kjærligheden ligesom forsvinder i én —

Majoren.

Forsvinder? — Din Kjærlighed!

(Omfavner hende vildt.)

Lindelin

(lader det ubesvaret og skrider henimod Sofaen, som en ufølsom Søvngjængerske. Gjentager stirrende).

— naar Kjærligheden svinder i én —

Majoren

(bestyrtet).

Jeg besværger Dig, Du, mit Liv!

Lindelin

(ryster stille paa Hodet, som under en Vision).

— Han snakkede bare om sin høie Ære, naar jeg talte om min store Kjærlighed, — og undsaa sig for sin Tjener og gjorde ham større i Huset end sin Hustru. Og saa — (synker ned i Sofaen) — jeg fryser — besvimer — Aa — aah, Krampen —

Majoren

(brøler).

Din Villie skal ske, — Truls skal faa sin Afsked!

Lindelin
(løfter svagt paa Hodet).

Hørte jeg rigtig. — Hørte jeg rigtig — (Strækker Haanden mod ham.) Sig det engang til! Saa elsker Du dog tilsidst din lille Lindelin mere end ham?

Majoren.

Om jeg elsker Dig, Du min Livsens Luft!

Lindelin
(sukker og stønner).

Jeg aander igjen. Du havde sænket mig saa dybt ned i Fortvilelsen!

Majoren
(lettet).

Saa kan jeg da atter se et Lysglimt fra dine deilige Øine. — — Og, naar jeg betænker Sagen, maa jeg jo nok paa nogen Maade kunne arrangere den, saa han faar sin Afsked med god Attest og en liden Pension.

Lindelin.

Med god Attest? — Og Pension for Troskab? — (Skriger vildt.) Nei, jages skal han! Og i Attesten skal staa, at han har været en Dagtyv og en sledsk Øientjener! — Ak, ak, følte jeg ikke, at der var noget, jeg ikke maatte tro, i din søde Tale! Ve, ve mig, jeg falder som fra en Himmel atter ned i min Fortvilelse. — Aa — aah, Krampen —

(Der indtræder en Stilhed, blot afbrudt af Suk og Støn fra Lindelin. Majoren gaar om og tygger paa sit Skjæg, medens han snart nærmer sig, snart gaar fra hende.)

Majoren
(stanser mørk)

Du blir mig dyr, min elskede! — naar Major Rattibach skal kjøbe Dig med sin hidtil uplettede Ære. Men, — slippe al din Deilighed, Du min Lyst og Fortryllelse! — det vilde være mig som en Krigsretsdom til ensomt Fængsel paa Livstid. Og, staar der end en ærlig Truls mellem os, saa støder

jeg ham ned! Med ham skal i alle Maader ske, som Dig behager.

Lindelin
(falder ham heftig om Halsen).

Aah, jeg er saa betat, — jeg skjælver. Jeg er jo bare din Kattepus. Ikke sandt? din egen Kjæleunge, som bare klynger sig til din Kraft og Mandighed, — er intet uden Dig, — aldrig vil andet end, hvad min skjæggede Kjæmpe vil.

Majoren.

Hum, hrrr — hrrrr —

Lindelin.

Rynk ikke dine mægtige Bryn. (Kjæler for ham og glatter dem.) — Din lille Kattekilling, ikke sandt? — der skal være Dig en Tjener, som Du aldrig har drømt om, — gnide og pudse, saa min Major skal funkle paa Paraden, — og Støvler saa blanke, at hele Regimentet speiler sig i dem —

(Man hører Hesten vrinske.)

Majoren.

Hør, — din Guldfuks venter, min elskede!

Lindelin.

Aa, hvor rider jeg ikke let og glad ved at vide os befriet! — Jeg skjælver, min Ven, skjælver ved at tænke paa din Tordenrøst, naar Du jager den sledske Karl bort, helt afklædt al den Ære, han har stjaalet sig til i dette Hus. — — Adiø, Adiø, min stolte Løve! (Kaster Kys med begge Hænder, idet hun gaar.) — Kun for om et Øieblik atter at være i dine Arme.

Majoren
(kaster sig i en Stol og blir siddende i Tanker. Drager omsider et svært Suk og reiser sig).

Naa, saa skal man altsaa skride til Henrettelsen. (Gaar hen og tar i Klokkestrengen, men slipper den igjen.) — Matblanke Støvler, — anløbne Uniformsknapper — Hrrr — det forekommer mig, som Major Rattibach

herefter aldrig kan bli rigtig blank, hvormeget han end pudses og kridtes og gnides.

(Gaar op og ned, stanser foran to Pistoler paa Væggen.)

— Sacrrrement, det mest kavalermæssige for en ærlig Krigsmand i denne Kasus var at jage sig en Kugle gjennem Panden. (Haanlig.) — Ahha, — man er sentimental! — Vil man Blommen, maa man kunne slaa Hul paa Ægget!

(Raaber ud med forfærdelig Stemme.)

Trrruls — Trrruls, — mine Støvler!

(Truls med Støvlerne i Døren.)

Hold dem op til Besigtigelse, siger jeg, — Sacrrrrement!

Truls

(foreviser dem).

Javist, Hr. Major, det ny Voks i Sværten blanker urimelig godt, saa de rent skinner.

Majoren.

Hrrr — Hrrr. — — Holder Du dem op for Næsen paa mig? Sæt dem hen, siger jeg.

(Truls gjør omkring mod Døren for at efterkomme Ordren.)

Holdt! — Er han totalt sanseløs? — Rapporten! Rapporten! Dagsbefalingen! — Indbydelserne til iaften, har han rent glemt ogsaa dem?

Truls

(retter sig).

Kommer netop hjem med Svarene. Oberstløitnantens, Staldmesterens, Kapteinerne Raus, Paus Klingenfeldt og Storm skal ha den Ære at komme. Løitnant Grog laa endnu og sov —

Majoren

(blinkende til Truls).

Fuld igjen — hvad?

Truls

(fortrolig).

Stort Kalas inat, Hr. Major, i Anledning af Forfremmelserne i Brigaden. Faa's snødt i Tale

paa denne Side Middag. — Hehe, — red hjem paa Gabriel, Oppasseren sin, henimod Morgenlysningen.

Majoren
(snor sine Knebelsbarter. Nysgjerrig).

Forlød der om andre faldne?

Truls.

Kvartermesteren blev liggende, sa' de.

Majoren
(selvforglemmende i Humør).

Aha! — liggende paa Pletten, — drak som vanlig, til han blev transportabel.

Truls.

De sa', han tømte det ene Glas efter det andet for den smukkeste Frue i Regimentet, helt til han —

Majoren
(tar sig).

Hrrrr — Hrrrr — Hm — Hrrrr — (Pludselig.) Der greb jeg Dig! Er det den Slags Historier, Du sætter ud om dine overordnede? — (Stanser foran ham. Vred med Gravrøst.) Jeg har i den sidste Tid begyndt at tvile paa Dig, Truls! — tvile — paa Dig — forstaar Du, — tvile paa Dig —

(Truls gjør en famlende Bevægelse som han vil knappe op Frakken og vrænge Lommerne, blir saa staaende og maabe uforstaaende paa Majoren.)

Jaha, — jaha, Du ser høilig fordægtig ud.

Truls
(gjør pludselig en Gebærde med Pegefingeren tvertover sin Strube).

Om jeg — — saa kan Majoren —

Majoren
(gaar ophidsende sig frem og tilbage).

Hrrr — Hrrrr. — Det er paatide, at —

Truls
(med Haanden til Tindingen).

Og saa var det Majorens Ordre belangende Kurven hos Kjøbmand Graaberg, som Majorinden —

Majoren
(ser glubsk paa ham. Med lummer Vægt).

— befalte Dig at aflevere igjen. — Ved alle Himlens bragende Magter, hvad gaar der af Karlen, at han ikke lystrer.

Truls
(fortrolig).

Tarokkortene faas ikke andetsteds, Hr. Major. Og saa mente —

Majoren
(gaar op og ned, medens han brygger til Storm).

Hrrrr — Hrrrr — ligefrem Trods! — Sandelig, det er paatide, han faar sit Pas paaskrevet.

Truls.

Og saa mente jeg bare, at —

Majoren
(truende med tung Røst).

Hvad — mente — Du —

Truls.

At, naar Majoren forklarte det rigtig for Fruen, saa —

Majoren.

Hold han sin Mund!

Truls
(ryster paa Hodet. For sig).

Her har nok været Uveir over andre end Truls idag.

Majoren.

Hvad staar Du der og plirer af?

Truls.

Med Majorens Tilladelse, jeg har Træk i Øiet.

Majoren.

Du staar og ræsonnerer indvendig, gjør Du.

Truls.

Med Majorens Tilladelse, jeg siger ikke et Muk.

Majoren.

Tror Du ikke jeg forstaar, at Du siger mig de største Uforskammetheder? — at jeg gjennemskuer, hvad Du mener?

Truls

(retter sig).

Med Majorens Tilladelse, jeg mener ingenting.

Majoren.

Du staar som en korket Flaske, gjør Du. Men jeg skal trække den op jeg, din Døgenigt! — og sige Dig, hvad Du understod Dig, vovede, at mene med den insubordinære, impertinente Pliren. (Brøler.) Bekjend, siger jeg Dig, eller ved tusind Tordner! — Bekjend, at Du mente, at din Major blir regjeret og domineret og kommanderet af sin Frue, — at han er en elendig Dot og Usling og Tøffeldanser, som gjør „Høire om" og „Venstre om" og helt om Marsch, som den ringeste Rekrut, naar hans Frue blot vinker! — Ja, din Knægt, — (truer ham med opløftet Haand, medens Truls viger) — at han er til den Grad Slave i sit Hus, at han endog kunde efterlade sin Ære og Honnør i Snavset hellere end at modsige hende — (Brøler yderligere truende.) — Var det ikke det Du mente, din Satan!

Truls.

Hr. Majoren kan slaa Truls ihjel — om —

Majoren

(vildt).

Herrrr—auss, siger jeg, før jeg forgriber mig paa Dig!

Truls

(raaber for at faa Ørenlyd, idet han viger mod Døren).

Tarokkortene! — Tarokkortene! de er ikke at faa andetsteds!

Majoren

(rasende efter ham i Døren).

Herrrr—ausss—ss —

(Truls forsvinder.)

Den Kjeltr — —. Hm — hm—m. — (Puster mere og mere beklemt.) — Sneg sig væk, før jeg fik ham ordentlig afskediget — —

(Sætter sig betænkt til at trække sine Støvler paa. Med et Ryk, idet han reiser sig og gaar hen og tænder sin Pibe.)

Naa, naa, for en Krigsmand er et Hode mere eller mindre for intet at regne — — —.

Lindelin

(kommer langsomt betænkt ind. Hun har heftet Ridekjolen op i pene fromme Folder og løser Sløret og Fjærene af Hatten, før hun lægger den fra sig).

For en letsindig verdslig Dragt, som om Mennesket ikke skulde ha Tanke for andet end sit smukke Udseende! (Kaster Ridepisken, som hun har under Armen.) — Og Blomster, som man har faat af en tankeløs Modekavaler — (Slænger dem fra sig.)

(Til Majoren.) — Ikke én af den høiere Verden paa hele Promenaden! Folk i Staden har faat andet at tænke paa end Soldater med larmende og bedøvende Messinginstrumenter. Alt, hvad der har Øine og Øren, var strømmet hen for at høre den ny Prædikant, som holdt Friluftsgudstjeneste i Lunden. Jeg stansede Hesten midt i Folketrængselen, — aah, den blege unge Mand, som stod der og talte! — Jeg saa, — bare saa paa ham, indtil han lod sit gjennemtrængende Blik hvile paa mig. Det brændte af slig knusende Foragt, som det sa': Gaa, gaa til dine tomme Adspredelser, Du af Verdens Lyst optagne Kvinde! Der fo'r et Stik igjennem mig. Det var, som jeg blev vakt i samme Nu.

(Hun synker ned i Sofaen og blir siddende med Haand under Kind.)

Han talte sig saa hvid som sit eget Halstørklæde, — aldrig har jeg set nogen saa henførende.

Majoren.

Hvem vilde ikke eie en saadan Kvinde! — (Hen til hende.) — Ei blot det fuldendte Legeme, men et Hjerte med saa dybe og fine Fornemmelser, — en Skat af Guld!

Lindelin
(afværger ham mat med Haanden).

Jeg ber Dig, tal ikke med denne stærke Røst og træd ikke saa fast og sikkert, naar Du dog véd, at Du gaar med Afgrundens Fare under Fødderne.

Majoren.

Hvad — hvad, min søde. Har mit Kjælebarn faat en Attake af Hovedpine? Og saa kommer hendes slemme Major saa hensynsløst. Han maa tage varsomt paa sin fine Blomst. Blot at røre ved hendes Kind, trykke Læben til hendes Pande er for ham en unævnelig Fryd.

Lindelin
(sørgmodig).

Ak, min Ven, — at Du kan henfalde i en saa tankeløs Glæde!

Majoren.

Som at favne og kysse min Lindelin, Du forblændende deilige!

(Gaar opstemt op og ned paa Gulvet og snor Knebelsbarterne.)

Sacrrrrement —

Lindelin.

Ak, ak, — siden jeg fik mit Syn opladt ved det nye Lys, støder mig blot den Maade, Du snor dine Knebelsbarter paa, — opad — altid opad!

Majoren.

Hm — Hrrrr — en Krigsmand —

Lindelin.

Istedetfor i from Erkjendelse af sin Skrøbelighed ydmygt at glatte dem nedad.

Majoren
(flot spøgende).

Ved alle Frisører i Verden, de skal faa akkurat det Snur og det Sving, som maa til for at erobre et Kys af min Lindelin. Saavidt jeg husker, bærer

det kinesiske Militær Barten ogsaa just efter den hængende Mode. — — Og iaften skal Du straale for vore Gjæster, og da vil min lille Lindelin nok blive opmuntret efter de triste Tanker og hendes Øine spille glade som før.

Lindelin.

Aah, dette syndige Liv, vi fører, — lutter Kortenspil, Tobaksdamp, Drik, Eder og Officershistorier med skrallende Latter udover Natten! Al vor Omgang, er det andet end en Hob ravende iblinde, der bedøver sig i Trommehvirvler og deres egen trampende Sporeklirren.

Majoren
(for sig, idet han knytter Næven).

Havde jeg saavist den Personage for Haanden, som sætter Fruentimmerne slige Fluer i Hodet! — (Høit.) — Sacrrrement, — lad os hellere tale om Kjærlighed end disse triste Materier!

Lindelin.

Stans din letsindige Tale! — Aah, aah, — jeg ser det, jeg ser det. Det blir, som mine Hænder daglig skulde røre ved et Fortabelsens Barn. Blot Du damper af denne din Pibe, er det, som jeg ser Helvedes Røg udgaa af din Mund!

Majoren.

Men min kjæreste, dyreste! — Da har Du dog altid forbeholdt Dig det Privilegium at stoppe og tænde den Pibe.

Lindelin.

Skaan mig, — skaan mig! Jeg har jo været saa svag for denne min jordiske Kjærlighed. Men, om Du vidste, hvordan blot denne lille Vanesynd nu stiller sig for mit vakte Øie —

Majoren.

Da har man dog havt mangen en smuk og kjærlig Tanke paa sin lille Lindelin ved den Pibe.

Sandelig, jeg har fremmanet dit elskelige Billede i Røghvirvlerne skjønnere, end nogen Maler vilde kunnet skabt det.

Lindelin
(vrider Hænderne).

Ak, saa dyb er den ondes List og Snare, at han kan lade selv en stinkende giftig Urt slig helt forblænde og forvende et Menneskes Syn, — medens jeg — (dækker Øinene med Hænderne) — synes at se, hvorledes dit Ansigt ligesom fordreier sig inde i Dampen, som Luerne alt havde begyndt at fortære Dig!

Majoren
(kaster forfærdet Piben).

Men Lindelin min, — Lindelin min, — berolige, berolige Dig! Du forstaar dog selv med din gode Forstand, at Du fører syg Tale. Sacrrrement! — at hint Møde med det Menneske har overspændt baade dine Nerver og din Fantasi, og at imorgen vil Du tænke anderledes.

Lindelin.

Aah—haah, disse skrækkelige Eder! — Hu—uh, det gyser i mig! — Og naar jeg tænker paa, hvordan Du kommanderer foran Fronten og gyder Gift i de stakkars Soldater!

Majoren.

Betænk dog, min elskede, hvorledes skulde man faa et helt Regiment til at bevæge sig med Præcision og Takt, om man ikke præsterede en Smule Lufttryk.

(Aabner Døren og raaber ud.)

Thrine, Thrine — fire Spilleborde — naturligvis maa de slaas ud. — Og Kortene! — Spiritusmaskinen arrangeres med Glassene paa Spillebordet i Hjørnet af Salen. — Whisky, Konjak og Rhum! — Og Cigarkassen paa Etageren. (Utaalmodig.) Huh, — alt dette kunde Truls iblinde, og her maa jeg ind-

eksercere det fra nyt. Oberstløitnanten maa ha Tarokkort —

(Vender sig til Lindelin.)

— Nu min elskede! har Humøret bedret sig? Jeg stiler paa en gemytlig Aften, som kan forslaa os Sorgen og lade os glemme Dagens Tristheder.

Lindelin
(mørk).

Evig og altid kun dette at forslaa og glemme! (Bedende.) — Hør, Du min Ven! vilde det koste Dig saameget, hellere end dette tomme Tidsfordriv, at følge din Hustru i Aftensangen og lytte til Ord, der fylder Hjertet med anderledes varig Glæde?

Majoren.

Hm, — hrrr —. Jeg kom for brat paa Dig, forstaar jeg. Saadant med Humøret gaar kun over lidt efter lidt. Du skal se, naar Klokken er otte, vælger Du selv heller at fortrylle vore Gjæster.

Lindelin.

Aah, lad fare din daarlige Lystighed, som skjærer mig i Hjertet og bringer mig til at græde og hulke indvendig. Din Lindelin maatte kun elske Dig lidet, om hun fik Ro i sin Sjæl, før hun ser dit Øie opladt og Dig paa den rette Vei.

Majoren.

Hvad? Major Rattibach gjøre helt omkring fra Punschebordet og marsch i Aftensang!

Lindelin
(høitidelig).

— Ind i et helt andet og nyt Levnet, ja min Ven!

Majoren.

Helt omkring fra Mænd, for hvis Karakter jeg har den høieste Respekt og Tillid, for at — he he he, min elskede, Du ser selv den Urimelighed, hvortil Lunet driver Dig. — Og uden saameget som

en Undskyldning med Upasselighed eller lignende, — lige for deres Øine rechts um til Aftensang. De vilde brøle og knægge fra Generalen hele Etaten nedover lige til Hestene!

Lindelin.

Og den Verdens Haan og Latter kunde den tappre Major Rattibach ikke udholde! Han vilde krumme sig som en Orm bag sin vilde Knebelsbart.

Majoren.

Ved alle Tordner, de Ord skulde lydt fra en Mands Mund!

Lindelin.

Ak, hvor ser jeg ikke klarere og klarere, at hos Dig er ikke Fodefæste for min Sjæls inderste Trang.

Majoren

(ser beundrende paa hende).

Og jeg, min søde! spørger mig kun selv om, naar Du er mest henrivende enten, naar Du sørger saa overstrømmende, eller naar Du sprudler af Lystighed.

Lindelin

(lader sig fortvilet falde tilbage i Sofaen).

Jeg føler mig som en Fugl, der ikke længere finder en Gren at sætte sig ned paa. — Vissent, vissent, dit hele Livstræ!

Majoren

(omt).

Du daarende Fortryllerske! Jeg kunde være fristet til at kysse det mørke Syn bort fra dine Øine.

Lindelin

(reiser sig kold og bestemt).

Vig fra mig! Min Vei er ikke længere din. — Længere formaar jeg ikke at udholde dette syndige Løvnet. Jeg ryster Støvet af mine Fødder og for-

lader denne Verdensglædens og Letsindighedens Hule og farer ud nogetsteds at gjøre Bod.

(Hun tar Sløret fra Ridehatten og knytter om Hodet.)

Majoren

(stum stirrende paa hende).

Hvad mener Du? — Gaa? — Gaa? — Reise fra mig!

Lindelin.

Hvorledes kunde jeg vel forblive i denne Syndens Sump uden selv at drages ned i den?

Majoren.

O, min elskede, lad dog ikke et Humør vokse op til en hel fiks Idé for Dig.

Lindelin.

Forfængelige Mand! Min Sjæl har løsgjort sig fra Dig og alt dit Væsen.

Majoren.

Min Lindelin! Lindelin! — kom til Dig selv. Om Du forlod mig, det var at tage mit Liv! Alt, alt, kun ikke forlade mig. Gjør ikke Verden øde og tom for mig.

Lindelin.

Hvorledes skulde jeg gjøre den Daarlighed at blive her ikkun med dette mit stakkars Legeme!

Majoren.

Nævn, nævn hvadsomhelst, min uendelig elskede! og jeg skal ikke nægte Dig det. Ja, for at se dine deilige Øine uden Taarer vil det herefter være mig den høieste Plaisir, om Du indbyder lutter stille geistlige Personer. (Han dreier paa Knebelsbarten og raaber vildt.) — Det være resolveret: Selskabet iaften afmeldes, og jeg følger min Lindelin til Aftensangen! —

(Stormende.)

Har jeg saa min Sol, min Lindelin igjen?

(Omfavner hende vildt, saa Sløret glider af; det river med sig Ørenringen, saa det lodne Dyreøre ruller ud.)

(Majoren staar som forstenet, medens Lindelin hurtig snapper op Ringen og farer ud, idet hun rasende raaber.)

Lindelin.

Slig plump Krigsmandsvoldsomhed!

Majoren

(staar fremdeles som fastgroet).

Trold! — Trold! — Alt mit Blod blir til Is.

(Tar sig sammen.)

Lad ikke Rædselen overmande mig —

(Ser sig omkring.)

Hvor er mit Slagsværd? Af Trold hugger man Hodet, om de saa har syv!

(Iler hen og tar Sværdet, trækker blank og stiller sig ved Døren. Han staar med hævet Sværd og mørk Mine urørlig som en Støtte. Efter en Stunds Forløb.)

Hm, — hm—m, her kan dog reise sig adskillige Konsiderationer — (Lader Sværdet sagtelig synke.) — For Eksempel, — hvad vil den høie Øvrighed og andre Folk i Staden eragte, eftersom de ikke har havt min Anledning til at erkjende, at hun har et Trolds Natur? — Hm—m—

(Sætter Sværdet varsomt fra sig i en Krog og begynder at vandre op og ned.)

Her udfordres Konduite og maa hellere fares listelig, — meget listelig frem. — Hm—m, — Hm—m—.

(Vandrer videre. Grubler, nikker for sig selv og ser af og til hen paa Væggekartet.)

(Idet Lindelin kommer ind, stiller han sig foran Kartet. Han peger og tar Maal af alskens geografiske Afstande, idet han bruger Pege- og Tommelfingeren som Passer. Vender sig et Øieblik fra sin Optagethed til Lindelin.)

Uoverstigelige Forhindringer gjør mig det umuligt at følge Dig i Aftensangen, — Flyvepost med Ilbud fra Generalen!

(Mystisk.)

Foreløbig dyb Statshemmelighed!

(Maaler og studerer videre paa Kartet og som for sig selv.)

— Gjennem den vandløse, saakaldte Forsmægtelsens Ørken. —

(Peger og følger Ridsene paa Kartet, medens Lindelin med Nysgjerrighed iagttager ham.)

Mindst tre Maaneders Marsch i brændende Sol og Sand med Vand kun fra Kamelmaverne — (Tar sig igjen en Sving paa Gulvet, funderende med Haanden for Panden.) — indtil vi naar Aligatorfloden, — fire hundrede og femti evige Mile i Kano — — Saa Slangegebeterne —

(Vender sig pludselig mod Lindelin og sukker dybt.)

O, Du min elskede. — O, Du min elskede. —

(Idet han sørgmodig hovedrystende gaar ind i Sideværelset.)

— Hvad monne der komme, — hvad monne der forestaa os —.

(Lukker Døren.)

Lindelin

(med hidsig Iver).

Hvad er det? Hvad kan det være?

(Lytter, medens der høres Larm, som om de drager Kufferter og Kasser henad Gulvet i Sideværelset.)

Hys. — Hys —

(Stiller sig lyttende ved Døren.)

Majorens Stemme

(indefra).

Den jernbeslagne Kuffert, Trrruls!

(Lindelin lukker sagte Døren paa Klem og ser og lytter stedse ivrigere.)

Majorens Stemme.

Løvedræberen og min Tigerrifle med de seks Løb maa forvares sammen med den eksplosive Ammunition. Men forsigtig, forsigtig, at ikke hele Selskabet sprænges i Luften.

Truls's Stemme.

Javel, Hr. Major.

Majorens Stemme.

Dynamitpatronerne gjemmes i Sadlerne, vi sidder paa, at de kan kastes som Sprænggranater og

rydde op for alskens Kjæmpeslanger og Gorillaer i Urskovens Tykninger og særlig for de smaa Njam—Njams, som lurer der med deres forgiftede Pile.

(Lindelin støder Døren høiere og høiere op for at lytte.)

Majorens Stemme.

Er saa alt færdigt og laaset og iorden til at føres ned paa Skibet? — En vis Beroligelse er det mig, at de Vilde gjerne sparer de hvide Kvinder, saafremt de er smukke — og hm, — hm, — deres lange Haar ikke frister for stærkt til at skalpere — —

(Lindelin støder Døren forfærdet helt op, og Majoren kommer som overrasket og konfus imod hende ind paa Scenen. Han tar op sit Uhr og mumler.)

Klokkeslettet er inde —

(Kaster sig i en Stol og betragter hende en Stund tavs bedrøvet, slaar sig for Panden og trækker Aanden dybt.)

Saa er da Stunden kommet, da det faar briste eller bære, og din Kjærlighed staa sin Prøve! Thi endnu i Aften, endnu i denne Time maa min Lindelin være mig følgagtig til et fjernt bortliggende Land, som kaldes det sorte Afrika, hvor jeg ifølge Generalitetets Ordre har at føre mit Regiment i Krigen mod de vilde Morra-Morras i Sumpegnene bag Abyssinien. Dog, tro mig, saalænge der flyder en Draabe Blod i Major Rattibachs Aarer, skal Du være sikker og tryg blandt Kanibalerne. — Og, tar Kampen end endel Aar, — Lønnen vil blive uvisnelig Ære og Berømmelse! — Men i denne Kampagne skal ingen anden være om min Person end Du, min elskede, og saa min gamle tro Tjener, Truls, hvem jeg nu indser, jeg har gjort stor Uret. (Raaber ud.) — Truls! har Du erindret at placere Pantherstutzeren i sit Hylster og Krudtbeholdningen længst fra alt ildfængende? (Ser igjen paa Uhret.) — Kald saa hastig paa Bærerne. Her er ingen Tid at spilde; vi maa afsted!

Lindelin
(smiler huldt).

Blot sig mig Klokkeslettet, da jeg senest maa være ombord hos Dig, at jeg kan benytte den knappe Tid til at berede mig og pakke det nødvendige sammen. — Og saa, — far, reis, min elskede! uden Ophold, at jeg kan være tryg for, at min Major staar paa Skibets Dæk præcis betids efter Ordren. Din Lindelin skal være ved din Side, naar det spiler sine Seil ud.

(Majoren iler ind i Sideværelset, og der høres Trampen og Støi og Larm af, at der drages og bæres Kufferter, medens Lindelin lytter. Efterat det er blevet stille, farer hun hen til Vinduet og ser ud.)

Der ruller Vognen med Bagagen, og skridter baade han og Truls i Springmarsch nedover-Gaden.

(Lukker Vinduet og blir staaende betænkt.)

Modtage ham i Ridedragt? — umuligt —

(Gaar hen, aabner Døren og raaber ud.)

Thrine! — mød Prædikanten, som kommer dernede i Gaden fra Aftensangen, og sig ham, at en sjælesyg, fortvilet Kvinde beder ham besøge hende med sin Trøst, inden det blir forsilde. — Men il, — hurtig, hurtig!

(Lukker Døren.)

Min sorte Kjole —

(Skynder sig ud i Sideværelset paa den anden Side og kommer lidt efter ind igjen i sort Dragt, bærende et graat Hovedklæde og en lang graa Reisekappe paa Armen. Hun lægger det fra sig, stanser foran Bordet med Buketterne og vælger og tar ud en hvid Blomst, som hun fæster i Brystet.)

(Det banker paa.)

Prædikanten
(træder ind og ser sig om).

Man har kaldt mig til en sjælesyg —. Men her ser nærmest ud som et Sted, hvor Glædens rodløse Blomster florerer.

(Lindelin blir staaende og se stivt paa ham.)

Hvi sørger Du, daarlige Kvinde, har Verden svigtet Dig?

Lindelin.

Oh, — lad mig blot faa stirre, stirre paa Dig. Der er som en Husvalelse for min Angst i dit Aasyn —

Prædikanten.

Er Du en af disse Modens løse Kvinder, som farer rastløse hid og did efter min Tale og klæder sig fromt i sort som pragtfuldt indbundne Salmebøger? — Du svarer ikke. Er det Hæder eller Guld, Du har mistet, eller nogen syndig Kjærlighed, Du boler med i dit Hjerte?

Lindelin

(sukker og bøier Hodet).

Straf mig. Straf mig med dine haardeste Ord. Pisk mig tilblods! Vid, det var først ved din Røst, Præst, at mine Øine blev opladte. Dine Ord var mig som Himmerigs Klokker.

Prædikanten.

Maatte de have aabnet Porten for Dig.

Lindelin.

Ak, ak, — kun Angstens Port! — (Strækker Armene hændervridende mod ham.) — Oh, — oh — jeg er en stor Synderinde!

Prædikanten.

Sandelig med et Udseende som dit, er det hart at forstaa, at Dig kan tynge nogen svær Brøde.

Lindelin

(langsomt, fortvilet).

Har Du da ogsaa Trøst for den, som ikke kan omvende sig; men maa, maa forblive bundet til sit Syndens Liv? —

Prædikanten.

Du synes at være falden i et dybt Mismod, Kvinde!

Lindelin.

— Og som maa smile med Læberne, medens Hjertet skriger vé, vé!

Prædikanten.

Sandelig, her er Sjælenød! — Tag Dig Frimodighed til. Sæt Dig her, (peger paa Stolen) — og udøs din betyngede Sjæl.

Lindelin.

Hvor tør jeg —

(Kommer sig halvt modstræbende tilsæde.)

Prædikanten

(tar Plads paa Stolen ved Siden og lægger trøstende Haanden varsomt over hendes).

Berolige Dig. Luk op for din beklemte Sjæl, at Du kan befries. Intet Mørke er saa sort, at ikke Naadens Sol kan trænge igjennem.

(Lindelin bøier overgit Panden ned mod hans Haand.)

Dine Taarer væder min Haand. Græd kun, græd kun. Det letter og løser Hjertet, saa det faar tale ud.

Lindelin

(pludselig voldsomt).

Flyt Dig. Flyt Dig fra mig, Præst! Vid, Du sidder ved Siden af én, hvis Hænder rører ved Mord og Drab hver Dag.

Prædikanten.

Stakkars Kvinde, din Tale lyder, som Sorgen har forvirret Dig.

Lindelin.

O, jeg ulykkelige! — Bundet til en Mand, hvis Haandværk drypper af Blod! — af hvis Mund udgaar Eder, og hvis Pønsen og Tragten kun er: Du skal slaa ihjel!

(Som hun reiser sig for at drage sig fra ham, griber han med Inderlighed hendes Hænder.)

Prædikanten.

Dette maa føres hen under det, som heder Anfægtelsen for sin Stand og Gjerning, og som times just de dybeste og frommeste Sjæle. Du er isandhed ilde stedt, ulykkelige Kvinde!

Lindelin

(tar Kaaben om sig og kaster det graa Tørklæde over Hodet. Fortvilet).

Jeg ryster Støvet af mine Fødder. (Vakler, stønner, tar sig til Brystet.) — Jeg kan ikke mere, — formaar ikke mere —

(Falder som besvimet om.)

Prædikanten.

Du tykkes mig hel hjælpeløs, Arme!

(Som han prøver at reise hende op for at føre hende hen til Sofaen, slaar hun sine Arme om hans Hals. Han løsner dem forsigtig og, medens hun ligger stille hen paa Sofaen, stryger han hende over Panden.)

Lindelin

(ser sig pludselig vildt om, reiser sig, støder ham fra sig og springer forfærdet op. — Skriger).

— Præst, hvi er Du her? Eller drømmer jeg kun, at Du er hos mig? — (Fortvilet.) — Hvorfor handlede Du saa, at Du tog en anden Mands Hustru i din Favn og gjorde os begge den Vanære? — Vid, vid, i denne Nat forlader jeg min Mands Hus, at han ikke skal drage mig med sig ind i et Syndens Liv fuldt af Mord og Drab og slig Vederstyggelighed, at Blodet størkner og stivner i mine Aarer af Gru.

Prædikanten.

Betænk Dig, betænk Dig, Du kummerfulde! En Beslutning er hastig at fatte; men ofte saare lang at angre. Den Byrde, der føles saa let i Opløftelsens Stund, kan blive et Aag tungt at bære gjennem Hverdagens Strid.

Lindelin.

Ak, Præst, — at lide for min Samvittigheds Skyld er nu min eneste Glæde. Jeg agter herefter at leve ikkun for at gjøre Bod og bekjende for Menigheden min Synd. — (Falder paa Knæ og kaster Kaabe og Hovedklæde.) — Og min Sjæls Hemmelighed, det, som er mig tungest af alt at bære —

Prædikanten.

Tal ud, let dit Sind, Du stakkars forpinte!

Lindelin.

Ak, ak, Ordene stanser i min Mund og Blodet i mit Hjerte af Undseelse. — (Stammer med nedslagne Øine.) — Jeg har en stor jordisk Kjærlighed at afbede — (Prædikanten viger tilbage og tar befippet i Stoleryggen, harker og kræmter. Lindelin slæber sig efter, griber hans Haand og trykker den mod sin Pande.) — saa, naar han ikke er mig nær, blir alt, alt som idel Mørke. (Udbryder overgi't.) — Hvi har jeg havt den Ulykke at se Dig, Du herlige!

Prædikanten
(bevæget).

Fromme Kvinde, lidet forstaar Du i din store Enfoldighed, at Verdens Domme er giftige Pile.

Lindelin.

Hvad er mig Alverden mod din Dom og din Mening alene! At gaa Bodsgangen under dine Øine vilde være mig som Himlen paa Jorden.

Prædikanten
(efter en Betænkning, for sig).

O, hvilken Livsledsagerske, hvilken Støtte i éns Kald! (Til Lindelin.) — Staa op og hør mig, Kvinde! — Min Vei har været den ensommes, og ikke havde jeg tænkt at søge hen i den hellige Ægtestand endnu paa adskillige Aar. Men, eftersom Du drager mig saa usigelig ved din Skjønhed og Fromhed — fast som et uerfarent Barn i denne Verdens Ting og dog lig en Helgen i Hjertets Dybde og Renhed! — saa spørger jeg dig herved, om Du, efter Skilsmissens lovlige Tid og Frist, vil blive min Ægtehustru?

Lindelin
(bøier sig hen til ham).

Tag mit Løfte i dette uskyldige Kys. (Trykker et langt Kys paa hans Pande.) — Ensom og ydmyg vil jeg vandre Bodsgangen under mit graa Hoveddække, indtil Dagen og Stunden er der, at Du kommer og begjærer mig for Menigheden. Og, — turde jeg,

— o, turde jeg fæste denne beskedne Liliekonval, som mine Taarer har vædet, til dit Bryst, Du usigelig trøstefulde! at den kan erindre Dig om en tørstende, længtende Sjæl —.

(Fæster Liliekonvalen fra sit Bryst over i hans Knaphul.)

Prædikanten
(idet han gaar).

Enkel, og dog klædt som Salomo, skal den minde mig om min sorgfulde Veninde!

(Teppet falder.)

FJERDE AKT.

I to Afdelinger, mellem hvilke Teppet gaar ned.

FØRSTE AFDELING.

Stue med Brysselerteppe paa Gulvet. Sofa, Lænestole og Chaiselonguer behængte med en Overflødighed af broderede og hæklede Arbeider, alt i de beskedne Farver, der kan passe i et alvorligt Hjem. To Piedestaler og Bogskab med forgyldte Bogrygge. Sølvarmstager og allehaande Opsatser gir Indtryk af, at der strømmer Presenter til Huset. Paa Sidevæggene Døre og i det ene Baggrundshjørne et Langspeil i mørk Ramme med Konsol under. I Baggrunden Udgangsdør og et stort Vindu.

Scenen tom, kun med Skumringslys.

Prædikanten kommer ind i Kappe og sort Filthat. Efter ham Lindelin i lang hvid Natkjole og Tøfler med et Lys i Haanden, der svagt oplyser Scenen.

Lindelin.

Om Du vidste, min Ven, hvorledes jeg følger Dig i Aanden, naar jeg véd, Du er ude og strider i din Gjerning.

Prædikanten.

Maatte jeg kun ikke falde i Hovmod over min Lykke! Jeg ser mig om i dette mit Hjem, indrettet og udstyret af lutter Gaver fra Menigheden — saa vi fast ikke længere har Plads til, hvad der strømmer ind. Og midt i alt dette timelige Gode en alt beaandende Kvinde med den i Livets Modgang luttrede Sjæl!

Lindelin.

Ak, min Ven, hvad er jeg, at jeg skulde fortjene nogen Ros.

Prædikanten.

Jeg udbryder tifold: Jeg er et lykkeligt Menneske! Har din Iver vel stanset eller dine Opmuntringer til ikke at aflade i mit Kald blevet mattere eller sløvets, som Tilfældet med saamange Hustruer? Har dine Formaninger ikke tvertimod blevet altid kraftigere?

Lindelin.

Skulde vel Regn eller Slud hindre mig i, at lukke Dig ud, selv i den tidligste mørke Morgen, at Du ikke skal forsømme dine Sjæle!

Prædikanten.

Sandelig, Du har Hjertets Naadegave, Du elskelige!

Lindelin.

Ak, min Ven, hvad er vel al min Tanke udenfor den ene, at Du skal fuldkommes i de evige Ting. Du vækkede mig denne Morgen af en saa herlig Drøm. Jeg syntes, jeg saa Dig som en af de store Martyrer.

Prædikanten

(vinker Tanken fra sig med Haanden).

Jeg? — blandt hine store! — Formast Dig ikke.

Lindelin

(inde i sit).

Du blev grebet og pint; men holdt Dig under alt varagtig i Taalmodighed.

De havde just begyndt at vrænge og flænge din Hud af Dig, da Du sagtelig lagde din Haand hen paa mig, og jeg vaagnede af min Jubel.

Prædikanten

(stirrer stivt isnet paa hende. Faar endelig frem).

Du taler, saa den kolde Sved brister ud af min Pande og mellem mine Hovedhaar! Hvor maa jeg ikke stirre ind i mig selv og randsage i mit Hjerte, om jeg kanske dog har været hovmodig, som midt i min Skrøbelighed har begjæret en Kvinde, der staar saa høit over mig, ja, som er hartad Fuldkommenheden nær.

Lindelin.

Min Ven, lad os ikke fortabe os i tomme Ord, hvori der ikke er Kraft. Maaske vandrer i denne Stund en vildfarende Sjæl derude, som Du kan redde. — Il! Il! — ud i din Gjerning. — Husk den korte Vinterdag! Det var længst lyst, var ikke Snefoget saa tæt.

(Hun blæser ud Lyset, og Scenen lysner af Dagen.)

Prædikanten

(ser sig søgende om).

Det svimler af og til for én, naar man begiver sig ud for tidlig uden at nyde sin Frokost. Man er ikke stærkere. Kjødet forlanger sit.

Lindelin.

Frokost? Hvem har vel tænkt paa den idag? Erindrer Du ikke, at vi maa berede Huset til at modtage Udvalget af Menighedens fromme Kvinder efter vor Tur i Maaneden til fælles Opbyggelse og Samtale.

Prædikanten.

Der henstaar et Glas kold Melk —.

(Gaar hen og drikker.)

Lindelin.

Blot ikke bleg og forsagt, min Ven! Ifør Dig

ufortrødent din aandelige Rustning. Tænk ogsaa paa den Hjertets høie Seiersglæde, hvormed Du saa ieftermiddag, naar Du vender hjem fra en ny Stridens Gang i din Gjerning, vil kunne nyde ogsaa dit Legems Vederkvægelser.

Prædikanten.

Tak, Tak, Du kjære! Sandelig, dine Raad og dine Tilskyndelser bærer altid imod det høieste, — maatte saavist dette mit stakkels jordbundne Legeme ikke svigte! —

(Gaar sagte ud, idet han vinker med Haanden til Afsked.)

Lindelin

(aabner Sidedøren tilvenstre).

Dorthe! — Gjør alt færdig til at duge Bordet og vederkvæge de fromme Kvinder, vi kan vente hid henved Middagstid, før de begynder deres Gang ud i den frivillige Fattigpleie. Jeg gaar ind og styrker mig ved en liden Formiddagsblund for at kunne samle mine Tanker, før jeg klæder mig paa.

(Forsvinder i Sideværelset tilhøire.)

Dorthe

(gaar ind og ud og dækker Bordet, der efterhaanden fyldes med Kander, Kopper, Asietter med opskaaret, Kager osv. Et Konditorbud bringer en Kurv med Hvedeboller, som Dorthe tar imod og tæller).

En, to, tre, fire, fem, seks, syv, otte, ni, ti, elleve, tolv, — akkurat tolv — og den trettende i Opgjæld ærlig og redelig og uden Formindskelse baaret gjennem Sneveiret. — Ja ja ja, den Bolle i Opgjæld har ført mangen en Bagergut i den evige Fordærvelse! (Idet hun leverer Kurven tilbage.) Og lad os huske, at en god Samvittighed er bedre end det lifligste Hvedebrød. (Budet ud.) — Aah ja, en stakkars Tjener kunde vel komme i Fristelse, naar én blir stedt mellem alle de varme rygende Hvedeboller — lige fra Bageren! Især naar én véd, at her vanker ingen Middag idag.

(Hen til Vinduet og ser ud.)

Der skynder de sig hjem fra Torvet, hver til sine, baade med Kjød og Fisk, — og (ivrig) store deilige Gjæs. Ja Verdens Børn! — sørgede de saa vel for det andet Liv som for dette stakkars forkrænkelige, saa —

(Gaar ud og kommer om lidt igjen ind med en Kaffekande.)

Jeg véd med mig selv, at Kaffen er samvittighedsfuldt lavet — syv Gange tragtet over. — Aah, hvor den dufter! — Men, vær stærk, Dorthe, siger jeg, — ikke røre en Smule, ikke en Smag paa min Tunge af det, før det bæres ud igjen i Eftermiddag. — Jah, d a er den kold. — Og Hvedebollerne —.

Se saa — nu er alt inde, og Kaffen holder sig varm paa Gløderne. —

(Gaar.)

Lindelin

(kommer ind i sort Dragt og med Haaret glat nedkjæmmet. Hun ordner paa Bordet, forsyner sig imedens med Kaffe. Gisper gjentagende).

Man maa ha noget at vaagne paa efter en saadan god Formiddagslur.

(Det banker paa.)

Forskjellige Stemmer

(idet Døren aabnes).

Nei, hvor præcis! — Og De ogsaa? — De ogsaa —

(Fru Schnackenberg, Fru Finkenhagen, Fru Snabel, Jomfruerne Andrine og Witte Kjevlegaard, Madam Tornkrans kommer tyst og sagte ind.)

Fru Finkenhagen

(til Lindelin).

Vi var saa bange for at forstyrre Dig, derfor ventede vi udenfor, til vi alle var forsamlede. Vi véd jo, dine Timer og Minuter er knappe, Du fromme, som kun lever i Bekymring og Omsorg for andre den ganske Dag.

Lindelin.

Er I ikke mine Søstre i Aanden, alle, — (forskende og med Vægt) — j e g tror ialfald alle. Hvi skulde I

ikke være mig velkomne, — hver især af Jer? — Lad det ikke mangle Eder paa den rette Tillid. (Ruller Stole frem.) Tager Plads og nyd lidt styrkende til Eders Gang.

(De skjænker, forsyner sine Tallerkener og sætter sig.)

Madam Tornkrans.

Ak! Ak, Du er saa livsalig fuld af Tro, Du Menighedens Moder!

Lindelin.

Kald mig ikke med saa høit et Navn. Det skrækker mig fast, som nogen vilde løfte mig, stakkars uværdige, til en Æresstilling fremfor andre.

Fru Finkenhagen.

Véd vi ikke, at Du er det stille Lys, hvorved vor luende Prædikant daglig tænder sin Fakkel!

Lindelin.

Tal ikke om mig og min ringe Medhjælp. Jeg véd kun, at jeg aldrig vilde unde mig min lille, trøstige Morgenblund, om jeg ikke saa aarle, som Dagen rinder, havde mindet ham om, at Tiden er der til ny, uafladelig Strid. Ak, jeg sparer i ham ikke mit eget Kjød! — Tørhænde, lykkes det mig ogsaa at aabne hans Øie for ét og andet i Menigheden. Thi under Fromhedens Kappe skjules meget, meget. Enhver randsage sig selv.

Jomfru Witte.

Ikke mindst kanhænde Tragten efter timelig Vinding.

Jomfru Andrine.

Eller tomt forfængeligt Begjær efter at tilvende sig Anseelse i Menigheden.

Lindelin
(strengt).

Det værste er Fromhedshovmodet, mine Søstre. Hver gribe i sin egen Barm. — (Sukker.) — Ja, ja, Verden!

De Andre
(samstemmer, eftersom de tar Plads og synker ned i Stolene).
Ja, ja, Verden!
(De spiser og drikker.)

Fru Schnackenberg.
Ja det kan man vel sige to Gange nu om Dagene, vi rent holder paa at drukne under al den Syndens Støi og Musik og Tummel og Trompeteren, her er kommet over Staden med den ny Cirkus. Ja, jeg siger ikke mere —

Fru Snabel.
Nei, jeg siger heller ikke mere —.

Fru Schnackenberg.
Bedst at vare sin Mund. Men i Anledning af „Fromhedens Kappe", som vor Søster — (med en Bøining til Lindelin) — saa dybtskuende udtrykte sig, — saa kunde der nok —

Fru Snabel.
Saa? — har De ogsaa hørt det?

Fru Schnackenberg.
Naa, saa være det sagt! — at Personer endog af vor aandelige Kreds ikke undser sig for at forlyste deres Øine hos Beriderne.

Madam Tornkrans
(sukkende).
Ja, Fristeren er isandhed givet stor Magt til at lægge sine Snarer og hærge Sjælene. Ret som med en Helvedes Indskrift trækker svære røde Plakater paa hvert Gadehjørne Folket did med allehaande besnærende Løfter!

Fru Snabel.
Og hvorledes skal de unge uskyldige kunne bevare sine Øine fra disse letsindige løsslupne Billeder af Mænd og Kvinder, som sværer paa alle Mure og Vægge?

Fru Schnackenberg.

Ja, man hører om alleslags Saltomortaler, Tramplins og Badutspring! Min Mand fortalte mig igaar — (Tar sig.) — Naa, det kan være det samme —.

Alle
(ivrige).

Hvad er det? — Hvad er det da?

Fru Schnackenberg
(mystisk).

Her mellem os i Enrum —

Lindelin.

Visselig, her kan I gjøre Betroelser som til jers egen Sjæl.

Fru Schnackenberg.

Besøgte min Mand den Syndens Bule igaaraftes, saa var det saamæn — (nikker betydende) — udsendt af mig for at skaffe os en ret Besked om Sagen. Det gjælder fremfor alt, at faa udspeidet den ondes Fæstning, skal man kunne opta Kampen.

Alle
(i Munden paa hverandre).

Javist. Javist, man maa, maa vide Besked!

Fru Schnackenberg.

Og han kom da ogsaa hjem med nok i Posen — Huh —.

Jomfru Witte.

Var det da saa rent, — rent forskrækkeligt —?

Fru Schnackenberg.

Jeg véd ikke, om jeg tør. — Vi er jo ikke alle her gifte; — men saavidt tilalders som Jomfruerne Kjevlegaard med de femti vel paa Bagen, saa —

Jomfru Andrine
(ivrig).

Fire og femti!

Jomfru Witte.

Seks og femti!

Fru Schnackenberg

(hemmelighedsfuldt).

Hys—s—s, — halvnøgne Mænd i Trikot stiller deres Legemer frækt tilskue. Og Kvinder farer i de usømmeligste Klædebon fra Hesteryggen og — hverken mere eller mindre end — — slaar Kulbøtter i Luften!

Alle.

Ja, værre kan det ikke være —.

Fru Snabel.

End op og ned paa Mennesker og Lov og Orden, — nei!

Fru Schnackenberg

(med Vægt).

Sig ikke det, for netop til iaften er der udkommet nyt Program.

Alle

(hidsige).

Ne—i? — Har De set det, — læst det? — Er det opslaat?

Jomfru Witte.

Noget endnu forfærdeligere?

Fru Schnackenberg.

Tænk Dem, — en fræk Haand kastede det ind gjennem vort aabne Vindu imorges. Og jeg tog det naturligvis straks til mig for at skjule det for de arme umyndige Tjenestepiger.

(Tar Programmet op af sin Lomme og breder det ud, medens alle strækker sig med Hoderne tæt sammen omkring hende for at læse.)

Madam Tornkrans

(læser).

Første Nummer: „Sommerfuglene" — Naah! — Og Tegninger til, — Damer flagrende op under Loftet i korte grønne, blaa, røde og violette Kjoleklokker og lange Ben!

Jomfru Witte.

Huh, fy—h, — blot at læse det høit!

(Holder Lommetorklædet for Ansigtet.)

Andre.

Spring over. Spring over —.

Lindelin

(aandeløs).

Og Berideren?

Fru Schnackenberg

(holder Papiret op).

Jo—o, der ser vi ham skinbarlig aftegnet, styrende to vilde Heste, — som en Triumfator fremstormende i sit Syndelevnet —.

Fru Finkenhagen.

Trampedeller, — Fristeren og Forføreren, der drager den ganske Stad som en Strøm ind i sin Hvirvel!

Fru Schnackenberg.

Jo—o, — der skal vanke mangt et forborgent Smil og Blik under Vifterne! — Endog fra Damer af den fornemste Verden, naar den sortkrøllede Berider, staaende paa Hesteryggen, suser forbi, saa Sandet spruder. Og, medens Huset ryster af Applaus og Fanfarer, hvirvler han dem ind i Rusen.

Fru Snabel.

Rent ud Forførerens Blændværk!

Fru Schnackenberg

(ivrig).

Ja, — og, naar han elastisk dissende paa Hesten sætter over de sværeste Forhindringer, afpresser han dem smaa Angstskrig — og rider bort under en Regn af Blomster!

Madam Tornkrans

(læser af Programmet).

Og her kommer hans ny, store Nummer: — „Bortførelsen, — Ridt *romancero!*"

Lindelin
(i Tanker).

Ridt *romancero* —

(Udenfor fra Gaden smettrer pludselig Trompeter og høres Dundren af Pauker.)

Jomfru Witte.

Hør! — der langt borte — Cirkusoptoget!

(Alle vil ile til Vinduet; men tar sig igjen og blir staaende ostentativt vendt fra og lytte. Man hører Hestetrampen og en vanlig Cirkusmelodi fra Instrumenterne.)

Fru Snabel
(nærmest Vinduet).

Hu—uh, — der rider de gjennem Byen i broget Optog med store Reklameplakater paa Stænger. — Og denne evige kjendte Cirkusmelodi!

Madam Tornkrans.

Ja er det ikke, som der har bredet sig en Atmosfære af Stald over hele Staden!

Lindelin
(drager Aanden dybt).

Ak, mine Søstre! — Jeg trænger til at være i Enerum for at overveie i min Sjæl, hvordan Kampen skal føres. Forlad mig nu, jeg beder Eder, og begiver Eder ud i Eders Eftermiddagsgjerning. Husk Vinterdagen er kort!

Nogle.

Hys—s, hun er henfalden til et Syn; vor Søster er nær ved at være en Seerske!

Andre
(som de sagte lister sig ud).

En Profetinde —.

Lindelin
(skynder sig hen og slænger Vinduet op og ser ud).

— Optoget alt om Hjørnet!

(Drager lidenskabelig Aanden.) Aah, — aah, — ah — det er, som jeg trækker hele Cirkusduften ind!

(Strækker sig atter langt ud af Vinduet. Rykker overrasket til og udraaber.)

Ham selv! — Berideren, — Trampedeller! — Og paa den sorte Berber! —

(Efter igjen at have strakt sig ud.)

Den steiler og staar paa to, — kaster Skum om sig!

(Blir staaende og ser ud.)

Han blot smiler og tvinger den med Sporerne — —. Ah, ah, — han kommer her forbi!

(Skynder sig hen og bryder af en høirød Blomst.)

(Hesteknæggen og Stampen. Trampedellers Pisk knalder under Vinduet. Lindelin raaber i Ekstase ud.)

Adlyd! Adlyd, — Du vælige sorte, eller jeg dør af Angst! —

(Kaster Blomsten.)

(Brystpartiet af Trampedeller ses manøvrerende tilhest foran Vinduet. Han er i Ridedragt med Floshat og vifter med den røde Blomst, som han har grebet i venstre Haand.)

Trampedeller.

Har da den smukke lille Frue ikke set Trampedeller i Cirkus?

Lindelin.

Ak, min Mand holder mig indespærret! — vilde helst binde mig et Klæde for Øinene og stoppe mine Øren til for al Musik — (Henrykt.) — Men, at det dog faldt i min Lod at skue den stolte Trampedeller, som jeg har set i Drømme suse afsted paa sin herlige Ganger fra Berberiet!

Trampedeller

(fremdeles manøvrerende foran Vinduet. Man ser intet af Hesten).

Gaden er for trang, bedaarende Frue! — og Vognene for mange. Ellers skulde jeg vist Dem et Fodskifte, som ingen i hele Verden kan gjøre Trampedellers Ridekunst efter.

Lindelin

(henrykt).

— Og disse Sporer, som blinker saa ridderligt,

— de maa lystres, eller de hugger tilblods! — — Den Volte for venstre Schenkel og Krillen med Sporen minder mig om min egen Guldfuks, som jeg tøilede i min Ungdom.

Trampedeller
(præsenterende med løftet Ridepisk).

Havde jeg saavist Cirkussandet istedetfor Brostenene under Hestefødderne, skulde min Saladin knælet her under Vinduet og vist min Respekt. Men kommer ikke Fruen i Cirkus?

Lindelin.

Ak, den Lykke blir mig aldrig beskaaret! — Men iaften, naar Lysene skinner og Trompeterne smettrer fra Cirkus, vil jeg sidde og drømme om Trampedeller i hans Ridt *romancero*, — ogsaa kaldet Bortførelsen!

Trampedeller.

Smukke Frue! Deres gnistrende Øine siger mig, at De har Mod. Iaften, naar Mørket falder paa, holder jeg her under Vinduet og snapper Dem op paa Sadelknappen og fører Dem paa min Berber hen til Gitterlogen, hvor De kan sidde skjult og usét af alle andre end —

(Knalder med Pisken. — Farer afsted.)

Lindelin
(ser efter ham, saalænge man hører Hestetrav, lukker saa Vinduet. Gaar hen og raaber ud af Døren.)

Dorthe! Befri mig for dette her.
(Peger paa Bordet.)

(Dorthe kommer, rydder hastig af. Lindelin søger og leder imidlertid i Piedestalens Skuffer og finder frem Halsbaand og Preciosa.)
(Efterat Dorthe har tat af Bordet.)

Mine Smykker ligger her matte og upudsede —
(Sætter sig med dem i Fanget, pudser og gnider.)

Som han sidder paa Hesten! — Tvinger Berbe-

ren, saa Baghoverne gnistrer i Brostenene! — — Hys—s, — Hys—s — min Mand! —

(Samler hastig Smykkerne og forvarer dem i Piedestalen. Kaster sig saa hen paa Sofaen.)

Prædikanten

(kommer ind mat og medtaget).

Saa er man endelig atter i sit Hjem med Udsigt til en Aftens Hvile i huslig Lykke. — Jeg er som den trætte Svømmer, der dog tilsidst naar Land!

(Tar Hat og Kappe af og blir va'r Lindelin.)

Min Lindelin, sover Du?

Lindelin.

Den, som kunde det! — (Reiser sig.) Men ak, mit Hjerte er saa tungt ved, hvad de fromme Kvinder idag berettede.

Prædikanten.

Meddel mig din Bedrøvelse, Du kjære, at jeg kan dele den.

Lindelin.

Med hvilke Øine og med hvilke Øren vandrer Du ude mellem Folket, at jeg, som sidder herhjemme, skal maatte berette Dig om den store Vantroens Profet, der er kommet til Staden?

Prædikanten.

Og jeg skulde intet have hørt?

Lindelin.

En Vranglærer, udrustet med en fast uimodstaaelig Kraft og en sær Gave til at rive med sig. Og i denne Aften skal han optræde i Bedehuset langt henne i den modsatte Ende af Staden! Gaa derhen, min Ven! — din Vei er klar. Mød ham med Ordets skarpe Sværd!

Prædikanten

(griber i Stolen).

Kun — ikke iaften. — Skaan mig —

Lindelin
(haanlig).

Altsaa Løvens Gab mættes og Moloch slippes løs, fordi Sandhedens Forsvarer vil hvile sig, — ta sig sin Aftenslur?

Prædikanten.

Aa nei, sig heller, — kun for at møde ham med karskt Legeme og friske Vaaben — imorgen.

Lindelin
(farer rasende op, spytter og jeper).

Saa! — og saa! — gjør jeg til din vamle Frygtagtighed. Og Du vil kalde Dig en Ordets Tjener?

Prædikanten.

I min Ringhed har jeg prøvet mig selv og tror at kunne kalde mig ved dette Navn.

Lindelin.

Ord og Snak! — Bevis det ved Gjerning, at jeg kan vide, jeg ikke har givet mig hen til en Hykler!

Prædikanten
(med dybeste Gravstemme).

Jeg lyder Dig og følger Dig, Du nidkjære, om det saa er lige ind i Døden! — Og saa, Godaften. Kun en varm Drik og et Stykke Brød, før jeg atter vandrer. —

(Gaar ud af Sidedøren med Hat og Kappe paa Armen.)

Lindelin
(hen til Piedestalen, hvorfra hun finder frem Smykker, Vifte, Pudderæske og Krøltang, som hun alt breder ud paa Konsolen under Hjørnespeilet, og tænder to Lys.)

Det mørkner alt —

(Hun løser Haaret og gir sig ifærd med at sætte det op i Bukler og Krøller. Derunder smaanynner hun paa Cirkusmelodien fra før.)

Prædikanten
(i den modsatte Sidedør, iført Hat og Kappe, stanser forbløffet. For sig).

Hvad er dette? — — Hvad er det? — — Hvad?

— Og hvilke Toner? — Ikke de vanlige fromme Melodier, der pleier at lyde fra min Hustrus Læber. — — Hvor har jeg hørt? — (Holder Haanden for Panden.) — Det minder, — minder om nogen af hine letfærdige Melodier fra Gaden — — Raser jeg? — Er jeg gaat fra Forstanden? — Og allehaande Lokker! — hun, min Lindelin! — som er vant til at bære sit Haar tugtigt og glat nedtunget —

Lindelin

(henter frem et sort Slør fra Piedestalen).

Et saadant bodfærdigt Slør kan ogsaa omlægges til en spansk Mantille.

(Sætter det fiffigt paa og fæster det med blinkende Kamme og Naale.)

Prædikanten

(staar som fastnaglet med Armene op, som for at støde Synet fra sig).

Er Fristeren indkommet her i min egen faste Borg? — Vé mig! — Vé mig. — — Sandelig, jeg vil tale til hende, — varsomt — mildt —

(Idet Lindelin endelig er færdig og har fæstet Mantillen, tar hun Viften i høire Haand og vifter sig paa spansk høit oppe ved Øret, medens hun sætter venstre Haand i Siden, vugger sig foran Speilet og nynner Cirkusmelodien.)

(Prædikanten har nærmet sig, og, som hun vugger sig mere og mere og vifter sig vildere og vildere, kommer hun an i Ørenringen, der falder af, og det lodne Dyreøre ruller ud.)

(Prædikanten udstøder et Forfærdelsens Skrig. Lindelin, der opdager ham, farer ilsomt til og puster Lysene ud, saa der blir mørkt paa Scenen.)

(Idet Lindelin atter tænder Lysene, har hun igjen faat Ringen sat ind i Øret. Prædikanten stirrer forstenet paa hende.)

Lindelin

(bønlig smidskende, sky for hans Blik, udstøder afbrudt).

Aa, vredes ikke meget — — — ikke meget paa din lille Lindelin — — fordi hun vilde pynte sig for Dig, til Du kom hjem — — behage Dig — drage Dig — —. Tilgiv hendes store Kjærlighed —

Prædikanten

(tar ikke sine Øine fra hende; men viger Skridt for Skridt langsomt baglænds mod Sidedøren. Udbryder idet han glider ud).

Svartebogen fra Wittenberg!

(Lindelin river hastig et af de hæklede Tepper fra Sofaryggen og begynder at rapse alskens Dyrebarheder fra Skuffer og Rum, det hun alt samler hen i Teppet.)

Prædikanten

(kommer ind fra Sidedøren holdende den store Svartebog høit foran sig i Hænderne. Han udstøder med Mellemrum).

Jeg maner —. Jeg maner — —

(Medens der samtidig lyder Toner hule som gjennem en Raabert, svagere og stærkere, som om en overnaturlig Stemme udtalte en Besværgelse. Lindelin drager sig ilde tilmode længere og længere undaf Prædikanten, medens hun hastigere og hastigere lister om og rapser og kaster det i Teppet.)

(Lyden af Besværgelsen forstummer med ét, og Prædikanten forsvinder i Sideværelset.)

Lindelin

(trækker Pusten lettet og ser sig om).

Og saa, hvad her er af rede Penge!

(Farer hen, trækker ud en Skuffe og griber en Tegnebog, den hun gjemmer blandt de øvrige Gjenstande.)

(Udenfor lyder pludselig et gjennemtrængende Pibesignal og høres Hestetramp og Vrinsken.)

(Lindelin knytter hastig Teppet sammen og aabner Vinduet.)

Stolte Rytter! — hvilke er dine to raskeste Løbere?

Trampedellers Stemme

(udenfra).

Hvorledes spørger Du? — Hvem kjender ikke mine to ædle Berbere, — den sorte og den gule?

Lindelin.

Jeg kan tøile en Hest og tvinge dens Fodskifte, er den end nok saa vælig. — Iaften, naar Cirkus er endt og Lysene slukket, flyr jeg paa den gule og Du paa den sorte hen til en anden og fremmed Stad? — Her er Guld og Smykker! —

(Leverer Knyttet ud til ham.)

Tag mig til Dig paa Sadelknappen.

Trampedellers Stemme.

Haha, — Ild og Temperament! — Under min

Dressur —. Her flyr mig kanske den længe eftertragtede Primadonna i Armene. — —

Kom, kom, min lille kjipne fuldblods!

Lindelin

(hopper hændig ud af Vinduet).

Vort Ridt *romancero*, — ogsaa kaldet Bortførelsen!

(Pisken knalder, Hestevrinsk og Lyd af Hovslag.)

(Teppet falder.)

ANDEN AFDELING.

Bagsiden af Cirkus. Tilvenstre i Baggrunden et Par Spiltoug, set fra Siden, som tænkes fortsat dybt indover, dannende Cirkusstalden.

Tilhøire i Baggrunden en Restauration med Disk besat med Flasker, Glas og Forfriskninger. En liden Væg skjuler halvt for Stalden. Nærmere Forgrunden forskjellige Smaaborde med Stole om.

Indenfor lyder Cirkusmusik, Klapsalver, Skrig og dundrende Trampen. Idet det blir stille, strømmer Cirkuspublikum animeret fra høire Side ind i Restaurationen, spreder sig ved Disken og Bordene eller spadserer i Forgrunden.

To hesteinteresserede kommer hastig.

Den ene

(vinker til den anden).

Her, her, — denne Vei —. Derhenne fører de Hestene ind i Spiltougene.

Den anden.

Ja, jeg gad nok se den svarte Djævelen med de hvide Sokkerne, kjende den med egen Haand efter i Haserne —

Den ene.

Staal, Far, — bare Staal. Men saa er nu

Hoppen ulige interessantere, — silkegul med hvid Man og flyvende Hale. Og som hun sætter Benene! — saa sart og smekkert — og saa let, at jeg gir hende Kredit for de tyve Mile, hun flyr paa Plakaten uden saameget som at bli aandpusten. (Peger.) Denne Vei. Denne Vei! —

(De forsvinder indover Spiltougene.)

(Tre Herrer slænger sig ned ved et af Bordene; Opvarteren bringer Øl.)

Første Herre.

Og som hun blinker af Juveler! — Den Agraffen i Brystet takserer jeg mindst til tusind, om den er ægte.

Anden Herre

(med Seglas i Øiet, vippende med Stokken).

Ægte? — Alt er ægte, min Ven. Det er netop det fine ved det, at det er ægte, — baade Hoppen, som er fuldblods, og Damen, der saa *ladylike* rider den efter den høie Skole. Det er da for én Gangs Skyld en virkelig Kunstens Charme, en saa overlegen Skolerytterske! — Og læg bare Mærke til, hvor Bifaldet kommer fra.

Tredie Herre.

Slig smidig Figur, slig Haand og slig Sikkerhed i Manegen skal én lede efter!

Anden Herre

(overlegen).

Se, se, se, det er nu Deres Fundament for at slaa Hænderne røde af Begeistring. Saa at sige Populærudgaven af hende, De sværmer for. Men — (drikker af Øllet) — naar man saadan beklapper hende, som man er gale, — tillad mig, har De saa lagt Mærke til, hvorledes hun besvarer det? — Bukker blot saadan vant, som noget, der nu engang hører til for en Primadonna. Men hendes Øine — dvæler oppe i de fine Loger. Der sidder hendes egne Folk, de, som hun véd, baade selv tumler Heste og forstaar hendes Kunst!

Tredie Herre.

Visselig, noget enestaaende, — rent enestaaende, — et Verdensnavn i Knop.

Anden Herre.

Man ta bare Mærke, man ta bare Mærke! — Eller tror I, det er for ingenting, at en Mand som Wowanoff, den store Statsmand, kommer hid hver Aften for at se hende? Jeg skulde tro, der er nok af Skolerytter sker baade i Moskwa og Wien. Men lige fra alle de store Middage, som de gjør for ham, indfinder han sig her Aften efter Aften beslaat med Ordener under Frakken.

(En Klokke høres at ringe.)

Første Herre

(ser paa Programmet).

„Sommerfuglene" og Signorita Rosa gjennem Tøndebaandene, saa Trampedeller fremførende Saladin i sin Frihed. Og saa selve Lindelin igjen som Diana paa Jagten! Hun er prægtig der paa usadlet Hest med Buen og bare stirrende for sig!

(Klinker paa Glasset.) — Opvarter! —

(Betaler, og de tre skynder sig ind med det øvrige Publikum.)

Trampedeller

(i rød Jagtfrakke, gule Skindbukser og Ridestøvler samt en vældig Pisk i Haanden, kommer ind fra venstre. Tar til Uhret).

Fire, fem Minuter over den Tid, hun har til at klæde sig paa, — iaften igjen! — Hun blir egensindig, den lille, — tar sig Uvaner til.

(Til Lindelin, som kommer med en Pelsværkskaabe slængt over sin Dianadragt, — en grøn Silkes Blusekjole med Bælte og et folderigt Skjørt, der naar nedenfor Knæerne.) — Nydeligt redet, min Dukke! sidste Nummer. Saa kokette baade Du og Hoppen, da Du lod hende knæle foran den Loge, som den store Statsmand har tat. Og som Du lægger Pisken kjælent let til Hals og Bov, blot som et lidet Vink.

Lindelin.

Naar Du bare vilde la' være at knalde til! — Det forsimpler det hele saa —

Trampedeller.

Aha! — alt Anfald af Storhedssvimmel. Lægger paa Ørene, naar jeg stryger hende —. Den lille begynder at tage sig Nykker! Der maa lidt af Trindsen til.

Lindelin.

Huh, — saa plumpt, — raat! — Hold op med dette Hestesprog, eller jeg gaar, — melder mig syg!

Trampedeller

(nærmer sig hende).

Joho — jeg kjender disse fuldblods, de maa plukkes for Luner. Det er paa høie Tid, skal hun ikke faa Lyde.

Lindelin.

Kom ikke nær mig, — rør mig ikke! — Hu, — fy, — slig en raa Staldkarl!

Trampedeller.

Haha, rygger tilbage, — vil steile? —

(Slænger med et raskt Greb Kaaben af hende.)

Saadant maa pilles væk straks.

(Knalder over hende med Pisken.)

Lindelin

(skriger rasende).

Du vover?

Trampedeller.

— straks kureres —

(Knalder igjen imod hende.)

(Lindelin vildt imod ham; men mødes af Trampedellers opløftede Pisk.)

Hun skal være kureret paa tre Minuter.

Lindelin

(drager sig langsomt uvis undaf ham).

Ja, om Du turde, som Du lyster, Du brutale. grove Hestetugter!

Trampedeller
(nærmer sig).

Mener Du?

Lindelin.

Vogt Dig, — eller jeg skriger, saa hele Publikum skal styrte ind.

Trampedeller.

Hvad? — Hvad? — Hvad? —

(Knalder med Pisken mellem hver Gang.)

Mener Du, nogen kan høre Dig gjennem disse — min lille?

(Lindelin styrter ind i Spiltouget for den knaldende Pisk, som hviner gjentagende didind.)

Ingen Raad, min Dukke, — ingen Raad —

Lindelin
(viser sig lidt efter smygende ydmygt hen og søger at faa Tag i Piskesnerten, som hun griber og kysser).

Tilgiv. — Tilgiv! — Det er sødt selv at straffes af din Haand, Du min stærke Herre!

Trampedeller
(ser paa Uhret).

Se saa! — kureret paa to à tre Minuter. Nu maa jeg ind og ride Saladin! (Streng.)

Hold Dig parat, naar din Tur er der, eller —

(Gjør en truende Bevægelse med Pisken. — Haster ud.)

(Lindelin truer gjentagende rasende efter ham med Haanden. — Kaster saa Kaaben om sig og farer ud den modsatte Vei, idet hun ler haanlig. Inde fra Cirkus høres Musiken svagt og af og til Bravoraab og Haandklap.)

(Kjøbmand Wiedewelt og Skipper Enochsen, den sidste med et svært rødt Skjæg, Uldskjærf om Halsen og klædt som Jægteskipper, kommer ind i Restaurationen og sætter sig ved et Bord nær Forgrunden.)

Wiedewelt
(banker i Bordet med Stokken).

Opvarter! — Øl til to, — og et Kortspil. (Til Enochsen.) Saa spiller vi Femkort om, hvem af os der skal betale Fortæringen, Enochsen!

(Opvarteren bringer det.)

Enochsen
(polisk).

He he, vi har spilt et Spil før vi, Kjøbmand!

Wiedewelt
(gir ud Kort, og de spiller).

Og saa kan vi jo lige saa godt snakke om Prisen paa Fisken her.

Enochsen
(humrer).

Jaha, jeg husker nok det jeg, at Kjøbmanden kan være rigtig frisk til at byde —

Major Rattibach
(kommer ind. Overrasket).

Sacrrement, Hr. Kjøbmand Wiedewelt! — (Hilser.) — Opvarter, et Krus Øl! — Efterat ha reist det ganske Døgn for at naa frem til sin ny Garnison, kan man trænge noget at skylle Halsen med. Jeg saa, her var lyst i Restaurationen —

(Hen til Udgangen. Raaber.)

Trrrruls, — bring mit Tøi op i Logiet!

(Tilbage igjen til Bordet. Til Wiedewelt.)

Tillader De, at jeg tar Plads ved Deres Bord? — (Sætter sig, tømmer Kruset i ét Drag.) — Sacrrement, det smagte! — Opvarter, nok et Krus!

(Opvarteren betjener ham.)

Prædikanten
(kommer ind med en Vadsæk i Haanden og gaar hen til Disken).

Hr. Vært, vil De vise mig den Godhed at skaffe mig et Glas Melk og et Par Smørrebrød? Jeg maa bede Dem tillade mig at vente her i Restaurationen, til Jernbanen gaar sydover. —

(Nedlader sig halv bortvendt ved Bordet, hvor de andre sidder, uden at lægge Mærke til dem.)

Major Rattibach
(idet han gjenkjender ham).

Sacrrr — (Fatter sig og tier.)

(Cirkustjenere, Rideknægte og enkelte af de optrædende i Cirkusdragt farer pludselig ind og raaber og snakker i Munden paa hverandre.)

Første.

Ikke til at finde —!

Anden.

Nu, hun skal frem paa Scenen! — Ingen set hende?

Tredie.

Forsvunden — borte — væk!

Fjerde.

Pynteskrinet med alle hendes Smykker og Juveler er borte fra hendes Paaklædningsværelse.

(Der løbes og larmes videre ind og ud. Værten forsvinder fra Disken.)

Første

(kommer ind igjen).

Ikke Tale om, at nogen har set hende, siden Trampedeller red sit Nummer.

Anden

(kommer).

Billettøren siger, han synes, han har set en Dame i Pelsværkskaabe snige sig ud af Indgangen.

Tredie.

Og Klownens Kone siger ogsaa, at hun har set en Dame i Pelsværkskaabe stryge ud.

Første.

Alt — alt urørt paa Værelset.

Anden.

Ja, — og ulaaset, — Nøglen i —

Tredie.

Og de høie Støvler! — Og Ridekjolen, hun brugte i forrige Nummer, slængt over Stolen —

Fjerde

(kommer og foreviser Buen).

Bare Buen igjen af hende! Ellers (ler) — flagret bort som Diana — til en eller anden Gud, tænker jeg.

Første.

Negerprinsen?! — som sendte hende det kostbare Halsbaand! — Han gik svært tidligt iaften.

(Musiken indefra ophører.)

Anden.

Hy—s! — Trampedeller er inde og melder Forfald for hende. —

(Der lyttes en Stund i Taushed.)

Værten

(ilsomt hæseblæsende hen til de fire Gjæster om Bordet).

En ordentlig Nyhed, — en Nyhed tilgavns! — Vor store Skolerytterske, Lindelin, rømt! — i Hui og Hast i firspændt lukket Vogn med den gamle Diplomat Wowanoff. Han har forladt Hotellet, og Kufferter og Bagage er beordret sendt efter ham.

(De fire ved Bordet vender sig med et uvilkaarligt Ryk i Stolen og stirrer paa hverandre.)

Enochsen

(lægger Kortene fra sig. Betænksomt).

Jaha sa'n! — Jo—ho, — Jaha sa'n —

(Stryger sig om Skjægget.)

Wiedewelt

(samstemmende).

Jaha! — (Ler fiffig.) — He he, — Jaha—ah —

Major Rattibach.

Sacrrrement, — Sacrrre —

(Støder Sabelen dundrende mod Gulvet.)

(Prædikanten himler overvældet med Øinene mod Loftet.)

(Teppet falder.)

FASTE FORLAND

(1899)

I.

„Friske Tider — friske Tider, — javist, min kjære Faste. Men i friske Tider gjælder det ogsaa at styre Kjælken, — strike i Bakken."

„Strike i, strike i, — én hører, Du est gammeldags vorden, Onkel Bankchef."

„Saa, jasaa, — Du mener falden for Aldersgrænsen. Naar slige Karle som Du fik slippe løs, saa!" — Onkel Joel fik et af sine Hosteanfald.

„Saa skaffede jeg min Søstersøn saavidt Kredit, at han kunde ha noget at begynde med. Jeg behøver saa lidt. Men noget maa jeg ha, skal jeg faa erhvervet den Strandlinie oppe ved Elven, som jeg har snakket med Dig om, til Tomt for et elektrisk Værksted. Noget maa jeg ha, man begynder ikke med nichts. Og Pant i Tomten ..."

„Aa, jeg tænkte, det netop var din Specialitet det om just ikke at begynde med nichts, saa at faa det til at ende med nichts. Du er, saa at sige, født med Projekter i Livet; var det ikke nylig en populær Fjælebod nede paa Forstadsstranden, Du vilde ha i Gang?"

„Ideen er god den, Onkel, og tør kanske en Dag komme igjen i en Skikkelse, saa din Bank vil snappe efter den."

„Ja, Gutten min, kort og godt, — jeg slipper ikke en Øre til Dig. Og din Mors stakkars Penge, de staar under min Forvaltning."

„Hør nu, Onkel Joel. Nu er Du grundrig. Men forholder det sig ikke saa, at Du ogsaa engang har

set, hvordan det er, naar Gryden er skrabet, og har maattet slaa Dig op igjen fra ingenting?"

„Hva — hva behager —"

„I dine yngre Dage drog Du jo fra Landet for at spekulere i Kaliforniahveden, som dengang havde slige ustyrtelige Chancer paa Verdensmarkedet. Var det ikke saa da, at Du tog som Passager paa en Stillehavsfarer til St. Francisco med al din Formue henliggende i Femogtyvepundsnoter forvaret i Kapteinens Pengeskab? Men at Du saa blev ængstelig for Sikkerheden eller Tyvehaand og en skjønne Morgen pludselig krævede den betroede Pengevæske tilbage af Kapteinen? Og, da Du havde modtaget den og var paavei med den ned til dit Lukaf, gik det da ikke saa til, at Du stansede ved den aabne Port i Rælingen, hvor Folkene lempede Kul og Aske overbord fra Maskinen, og at saa, for et uforvarende Stød eller Skub, Væsken med alt, hvad Du eiede paa denne Jord, røg overbord?"

Onkel Joels Ansigtsudtryk skjultes af Snuslommetørklædet, hvormed han iltert pudsede sin store krogede Næse.

„Jeg ser Dig, Onkel, staa der ved den aabne Række og stirre efter Væsken, som den efterhaanden forsvandt i Sjøen, og de ulykkelige Tutter med Guineer ubønhørlig drog den alt dybere og dybere ned. Der maa ha gaat adskilligt i Dig i de Øieblikke, Onkel, medens alt saadan sank og sank indtil nichts, som Du siger!"

„Hvor, — hvor i Himlens Navn har Du —."

„Men nu kommer det geniale, som jeg altid har beundret, Onkel. Fanden saa genialt! Ikke et Kvæk over dine Læber, ikke en Mine forandret. Og ud paa Formiddagen schokker Du saa med de lange slængete Skanker og den ene Tand saadan skjævt ned i Læben, — ja, undskyld, Onkel, men jeg ser saa levende for mig din tynde Skikkelse dengang, — over Dækket til Kapteinen, — som jo maa tro, Du

fremdeles er Manden, der gaar med sine Kapitaler i Lommen, — og tilbyder ham at kjøbe hans hele Hvedeladning paa tolv Maaneders Kredit, — to seks Maaneders Veksler."

„Jeg siger, Du er en fræk Knægt!"

„Og i disse tolv Maaneder spekulerer og tjener Du saa op hele Stasen i Stillehavstraden paa Hvedefragterne!"

„Ah bah, den rene Overdrivelse —"

„Og tre Aar derefter igjen flytter Du saa hjem som den Mand, der triller et Par Tønder Guld foran sig op paa Bryggen. Eller var det kanske tre, Onkel? Du véd, Skatteligningen —"

„Vil flaa Folk ja! De blir rent gale, naar de først tror, nogen har en Skilling. Men jeg maa virkelig rent himmelfalden spørge Dig, hvor i Alverdens Rige Du har ladet Dig paaføre denne — denne Räubergeschichte!"

„Ja for jeg mener nu, Onkel, at et saadant Træk kunde gjort Glanseffekt i en hvilkensomhelst amerikansk Guldkonges Biografi, sat sin Mands Portræt i helstøbt romantisk Skjær, — og kunde for en Gangs Skyld omgi' ogsaa en af vore hjemlige Forretningsmænd med lidt af en Pengehelts Glorie."

„Aa Pokkerivold med din Glorie! Saadan en — Legende ..."

„Som bare rent ud lyser af Finantsgeniets Evne for overordentlige Udveie, ja. Eller tror Du kanske, din store Konkurrent, Bockmann, over i Handelsbanken havde hittet paa noget sligt?"

„Ne—i, det indrømmer jeg Dig ... Ne—i, den Slags falder det ikke i hans Lod at finde paa. Eller ovenikjøbet at finde paa n o g e t. — Men, jeg spør Dig igjen, Faste, hvor har Du overkommet denne vilde Fabel?"

„Ja, ser Du, Onkel! Før jeg reiste til Zürich, rodede jeg igjennem en Pakke gamle Breve hjemme,

som skulde brændes, og der fandt jeg Passagen i en Epistel fra Dig selv til Far."

„Hør nu, Faste ... Og det gamle Brev, det brændte Du altsaa?"

„Nei, dertil var det mig for interessant. Det har spillet en hel Rolle for mig, maa Du vide. Her er det til dit Eftersyn. — — Du var ikke tredive Aar, dengang, dette gik for sig. Det har gjort sligt Indtryk paa mig, ja, jeg tør sige, slaat ned i mig for Livet! Jeg fik med engang Øiet opladt for, hvad en Forretningsmand kan betyde for et Land, naar han souveraint skaber sig sine egne Veie og ligesom bygger nyt. Du er siden den Tid mere og mere steget op af Uryddigheden i mig som mit Ideal og og Foregangseksempel. Og i dine Spor kommer jeg til at traske, jeg haaber ikke bare som en simpel Efterhermer. Se her paa Frakken min, — se under Albuen og Kraven, jeg tænker én snart kan vri'e Fedtet af den —"

„Du mener da for Pokker ikke, at jeg skal skaffe Dig Klæder nu fremdeles. Du gjør mig rent ræd, Gut!"

„Nei, jeg mener bare, at ny Frakke kommer der ikke paa mig, og heller ikke Bukser, før jeg selv kan betale dem. Jeg vil kravle mig ovenpaa i de slidte. Og, som jeg staar her, er jeg Forretningsmand fra Sjælen til Støvlelappen — og ingenting andet!"

„Naa, naa," — Onkel Joel kjæmpede med et nyt Togt af sin Hoste, — „det gamle forliggende Brev kaster vi i Ilden, og dermed er dets Saga ude." — Han satte en Fyrstikke til og lod det brænde paa Ovnspladen. „Se, hvor de Lapperne forkuller sig ... der var anderledes Stof i Papiret i de Tider ... Og hør nu, Faste! Du var mig altid en mangfoldig Sjæl, saare rig paa Interesser, Tanker og Idéer, som bare alle havde den Feil, at de trak Dig udenfor dine egentlige Studier og fra det ene til det andet."

„Javist, Onkel; men nu har jeg fundet mig selv, og hvor Landet ligger."

„Naah, — siden vi her er inde paa det ekstraordinære, — og, siden Du tror, at det er saa grundlæggende for Dig, — men mærk Dig, dette sker aldrig op igjen, — ikke om Du kunde frelses fra Fallitens Rand med bare en Tikrone! — Men om end med noget af en Fornemmelse, som jeg slap Pengene i Havet, skal jeg stille mig for de tre tusind fem hundrede Kroner, som Du siger, der skal til. Maatte jeg saavidt nogengang se dem igjen!"

„Nei, nei, denne Manér taaler jeg ikke. Jeg siger Dig, Du skal ikke spytte paa mig, Onkel! — ellers kaster jeg Pengene lige i Dig igjen. Jeg skal nok vide at hjælpe mig uden Dig."

„Naa naa, lad Hatten ligge. Du faar ikke rase saadan gutteagtig op. Pengene kan Du anvise paa mig. Tre tusind fem hundrede Kroner snyder man ellers ikke saa let ud af Næsen!"

„Jeg bestemmer mig herved straks til at sige Dig Tak, Onkel, — om jeg end, nødt til det, maa krympe og krumme mig som Mark i din gavmilde —"

„Naa, naa, naa —"

„— og høist delikate Haand."

„Det Sprog liker jeg bedre."

„Jeg siger Dig, Du skal komme til at respektere mig, — skal bli tvunget til det. Og saa Tak og Adiø, Onkel!"

Gangdøren slog i efter ham. Han fo'r afsted.

Nede i Gaden raabte Skuespiller Werloff ham an:

„Hvad siger Du til sligt, Faste! — Gjessing sygmeldt, og saa Prebensen til at spille Tordenskjold, — med den tynde Stemme og de endnu tyndere Ben tordne og trampe i Dækket! — Naturligvis tomme Bænke! Jo, der er Tilstande ved Truppen; vi holder Kunsten høit. Skal vi gaa ind paa Helvetia og drikke et Glas Portvin?"

for Deres Samvittighed, Mægler, at udbyde dem til den Pris. Nu? — vi har Elektriciteten lige i Anmarsch, saa at sige hængende i Luften over Byen. Jeg siger Dem," — udbrød han, „det er at spekulere i udsnydte Lys!"

Mægleren svarede ikke; han var inde i en anden Tankegang, og hans Blik dvælede ved Fastes skjødesløse Paaklædning — aldeles à la den gamle ... Det laa saa lige nær til. Nogen af Slægten maatte jo den barnløse sygelige Pengeskaver udse til sin Efterfølger og —:

„Altid, altid til Deres Tjeneste, Hr. Forland!" — bukkede han høist imødekommende. „Saa—h, man oplever da ogsaa det, at nogen skulde times Blankokredit hos Bankchefen!"

„Undskyld, Hr. Røed," — lød det med langsom Vægt paa hvert Ord, — „det, jeg trækker paa Onkel Joel, betaler han. Men det om Blankokrediten faar staa for Deres egen Regning."

Mægleren nappede til Hatten og saa op mod Uhret, der om et Par Minuter vilde vise Klokkeslettet for hans Formiddagsrunde. Og nu havde han en gevaltig Forretningsnyhed at fare om i Kontorerne med: — en ny Guldfugl og udset Arving til gamle Joel. — — —

Faste var atter ude i den travle Gade ...

Nu havde man da slaaet ihjel Gjælden i Zürich! ...

Men Mægleren var øiensynlig kommet ind i en gal Forestilling ... At en saadan — forresten ikke saa topmaalt urimelig Tanke — kunde løfte hans Anseelse, var jo heller ikke til hans Skade —

Det var med Krediten, han nu skulde reise sin Bygning! ...

En Stund efter indhentede Faste med bevingede Skridt Frøken Bera Gylling ved Enden af Bybroen ...

Det var et næsten vildt lysende Ansigt, han stak indunder hendes Parasol, da han skjød op ved

Siden af hende, og, medens det bar udover Villaveien, deklamerede han overstadig triumferende:

„Ada og Silla, hører min Stemme,
Lamecks Hustruer hører min Tale:
Manden jeg dræbte, mig ei til Baade" —
„Er Du blet gal!"
„Syv Gange hævnedes Kain,
Syv Gange syvti hævnes skal Lameck!"
„Er Du gaat rent fra Forstanden, Faste?"

„Jeg siger Dig, Bera, Venskab er mere end Kjærlighed. — Du er mig baade Ada og Silla og mere end alle Lamecks Hustruer tilhobe! Og derfor udsjunger Lameck fremfor alle og først af alle sit Seierskvad for Dig, Bera ..."

Et pludselig opstraalende Udtryk dækkedes af Parasollen, idet hun undgik at se paa ham, og hun udleverede et noksaa tørt — „Naada?"

„Hør her, Bera! Her kommer jeg med Nøglen til Verden — til min hele Fremtid, i Lommen!"

„Saa, — ikke mindre? Du mener, at naar Du bare først har Portnøglen, saa kommer nok Slottet bagefter."

„Ja, naar én har Guldnøglen, Du. Jeg har idag smeltet Onkel Joel, saa Metallet dryppede og svedede af ham i store, blanke Draaber, — tre tusind fem hundrede Kroner! — faat Faktum at begynde med, forstaar Du. Og saa kommer det blot an paa den Haand, som vri'r Nøglen!"

Hun stansede pludselig med Parasollen skudt bagover i Nakken som foran noget uforstaaeligt, der forskrækkede hende:

„Du? — tre tusind fem —. Og af din Onkel Joel? Du skrøner vel?"

„Sesaa! — Og jeg, som tænkte, Du skulde bli glad — ialfald paaskjønne det lidt."

„Bare sig, hvordan. — Du, — tre tusind Kroner af —!"

„Tre tusind fem hundrede!"

„Jeg forestiller mig bare D i g — og din Onkel ...!"

„Ja, jeg og Onkel Joel!"

„Gjør mig ikke angst, siger jeg."

„Skal Du være vreden idag ogsaa?"

„Gud, hvad maa ikke den Mand ha betinget sig for Forpligtelser af Dig, før han rykkede ud med sine Penge, — og saamange Penge! Du véd, naar Du sætter Dig paa noget, Faste, saa flyr Du altid i Lyset for det ... Og Du har saa forskrækkelig mange Udveie!" næsten jamrede hun.

„Det vil sige, jeg sætter mit igjennem trods baade Ild og Vand. Er d e t at fly i Lyset for det, saa. Ja, Du tænker naturligvis paa Perpetuumet, Du ogsaa, det skal jeg altid ha i Hælene paa mig!"

„Sig bare, hvordan, hører Du, Faste! Jeg blir saa urolig."

„Hvordan? — Hvordan man beseirer et Menneske? Jeg bekjender gjerne, at det kan ha været lidt af Ræven, som smigrede Ravnen, indtil han slap Osten, — en liden Brøkdel. Men ellers, saa var det det gamle Brev, jeg fortalte Dig om paa Bryggen i Mandags. Rent ud en finantsiel Genistreg! Og jeg tror ogsaa, han følte det selv og tøde op."

Hun saa grundende paa ham: — „Der var jo ellers et noksaa delikat Punkt for din Onkel i den Historie," kom det saa. „Jeg fæstede mig ialfald straks ved, hvad den strenge, høimoralske Bankchef vilde synes om at komme ud for, at han skulde ha grundlagt sin Formue ved at sætte den Kaptein Blaar i Øinene."

„Men Du skjønner da vel, at det var genialt, flunkende, sprudende, funklende genialt, — at saadan drager kun en Mamons Storgeneral sig ud af en Knibe!"

„Jeg spør blot, Faste, hvordan mener Du, Folk her i Staden vil bedømme den Sag?"

„Pyh, Spidsborgerne vilde kort og godt blet im-

poneret; de bøier sig altid for Resultatet. Rent ud sagt, Bera, Du skuffer mig, for nei, om jeg trode, Du var saa snever!"

„Gav Du ham saa Brevet?"

„Javist, for han nægtede jo Historien, helt til han fik det i Haanden, ser Du."

„Og saa?"

„Pokker til Forhør!" — kom det ærgerligt, — „saa kastede han det paa Ilden, og vi snakkede ikke mere om d e t. Saa var det blot om Pengene, vi en Stund diskuterede, før han gav sig."

„Neimæn, om Du er god at komme tilbunds i, Faste ... Sig mig oprigtig: Faldt det Dig virkelig ikke ind, — ikke engang paa Dybet af din Sjæl, — at din Onkel kunde være generet, ja endog lidt bange for at lade Dig gaa med Beviset i Lommen for den Historie fra hans Fortid?"

„Du mener da vel i Himlens Navn ikke lige ud, at jeg skulde ha betjent mig af Onkel Joels Brev til at afpresse Manden Mynten?" fo'r Faste rasende op. „Jeg maa sige," — lød det koldt, — „jeg ventede efter vort lange Venskab, at Du kjendte mig bedre!"

„Ja, naar jeg engang kunde sige, at jeg kjendte Dig. Du er saa mangfoldig, Faste. Jeg er aldrig helt tryg paa, hvor Du er. Ret som det er, dukker det op, saa jeg først bagefter skjønner, hvordan det egentligst var."

„Og nu mener Du, eller er Du bange for, at jeg idag „egentligst", som Du siger, kommer bloddryppende lige fra at ha røvet Onkel Joel for tre tusind fem —"

„Aa Du véd godt, at jeg ikke mener noget saadant. Men Du kan saa underlig uden selv at vide det akkurat lukke Øiet for en eller anden Side ved Sagen, Du ikke ønsker at se."

„Tak, Du mener altsaa noget sligt som, at jeg uforvarende og ubevidst har sat Onkel Joel Pistolen for Brystet!"

„Nei, nei; men jeg blir bare saa uvis. Du kan aldrig fortælle Tingen helt og klart ud. Det er ofte næsten som at se ned i et Dyb. Det gjør mig ræd."

„Ræd, — ræd — for, at det skal være en Landeveisrøver, Du er blet Ven med!" lo han rydt op.

Han lod ikke til at mærke, at hun stansede ved Benveien, der førte mellem Havegjærder og Skog mere direkte op til hendes Forældres Landsted.

„Underligt," — udbrød han saa, — „jeg tror, det er den Rædselen din, som altid mest har trukket mig til Dig, Bera, — den rædde Fugl i Dig, der sidder som en Hakkespette og pikker paa min Samvittighed, som for at prøve, om Træet er sygt. Du kunde snart drevet mig til at vende tilbage i fuld Karriere til Onkel Joel for at spørge, om jeg virkelig har plyndret ham i Formiddag."

„Ja, le Du, Faste. Den Latteren din er saamæn det bedste ved Dig, — endda jeg aldrig rigtig har fundet ud, hvad Du ler af. Jeg tror jamæn tilslut det er af den rene Fornøielse over, at en Person som Du er til."

„Saadan en Violin uden Melodi, mener Du. Véd Du, hvad Dragt Du nu gaar i for mig, Bera?"

„Tøv, Snak, — hold Dig til Jorden; jeg gaar saamæn ikke i nogen Dragt for Dig!"

„I Solskinssirts, — mørkt og gult slig, som Lyset nu falder i Pletter paa din lyse Sommerkjole."

„Kjære, kjære Dig, er det ikke — f o r smagfulde Komplimenter. Først Hakkespette — og saa —"

„Isch, naar jeg vil ha Dig op at danse, saa er Du altid paa Post med Snusfornuftigheden, — utilgjængelig. Nu blir Kjolen din frostblaa."

„Ja Tak, men nu har Du fulgt mig langt nok."

Han stansede pludselig hvid i Ansigtet:

„Det vil sige, jeg trænger mig ind paa Dig!"

„Nei; men jeg maa opover til Fogdens."

„Naa! — det var saamæn baade fort og fiffigt

hittet paa, — vi er nok to ingeniøse Hoder vi, Bera! Jeg foretrak forresten at faa det ligefrem, — at Du er bange for at vise Dig i mit latterlige perpetuummobilske Selskab! — Du husker ellers, jeg bad Dig ifjor fra Zürich brænde alle mine gamle Breve til Dig om — om den Affære. Tør jeg spørge Frøkenen, er de Breve sikret mod at falde i Gabet paa Bylatteren, — jeg mener bragt ud af Verden?"

„Du svarede ikke paa, om Du havde brændt mine," — forsøgte hun at optage Angrebet, — „de var jo rigtignok ikke af nogen Interesse; men —"

„Alle, — alle — eller ialfald revet dem itu," — buldrede han som til noget meget ligegyldigt.

„Aa, hvor jeg hader dem — allesammen," — han truede med den oprakte knyttede Haand ned imod Byen, — „disse som jeg skylder en saa aldrig endende, — aldrig gjenbetalelig Tak, fordi de lod en stakkars Gut, der ikke var rigtig som andre Gutter, gaa fra Bord til Bord rundt Byen og spise Tiggermiddage i halvfjerde Aar, efterat Far døde, og saa med Onkelen i Spidsen gjorde det store Skillingesammen, der skaffede ham til Zürich! Hvor sved de ikke under hele Opvæksten som Snerter af Spidsrod disse Øine og Smil, som forraadte, at de syntes, jeg var noget af en haabløs Raring. Jeg følte mig hemmelig sat i Klasse med en af disse Tulle-Kristianer og Narre-Lorentser, som gaar omkring med Latteren efter sig i hver Smaaby, — blot vilde man barmhjertig ikke proklamere det aabent for min afdøde høiagtede Far, Provstens, Skyld og min Mors, som sad der Enke."

„Nei, Faste, Faste, — naar Indtrykkene overvælder Dig, gaar Du altid saa rent til Yderlighed. Vi hos os fandt jo altid, der var noget omframt ved Dig. Far —"

„Kaldte mig engang en genial Tosk, ja. Jo, jeg husker det, — alle Tullinger er det. Aa, det kunde skrige inde i min Guttesjæl: Nogen af dem

maatte ialfald dø før mig — og da, da skulde jeg hoppe og danse og trampe paa Graven og haane og rope ned! — Og havde Du saa, — som jeg nu, — igjen mødt en slig Bypotentats Øienstene, Bera, hvordan de ligesom blir lufttomme foran én og siger, at for Dig er alle Porte stængte. Ja, saa forstod Du ogsaa, hvad jeg har svoret i Hjertet, at alle disse Nakker vil jeg engang se myge, — at jeg vil ha Opreisning! — Og der har Du Grunden til, at jeg vil begynde her, her i denne snevre pirkete paa Chancer fattige Filleby; her og intet andetsteds! Og saa vil Frøkenens gode Hode ogsaa begribe, at jeg ikke kan begynde med den gamle latterliggjorte Perpetuum-Geschichte liggende og slængende i ti—tolv Sider lange Brevskaber. Dette vilde simpelthen paa Forhaand reducere mig til en Umulighed som Forretningsmand."

„Jeg har dem alle — lagt sammen efter Datoerne og vel gjemte, forsikrer jeg Dig, der er ingen Fare."

„Nei nei, — ikke uden fra Frøkenens egen Side, om hun nogengang skulde falde paa at slippe Latteren løs imod mig."

„Det mener Du ikke, Faste! — Jeg synes blot, det vilde være Synd, om de Breve blev borte. De er slig, som ingen anden kunde ha skrevet."

„Saa, — siger Du det? ... Det er ellers netop Feilen det, at ingen anden kunde skrevet dem, — hele Perpetuumshistorien et Produkt af Uvidenhed!"

„Kan være, Faste; men der er en Aand i dem, som leder og leder —"

„Og intet fandt ja! Jagu var det Synd, Du ..."

„Betro mig dem, Faste," — bad hun sagte.

„Den i alle Maader kasserede Kappe, som jeg har slængt af mig, vil Du gjemme paa? Fruentimmerne er rare. Jeg kommer herefter til at forestille mig, at den hundrede Gange forandrede Maskine, som jeg kludrede med og tilslut ødelagde,

alligevel staar indelukket i et gammelt Erindringens Skab oppe hos Dig. Jeg faar aldrig Ende paa den Historie ... Jeg kan kun sige Dig, Bera, at det var min Selvforskning over Tyngdeloven, — hvorledes den skulde kunne snydes, — som førte mig ind paa den tekniske Vei, — og den Kundskab, jeg saa erhvervede, som slog det samme Perpetuum ihjel. Men behold, behold Du de gamle Totter af mit Fyrværkeri."

„Tak, Faste, — mig kan Du bestandig lide paa. — Farvel!"

Han saa hendes glansfulde Udtryk.

„Det er rart, Du Bera, saalænge vi to har været sammen, — jeg tør ikke sværge paa, at jeg ikke er forelsket i Dig —"

„Men jeg tør gjøre det paa, at vi er Venner og i n t e t af den anden Sort!" — forlød det, som hun skyndte sig op over Veien.

II.

Støvskyer i Veiene og stigende Klager over Vandmangel ... Kvælende lumre Hundedage. —

Skyggeløst, som Enkefru Forlands lille Træhus laa der lige ved Landeveien kun med de Par Rogntræer paa hver Side af Trappen, formelig æsede Solstegen i Bordklædningens gamle, længst udtørrede Kva'eknaster. Vinduer og Døre stod aabne for Heden, der nu Dag efter Dag lagde sin ensformige Stilhed over Byen, spandt sin Dis altid tykkere i Aasen og sit graa Slør altid uigjennemsigtigere over Master og Ræer nede paa Havnen.

Husets Datter, Sølvi, en velvoksen Pige paa de to, tre og tyve, kom ud paa Trappen. Hun havde

Hat paa og satte fra sig Parasollen for at knappe Hanskerne.

Pludselig lyttede hun og glemte at knappe ...

Nede fra Veien lød den ensformige Duren af et let Kjøretøi i raskt Trav.

Der blev netop Tid til et hurtigt Blik paa Dragten og et Par Fingerering oppe ved Hatten, før Stedets ny Doktor, Falkenberg, kom rullende i Karjol med hele Støvskyen fra Hjulene om sig.

Han stansede udenfor Trappen hilsende med Straahatten og gned Brillerne for Støvet, medens han saa smaat keg gjennem Glassene op mod hende:

„Naa, hvor staar til med Deres Mor, Frøken; — hjalp saa mit lille Raad?"

„Tak, Doktor, Mor er saa glad i det. Hun har næsten ikke kjendt Rheumatismen, siden hun begyndte at bruge det."

„Det var ellers bare et simpelt Kjærringraad sat om paa Apothekerlatin. Det hjælper absolut, naar én bare tror paa det," — lo han. „Ellers er dette tørre, hede Sommerveir nok det bedste Botemiddel. Men jeg opholder Dem, Frøken Sølvi, jeg ser De skal ud ..."

„Ja ned til Byen, — til Kontoret; — men jeg har god Tid."

„Hm, — jeg havde nær tilladt mig at sige, hvad skal De der? — sidde og regne og udfylde Assuranceblanketter! Jeg vædder, Frøken, De gaar altid over Torvet, naar De skal paa Kontoret?"

„Ja, det var nu saa let gjættet! — hvor skulde de ellers faa Middag herhjemme."

„Aa, sig oprigtig, — De havde saamæn aldrig opgjort for Dem, at Deres Livs Eventyr skulde gaa Kontorveien med Blæk paa Fingrene?"

Hun saa ned i Trappen.

„Sig, De, at De vilde tusind Gange hellere være herhjemme og passe Mor og Haven og Hønsene og Ænderne og greie Huset og faa Dem en liden Dans

engang imellem hos Vennefamilierne heroppe paa Løkkerne end saadan at være Medlem af „Kontoristernes Forening"!"

Hun satte i en klingende Latter. Men lige efter brød der ud et pint lidenskabeligt: — „Uf ja!"

Doktoren hagede Skvætlæderremmen af for at springe over paa Trappen, da Faste pludselig kom frem fra Haveporten i Skjorteærmerne og med et Par Maaleinstrumenter i Haanden:

„Goddag, Doktor! — Jo, jeg kan sige Dem, at De var paa Tapetet nede i Klubben igaaraftes. Eller rettere, Planen om Sjøbadeanstalten ude ved Vestsiden af Byen, — og De forudsattes da som den drivende Sjæl i det. Forstaar sig, vi diskuterede Sagen udelukkende fra den økonomiske Side — Rentabiliteten ..."

Doktoren løftede lidt paa Brillerne og saa ud i Luften:

„Ja, Hr. Forland. Det forekommer mig blot, som det samme salte Emne maa forefindes i alle Landets Kystbyer, hvor Sjøen ikke er for nær Kloakerne. — Det la'r sig drikke paa ialfald."

„Man begynder med at sige Vitser, Hr. Falkenberg! — Men saa regnede vi paa Dem, — at De, som alt har ryddet saa tappert op i Sygehusforholdene, ogsaa vilde være den første til at gi' baade Planen og Aktietegningen Deres Støtte. Det, vi gaar ud fra, er intet mindre end hele Tangen indkjøbt og forvandlet til Kursted sammen med Forstranden. Og s a a, om Tanken er fremtidsdygtig, hvad jeg tror, — efterhaanden Hotellet paa hele Vestsiden, og Byen paa den Kant lavet om til et modernt nordisk Badested.

Doktoren lo:

„Det er vel med unge Arkitekter som med nyslaade blanke Doktorer. Saadanne Idéer fløi ogsaa om i mit Hode, da jeg kom til Byen. De kan tro, der fantaseres meget i en Karjol i ensomme Stunder.

— Ja Farvel, Frøken!" — afbrød han. „De er ikke bange for Solen heller ... Staar der i Stegen og lader Parasollen ligge paa Bænken."

„Aa, med bredskygget Hat, saa —"

„Nu faar De en hed Tur ned til Byen! ... Og vogt Dem for Støv og Sand i Øinene," — lød det, som Karjolen rullede videre opover.

Det var med en vis bleg Oprørthed, at Sølvi Forland stod igjen paa Trappen, og saa hastede ind.

I Sovekammerets Ensomhed sad Fru Forland og læste et netop ankommet Brev fra hendes yngste Datter, Agnete, som var Guvernante hos Præsten Fejer i Sogn.

Hun havde sat Krykkestokken fra sig op til Stoleryggen, medens hendes af Gigten brudte Skikkelse ludede over det, og i Døren kom Sølvi:

„Ja, Farvel da, Mor. — — Joho, — hun har bestemt sig for Præsten, kan Du tro!"

„Fy, fy, Barn, hvor kan Du tænke saadant, — en ældre Mand!"

„Jeg hører det jo i hele Brevet paa Laaten, Mor, hun kalder ham „Fejer" uafladelig og ikke længere Præsten. Og saa det om, at Præstegaarden nu er saa heldig at faa Melken afsat direkte til Meieriet!"

„Aa, det er stygt af Dig, Sølvi, — hun ta den gamle —"

Sølvi lo eget —

„Og jeg mener nu saa meget hellere, fordi han er saa gammel! Gud bevare én fra at ta en saadan uden at mene det, om han ovenikjøbet var ung — og pen, og vilde sværme. Tænk, hvor forfærdelig hun da maatte lyve, Agnete!"

„Jeg holder ikke af at forfølge den Slags Tanker, Sølvi. Du er blet saa bitter paa det sidste. Jeg véd ikke, hvad der gaar af Dig."

„Da rykkede saamæn jeg med Fornøielse ind i en saadan Præstegaard, — jeg mener til en saadan mosegroet Præst, — en rigtig skrøbelig en, —

som jeg kunde leve hos som i en gammel ærværdig Kirke — og lette Veien for — og følge til Graven. Jeg skulde ikke bedrage ham paa noget Punkt. Jeg tænkte jo for et Par Aar siden saa alligevel at drage ud som Sygepleierske. Og desuden, naar et Fruentimmer har fuldkommet de nogle og tyve Aar og er vel ansat, enten det nu er i Guvernanteveien eller som Kassererske paa et Kontor, saa er hun over Romangreierne; de er simpelthen under hendes Værdighed længere. Har hun havt nogle Illusioner, saa er de ialfald da forbi. — Det eneste, som er iveien, er, at der er saamegen Melkemad paa en slig Præstegaard!"

„Uf, Barn, den Spøgen din høres saa ondt —"

„Adjø da, søte, søte Mor! Sæt Dig ikke for aabent Vindu ..."

Sølvi var skyndsomt henne og kyssede hende med Heftighed paa Kinden, før hun forsvandt ud af Døren.

Fru Forland sad stille med store Øine og et svagt Smil, som turde hun ikke lade Indtrykket slippe for haardt ind paa sig. Hun greb efter Fotografi-Albumet paa Komoden ...

Agnete ... den spæde Figur, da hun var liden, — fem Aar. Og, da hun var tolv — og, da hun var seksten og stod konfirmeret i den sorte Silkekjole, Fru Grosserer Mørck forærede hende — væver og naturlig, let som en Sylfide, — og hun faldt i et saa dødeligt Sværmeri for Peter Kjelsberg, som var blet Styrmand og spradede med et vaiende Slips, — og da hun var fem og tyve og bar sin slanke Skikkelse og Haarsætning lidt i Attitude — — —

Og paa samme Vis hendes kraftigvoksne, kjernefriske Sølvi med det struttende Liv i Ansigt og Væsen, — saadan en ægte lattermild, halv trodsig Rosenblomme paa alle Barndoms- og Ungpigeportræterne, — helt til det sidste uheldige Portræt fra ifjor, hvor hun staar saa alvorlig med Haanden i

Hoften, som en Anklagens Engel opmarscheret ret foran Gud sin Skaber ...

„En anden Tid nu, Faste, ..." udstødte hun, som Sønnen kom ind svedig og rødstegt af Solen ... „De blir utaalmodige Smaapigerne nu og er saa færdige til Oprør."

„At Tiden er en anden. — Ja, maatte Du engang faa den Ting i dit velsignede Hode, Mor! Men det faar Du aldrig. — — Jo, Du, jeg tar ikke feil. Strømmen udenfor din Have repræsenterer ved laveste Vandstand, — og dette maa være laveste Vandstand, — et Fald paa en og fyrretyve Centimeter, det vil sige omkring en og en trediedel Fod. Der var jo ogsaa nogle Levninger af et Kværnhus eller Strømhjul der fra gammel Tid."

„Ja, men saa maatte det vel stikke i en eller anden Aarsag, at det blev nedlagt, Du."

„Uvidenhed, — Mangel paa mekanisk Begreb; — det var jo rent Bondestel heropover bare for ti, femten Aar siden. Nok er det, Mor, Du eier Halvten i et lidet Aargangs Strømfald her ved Elvebredden mellem begge dine Havegjærder. Det kan konstateres mathematisk!"

„Kunde vi saavist faa noget for det, Du. Havde det været noget, havde de nok ikke ladet mig beholde Huset!"

„Ja, Mor, — det kommer saa helt an paa det Øie, som ser. Om Du satte alle Stadens Taksationsmænd i Ring omkring det, saa vilde de alle som én ryste paa Hodet og sige: Ikke en Slik! — Men jeg, ser Du, siger noget andet. Og til Dig, Dig alene — bare til Dig, fordi jeg maa glæde Dig, — siger jeg straks, at jeg har fundet en Guldklump dernede ved Enden af Haven."

„En Guldklump? — Gud bevare din Forstand!"

„Strømmen, mener jeg naturligvis."

„Det er jo bare Vand, — bare Vand. Slip for Guds Skyld de Tanker, Gutten min, — bare Vand —"

„Ser Du, Mor, Du kan jo altid forestille Dig en liden Traad, om det nu ikke netop er en Sytraad ... Om Du nu ved en saadan kunde forene Kraften fra det ene Strømfald efter det andet af de mange smaa indover Dalen, saa vilde det tilslut virke som én stor samlet mægtig Fos, der kunde drive alt, hvad denne By trænger, baade elektrisk Belys- og — naa, mine Planer blir indtil den rette Tid under min egen Hat. Pratede jeg ud, vilde Bønderne ovenfor ogsaa fort begribe, at de havde Guldklumper i Elven. Men jeg er nu engang for at Opfinderen — og det er jeg — ogsaa bør ha Præmien! ... Jeg maatte bare glæde Dig med lidt Haab og Udsigt til Lysning for os alle ... Du skal komme til at bo i en af de store Villaer, Mor, og, om Du vil, faa Stenhus nede i Byen med."

„Men Du lægger nu vel ikke Pengene fra Onkel Joel i dette?" udbrød hun bekymret.

„Bryd Dig ikke. Bryd Dig ikke. Mægleren er en slu Hund — klog — forsigtig ... Pokker til Hode der kan stikke under en saadan halvslidt Smaastads Paryk! Han begreb straks Badeanstalten, og at visse Ting maatte være fuldt afgjorte, før vi bød det frem offentlig paa Markedet."

Han drev plystrende ud ...

— Dybt ludende over Krykken prøvede Fru Forland sig frem Skridt for Skridt henimod Stuedøren. Hun havde Hedeflekker ved Tindingerne af alt det, Faste havde snakket og fremsat med slig intens Overbevisning. Han kunde virkelig, som Sølvi sa', rent ud flytte Folk over i sit Land, om man ikke tog sig ivare ... Hvor heldigt, at hun netop drog nedover til Kontoret, da Faste kom ind og tog alt dette op! Sølvis hvasse Tunge lige over for hans Idéer vilde blot ført til ophidsende Disput ...

Hun stod i den aabnede Sovekammerdør og saa sig mønstrende om i den af Taget trykkede, lave Dagligstue. De levende Øine søgte for Øieblikket

efter en anden Plads for det af Noder overlæssede taffelformige Piano ...

Det var blot en flygtig Tanke, som var faret op i hende efter Fastes Forespeilinger. ... Men, som hun dog maatte prøve, før hun kunde give sig Ro til at læse Agnetes Brev for anden Gang ordentlig igjennem, — blot en Idé for det Fald, at dog n o g e t af alt det, Faste gik og bar paa, virkelig skulde vise sig at føre til Penge, nemlig den at faa de to gammeldags Vinduer paa noget Vis omarrangeret til et eneste enkelt, stort; — og dette saa indfattet af et rigt Gardin, fæstet paa et forgyldt Spyd med ditto Ringe og brede Holdere ...

... Og kanske saa ogsaa — naturligvis kun, om der viste sig Ressourcer, — en Porcellæns Ovn med Messingdøre istedetfor den gamle, stygge Jernovn, som stod der endnu dækket med Bjerkeløvet fra Sanktehans ...

Den lille ludende Frue med de lysende Øine og det af Smerten slidte afmagrede, stort skaarne Ansigt fordybede sig stedse ivrigere i at studere og grunde ud Mulighederne for de to Vinduer. Hun holdt Krykkestaven paatvers ud foran sig for at maale Bredden; og under hendes Rørelser randede Solstrimerne af og til et kun brunlig-graat Haarfald, der strømmede og vred sig i Bukler fremover i Panden.

I forskjellige Repriser, eftersom noget nyt faldt hende ind, var hun tilsidst rykket hen paa den anden Side af Gulvet, levende optaget af et helt andet Værelse, — det, hun nu selv havde baade ombygget og omarrangeret ...

— Ude paa Gaardspladsen vandrede Faste og fulgte med en vis Nysgjerrighed sin ældre Broder Ditlef, Idioten ...

Med store festlige Gebærder og et og andet dyrisk Strubegrynt dirigerede denne et indbildt Orkester til Stegebrasen ud fra Kjøkkenvinduet for

de to, tre Høns, som stadig trode, han kastede Korn ud, og et Par vaggende Ænder, hvis snaddrende Krik han hver Gang tog til Indtægt med den elskværdigste foroverhilsende Taknemmelighed. —

— Et Stykke elementært Kaos i ham ogsaa! Et Slags Melodi i, hvad han tuder, — han fik bare ingen Hjerne til at styre det med, — mumlede Faste. Han gik med en underlig Fornemmelse i Blodet idag, noget voldsomt til den Grad, at det mattede og lod ham vandre halvt i Ørske ...

... Det eneste, som var at tro paa, var naturligvis sig selv! — Feilen var, at Individet lod dette „sit selv" bortblaase af Autoriteten. Det var de faa, som bar Verden frem ...

Det sang og sang ham inde i Hodet:

— Hlorides Hug ham lo i Brystet, da haarden Hammer i Haand han følte ...

Ved sine Maalinger og Planer om Strømfarene havde han nu Midlet, den alstærke Thorshammer, ihænde, den, han skulde beseire Troldene med! ...

Han havnede omsider i Skyggen paa den brudte Stenbænk i Lysthuset nederst i Haven.

Med en Rygtrøster fra Gyngestolen i Stuen under Hodet laa han der og stirrede sig søvnig paa Strømmen ...

Den evige enstonende Humlen summede ud og ind gjennem Lysthusløvet ... brummede ganske nær og vækkede ... lød igjen fjernere og fjernere gjennem Drømmen ...

Han var paa noget Vis selv Humlen med den bløde brune Pels, som sortplettet og lubben af Livsfylde og Farve fløi om tonende i Sommerdagen og nød og nød ...

Her var et ustyrteligt Valg! ...

... Bare om at række det altsammen ... det blanke gule Knapsoløie mellem de fugtige Hovblade ved Strømbredden helt skinnende Solskinssmør! ... Nellikerne og Levkøierne og Roserne og de ildrøde

Geranier og Auriklerne, — fortryllede indtil Bedøvelse hver paa sit Vis ...

Det gjaldt blot om at gi' sig Ro ved den ene forhaandenværende og ikke hæfte Øie og Tanke ved den næste og den næste, — blot om at aarke endnu mere og ikke opgi' det — fra Blomst til Blomst, — fra Hyldens og Heggens Rus op til de fede søde Lindetræblade ...

Han maatte tilsidst rent ud opgi' det, — aarkede, aarkede ikke mere i denne Fyldens Tilværelse ...

Nei, han aarkede ikke mere! ...

Lidt efter paakom der ham en uendelig Angst, — han summede om i et Tomrum ...

Paa Stenbænken inde i Lysthuset sad der en Mand. Det var ikke rigtig hans Far heller, — det var gamle Overlærer Johannesen.

„Se selv efter," — bemærkede Overlæreren, som om han havde siddet der og snakket og greiet ud den Sag i længere Tid, — „saa skal Du finde, der hænger lidt af Dig igjen paa hver Stilk deroppe; og da kan Du begribe, hvormeget der blir igjen af Dig til at brumme ind i den høiere Verden med."

Var det ikke akkurat det, Faste selv havde følt! — og som gjorde ham saa angst, — at der var kommet noget bort af ham ...

Men forargeligt var det, at den pedantiske Overlærer skulde sidde der med den stille overlegne Mine og brede sig; og han følte en vis Lyst til at optage den Sag til Diskussion ... Man kunde f. Eks. gaa ud fra en Humles Natur ...

Men saa vilde han jo ikke være nogen Humle. Det nyttede ikke at melde sig til Bera med det ...

„Rigtig Tak skal Du ha, Faste!"

Han vaktes til Virkeligheden ved, at hans Søster, Sølvi, stod der hjemkommet fra Byen, aabenbar Bytte for en stærk Sindsbevægelse:

„Tak — Du —"

Han rettede sig hurtig op paa Bænken.

„— fordi Du gjør mig Livet saa glædeligt, ja —"

„Gjør jeg?" — lød det forvildet.

„Er det ikke nok," — brast det saa voldsomt ud, — „at jeg har Ditlef at bære paa — og saa Mor at forsvare, — om jeg ikke ogsaa skal ha Dig liggende lang og tung tvertover min Fremtid. Jeg havde helst Lyst til at gaa fra det hele, var det ikke for Mors Skyld —"

„Gjør jeg —?"

„Og saa spør han!" ... Hun lo haanlig. „Som om jeg ikke har gaat her under al min Opvækst som „Søsteren til Perpetuumet". — Og Du tror kanske, det var for ingenting, at Agnete ikke længere vilde være hjemme? Hun takker Dig, kan Du tro, fordi Du har gjort hende saa from og myg, at hun nu kanske tar Præsten deroppe ... Og nu kommer Du hjem igjen med Sækken fuld af andre ufatteligstorartede Idéer og Galskaber, som jeg ogsaa skal være Søster til ... Han hørte paa Dig en Stund, Doktoren, — og det var saamæn ikke for din Skyld, — og saa slog han paa Hesten med Svøben, Du. Han stanser ikke mere foran vor Dør —"

Taarerne brast ud af Øinene paa hende. Hun satte sig bent ned i Græsset og vuggede fortvilet Hodet over Hænderne i Fanget.

„Men kjære, kjære Dig, Sølvi, — slig, som Du véd, jeg altid har holdt af Dig."

„Holdt af? Du har holdt af Dig selv, har Du, — ingen anden end Dig selv — bestandig. En holder ikke af den, som tar ens Liv og Lykke. Ialfald gjør ikke jeg det."

„Men kjære, kjære Dig, Sølvi, — Søster Sølvi, — hører Du. Jeg skjønner jo, jeg har været uheldig idag og gjort Dig ondt. Men har jeg tænkt paa andet end det, som kunde gjøre os alle lykkelige igjen, saa —"

„Og som vi andre skulde paradere som Søstre

til, ja! — Lad mig i Fred, lad mig i Fred, — bare til at begrave det eneste, som var levende i mig, — her, jeg sidder ..."

Hun vuggede stridgraadende og utilgjængelig for al Tale med Hodet over Fanget.

„Naa saa!" — satte han i. Han kjendte denne ubeherskelige Lidenskabelighed og fo'r afsted.

— „Jeg spiser ikke hjemme idag!" — raabte han ovenfra Haven, efterat han havde været en Svip inde i Stuen for at faa Frakken paa sig, og nu føg han nedover til Byen.

III.

„Ja, ser Du Bera," sa' Fru Forland, de sad og pratede sammen inde i Dagligstuen, — „det er altid som en Flytning for mig ind i noget helt andet, naar jeg hører Dig og Smaapigerne ræsonnere. Jeg er nu født i en Tid, da alt var spigerfast, Far var Far, og Mor var Mor, og Væggene var Vægge, og der skulde Speilet hænge og der Portræterne, — og, naar to først var forlovede, var det Familieskandale, om de skiltes, anrettede de saa aldrig saamegen Ulykke paa hinanden ... Og en ung Pige skulde bli Tante og strikke Strømper, om hun ikke blev gift, der var saamæn ingen Udvei fra det ...

Og, naar hun saa ovenikjøbet blev Præstefrue som jeg, — fik en bra, prægtig Mand, kjære Bera, saa blev Kassen saa at sige tættet for Luften udenifra paa alle Kanter. Man vænnede sig jo ikke til at sætte Vinger paa Tankerne, nei ... Men underligt er det, Du, — endda jeg nu, naar jeg ser tilbage paa det, maa sige, at det er, som et helt Omvæltningens Jordskjælv er gaat over alle Forholde, — har det dog egentlig ikke forbauset mig eller stillet sig for

mig som noget saa rent absurd ... Det er hellere, som et Slør er trukket bort fra Anelser eller Tanker, jeg maa ha gaat med langt inde i mit inderste. Derfor taber jeg ogsaa altid i Disputen med Jer," — smilte hun. „Jeg begynder af Vane med det gamle, og saa trækker I mig over ... Og, jeg véd jo ogsaa, at Du har Ret og at det kun var af den pure gamle Vane, jeg sa' Dig, at jeg vilde blive saa lettet, om Faste vilde lægge an paa at komme ind i nogen af Statens Stillinger, — om en aldrig saa liden!" — lød det noget efter igjen i et dybt Suk.

„Kjære, kjære Fru Forland, tror De, det vilde være saa trygt? — tryggere end, om han fik bruge sine egne Vinger; — han, som passer saa lidt for deres ydre Regler."

„Aah, Du har jo saa Ret, Bera! Det er bare mig, som —. Det er hans Idéer, som skal gi ham Stilling, ja — som — ja —. Huf, — jeg kan undertiden bli som forstyrret." Hun tog sig til Hodet. — „Det gjør saa godt, at Du forsvarer ham, Bera, at Du tror paa ham. Du har jo ogsaa set, hvor galt det var med hele dette Perpetuum."

Bera saa ud, som hun ikke rigtig vidste, hvad hun turde svare: — „Han er undertiden saa underlig," — kom det; — „man véd ikke, hvad der kan dukke op."

Fru Forland saa pludselig paa hende:

„Du er ikke sikker for noget som en Sjøorm, — en styg Sjøorm, som Du er ræd, Bera, — jeg forstaar Dig nok. Jeg, som kjender hans Sind, har ogsaa været bange ... Modgangen, — Modgangen, Du, — han taaler den ikke. Den dæmmer ligesom al hans Villie vildere og vildere op, — saa han kan bli rent hensynsløs — ond ... Og derfor, — vidste jeg ham bare sikker i en fredelig Bestilling, om aldrig saa liden!" — lød det igjen.

„Aa nei, nei, Fru Forland! Han er ikke ond. Han bare jager Fantasien op og udmaler det for sig.

Men kjære," afbrød hun muntert, — „sidder vi ikke her og laver baade Sjøorme og Spøgelser paa Faste!"

„Jeg kommer altid til at tale med Dig om ham, Bera, — det er, fordi ingen forstaar ham som Du."

„Det er, fordi jeg tror paa noget hos ham, som blot ikke har fundet sin rette Plads eller endnu ikke er kommet frem," forklarede Bera.

„Du mener, at alle Guds Skabelsesdage endda ikke er forbi for ham," — lo Fru Forland. „Det gjør saa godt, det, Du siger. Du har en større Forstand end vi andre, Bera. Jeg ser det, jeg ser det."

„Ja, Gud véd, hvad jeg skal gjøre med den," — undslap det Bera ... „Det var, fra han bode hos os den Sommer ... Naar han talte om sit og alt det, han tænkte, var det altid, som jeg saa ind i en ny og større Verden. Og, da saa Perpetuumet kom, var det for mig bare som det Hjul, der havde staat og ventet og nu skulde rulle det frem altsammen! Han havde udmalt, hvordan det vilde bli paa al Vis i Verden, naar blot Kraften kom."

„Det var bare Hjulet, han ikke fik til, ja", — mumlede Fru Forland.

„Men denne Verden med al den ny Menneskelykke gaar aldrig ud af mit Sind!" udbrast Bera, idet hun pludselig reiste sig ... „Og saadan kan han efterlade sig en Verden i elektrisk Belysning hos mange, han ..."

Det sidste kom saa eget sagte ud i Luften, at Fru Forland uvilkaarlig maatte se paa hende.

... „Og saa faar jeg Lov til at plukke mig en Skaal Kirsebær nede i Haven, mens jeg venter paa Sølvi," — afbrød hun raskt og reiste sig.

„Ja, gjør det, kjære Barn ..."

Fru Forlands Øine fik et mere og mere indadvendt Udtryk, medens hun fulgte Beras Skikkelse, som hun forsvandt ud af Døren.

— — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — —

Henne ved Kirsebærtræerne hilsede Bera paa Ditlef, der befandtes dybt optaget af at vogte Bærene for Skjærefamilien, til hvem han havde sit eget intime Forhold, helt fra de byggede Rede i Piletræerne borte paa Engen om Vaaren, og han hjalp dem med at trække sammen Soplimkvist og Ler. Han klappede af og til i Hænderne med et „Husch — Husch, — Sjuh — Sjuh," — snakkede og pratede ...

Bera keg op mod det aabne Kvistvindu. Paa Sidekrogen hang et Sølvuhr med Snoren nedover, — hun kjendte det jo saa godt! — Faste maatte ha glemt det, da han gik ned til Byen imorges —

Pludselig hørte hun Skridt nede i Veien, og det lød overrasket:

„Nei, — er Du der Bera!"

Faste havde opdaget hende gjennem Sprinkelværket, og han nærmede sig nu med Fagter og Allurer, der gjengav Mægleren:

„Kan Du se saadan en lun, pengebegjerlig Kat, Bera? Øinene gnistrer formelig af Elektricitet."

„Det er da vel aldrig Skuespiller, Du skulde være, Faste!"

„Hvad behager?"

„Ja, for dette var da virkelig Mægleren."

„Hvor Du snakker dumt, Bera! Simpel Efterherming rækker aldrig længere end til at vise Abekatsiden hos Mennesket. Men en Skuespiller, ser Du, — en virkelig en, som løfter op til Kunst, han er en Seer indenfra, saa han krænger ud og ind baade paa Sjælen og Hjertet. Den store Kunst er at speile af det, som lever og aander indenfor baade Skjorten og Huden ... Den er at fange en Figur her og der borte i Gaden, og saa lige op paa Brædderne med Sjælen hans! ... Men ellers, ser Du, Bera, tror jeg nok, jeg paa min Vis ogsaa har fanget en Sjæl, — Mægleren, Du! Han var svært tung og træg i Begyndelsen. Men nu hører han paa mig, og jeg tror

han begynder at lugte, at her er noget at gjøre, — virkelige Betingelser for et Badested i europæisk Forstand, om Du vil. Og nu lyder det: Hys — hyss, taus som Graven, til vi — i Tilfælde — har sikkret os de værdiløse Tomterne nede paa Forstranden for en Slik og ingenting! ... Jeg takker min Gud fordi jeg kan slippe at snyde Eierne direkte Du; men kan gjøre det pr. Mægler.

„Nei, den Side af Sagen tænker jeg nok ogsaa, Mægleren skjønner, han maa besørge selv," — mente Bera.

„Saa, — aa ..."

„Ikke saa jeg tviler paa, Du k u n d e det, Faste, der er langt tilbunds hos Dig. Du aarkede bare ikke at bære paa det bagefter."

„Og jeg, mener Du, er og blir noget Pokkers upraktisk, en af disse overforfinede Samvittigheder, som er drevet op saadan bag Vindusglassene i et „gammelt dannet Hjem"! — Men Mænd, som skal handle, — ser Du, — maa være Erobrernaturer, — kunne slaa itu et Æg og kverke en Kylling for Resultatets Skyld."

„Ja; men det er Mennesker, som aldrig hører Kyllingen pibe bagefter, Du."

„Aa, jeg véd nok, hvad der mangler," — udstødte han oprørt. „Den, som kunde faa sat en ny Tro ind i Hjerteroden paa Dig for den, Du mistede ved Perpetuumet! Naa ja ..."

Han strakte sig og bøiede et Par Grene ned —. „Jeg skal naa de Kirsebær ... Der lader jeg dem regne over Dig, — ta dem — ta dem! — De er røde, og Du er bleik, Bera! — ligesom jeg. Ta dem, ta dem — —. Dersom Du anede, hvor kry og hoven jeg gaar dernede i Gaderne. Med mit sluskede Slips og min fedtede Jakke nyder jeg at ta det op med de engelsk-fashions Byens Sprader, som jeg engang har siddet paa Skolebænken med ... Forretningsmand fra Top til Taa, ser Du."

„Nei, ikke forstaar jeg, hvordan Du kan ha slig Lyst til at gjøre Dig underlig, som om Du ikke var rar og egen nok før," brast Bera ud. „Og altid er der nogen, Du vil nyde at træde under Fødder!"

„Aa nei, Du, — aa nei, Du ... Det, jeg har lidt af, og endnu lider af, er heller en Trang til at forstaa dem. Hvor ofte har jeg ikke gaat og undret mig og været nysgjerrig og ledt efter, hvad der egentlig kunde stikke bagom alle disse forbeholdne, høitidelige Bukkebæansigter, disse Byens tause styrende Guder, som havde Magt til at smile én ihjel, og foran hvem jeg endnu kan gribe mig i at føle Levninger af min Gutterædsel, — Rædsel for den voksne Verden og al dens mystiske Utilgjængelighed."

„Der sidder endnu saameget igjen hos Dig af saadant, som man føler som Barn, Faste, — og det er jo ikke til din Forkleinelse ..."

„Men det, som i disse Dage har beskjæftiget mig, Bera, er aldeles ikke saameget selve Spekulationsaffæren som det, at jeg nu virkelig er kommet en Smule ind i Mæglerens Fortrolighed og derved ogsaa ind bag Byens Kulisser. Det er det Faktum, som for mig har udgjort en hel indre Oplevelse, — det, at jeg nu kan staa og følge det altsammen med Mæglerens knasende tørre Blik. Forstaar Du, det er det ganske Illusions-Gardin, som er ramlet ned for mine Øine!"

„Men, — jeg havde nær sagt, — hvad vil Du mellem alle disse — „Voksne", som Du kalder dem!" udstødte hun.

„Hvad, — hvad? ... Du forstaar da vel, at Du fornærmer mig, Bera. Du anser mig da ikke for dem i nogen Maade underlegen?"

„Nei, Du; men Du kommer aldrig til at bli paa din Post der, hvor de Folk altid er det, om de saa sover! Du har din egen Tanke- og Følelsesverden, som ligger, Gud maa vide, hvor —; men ialfald

langt udenfor deres. Jeg tænker, Du skulde været Videnskabsmand eller noget sligt, jeg."

„Men ikke det, jeg er!" — føg han op. „Hvad, hvad Du? — saadan en lærd, distræt Halvtulling, som de sætter ind i en Stald med Bøger og drager, halvblind mod Dagen, ud igjen efter Grimen. Jo, det var noget for én som jeg det, som bare ikke kan finde Grænse for alt det, han tørster efter baade at faa skabe og sluge af al denne Verdens Herlighed. Jeg er en verdslig Kraft, ser Du, Bera, — verdslig baade af Natur og Princip! Jeg er udover Snyderiet med den „ideale Verden". Den er, virkelighedsmæssig talt, et Loft med Blaar, hvormed man lumpes for den reelle. Og derfor, Du, er det, at jeg vil sætte Livet ind paa at faa grundet noget, som duer for Menneskene, og gir mig, — Ophavsmanden, — baade Rigdom og Magt og Anseelse, og alt det, som de siger, galt er! Det heder, det skal være saa farligt at være Millionær. Og, naar man er Millionær, skal det igjen være saa farligt at bruge Millionen til at kjøre i forgyldt Glasvogn med mange Heste for eller fare Jorden rundt med sin egen Lystjagt ..."

„Snak bare saadan en Stund til Mægleren, skal Du se —"

„Ja—a; — men saa dum er Faste Forland ikke, Du! — Uf; men forresten saa har Du det med at rive mig ud af min Tankegang, Bera! — en kold Maade ... Vi passer i visse Maader til hinanden som Ild og Vand."

... „Jeg mener kun, at aldrig faar Du et Pengehjerte sat ind i dit Bryst, Faste! Og det er det, som skal til for at bli Pengemand. For Dig blir dine Idéer og Tanker altid det første — lige saa afgjort, som det for de andre er Skillingen."

„Saa, Du ... Paa det Vis skulde altsaa ingen, der fører Aand i sit Skjold, befatte sig med Virkeligheden! Medens Sandheden er, at enhver dybere

Bevægelse skjælver og dirrer efter at faa revolutionere og organisere ... Du er blet saa tung til at fatte, Bera, og Oprigtighedens Honning flyder stadig fra dine Læber, siden —"

„Naar jeg fik udtrykke mig paa din Maade, Faste, saa vilde jeg sige, at for Mæglerens Fantasi stiller et Kronestykke sig saa stort som Fuldmaanen, medens Idéen ikke er til at øine. Og for Dig er Tanken, Idéen, alt, og Kronestykker, — Du styrtede dem i sække- og tøndevis i Havet!"

„Aa, hvor jeg nu kjendte Dig igjen, Bera, den gamle, — hvad vil jeg sige, — den hjertestore, elleverede Bera! — i dette pludselige Skjær ... Hvad smiler Du af, — jo Du lo ..."

„Du har et Talent til at plumpe ud fra det, vi snakker om, Faste. Hvorfor har Du nu ikke sat Dig i Forbindelse med Disponent Ek, som er en saa paalidelig Mand og saa interesseret for Byens Bedste, istedenfor den sleipe Mægleren."

„Hvorfor ...?"

„Ja, akkurat hvorfor? — Der e r noget, — et eller andet, — om Du kanske ikke gjør Dig det saa klart selv —"

„Som jeg ser, mener Du. — Det var jo intet rart ved Tingen, om det ikke var noget, jeg saa bedre end andre. Stjernen véd Du ..."

„Naa, men den Mægleren er da under alle Omstændigheder ingen Stjerne, ialfald ingen blank. Medens Ek, — Far siger, han er, som der var Glasvinduer i ham."

„Men jeg har nu Brug for lidt andet end bare en firkantet Forstandighed, som farer med Læsset midt i Gaden og ikke kan bjerge det ind i et Sidesmug, om det kniber."

„Ja, men et indviklet Hode med mange Udveie, Du ..."

„Det er mig, Du nu sigter til," kom det dirrende, — „mig, Du anser for et saadant vindusløst

Hus med alskens Tvilsomheder indover Mørkloftet. Men retskaffen og retskaffen er nu tilfældigvis to ... Man gaar om med en Spidsborgerretskaffenhed, — eller man er retskaffen i Forhold til sin Idé! Og da bestaar Retskaffenheden i at holde ud, til de andre har faat Syn for den. Forresten, min kjære Bera, véd jeg mig ikke at ha noget uredeligt i Posen. Og, om Du begreb, for hvilket Spidsborgerbæst, Du nu lægger Dig ud! Denne Ek er den klareste og evnefuldeste og største — Middelmaadighed ikke blot i denne By, men kanske i det hele Land! — Derfor er han da ogsaa alt nu med knap de tredive Aar flydt op til at bli Byens Ordfører og al dens Middelmaadigheds Talsmand. Jeg ser det nok, det er ham, jeg faar til Modstander ... Jeg ser det, — jeg ser det! ... Hans eminente Klarhed faar snart ud, at alt mit er Tant og Vaas ... Men saa er det ogsaa ham, hvis Nakke jeg skal — —. Overhodet, Bera, saa faar Du snarest beslutte, hvor Du vil lægge din Tillid — paa hans Kant eller paa min, — skal ikke vort Venskab ryke! — — Saa Du — saa Du ..." han laante hende et rasende Blik, — „og din Far beundrer ham?"

„Ja, — og jeg maa sige Dig, jeg ogsaa. Jeg synes endog, han er et høist elskeligt Menneske. Man faar en saa velgjørende Følelse af, at alt der ligger aabent i Solen ..."

„Han? — Manden i Glashuset! H a n ... Jeg svæ'r Dig til, jeg skal knuse alle Ruderne hos ham, saa Du ikke skal se den „elskelige" for bare Glasskaar! — Og sig mig nu, bekjend nu, — var det for at tale med Mor eller Sølvi, Du kom hidop idag, eller var det ikke for at faa mig fra Mægleren og over til dette garanterede Sikkerhedslaas af et Menneske?"

„Kjære Faste, husk paa, Du e r ikke listig uden uforvarende," — ærtede hun. „Men det er Mægleren Du."

„Nogen maa absolut ha Krogen i Næsen paa mig, mener Du? Men Tak, jeg skal selv styre Skierne i Bakken! ... Tør Du staa paa med mig og følge mig i Hoppet, Bera?" — kom det pludselig hedt ... „Hatten sidder saa underlig modig paa Dig, — slig Fart og Flugt —"

„Nys skulde vort Venskab ryke, og nu —"

„Uh, denne ærtende Manér ... som der ligger noget af denne fordømte stille Harcellas nede fra Byen bag alt det, Du siger! — — Aa nei, Du ... Aa nei, — Du ... vær tryg og pas ikke saa evig og altid paa denne „Grænsen". Naar jeg byr Dig op paa noget stort, skal det absolut straks bli til —. Aa nei. Aa nei, Du, — der gives en anderledes eleveret og berusende Glæde — for høit lagte Sind ... Den, som gaar fyldt af en Idé, har andet, der brænder ham i Aarerne end Erotik og Kjærlighedssludder og Dameknask. Tænkte Napoleon eller nogen af de store Mænd paa saadant noget, — før de var færdige og kunde aabne Døren til Balsalen og sige: — „Mine smukke Damer, værsaagod!" — Som om en saadan Kars Sind og Hjerte i selve Afgjørelsens Stund kunde flakse om i nogle Haarfletninger!"

„Ja ja," — brød Bera af, — „kort og godt, jeg vil ikke staa paa Meierne med Dig. Jeg gaar nu ind og venter paa Sølvi."

„Naada, — gaa da ikke, gaa da ikke, hører Du ... Men hvad er det? Du har da ikke Taarer i Øinene. Hvad er det? Har jeg sagt noget dumt. Har jeg saaret Dig, — Dig, den allersidste i Verden, jeg vilde bedrøve! — Du begriber da vel, at det er qua Aand og ikke netop saadan qua Kvinde, jeg tyr til Dig med mit?"

„Qua, — Qua? ... Qua hvad for noget, Du —"

„Jeg forsikkrer Dig, Bera," — føg han op, — „Du er i dine Øieblikke den skjønneste i denne By, næsten lige saa vakker som Mor, naar hun saadan blir rigtig grebet!"

„Tak, Faste, den Kompliment kan jeg nok taale, din Mor er nu opimod de seksti."

„Jeg siger Dig, det er det, som lyser op indenifra, der fængsler mig saa hos Dig. Jeg tror ikke, der var nogen Moro ved nogen Ting, — Pokker i det! — var Du ikke til ... Ellers saadan, hvad de kalder fruentimmervakker, véd Du nok, Du er —"

„Sølvi, Sølvi," — raabte Bera pludselig ud gjennem Sprinkelværket. „Her har jeg nu staat og spist Kirsebær mindst en halv Time og ventet paa Dig. Det er, om Du vil komme til os iaften? Konsul Rosenkvist og Francisca har meldt sig. Saa faar Far sit Whistparti —"

„Og saa er Du bange for, at Francisca skal betro Dig sin gamle Kjærlighedshistorie for femte Gang," — lo Sølvi.

„Forresten blir det bare Valborg og Dina Breder og —"

„Og Doktor Falkenberg og nogle andre unge!" — supplerede Faste.

Sølvi forsvandt som et Glimt indad Gadedøren.

Bera saa forbløffet og uforstaaende paa ham.

„Kjære Bera, Du m a a invitere Doktor Falkenberg. Det er noget, jeg inderlig ber Dig om!"

Bera saa ud, som hun ledte op mod Maanen: —

„Ja, hvor Du nu er henne, Faste ...!"

„Aa Du, om Du vidste, hvor jeg holder af Søster Sølvi, og vilde sørge, om hun blev snydt for sit Livs Eventyr ... Hun har været saa troende paa denne Verden, og saa tillidsfuld, saa tillidsfuld! Og nu Du ... Jeg har set hende græde Blod! ... Det forstod jeg, Bæstet, først bagefter. Men én, som mangler Gehør, kan naturligvis stoppe en hel Konsert."

— — „Jeg tror, Du faar Ret i, Faste, at Falkenberg ogsaa kommer," — hviskede Bera. —

„Og saa venter jeg Dig iaften, Sølvi!" — raabte hun op til Vinduet og hastede ud af Haveporten.

Medens Eftermiddagen sneg sig frem, sad Faste i Skjorteærmerne oppe paa det hede Kvistkammer og udkastede Kalkyler og regnede. Af og til, som han havde afsluttet noget, traadte han frem i det aabne lille Vindu og sang ud en Visestub saa pludselig, at Skjæren fløi bort fra Taget ...

Skyggerne strakte sig længere og længere udover Jorderne, og ved fem, seks Tiden begyndte det at lufte og kjøle helt forfriskende ...

Der kom Sølvi, pyntet til Selskabet i lys Sommerkjole.

Hun valgte og ledte om i Rosenbedet, vel for at finde en Blomst — en udsøgt en, — at sætte i Beltet — — —

Faste stod i Vinduet med Theaterkikkerten og saa udover Byens spredte Tage og nedover til den af Fartøier fyldte Havn ...

Det var den By, han skulde erobre ...

— — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — —

— Kvælden sænkede sit blege Skjær mere og mere dæmrende ... Flaget var forsvundet ved Solnedgang nede ved Toldboden og et og andet strøget ude paa Havnen. Arbeidsfolk drog Veien hjem fra Bradbænken eller Reberbanen med Knytter og Blikspand i Haanden. Den uafladelige Sur i Luften af Bylarmen stilnede af, saa et og andet Raab eller en Hujen hørtes oppe fra Løkkerne.

Det blev sent ... En udestængt Hund hylte i Gregersens Have. Langt ude mellem Holmerne skimtedes et kulørt Lys, og et Dampskib peb og larmede. Fjernt ude fra Grosserer Mørcks Landsted saaes et og andet Blink fra et Fyrværkeri.

Fru Forland havde et Par Gange været oppe ved Vinduet, medens hun laa og ventede paa Sølvis Hjemkomst.

Nu hørte hun hende aabne og lukke Gangdøren. Hun havde ligesom Braahast; men stansede et Øie-

blik udenfor Sovekammerdøren, før hun varsomt dreiede Haandgrebet om.

Hun kom saa underlig stilfærdig; men styrtede sig med ét ned med Armene om Moderens Hals:

„Jeg er saa glad, — saa glad, Mor!"

„Men, Barn, — aah, Du klemmer mig, vær forsigtig —"

„Ja; men jeg er saa glad, Mor, — jeg har aldrig været saa glad før ... Jeg tør ikke tude heller ... Men Mor, Mor, — Mor, Dig er idag en Datter født, — et Menneske, som vil leve, — som aldrig har vidst, det var saa herligt at leve ... Jeg kunde gaat i Elven imorges, og nu, nu — —"

„Naada, naada, Du stærke Pige, — naar var Du saadan ude af Dig."

„Jeg er ikke ude af mig, Mor, — jeg er bare saa uvant til at være lykkelig. Det snurrer rent rundt for mig —"

Hun laa og smilte af noget, hun huskede op igjen:

... „Han havde alt tat Kortet, da han saa mig gjennem Glasruden ude paa Trappen ... Nei, han vilde ikke spille Whist ... Ja, Du maa vide, han kom, mens vi alle var i Haven og —"

„Det bedste er nok, at Du samler Dig lidt; jeg kjender jo, hvor Du skjælver, Barn."

„Kjære Mor, her er et voksent Menneske, som hverken tuder eller graater, — jeg er bare saa bange for, at jeg skal komme til at sove fra det inat. Jeg kommer til at ligge vaagen og passe paa det, det kjender jeg."

„Han, — det er vel Doktor Falkenberg det?"

„Ja, ja, ja, Mor! — Og nu skal Du høre om altsammen fra Begyndelsen af:

Bera var i stribet Uldmusselin, saadan hjemlig værtindeklædt. Du véd, hun glemmer aldrig sin Værdighed som eneste Datter, der skal repræsentere Gyllings Hus. — Og gamle snille Francisca op-

traadte i rød Silke med Sko og Korsbaand, rent som Smaapige, og dertil med en stivskaftet Skildpaddes Lorgnet nedover Fanget. Valborg og Dina Breder søsterklædte som altid, — to Beter raffineret Sukker, siger Böckmann ...

Og ingen Tvil om, at Disponent Ek er totalt optat af Bera. Han holder det jo saa fint og korrekt; men alt stemmer jo alligevel ... Og — og, — ja, Hanna var —, og Tona —

Uf nei, Mor, jeg aarker ikke! ... For, ser Du, da han afslog Kortet, begyndte han, som han pleier, at pudse Brillerne og holde dem op mod Lyset — saadan skjevt, Du véd, saa man ser mere skarpt gjennem Glassene. Saa jeg skjønte jo straks, at det var mig ude paa Trappen, han paa det Vis tog i Øiesyn aldeles, som jeg skulde sidde Portræt.

Og saa intet mærkende, som jeg lod, saa mere og mere forgal dum rød og lummer om Ørene kjendte jeg, jeg blev, — til jeg var saa heldig at faa krøget mig i Hanna, som skyndte sig ned i Haven, hvor de skulde lege „Trediemand i Vinden". Bera stod for det, hun og Böckmann, og siden kom Ek. Og jeg sprang omkap med Overretssagfører Klem, saa jeg næsten ikke huskede, hvad jeg gjorde. Jeg véd bare, at da vi stansede, stod Falkenberg lige foran mig, og at han tog min Arm og vendte sig rask om og gik, — jeg kjendte ordentlig, han drog mig, — indover Havegangene, til vi var henne ved Hjørnelysthuset.

Han kunde først næsten ikke snakke. Men Gud, hvor han var vakker, et Fruentimmer kan aldrig bli saa dybt vakker! ...

Jeg stod og hørte som i en Drøm paa alt det, han saa sa', — — noget om et friskt klogt Opsyn, saa en Mand kunde bli renvasket i det, — og saa lo vi begge af det uheldige Udtryk ...

Ja, han sa' saameget, Mor ... Tilslut spurgte han mig sagte og indtrængende, — jeg har det endnu i

Ørene: — „Denne varme, ferme Haand, vil De gi' mig den, Sølvi?"

Om jeg vilde! — —

Ja, da vi saa kom hen til de andre, havde vi nok været forlænge borte, er jeg bange for. Vi havde jo saa uendelig meget at sige hinanden. —

Og før Jul skulde jeg hede Fru Sølvi Falkenberg."

Hun lagde sig ind til Hovedpuden og gjentog atter og atter stille grundende:

„Mor, Mor, kan Du begribe det —?

Ja, det er sandt," — reiste hun sig med ét, — „kan Du egentlig begribe d e t ogsaa? Da jeg gik, slog Bera nede i Haveveien Armene voldsomt om mig og hviskede:

„Ja bli ialfald D u lykkelig!" — Jeg syntes hun havde Taarer i Øinene ..."

— — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — —

— Og Bera Gylling stod bagefter om Aftenen ved det matte Stjerneskin ved Rækværket paa sin Fars Veranda og saa udover med Hænderne fast sammen ...

Det var en fugtig Sommernat og Duft af skjulte Resedaer og Roser nede fra Bedene —

Ja, Sølvi var blet lykkelig! —

Og hun selv? ... vidste, at hvergang Faste kom jublende interesseret for et eller andet, — saa blev det for hende som en kold Mur, — hun følte, hun svandt hundrede Mile fra ham! ... Hans Hjerte og Sjæl var fanget der. — —

Han elskede Idéen. En Kvinde var for ham kun et Øiebliks Medglæde i den ... For hver Gang spigrede det sig fast i hende, — hun følte, han bandtes ikke erotisk i Dybden af sin Sjæl, — hans Sind laa ikke der. Hans Naturrus var at erobre nye Riger, Lande, Rigdom og at sætte Tanker igang. — — En

Kvinde! — ja, saalænge hun gav ham Gjenklang for alt dette! — —

Aa, Gud, hvor han bankede hende i Blodet alligevel ...

Han stod med andre Maal. Og gav hun ham Sandheden ved en forskjellig Opfatning, følte hun straks som en Frost, hvorledes Baandet løsnede, og at hun maatte s m i g r e sig ind igjen i Kredsen af hans Opmærksomhed og Interesser.

Hun opgjorde sig bleg: — han kan ikke lade sig opholde paa Livsveien af et „Pigebarn", — han er en af disse ubændige Ærgjerrigheder, som har Kald, og inderst kun elsker sine Idealer. Hans rette Elskede gaar bag Skyerne — —.

IV.

„Du er hos Konditoren, Bera?" — kom Faste styrtende ind fra Gaden. „Jeg saa Dig gjennem Ruden."

„Vi flytter ned fra Løkken idag," forklarede hun, — „og saa var der koldt og uhyggeligt hjemme, saa jeg maatte hidind og tø mig op ved en Kop Chokolade."

„Med din Tilladelse nedlader jeg mig hos Dig. Jomfru, en Kop til mig ogsaa ... Kommer lige fra Stadskonduktøren, maa Du vide. Jeg leger paa Harpe og snor mig som en Orm om Dagene for at faa ind i Hoderne paa dem, hvilken uberegnelig Fremtid Byen har blinkende lige foran Vinduerne, — alle Betingelser for et større Badested ... Men, — Troldsnittet i Øinene, Du! — det fødte Sneversyn, der ikke formaar saameget som at gløtte udover den gamle vante Vei at sende Fartøier ud gjennem Sundgabene

og inkassere Fragtveksler ... Det gjælder om at faa anslaat deres Bypatriotisme, ser Du, at slaa Gnist af Flint, — faa en stor Følelse ind i en liden By! ... Men naturligvis betviler de allesammen til en Begyndelse Holdbarheden og Paalideligheden af mine Fremstillinger. Det er bare den gamle kjendte Uroskraaken, Faste, som er kommet tilbys igjen!"

„Ventede Du da, at de skulde være saa forstaaende," — spøgte Bera, — „eller saa villige til at gi sine dyrebare Penge ud paa dit Ord?"

„Nei, Du; men paa hvad jeg uomstødelig viser dem lige for deres Øine! — Der trænges bare et lidet Moloarbeide, og vi har et Badested, som der i sin Art ikke findes Mage til i Europa! Vandet gjennemsigtig glasklart og stille og smult uden en Krusning, fordi Vinden fra de nordlige Høider først daler ned længere ude paa Sjøen ... Og dertil den herlige, vidtstrakte Langgrund udenfor Tangen, hvor alle vi Byens Gutter er blet indviede og har badet den hede Sommerdag, medens de blanke Dønninger rullede indover Sanden, og hvor der lod sig vade saa langt udover paa den fløielsfine hvide Skrivesand. Og paa den anden Side af Bugten kan der springes ud paa dybt Vand lige fra selve Fjeldet! — Dette er egentlig det eneste skinnende lyse Minde fra mine Guttedage. Og derfor hænger det i — som et Lykke-Ideal, saa at sige, det, jeg har en Trang til at redde over i Virkeligheden. At lade livstrætte, syge, bekymrede Sjæle opleve en saadan magisk Sommerdag derude i Bølgerullet, — jeg vidste ikke noget, jeg hellere vilde byde mine Medmennesker. — Hvad — hvad," — fo'r han op, — „synes Du, det er saa barnagtigt, — naivt?"

„Tvertimod, Faste, ... tvertimod ..."

„Ja, Du skjønner da, at jeg har andre Argumenter at fægte med?"

„Intet som dette, Faste! — Naar det slig glipper

ud af Dig hvad Du inderst tænker, saa er jeg saa uendelig med. Lad saa Badestedet være for det, det er."

„Hvad er nu dette for Udflugter? En Mand og hans Gjerning kan aldrig skilles! — Men jeg forstaar, — Du vil fra Sagen — som de andre ... Jeg glemte, at, hvor der er Smaabyherrer, maa der ogsaa være Smaabydamer."

„Undskyld, at jeg lor af Dig, Fanle! Men sæt Dig nu ned igjen i al Ro og underhold Smaabydamen."

Han drev ivrig op og ned paa Gulvet:

„Her har Sjøen sulket og skvulpet [illegible] Strand og Brygge nu i halvhundrede Aar og ventet paa den Mand, som skulde skrive Ordet Badested med Stokken i Sanden. Havstrømmen [illegible] til os de to store Kurmidler: [illegible] og [illegible]. Og Høifjeldsluften suser over Byen [illegible] fra de store Naaleskoge. Vi har Skog og Fjeld og Luft og Hav saa vidunderlig samlet [illegible] — at vise, at vise, — og fremfor alt, lad os være fri for Prosjektmagere! — Det burde jo allerede være en behagelig Oplysning for dem alle, for Vera, at de bor ved en mægtig Rigdomskilde, som om der var opdaget Bankoulaier under Kjælderne deres.

[illegible] en Sjøluft saa kraftig og [illegible] at den har hele Byen [illegible] i [illegible] til at lægge sig ned at sove. [illegible] kommer den [illegible] fra [illegible] sit styrkende Salt i [illegible].

[illegible] Du begynder at faa mig [illegible] — Er det ikke, som Byen kommer [illegible] for mig."

[illegible] Sigte, som staar om [illegible] Marken [illegible] til Stenkløvder [illegible] ganske [illegible] [illegible].

skjær, som ved et Magnesiumsglimt. Og saa driver vi paa med Blindebukken igjen, — leger Venner!"

Bera rettede sig uvilkaarlig paa Stolen, og der fo'r som en hastig Angst op i hendes Mine.

... „Men Gud, hvor jeg husker Dig op for hver Gang, jeg saadan saa Dig, — med de modige Øine, den klare faste Pande over Brynene og Munden, som altid mener saa helt og greit, at Du egentlig aldrig behøver noget andet Sprog. Det er som Portræter af Dig, jeg har hængende i Transparent for min Erindring ..."

Det skjælvede lidt ved Beras Læber:

„Ja, i det fortryllende Lys ser Du vel alle, som i Øieblikket forstaar Dig. Det er nu din Natur, det véd jeg saa vel, Faste. — Men, naar de saa tviler?"

„Jeg siger, der er noget hos Dig, Bera, noget, som skraber prosaisk Bunden, — jeg møder det hver Gang, — en Feil! —. Det hænger sammen med, at Du kan faa Fregner i dit vakkre Ansigt."

„Jeg skal ikke bli fornærmet paa Dig, Faste. Men," — smilte hun, — „synes Du for Eksempel, at den Kompliment der var —? — Men, hvad siger Du," — hun rakte ham sin Haand, — „om vi fremdeles holder ved vort gamle Venskab."

„Venner? ... Naa ja, undskyld mig, Bera! Jeg er som Oksen, der altid styrter mod Staaltraadsgjærdet, fordi jeg aldrig ser det!"

Han greb hidsig Hatten ...

„Og der," — nikkede han i Døren, — „har Du saamæn Kristine Torp stilende hidop med hele Sækken fuld af Bysnak og Skvalder, — og naturligvis i Haab om at faa aflæsset det i et lidet Formiddags-Kraakething af Veninder her i Konditoriet.

God Dag, Frøken Torp," — lød det med en flygtig Hilsen, som Faste skjød forbi hende nedad Trappen.

— „Nei Du, Bera, der mistænker saamæn ingen

Dig for, at Du skulde ville ophøie Forholdet til din Ven og Protegée, Faste, til noget mere," hviskede Stine fortrolig, som hun satte sig.

„Nei, nei, Du, og der tænker jo Folk noksaa rigtig, Kristine."

„Men, hvad de siger om Dig, Du, det er, at Du leger med ham, som Katten med Musen."

„Saa —"

„Aa, anstil Dig ikke saa fremmed. Ingen ser bedre end Du, at din Ven, Geniet, er en Raring, som han gaar der og snakker sig væk fortabt i alle sine hundrede Idéer og stryger og stryger væk Haaret og himler med Øinene. Jeg skulde sagt, de var saa troskyldige som et Barns, der skal ha Melkepap, Du, om jeg ikke akkurat igaar havde set, hvor ondskabsfulde og giftige de kunde bli, naar nogen tillader sig at sige hans Høihed imod. Det var til min Broder, Johan det, da han fandt, at hans Plan om Badehotellet med de seks hundrede Værelser var noget for svimlende for vor lille By."

„Men, var det nu ellers seks hundrede, Du?" kastede Bera sagtmodig ind.

„Naa ja, det var ialfald i hundredevis —"

„Faste sa mig, saavidt jeg husker, at hans Plan til Hotellet rummede et hundrede og tyve Værelser; men at Martens høist vil ha otteti."

... „Der skal være Taarn, — Udsigtstaarn," — drev Stine paa, — „og Tag til at spadsere paa som i Syden! Og, — ja, det har jeg jo egentlig ikke Lov til at sige; men Johan fortalte, at Blankenberg gaar aldeles fortvilet om Dagene i Anledning af dette moderne Hotelprojekt. Blankenbergs Hotel vilde lide forfærdelig ved det. Der er jo ogsaa gammeldags Stel i alle Maader. Og, tar først Martens Part i det, saa blir Blankenberg desværre nok adskillig blanket, mente Johan ..."

— „Det er om Faste Forland, I snakker?" — lød gamle Skibsreder Torbensens joviale Stemme,

som han traadte ind af Døren, — han skulde ha et Glas Portvin paa Disken. — „Høstkoldt — raat ... Jo, nu vil han ha Byens Vandværk udstrakt helt nedover til Tangen. Det skal forsyne det ganske Distrikt. Og Folket skal herefter gaa i Svømmebukser, — og ovenikjøbet med Udsigt til at blive elektrisk belyste, mine Damer ..." Han gløttede fornøiet paa dem.

Bera knyttede Boaen ... „Nu tænker jeg, Flyttelæsset er kommet, saa maa jeg skynde mig. Farvel, Kristine," — sa hun hilsende og gik.

Derude holdt nu Høsten sit Indtog under guldklar Himmel og Løvet faldende gult oppe i Byaasen og med Barfrost og Isklakker i Gaderne endnu fra Natten ... — — — —

— Det var under Følelsen af den gamle Spidsrodvandring til Middags, at Faste i Formiddags havde en vis Fristelse til at gaa Baggaderne. Der var saagodtsom ikke et Hus, hvor han ikke kjendte Hjemmet indvendig og helt intimt fra de Dage, da han gik med Spiselisten og stod og ømmede sig foran Døren, om han helst skulde snige sig rundt og ind Kjøkkenveien ...

Det var dette evige egne Blik fra Sønner og Døttre, nu Herrer og Damer, i hvis Hjem han havde spist Lørdags Sild og Pandekage eller Ludefisk hver fjortende Dag eller Erter og Flesk om Torsdagene. Og saa Søndagsstegen og Puddingen! ... Galt, naar han kom for sent, og genert, naar han kom for tidlig, saa han stod og ventede, hvor ingen saa ham, til Klokken slog. — Og saa forlegne Svar og keitet Opførsel! — utryg paa Virkningen af sine Ord og altid mistænksom ...

Han havde efter sin Hjemkomst mødt dem saagodtsom alle igjen, — og alle havde de havt det egne gjemte Smil eller Blik i Hilsenen ...

Han syntes at være født og baaret til at trakkes paa, — være Byens beklagede og ynkede Nar —

Eller —

Faste vendte sig braat og strøg med rask Fart opad Hovedgaden til Banken —

— dens Fører og første Mand, som begyndte i en luvslidt Frakke og endte med at gjøre Byen til en Storstad!

Naalestik ...?

... Onkel Joel laa der som et Skjær eller Forbjerg, som det vilde koste haardt at fare forbi. Han vilde antagelig lægge hele sin Autoritet og Tyngde paa at faa kvalt det ned altsammen!

... Tørhænde skulde han alligevel faa et og andet tillivs at fordøie idag! ...

Faste bankede hastig paa Døren til Bankens Indrekontor og traadte ind uden at oppebie Svar.

Onkel Joel sad bøiet med Lænestolen rykket helt ind til Ovnsskjærmen og hentede sig igjen fra et netop overstaat Anfald af Astmaen og Hosten.

„Uheldigt, at jeg skulde komme netop, som Du har at stride med disse Plagerne, Onkel! " — undskyldte Faste. „Mor siger, Du engang skulde bestemme Dig til at gaa til Doktoren med det. Saadant kan tilslut sætte sig til noget galt."

„Siger din Mor ...?"

Onkel Joel rystede traurig paa Hodet:

„Min Erfaring er, at, leverer jeg først Uhret til Uhrmageren, saa —". Han higstede og drog efter Pusten.

... „Og, faar én først Doktoren, saa kommer Præsten i Hælene paa ham. Det eneste probate Middel er at være stærk, og det er jeg! — — Jo, nu er det over ... Det er det samme Middel, som det imod Fattigdom — at være rig. Jo, jo, — det er over, helt over ... De Pebermyntedraaberne, — saalænge én kan hjælpe sig med et saa enkelt Middel, er man ikke saa dybt paa Knæerne, min Hr. Faste! ... Den raakolde Høstluften ... Høh, — saa ...!"

Han gik og rettede og ledede sig over Gulvet.

„Det synes, som det er den Art Bygværker, som hædres med Navnet Luftkasteller, Du specielt slaar Dig paa efter din Arkitekt-Eksamen!" — udbrast han.

„Forskjellige Øine, Onkel ..."

„Jeg vidste jo nok, det maatte resultere i et eller andet underligt ... Forsyne et forskruet Menneske ogsaa med Kundskaber til at dreie Skruen!"

„Jeg har altid syntes, Du havde en Pokkers Evne til at udtrykke Dig fyndigt, Onkel. Jeg skulde havt Lyst til engang at høre Dig kverke nogen i en Generalforsamling."

„Og jeg siger" — Stemmen gneldrede nu af Kraft, — „Byg, — byg til Himmels for mig, men kom blot ikke og bring Forvirring i Byen! Her indfinder de sig, den ene efter den anden af Smaafolkene ude paa Stranden og Tangen og vil vide, om Grunden, de bor paa, kanske kan gjøre dem til Krøsuser?"

„Ja, Onkel, det ser desværre virkelig ud, som Du alt har ventet forlænge med at sikkre Dig de Tomter dernede, som Du kunde faat for en Slik."

„Hvad — hvad siger Du. — Jeg?" —

„Aa, det véd jo hele Byen det, at Du mener at testamentere alt, hvad Du efterlader, til en eller anden Indretning eller Stiftelse."

„Saa, det véd hele Byen?"

„Ja, hvad ellers? — Eller har det ikke været saa, at, naar Du var lidt stram paa Renten og kanske lidt forsigtig med Skillingen, saa er Snakket altid mødt med, at det til syvende og sidst dog kun var af Iver for din Fødebys Bedste!"

„Naa, — det maa jeg sige. Du er saamæn en Forvandlingens Tryllekunstner! ... Staar jeg ikke med ét her som den, der har hele Byen til Kreditor. Jeg burde helst straks gaa ud i Banken og overføre paa Stadens Folio alt, hvad jeg eier!" — skreg Onkel Joel.

„Det er ialfald i Glansen af den Tro. Du har levet, Onkel."

„Tør jeg bede Dig holde Dig til dine egne Kasteller og la' være at bygge Luft-Stiftelser ogsaa for mig!"

„Nuvel, Onkel Joel, — det hele er, saa at sige, en Tro's- eller Omvendelsessag. Man skal omvendes til at tænke Storstad."

„Jah, — jah — jah," — jattede Onkel Joel frydefuld efter. „Omvendelsessag ... Og hvad saa mere — for at komme til Enden paa det ... Saa staar Badestedet der færdigt?"

„Jaha, naar hele Byen har faat Tro paa det, saa staar det der, Onkel!"

„Gratulerer ... Gratulerer ... Jeg har alt nok, — — faat alle fornødne Oplysninger ... Hils din stakkels Mor fra mig."

„Da kan jeg sige Dig, Onkel, at her alt er vakt adskillig Stemning for Sagen. Du nævnte selv Smaafolkene ude paa Forstranden og Tangen. Hvormange halve og Kvart-Aktier tror Du ikke, jeg skal faa der? Og, naar saa hele Rækken af Fartøier kommer hjem med Kapteiner og Styrmænd, som alle bor her med Trangheden om sig. Mener Du, de skulde være saa uvillige til at lade sig overbevise om, at deres Bosteder og Tomter kan stige anderledes høit i Pris? Eller tror Du kanske, Husejerne, Gade efter Gade opover Byen, — skuldo de være saa rent utilgjængelige for den Tanke, at deres By i et saadant større Badeanlæg faar, — hvad der aldrig nogensinde gjennem Tiderne har timets den før, — en Dør paa Glyt ud til en større Fremtid med udvidede Næringskilder og Chancer for ny Vækst og Driftighed? — Og hele Omegnen! ... skuldo den ha saameget imod at forsyne en større By?" glødede Faste.

„Jah, jah, jah," — higstede Onkel Joel, — „nøtop

saa, — ret saa, — videre og videre ... Saadan præker man sit Luftslot iveiret, helt til der spørges om — Penge! — — Ja — javist, — man gir Koen grønne Briller, saa slipper man at gi den Hø ... Det kommer blot an paa at faa sat sine Briller paa Byens Næse!"

„Men det er netop Penge, jeg mener, her skal komme, Onkel. Tror Folk paa Chancen, saa vil de ogsaa vove lidt paa den."

„Ja, ja, ja, — ret saa, — vove —"

„Paa Fremtidsværdien —"

„Aah — haah — ja," — stønnede Onkel Joel, — „vidste jeg ikke, han finder Ordet — Fremtidsværdien!" —

„Naar man har Valget mellem Nul eller Guld, Onkel, saa rækker de fleste Haanden ud."

„Og saa tar saadan en svulmende Talens Mester, som Du, sig fore at faa sat i Hodet paa dem, at det er Guld, de ser, ja. Hvad de virkelig faar i Haanden, vil jeg ikke nævne."

„Besynderligt ... Underligt ... at se Dig sidde slig i Dødvandet, Onkel, og andøve mod Tiden. Du gik saamæn ikke saadan; da Du var ung og spekulerede paa Stillehavet og Kalifornien. Hvad Onkel! — nu er Du klein. Men, mon det ikke kunde sætte Liv i Dig at ta et ordentligt Varp endnu engang! — et, som tilmed kanske kunde fordoble din Formue? ... Det er bare at gjøre sig ung igjen, gribe Tanken og bli Far for den ... Jeg skulde tro, det vilde være et anderledes levende Monument, Du der satte Dig, end saadan at oprette en Stiftelse! — Du er storbygget, Onkel. Og her har Du siddet som en stor Fugl i et lidet Bur og regnet og divideret, saa Du næsten har glemt, at Du engang brugte Vingerne. End at være med paa at skabe en Storby, Onkel! — store Huse for alle de smaa, — og Mennesker i dem, som tænker anderledes vidt ud end bare til nærmeste Skjær!"

„Du blaaser sandelig Sæbeboblen op, saa det er en sand Underholdning at se i den. Men, naar den springer, — naar den springer, — naar den springer ..." gjentog han indædt.

„Ja, Ideen ligger der. Men det er den, som først véd at gribe den, der seirer. Bag efter gnider de andre Øinene! Jeg behøver ikke at ramse op for Dig alle de Fordele, vi sidder inde med, — jeg mener, alt, hvad Lægerne nu har — og det paa Tryk! — maattet indrømme, vi eier fortrinsvis af Betingelser i selve Steds- og Strandforholdene. — Men, hvad jeg vilde, Du, Onkel, skulde se fremfor de andre, det er vor Havns ekscellente Beliggenhed, saa at sige, lige i Turistruten! Det gjælder kun om at faa Badebugten sikkret ved en Molo, og Sagen taget i Haand og organiseret af et tilstrækkeligt pengemægtigt Aktieselskab —"

„Aktieselskab ja, det kan man gjøre paa en Fyrstikke nutildags!" skjød Onkel Joel hidsig ind.

... „Og Byen vil staa der, som med aabne Arme til at modtage en hel ny Fremtid ... Og det var noget saadant, jeg tænkte mig, en Kraft, som Du, Onkel, kunde ha sin Fristelse til at sætte sig i Spidsen for, efterladende Byen sit Navn paa Værket!"

„Jeg Gründer! ... Fa'r for Værket? — Sig lige saa godt for, at den ganske Stad tar sig Vand over Hodet ... Gud bevare mig!"

„Denne Mammons-Djævelen!" — røg Faste op. „Ingen Tvil om, at den Sort jordbundne Sjæle har sin Attraktion ned til de lavere Stoffe!"

„Hvad, — hvad?" — Onkel Joel lyttede med begge Øren —

„Jorden er et Bur, hvorfra kun de frigjorte Elementer stiger op; det er Hemmeligheden ... Du slipper aldrig fra Pengene dine; de er den Ankertyngde, der holder fast nede i Grunden!" ...

„Jeg tror, saa min sandten, at det er Læg-

prædikant, Du skulde været, — det er en god Vei!" ... forsikkrede Onkel Joel, idet Faste strøg ud af Døren. —

V.

Faste sad trangt oppe paa sit lave Kvistværelse, medens Ovnen durede og Høstregnet skyllede nedad den lille Vindusrude.

Det var saavidt han kunde komme frem for det uforholdsmæssig store Arbeidsbord. I Krogene, bag Sengen, opreist paa Komoden og i Snorer paa Væggene hang, stod og laa svære hvide Kartons og Papirruller indebærende en Vidtløftighed af Udkast, Tegninger, Rids og Overslag til det projekterede Badeforetagende.

Han sad ved Tegnebordet, fra det blev lyst om Morgenen til langt udover Aftenen, da Ridsefjæren førtes ved Petroleumslampen.

Det gjaldt at faa Planen anskuelig og præcis i Tegninger med Kalkyler og Beregninger ...

Nu strøg han ned i Stuen med et Udkast i Haanden —:

„Her, Mor, her, Sølvi, — skal I se Badehotellet i dets endelige Skikkelse!"

„Ja — nei, Mor, saa faar vi snakke sammen siden," — udbrast Sølvi utaalmodig og forlod Stuen.

„Agnete, Du," forklarede Fru Forland traurig ... „Kaste væk sit unge, unge Liv!"

„Ja Pigebarnet skriver jo ikke om andet end om Ost og Prost og Smør og Stabur og om, at hun der har sin Gjerning. Men, hør nu, Mor! — om Agnete bare vilde vente et Aar eller to, til jeg fik mit Foretagende gjennemført? ... Skriv, telegrafer til

hende, — lad Elektriciteten slaa ned i Provsten! Hun er da ikke rent ud indtat hos Trolden i Osteberget ..."

„Ja neimæn, om jeg véd Du, hvad Dag hun gir ham sit Ja," lød det fortvilet. — „Men vi tør nok ikke blande os ind i dette, Gutten min. Alt er jo saa usikkert ..." Hun tog sig til Hodet.

„Usikkert? ... Med mit naturligvis! Er det ikke saa, I tænker ... Nederlag igjen! ... Og saa Verden ventende som et oprørt Hav omkring Huset ..."

„Aa nei, Gutten min, Falkenberg mener, at der er intet urimeligt eller umuligt i selve Tanken. Men Vanskeligheden er at faa reist Stemning for den — Pengene!"

„Nuvel, Mor. Forlad Dig paa den Kraft, som ligger i selve en slaaende rigtig og helt igjennem klart udført Tanke! Der er Sandhedens Dynamit i en saadan. Den seirer og sprænger sig selv sin Vei ... Og tro mig, mangen én, som nu spankulerer nede i Gaden, snur og vender allerede paa min Idé og spekulerer paa, om der dog ikke skulde være Guld i den ... Forresten, Mor, saa tænker jeg nu paa at øge Hotellet med to Sidefløie."

„Øge, ja!" — sukkede Fru Forland. „Det blir saa ængstelig stort for dig, Faste!"

„Se her, Mor, paa Tegningen ... Denne Fløi vender ud til Baggaden, forstaar Du. Saa vinder vi hele Udsigten indover mod Lien med Landstederne og Aasbrynet bagom. Det blir et helt nyt Indtag af Skogindtryk. Men Baggaden maa naturligvis raseres, — alle de gamle Rønner væk, — totalt væk! ... Er det ikke en brillant Idé? — Hvad siger Du, Mor?"

„Ja, hvad skal en stakkars Kone som jeg gjøre, sige eller mene! ..." udbrast hun ude af sig. — „Her har jeg Ditlef, og der har jeg to Døttre, som skal giftes hver sin Vei, — og her har jeg Dig med en hel Lavine af Byggetegninger og Planer! — Og her

gaar jeg selv med Krykke saa krum, at jeg ikke kan se op til Loftet ... Og da er det ikke saa rart endda, om jeg af og til svimler," — lo hun haardt, — „som en anden jaget Fugl under Tagskjægget. Jeg tænker undertiden paa, at jeg egentlig ikke har andet at gjøre end læse mit Fadervor og prøve at lægge mig til at sove fra det altsammen! ... Og hvad forstaar jeg af dine Planer og Vidtløftigheder, Faste? — andet end, at jeg holder fast i min Gut, hvordan det saa end gaar! Slige Kjærringer er dømt til det, Gud véd af hvad eller hvem. Men fast sidder de i det ..."

„Men Mor, Mor! — kjære velsignede Mor!"

„Aa, en Mor! ... hun kan engang bli fortvilet, hun ogsaa. — Aa, min stakkars, stakkars Agnete," — brød det vildt ud. „Om de sa', hun var dræbt og laa i Jorden —. Men dette! — Den stolte vakkre, unge Pigen! ... Jeg gjør Oprør —. Jeg gjør Oprør. — Ja, jeg gjør Oprør," — gjentog hun lavere og lavere hviskende.

Faste skrævede et Par Gange hastig over Gulvet ...

„Hør her, Mor! — Fik hun saavist det Indtryk fra Dig og Sølvi, at her er Chance for mit Foretagende, saa lar hun sig aldrig i Evighed smi'e til en Ligkiste. Eller vil Du hellere, jeg skal skrive? Du kan tro, jeg skal faa det til at blinke i Øinene paa hende —"

Fru Forland saa hjælpeløs paa ham og ludede sig derpaa betænkt over Krykkestaven ...

„Ja—a," — udstødte hun, — „der kunde vist frelses meget her i Verden, bare vi eiede Evnen til at tro. — Hvorfor skulde Gud i sin Visdom ha' nedlagt disse Tanker hos Dig, om det ikke var for, at Du skulde ta dem op i din Tro og din Gjerning og føre dem frem til Virkelighed? ... Troen, — Troen, Faste! ..." hun rystede paa Hodet. „Jeg kan sige, jeg tror for Ditlef, at han skal naa alt det,

som mangler ham her, i et næste Fuldkommenhedens Liv. Og jeg tror for mig selv, at jeg engang skal staa opret. Under min haarde Sygdom ifjor drømte jeg en Nat, at jeg stod i en fremmed By og sang i Kirken og fyldte Rummet med min Ungdoms klare, store Stemme, medens Ditlef med Taktstokken anførte et mægtigt Sangkor fra Galleriet oppe under Hvælvet ... Men for Dig, Gutten min, har jeg aldrig drømt saadan forunderlig langt hen ... Jeg tog bare som et Varsel, da Du engang som Barn sad nede i Kirsebærtræet i Haven og raabte: Mor, — det er mig, som blomstrer! — — Og kanske det er derfor, at jeg aldrig tør, — tør ... Endda jeg paa det sidste saa ofte kan sidde og tænke mig hen i Udsigten fra Vinduerne i dit ny Hotel — udover Holmerne og Skjærene i Sommeraftenen, medens Solen ligger synkende derude i Havet ..."

„Naada, Mor! siger Du ikke selv, at jeg skal blomstre, — og neimæn, om Du tar feil, det føler jeg ... Hør nu, Mor, for det første om Agnete, saa er den Provsten jo ikke nogen saa forførende Havmand, at han snapper hende, før vi faar Suk for os her. — Og jeg skal skrive, kan Du tro, endnu i denne Dag et Brev, som skal muntre og varme hende, — vise hende et lidet Speil ja, — af hende selv, hvordan hun om bare to Aar vil sidde som aflægs Provstefrue hos Ostetrolden og stirre forstenet paa alt det, som nyt og fremtidsbærende er i Verden! — Jeg skal vise hende, pege paa, hvorledes hendes Vei til den Brudeskammelen er belagt med Troldspyt, — det blir hendes Brudeslør ... Aa jeg skal —"

„Bland Dig ikke i dette, siger jeg Dig, Faste. — Du maa ikke. Jeg tør det ikke —"

„Aa, Mor, jeg siger Dig, den Havmand er ikke farlig! — Og som om Du ikke har andet at tænke paa, — det sikkre og visse, som nu ligger fore, —

at Sølvi skal gifte sig til Jul med en prægtig Doktor, — en drivende klog Fyr! — om han just ikke er min Mand, eller skabt til at se en Sag saadan i det store. Han er af disse trygge, forsigtige Lidt-efter-lidt-Menneskene, som handler i Detail og bygger fra smaat, — saa kommer nok Taarnet tilsidst, saa sikkert som Nathuen paa Hodet!"

Han opnaaede, at Moderen drog paa Smilet ...

„Og efter hans Mening," fortsatte Faste, — „skulde jeg begynde med én Badebalj for voksne og én for Børn! — Det har sin Grund, siger jeg Dig, — der gives fra Fødselen af slagne Grosserer-hoder, som slagne Detaillehoder, — Hoder, som er lagt for at se en gros, og Hoder, som ser i smaat, — og skarpt, om Du vil ... Ansættes et Grosserer-hode i en Detailleforretning, gaar den fallit, og ansættes Detaillehodet i Grossererforretning, gaar den ogsaa fallit, — Zela! ... Men derfor, Mutter, kan min Søster Sølvi gifte sig med en Detaillist i al Hæder og Ære. For dygtig Doktor er han, — sikkert aldeles modern i sit Fag. Og Sølvi, hun blir nok Direktøren hun! ... En pen liden Doktorbolig, Du, — jeg har set ud Pladsen nede i Badeanlægget — med en koselig Have afgjemt for sig selv, og Sølvi gaaende der og saa og høste ... Hvad siger Du? — Skygge og Hygge, Blomster og grønt, — alle Bedene løbende med ildrøde Geranier, Du, — vi trænger Farver, stærke Farver her i Landet, — saa det gnistrer! — Og saa Du siddende dernede i Solskinnet og kurere paa Gigten."

„Du mener, at gjøre mig til Reklame for Badestedet, — kunde Du det saavist, Gutten min ..." Fru Forland blev pludselig opmærksom ... „Hvad er det, — er det ikke nogen, som roper derude ..."

„Naturligvis Sølvi, som tar imod sin Doktor," — forklarede Faste, — „hun gaar der saa brutalt forelsket. — Jeg hørte Kjøretøiet stanse."

Fru Forland blev staaende og lytte med

Haanden mod Hjertet: — hun havde opfanget en Stemme ...

Faste for med et ud af Døren ...

... Støi. Larm. — Ditlefs halvkvalte Raab, gjensidige Spørgsmaal og Svar ...

Og ind kom Faste med Søsteren Agnete høit baaret paa Armen:

„Her, Mor! ..."

— — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — —

— „Nei Gudskelov, — Gudskelov," lød det atter og atter, som Agnete sad derinde i Sovekammeret og udgjød sit Hjerte for Moderen ...

„Jeg har reist siden igaar Formiddag. Skydsskifte efter Skydsskifte, og for hvert følt mig en Mil og igjen en Mil længere borte fra det. — Og aldrig, Mor, har jeg tænkt eller tro't, Verden var saa vakker og herlig at leve i som, da jeg sad i den haarde Skydskarjol og ligesom rullede paa deiligste Fjedre ind i en ny Tilværelse ...

... Sov nogle Timer paa Klefstad, — og imorges kjørte jeg en Timestid i fuld rød Sol, før Taageregnet begyndte ...

Det var jo det, at jeg var fri, — kjørte fra det! Jeg vidste ikke, hvor tungt dette har knuget mig nu i over et helt Aar ...

... Han var jo saa hensynsfuld, saa selvforglemmende god, — Penge og Verdslighed var aldrig hans Sag, — saa rent ud til at hølagte ... Og saa, Mor! — vidste jeg jo, hvor svært I havde det herhjemme ..." lød det lavt.

... „Det kom alt saadan umærkelig, lidt efter lidt, medens han hjælpeløs lod mig forstaa, hvorledes den store forliggende Præstegaard og alle hans forsømte verdslige Affærer trængte en ordnende Haand ...

— Og saadan gik det hele det første Aar. Jeg interesserede mig baade for Pengeaffærerne og

Præstegaarden og følte mig nok saa smigret ved min Stilling som den, der styrede uindskrænket med alt, som om jeg kunde været selve Provstinden ...

Men saa kom der et Brev fra ham, som han bad mig læse paa mit Værelse. Det var saa fint, vemodig klagende, uden Spor af nogen Hensigt under —. Det gav mig knap en Anelse ...

Og saa en Maanedstid efter nok et ...

Og saa nok et, som helt aabnede mine Øine ...

Han skyldte sin afdøde Hustru evig Taknemmelighed; - - men det, han maatte kalde „betaget Kjærlighed", var ikke faldet i hans Lod, før han nu følte sig saa dybt og inderlig grebet ...

Han erkjendte, det kunde være en Alderdoms Svaghed. Men hans Livs Lykke berode nu helt paa at vide og se mig syslende og svævende om i Huset ...

... Den gamle Mand havde kjæmpet og stridt. Han var for ærlig til at ville have mig som Datter. Og uden mig følte han, han vilde faa en kold og tung Alderdom!

... Han bad kun for de Par stakkars Aar, han havde igjen, — om lidt af den underlige usigelige Lykke, hans Ungdom og Manddom aldrig havde vidst af. —

Og jeg forstod ham jo og syntes dybt Synd i ham. Herregud, Mor, naar man, som jeg, vidste lidt om, hvad Kjærligheden var, og, hvad det vil sige at skuffes! — Ja, det er jo hændt mig, Mor ... saa stillede det sig ikke saa rent utænkeligt udenfor alt Land, om den gamle og jeg, — som begge var lige fattige, — kanske slog vore Pjalter og Levninger sammen og prøvede at gjøre noget ud af Livet med det blege Solskin, vi kunde præstere. Han trængte jo mig saa haardt, og jeg kunde paa mit Vis søge en Lykke i min Gjerning der ...

Det var egentlig kun en Tanke, som i bittre Stunder dæmrede i Baggrunden hos mig, - ikke noget opgjort klart ...

Men derfor saa — faldt Afslaget ikke saa helt sikkert og fuldt afgjørende, at der ikke kom til at glippe som et Haab igjennem for ham —

Derved opnaade jeg Betænkningstid til et næste Aar, — og kunde vort gode kjære Forhold opretholdes som før ...

... Det er saa underlig, Mor, naar man føler, man er blet rent ud som Solen i et bra og prægtigt Menneskes Øine, — saa hans hele Sjæl ligesom vender sig efter overalt, hvor én gaar ... naar en hvid Krave om Halsen kan gjøre ham lykkelig, - og man ser, han fryder sig, naar én sidder ved Sybordet, eller forstaar, han sidder med Taarer i Øinene og lytter til éns Stemme, saa kan man jo ikke andet end bli berørt af det!

Og saa var det, som jeg kanske dog kunde vænne mig til den Tanke, at bli en Hustru og hjælpende Haand for denne saa værdige Mand. Og jeg begyndte at forberede Eder i Brevene hjem.

Livet som Præstefrue deroppe med alle de mangfoldige Gjøremaal blev mig en stedse stærkere optagende Illusion. Jeg gik med fuld Hede ind i det altsammen. Og Provsten saa til lykkelig og forstaaende.

Saa forløb Sommeren, og saa gik Høsten. Jeg véd ikke, hvorledes det kan ha været. Men jeg tænkte mig aldrig Provsten paa andet Vis end saadan lykkelig og fornøiet seende til ...

Det var som en stille Aftale mellem os, at Spørgsmaalet først skulde optages til Høsten med November, naar mit Aars Betænkningstid var løbet ud. — Men Meningen, at jeg da vilde gi' ham mit Ja, laa ligesom i Luften.

Jeg véd ikke, hvad jeg kan ha tænkt eller følt i Tiden udover, eftersom det afgjørende nærmede sig;

men min Trang og Tilflugt blev bare hver Dag ivrigere at skrive og beskrive alt i Brevene hjemover, — saa I kunde og maatte indse, at her var Tale om alt andet end at sælge sig for en Præstegaard! Jeg vilde, I skulde forstaa min Lykke, at den var virkelig ... Og, naar jeg havde forklaret det i ét Brev, syntes jeg altid, der ligesom manglede noget, — at der var noget mere, I maatte vide, og at I aldrig kunde bli forberedt nok ...

Og saa randt Morgenen op, da jeg skulde sætte en Asters i Provstens Vandglas.

Jeg kom fra Haven og saa ham sidde ventende inde i Studereværelset og tørre Panden.

Vandglasset stod paa Bordet, og Astersen havde jeg i Haanden. Men som han reiste sig i Kontorstolen og smilte, saa jeg de store defekte Tandstubber, — og, — det var som Hjertet stansede i mig ... Jeg véd blot, jeg kastede Astersen med et Skrig og løb op paa mit Værelse.

— Jeg husker ikke andet end, at Anne hjalp mig at pakke Kufferten og lovede at sende mig Resten, — og at jeg en Timestid efter sad i Giggen med Brunen for og Gaardsgutten Ole til at kjøre mig de tre, fire første Skifter." — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— Faste kom Gang paa Gang ned fra Arbeidet om Eftermiddagen og slængte af sig sine Betragtninger ...

„Snurrigt — Mærkeligt ... Det maa jo altsaa virkelig være saa, at slig en Kjærlighed kan ødelægge, — slaa ihjel et Menneske som en Flue! ... Det var da som Pokker — faa et helt Liv, en hel Fremtid øde og tom for bare ... Saadant noget virkelig indgaaende i Livets sunde Regelmæssighed? ..."

Der var sat noget igang hos ham ... Og atter og atter faldt han hen i Funderinger ovenpaa ...

... Som nu han selv og Bera, — at det for

Eksempel med engang skulde kunne falde slig i Baglaas, at han fik sin hele Fremtid stængt, — tom, — vendt som en Bøtte, med alt, hvad han skulde udrette ... Navn, Ære, — og alting! ... bare fordi hun finder paa at være trodsig, — ikke vil, — siger nei?

Du Faste, — spurgte han sig selv pludselig. End om hun faldt paa at gifte sig med nogen anden? ...

Det gjør hun i al Evighed ikke!

Bli Forræder ...?

Han maatte gjentagende stirre ind i dette ...

Bera ... han smilte og rystede paa Hodet. Der staar skrevet paa hendes Pande, at hun elsker Aand. Hun skinner som et hvidt Bjerg over dem allesammen ...

VI.

„Bera Gylling, — Bera Gylling ..." hørte Bera pludselig bag sig, som hun kom ud fra Søstrene Evensen i Kirkeristen, — „gak ikke saa travlt optaget af, hvormed Du skal klæde Dig ... Jeg siger Dig, idag smelder det første Skud af den ny Tid over din Fødeby. Det er, som jeg har sendt en Hagelladning op i et gammelt Kraakerede, — nu flyr de iveiret ... Naa ja," — han drog Avisen op af Lommen og læste:

„ „Der er i disse Dage paa Hr. Forlands Initiativ sammentraadt en Komité — væsentlig af Tomteeiere paa Forstranden og Tangen, — for at overveie den praktiske Mulighed for Anlæg af et Badested i større Stil. Det er en Plan, om hvis Udførbarhed der vistnok vil herske forskjellige Meninger; men som ialfald nu er saavidt fremført, at den tør

taale Diskussion. Og antagelig vil den faa sin alsidige Udredning fra Hr. Forlands Side i det Møde, som er berammet til at afholdes i Byens Klublokale imorgen Aften.""

„Kapteiner og Styrmænd, som har været ude tilsjøs, har ikke fulgt med, ser Du, saa for dem maa Sagen tages op fra Grunden af. Og kjede maa jeg heller ikke. Og parat til at møde Indvendinger maa jeg være ...

At staa saadan med alle Hoderne lige foran og og under sig! - - Jeg prøvede det for en fjorten Dage siden nede i Skolehuset paa Tangen for Smaafolkene der, — det var lidt af en Rus, hvori alle Evner var saa forunderlig oppe ... At staa slig og skyde ud Tanken og lade Ordet synge som Lyden af en Buesnor! ... Jeg har ligget i flere Timer inat og holdt Talen, hvorom alt skal grupperes ... Og kommer formodentlig til at præke videre inat ogsaa ...

Men mærkelig er det at kjende, at her er kommet noget som Stemning og Bør i Seilene —

Og nu, Du, hilser de — Bøckmann, Anton Rist og Simonsen — langt inde fra sine Frakker og Tuluper. Ja lige til gamle Salvesen, saa vinker han faderlig venlig med Haanden og gratulerer med Avisen idag! Og saa kommer det lige efter forhippet interesseret: Ikke hørt noget endda fra Gamlingen? — Onkel Joel? ... Og saa bekymret: Det var paa den høie Tid, at Doktoren endelig fik ham til Syden for denne slemme Bronchiten ... Og Deres Mor har heller ikke hørt noget? ...

Det er og blir nu det mærkværdigste alligevel, om Onkel Joel har spyttet mere eller mindre. Havde jeg kunnet sætte Spyttebakken paa Torvet saa!"

Bera lo.

„Og Johannes Bøckmann, min gamle specielle Uven, var følsom, Du! — betrode mig, at der var som et helt tomt Rum i Byen efter gamle Joel,

vant, som man var til at se ham stabbe nedover Gaden til Banken i den lange blaa Frakke og den flade Hue ... Dette, at Mor er Onkel Joels Stedsøster ... De skimter os allerede i Aanden halvt som Arvinger. Hvilket for mig nu kan være en noksaa nyttig Formodning ... Den samme Tanke gjærer paa Bunden hos dem allesammen: Han skulde vel, for Pokker, ikke raade over Udsigter til at drive Affæren? ...

Ja, saa staar det nu.

Men dette er bare Forberedelsen, det første Varsels-Skud —

Og saa dundrer der snart nok et i Skikkelse af en hel ordnet Indbydelse til Aktietegning.

Og da skal jeg lave dem et Prospektus, kan Du tro! — et Fremtidsspeil, saa de næsten, næsten kan gribe i det med Hænderne! De skal faa se sine egne Holmer og Skjær ligge derude saa henførende, som var de „de saliges Øer" — med Villaer og Lystjagter foran fra Alverdens Lande. — Mægleren udfører den forretningsmæssige, nøgterne Grundmaling holdt i den solid-vederhæftige, forsigtige Stil og knappeste Udtryk ...

Jeg ser paa Dig, Bera, at Du mener, dette er Humbug, — Svindel ... Men, da vil jeg svare Dig, at saadan, som jeg beskriver det, saadan ser jeg det, — ikke en Farve overdrevet! Jeg har snarere ikke vovet at gi' min inderste Tro paa Sagens Fremtid stærkt og varmt Udtryk nok."

„Havde Du blot været alene om Planen, Faste! saa fik jo Folk dele din Tro eller lade være. Det er en ren, ærlig Sag det. Men denne smudsige Mægleren!"

„Altid denne skrækkelige Mægleren! Den, som vil over Sølen, faar finde sig i skidne Sko."

„Du siger selv Sølen, Faste!"

„Tror Du nogen, som har ført noget frem i

Verden, har brudt sig om lidt Skvæt paa Støvlerne!"

„Ja, det var nu ikke egentlig Skvæt paa Støvlerne, jeg mente."

„Nei, — paa Samvittigheden naturligvis ... naturligvis. — Men vil Du vide Besked om, hvad min Samvittighed siger, Du, — den anbelangendes, — saa ikke bare siger, men skriger den, at, om jeg opgav det, jeg nu ser saa tydelig klart for mig, saa afsatte jeg mig selv fra den Bestilling at være Faste Forland!"

Bera stod og saa ud for sig ...

„Kjære Faste, — jeg kjender Dig jo saa godt, — nu er Du med al din Sjæl og glødende Interesse dalt ned i denne Badeanstalt. — Nei, nei, det er intet for Dig! — passer ikke ... Se Dig gaa der som Badestedsarrangør eller saadan en Anstaltens Far og snakke og behandle lutter Smaapraktiskheder, som alle de andre er klogere paa end Du ... Jeg siger Dig, Faste, Du kommer bort i dette, — din Natur forurettes! — Skal Du kanske passe paa Serveringen og Regningerne ved Table d'hôte ogsaa — og kontrollere Opvarterne. — Og saa holde Tale paa Festdagene! — Kast det, kast det, siger jeg Dig, Faste! — Aa, gid Du tabte imorgen Aften, — jeg skulde bli saa glad, saa glad —!" — lød det ude af sig.

„Jeg véd altsaa nu, hvor jeg har Dig, Bera! — Taber jeg, maa Du lade Dig ordentlig, nøiagtig berette alle mine Fiaskoer imorgen, — helst af denne Ek. — Og om, hvorledes jeg tilslut stod der bleik og ræd og maalbunden — og saa luskede af ... Jeg ser Dig alt saa glad, saa glad, som Du siger! ... Eller ogsaa faar Du kanske den Sorg at høre det modsatte, Du, — at denne Faste Forland sad inde med slige Herrekort af Argumenter og klemte saa paa, at Kvælden blev hans! ...

Men ét," — hviskede han hende i Øret, som

han tog til Hatten og forlod hende, — „ét skal Du hede i Dybet af min Sjæl, — og det er Forræderen, som sveg sin Ven! — —"

De sad sammen om Aftenen, Fru Forland, Sølvi og Agnete ...

De næsten kun hviskede, og det blev tyst i lange Mellemrum ...

En Haand eller et Hækletøi viste sig undertiden indenfor Lysringen fra Lampens rosenrøde Florshæng ...

Stemningen blev mere og mere trykket nu, det led over Ellevetiden.

Imellem slap Fru Forland Strikketøiet ned i Fanget og lyttede, og fo'r Sølvi hen og saa ud af Ruden ned mod Byens sidste Gaslygte ...

... Af og til en fjern, ensom dinglende Dombjelde nede i Veien ...

Nu pludselig tre, fire Slæder efter hinanden oppover i stærk Fart med høilydte Stemmer og Piskesmæld —

Det maatte være nogen fra Storgaardene deroppe, som hastede hjemover fra Klubmødet? ...

... Atter to Slæder i langsommere Dilt —

Sølvi fo'r hastig ud i Gangdøren og lyttede ...

... Nok en Slæde med en høit syngende Mand i ...

Saa blev det helt stille, — ikke en Lyd nogetsteds fra i det hvide Maaneskin ...

Sølvi gik igjen ind i Stuen.

„Faste maa da engang komme," — sa hun bortledende, — „vi faar vente en Stund endnu, Mor ...

... Saa har vi hele halve Byen oprørt og fornærmet. Det er det, Falkenberg skal virke i!" —

undslap det hende noget efter haabløst, som Slutningen paa hendes Tankegang.

— „Om vi bare kunde flytte til en anden By, Mor, — og ikke dette Huset her holdt os saa fast!" — mumlede Agnete.

„Stakkars Gutten ..." sukkede Fru Forland, — „han skal vel igjen skuffes! ..."

Der drog sig mere og mere det samme resignerede, solløse Mismod over de tre Ansigter.

Agnete tændte alt Lyset i Stagen for at følge Moderen til Sovekammeret, da Sølvi sprang op ...

Et Par Galoscher spændtes af ude i Gangen, og ind kom Doktor Falkenberg, tørrende Sveden efter den hurtige Gang.

Fru Forland glemte at besvare Hilsenen, medens hendes store Øine løftede sig op mod ham.

„Du kommer fra Mødet?" spurgte Sølvi aandeløs.

„Ja, — det er over nu —. Lad mig saa med engang sige Dem, Fru Forland, at Faste ialfald ikke er slaat ihjel."

Der blev tyst. Øinene hvilte i Uvished paa ham, og Ansigterne ligesom trak sig ind i Mørket, indtil Sølvi trodsig udbrød:

„Nei, de kunde jo ikke ta Livet af ham heller!"

„Jeg tænkte mig, at I sad oppe her og ventede og tog mig en Sviptur i Maaneskinnet for at underrette Jer. Faste blev optaget af at diskutere Moloen med Havnedirektøren."

„Havnedirektøren?" — udbrød Fru Forland, — „indlader han sig —"

„Ja, De kan saa spørge, Fru Forland; og jeg kan saamæn sige, jeg er faldt i flere Forundringer iaften, — ikke mindst over min Hr. Svoger. Jeg kunde sagt, at Faste var original, egen, kanske lidt konfus —"

„Sig m e g e t, Du!" — forlød det fra Sølvi.

... „kommer jo ofte med det sidste først —"

„Ja—h, — den ene Idé fortrænger den anden," — erkjendte Fru Forland ulykkelig, — „han har saa formeget i Hodet ..."

Hun havde en Mine, som skulde hun nu modtage Slaget, det egentlige Budskab.

„Nei, Frue, — det er nu ikke min Mening — efter dette iaften. Den, som stod der i Mødet og talte og forklarede sine Tegninger og Planer for Stadskonduktøren, Havnefogden, Byens Konsuler og hele Raden af dens yngre Forretningsmænd, — var en veltalende, klar og myndig Herre. Han begyndte rigtignok saadan lidt bagvendt og keitet, undertiden som lidt i Bête; men blev saa stadig ligesom hændigere og fingerfærdigere, indtil det viste sig, at ethvert Modargument ubønhørlig blev slagtet. Han hele Tiden ligesom voksede; — jeg mindes ikke at ha set slig Sjælemagt lyse ud af Øinene paa et Menneske! ... Naar jeg hilser paa ham imorgen til hverdags, tænker jeg, jeg kjender ham ikke igjen," — spøgte Doktoren.

„Hører jeg ikke som et saa godt Haab i selve Deres Stemme, Doktor!" — udbrast Fru Forland med lysende Øine.

„Ja, snakke kan han," — mumlede Agnete.

„Men javist er det underligt, hvorledes Skjæbnens Veir kan veksle over en Sag," — fortsatte han. „Iaften syntes man pludselig slet ikke saa vantro eller saa uvillige til at støtte Sagen ..."

„Hvad siger Du?" — brast det ud fra de tre Munde paa engang.

„Ja, og det første Skridt vil da antagelig blive at forsøge Sagen udlagt til Aktietegning."

„A n t a g e l i g ... Aa Du véd bare ikke, Falkenberg, hvor høflige Folk er i denne By," forlød det fra Agnete. „De siger én saa nødig nei ligefrem i Ansigtet."

„Mit Hovedindtryk er ialfald," — erklærede Doktoren, — „at her fra Mødet i denne Aften vil

indtræde en hel Vending i Opinionen ... Gamle Ordfører og Rebslager Tryggesen stod der jo dybt oprørt paa Byens Vegne og udtalte, at til denne Dag var dens Velstand bygget op af det forsigtige, sunde Forretningsvet. Men af bare Forhaabninger og Svindel og den Slags lod der sig intet reelt udspinde for Fremtiden, — ialfald ikke paa hans Reberbane!

Men da reiste Waggestad paa Wold sig ... Underlig nok," — grublede Doktoren, — „der gives visse forbeholdne tause Sjæle, som har siddet i Distriktet i et langt Liv og mugget Penge sammen, indtil Forestillingen om deres Formue er naat til det rent ubegrænset mystiske. Naar en saadan stum Fyr saa tilslut pludselig eksploderer og siger: „Jeg gaar med!" — saa føles det som et høitideligt Tryk gjennem Salen, og som en ny Vished er født. De Ord var som Beslaget og Stemplet paa Aftenen! — Og de laa der nu med Hoderne op i Tegningerne og udbad sig Forklaringer den ene efter den anden ..."

„Men saa kan vi jo glæde os i, at Faste virkelig har fundet Indgang, — det er aldeles intet Nederlag!" — udstødte Fru Forland.

„Aa, Mor, det har jo været disse evige Skuffelser! ..." ivrede Agnete. „Men Dig og mig har han altid kunnet snu Hodet rundt paa. Det var bare det, at vi bestandig, bestandig saa, at ingen anden trode."

„Ja nei, om jeg heller har tvilt paa Faste, Mor, - havde vi bare været i en anden Verden," — forsvarede Sølvi sig.

„Og min Stilling til Sagen," — lo Doktoren, — „har jo altid været den samme. Jeg har intet imod at være Direktør for en stor Badeanstalt; men meget imod at bli trukket ind i et Foretagende, der kunde blive staaende paa Halvveien som et ufuldført Projekt."

Der var kommet et eget Liv i den af Lampens røde Skjær halvlyse Stue. Aftenens Begivenhed var gaat hver især i Blodet ...

Og nu forlangte Doktoren, at Sølvi skulde ta Hat og Kaabe paa og gaa en Tur med ham ud i Maaneskinnet. Det var, som der ogsaa forelaa noget nyt for dem ...

VII.

„Forland! ... Hr. Forland! ... Faste Forland ...!" gjentog tre fire lystige Ungpigestemmer deres Raab op igjennem Rummene i det halvfærdige Hotel.

„Kommer I for at inspiçere Bygværket?" — raabte Faste; han viste sig udaf en Vindusaabning i anden Etage.

„Javist!" — svaredes der. — „Min Far er jo Aktieeier, saa vi maa kontrollere."

„Kom op og se det rullende Hav! Jeg skal hjælpe Jer i Trappen, der er ikke kommet Gelænder endnu."

Han tog Tag i dem og svingede dem ved Haanden over de øverste defekte Trappetrin ...

Op, — op, — op, — op, — kom de alle fire ...

„Det skal bli daddelløst altsammen til næste Sommer. Det er bare Udsigten, jeg ikke kan forbedre, den er fiks og færdig ... Nei, nei, Kirsten, gaa ikke der. Naar den kalkede Stigen er stillet der foran Døren, saa er det, fordi Verandaen derude er ufærdig, — saa jeg maa be' Damerne tækkes med de aabne Vindusposter ... Vogt Kjolerne —"

„Og d e t t e inviterer han os op paa, Tona, — vi, som er født og baarne ved den Udsigten!"

„Ja, Du, som vi ikke har den fra Vinduerne hjemme allesammen, — bare lidt vakkrere. Jeg trode virkelig, Du havde noget rarere at byde os, Faste."

„Der styrer en Damper indover mod Havnen, det er dog altid noget ..." indrømmede Kathinka.

„Aa ja, noget kjedeligt noget," — medgav Kirsten. „Disse Dampskibe, som kommer indom og ligger og piber og uler paa Havnen en halv Times Tid med Kommandobroen besat af Turister, som beglor os gjennem Reisekikkerter og saa farer afsted igjen!"

„Men Du, Laura! — skulde vel høfligst ha noget smukt at sige."

„Aa, Laura Groth, hun er fra en anden By, hvor de ogsaa synes, at deres eget er det vakkreste; — men næst d e n, saa —"

„Skjærene, som bryder derude, gjør Horisonten saa underlig dyb, saa man ligesom ser saa langt," — yttrede Laura, som stod hensunken i Udsigten.

„Der kom da det første fornuftige Ord, jeg endnu har hørt af Jer," — undslap det Faste.

„Du glemte Maagerne, Laura! naar vi altid kunde holde dem flyvende mod Himlen i passende Afstand ... Aa, hvor vi kan Ramsen Du ... Faste havde faat det altsammen saa skjønt op paa sit Prospekt ivinter. Der staar det at læse alt, hvad vi her i Byen har at sige til fremmede om den Ting ... At vi kjeder os, saa vi kan skrige, og tit kunde ønske os til en anden By, stod der ikke noget om."

„Tykkes jeg ikke for engangs Skyld at høre Visdoms Tale fra dit lille Næb, Tona!" — udbrød Faste. „Jeg spør kun, hvi kjeder I Eder, Smaapiger? ... Fordi I ikke vil more Jer! ... Jeg har nu for Eksempel en Idé, som vilde være Pokker saa god, hvis jeg bare kunde forlade mig paa, at I virkelig var til at lide paa — Jeg kan sige, jeg

grubler og grubler paa den, og at den snart nu koster mig mere Hovedbrud end hele Badestedet. Jeg stod saamæn og tænkte paa den, da I kom. Og, kort og godt, Byens unge Damer indgaar som et helt betydeligt Led i det ...

Bli nu bare ikke forskrækket. Husker I al den Snak, der gik om Fjælebodtheatret i sin Tid?"

„Gud, det paa Forstranden!" — besvartes det trestemmigt.

„Javist ja, det paa Forstranden. Men, det var bare Kimen, saa at sige Frøkornet, som blev lagt i Mulden for at modnes. Nu er Idéen vokset op i en høiere Etage ... Badegjæsterne trænger Adspredelse. Nu vel, saa gjør vi et Privattheater, hvor Badegjæster og Byens unge Kræfter kunde slaa sig sammen om at opføre Skuespil, — og indlemmer det i Badeanstalten pudset og malet med Kulisser, Teppe og Bænke, som et andet ordentligt Sommertheater ... Og Vinteren raar vi saa Grunden alene."

Der klappedes i Hænderne:

„Faa det istand, Faste ... Faa det endelig istand ... Men Aktieeierne, Du?" — Blikkene røbede en vis Vantro.

„Aa for det, saa er den lette lille Bygning med Udstyr det mindste. Vanskeligheden ligger i at skaffe egnede Stykker, smaa og korte, men ægte, — med Pointer i, saa de spillende kan ha Tilfredsstillelse af at udføre dem, og Folk paa det Dannelsesniveau, som Badegjæster vanlig, kunde bli interesserede."

„Nei for en Idé! — Gud for en Idé!" — lød det atter trestemmigt.

„Men saadanne Stykker Du — hvor ialverden ... Man maatte faa nogen i Hovedstaden til at —"

„Forskrive dem fra Hovedstaden? — Nei Tak, Repertoiret skal jeg tillade mig selv at skaffe. Det gjælder bare ikke at slippe Hodet for haardt løs

paa det. — Jeg mente, vi skulde faa istand noget med Aand og Gnist i."

„Naa, der blev saamæn Dragter at tænke paa ..." udbrast Tona.

„Græsselig Moro, Faste!"

„Jeg er saa vis paa, at der findes mange gjemte Talenter, som paa den Maade kunde —", udbrast Kathinka —

„Ja jeg ogsaa," — ivrede Kirsten, — „jeg er saa sikker paa, at —"

„Aa, jeg véd godt, hvad Du mener," — faldt Tona ind, — „de sorte Øinene dine ... denne Zigøinerpigen, som Du sværmer saa for! — Jeg er nu ikke saa vidtløftig i Hodet. Men jeg har ofte tænkt paa, at det skulde være uhyre morsomt virkelig at faa prøve en Soubretterolle med Sang, — smaa Kupletter ... Du snakker om Næbbet mit, Faste."

Laura Groth stod taus og stirrede ud med sin udprægede Profil som en Buste i Vindusaabningen ...

„Ja—h, der kunde findes mangt et gjemt Talent ...!" udtalte hun med en egen pludselig Reisning af Hovedet og en Geste, der gjorde Faste opmærksom.

„Ja, hvad synes De om Idéen, Frøken Groth?" — spurgte han.

„Jeg? — Jeg undres blot paa, hvorfor Menneskene ikke har fundet paa noget saadant før."

„Som Theatret? — Hvad? — det tiltaler Dem?"

„Ja mig! ... de har sagt, jeg var theatergal. Oppe paa Borg i Julene gav vi det ene Stykke efter det andet."

„Og De spillede?"

„Aa, — alt, hvad der skal en Næse til og en Figur, som kan skabe sig baade ret og krum — efter Omstændighederne fra gamle Hekse og Spaa-

oner til Maria Stuart og Statuer i Transparent af ıleenglen, som besøger det fattige Hjem."

„De har, hvad man kalder Theatermaske," — dbrød Faste pludselig glubende interesseret ...

„Ja, hvad siger I," — sprang han pludselig op, - „om vi fem her nu danner Begyndelsen til ·n emmelig Theaterbande? ... Jeg skaffer Stykker, som studerer for at spille, naar Tiden kommer. Og ıa hverver vi i al Tysthed andre med, som vi kan ıke os, duer."

„Hanna Brinkmann maa vi ha med," — paa- od Kirsten.

„Ja, og Fredrik Kjørboe og Einar Berg! — dem ıatar jeg mig," — erklærede Tona.

„Og Dina Breder da ... og Herman Vik," — ud- ldte Kathinka.

„Da tror jeg ikke paa Hemmeligheden, skal erman være med ..."

„Og Taushedstegnet mellem os skal være to ingre paa Munden," — foreslog Faste. „Er det ıdtaget?"

„Ja, — Javist," — lød det fra alle.

„Det blir gruelig morsomt."

„Rent ud en hel ny Oplevelse!"

„En hel ny Interesse istedetfor dette evige samme interleben."

„Men kjære, — glemmer vi ikke Bera Gylling!" raabte Kirstine midt i Begeistringen.

„Naturligvis ja, — uden hende gaar det ikke!" Fastes Ansigt blev pludselig stramt: —

„Bera ... Frøken Gylling ...?" Han fik et raad- ldt Udtryk ... „Jeg synes nu, at vi fem her skulde ıl os strengt som den underjordiske Bande og ıt bare opta en og anden efter fælles Overlæg."

„Og ikke Bera ...?" raabtes der, — „umuligt!"

„Skal alle Byens Kapaciteter være med," — tog ın i, — „saa mistes det pikante ved at være en ıderjordisk Bande! — Frøken Gylling har saa

mange prægtige Egenskaber; men ét passer hun ikke til, og det er at være hemmelig Oprører ... Hun hvisker aldrig. — — Og i Himlens Navn, mine Damer, nogen maa vi da ogsaa ha' at holde Sagen hemmelig for ...!

Og nu gaar vi sammen opover Gaden," — foreslog han, han havde faat som en Ilfærdighed paa sig ... „Jeg er den travle Arbeider, maa I vide."

„Ja, Folk skulde ane, at vi gaar her som Trup og følger Theaterchefen!" — hviskede Kathinka med et Blik op mod Konsul Rists Vinduer.

„Jeg har en Følelse af, at dette blir en Mærkedag i mit Liv!" — sa Laura ... „Og, De kunde ha en Rolle for mig, Hr. Forland?" — lød det lavt.

„Ikke én, jeg har to, — aldeles ypperlige."

„Det er en saadan underlig bange Følelse at ha været nær en Kraft, som tar større Maal, end Folk ellers tør i dette sørgelige, smaalige Liv. Jeg kommer til at tænke paa disse store, som murede og byggede med den ene Haand og skabte Kunst med den anden ..." Hun gik rank og fast i Gangen og viste Buste og Profil.

„Staa stille, Frøken Groth," — udbrød Faste pludselig, — „behold det Udtryk! — Det er akkurat min unge Pige, som sidder paa Krudttønden og truer med at tænde an ... Lidt underfundigt i Minen, — eftersom hun véd, at Tønden er tom. Det er et spændende Øieblik, mens det staar paa, om Listen lykkes, og de falder tilfode ... Nu forstaar jeg mig paa Deres Ansigt og skal tillade mig at være Deres Instruktør ... De er et Fund, — et rent Fund! — Jeg maa faa snakke med Dem mere, — studere Deres Maske! — Jeg siger Dem, i Dem har jeg fundet Hovedstøtten for hele Theaterforetagendet, — den, som skal bære det frem! De skal bli min General paa den Kant; med Dem skal jeg seire!" — lød det henrykt.

„Jeg har en Følelse, som jeg gaar ved Siden

en Fos, der river alting med sig," — hviskede ıura.

„De har en Evne til Syn — Forstaaelse, Frøken! Og Vorherre har sat et Ansigt paa Dem, som ulde svare til en Pokkers Natur ... Saadan en enfast Mine og dette Lune bag den!"

„Jeg, stakkar! — jeg kan kun føle og beundre t usædvanlige."

„... Og Chefen følger vi blindt," — erklærede ıthinka.

Tona gik med Parasollen paa Nakken langt inde en Soubretterolle og nynnede indvendig ...

Pludselig lagde hun de to Fingre paa Munden ; saa betydningsfuldt paa de andre. Der om jørnet kom Bera Gylling —

„Vi har været oppe i Hotelbygningen og inspiret, Bera!" — raabte Kirsten tungefærdigt. „Stortet, Du! Ja, Du har vel set det?"

„Nei Du, saadant har jeg ingen Sans for at se ıa, før det er færdigt," — sa Bera.

„Bera Gylling er en Dame, som vil ha Faktum lt utvilsomt, før hun vover at sætte Foden paa t," — bemærkede Faste.

Deres Blikke mødtes som to stumme Mure.

„Er det ikke, som det regner med Komplimenr straks, Du viser Dig, Bera!"

„Du maa tro, jeg ogsaa paaskjønner dem, irsten."

„Bera Gylling og jeg er kjendte fra gammelt, aa De vide, Frøken Groth," forklarede Faste, — ıelt fra den Alder, da vi legte Enkemand og Enke! De skulde bare vide, hvor ofte jeg har gaat, — i løbet den Vei der opover til Gyllings med en ınke og saa vendt tilbage med den omgjort til ıft — blank — væk! ... Hele mit Foretagende nu da ogsaa bare Luft for hende — ikke til."

„Jeg vidste ikke, Du var blet saadan Spøgefugl, ıste!" — lød det koldt fra Bera.

„Da syntes jeg, det maatte være en underlig opløftende Følelse saadan at se Tilblivelsen af noget nyt og stort i éns Fødeby," — udtalte Laura. „Men er det ikke Geniets vanlige Lod at forarge dem, som har set det hjælpeløst og ydmyget ...?"

Bera saa pludselig opmærksomt paa hende ...

„Evnen til Forstaaelse fødes af Længsel; — men, hvor nichts ist!" — henkastede Faste infernalsk.

„Bare den usædvanlige Personlighed, synes jeg, maatte vække Tanker ..." la Laura grublende ind.

„Ja, véd Du hvad, Laura," — raabte Kirsten, — „her i Byen har da alle set, at Faste var en Raring. Men, hvad der skulde komme ud af det, har først vist sig nu!"

„Der traf Du det, Kirsten!" — lo Faste. „Det er egentlig saa, min gamle Veninde Bera Gylling ogsaa har ræsonneret, — kun er hun en forsigtigere, dybere Natur, saa hun maa be' om at faa det helt færdigt først."

„Jeg tilstaar," — sa Bera med et underligt Smil, — „jeg gik saalænge i den enfoldige Illusion, at Du skulde skyde Pile, der gik høit over Badebygninger og sligt! Og, som Du siger, Faste, jeg er saa tung, — har saa liden Evne til at skifte Tro og Overbevisning, saa jeg næsten ikke faar det ud af mit Hode endnu."

„Kjender det igjen; kjender det igjen ... Det er det gamle. Gud véd, hvad Du vil ha mig til at fordufte i! — Og jeg maa desværre forarge Dig med det Faktum, at Foretagendet g a a r, gaar for fulde Seil, — saa de Pile, Du snakker om, har ialfald truffet i Blinken!" — sa Faste stærkt.

„Ja, jeg hører ikke andet om Dagene end om Bygværker og Pavilloner og Badehuse og Avertissementer og Reklamer i Udlandet, — saa vi er jo ligesom alle med i Farten," — afbrød hun let nikkende og fortsatte sin Fart nedad Gaden.

Faste saa sig en og anden Gang distræt til-

bage, som med en Tanke paa at vende om og følge efter hende ...

„Aandens Kraft maa dog vise sig i et eller andet synligt Maskineri," — optog Laura det igjen.

„Ja, Farvel mine Damer, — Forretninger, — Forretninger ..." lød det fra Faste ...

„Og saa kommer vi snart og inspicerer Hotellet igjen," — vinkedes der hemmelighedsfuldt, idet de alle fire pludselig lagde to Fingre paa Munden, og Parasollerne slog Skjoldborg om et fælles Krigsraad.

— — „Stop, stop, stop, — Pokker til Fart paa den Forland!" — Gamle Konsul Klüwer holdt nede i Gaden Stokken op mod ham ... „Aktierne er steget igjen, Far! — Kommer netop fra Mægleren ... Det gaar, som en Snebold. De, som kjøber, græder, fordi de ikke gjorde det før, og de, som sælger, ler og stryger Profiten i Lommen med Glans ... Jeg var saamæn ogsaa inde i Böckmanns Bank for at hente mig lidt af Glæden. Men nu var der ingen at faa længere ... Men—æ — men—æ," — han plirede Faste ind i Øinene, — „er der noget i det, — det svævende Rygte, at Aktietegningen skal udvides?"

„Kan ikke tjene Dem i at svare paa det endnu, Konsul Klüwer; men det, som er vist, er, at jeg behøver Penge ... Det viser sig nu, at vi maa ha en helt anderledes europæisk anlagt Park med dækket Spadsergang, Pavillon, Springvand og sligt."

„Ja ja, Hr. Forland, vi gamle stabber, og I unge springer. Vi kommer altid for sent, — som jeg nu til Aktierne ... Saa—saa? — Park, Pavillon og," — hans Pande rynkede sig under Forsøget paa at erindre op Resten.

„Goddag, Forland!" — lød Havnedirektørens Stemme fra den anden Side af Gaden. „Jeg kan hilse Dem med at hele Havnekommissionen med

samt Toldinspektøren og Disponent Ek er enstemmig for Koncessionen paa Moloanlægget!"

Gamle Klüwer blev staaende i Positur med Stokken plantet ned i Brostenene:

„Byens Mirakelmager, De!" — udstødte han ... „Byens Mirakelmager!" — han stolprede afsted.

„Apropos, Forland," — sa Havnedirektøren, som han strøg videre, — „har De Brug for en Seilbaad, saa ligger min ledig derude i hele denne Maaned. De behøver blot at sende Bud ..."

Nedover Gaden sendte Faste nu og da et Nik op til første eller anden Etage, hvor de hilste ned til ham. Han kjendte jo Familierne saa inderlig godt. Blot, at han i gamle Dage havde set dem paa Vrangsiden. — Nu først var han kommet til at kjende dem, som de virkelig var ...

Saamæn, ikke ramsvarte endda! ...

Blot lidt Forstaaelse, en lidt heldig Position, og man er over paa Solsiden af dem ... Disse stakkars Mennesker, som gjerne vil baade *være* lykkelige og *gjøre* lykkelige; de har bare ikke Evner til at se, hvad der bor i hinanden, og saa vender de Mistænksomheden og Frygten til og gaar der og samler Ondskab og plager og piner og klyper hverandre som Trold, saa det tilslut blir dem en Vellyst ...

„Faste, se her," — raabtes der pludselig, — „den store røde Noterblyanten din, som Du glemte igaaraftes ... Jeg kaster den ned til Dig ... Saa ta da!"

Mina Lüders stod i det aabne Vindu og kastede den ned til ham med samme Sikkerhed, som de i Gutte- og Smaapigedagene havde haandteret Bolden.

„Og hvordan staar til hjemme?" — forlød det fra Fruen, som heldte Hodet ud. „Og med Sølvi?" -- fulgte det med en vis Bekymring.

„Tak, bra vel ..."

Han hilste kort og fort som den kjendte Ven og føg videre ...

Nede paa Bryggen stod tre fire af Byens yngre Forretningsmænd sammen og snakkede og spyttede i Sjøen ...

Johannes Böckmann, Søn af Bankchefen, nu selvstændig Grosserer i Tran og Fisk, løste sig ud af Klyngen og mødte ham vinkende paa langt Hold:

„Gratulerer! — Mærkeligt Menneske! — Aktierne stiger igjen ... Var der ikke i gamle Dage nogen, som kjørte med Seiersvogn, Du, og bestandig vandt, — eller noget sligt ... Saa kanske han kunde bruge min Tran til at smøre Aksen med, mente jeg, — for den staar fortiden høist skidt! ... Eller, kan Du ikke laane mig Hodet dit et Øieblik, Faste, saa jeg kan finde paa noget, — for slige simple einfache Udveie, som at smøre i dem Tran af Spæk og Kobbe for Levertran, duer ikke længere —

... Men, hvad jeg vilde sige, Faste, — nu falder Stemmerne paa Dig til Bestyrelsesmedlem i Handelsstandens Forening ... Du behøver ikke at gjøre noget, — bare være til, Far! — Det er denne Seiersvognen, ser Du ... Faktisk er Du nu Chefen for os unge, og vi er da enige om, at kjøre Dig ind i den ene Direktion efter den anden, saa det skal bli Dig i Spidsen for os yngre, som staar for Roret i denne By. De gamle faar væk! — En ny Tid faar ha ny Mænd, — det er Faneløsenet nu over hele Jægta. — Det skal ikke bare gaa med Damp, men med Elektricitet, Far!"

„Det var da Pokker, hvor Du er kommet i Fyr og Flamme," — udbrød Faste. „Jeg tænkte altid, at der med Dig var født en solid Grosserer til Verden."

„Da kan jeg sige Dig, Faste, at jeg altid har tro't, der var noget eget aparte ved Dig! — jeg har nu engang et vist Blik, ser Du. Det var bare

om, naar Du fik rendt Hornene af Dig ... Stor Begavelse, store Horn, véd Du, — ingen Begavelse, ingen Horn heller ... Der har Du min Mening!

... Men Summa Summarum: — Saadan at gaa og slipe i den gamle Gjænge med denne Tranen og Fisken, — tabe et Aar og vinde et andet, — det tar sig ikke rigtig ud længere slig, som Tiden nu blaaser! Det ligner noget at vandre med Fædrenes Nathuer nedover Ørene, — saadan en Dødningebørs ... Ja! — saa har da tre fire af os besluttet at hive de gamle fedtede Femkort og begynde Spillet helt af nyt. Jeg for Eksempel anlægger nu for egen Regning en Chokoladefabrik og sammen med John Berg en ditto for Bruslimonade og den Slags ... Og," — forlød det hemmelighedsfuldt, — „saa har vi, jeg og et Par andre, vore Garn ude efter Skoglapper opover Bygden til et paatænkt Sliberi af Træmasse, der skal gaa paa Aktier. Saa Du ser, vi sætter ordentlig Damp paa, — Elektricitet, vilde jeg sige."

„Men, hvor Pokker faar I Penge fra?" — udbrød Faste.

„Pyh, — har man først noget at byde paa, gjøre med, — en værdifuld Idé, — saa kommer altid Pengene! — de flyder som Vand did, hvor de trænges, specielt nu i Tider som disse! ... Der maa Foretagender til for at producere de Renter, Kapitalen m a a ha, skal den ikke krepere ..."

Faste vandrede opover grebet af en underlig festlig Følelse ... Der var kommet Liv og Fart i Folk, — Arbeide og Penge ... Byen var paavei til at bli en af dem, som gik foran i Landet !—

Og hvad for Kræfter ligger der ikke bundne og knyttede paa et saadant gammelt Sted. Det er som Tømmerknuden, der stabler sig høiere og høiere op og kan bero bare paa en eneste Stok, som maa løses —

Men ... men, — det dukkede frem for ham, — hvad mente Fru Lüders vel med at spørge saa efter

Sølvi? — hun var da ikke af de syge eller skrøbelige!

Han fik det med ét paa sig, at han vilde gaa op og forhøre hos Moderen. — — — —

Derhjemme stansede han paa Gaardsrummet og hilste paa Ditlef, som under megen Anstrengelse og hidsig Iver var optaget af at faa en strammet Klædessnor til at brumme. Han tog den mellem Tænderne og kneppede til begge Sider, som han vilde faa Tonen til at stemme inde i Hjernen. Af og til slap han igjen Snoren og udstødte et „Bum, — Bum" ... som den regulerende Kammertone ...

— „Kirsebærtræet, Mor!" sa Faste, som han traadte ind, — „det plyndrer de da lige godt, enten jeg er med eller ei. Det ser saamæn nok saa ribbet ud."

Faste havde ikke været hjemme paa flere Dage, holdt fortiden Kontor og bode nede i Byen.

„Agnete og hendes Veninder ja," — antydede Fru Forland.

Faste saa sig om med et eget granskende Blik: —

„Kirsten Torp og Hanna Brinkmann og Bera og Dina Breder? — de gamle vel ...?"

„Nei, Bera! — jeg har ikke set hende paa længe — Du véd jo, Faste ..."

„Aa, hun er en umyg, firkantet steil Natur, er hun! — Blir hun uenig med m i g, saa gjælder det hele vor Familie, — saa ikke alene Adjø Sølvi, og Adjø Agnete; men saa besøger hun ikke engang Dig mere, Mor! — Jeg tørnede mod hende idag igjen paa Gaden, det er som mod en Stolpe, man kunde kjøre Vognhjulet af paa ... Bare mene som hun ja, saa blir hun deilig nok! Hun begriber rentud sagt ikke et andet Menneske."

„Hun er saa ægte og dyb, Du," — yttrede Fru Forland stilfærdig, — „saa enkel og klar, Faste!"

„Ja, og jeg er desværre saa mangfoldig. Derfor aarkede vi hellerikke længere sammen."

„Hun er stadig inde og ser til Sølvi, Du —"

„Ja, det er sandt, — Sølvi, Sølvi? — Hvad er det med hende?"

„Kjære Faste, Du véd da —"

„Véd? — hvad —?"

„At hun skal ha en liden."

„Sølvi? — Nei det har jeg da aldrig —"

„Hendes Figur har jo alt længe vist det," — antydede Fru Forland.

„Nei, — det har jeg saamæn ikke set — Saa Du? ... hun skal ha en liden. — Hvad! — Familien virkelig skyde en Knop ind i næste Generation. — Snurrigt — en Efterfølger ... Nok saa rart, Mor! ... Har egentlig aldrig faldt mig ind at tænke paa den Kant," — lød det, som han paa vanlig Vis begyndte at smaaplystre og drive ind og ud af Dørene ...

— „Saadan at se sig selv paa ny? ... Det maa jo være en Slags Glæde i det, — høre sig selv lalle igjen og begynde at snakke og sige i al Barneenfoldighed saa kloge slaaende Ting, som én aldrig kan præstere siden, naar éns Hjerne og Natur er udskjæmt og fordummet ... Saadant varer til én blir fire, fem Aar, ja ...

Men vil én saa ha op igjen Pryglene og Lektierne og alle sine Nødløgne og — al sin egen Bitterhed og Krænkelse og sit voksne Had, naar Verden paa det Sprog, Barnet saa tendert forstaar, lader Dig begribe, at Du er bare en høist overflødig og generende Lump ..."

... Eller sæt, der resulterede saadan én som Ditlef! — fortsattes Tankerne oppe paa hans gamle Værelse. — Vilde min Far sat ham i Verden? ...

— Det vil sige, Kjærlighedens Eventyr kan resultere i en Prins som i en Stodder. Det kan gaa ret, og det kan gaa feil i denne Verden ... Kommer

an paa Seierssælheden ... Men en Mand vil ha den Prins, som skal arve Riget og fortsætte ...

Og sin Dronning ogsaa —

Pokker til Menneske! — Han slog i Bordet mellem Papirerne og fo'r nedover Trappen, stak blot Hodet ind af Døren til Moderen: —

„Jeg agter mig nu ned til Doktorens! ... vil se til Sølvi ... Risikerer da vel ikke at træffe nogen Bera der." — —

VIII.

Faste saa pludselig Laura Groth komme om Hjørnet og forsvinde inde i Papirbutiken; han vidste, hun var kommet tilbys igjen og blev mere og mere distræt, medens John Berg af Firmaet Berg & Søn under deres Gang opad Havnegaden snakkede og udviklede og berettede i fuld Begeistring.

... „Det er blet rentud som de leger bytte Sæde [illegible]de i Strandgaden ... Bare i denne Uge er syv, ni og tre og tyve gaat over paa andre Hænder, og [illegible] Nummer to med Tomten ned til Forstranden [illegible] Striden mellem Anders Beck og Grosserer Müller ... Tænk Dig, Faste, den smalle Sumpmyr-Stumpen med Bakken midt i fyldt af Hestehov og Løvetand, og det gamle tandløse Gjerdet om, som Vaskekonerne dernede udstafferede med Vasken, [illegible] vilde ikke budt Penge for det! — Og nu [illegible] op [illegible] fire tusind ... Jo Du, man skal ikke nægte for, at Tilstanden er adskillig forandret! — Ja, mellem os, Faste, jeg kan jo gjerne sige det, eftersom jeg har Tilbudet faat, — jeg spekulerer [illegible] saen ogsaa, Du! — [illegible]lyst dernede ved Bugten ... Omgjort og udbygget til en vakker Villa, vil

Stedet kunne paaregnes udleiet for Somrene til nogen af de mere formuende Badegjæster, saa sikkert, som Amen i Kirken! Det stod i tyve tusind Kroner, Du, og jeg har budt atten ... Afgjøres imorgen —"

„Naa ja, saa har Du jo endnu lidt Betænkningstid, John," — lød det adspredt hen i Luften fra Faste.

Det var anden Gang, de stansede udenfor Papirhandelen ...

Kjøbte Laura Groth noget? — Eller var det en Leiebibliotheksbog, hun søgte derinde ved Hylderne —

... „Og se nu, Faste, bare i denne Butiken her — straks store Speilruder," — demonstrerede John Berg. Han fandt ikke nogen Grund til at bli staaende og trak Faste videre ... „Nu tænker jeg, vi har tyve mindst af den Sort Vinduer i Byen, saa store, at en Bonde kan kjøre gjennem dem baade med Hest og Læs, — og gratis, — de er assureret. Naar jeg tænker paa, hvorledes éns stakkars Fædre maatte slide Du, for at tjene Skillingen og, hvor haard Veien var for dem til Fortjenesten, saa maa én bare undre sig over den Taage af Vankundighed og Uvidenhed om de simpleste Handelsprinciper, hvori de har levet! -- Jeg maa le, Du, — ikke længere siden end i Høst blev Gamlen ganske vildt forskrækket, da jeg fortalte ham, at jeg havde tegnet mig for ti Aktier i Cellulosen og fem i dit Badeanlæg. Han holdt paa rent at faa Slag! Men endnu rarere blev han at skue, da jeg fortalte ham, at jeg straks efter havde solgt Aktierne til høiere Kurs, og jeg saa la Differencen, 500 Kroner kontant, paa Pulten ... Hans Begreber kjæmpede tydeligvis med en Fornemmelse, som Pengene paa noget Vis maatte være stjaalne. — Gamle Tider og ny Tider, Du" —.

„Mærkeligt," — indrømmede Faste. — „Ja her

vil jeg sige Dig Farvel, John, — jeg skal opover igjen," — fulgte det saa raskt; han havde set Laura Groth komme ud fra Papirbutiken og hastede op Gaden:

„Ser man Dem da engang igjen her i Staden, kneisende Frøken!" — hilste han hende, — „jeg hørte forresten igaar, at De var kommet."

„Ja, deiligt, kan De tro at være her igjen," — lød det straalende, — „efterat ha gaat derhjemme hos Onkel og Tante i Smaastræv og Smaatanker, — skjænket The og skjænket Kaffe, skjærpet Kavringer, bagt Smaakager, hæklet Vinduspuder og pleiet og passet. — Der er et andet Liv her! — det skyder og spirer, som selve Vaaren laa i Luften."

„Hvad? — Romaner, Frøken Laura, — De?" — afbrød Faste, idet han trak en Bog halvt ud af hendes Muffe.

„Digternes første Fostre, Hr. Forland!" — raillerede hun.

„Jaja, Frøken Laura, hvor mangen én har ikke reddet sit Fantasiliv ind i Leiebibliotheket eller — ruineret det der. Naar Virkeligheden blir for tør og Fantasien for udsultet."

„Ja, men jeg er i ingen af de Tilfælde, haaber jeg."

„Nei, De har Deres Leiebibliothek i Dem selv, De. Jeg skimter det bestandig, idetsamme jeg træffer Dem. De gaar og er nogen. Hvem Pokker var det nu idag, som kunde staa slig paa Butiktrappen og skue vidt og fjernt udover, før De igjen gik i Dem selv og ganske simpelt skridtede ud paa Fortoget?"

„Kunde De ikke endnu galantere bruge Udtrykket — „langede ud" —" afviste hun med fortørnet Værdighed.

„Vil De tilstaa, hvem De saa gav ... Asta Kongemoder?" —

„Aa nei, et saa fromt og frugtbart og tække-

ligt Ansigt raader jeg ikke over. Mine Træk maa altid lidt paa sned og skjæve, skal der bli Karakter i dem."

„Sigrid Storraade da?"

„Mens hun dypper Kongen op i Baljen? — det kunde der ialfald være nogen Mening i. Men ellers vil jeg af alt sligt gammelt kjedsommeligt helst være Dronning Gunhilds Gespenst derude paa Mosen ... Men allerhelst Troldkjærringen, som roder og graver i Asken ... Kan De ikke gi' mig en saadan Rolle ogsaa at spille dernede paa Theatret?"

Faste studsede. Der dirrede, hvad han aldrig havde opdaget før hos hende, en underlig dyb Bitterhed i Stemmen, og Øinene klippede blanke ...

Det gik med ét op for ham, at hun paa Dybet kunde gaa og føle sig ulykkelig ved denne sin „Maske". Hendes i alle Træk saa udprægede Ansigt var kanske ikke ungpigeagtigt nok ...

Faste fik pludselig en Følelse af at ha for sig en Kvinde, som sørgede og var ulykkelig bag det leende lystige, hun var nødt til at opretholde for at hævde sin Plads i Verden. Her i Hverdagslivet, i det smaa — en Tragedie stor nok!

... „Men skal jeg endelig ud med, hvad der bragte mig til at stanse derude paa Trappen," — vedblev Laura, som ud af det samme Humør, — „saa var det hverken nogen Dronning Asta eller Sigrid Storraade; men Deres Badehotel, som jeg faldt i Staver over! — Det stikker Taarnet op i Luften dernede saa festlig i Vinterdagen. Jeg kom med ét til at huske for mig Bygningen saadan, som den stod første Gang jeg var deroppe, da der kun var nøgne Mure og Vindushuller, — saa saa tydelig for mig de to øverste defekte Fjæle i Trappen, som De halte mig over med sligt Sving ... Og saa Udsigten, der fængslede mig i et Trylleri, jeg ikke kunde komme fra, — før jeg mere og mere maatte hænge ved en saa rar egen Mandsstemme

bag mig, der suverænt snakkede og brød af, eftersom den behagede ... Der var en saa underlig Selvfølelse og stod en saadan Kraft og Vished af alt, hvad der lød, som alle Indvendinger bare blev til at blaase af! — Det var Deres Introduktion hos mig, Hr. Forland, — jeg havde aldrig set Dem før."

„Ja," — sa' Faste, — „nu snakker jeg igrunden med Dem hver Dag, Frøken Groth! — har en Rolle akkurat for Dem — ser Dem sige hver Replik ... Om tre, fire Uger samler vi Banden til Prøver ... De blir Hovedhjørnestenen, naturligvis."

„Aah, Hr. Forland! — dersom De vidste, hvor angst jeg blir."

„De? — med Deres prompte Evne, — angst?"

Hun rystede paa Hodet:

„Nei ikke for de andre — Publikum —; men," — kom det nølende, — „for Dem!"

„For mig?"

„Ret som det er, siger De noget om Stykket, som jeg aldrig har forstaat. Og saa tænker jeg, jeg maa være gruelig dum og blir skjælvende bange for, at De skal mærke, hvor ubetydelig jeg er."

„Dersom De vidste, Frøken Groth, hvordan jeg hører Dem skrige til den gjerrige de Datterord:

Kan Du ikke bevæges her, da er Du død i Hjertet, — et iskoldt Lig, som vandrer om!"

„Den Replik tar jeg med mig og øver ind!" — udbrast Laura. „Jeg føler mig nu ansat som den gjerriges Datter ... Det er saa det sittrer i mig, — jeg er med, jeg er med!" —

„Det sa' De daarligt. Stemmen tog det ikke fuldt ... Om igjen: Jeg er med ..."

„Jeg er med!" — udtalte hun enthusiastisk og svingede med Muffen.

„Tar De Del i Kanefarten imorgen Eftermiddag ud til Fredrikslund?" — forhørte hun lidt efter sagte.

„Mulig ... Jeg havde forresten ikke tænkt det eller indrettet mig paa det, — har ikke Tid til al denne Byens Selskabelighed" —

„Det gaar ud fra Konsul Ristings," — oplyste Laura, — „og man tar med Kaffe og koldt Aftensbord, — naturligvis Champagne tilslut ... Og Maaneskin hjemover ..."

„Og jeg kjører Dem!

... Saa kommer jeg! Saa kommer jeg!" — vinkede han tilbage i Fyr og Flamme og svingede Hatten.

... Pokker til Fruentimmer, den Laura Groth! som hun forstod ham og havde Synet aabent for alt hans ...

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

„Huf ja, — jeg er træt nu, Mor, af at dreie Møllen for Filisterne den ganske Dag," — udbrød Faste, som han kom hjem om Aftenen ... „Mægleren kjøber og sælger. Byen turer. Aktierne stiger. Det gaar som Kjæpper i Hjul det! ... Og nu kan jeg fortælle Dig, at Svoger Doktor ogsaa endelig har indset sin Fordel og lagt sine to tusind i Aktierne. Han behøver blot af spørge efter nu paa Lørdag nede hos Mægleren, saa har han alt tjent en vakker Klat uden at ha behøvet at doktorere for dem —

Men Du Mor, naar en som jeg omgaaes Mammon den ganske Dag og stopper sig med Gevinst og Fordel som en Pølse, saa lærer man ogsaa den Dæmon ordentlig at kjende ... Han er ganske mærkelig, Du! Man kan ikke bli træt af at studere ham i alle hans Bugter og Vridninger, — saa forskjellig som han fører Ordet hos de forskjellige ... Og det er det pudsig tragikomiske ved Historien, at det er Mammon, som tar Manden, istedetfor Manden Mammon. Sig saa om en saadan Gjerrigbuk af et Menneskevæsen ikke fortjener at bli let ihjel ...

Og mellem os, Mor, saa kan Du vel skjønne, at det ikke er for Forretningers Skyld, at din Søn Faste kommer her Klokken ni om Kvældene og ber om Lampen og morer sig med at skrive paa sin mig simpelthen den Fornøielse at faa sat den Djægamle Hybel til to, tre om Morgenen. Jeg under vel i Transparent. Han er saa nederdrægtig komisk, og jeg faar ikke Fred før jeg faar sat Lyset ordentlig paa Fyren, saadan i et lidet Skuespil for Sommertheatret dernede. Jeg har ham aldeles paa Fingrene i Snak og Gebærder ... Rigmanden, Pengeskraberen, hvis Familie er idyllisk opalet i den fineste Drivhusluft af ædle Fornemmelser, medens han selv er Byens første moralske Autoritet ...

Hemmeligheden er blot, at han har sin Formue anlagt udenlands i et Aktieselskab for giftige Tapeter. Og, medens Familien gaar i Spidsen for Stiftelser, Velgjørenhedsselskaber, Bazarer og gir det gode Eksempel, ligger der for Fatters Regning tusinde Stakkarer rundt om i Verden og lider af Arsenikforgiftning fra Væggene ... Ja, jeg kan saamæn la ham ha Part i et ditto for forfalsket Vin ogsaa. — Og saa — lad en saaledes opdraget, moralsk forfinet, Søn pludselig opdage Sammenhængen og staa foran at vrage den skammelig erhvervede Formue og gjøre sig selv og hele den luksuriøst vante Familie fattige og hjælpeløse — og alle Konsekventserne deraf ...

Det kan bli voldsomme, gribende Effekter ..."

De afbrødes af en stærk klingrende Lyd af Dombjelder, der pludselig tystnede udenfor Trappen. Og ind kom Agnete, kjørt hjem fra Selskabet hos Lüders i Konsulens egen Bredslæde ...

„Det var svært heldigt, at jeg fik den graa Silkekjolen færdig, Mor, for sandelig, der var Toiletter! Det nytter saamæn ikke at vise sig mange Gange i den samme Kjole nu længere ... De unge

Fruer Lauritzen og Mo med ægte Blonder og Kniplinger ..."

„Slig nyslagen Rigdom, Du, som straks skal ud og vise sig," — yttrede Fru Forland.

„Og saadant et Bord! — Mor ... Vinene gik jo over min Forstand. Men Grønsager og Asparges og Frugter fra Algier i lange Baner! Jeg blev tat tilbords af Kaptein Døscher ..."

„Ja Godnat, Godnat!" — raabte Faste og fo'r op ad Trappen.

... „Og alle de Hilsener, jeg skulde bringe Dig, Mor! ... Du faar Blomster fra Lüders's Drivhus imorgen med en Sending af et eller andet delikat fra Desserten ... Mina kommer selv med det; jeg tror nok, hun vilde git lidt til, at Faste da var hjemme; der er jo blet sligt Kammeratskab mellem dem paa det sidste. — Men Faste er rar Du, med det, at han holder sig ligesom altid for høit op i Luften for dem; det er som de aldrig faar rigtig Tag i ham; de staar igjen bare med en interessant Idé i Haanden ... Faste ser aldrig andet end det, han tænker paa, — svarer heller ikke paa andet."

„Nei, han er helst oppe i Luften," — lo Fru Forland.

„Og fra baade Lüders og Ristings skulde jeg byde Dig Bredslæde, Mor, Du maatte kjøre ud nu i det deilige Føre."

„Jeg véd jo, det er for min Søns Skyld altsammen; men det gjør alligevel saa godt, Du," yttrede Fru Forland.

... „Og saa endte det med, at Kaptein Døscher og jeg spiste Filippine," — lød det smilende fra Agnete. „Han kommer overalt nu, hvor jeg blir buden, og vi snakker sammen og stemmer saa godt ..."

IX.

Saa var da den Tid kommet i Vaaren, da Badehotellets Indvielsesfest stod for Døren.

Hotellet prangede næsten fiks og færdigt. Indover Gangene baade nedenunder og ovenpaa hang alt allehaande Reklamer for Europas store Bade- og Kurortsteder. I vældige Billeder og Illustrationer figurerede Wiesbaden og Vichy, Ems og Karlsbad, Aix-les-Bains og Schweitzer Luftkursteder med snehvide Alpetinder svimlende oppe i Luften, Nizza og Monte-Carlo i hvid Kalkfarve med blændende lyseblaat Hav og endnu stærkere blaa Himmel. Reklameplakaterne var udvekslede med Badets egne ikke mindre Opmærksomheden fangende, — Midnatssolen i Brand.

Man var overalt i travlt Arbeide.

Doktorboligens lille hyggelige Havegjærde skinnede alt frem. Og langs hele Forstranden, som Waggesen paa Wold havde opkjøbt, var Entreprenører og Spekulanter i fuld Gang med at ombygge Bonde- og Skipperhuse til Villaer med Brygger og Adkomst til Sjøen.

Der snedkereredes paa Pavilloner og Smaahuse til Badevogne paa Hjul, sloges op Skur for Seilbaade, der skulde ligge og vugge som Svaner foran Baadhavnen.

Og henne i Lunden lød Hammerslagene tæt i tæt fra Sommertheatret, der alt var under Tag.

I Parkanlægget, der tildels var beplantet med Træer om Høsten, dannedes der Anlæg og Veie og arrangeredes allehaande Plæner og Blomsterbed.

Tanken paa Badets første Sæson gryede og satte Fart i det hele. —

— — Det var Foraarsveir med skinnende nysprungen Løvetand og Sus af rindende Vand rundt om ...

Fru Sølvi gik og skjøv Barnevognen foran sig

inde i Lunden; — Tankerne optagne af Morgendagen og Indvielsesfesten i Badehotellet ... Falkenberg hadede Bordtaler, — disse al Hygge dræbende privilegerede Kjedsommeligheder, paastod han. Men ved denne Anledning maatte han jo som Badets første Læge overtage sin Part af Repræsentationen. Saadan Høitidelighed laa saa lidt for ham, og hun havde de sidste Dage prøvet at stikke i ham en og anden smuk og passende Glose.

„Det var Frøken Groth, Du fulgte ud fra Theaterpavillonen Faste, — ikke sandt?" — spurgte hun pludselig, da Broderen svingede hen til hende.

Faste nikkede: — „Hun var der for at prøve Akustiken fra Scenen. Det er Modulationerne, forstaar Du, som det gjælder om ikke at faa opslugt."

„At Du kan tænke paa sligt nu, Faste, naar Du har Badehotellet og hele Festen paa Dig!"

„Tingen er netop at komme væk fra det hele med Tankerne ... Jeg har Momenterne til Festtalen; men det gjælder om ikke at ta Farven og Kraften væk ved at gaa og holde den for sig selv. Jeg maa stole paa Inspirationen i Øieblikket ... Laura Groth, Du ... Hun har sin store Stemme, — en enkelt Orgelpibe. Men bøie den! — det er ikke hendes stærke Side. Dersom Du vidste, hvorledes jeg slider med at faa indsat nogle Mellempiber! Jeg skulde git noget til for lidt af Mors, — eller for Eksempel Bera Gyllings vekslende Udtryk ... Saadan fuldfølt sagt, hvad er ikke det, imod paa Tryk! Der kommer et Menneske med bankende Blod og varm Aande ind til Dig ...

Og Du har været indom Huset Jers, naturligvis? Det gaar raskt med Indredningen. Falkenbergs Modtagelsesværelser skal ialfald bli færdige betids, — og med mørkegrønne Tapeter, som Du vil ha ...

Rart saadan at ha et Barn, Du Sølvi!" — vedblev han og tog det grønne Slør tilside og klappede

:tet vart med opmærksom Interesse ... „Saadan
:e nyslaat fra Naturens• Haand ... Forresten,
ı, han styrer bare ét Øie ad Gangen, det andet
jeler svært mistænkeligt til Verden."

„Uf Faste, jeg liker ikke, at Du saadan staar
: ser og gransker over Gutten, som han var et
sekt," — udbrød Sølvi og trak Sløret til.

„Pen, vakker, kraftig liden Fyr, Du ... Jeg
aar bare og tænker paa, at jeg altsaa er Onkel
Og kan bli Onkel til flere ogsaa ... Saadan en
ıkel, som eier en Høne, der lægger Guldæg ...
en bare ikke selv har nogen at gi dem til."

„Gift Dig! ..."

„For at leve i komplet Misforstaaelse med et
enneske hele Dagen og Natten med? ... Eller og-
a med et Hunmenneske, som slet ikke forstaar
ig? Det blev der vistnok ingen Krig af; men
ıdsynlig en velment god Bifsteg og kanske lidt
øilæsning ...

Jeg forstaar forresten, hvem Du sigter til, Sølvi!
naar Du kommer med Gifting. Men er der nogen
ıkke, jeg nu har Lyst til at faa bøiet og knækket,
a er det Frøkèn Bera Gyllings med al hendes høit-
ıarne, kald det Idealitet, jeg kalder det den rene
ıyggelige Overspændthed! — Jeg kunde ligesaa
ıdt gifte mig med en skarpsleben Kniv! Og det
.mme tænker hun, — kun, at hun ikke gjør mig
ın Ære at anse mig for nogetsomhelst skarpslebet;
en høist for en grov og plump forhakket Kjød-
, som altid rammer Væggen. Men jeg glæder
ıg til Morgendagen, — ha hende siddende ved
ordet i Hotellets store Sal! — Gyllings kan ikke
ılade at komme ... Jeg nyder at se hende med
endes egen By festlig rundt om sig; — hun og
ebslager Tryggesen, de sidste Mohikanere fra den
le Sneverhed ... Den Verden, hun ikke har trot
aa, ruller nu over hendes stolte Nakke! ...

Se saa! — naar man taler om en vis Mand,"

Storstad betød, ikke blot i Skikkelse af Speilruder og Huse og Promenader for en elegant Verden og det rullende Guld; men i stigende Selvfølelse og det vidtskuende Syn, som lod dem gribe altid fastere og sikkrere om det Mærke, som indmeldte dem blandt Kulturens Fanebærere i Verden ...

Hans Øie gled distræt over et Par vældige Blomsterbuketter, der bragtes ned til Morgendagens Festbord, og han var just ved det Punkt i Talen, hvori han brændte dem ind, hvad det vilde sige at være kommet indenfor Europas Gjærde, da han mødte Mægleren.

... „Er akkurat paavei til Dem, Forland. — Pokker saa uheldig ogsaa," — han spyttede og spyttede Fliser af Cigaren, — „netop lige Dagen før Festen, saa man, saa at sige, har Kniven paa Struben ... Jeg maa tilstaa, det første, som fløi mig gjennem Hodet, var Badeanstaltens Interesse. Man er jo forsaavidt Patriot, ja ... Nei, nei, ikke op ad Gaden, De, vi møder blot Mennesker, som forstyrrer os!" — Han bøiede af, og de gik nedover mod Mæglerens Kontor ...

„Det spø—ger — for Firmaet Herman Wiik & Komp.," — hviskede Mægleren hemmelighedsfuldt. „Ulykken vil, at der skal være en øieblikkelig forbigaaende Pengeknaphed inde i Hovedstaden. Naturligvis har Wiik & Komp., som alle de andre unge Firmaer her, optat Laan paa de Aktier, de har spekuleret i, — det dreier sig her om et Beløb paa 11,000 Kroner ... Det fatale er, at det er anden Gang, Firmaet har forsømt at dække sine Afdrag, saa nu faar de pludselig en Skrivelse fra Banken, hvori meldes, at de for Laanet deponerede forfaldne Veksler uvægerlig vil bli protesterede og hele Summen indkrævet. Og under forskjellige Krav ogsaa fra andre Kanter, og saadan som Stillingen nu er, blir Firmaet nødt til at indstille sine Betalinger."

„Men her er da vel nogen, som vil kjøbe de guldgode Papirer," — mente Faste.

„Udbyde dem — i Nødstilstand her? — mens Bankens Vægring lugter ferskt af dem?" — Mæglerens blygraa Øine søgte Fastes med et vist høitideligt Udtryk. — „Om jeg nu slap ud denne Efterretning om Firmaet Herman Wiik ... Jeg spør Dem bare, — hvad for Ansigter, mener De, der vilde aabenbare sig ved Festbordet imorgen? — Hvad tror De Folk vilde sige, om de hørte, at Aktierne i Badeanstalten betviltes af Banken ... Nei, nei, rør ikke ved Grunden," — lød det hovedrystende.

Faste havde i et Lynglimt overskuet Situationen. Han stirrede paa Mægleren, som stod og tyggede paa Neglene.

„Men Aktierne er jo Guld, Mægler," — udbrast han, — „Guld!"

„Ja—a; — men blot ikke til at udbydes akkurat nu, der skal være en Pengeknaphed."

„Nuvel; men saa om nogle Dage da, — i næste Uge?"

„Hm, — nogle Dage — næste Uge, — det er ikke imorgen det."

„Ne—i, — ne—i, det er ikke imorgen ..." Faste følte det lidt svimmelt, — som om han stod med et udtørret Festglas i Haanden.

„Man kunde jo opsætte Indvielsesfesten, til den lille Krise var over," — anslog Mægleren med et snart Blik paa ham.

„Opsætte!" ... Faste ligesom saa sig selv sætte Festglasset helt bort ... Opsætte Festen! ... Herman Wiiks Butiksvinduer med Slaaer for imorgentidlig stod med ét tydelig for ham ...

Nei! — sang det i ham, — stanses, stoppes maatte dette ... Situationen m a a t t e reddes!

„Nei, jeg indrømmer, det vilde ikke ta sig ud," — sa Mægleren. „Og Herman Wiiks Konkurs med

tilhørende Graad og Tænders Gnidsel maatte vi jo ligefuldt døie."

De stod begge og stirrede hen i den bedrøvelige Udsigt.

„Det er jo egentlig latterligt dette, — en ren Komedie, — at det hele skal staa paa nogle faa Dages Pengeknaphed!" — udbrød Faste.

„Den kan for den Sags Skyld gjerne være over imorgen ..." supplerede Mægleren.

De faldt igjen hen i hver sit ...

„Men sig mig," — udbrød Mægleren pludselig fortrolig, som der fo'r en Idé i ham. „De har jo Penge at disponere, Forland!"

... „Dem, som Badebestyrelsen har anvist mig til Leverancer? — Umuligt!" — Faste afviste det uvilkaarlig studsende.

„For de Par Dage, til vi kan faa Aktierne anbragt ... Det var en Udvei," — yttrede Mægleren eftertænksomt.

„For et Par Dage ... For et Par Dage ... Men alligevel, De ... Pokker ogsaa ... Pokker ogsaa" — lød det raadvildt ...

„Og De kunde skaffe mig ud af det om nogle Dage?" — vedblev Faste at fundere, medens han i korte Skridt drev frem og tilbage ... „Aktierne er jo Guld —

Nei, jeg kan ikke indse, at der kan være nogen Risiko, — de er jo Guld," — gjentog og gjentog han.

„Ja, det blir jo bare Penge for Penge," — bekræftede Mægleren hen for sig som i Tanker, — „forhaabentlig allerede ordnet iovermorgen eller paa Lørdag. Et Slags Arrangement er jo næsten som en Nødvendighed nu, lige under Festen ... Og, som De siger, uden al Risiko, — bare en Proformasag" —

„Foran det overordentlige Tilfælde faar man handle som Chef og ikke som en Lus!" — fo'r Faste

op ... „Tror man paa Foretagendet, saa tror man ogsaa paa Aktierne! — Man faar ikke være veg i Ryggen! ...

Saa gaar vi straks ind og ordner Affæren, Mægler! og De faar mit Cheque!" — lød det resolut.

„Udbyder Aktierne, straks de er indløste og god Vare," — henkastede Mægleren. — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Jo—o, Jo—o, det var Bera, som nu ved Femtiden gik op Kirkeristen og hjemover! ...

Faste grebes af en pludselig Trang til at se og tale med hende, — løbe ind som i et lidet Havblik midt i de skillende Misforstaaelser ...

Hun saa sig ikke om; men gik raskt.

„Du Bera! — Jeg vilde ønske, det var med din gode Vilje, Du kom paa Festen imorgen."

„Ja, kunde jeg saavist slippe ..."

„Mærkeligt, hvor lidt Fruentimmer kan skjelne mellem Person og Sag. Straks, de misliker Personen, misliker de ogsaa Sagen, — det gaar over ét det!"

„Jeg har da ikke noget imod Badeanstalten jeg, Faste."

„Hvad? — ikke imod Badeforetagendet? — Omforladelse, jeg maa blot sige, Du forbløffer mig. Jeg véd jo, Du lyver aldrig ... Men her i Tilfældet, saa — rigtignok maa jeg sige! — Du maa ha en daarlig Hukommelse. Eller, tør jeg spørge, hvad der har omvendt Dig ... Skulde det være Heldet —?" lød det infamt.

„Paa ingen Maade hverken har eller har jeg havt noget imod Badeforetagendet."

„Saa — hvad saa —?"

„Det, jeg har havt imod, er, at Du, — Du! skulde befatte Dig med det. Og jeg undrer mig endnu over, — begriber rentud ikke, — at et Fantasihode som dit skal kunne skabe reel Virkelig-

hed og bære en praktisk Sag, — ovenikjøbet i det store."

„Nei, nei, Bera, Du har aldrig begrebet, at Fantasi var en virkelig Evne. Sæt den paa en af disse Tørknaster af Forretningsmænd dernede, og han vil opdage en ny Verden, — bli rig! — Og forresten, Du taler om at bære! ... Det er ikke en Time siden, jeg ved et suverænt Greb, — som Foretagendets egentlige Chef og inspirerende Aand, resolut greiede hos Mægleren en uhyre vanskelig Knude. Jeg kan ikke sige Dig, hvad det var; — enhver Forholdene mindre voksen, eller en mindre praktisk Mand, vilde ha ligget i Sumpen, — — og Du da ogsaa sluppet det plagelige at sidde ved Festbordet imorgen og holde fornøiet Ansigt."

„Saa—aa, Du? — det var noget, Mægleren fik Dig til?" — forhørte hun pludselig ængstelig.

„Nei, som jeg selv fik mig til. Man maa undertiden kunne se ned i en Risiko uden at svimle."

„Saa det var Risiko — alligevel?" — sa hun langsomt.

„Ikke det Spor! — Sligt beror paa, hvor praktisk man styrer ... Skyv en Kjelke med Frygt og Tvil langsomt over en svag Is, og den plumper i. Men gjør det samme raskt, resolut, og Du er over uden at mærke Sprækken."

„Og Du har skjøvet din Kjelke saadan idag, Faste —?"

„Jeg tror ovenikjøbet, Mægleren maatte beundre det en Smule, Du! — Han er jo vant til bare stivbenede Gangere af Forretningsmænd, og saa med ét, ved Hjælp af lidt Fantasi, er Knuden løst!"

„Det gaar i mig, hvergang Du nævner Mægleren!" — udstødte hun.

„Jeg tror, Du har faat en fiks Idé, rent en Galskab med det Menneske, Bera!"

„Jeg siger Dig, Faste, det er ikke med min gode Vilje, jeg gaar til Festbordet imorgen. Jeg

kjender Dig saa godt, — der er noget ... Du havde ellers ikke skyndt Dig op ad Gaden for at snakke med mig ..."

X.

Faste sad oppe paa den lille Hybel hjemme, halv bagoverstrakt paa Stolen med Næven dybt begravet i Haaret. Naar han rørte sig, krølledes Kanterne af de skrevne Ark paa Bordet under hans Albue; men Pennen laa tør henne ved Blækhuset.

Han saa paa Uhret atter og atter ...

Pokker saa sent og trevent Minuterne kan gaa paa en saadan tom Formiddag. Endda godt, de ikke gaar baglængs! ...

Sidder her som en Fange ... Mor maa tro, jeg er blet komediegal, siden jeg kan rende fra alt dernede og sætte mig her til at skrive paa „Den gjerrige" —

Han trak Blækopsatsen hen til sig; men blev siddende og stirre og gruble, medens han af og til tog Uhret op ...

Endelig! — er man da sent nok ude til at undgaa sine behagelige Forretningsforbindelser — — —.

— Paa Veien nedover nikkede han i flygtig Hast til nogle Herrer af Byens yngre Firmaer, der syntes at ha valgt at vandre og spankulere i Strøget om Posthuset — vel for at faa ferskeste Efterretninger om Tiderne — —

— — „Naa?" — udbrød Faste nervøst, da Mægleren traadte ind paa sit Indrekontor, hvor han havde gaat og ventet paa ham.

„Vil De kanske, jeg skal skabe Penge?" — bed Mægleren i.

hed og bære en praktisk Sag, — ovenikjøbet i det store."

„Nei, nei, Bera, Du har aldrig begrebet, at Fantasi var en virkelig Evne. Sæt den paa en af disse Tørknaster af Forretningsmænd dernede, og han vil opdage en ny Verden, — bli rig! — Og forresten, Du taler om at bære! ... Det er ikke en Time siden, jeg ved et suverænt Greb, — som Foretagendets egentlige Chef og inspirerende Aand, resolut greiede hos Mægleren en uhyre vanskelig Knude. Jeg kan ikke sige Dig, hvad det var; — enhver Forholdene mindre voksen, eller en mindre praktisk Mand, vilde ha ligget i Sumpen, — — og Du da ogsaa sluppet det plagelige at sidde ved Festbordet imorgen og holde fornøiet Ansigt."

„Saa—aa, Du? — det var noget, Mægleren fik Dig til?" — forhørte hun pludselig ængstelig.

„Nei, som jeg selv fik mig til. Man maa undertiden kunne se ned i en Risiko uden at svimle."

„Saa det var Risiko — alligevel?" — sa hun langsomt.

„Ikke det Spor! — Sligt beror paa, hvor praktisk man styrer ... Skyv en Kjelke med Frygt og Tvil langsomt over en svag Is, og den plumper i. Men gjør det samme raskt, resolut, og Du er over uden at mærke Sprækken."

„Og Du har skjøvet din Kjelke saadan idag, Faste —?"

„Jeg tror ovenikjøbet, Mægleren maatte beundre det en Smule, Du! — Han er jo vant til bare stivbenede Gangere af Forretningsmænd, og saa med ét, ved Hjælp af lidt Fantasi, er Knuden løst!"

„Det gaar i mig, hvergang Du nævner Mægleren!" — udstødte hun.

„Jeg tror, Du har faat en fiks Idé, rent en Galskab med det Menneske, Bera!"

„Jeg siger Dig, Faste, det er ikke med min gode Vilje, jeg gaar til Festbordet imorgen. Jeg

kjender Dig saa godt, — der er noget ... Du havde ellers ikke skyndt Dig op ad Gaden for at snakke med mig ..."

X.

Faste sad oppe paa den lille Hybel hjemme, halv bagoverstrakt paa Stolen med Næven dybt begravet i Haaret. Naar han rørte sig, krølledes Kanterne af de skrevne Ark paa Bordet under hans Albue; men Pennen laa tør henne ved Blækhuset.

Han saa paa Uhret atter og atter ...

Pokker saa sent og trevent Minuterne kan gaa paa en saadan tom Formiddag. Endda godt, de ikke gaar baglængs! ...

Sidder her som en Fange ... Mor maa tro, jeg er blet komediegal, siden jeg kan rende fra alt dernede og sætte mig her til at skrive paa „Den gjerrige" —

Han trak Blækopsatsen hen til sig; men blev siddende og stirre og gruble, medens han af og til tog Uhret op ...

Endelig! — er man da sent nok ude til at undgaa sine behagelige Forretningsforbindelser — — —.

— Paa Veien nedover nikkede han i flygtig Hast til nogle Herrer af Byens yngre Firmaer, der syntes at ha valgt at vandre og spankulere i Strøget om Posthuset — vel for at faa ferskeste Efterretninger om Tiderne — —

— — „Naa?" — udbrød Faste nervøst, da Mægleren traadte ind paa sit Indrekontor, hvor han havde gaat og ventet paa ham.

„Vil De kanske, jeg skal skabe Penge?" — bed Mægleren i.

„Intet idag heller! ..."

Der opstod en uhyggelig trykket Pause. Mægleren følte Fastes Øine ligesom lede og speide sig igjennem: —

„Umuligt at sælge Aktier i nogetsomhelst, — endnu," — forsikrede han.

„Endnu, — endnu ..." lød det hæst ... „Hele Jorden ophørt at dreie sig, — stanset som et Uhr! ..."

„Se da ikke ud, som De ser Spøgelser bag mig," — udbrød Mægleren.

„Endnu! ... Jo, jeg kjender det. Det er nu fjorten Dage, jeg har faret Dem paa Døren i Vaande og Pine, og hele Døgnet ikke havt andet i min Tanke end Mægler Røed og de elleve tusind. De har danset om i mit Hode, — jeg tror, jeg blir gal!"

„Jeg skal erkjende, at jeg var en uheldig Veirprofet dengang. Der anede ingen den pludselige Obstruktion af Pengemarkedet, — en Strybning over hele Linien, ser De, — over den ganske Forretningsverden! Og en saadan tilfældig øieblikkelig Pengeknaphed kan man ikke vente, skal la sig kommandere paa Dagen. Alle er pint fortiden ... Vi maa være rimelige, Forland, og ikke forlange, at en selv alene skal være Undtagelsen ..."

„Godt nok, godt nok altsammen, — for alle andre," — brast Faste ud. „Men jeg maa ha Penge, jeg! — skal jeg ikke staa der som den, der har blanket Badeforetagendets Kasse for dens Midler og brugt Penge udover, hvad de var bevilget til. — At alle andre heller ikke kan faa solgt Aktier? — Nuvel, saa lar de det være, til de kan faa solgt dem, — det er ialfald legitimt. Men jeg! ... Faar jeg ikke de elleve tusind, saa —"

„Idag er vi kommet saa langt som til Fredag" — beregnede Mægleren, — „og paa Mandag eller Tirsdag ..."

„Javist, Mandag eller Tirsdag," — gjentog Faste tonløst.

„De tar det for seriøst, Forland. Naar Skyen er over, har vi Solen, og da er alle Ansigter glade," — mente Mægleren.

„Deres Ansigt! ... Jeg skulde ha Lyst til — —"

Faste lukkede Døren haardt efter sig ...

Han gik som den, der var optaget af Forretninger og nødig lod sig hefte af nogen, han kunde møde — —

... Maa ha Penge —! ... Ialfald de fem hundrede og fem og syvti Kroner, som indløb Krav paa til Regnskabsføreren igaar, — heldigvis saa sent, at man kunde undskylde sig med, at Banktiden var over ... Maa ha Penge ...

Hans Tanke vandrede fra Kontortrap til Kontortrap, medens han selv uvilkaarlig fjernede sig fra Forretningsstrøget ...

... Han var inde hos John Berg — hørte sin egen Røst yderst freidigt spørge, om han ikke tilfældigvis skulde kunne hjælpe ham for fire, fem, — nei, tre fire — hm, nei — to tre Dage bare, med to, tre tusind Kroner ... Nei —to, — to tusind ... Eller bare femten hundrede, — han var i en svinagtig Forlegenhed for Pengene akkurat disse Par Dage. — Eller bare tusind, — han skulde gjerne faa en Aktie deponeret for det ...

Nei, nei, gik ikke an at byde Aktier ud naturligvis. — Og hvorfor skulde han være i Forlegenhed? ... Berg maatte jo vide, at, var der nogen, som burde ha Penge i Kassen, saa var det ham. Berg var selv i Bestyrelsen, som havde bevilget ...

— Op til unge Böckmann? ... ledte hans Tanker videre ... Hør nu, Johan, kan Du hjælpe mig med to tusind til imorgen eller saa, — prompte igjen, Far! Jeg vender mig til en gammel Kammerat fra fordums Tider. Du er den eneste af den Sort ja, — de andre er jo lidt af ny Dato, ser Du

... Jeg kan gjerne betro Dig, jeg har disponeret nogle Udbetalinger lidt dumt, — er i Knibe for Øieblikket ... Hjælper mig ellers kanske med tolv—femten hundrede, Du —

Saa kjedeligt, at jeg ikke akkurat nu kan. — Et saadan lidet Fillebeløb! ... Samler nemlig paa Kontanter alt det, jeg kan, til en Veksel paa Mandag ... Men Du behøver jo bare at trække paa din Onkel Joel, Faste. Jeg véd nok, Du faar Grin af Gamlen; men — det er ikke alle, som er saa lykkelige at disponere en rig Onkel ...

Ja, forresten, — havde han været her nu? — — Jeg tror, jeg var marcheret lige paa ham ... pegt paa, hvad vi har gjort Byen til og simpelthen forlangt, at han skulde rykke ud med Pengene — kjøbe af mig de Aktierne! ... Han er en Storkar igrunden ...

Til Midsommer ja, — det er ikke nu det! ... Men forunderlig skal det slaa ham, alt dette ny — som et helt Eventyr — —

Eller, — Faste stansede, — driste paa og kjøre lige ud til Wold, til Waggesen! — vi er blet saa udmærket gode Venner paa det sidste, — bekjende Dumheden og be ham greit og helt ud om elleve tusind paa Aktierne! — Det var saamæn en Idé, som jeg kunde like. — Ialfald forstrække mig med Halvparten, — de seks tusind ...

Og saa ligge i den Mands Lomme med engang! Det var at overgive hele Fæstningen det.

Uf ja, Doktorens ... Tømme deres lille Sparebøsse ... Lad det være aldrig saa sikkert som Guld, saa er det svine — væmmeligt ... Den Satans Mægleren ...

Han tog resolut Veien op Lindealléen til Hospitalsgaden, hvor Doktor Falkenberg bode.

Skridtene blev lidt efter lidt langsommere, og af og til blev han staaende og konferere med sit Uhr ...

Midt i Modtagelsestimen, [illegible], hans [illegible]. Fik holde sig i Albuen saalænge.

Pludselig gren han saa igjen hastig til Døren uden at se paa den.

„Faar sætte Davids Jordne Hjerte i Bevægelse fra hans Reverend," — mumlede han. „Er der nogen som har knap Tid, saa er det vel mig!"

I den indre Trappe foran Doktorens Entrédør stansede han. Der la sig som noget tungt Bly i Fødderne, — noget ækelt afskyeligt.

Akkurat her ved Gelænderet stod han ogsaa i Lørdags, da Sølvi kom ud, og han pludselig begyndte at snakke om Barnet, og hvordan de vilde ha det nede i Doktorboligen.

Nei, nei, man fik gaa paa. Det nyttede ikke længere at rende undaf — uden Penge.

Han ringede mandig fast paa — og nok en gang —

Sølvi aabnede Entrédøren med en vis Forskrækkelse ...

„Har Hast Du! Maa faa tale med din Mand, — og med Dig ogsaa," — klang hans Røst frejdigt, medens Sølvi gik foran ham ind i Doktorens Modtagelsesværelse.

„Har Du det saa, Svoger Doktor, at Du kan laane mig en fem, seks hundrede Kroner paa nogle Dage, — prompte tilbage!" — lød det som hulrustet af Hast ... „Maa ha dem straks idag, ser Du. Havde jeg Tid, var det ingen Sag da! — en Murerregning for tidlig anvist til Udbetaling. Og Du forstaar nok, at i min Stilling er der ét, der ikke gaar an, og det er, at rende Kreti og Pleti paa Dørene og laane. Jeg maa staa med Pengene i Næven, jeg — paa Pletten!"

Doktoren skjød Brillerne op i Panden og ned igjen.

Nu begyndte han at pudse dem, medens hans lange smidige Fingre [illegible]

„Du véd nok, at alt det, jeg havde lagt mig op som Ungkar, er strøget med. Det var jo Meningen at skaffe os Møblement og andet Udstyr mere passende end mit gamle. Men Hensynet til at ha en økonomisk Hanke med i Badeanstalten var overveiende, saa det, jeg havde, gik til de to Aktier, som egentlig var én formeget. Og siden har vi da, Sølvi og jeg, tat os for at spare, saa vi kunde rykke ind i Doktorboligen dernede nogenlunde skikkeligt monteret."

„Prompte, — prompte tilbage, Svoger!" — erklærede Faste.

„Og Du maa ha dem?" — Doktoren vekslede et Blik med sin Hustru.

„Absolut nødvendig — for nogle Dage."

„Knuden er," — sa Doktoren lidt forsagt, — „at Møblerne skal betales straks, de kommer. Saa jeg maatte ha dem tilbage aldeles sikkert inden fjorten Dage."

„Aa nei, nei, — snak da ikke, som om jeg bad om et helt Laan," — udbrød Faste. „Pengene har I igjen straks i næste Uge." Han følte deres begges Forstemthed bag Velvillien.

„Jeg vilde blot sætte Dig ind i Forholdet, hvordan vi har det," — forklarede Doktoren, — „saa behøver Du jo hellerikke ufornødent at forhaste Dig i utide. Ellers ingen større Fornøielse for Sølvi og mig end, om vi kunde være Dig tilhjælp med vor lille Draabe i en snæver Vending ..."

Han trak Pultskuffen ud og begyndte at tælle op af en Lommebog Penge, som Sølvi efterhaanden ordnede og la hen i Hobe for hvert hundrede ...

„Undskyld alt det meget i smaat, — skrabet sammen, ser Du, for Recepter og sligt, som falder kontant ... Fem hundrede havde vi jo, Sølvi, — og der er det sjette — saavidt ... Her er femten Kroner igjen ..."

„I faar ikke ta det for haardt, at Jers Rigdom flytter Plads for nogle Dage," — spøgte Faste.

„Ja, det er jo ikke akkurat det samme, enten vi har vor lille Kapital hyggelig i Pultskuffen eller farende om i Lommerne dernede," — bemærkede Sølvi. „Men de er Dig undt, Faste!"

Faste holdt paa at svare: Jeg tog ligesaa gjerne i Gløder; men betænkte sig og samlede Pengene sammen ... „Alt bra med Gutten vel? Faar ned i Forretningen igjen jeg ...

Men Tak, — Tak, skal I begge to ha," — lød det i Døren ...

Faste kjendte sig som stegt paa den ene Side og lettet paa den anden. Her var nu for Øieblikket som en liden Fred. Og, som han gik nedover Alléen og rettede sig og saa op i Trækronerne og pustede ud, kunde han ikke fornægte, at Stillingen var blet noget hulter tilbulter i den sidste Tid. Han havde faret som et stadigt Uroshjul nu i fjorten Dage! ...

Han hilste paa Konsul Morland, som paa sin engelsk tog sit Formiddagsridt, og saa Wulffs Kjøkkenvogn komme i Tverveien.

Den stansede og satte en Dame af, som viste sig at være Frøken Laura Groth.

„Jeg saa Dem deroppe, Forland! — og maatte stige af for at hilse paa Dem ... Jeg skulde ellers git noget til for at vide, hvad De ruger ud, medens De saadan vandrer alene i Byens Allé. Jeg fik en saa underlig Følelse af den ensomme, der til ingen betror sine Planer!"

Det klang lidt høistemt, og Faste smilte ...

Jo, hun skulde vidst, at det var nøgterne fem hundrede og fem og syvti Kroner, han havde ruget ud der! ...

„Jeg har jo ikke set Dem, siden hin Høitidens Dag i Badehotellet eller faat takket Dem for Talen," – vedblev Laura overstrømmende, — „der hviler

endnu som et Festens Skjær over Byen af den. Jeg har hele Tiden set det løftede egne Hode med de brændende Øine og det mægtige Udtryk. De stod for mit Syn som den stærke Fører, hvis Fakkel tænder og lyser. Jeg glemmer ikke Ansigterne nedover det lange blomstersmykkede Bord. De straalte, som de saa i en Rus ind i den Fremtidens Storby, som De saa gribende sandt sa', at saagodtsom hver eneste af dem havde været med at tømre paa ... Jeg saa dem, som ikke kunde faa frem Hurraraabene for Graad! ..."

Faste tænkte paa, hvorledes han havde stirret paa Bera, som sad der bleg med Øinene i Fanget; men reiste sig med Glasset, som de andre.

„Og saa mange vakkre Ord, der siden blev sagt! — Det var som Stenene den Dag kunde tale ... Og da De saa løftede Glasset og drak for gamle tykke Waggesen, — som ikke havde holdt Tale mere end én Gang i sit Liv og da bare sagt de for hele Badet bærende Ord: „Jeg gaar med!" — da brød Lystigheden ordentlig løs, og Waggesen stod der og slog med Lufferne, som en opreist Sælhund, medens alle omringede ham og klinkede med ham ...

Men Toppen var rigtignok Konsul Klüwers herlige Skaal for Byens geniale Arkitekt, hvis skabende Aand havde s a m l e t alle Tømmermændene og blæst Liv i hele Værket! — Da saa Sangforeningen satte i, saa det brusede gjennem Salen og siden bar Dem paa Guldstol, saa kan De tro, det svimlede for mig ... Jeg er ikke vant til denslags store Øieblikke jeg, uden i Komedien. — Det blir for mig et af Minderne for Livet," — brød det pludselig graadkvalt frem ... „Jeg kan ikke for, at jeg har maattet udøse mig, — jeg synes, jeg ogsaa har ligesom min Part i Dem."

„Paa d e n Vis, Laura Groth! — er man med at bære Sagen. Der skal Humør og Tro og lidt

Storhed til ogsaa, — skal man ikke dumpe ned i hver Grøft af Tvil ...

Men paa Gjensyn, paa Gjensyn!" — afbrød han. — —

— Lidt Attitude, — men ægte Malm i Følelsen, — gik det i ham ... Ikke Beras glassikkre Umulighed ... Om hun havde set mig nu i disse fjorten Dage løbe uafladelig, som et Ekorn i et Trappebur! ...

Han lagde Veien over Bryggerne; det var saa sin Sag at komme for tidlig paa Kontoret og kanske møde nye Krav.

Ved Bryggespolen laa en Lystbaad med Seilet halv heist og Fæstet endnu belagt. Konsul Risting skulde ud paa sin vanlige Vaartur og skyde Alker og sad og pakkede og stuvede forskjellige Sager ind i Rummene.

Det fo'r gjennem Faste, at her kunde frembyde sig en Mulighed ... Risting var beslaat nok ...

„Ud at skyde Alker, Konsul!" — hilste han.

„Javel, før en blir for gammel; man véd ikke, hvor mange Vaarer, man —"

„Skulde ha Pokkers Lyst til at gjøre det samme, jeg ogsaa, — og set mig om paa Lodsskjærene, om der kunde være noget Udflugtssted for Badegjæster."

„Ja, kom med mig, Forland! — Her er baade Spegekjød og Hermetik og Øl og Kaffe og Portvin i al Overflødighed ... Jomfru Haabøl har proviantеret mig, som det skulde gaa til Holland."

„Den, som bare havde Tid, Konsul! ... Maa desværre op til Mægleren i Eftermiddag og se at faa afsat ti, elleve Aktier i Badet."

„Kjedeligt, De. Jeg mangler saa akkurat en Kammerat, siden Torgersen nægter og skylder paa Gigten ... Jaja — ja, san," — Konsulen gav sig til at putte Pakker igjen ind under Bagtoften.

„Jeg skulde gjerne ogsaa ha snakket med Dem

og hørt Deres Mening, Konsul ... noget, jeg vilde faa Bestyrelsen til at gaa med paa. Hvad mener De om den Idé, at Direktionen kjøbte en af de gamle Træskuder, vi har paa Havnen, og indrettede den til et Badeskib? — forankrede den i Bugten, malet og pudset, med Badekamre og Rum under og Trapper ned i Sjøen, Telte paa Dækket og ellers galant udrigget med Flag og Vimpler ... Det vilde være ganske originalt ..."

„De mener, kjøbe et Fartøi ... saadan som, for Eksempel, min gamle Svanen?" — bed Risting pludselig paa.

„Aa ja, — som for Eksempel gamle Svanen; — man har jo Valg ... Jeg har længe tænkt —"

Faste stod og undrede sig selv over, hvad han nu udmalede og fandt paa for Leiligheden —

„Og Linieakvavite og kold Beaf, — hvad siger De, Forland? Deiligste Veir ... Skyde ude i Skjærene. Ta' Havn ikvæld ude i Holmvigen hos Madam Tønder og brygge Punsch."

„Ja, — den som havde Tid ... men jeg maa faa greiet de elleve Aktierne."

„Hør, — hør, Far! ... De elleve Aktierne, de tar jeg til Dagsens Kurs. Det skal De faa min Underskrift paa her, — — rigtignok med Blyant," — lød det selvgodt ... „Se saa, — jeg skriver her paa Toften. Vil De saa bare sætte Deres: „Indestaar yderligere for Sikkerheden, Faste Forland."

„Skynder mig op paa Kontoret efter min Yderfrakke og er tilbage igjen paa Flekken, Konsul ...

Pokker til brillant Vaarveir! ..." raabte han, som han hastede opover ... Tænkte nærmere paa at rømme tilsjøs for Brist i Kassen, mumlede han for sig selv — end paa at ligge og plaffe efter Alker mellem Skjærene idag ... Tilfældet kan saamæn være noksaa kuriøst.

XI.

Det gik som en Stumhed over Byen den Morgen, — som en lammende Tysthed midt i dens travle Vaartrafik.

Det var ikke sandt, — kunde umulig være sandt, — selve gamle, stenrige, solide Waggesen paa Wold gaat fallit! ...

Der herskede en Stilhed, hvori hver helst gik ind til sit eller vilde gjøre op med sig selv, før man gav sig til at snakke eller lytte til Pratet.

Det var som den Morgen, da det spurgtes, at Wulffs Fuldrigger, „Regina", var gaat under med Mand og Mus lige udenfor i Skjærene om Natten. — En maatte jo tro, saadant var umuligt. —

Gamle, sikkre, bundrige Waggesen — gaat? — For noget Sludder! ...

Som Faste kom fra Kontoret ud paa Formiddagen, begyndte Folk at samles to og tre i Klynger, — underlig stille, og dystre fortænkte Ansigter.

Paa Raadstutrappen gik Lagretten frem og tilbage og snakkede ...

Og der stod John Berg og spyttede Skraa og betvilte i høieste Maade Faktum! ... Der skulde dog efter Spaadommen gaa nogle Tegn i Sol og Maane forud, før Verden styrtede sammen —.

Ud af et og andet Vindu gløttede et Fruentimmeransigt speidende nedover Gaden ...

Der blev Opmærksomhed, da Skifteforvalteren og Disponent Ek kom kjørende gjennem Gaden ...

Jo, det var til Wold, de skulde! ...

Og nu kom der én og fortalte, at Lensmanden alt var derude og registrerede.

Inkassator Ulriksen rullede i Hui og Hast forbi. Han holdt Hesten ligesom lidt an, da han saa Faste, som en Sagen vedkommende; — men smeldte igjen paa, — saa sig blot et Par Gange tilbage.

Efter ham Sagfører Messelt i skarpt Trav ud mod Landeveien ...

Der var noget smittende trykket i Luften, — en Fornemmelse som af nogetslags Jordfald eller Skred.

Gamle Klüwer rømmede sig og stansede foran Faste, medens Toldinspektøren nærmede sig paa Sned ...

„Et voldsomt Stød. Et voldsomt Stød!" — udbrød Klüwer rød i Hodet. „Jeg gaar endnu nummen i Skallen og kan ikke faa opgjort mig en Tanke ... Alle Arbeider stanset i Waggesens Villaer udover Bugten, — det blir som en hel Væg ude for Badestedet, det."

„Heldigvis første Aaret, Konsul!" — svarede Faste uanfægtet. Han følte Nødvendigheden af at slaa fast nogle Satser i Opinionen. — „Man kan jo ikke paaregne saa straks at faa Brug for mere end selve Hotellet og Smaahusene langs Stranden."

„Men, naar nu alle Waggesens Aktier med engang styrter ind paa Markedet?" — yttrede Toldinspektøren nervøst.

„Bah, — om et Par Maaneders Tid begynder Gjæsterne at komme, og da kaster saamæn ingen sit gode Guld i Havet!" — sa Faste affeiende. „Ikke sandt Klüwer, naar man har fodret Koen hele Vinteren, opgir man den ikke, naar Græsset kommer."

„De, — De — De, Mirakelmager!" — Klüwer stak efter ham med Stokken, øiensynlig lettet.

„Ja; men hvem garanterer!" ... vedblev Toldinspektøren ...

„Jeg tænker, Waggesens Bo nok vil ha sine gode Overpenge for Aktierne nu, vi er lige ved at skumme Fløden ... De er ikke gale," — formente Faste med Fynd, nu Lüders og unge Böckmann sluttede sig til.

„Berører hverken Cellulosen eller Hermetiken,"

— faldt Böckmann forkjaset ind, — ,,ikke i nogen Maade ... Mægleren kaldte det en Bondefallit, som egentlig aldeles ikke vedkom den merkantile Verden ..."

— — Som Faste gik henad Gaden, trode han oppe fra Hjørnet at høre Tryggesen udstøde — Svindler ... Svindler ... med sin tykke hæse Røst.

Han skyndte sig videre.

Diskussionen syntes mere og mere at ha forflyttet sig til Strøget mellem Posthuset og Toldboden.

,,Ufatteligt ... Ufatteligt!" — lød der.

Man var ikke kommet længere ...

,,Svindel ... Svindel ..." sang det i Øret paa Faste, der tog Veien hjemover, — han aarkede ikke Kontoret mere idag.

,,Svindel! ..." gjentog han pludselig oprørt:

Mener ikke den Fyren at, om jeg kunde vinde tusind Kroner eller ti tusind Kroner eller hundrede tusind, — eller kanske blot to Procent, som de siger, — saa styrtede jeg gjerne alle disse Styrmænd og Baadsmænd og Smaafolk med Familier, som har tat fjerdedels eller ottendedels Aktier eller tilsammen kjøbt en hel, — gjerne ud i Nøden og Elendigheden. Jeg saa dem gjerne steges og pines, om jeg vandt femti Kroner paa det!

Ja, saa tænker de ...

Egentlig nok et Kapitel i Mammons Bog, som jeg skulde se til at faa tat i ,,Den gjerrige" ...

Rent ud to forskjellige Maalestokke, to Slags Sjæle ...

Den ene taalte ikke at ha saadant paa sig for Millioners Millioner, den anden lar hele Verden med fuld Besætning skure udover for to Procent ...

Sig saa, at Mammon ikke er en Gud! ... i den evige Kamp mellem Aand og det elementære ...

Faste aabnede som vanlig Dagligstudøren for at

hilse ind til Moderen, før det bar op ad Trapperne til Hybelen.

Han studsede ved at se Sølvi sidde der hos Moderen og Agnete ...

Der fo'r en Gysen i ham, — dukkede op som et Billede fra tidligere Dage ... Sølvi stille stram i Minen, — Agnete stirrende resigneret op i Loftet ligesom trækkende efter Veiret, og Moderen med Feber i de store Øine, neddukket i Bekymring ...

Og istedetfor at bryde ud med Efterretningen om Waggesens Fallit, bøiede han pludselig af: —

„Det undrer mig, at I lar Ditlef falde tilbage i sin gamle Mani at pynte sig ud og gjøre sig naragtig," — lød det. „Der gaar han med Fjær i Hatten og blaaser paa en Siljufløite hele Bækengen nedover. Han synes at ville samle alt det, som Populats er, efter sig."

„Aa, Gutten min, det er ikke godt at vide, hvad han har fore," — mente Fru Forland. „Undres, om det ikke er nogetslags Konsert, han gjør for Stæren, som er kommet ..."

„Naa — og Waggesen? ... Jeg ser, I har hørt det —"

„Ja, Sølvi kommer her med alt dette, Du, — der kan vel endnu ingen overskue Følgerne," — sa Fru Forland ængstelig seende op paa ham.

„Blir der Vanskeligheder for Dig, Faste? — og Badet?" prøvede Agnete, — „saa Du er urolig."

„Ja, Mor, — det var jo rigtignok saa uventet, som om Maanen skulde faldt ned. Men man faar ikke tabe Hodet! — de var istand til at skabe en hel Panik dernede ... De staar i Gaderne og snakker og tygger Skraa og spytter og faar tilslut ud, at det er selve Norges Bank, som er røget ... Waggesen er gaat fallit! det er det enkle, nøgterne og høist beklagelige Faktum!"

„Ja Du, Faste! — jeg kan fortælle Dig mere," — sa Sølvi oprørt. „Falkenberg kom hjem fra Wold

Klokken tre imorges og fortalte det hele. Manden har tat Livet af sig."

„Saa—aa, Du. — Saa Du ..."

Faste stod rædselsslagen og stirrede i det ... Waggesens Skikkelse steg pludselig op for ham tydeligere og tydeligere, som han stod der og sa: Jeg gaar med. — Jeg gaar med!

„Jeg kan da vel ikke lægge det paa mig, Mor!" næsten skreg han; — han slængte sig i Sofaen og sprang op igjen.

„Men Faste da! Faste da!" — jamrede Agnete og fulgte efter ham over Gulvet ...

„Vi gaar som iblinde for hverandre alle," — yttrede Fru Forland lavt ... „Du kunde saavist ikke stanse Waggesen i hans ulykkelige Jagen efter Penge."

„Nei, — men — —" lød det fortvilet fra Faste. — —

„Aa, jeg er gal!" — fo'r han op. „Badeforetagendet vilde jeg begyndt paa igjen den Dag idag, stod det ugjort!"

„Kjære Faste, — Du ser saa langt længere, end mine Briller rækker, og andres Forstandskikkerter med," — beroligede Fru Forland. „Blot Du selv har Trygheden ..."

„Men saa nytter det ikke at ta Tingen bare idyllisk heller, Mor," — sa Sølvi. „Saalænge den grundmurede Waggesen stod som Eier af en Hovedpart af Aktierne, syntes Folk, der kunde ikke være nogen Risiko ... Falkenberg og jeg talte jo i hele Morges om dette. Og havde bare Doktorboligen ikke været saa ufærdig endnu, saa vilde vi straks begyndt at flytte ind dernede, — vi har jo faat de fleste af Møblerne ... Det vilde ligesom i al Stilhed vist vor og din egen urokkelige Tillid til det hele ..."

„Ja Du, nu skal der sættes ordentlig Force

paa." · · optog Faste det ivrig ... „Og jeg tænker, at, naar de om et Par Maaneder ser veritable Badegjæster for Øinene, saa præker det for sig selv det!"

XII.

Faste havde en lang Stund siddet taus og dyster hjemme i Dagligstuen.

„Det er, som jeg skulde ha Granitstenen om Halsen og drages tilbunds med den!" — brød han ud, idet han heftig reiste sig og begyndte at gaa op og ned ad Gulvet, af og til stansende og stirrende ud af Vinduet.

„Gud bevare Dig, Faste, hvor Du snakker ... Er der noget galt igjen, — noget nyt?"

„Denne Pokkers Moloen, den sluger Penge i det evige —!" forlød det.

„Vanskeligheder paa den Kant ogsaa, Du?" — spurgte Fru Forland bekymret.

„Bare Mudder og Synkesand at slippe Stenen ned i, — endnu intet sikkert Fæste i Grunden! — Den Moloen har alt suget til sig tre Gange saameget som kalkuleret. Stolede naturligvis paa Havnefogden og dem, som var kjendte og stod for Opmudringen. — Kunde da ikke selv stige ned som Dykker og forfare Grunden —"

„Du faar ta det med Ro, Faste, Du véd, naar det staar som værst, finder Du altid paa noget," — trøstede Fru Forland.

„Finde paa? — Penge, Penge, Du," — udstødte han, — „kan jeg finde paa dem!"

„Stakkars Gut, Du har en tung Byrde at bære frem," — sukkede Moderen.

„Der maa en udvidet Aktietegning til ... Man

maa kunne se udover Øieblikkets Vanskeligheder og Pinagtighed. — John Berg røket paa Cellulosen sin, Herman Wiik gaat, og Bruslimonaden og Hermetiken stanset. — Selvfølgelig alt Overspekulation. Ingen Grund til at forfærdes over det i en pengeknap Tid ... Og der sidder da Mænd som Wulff — Klüwer — Lüders — Breder ... De skulde ha tilstrækkelig Fremsyn til at forstrække Badet med saavidt Ressurcer, at det kan slippe ikke altfor ufærdigt over i Sæsonen og begynde at ta Penge ind istedetfor at gi' ud. —

Der maa bankes paa hos de Herrer! — De er jo selv Aktieeiere og kan ikke være gale —.

... Har gaat Tiggergang før! ... Faar indøve min Ungdoms Vane ..."

Fru Forland saa forpint paa ham. Hun havde siddet sammensunken og fulgt hans Tanker.

„Javist ja, Mor, her er mange Udveie for én!" — lød det pludselig med Overbevisning. — „Nu gaar jeg ned i Byen og taler for Matadorerne, — som Kossuth for Magyarerne, — saa Pengene springer af Kassen! — De skal danne en liden foreløbig Garantiforening for de løbende Udgifter ..."

Han var i Øieblikket ude af Gangdøren og vandrede nedover med et Selvfølelsens Smil og Trods brændende i Øinene.

Han stilede lige ned til Konsul Lüders. —

Underlig nok, Mina trak rask Hodet ind igjen af Ruden, da hun saa ham nærme sig.

„Selvfølgelig Badestedsaffærerne, Konsul," — gik han paa, som han traadte ind paa Kontoret.

„Ja, Tiderne er jo forfærdelige, De," — afbrød Konsulen.

„Jeg mener blot, — det maa greies over Øieblikkets Knibe indtil Sæsonen aabnes, og vi faar Indtægter, saa Badet ikke kommer til at præsentere sig alt for umulig sprikende nøgent og ufærdigt."

„Ja, De har visselig Ret. Der er meget, man kunde ønsket at ha gjort, — og ugjort ogsaa, Forland! naar de strenge Tider sigter Sagen gjennem sit trange Sold ... Her er næsten ikke Penge at opdrive, De," — rystede Konsulen paa Hodet.

„Men Aktiehaverne kan da heller ikke være tjent med at lade Badestedet staa der, som en, der har indbudt til Bal, men i sidste Øieblik ikke har Raad til at sætte Lys i Kronen! ... Saa har jeg tænkt mig, at De og Wulff og Morland og endel andre Aktieeiere ..."

„Aktierne ja! — naar der ikke nu laa saa mange døde af dem omkring i Fallitboerne, — særlig den Waggesenske Beholdning. — De titulerede ham jo i Deres store Tale for „Bjelken, der bar Badestedet". Og saa viser det sig, at denne faste Klippe i Distriktet, der forkyndtes at være af gedigent Guld, saagodtsom hele sit Liv har fluktueret paa Randen af Underballance! Hans pludselig vilde Spekulation i Badet var kun den sidste krampagtige Søgen efter Udvei. Her staar nu nok af nøgne Bjelker efter ham udover Bugten — —.

Ja, min Hr. Forland!" — Konsulen reiste sig forbeholdent stivt for at følge til Døren, — „umuligt, — aldeles umuligt at svare Dem, før jeg har hørt de andre Herrers Mening."

Der stod som en kjølig Høflighed ud af det ganske Hus. Ingen venlig Dør aabnede sig derindefra med det vanlige Forespørgende efter Moderen, — og Mina havde ...

Han gik ellers og snudde og vendte paa det Svar, han havde faat. Det var hverken ja eller nei; men nødte ham til straks at tage udover til Wulff og Morland.

Nede paa Toldboden, hvorfra han skulde lade sig ro over til Tangen, strøg han hastig hilsende forbi den vanlige Snakkeforsamling. Han havde en Følelse af, at de ligesom trykkede sig sammen og

helst viste Nakkerne; — de havde antagelig havt ham og Badet paa Tapetet ...

Han stod alt i Baaden og skulde lægge fra, da tykke Agent Mo kom farende nedover Bryggen raabende og vinkende til ham med et Brev i Haanden ...

„Alt et Forespørgende til Bestyrelsen, Forland, fra Amsterdam, — om Plads og saa videre i Hotellet! ... De er tidlig ude for at sikkre sig. Se her!" — han viste Brevet ud mod Forsamlingen, der drog sig til ... „Og med samme Post kom der to, tre Breve til Doktoren med europæiske Stempler adresserede til Badebestyrelsen, — vel nogen, som vil forhøre sig ..."

Faste holdt paa at sætte i et vildt Hurra; men tog sig igjen og gav sig en Mine, som dette kun var det dagligdags og naturlig ventede ...

„Sæt over, Baadsmand!" — beordrede han med et kort Nik.

Medens Aareslagene skiftede, og Baaden gled mellem Skyggerne af Skibene, sad Faste bleg og betaget med tindrende Øine. Han følte sig som Kolumbus, da han endelig saa Land! — Han begyndte at skabe op for sig et *Hausse* — en Aktiernes pludselige Stigning, og grublede paa, om det egentlig var saa nødvendigt længere at ty til de Herrer? ...

... Og saa lige ned i Snakke-Børsen, som Efterretningen kom! — Han kunde havt Lyst til at stikke Ild i Frakkeskjøderne deres, saa de rendte ud i Byen hver til sin Kant med Nyheden ...

Faste vaktes til Virkeligheden paa en skjærende Maade ved, at Rorskarlen spurgte:

„Det var vel en god Efterretning for dette Badestedet, som de tviler saa for alle Sjøfolkene herude?"

Der var noget i Mandens bekymrede Mine, som gjorde at Synet paa Tingen med ét ændredes:

Jovist maatte han ud til Wulff og Morland!

Han tog Snarveien ind imellem de smaa pyntelige, rødmalede Sjømandshjem paa Tangen for at naa over til Wulffs Bedding.

Der keg nogle ud af Dørene og blev staaende og se efter ham.

„Goddag, Madam Gjøset," — hilsede han kjendt, idet han vilde forbi ... „Deres Mand er paa Reis?"

Hun stansede pustende presseret for at indlade sig med ham.

„De har været ude paa Sømmens Vegne, Madam? — kommer med Symaskinen, ser jeg," — vedblev han med et venligt Nik.

„Aa javist, aa javist. En træller jo for Brødet, det er saa befalet os ... Og saa skulde én jo være tilfreds, naar én har det daglige —"

„Manden tjener paa sin Kant ja, og De paa Deres?"

„Aa ja, der er nok mange, som kan ha det værre — endda! — Jeg hører ikke andet end Bekymring og Forskrækkelse, hvor jeg sidder ude og syr ..."

„Men kan det ha noget paa sig alt dette, de snakker om Badet da, Forland?" — vovede hun forsigtig.

Han opfangede et spændt angst Blik og begreb, at han stod paa Forhør for Smaafolket derude ...

„Hør nu, Mor," — sa Faste, — „jeg tænker, det er disse Fabrikskorstenene, der ikke ryger mere, som har sat Skræk i Folk herover? ... Ikke saa underlig det."

„Det er nu alle de surt fortjente Sparepengene deres, de er bange for, Forland. De mente, det var som at sætte dem i en rigtig gjild Bank, — de skulde yngle bare ved at ligge der, maatru."

„Jeg kan svare Dem med den gode Efterretning, Madam Gjøset, at der alt har begyndt at melde sig

Gjæster til Badet. Og lidt trange Tider faar vi alle bære, baade store og smaa," — mente Faste.

„Ja, Gud bære os, Forland," — brast hun nu ud, — „Manden min og jeg har ogsaa sat alt vort i en Kvartaktie. Og har jeg lukket et Øie for dem nu i fjorten Dage, saa! — Det er alt, hvad vi eiede og havde, maa De vide ..." Hun tørrede og tørrede Øinene ... „En har strid saa mangen mødig Dag for dem og glæd' sig ved hver Halvkrone, én kunde lægge bort til de gamle Dage. — Og her sidder vi nu i Angst og Bæven for Afdrag og Renter paa Stuen vor og for Doktorregningen fra ivinter og véd ikke, om vi eier en Øre. Det er saa én ikke har Fred til at tænke paa nogen Ting længere."

„Hør nu, Mor Gjøset," — sa Faste resolveret, — „faar De ikke solgt den Kvartaktien til Høsten, saa kom til mig, De; jeg skal ta den, jeg."

Madam Gjøset stod som himmelfalden og saa paa ham:

„De mener Aktien er fuldgod da?" — udbrast hun. — „Men saa mister vi vel Renterne?" — spurgte hun pludselig mistænkelig.

„Ja ja, Tak skal De ha for det Løfte, Forland. Jeg skal nu snakke med Manden min, saasnart han kommer hjem. — —

Men Gud bevare os for Rygter, De!" — lød det, som hun tog Symaskinen op fra Trappekanten, hvor hun havde sat den fra sig.

Tvil, Tvil — overalt Tvil — gik det i ham ... Alle disse Smaahjem og Reder fulde af Spørgsmaal ...

Der ebbede et Øieblik den sorte Mismod i ham, som hans Angst instinktivt holdt borte.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Først, da det saa smaat begyndte at skumre i Vaarkvælden, kom Faste gaaende ad Landeveien tilbage fra den sidste af sine Ekspeditioner.

Det var som at gaa og vasse om i en Myr dette ... Samme Svar fra dem alle! ... Maatte først vide, hvad de andre mente. —

Og saa det høist listige Raad at vende sig til Onkel Joel! — La' alt ligge nu denne dyre Maaned ... Og saa forevise ham „Projektet" saadan halvt eller trediedels færdigt! ...

Ser den ene skjæve Tanden hans længere og længere nedover Hagen af Haan. — —

Faste vidste ikke selv, at han alt var langt inde i Byen, før han skimtede John Berg og Herman Wiik henne i Gaden. De forsvandt henne i et Sidesmug, da der kom nogle spadserende ... Likte naturligvis ikke at vise sig om Dagen ...

Mærker nok, der er dem, som nu tænker, at Faste Forland kunde bli Trediemand i Vinden og ogsaa blot krybe ud om Aftenen — Puh, her blev som lufttomt Rum! — — —

Han bøiede pludselig ind Tvergaden og tog uvilkaarlig op Alléen, som førte ud til Gyllings.

Der lyste alt en tynd Strime af Maanen over Hustaget, medens hele Havesiden laa i dunkel Skygge, og to tre høie Trætoppe ragede op mod Himmellysningen.

Faste fulgte Hækken op og ned, op og ned ...

Han vilde alt for anden Gang vende ved Haveporten, da han opdagede en Skikkelse ude paa Altanen ...

„Dig, Faste?" — lød Beras Stemme overrasket.

Hun kom ned barhodet, og stansede ude paa Havetrappen.

„Jeg syntes, jeg saa Dig deroppe, Bera, — og kom til at undres over, hvad Du nu tænkte paa. — Jeg satte i Aanden en melodisk vemodig Fløitetone til, — hen i Kvælden ... Det maa være morsomt at være saa harmonisk og skjøn ... Jeg mener, bare

„Nei, jeg mener alt muligt, — alt, Faste! ... Og hvor let Du kunde bli glad! — Men Du maa vist komme til det selv; der kan ingen lære Dig det."

„Mon jeg ikke har faat nok nu, Bera? — Vi begyndte om Naturen, og straks saa — Stik, Stik, Stik!"

„Kjære Dig, er jeg ikke ialfald godmodig, som paa gammelt Venskabs Regning lader Dig staa slig og rase dit Humør ud for mig, Faste!"

„Godmodig, — godmodig! ... Du har skuffet mig har Du! Jeg trode virkelig engang, at Du var noget, — en dyb Personlighed!"

Hun strakte pludselig Hodet frem over Gelænderet og saa ham koldt helt ind i Ansigtet ...

„Naar Du har saa mange, som bedre forstaar Dig, Faste, hvorfor saa nedlade Dig til mig, hvor Du bare faar Modsigelse og kommer i slet Humør. Hvorfor ikke gaa for Eksempel til en begavet Dame, som Laura Groth. Jeg er sikker paa, at hun vil forstaa Dig paa Minutet! Se, det er mit Raad. Slut Dig til nogen, som kan holde Dig i Humør i disse Tider ..."

Der faldt en Stribe af Maaneskjæret paa hende, og det slog Faste, hvor dybt udtryksfuldt hendes Ansigt var.

„Her er saa koldt," — brød hun af, — „jeg maa gaa op Du ...

Farvel, Faste!" — lød det. Han syntes, Stemmen brast, som hun fo'r ind.

Han vendte hjemover ...

Ja, dermed smat hun tilbage igjen i sit Jomfrubur ... tænker paa dit og dat, — kanske, om hun ikke har forkjølet sig for denne umulige Fastes Skyld!

Det var lidt andet, naar h a n skulde krybe hjem i Hiet. Han kunde af hele Byen tilsidst blot se de Huse, hvor han vidste, de havde Aktier i Badet ...

Men for en Kvæld! — som det lugter Groe og Jord overalt ... Det var saa én kunde graate ... Deiligt, deiligt at være til alligevel ...

Nedenfor laa Byen med Halvskygger i Gaderne og Maanehornet over Mastetoppene paa Havnen og Tangen —

Ja, dernede snakker de nu ved Sengetid og grunder paa Aktierne og det altsammen ... Ve og Jammerklage —

Han stansede pludselig og satte Stokken haardt i Bakken.

Men Pokker, hvad gaar der af mig. — — Hvad er det, jeg føler mig saa overjordisk let og lykkelig over? ...

Ingen Grund just — midt i al Pinagtigheden og Vanskelighederne!

... Hvorfor ikke gaa til den begavede Dame, Frøken La—u—ra Groth — ja ...

Han udsagde det ligesom beseende hvert Ord.

Det Spørgsmaal havde hele Tiden ringet i Ørene paa ham, til han nu pludselig gjentog det, gridsk prøvende som foran en hel overvældende Opdagelse.

... Og som hun, — Laura, vilde forstaa mig, — paa Minutet! ...

Du tar feil, Faste ... Du tar feil! — —

Lad mig tænke ordentlig ...

Og saa kold hun var i Øinene og bleg. Der kunde være som en hel Brand af Lidenskab under ...

Lad mig ikke bli gal, — ikke forstyrret ... Din Indbildningskraft, véd Du — — —.

XIII.

Det var et helt andet Ansigt, Lüders mødte ham med idag end det, Faste var vant til og kjendte.

Lüders havde noget uceremonielt sendt Bud efter ham til en privat Konference paa sit Kontor i Anledning af, at Faste nu vilde appellere til en Generalforsamling af Aktieeierne ...

„Det nytter ikke at skjule over det eller farve og blaase op Stillingen, Hr. Forland! Faktum er, at Bankerne nu alt længe ikke har villet udlaane en Øre paa vore Badesteds-Aktier, — at Böckmanns Bank, som det heder, holder dem oppe, blot gjør det for selv at kunne bli kvit sine egne mange. Kort og godt, — Aktierne, som nu ligger omkring i Folks Lommer, — og her er mine atten!" han slog paa Bunken, — „ikke engang er værdt Papiret, de er trykte paa ... En Svindel uden Lige, min Hr. Forland! ... Med en Letsindighed uden Grænser har De lokket Deres Medborgere ind paa et Foretagende, som krævede en mangfoldig Gange større Forskudskapital, end vore smaa Forholde paa nogen Maade kunde tænkes at ha Evne til at præstere, — en ren Millionspekulation, hvorover en Hær af bedragne Mennesker nu vrider Hænderne, — og som dertil i gunstigste Fald forlanger Tid, — Aarrækker, — for at vokse sig frem."

„Var det for at vise mig dette smukke Prospekt, De har sendt Bud efter mig, Hr. Konsul, saa kan jeg kun henvise Dem til Generalforsamlingen. Der skal De faa Svar!"

„Generalforsamling, — Generalforsamling? — De er nu vel ikke gal, Mand? ... Offentlig basunere ud Elendigheden? — gi' Aktierne det sidste Svimeslag —?"

„Foretagendet m a a holdes oppe," — erklærede

Faste. „Vil ikke de store støtte det over Krisen, saa prøver jeg hos de smaa!"

Konsulen saa pludselig Faste tæt ind i Øinene: „Jeg skal sige Dem noget. Der havde ingen af Byens ledende Forretningsmænd indladt sig med Dem, havde man ikke havt Grund til at tænke sig, at De i visse Maader havde Deres Onkel Joel i Ryggen, — ialfald engang vilde faa Penge efter ham ... Naa, jeg skal ikke filosofere over dette, — naar jeg bare faar mit! — Men mit v i l jeg ha," — hvislede han pludselig med sammenbidte Tænder og knyttet Knoe i Fastes Ansigt. „Deres Onkel, som har tjent Dem saa bra med Krediten, han skal, s k a l betale mig de atten Aktier ...

Generalforsamling?" — vedblev Konsulen haanlig ... „Jo, De kan tro, der er mangen, som nu kunde ha Lyst til at faa sat Kloen ordentlig i Dem, — alle de stakkars Folk, som De har malt og talt alt dette saa lysteligt op for, at de slap Pengene sine ud i det ... De maa tro, om de fik noget i en „Generalforsamling" at fare med imod Dem, — for Eksempel visse Oplysninger, der kunde skaffe Dem Udsigt til et Sted, hvor De fik Tid og Stunder til at overveie Sagen, — de stemte ikke, de brølte!

Og ser De, Hr. Arkitekt," — kom det indædt, — „det er netop endel saadant Stof, man kunde gi' dem ihænde paa en slig Ge—ne—ralforsamling ... Jeg har tilladt mig at studere Papirer og Kvitteringer dernede paa Badeanstalten, og min mindste Sag er at oplyse Publikum om, at De bevislig Gang efter Gang paa egen Haand har disponeret Badestedets Kontanter langt udover og til ganske andet, end de var bevilget Dem."

„Det siger sig selv," — sa Faste koldt, — „at jeg har maattet handle, som jeg efter Omstændighederne fandt rigtigst i Badeforetagendets Interesse. Det hele maatte selvfølgelig først og fremst holdes oppe. Det skal være mig en Fornøielse at svare

Dem, notabene paa rette Sted, som er Generalforsamlingen, Hr. Konsul, — og ikke Deres private Kontor." — Faste greb sin Hat.

„He, he, — saa drøfter vi ogsaa sammesteds, hvorledes det gik til, at De, Hr. Forland, fik sat Blaar i Folks Øine, saa den berømmelige Hotelfest kunde holdes, — ved, at man i et Nap plukked' Badeanstaltens kontante Kasse for elleve tusind!"

„Trudsler? — mod mig?" — fo'r Faste pludselig tilbage ind paa Gulvet igjen ... „Nei, før de skulde bevæge mig, — før spadserede jeg ind paa Spindehuset, som De nok havde den Artighed at sigte til.

Ellers skal jeg love Dem en varm Glæde i Generalforsamlingen," — hilste han og gik ...

— — — Det var saamæn en direkte Tiltale, han der havde faat, — opgjorde Faste sig, idet han tog Veien opover ...

Ja, nu befandt han sig igjen paa Vrangsiden af sin gode By! ...

En saadan Smaastad paa Randen af en Panik havde noget af den løbske Hests farlige Ustyrlighed ved sig, — det gjaldt at faa kjørt den i Sporet igjen med kraftigt Tag i Tømmen! ... Han fik da Erfaring for, hvad det vilde sige at holde en Sag oppe, naar Opinionen styrter udover den —

De tænkte kanske, han vilde forlade Skibet, som en Rotte!

Han fik foreløbig sætte Staal i sine egne, opgjorde han sig og svingede ind til Doktorens.

— „Naa? — I synes vel her er endel at staa i, I ogsaa," — sa han, som han traadte ind i Stuen til Sølvi. — „Folk ter sig jo en Smule desperate."

„Aa ja, Faste, vi faar ta vor Part, naar Du bare klarer Dig," — svarede Sølvi snilt. Der var noget nedslagent overbærende i Tonen, som bed ham.

„Bange for Pengene Jeres, naturligvis!" — udstødte han.

„Vore to Aktier? ... Aa nei, de, mener baade Falkenberg og jeg, fik stryge, om det end ikke er saa let for os."

„Beklager, at jeg ikke har det saa, at jeg kan indfri dem just nu; ellers skulde jeg straks skilt Jer af med Byrden," — sa han bittert.

„Du maa ikke gjøre os Uret, Faste, — det er ikke saameget paa de Aktierne, vi tænker."

„Men tabte skal de absolut være? — den Tanke lader til at blaase over hele Byen i denne Tid! ... Som om Foretagendet ikke er lige godt og lige holdbart, fordi pludselig endel Mennesker finder paa at slaa sig gale af Skræk for en liden Krise."

„Du maa forstaa os, Faste. — En Doktor skal jo leve af sin Praksis. Men, naar han saa pludselig staar som Hovedmand i et Foretagende, der af Almenheden ialfald opfattes, som det kunde briste med Sorg og Ulykke over hele Byen, saa blir han jo noksaa vanskelig stillet, — lidet populær."

„Ja, saadan ser det ud — nu!" afbrød Faste ... „Men om alt dette skal der staa et Slag paa Generalforsamlingen! — De hyler over Badestedet, før det endnu har faat Lov til at gi Indtægter af sig ... Men jeg skal opbygge dem med et lidet Panorama, — hvor ødt og udslukt her vil bli igjen, om det store Vindu, vi har sat ud til Verden, atter tilspigres!

Du forstaar ikke, Sølvi, hvad det vil sige at gaa og længes efter en ordentlig Kamp, hvor én faar bruge sig og slaa med alt det, én evner for Offentligheden, istedetfor stadig privat at stikkes i Ryggen."

„Om jeg forstaar, Faste ..."

Det var denne blide Mine og Efterjatten fra Sølvis Side, han ikke fordrog, istedetfor de bidende Skarpheder, han var vant til fra hende.

Han vandrede paa Gulvet og smaaplystrede ... De begyndte at bli ydmyge i Sjælen nu derhjemme, — syntes vel de igjen havde Havet brusende om Huset! ...

„Vil Du ikke se paa Gutten vor?" — spurgte Sølvi beroligende.

„Gutten? — Jeg havde nær sagt, har Du nogen Gut? Det er saa længe siden, jeg tænkte paa sligt, Du," — sa' han distræt og fulgte mekanisk efter hende ind i Sovekammeret. —

— „En Profet faar naturligvis holde Troen oppe i det længste," — hørte han efter sig, som han paa Nedveien passerede Hjørnet af Kirkeristen.

Det var Tryggesens Stemme, — en Skose til hans forargende freidige Maade at gaa paa.

Og Faste følte selv, at han instinktmæssig blev som en opbidslet Hest, naar han skulde gjennem Forretningsgaderne ...

Han havde den Fornøielse paa langt Hold at passere gamle Klüwer, der ogsaa nu fandt for godt at stanse og anskue ham; men rigtignok med et helt andet Greb om Stokken end, da han brugte at titulere ham for „Byens Mirakelmager" ... Og, da Konsul Wulff rullede forbi, lyste der som Spydighed i Minen, idet han noget demonstrativt hilste ...

Pokker til angenem Gade, Havnegaden, — det var, som det krydde af Mennesker med Dommedag i Ansigtet. — Toldinspektøren havde lagt sig til et kobberrødt Ansigt og gloede ordentlig vildt paa ham ...

Og der kom Frøken Laura Groth skraaende over til ham paa Fortoget. Hun lignede en af de større, mere tungt flyvende Sommerfugle og havde tydelig faat den almene Ængstelse i Vingerne.

„Sig mig, er der nogen død? — gaat heden?" — mødte Faste hende. — „De ser saa vemodig del-

tagende ud, — Ansigtet saa fromt sammenlagt i Folder."

Hun rystede paa Hodet og saa saaret paa ham ...

„Lad mig sige Dem, at jeg ikke kan andet end beundre en Mand, som gaar med saa opreist Hode og saa uforfærdede Øine midt i Bagtalelsens oprørte Hav ... Ak, Forland, — havde det bare været i en Komedie eller Tragedie!" —

„Ja, De siger noget, Frøken Groth."

„Langt, langt borte fra denne grove Virkelighed ...

Og for mig, stakkar, er det nu som slukt altsammen ... Jeg synker tilbage igjen til at passe Tantes The og Kaffe. — Men, det tænkte jeg at sige Dem og takke Dem for, — at dette altid vil staa som Glanspunktet i mit Liv! — som en Fortryllelse, jeg har været inde i med Hjerte og Sjæl — —

Og Dolken, den deilige Dolk, jeg har kjøbt til at støde mig i Brystet! ...

Ja for det er nu vel saa, at der ikke blir mere af med nogen Komedie heller?" — spurgte hun pludselig.

„Et skal jeg love Dem, Laura Groth, — lever jeg, skal der bli ordentlig Komedie!" — hilste Faste til Afsked og gik.

Han styrede paa ny ind i dette Ængstelsens graa Hæng, der rugede over hele Byen. Det var som Vaarsolen med sit skarpe skjærende Lys stod der og stak aldeles mal-à-propos. —

— — Han havde tilbragt Eftermiddagen ved sin Pult paa Kontoret, — afvist og afvist Regninger med Udsigt til Generalforsamling, — spekuleret og fantaseret op Udveie, — der maatte søges blandt de enkle Grundstoffe! — bygget en Jodfabrik med Tilgang fra al Kystens Tang og Tarre, — oprettet et centralt Tjærebrænderi furneret fra det vidtstrakte

afskovede Distrikts Millioner Fururødder. Og tilslut gjennemgaat en Scene med Risting, som vilde ha sine Penge.

Træt og opgivet vendte han nu senaftes hjemover fra det hele ... Minen havde noget afsløvet, som Trodsen sov i det, medens Billederne fra Dagen kun passerede halvklart og drømmeagtig forbi ...

Komedie ja! — fo'r han pludselig til ... Hvis jeg lever, saa skal der bli ordentlig Komedie! — lovede jeg Laura Groth —

Forresten ganske underligt, — var det ikke som hun tog en hel rørt høitidelig Afsked med mig. Hun har naturligvis opsnappet noget af, hvad de gaar og hvisker og tisker om Lovligheden af min Færd, og naturligvis alt set sin beundrede Ven sidde i flittigt Arbeide paa Spindehuset ... Og saa en Afgrund reist mellem os! — mente, hun kunde ikke kjendes ved mig mere; — men rørt var hun alligevel ... Javist er Menneskene underlige Væsener ...

„Hvordan har Du det, Gutten min?" — spurgte Fru Forland, som han traadte ind i Stuen.

„Har det? — Jeg har det som den, der kjæmper paa en glat Planke med Sjøen under sig —

Men mærkelig, Mor," — brød han af. — „Saadan en Pengepugergeist kan godt være en virkelig Hædersmand, — en virkelig én, siger jeg Dig, som paa al Vis vil det rette. Der er blot det slemme, at han vil det rette næst helst ... I Valget mellem Gud og Mammon er det desværre Mammon, som bikker ned paa Vægtskaalen og drar ham aandelig tilbunds —

Aa, lad mig faa Lys, Agnete ... Jeg har en Scene i „Den gjerrige", som skal vaske sig ... Godnat, Mor!" —

„Saa ondt, Du Agnete," — udbrast Fru Forland, da hans Skridt hørtes oppe i Trappen, — „at se ham komme hjem saadan Aften efter Aften ligesom med en døende Halvglød i Øinene, — mis-

handlet og ilde medfaren dernede den ganske Dag. — Og saa vide, at med ham faar de ikke Bugt, før Øiet er dødt og Villien brudt ... Han er saa skabt, Du!" — sukkede hun. — „Han faar fuldbyrde sin Skjæbne ..."

XIV.

„En lang Sommer ... En trist Sommer!" — udtalte John Berg sig, som han mødte Faste høit oppe ved Bækengen. — „Gaar her og venter paa Akkord med Kreditorerne! Men den ene Dag slæber sig hen efter den anden med det samme resultatløse i Luften. Hvad Pokker bryr man sig om lidt bedre eller daarligere Sommerveir. Det er Tiderne, — Tiderne, — at der engang skal bli' en Forandring i denne fortvilede Pengeknapheden, — vi venter paa ... Man drikker Kognak og Selters i lange Baner under Markiserne paa Verandaer og Trapper, og bare venter, Du! — Det er ordentlig velgjørende, naar der nu veksler med et ordentligt Tordenveir og blytunge Skyer. — Og mærkelig nok, — var det ikke som under en hel Himlens Kanonade, at Falliterne nu pludselig i forrige Uge igjen brød løs? — Konkurs i Konkurs, — næsten hvert tredie Firma op efter Havnegaden! — Ja, man snakker jo endogsaa om en Mand som Arne Wulff; han reiser svært ofte ind til Hovedstaden nu paa det sidste."

Faste gik med en hel anderledes overvældende Efterretning i Lommen, — et Brev, hvori Hamburgerhuset, som havde havt Leverancen af Hotellets Udstyr, i Mangel af øieblikkelig Betaling truede med at sikkre sig ad Rettens Vei i Aktieselskabets Eiendele: Hotellet med Inventar og Byggegrund.

Dette var ensbetydende med, at Aktieselskabet

maatte gjøre Konkurs, skulde ikke en enkelt Hovedkreditor særlig begunstiges.

Han gik og hørte paa John Berg, medens Tankerne ledte og ledte, — indtil de affødte den Beslutning, han i disse Dage altid kom tilbage til, — at prøve Onkel Joel! — en svag Udvei, men den sidste! ... Og saa en Tanke, hans Fantasi undertiden legte med, naar han var træt, — at gaa til Amerika, tjene Penge og klare det hele ... Under alt kunde der dirre et Øiebliks Gys for noget tomt, dødkoldt sort, der steg op som en Vision ...

Medens John Berg snakkede og udlagde Gaderne indover, gjættede hans vare Øie, at det allerede var Hamburgerhusets Gaaen paa og Trudsler, der afhandledes to og tre imellem paa Fortogene, saa den Sag nu naturligvis fo'r med sin Panik udover Byen ...

Han syntes, han hørte Ordet, Konkurs, Konkurs, fra alle Kanter ...

Gamle Joel havde alt været i Byen en Maaneds Tid uden at Faste havde kunnet overvinde sig til at hilse paa ham. Han gik nu og prøvede at opgjøre sig nogle Indtrædelsesord som Undskyldning; men opgav det halvsvimmel ...

„Ja, her Farvel, John," — sa han pludselig nede i Kirkeristen, hvor Onkelen bode.

Han tog Trappen op i et Par Sprang, og stod og undrede sig over, at Gadedørsklokken klingrede saa stærkt, — han var sig ikke bevidst at ha ringet ...

„Ja, Onkel," — hilste han inde i Stuen, — „det var jo noget helt andet, jeg havde haabet at kunne vise Dig, naar Du kom hjem, end den Misère, Du nu har for Øinene."

Det ene grønne Gardin hang halvt nedrullet med en Stribe Sol indover mod Pulten, hvor gamle Joel sad neddukket i sine Regnskaber.

Han dreiede halvt paa Rullestolen, som han

sad i, og reiste sig et Øieblik næsten formelt høfligt.

Det slog Faste, at Onkelen var adskillig europæiseret. Han var nybarberet og høist soigneret i Halsen, og Solstrimen faldt paa en fin modern Frakke, rigtignok af den gamle Længde.

„Saa—aa ... Du endnu her?" — lød det, som han igjen lod sig synke ned i Stolen. — „Jeg maa sige, jeg var kommet paa den Tanke, at Du maaske turde ha forflyttet din samfundsgavnlige Virksomhed til et andet Sted — eller endog Land."

„Du mener hinsides Atlanten, — at jeg skulde ha rømt fra Skuden uden at ha gjort mit for Redningen?"

„Og jeg siger Dig, bare gaa fallit! Gaa fallit!"

„Det er nu ikke min Natur det, Onkel, — og heller ikke min Mening om Stillingen, hvis der bare —"

„Saa? — Ja ikke sandt, — havde Du bare havt flere Penge! — endnu flere hundrede tusind, s a a skulde vi set!" —

„Kjære Onkel, det er dette uhyre Ansvar! — især alle de stakkars Smaafolkene, som kommer i Ulykken," — forklarede Faste. Han anstrengte sig voldsomt for at beherske sin Sindsbevægelse og havde Graaden i Halsen.

„Ja rigtig ... Ansvar ja! ... Jeg kjender det som et Vomitiv! — Først vover man i splendideste Glans paa de vildeste Projekter, og bagefter ... sidder man paa Scheiterhauffen og græder."

„Jeg mente," — vedblev Faste sagtmodigen, — „at Du kunde hjælpe, ialfald for endel, om Du tog Sagen i din Haand og for Eksempel slog det hele til Dig for noget som Halvten af, hvad det har kostet, nu der vel blir Auktion for Hamburgerfirmaet, — og saa gjennemføre det hele i mindre Skala."

„Din Gauk! — Redde ... Ja, jeg siger, saadanne

Ideologer er værre end Skurke! — Hovedmassen af Verdens Ulykker kommer fra dem, naar de som Udyr slipper ind i Virkeligheden og maaler dens sagte tunge Vækst med deres galne Alen. De fører med lokkende Ord Menneskene op paa Precipiser, hvor de styrter udfor ... Der skulde rentud anbringes Forebyggelsesmidler imod dem ...

Og fortsætte Bedriften i mindre Skala? — forlyder det nu ... Jo, jeg har havt rig Anledning til at beundre Sagen ogsaa i den Gjænge ... En og anden fremmed har reist indom, forhørt sig om Badet, og er saa forsvundet igjen ... Nede i Badebugten spadserer der nu, foruden en rødbenet Kjel og et Par Strandsniper, et ensomt Hollænderpar. Og, eftersom der intet andet findes, saa hjælper de sig udmærket paa Blankenbergs Hotel ... Et Hovedsavn udfyldes jo ogsaa ved, at man kunde anvise dem Byens gode gamle Badehus med privilegeret Adgang ... Aa hei, hvor det gaar! ..."

„Det var ikke min Skyld det, Onkel, at alt i sidste Stund stod saa skrigende ufærdigt; — der indbetales ikke mere paa Aktierne."

„Nei, nei naturligvis, — det stod bare paa disse ubetydelige — Penge! ... Havde de kommet, saa — — Ho—ho, —. Gjør Fallit, gjør Fallit, siger jeg Dig, og vis Dig ikke i Byen. Hr. Konsul Lüders har behaget at kræve mig paa dine Vegne for atten tusind Kroner: Hvis jeg ikke betaler dem, vil han bevise, at Du har underslaat Kassens Midler, — sætte Dig under Tiltale. — Ja værsaagod! ..."

„Han kan det ogsaa, Onkel!" — lød det tonløst, — „jeg benægter det ikke. Jeg tog elleve tusind af Kassen, dengang Aktierne endnu mentes at være Guld, og kunde først erstatte dem tre, fire Uger efter, og da ved alskens Laan."

„Saa. Saa ... Jeg byr Dig herved fem hundrede Kroner, om Du vil slaa Dig frem med dem over til Amerika, — for din stakkars Mors Skyld,

— og for nogenlunde Renligheds Skyld for din Familie ...

Hehehe, — indlade mig med Dig i Forretninger!. — Naar jeg overskuer, hvad mine salig 3,500 alt har udrettet, saa kunde det jo friste en Mand til at fortsætte ... Blot ta mig det ganske Badested over Hodet —!

Som sagt, de fem hundrede Kroner —." Onkel Joel aabnede Pultlaaget.

„Tak. Tak, Onkel, — den Vei gaar jeg ikke. — Adiø. Farvel ..." Han stansede lidt i Døren. — „Og gid Du maa bli fri for Bronchiten din. Du har været en dygtig Mand ..."

— Faste vendte langsomt hjemover, kun mekanisk hilsende en og anden.

Byen laa ligesom i et helt forandret, underligt kirkegaardsstille Skjær for ham. Dens Mennesker, Syslen og Travlhed kom ham ikke længere ved. Han følte sig endnu mere udenforstaaende end, om han havde befundet sig i et fjernt fremmed Land.

Andre kunde sørge og meddele sig. De havde Ret til det. Det hørte til selve Livet ...

Men jeg? — skreg det i ham, — om Mor dør, om Sølvi mister sin Gut? — Mit Sind maa stænge sig af. Jeg maa gjemme mig væk for mig selv, — ophøre at føle! ...

Kommer der et Barn i Hjemmene, tar de det op i sin Følelse og er glade og kan gjøre Fest, og hvad skal Barnet hede og alt det ... Og, dør det, saa graater de af Hjertets Fylde og Grund —

Men jeg? — jeg har saa mangen Mor, saamange gamle og saamange smaa, jeg har ført paa Undergangens Rand, og som kanske maa henslæbe et helt Liv i Armoden.

... Enten jeg maa spinde paa Tugthuset eller slippe undaf, er ligegyldigt.

Jeg er sat udenfor ... Den Livet iboende Nemesis har eksekveret Dommen; der behøves ingen Lüders.

— Jeg er én dets Sorger og Glæder uvedkommende, — kan kun gaa som en afdød og kige ind igjennem dets Ruder.

Straffen, fordi Du tog Glæden fra de mange! ...

Han skridtede paa under en isnende Følelse for at komme fra Tankerne.

Hjemme nikkede han til Ditlef, klappede ham paa Skulderen og strøg ham med Haanden gjennem Haaret; men forlod ham pludselig, da han saa ham stirre paa sig med et Udtryk som af en opstigende Angst.

Idioten var istand til at gjætte —.

Han gik og drev om paa Gulvet i Dagligstuen og satte sig hen til Moderen, der laa paa Sofaen.

Han tog en af hendes hovne Hænder og begyndte at smaasnakke om hendes Rheumatisme ... og vaagnede af sin dybe Glemsel og Tankespredthed ved, at hun trak ham ned til sig og kyssede ham paa den klamme Pande.

Han fik en nummen lam, skjælv Fornemmelse af blot at kunne føle hendes Kys som noget fjernt udvendigt, — en stille grufuld Panik: — han var sat udenfor!

Der laa en bleget Tone over Stuen, som sa, at her havde han levet færdigt; han kunde herefter bare gaa som et Gjenfærd af sig selv.

Han gik op paa sit Kammer, — saa sig et Øieblik om, ryddede distræt og lagde hen et og andet løst, som én, der tænkte paa at flytte; men fik det pludselig med ivrig og nøiagtig at pakke sammen de beskrevne Papirer til sine Skuespil, og forsikkrede det med en Snor om.

Paa et lidet Kort, som han lagde indeni, skrev han:

„Kjære Bera! — Læs og gjem ogsaa dette for mig sammen med det andet. — Tak! —

Altid din Faste."

Nede i Kjøkkenet paalagde han Pigen at bringe Pakken ud til Gyllings.

Han lukkede paa Døren til Stuen og saa sig et Øieblik om derinde, før han begav sig afsted.

Inden han pludselig vendte sig og tog Veien langs Fjeldknauserne udover til Braatskjærene, havde han staat en Stund fordybet udenfor Bøssemager Dunhagens Vindu ...

Han agtede ikke et Øieblik at kjøbe en Revolver; — fik bare tilslut saa ondt i Hodet, — langt inde i Hjernen, af at staa saadan og se og stirre; — hans Tanker var helt andetsteds ...

Inde hos Breders sad Dina og Søsteren og græd. Det var deres lille Medgift, som var strøget med ... Men Lüders rasede og ønsked' Hævn. Toldinspektøren og gamle Klüwer ropte paa, at han burde arresteres og sættes paa Tugthuset ... Sølvi gik taus derhjemme, sa ingenting. Enkelte slog sig ironiske, og gamle Tryggesen brølte Vittigheder udover ...

Faste vilde ikke for alverden gaat gjennem Gaderne nu. Han saa Byen gjennemsigtig som i en Vision og skyndte sig afsted ligesom med al dens Sorg og Raab og Fortvilelse jagende og klagende efter sig ...

... Og fra Tangen kom de, Mænd og Kjærringer med Barn paa Armen, — alle Smaafolkene, — det blev et helt Tog — og spurgte efter sin Ret, og hvor han, som havde bedraget dem for deres stakkars Sparepenge, var at finde? ...

Han følte sig usigelig lettet, rent som undsluppet, da den sidste Fjeldknaus stængte for Udsigten til Byen.

Endelig var han alene!

Der gik stort Hav dernede mellem Braattene, og Skyerne drog sorte forbi med lyse Opklaringer.

Der havde hængt saa mangt et Vrag paa de Skjærene, — kunde kanske idag hænge nok et —

For hans Livsbygning var totalt ruineret ...

Fort gjort det, Faste! — syv og tyve Aar ...

Og saa staar Du alt her og vil fremstille Dig for Vorherre!

Ja, den der var som Mor ... tror med det ene Øie og ræsonnerer med det andet, — og faar det alligevel til at passe altsammen!

Jeg kunde nok ellers tillade mig først at udbede mig bevist nogle Smaating. For Eksempel efter hvilken Ret Mor gaar der kroget, eller Ditlef er blet sendt ind i Verden som Idiot? ... Overhovedet, ogsaa jeg spørge lidt — fra alle de Stakkarene, som gaar om med allehaande Mankements, — halte og blinde og aandssløve og ufærdige ... De kunde, saamæn, ogsaa skrige paa Konkurs.

Eller de, som har det paa den modsatte Vis — er tildelt en Gavernes Overflødighed, som ikke passer til Livet, men fører ud i det forfærdeligste Ansvar.

For Eksempel jeg? ... som foruden alt andet tilhørende ogsaa er tildelt en Overtalelsens Gave, der først og fremst narrer og bedrager mig selv, og dernæst fører mine Medmennesker i Ulykke.

Jeg kunde ha min Fristelse til at spørge, ja! — tale lidt i Grundsproget.

Stakkars Tigeren, som kommer frem for Dommen, belæsset med Ansvar for de mange, mange Faar ... Hvad skal han svare? — udenfor det ene at vise Kløerne frem og sige: Du har gi't mig dem, Herre, — var det ikke for at jeg skulde bruge dem? — Eller er det en Overflødighed, Du har git mig i Forglemmelse og Distraktion under din vældige Skaben?

Nu, jeg staar foran det kolde nøgne, kunde jeg nok spørge, hvi Du lod mig krybe over Jorden fra Aur og til Auren igjen, som en Orm med vildførende Vinger, — saa jeg eiede min Ret til at tro, at mit Væsen var at flyve? ...

Spør, Spør, Du Faste! — der svarer Dig ingen ...

Han tog Veien ned mellem Stupene borte i Strandbakken.

Spør ligesaagodt i Sprøiten, som stormer opefter Svaberget ... Det fraader og tordner og brøler og viger igjen som et Kniplingsslør ... Det er vakkert. Men fælt nøgternt saltgraat, naar det knuser sig mod Fjeldet; — og har aldrig ment noget med hverken Kniplinger eller Regnbue i Røgen!

Vil Du vide, hvad en Storkar er, saa kommer der nu en rullende saa nøgternt, som den evige Sandhed, medens Skummet fraser op i Kammen paa den, — en stor Glasbølge med hvid Hjelm og flyvende Busk! — Den slaar sig ihjel mod et forrevet Skjær, hvor den igjen siver og siler af, — idelig og idelig, — det er dens Livsgjerning ...

En Præst i høi Spidshue staar og præker i Havsusen, snart over, snart under Vandet, snart bar og høi i lang Talar, snart helt begravet, saa Ordene blir til Skum og Røg ...

Og der længere henne kjæmper Brændingen en seig Strid med en Fladbund fuld af Tang, hvor der hele Tiden hvisler og sisler — „hys — hys—s" —

Og Bølgen drar sig hvinende, hylende, skrattende tilbage, — lige i Favnen paa en vældig anbrusende ny!

Jo—o, Faste, — nu svarer det ... Havet breder sig ud til et hvidt, firkantet, fraadende svimmelt Liglagen, — pyntet der i Sandleren i bølgende henførende Skjønhedslinier med bræmmet Bord, — knattrende der mellem Smaastenene.

Plumps ... Plumps ...

Der var den igjen den dumpe Lyd fra Dragsuget ved den bratte Fjeldhammer. Den kom regelmæssig med lange Mellemrum, naar Brændingen et Rid havde draget sig som høiest opover Stenvæggen og forsank sig igjen.

Han undgik at se did, havde den helst i Ryggen.

Det var der, han vilde ...

Det var lyst endnu, — ikke Skumring nok ... Helst gjemt i Mørket, vilde han lade sig falde ned i Mørket ...

Der var noget, som laa og dukkede og stak op henne i Kanten, hvor Fjeldhammeren dreiede om —

Han maatte uvilkaarlig beskjæftige sig med det, undersøge det, — nærmere og nærmere ...

Det fortonede sig et Øieblik næsten som Hodet af en Mand ...

Nu dukkede det igjen op, — som Skulderen ogsaa —

Han stansede hvid af Angst. — Skulde der ligge og skvulpe et Lig før hans ... han komme til at ligge sammen med en Bror der i Malet!

Var han blet afsindig? ... Var det sig selv, han saa? — styg, bleg og forbidt ...

Han stirrede med et isnende koldt Gys ind i Dødens Land.

Det dukkede nu helt op derhenne —

En Vragstump — et sønderbrudt Bord af en Baad. — Et Havari som mit eget ... Og Verden gaar lige godt!

Han aarkede ingen Tanke mere, — lagde sig træt og tung og tom ned i en Kløft, hvor Skjelberget lunede for Vinden. Han halvt sad med Nakken lænet til Klippen, — Skumringen bredte sig til som et Teppe ...

Naar Stjernerne kom, saa —

Vinden suste sagte med uforstaaelige Ord ...

... Det var jo den gamle mosede Stenbænken hjemme i Lysthuset, han sad paa.

Og der surrede ogsaa Humlen, — sort og gul i Pelsen, — tyk og lubben ...

Nu kravlede den paa et fedt klæbrigt Poppelblad ... Den strævede tung og overmæt for at holde

sig fast; men maatte slippe Taget ... Den summede tonende hen imod ham — —

Hvor blev den af? ... Han kjendte et Stik i Foden ...

Nu blev det til den grønmalede Bænk paa Rladsen ved Kirkeristen, han sad paa ...

Der gik de alle og saa ham ikke, baade de, som havde Aktier og andre.

Rart, at der var saamange ude? ...

Der maatte være nogetslags Fest, — i Kirken eller —

De gik der saa stille.

Det var saagodtsom hele Byen, der var ude, — gamle og unge, alle pyntede, — de unge Piger med Sløifer — i Klynger eller to og to. —

Selv havde han faat en saa underlig stor Fod, og han syntes at mærke, at, naar han satte Hælen i Bakken, var det, som det havde en egen Virkning paa dem.

Det faldt ham ind, at han maatte kunne hindre dem i at forsvinde ind ad Gaderne, om han trykkede med Foden mod Jorden.

Han forsøgte, prøvede saa smaat to, tre Gange ...

Og vendte ikke Kirstine og Mina og Tona sig om, ligesom de var ved at gaa ind i Storgaden.

Og henne paa den anden Kant dreiede ogsaa to tre sig om.

Han maatte forsøge igjen. — Og de dreiede sig her og der. Selv Toldinspektøren og Risting tog et halvt Sving paa sig —

Jo mere han traadte, des stærkere viste det sig at virke.

Han begyndte at slaa i Jorden med det svære Fodblad, og hurtigere og hurtigere dreiede de sig, — Klynge efter Klynge, som Afdelinger i en Dans —

Han vedblev med haard Trampen, regelmæssig i Takt til en underlig hidsende Melodi —

Og hurtigere og hurtigere dreiede det hele sig rundt.

Han slog og slog, trampede og bankede, saa det smald i Fodbladet, — hastigere og hastigere.

Nu dreiede han det hele, som han traadte en Spinderok, — slog og slog med det vældige Fodblad, saa det hele suste rundt i Luften, som en vild Hvirvel.

Han følte sin Magt med en jublende Seiersglæde, — trampede og trampede med Fodbladet, der stedse voksede sig mægtigere.

Han vaagnede med et Rædselsskrig —

Jeg er da vel ikke blet Satan! ...

Han stod et Øieblik og sundede sig paa Omgivelserne for at komme tilrette med, hvor han var, — og saa ned paa sin Fod —

Det manglede blot, at den skulde været svart — og med Hestehov!

... Egentlig bare det gamle ... Den samme Evne, hvormed han havde dreiet alle Aktiehaverne rundt, hvirvlet op hele Svindelen. —

En Kraft ja! — og saa drage sig bort fra Livets Valplads, med den ubrugt? —

Der lyste et Blink for ham af, at han kunde leve.

Blodet vældede dybt fra Hjertet op i hans Ansigt ...

Kunde vel endda være Pile igjen paa Strengen —

Hurtig som for at beskytte sig mod nogen ny Indskydelse, skyndte han sig opover Fjeldknauserne ...

Uden at minke Farten kastede han en og anden Gang et Blik tilbage ned imod Brændingen, der lyste gjennem Mørket. —

Den voldsomt opdæmmede Livskraft dirrede ham gjennem Nerverne ...

Hjem og optage Kampen igjen ... lød det og lød det i ham som Sporehug, han satte i Svangen paa en Hest.

Han stansede først, da han saa enkelte Lys fra Byen ...

Her staar man igjen foran Faktum: — Slides og rives i smaa Biter for hvert Menneske, Du kjender og ikke kjender, — maatte staa Standret paa Gader og Kontorer!

Var det ikke saa, at Du vilde faa det hele til at svinge rundt med Fodbladet dit?

Nei, jeg maa ikke smigre mig med Situationen ... Hele Byen er igjen klogere end jeg. Nu har de alle forstaat helt fra først af, at Faste var en gal Mand, — blot Idiot paa en anden Maner end Broderen! ...

Der randt nogle faa blege Stjerner mellem skarpe Skyer, og, som Huset hjemme dukkede frem, speidede han gjentagende opmærksomt efter, om der lyste fra nogen af Vinduerne.

Ikke fra Dagligstuen eller Moderens Sovekammer ... De havde altsaa ikke savnet ham eller mærket, at han var borte —

Idet han bøiede ind Haveporten, blev han pludselig va'r en Skikkelse ovenfor i Veien ... Den syntes ligesom sky at ville vige bort.

Bera? — Bera? — Det maatte være Bera —!

Det fo'r i ham, at hun havde fattet Mistanke ved hans Billet, og kunde have ventet paa ham og passet ham op!

I et Nu var han ved Siden af hende.

„Du her, Bera ..."

„Aa, jeg har været saa angst, — gaat og set og set efter Dig, om Du kom, — om Du aldrig kom! ..." Hun vred krampagtig Hænderne.

„Jeg forstaar ... Jeg forstaar ... Jeg føler mig

som en greben Tyv! ... Nei, jeg kan berolige Dig med, at denne din slagne Ven fra fordum vil leve, — endnu vil prøve en Dyst."

„Spøg ikke, Faste! — Det er ikke saa, at Du er færdig med Verden ... Du er ikke begyndt. Jeg har jo vidst det bestandig, at dette ikke var noget for Dig. — Hvad kan jeg sige Dig! ... Men Du har jo nok af ubrugte Evner og Kræfter. — Hvorfor ikke skrive om alt det, Du tænker? ... Jeg begyndte paa at læse det Skuespil, Du sendte mig, og det var, som jeg levede i det ... Men pludselig overkom der mig slig Angst, — hvorfor havde Du sendt mig det?

Jeg styrtede lige op til din Mor; men hun og Agnete var ganske uden Tanke paa noget galt, og jeg vogtede mig vel for at forskrække dem. Men af Pigen fik jeg høre, at Du var gaat ud, — ikke var paa Værelset ...

Saa har jeg gaat op og ned her i Dødsangst og speidet og speidet og lyttet —"

„Herregud, Du, — havde det nu ikke igrunden været bedre for alle, om denne besværlige, brydsomme Fyr var blet væk, — bukket og gaat ud af Verden med Bemærkning: — forstaar ikke en Døit af det hele!" —

„Nei, Faste, det havde ikke været bedre — for mig."

„Siger Du det, Bera? — Kan en saadan forulykket og havareret Person endnu interessere Dig?"

„Hvor Du snakker, Faste! — Du og alt dit —"

Han greb hende pludselig om begge Armene og saa hende skarpt ind i Ansigtet ...

„Nei, nu skal Du sige —. Nu vil jeg vide —. Jeg er jo havareret en Gang og faar taale at bli det en Gang til ... Er det saa? — Kan det være muligt, at Du kunde slutte Dig til mig og mit, — som fortiden staar saa lavt paa Stigen ... Kunde Du,

som er saa klar og klog og korrekt, holde af mig? — Ja, saadan ordentlig, mener jeg."

„Du er blet min Verden, Faste! — Uden Dig er der intet, intet for mig, — det véd jeg nu saa vel."

„Men det er jo som at styrte Dig udfor Klippen, Bera! — Gud bevare Dig, Barn!"

„Du er blet bitter, stakkar," — sa hun og la Hodet op til ham ... „Men Du skal se, det skal nok bli bra altsammen ... Vi skal nok faa det til, vi to ... Hvad, Faste?" ...

Han slog Armene om hende —

„Tal, — tal Du ... Det høres som noget deiligt, der er langt borte, — Havfrusang! — Det er, som jeg staar og holder Dig fast midt i Brændingen."

„Den skal nok skumme af, skal Du se, naar vi to —"

„Bera! Bera," — hviskede han, — „sig mange, mange Gange, at Du elsker mig, saa jeg fatter det, — begriber det." —

XV.

Faste og Bera var blet enige om straks at gifte sig. Hun vilde optage Situationen helt med ham.

Nyheden gjorde et ikke ringe Indtryk i Byen, — virkede ogsaa som en Dæmper paa de uforbeholdne Udtalelser af bitter Hævnlyst i visse Kredse.

— Saa hændte det ogsaa, at Faste og Bera en Dag blev kaldt op til Onkel Joel ...

— Han var jo forbauset, himmelfalden, — havde altid tro't, at Bera Gylling havde sin Forstand i bedste, allerbedste Orden ... Men hvad skulde man sige, — nutildags gaves der ikke Overraskelser! —

„Ja, I mener jo, som man beretter, at fare den skrivende Vei, — bygge en Fremtid med Pennen, — gjøre Forretning i det længst opgjorte Lager af Fraser og smukke Ord og Fatamorganaer og Sæbebobler! — Saa at sige oprette en høiere eleveret Delikatessehandel, — med bare Farvespillet af Tingene — —

Ja, ja, ja, der er jo ialfald ikke saameget at risikere, — svare for ved saadant — luftigt!

Jeg læste Skuespillet, De sendte mig, lille Frue, — „Mammon" ... Det er jo nu indsendt til Theatret? ... Jeg læste det i ét Drag ... Jeg maa sige, jeg nød det, — særlig, hvor man ikke selv figurerer ... Forunderlig truffet, det maa man lade, — min gamle ærede Konkurrent Bankchef Böckmann gjennemlyst ud og ind som med en Lygte. Et besynderligt indviklet Maskineri saadant et Menneske ...

Ja, hvad skal man sige! — Tiden har ogsaa smittet mig. Jeg har ogsaa Idéer. — Det har været et ensomt Liv, en gammel Mand har ført disse Par Aar. — Hvad siger Parret? — Skulde I være tilbøielige til at forlade disse hyggelige Tomter for en Tid og følge mig nedover til Syden, hvor jeg maa opslaa mit Paulun? ... Vi kunde jo gjensidig tilføre hinanden noget, — min Søstersøn og jeg er længst vante til uforbeholdent at udveksle vor gjensidige Livsvisdom, — og med den unge Frue skulde jeg nok komme ud af det.

Og saa, min kjære Faste, kan jeg fortælle Dig, at jeg har besluttet at følge dit vise Raad og oprette den Stiftelse, som Du i sin Tid fandt mig saa forpligtet til, og hvorfor Du strengt satte mig under mine Medborgeres Tryk.

Mit Anbud er nu gjort. Jeg tar Hotellet med Tomter og Anlæg udover Forstranden, — alt, hvad der ligger isoleret fra Byen, — for en Trediedel af, hvad det har kostet Aktieselskabet. Jeg vil omskabe det til et Kursted for bronchitiske og lungesvage,

— har nøie konfereret med Doktor Falkenberg om det ... Der er jo, som Du saa betryggende har skildret det i dine Prospektuser, — alle mulige Fordele: Lunhed for Vinden, Salt i Luften, Granatmosfære, baade Hav- og Høifjeldsaroma at indaande, — — saa, hvor kunde jeg lægge det heldigere? —

Og alle og enhver er jo ikke i den Forfatning, at de, som vi tre, kan reise til Syden ..."

XVI.

Fru Forland laa der i Sovekammeret med de store milde Øine vendt mod Vinduet og saa paa de sidste gule Blade, som af og til dalede fra Lindetræet ... Der legte en af de sidste Trækfugle i det, — eller kanske den ikke aarkede mere, — mente at overvintre hjemme, — søge sig en sidste Fjerkappe i Sneen? ...

Det var saa deiligt, — ligesom saa bærende let at ligge og tænke paa alt dette med Faste og Bera ...

De gik nu om der i Huset, — deres første lille Rede, — inden de tog Flugten til Syden, de ogsaa, og han prøve sine Vinger ... Han havde ligesom afgjæret paa et andet Felt. I denne Opfindelsernes Tid kunde vel Begavelserne let irre sig ind paa den Vei.

Han aarkede ikke endnu rigtig at tro paa, at der var kommet en Lysning over det hele, — gik der saa uvant stille, kunde falde hen og Øinene faa et saa smerteligt Udtryk; — hun kunde se i dem, som i et Maleri, alt det pinlige, der drog op for ham ... Der maatte Tid til, før det kunde svales og læges — saavidt ...

Naar Bera kom til, var alt som strøget af ham. Fra sin urokkelige Tro paa ham, eggede hun frem igjen hans før saa ubændige Mod og Evnefølelse og kunde lade lyse en Fremtid, der oprettede alt det skete. Og hvor lykkedes det hende ikke at stemme ham op og følge ham, naar Tankerne tog Flugt indover hans ny Gjerning.

Og nu denne sidste store glædelige Nyhed, at hans Skuespil straks var blet antaget til Opførelse paa Hovedstadstheatret! ... Det var jo som en ny Terskel at gaa ud fra.

Fru Forland laa og huskede paa Kirsebærtræet og Faste, da han raabte: „det er mig, som blomstrer", — følte en underlig glad Vished om, at med ham var der plantet et Aandens Træ.

Og hendes Agnete havde ligesom faat Sol over sig igjen ... Det var ikke vanskeligt at spaa, hvad det vilde bli til. Døscher fandt daglig Anledning til at træffe hende nu, efterat han var vendt hjem fra Eksersitsen ...

Det var saa underlig, hvorledes Sammenhængen alligevel altid kom op ... saa godt at tænke paa ... Ditlef fik nu først sit i en næste Verden ...

Doktor Falkenberg og Sølvi saa ofte op til Fru Forland i denne Tid. Man frygtede for, at Giften skulde slaa sig paa Hjertet. Alle de stærke Indtryk havde vel været mere, end hendes Nerver og Kræfter kunde bære, saa tilsyneladende rolig, hun tog det.

— Hun laa der igjen en Sénhøstens Dag med Øine, som lyste stille af hendes Tankeverden, og et svagt Smil, — som altid af noget, hun syntes.

Fru Forland ikke kjæmpede, hun saa heller mildt forklaret ned paa den gamle Strid, hun havde

frelst sig udaf saa mange Gange om igjen og om igjen ...

Der var en Mening i alt, — den Tanke maatte ikke slippes! ... helt fra dette, hvorfor hun selv skulde blive slaat med den haarde Lod at vandre om kuet og krogbøiet, saa hun ikke kunde reise Hodet og se op i Loftet, — hun havde været en kneisende rank Kvinde engang, — til det altid paa ny opdukkende bittre Spørgsmaal om Ditlef.

Hun havde en Tid stridt haardt ... Hun maatte ikke slippe den Tanke, at hendes hele Skjæbne var en Indsats i et høiere Liv.

Hun maatte ikke slippe den ...

Enten det, — eller der var ingenting, — kun et under Hæl traadt Skrig, — og der kunde ikke leves!

Ofte havde hun stridt, — nu ikke længere: — Hvi er det lagt paa mig? Jeg vil tilbage til Jorden igjen. — Men Vandet er for koldt. Ilden for hed. Guds Forfærdelse bor i dem.

Hun havde forsonet sig med sin Plantelære, — kunde nu ligge ligesom stille og se og betragte Væksten med de usynlige Skud og Blade — —

Inat havde hun havt den gamle, deilige Drøm, — var igjen i Kirken, og hendes Stemme fyldte den, saa forunderlig klar og stor og frigjort op imod Buerne, medens Ditlef stod med Taktstokken og anførte Koret oppe fra Orgelet.

Nu sov hun.

Høstsolen randt i Stilheden henimod Skjærmbrættet. Af og til pikkede en Fugl et Par korte Stød paa Ruden.

Falkenberg listede sig ind ...

Aandedrættene sagtnede saa underligt med af og til et Suk ...

Saa med ét — under en stærk Udaanden, der lød næsten som et Triumfraab, — reiste hun sig

op fra Puden med udstrakte Arme. Hun rettede sig med et ,,A—Ak, nu gaar jeg —"

Det var, som Stivheden glap af hende, — Øinene sank igjen i et halvt Smil, og rank og ret faldt hun tilbage paa Leiet! —

XVII.

Dampskibet pløiede Sjøen i Halvskumring udenfor Kysten.

Onkel Joel var gaat tilkøis for den skarpe Aftenluft, og Faste og Bera spadserede paa Dækket. De følte begge, at det var, som de gik i en Afgjørelsens Stund.

Der var endnu spredte lette rødlige Skyer, der mørknede ned mod Horisonten og Havet.

To Odder stak sig udover, og Faste stod med Følelsen af, at Virkeligheden med sine Krav og Fordringer endnu strakte sig ud efter Damperen, han fo'r paa, som to Hummerklør, der vilde gribe efter ham.

,,Du kan tro, Faste, jeg har ofte besigtiget dette dit kantede Hode," — spøgte Bera, — ,,det er saa bunket og bulet som et Blikspand. Det er vel, fordi der er saameget underligt i det?" — mente hun.

Faste hørte ikke. Han gik der i stærk Stemning inde i sit eget Syn ...

Lidt efter stod han ved Rælingen med en Blyant og en Lap Papir og skrev:

Fraadende Braadsjø og nedknust Dæk,
et overhændigt Hav,
alting skyllet og sopet væk, —
og, hvor blev Skipperen af?

De jog for Storm, og de fo'r for Vind,
de søgte ind Forlands Vig;
bag Aasen stod Fjeldet med Taarn og Tind
og Toppe i Himmerig.

Og der fandt af revne Seil de nok
og Vrag, som i smaat var knust,
fra Snekavet gik der med Fok og Rok,
og Stormen sidst havde sust.

Men aldrig fandt de igjen den Mand,
som sank i det Bølgebræk.
De søgte om Land, og de spurgte om Strand;
— men Fyren og Skuden var væk!

Ja, Manden, de søgte, hvor blev han af? —
Han tog sig no' underligt til.
Han seiled' sig op paa det Hav over Hav,
hvor Kikkerten rækker ei til.

Der skummer nu Skibet med Top og Reil ...
Du ser det i Kvældens Sky'r,
det jager med aldrig mindsket Seil
og Maaneblinket til Fyr.

Sin Faldrebstrappe det sænker ned
I Sølvbroens lyse Strøm,
og alt, hvad Jorden om Færden véd,
det fanger den kun i Drøm —

Men d e r tar Bølgen saa dyb en Grund
som Skjælvet i Hjertets Saar,
naar Stjernerne brænder i ensom Stund
og blinker i Angrens Taar' —.

Og der faar han seile og føre an
med Regnbuflag ifra Mast.
Og der kan han kjæmpe, den slagne Mand,
fast Planken under ham brast!

— Dampskibet pløiede og vuggede i Sjøgangen.
Kun det ensomme Blinkfyr raadede i Kvælden ...

INDHOLD

AF

TRETTENDE BIND.

	Side
Lindelin	1
Faste Forland	143

JONAS LIE

SAMLEDE VÆRKER

FJORTENDE BIND

JONAS LIE

•

SAMLEDE VÆRKER

FJORTENDE BIND

GYLDENDALSKE BOGHANDEL
NORDISK FORLAG
KJØBENHAVN OG KRISTIANIA
1904

Fr. Bagges Bogtrykkeri. — Kjøbenhavn.

WULFFIE & COMP.

DRAMA I TRE AKTER

(1900.)

PERSONERNE.

Wulff Wulffie, Konsul og Grosserer.
Fru Linda Wulffie, hans Hustru.
Karna, fire og tyve Aar.
Eline, sytten Aar. } deres Døttre.
Ottar, deres Søn.
Selma Reinskoug, hans Forlovede.
Onkel Mads, Rentier, Fruens Slægtning.
Frants Hein, Gartner.
Doktor Alsing, Husets gamle Læge.
Grosserer Rambek.
Frøken Svane.
Frøken Solenfeldt.
Frøken Zinkbauer.
Mina, Tjenestepige.

FØRSTE AKT.

Sommermorgen. Luksuriøst udstyret Havestue, dekoreret med grønt og store Planter. Bord midt paa Gulvet, hvorom der er placeret Sofa, Chaiselongue og forskjellige bekvemme Stole. Lidt til Siden et Bord, hvorpaa Akvareller og Pragtværker, og en Gyngestol ved Siden. Døre ud tilhøire og venstre. I Baggrunden aaben Glasdør til Verandaen og Havetrappen. Udsigt til Parken, hvor der ses en liden Sø med Svaner og en Baad, samt fjernere ude mellem Skogtoppene en Blaanen af Fjorden. Paa Verandaen midt for den store Døraabning en Havekugle af Glas. Lidt tilside et Bord, hvorpaa Aviser, med en bekvem Stol ved Siden.

(Gartneren, en ung Mand, gartnerklædt og i blaat Forklæde, omarrangerer og flytter forskjellige Blomsterplanter og henter en og anden ind fra Verandaen.)

(Konsulen og Karna kommer op af Havetrappen, som fra deres Morgentur i Parken. Konsulen er en bred og myndig Mand, hvis Ord falder energisk og skarpt.)

Konsulen
(idet de træder helt ind i Havestuen).

Naa, er De der, Gartner!

Gartneren.

Ja, jeg vil arrangere endel her. Det skal bli' som en Løvsal for Fruen at sidde i, — et helt lidet Afrika af Palmer! — Der er nok at ta af, rent overfyldt i Drivhuset.

Karna
(raillerende).

Saa maa vi vel ogsaa ha nogle Elefanter gaaende derinde, — eller en Kamel!

Gartneren.

Ja, neimæn om det tør være saa sikkert, at her ikke kan bli lidt af et Menageri; her kan nok komme Kameler ...

Konsulen

(har tat op en Notisebog og staat og bladet i den).

Véd De hvad, Gartner, De blir mig tilslut en dyr Herre! Jeg har gjennemset Deres Overslag. Efter alt, hvad her et strøet ud, forlanger De fremdeles ikke mindre end to—tre tusind Kroner. — To, tre tusind Kroner at sænke ned i Jorden! ...

Gartneren

(fortsætter under Samtalen med Konsulen af og til sit Arbeide).

Der trænges Penge ja, — vandsurt Nylænde, Sand og Skogstubber saagodtsom altsammen. (Med Lune.) Men gaar Konsulen nu ind paa, at vi tørrer ud Sumpen derude og danner et Bassin, saa skal jeg ikke forlange mere ekstra, — i dette Aar.

Konsulen.

Pokker til Idéer! — Bassiner og Søer ... Pumper ud Myrer og Sumper, — og fylder dem med mine Penge!

Gartneren.

Ja; men hvad holder det ikke paa at bli' til: — en Park, som der ikke findes Mage til i Landet, — et helt Jagtterræn indvundet med blanke Vand, Tjern og Halli op imod Aasen. Og tænk, hvad det var: — en usund, fæl Ødestrækning af Myr, Morads og Kratskog! — De husker nok den raa Taagen, som altid laa og spandt sig derude over Moradserne, Frøken!

Karna.

Men saa kom De, Mirakelmanden, — Jagtterrænet, — Afrika —!

Konsulen.

Tænk ogsaa lidt paa, hvilke Summer der efterhaanden er nedlagt! Men Hr. Gartneren lader overhodet ikke til at ha Gehør for det Snavs, som heder Penge. Man hører det rentud paa Stemmen, naar De nævner et Beløb! De kunde ta et Ziffer med aldrig saa mange Nuller i Deres Mund uden at fortrække en Mine ... Og blev man saa engang færdig! — Men altid ny Idéer.

Gartneren.

Ja der forekommer jo af og til Steder, hvor for Eksempel Kjøretøiet maa stanse foran et Stykke Fjeldknart, som pludselig dukker op midt i Veien.

Konsulen.

Steder, som jeg skal brolægge med Penge, ja, — alt udenfor den oprindelige Kalkyle!

Gartneren.

Som maa mineres bort, ja ...

Konsulen.

Man slæbes, saa at sige, med paa det ene Paafund efter det andet.

Karna
(tirrende).

Bare det ikke ender med, at der blir siddende igjen en afrikansk Abekat dernede.

Gartneren.

Sig hellere en Vildfugl, Frøken Karna, af den Sort, som De aldrig har set før.

Karna.

Ja naturligvis, mindst en Ørn eller en Kondor!

Konsulen
(lukker utaalmodig Notisebogen).

Kom nu, Karna, lad os gaa ind. Det er, som det blir dyrt bare at staa her og snakke med ham!

Gartneren.

Men dette Mineringsarbeide blir der først Tale om til Vaaren, Konsul.

(Gaar med et Par Blomsterpotter ned af Havetrappen.)

Konsulen.

Den Fyr er jo blet en Smule for mægtig her i Huset ... Men han har et mærkeligt Øie, — er uundværlig. En anden Sag, naar Parken har annammet alt, hvad han kan præstere af gode Idéer og Indfald —

Karna.

Hvad da, Far?

Konsulen.

— og Svampen er udklemt.

Karna.

Ja, hvad saa —

Konsulen.

Saa sender vi ham selvfølgelig paa Porten.

Karna

(i Tanker).

Saa—aa—? — Saa—aa — — —

(Rambek, en hvidhaaret, duknakket Mand med en solid Stok stiger forsigtig op af Trappen.)

— Grosserer Rambek, Far! — saa gaar jeg ...

(Ind af Sidedøren tilvenstre. Konsulen gaar ham imøde og hilser.)

Rambek.

Jeg foretrak at opsøge Dem her, Hr. Konsul, istedetfor nede paa Deres Kontor, da det kunde vække Opsigt. —

(Ser sig om.)

— Kan man — kan man tale uforstyrret her? ...

Konsulen.

Ta' Plads, høistærede! — Jeg er meget spændt paa, hvad der kan ha bevæget Grosserer Anders Rambek til at flyve ud saa tidligt og kviddre med Fuglene.

Rambek
(har taget Plads i Sofaen).

Javist, jeg maa nok sige, at jeg kommer som Nicodemus i den skjulte Time.

Konsulen
(pludselig opmærksom, idet han tar en Stol).

Der er altsaa noget paafærde, Rambek!

Rambek.

Det vil sige, der kan snart komme til at bli noget paafærde. Eller rettere, komme til at bli saare meget paafærde. Som jeg tror at vide, staar De, Hr. Konsul, i Mellemregning med Firmaet Löwendam & Comp.

Konsulen.

Det er som bekjendt gjennem vort Kontor, Firmaet lader besørge Udbetalingen af alle dets løbende Veksler og Anvisninger, helt siden det overtog Østenskogene efter Parker & Søn.

Rambek.

Om der ikke kommer noget iveien med Drivkraften.

Konsulen
(ironisk).

Naa, — som for Eksempel, at Elven en vakker Dag rinder tom. Jeg indrømmer Muligheden. Jorden kan forgaa!

Rambek.

Aa — ja! Aa — ja! — Selve Dommens Dag er jo forhaabentlig ikke at regne med. Men saa kan Jordrystelser med partiel Ødelæggelse være slemme nok! — Og saa gives der et fransk Ord, som heder: *sauve qui peut!* og som betyder saameget som, at man bør redde sig itide.

Konsulen.

Tillad mig, Hr. Rambek, et Ord, som meget kan misbruges.

Rambek.

Men, som er paa sin Plads, naar der ses Jertegn i Sol og Maane — eller, at et Hus som Löwendam & Comp. ogsaa kan rystes i sine mægtige Grundmure.

Konsulen.

Naar jeg ikke vidste, at gamle Anders Rambek er bombefast mod Spøg i Forretninger —

Rambek
(fortsættende).

... Grundet store Kaffespekulationer og Mishøst paa Java ...

Konsulen
(springer op)

Löwendam & Comp.? — Jeg siger, ryker Löwendam, saa ryker Vorherre med! En arvet Formue paa mange Millioner og en anerkjendt Dygtighed til Chef! — Aah, — Aah, — koldblodig, koldblodig, Hr. Rambek. Jeg véd jo, man kan faa en pludselig Angst, naar man saadan grubler om Natten, — en Fornemmelse som af Røg i Næsen, og saa gribes man pludselig af den Idé, at der er Ild under ... Men Löwendam! — d e r bør Pulsen slaa ganske rolig. — Og paa det gaar vi ind i Familielivet og faar os en Kop Kaffe!

Rambek.

Naar jeg nu meddeler Dem, — lige meget, hvorledes eller hvorfra jeg har min Kundskab, — at Firmaet Löwendam nylig er blevet affordret Sikkerheder ved Siden af sit Navn, — (hvisker) — og har maattet stille dem, Far! — saa vil høistærede maaske finde Tingen værdt en nøiere Betragtning.

Konsulen.

Löwendam & Comp. maattet stille Sikkerhed! ... Men hvad er det for Efterretning, De kommer med der? — noget som Lynet paa en klar Dag! —

(Stanser og knapper Frakken tæt til. Bestemt.)

— Naa! — lad mig straks udtale, at jeg er Dem m e g e n og stor Tak skyldig for Deres værdifulde Vink, Hr. Rambek, — og at jeg ber Dem være forvisset om, at vort Firma altid staar rede til Gjentjeneste! — Jeg har fortiden, som De ganske rigtig har sluttet Dem til, adskillige Pengeinteresser at varetage der ...

(gaar ivrig op og ned ad Gulvet.)

R a m b e k

(forsigtig).

Jeg skal tilstaa, jeg har hellerikke helt ubetydelige Summer anbragte paa den Kant ... Og, naar jeg nys antydede et muligt: *sauve qui peut!* saa var det ikke mindst i den Tanke, at Konsulen og jeg her mulig kunde finde Grund til at slaa vore Interesser sammen. Hvortil først og fremst hører indbyrdes Oprigtighed uden — (harker et Par Gange) — for megen Blu ...

K o n s u l e n.

Aldeles enig, — fuldkommen enig. Ingen Genance, Rambek.

R a m b e k.

Jeg anta'r da, at høistærede kan ha havt den samme menneskelige Skrøbelighed som jeg og ladet sin Forbindelse med Huset væsentlig influere af de skjønne atten til fem og tyve Procents Aktier i dets Vin-, Likør- og Spritfabriker. Jeg skal ikke fritte efter, hvor mange Aktier Konsul Wulffle har, og ønsker heller ikke at oplyse, hvor mange af den Sort, jeg kan ha lagt mine ringe Midler i. Men ét er klart efter, hvad jeg ved et eget Tilfælde er kommet underveir med, — at Firmaet Löwendam fortiden paa Liv og Død trænger rede Penge. Og, om nu Konsulen og jeg i Stilhed trykkede paa ogsaa med v o r e Krav og forlangte enten kontant eller vore Tilgodehavender os udbetalte i disse Firmaets Sprit-Aktier til allerhøieste Procent —

(slaar ud med Haanden og skriger.)

— Ja, Hr. Konsul, saa turde vi ha forvandlet en hel truende Misère til en høist fordelagtig Affære.

Konsulen

(energisk med Haanden inde paa Frakkebrystet).

Ja, der har De ikke Uret! ... Skulde der virkelig være nogen Fare for en saadan Fallit oppe i *la haute finance,* — i Luftlaget høit over vore Hoder, — saa kunde kanske ogsaa vi mindre Rovfugle hugge til, Rambek.

Rambek

(gnider Hænderne. Ivrig).

Ja, jeg græder, fordi jeg blot har en sytti, otteti tusind paa Konto der.

Konsulen

(eftertænksom).

Det er virkelig saa, at Löwendam & Comp. noget til min Forundring har trukket ganske ekstraordinært stærke Beløb paa vort Firmas Kasse i det sidste Halvaar. Hvilket altsaa nu kan ha sin Forklaring.

Rambek.

Jah ... Jah ... Det stemmer, — det stemmer. Firmaet vil paa Liv og Død ha Kontanter, og vi vil ha Aktier!

(Reiser sig og tar Stokken. Idet han rækker Konsulen Haanden til Farvel.)

Ja, saadan kan man imødekomme hinandens Ønsker, høistærede!

Konsulen

(med Betydning, idet han følger ham ud).

Her gjælder det at handle stille og diskret! — Kan ikke noksom anbefales ...

(Konsulen kommer lidt efter langsomt ind igjen fra Havetrappen. Blir staaende med Haanden paa Dørgrebet til Værelset tilhøire.)

Sytti — otteti tusind? ... Han har selvfølgelig mindst tre Gange saameget staaende der!

(Ud.)

(Gartneren kommer igjen og sysler med sit i Havestuen og paa Verandaen. Fra en Havestige, som han af og til flytter mellem de høie Planter og Vækster, bortskjærer han med Krumkniven alskens overflødige Skud og Kvister og renser og kaster ned visne Blade.)

(Fruen kommer i Morgendragt ind fra venstre, fulgt af Eline, der bærer hendes Sjal, samt Doktor Alsing, en ældre Herre med Hat og Stok i Haanden. Efter dem Karna og Selma. De unge i lyse Sommerdragter. Fruen tar Plads i Chaiselonguen, og Eline lægger Sjalet let om hende. Selma kaster sig hen i Gyngestolen og smaagynger.)

Doktoren
(som han vil ta Farvel).

Ja ja, Fru Wulffie, — imod disse søvnløse Nætter véd jeg intet bedre at anbefale Dem end den friske Luft med grønt for Øiet her i Havestuen og Ture ned i Parken, saalangt Kræfterne rækker. Og saa, — Ro, Ro og Fred! — hele Formiddagen — for alle mulige Velgjørenhedsandragender og Afgjørelser og Indtryk, der kan volde Sindsbevægelse.

(Banker med Pegefingeren i Bordet for at gi Eftertryk.)

— Det er Nerverne, ser De, — Nerverne, som maa beroliges. — maa spa—res! ... Det er Sommeren, vi skal lide paa. Den, vi skal nytte ... Og saa (ser paa sit Uhr) — maa jeg anbefale mig.

Fruen.

Ja saa Farvel da, kjære Doktor.

(Doktoren gaar med en Kompliment til de andre.)

Véd Du, Eline min, jeg tror ikke, jeg havde holdt ud længere derinde, jeg blev rent kvalm af at se ham sidde og tromme og tromme i Bordet. Det var saa Koldsveden brast af mig.

Karna.

Da kunde Du gjerne sagt et Ord, Mor!

Fruen.

Nei, nei, — saare den gamle Mand, — den trofaste Ven af Huset i saa mange Aar!

Karna
(lystig).

Saa kan jeg da vel faa si til Selma, at Du ikke taaler at nogen vugger i Gyngestolen heller? —

(Selma stanser pludselig Gyngningen.)

Men at Du hellere vilde dø end sige det til hende. Hun blir sletikke fornærmet, Mor! Gjør Du vel, Selma?

Selma
(leende).

Nei, — men saa véd man ikke bedre, naar man antræffer en saadan Raritet, end, at den er til at vugge sig i.

Karna.

Finte til os, forstaar Du, Mor! — fordi vi ikke har gamle antike Møbler, som over hos dem.

Fruen.

Kjære Karna, man kan dog ikke forlange, at hele Verden skal bestaa af gamle nedarvede Firmaer, saadan som hos Reinskougs. Der maa sandelig nogen faa dukke op ogsaa og bygge nyt som min Wulffie!

Karna
(vipper med Foden).

Dukke op, — dukke op ... Er det ikke som vi altid skal ha Vand over Hodet, hvergang vi er sammen med Reinskougs. At vi er bare et Par Slægter gamle ja!

Fruen.

Ja, dukke op, Du! — Der var altid saa blikstille i Stuen hjemme hos os — bare Portræter af Oldefædre og Forfædre rundt Væggene — Embedsmænd allesammen oppe i Slægten. Saa kom Wulffie; — det føltes, som der knækkedes Stole, hvergang han brød ind i vort sirlige gamle modeste Hjem; — men for mig var han som den friske Luft.

Karna.

Og saa blir det vel som en synderlig Naade, at Du dukkede ned til Ottar, Selma!

(En Tjenestepige kommer ind med et Bræt, hvorpaa en Mugge Bouillon, Kopper, Kjæks og Kavringer.)

Fruen

(bortledende).

Der kommer Bouillonen.

Eline.

Og jeg, Mor, trækker Chaiselonguen din nærmere hen til Bordet, saa ligger Du i den bedste Skygge.

(Ruller Chaiselonguen lidt frem til Bordet.)

— Saa, se saa, — nu faar Du akkurat Guldsko paa Foden din af Solen ... Og jeg opvarter Dig søte, søte Mor! — og skal skjænke Bouillon til de andre ogsaa.

(Hun skjænker og opvarter dem.)

Fruen.

Ja, Du er et godt og kjærligt Væsen!

Karna.

Jeg fristes imellem til at spørge mig, om Du ikke af og til leger Dukke med Mor din, Eline!

Selma

(farer pludselig op og sætter Koppen fra sig).

Aah, saa hed!

Fruen.

Du drikker din Bouillon saa altfor raskt, min kjære, —

(spøgende.)

— Du har jo endnu en hel god Halvtime igjen, til Udenlandsposten kan ventes og Brev fra Ottar, saa Du kan ta det med Ro ... Man lader sin Kop smukt afdampe, — gir den sin Tid og hyggelige Stund, Du, — beskjæftiger sig overhodet med den, — smager paa Kjæksene —

Karna
(raillerende).

Og saa, — om en god magelig Halvtime, sætter man Koppen tømt fra sig for at gaa over til den rolige Lekture af sin Forlovedes Brev. — At brænde sig betyder jo ellers Kjærlighed, Du Selma.

Fruen.

At brænde sig betyder den rolige Glæde og Lykke i Hjemmet, det véd j e g det.

Karna.

Den Udtydning har jeg aldrig hørt før, Mor.

Fruen.

Da har jeg hørt den helt, fra jeg var ung og blev gift.

Karna.

At det at brænde sig betyder —?

Fruen.

Der stod i min Bryllupssang: — „Naar Hjertet brænder for Hus og Hjem, da bæres Byrden af begge frem."

Karna.

Byrden?

Fruen.

Aa, maa jeg be Dig la' være at kritisere. Der stod saa i al Enkelhed. Og jeg skal gjerne bekjende for Jer, Børn, at Dagen efter Vielsen fandt jeg tre Huller i Brudesløret efter Wulffies Cigar. Det var min første Sorg, og jeg græd saamæn mine blanke Taarer, indtil de fik trøstet mig med, at det betød det, som i Længden var at forlade sig paa.

Karna.

Ja, at det betyder Indtræden som Kompagnon og Bryllup til Høsten, det véd vi ialfald sikkert. Byens to store Firmaer gifter sig! — Men, kom kun

frem med dit søde lille Spørgsmaal, Selma, — Mor vil like det saa godt. Kommer han straks, han har faat Fars Brev med Tilbudet om at indtræde i Firmaet som Kompagnon, eller blir han der paa Handelskontoret Sommeren over?

Selma.

Jeg tror ikke, Du har Anelse om, hvad det vil sige at gaa og længes, Karna. Overhodet Kjærlighed er ikke din Sag.

Karna.

Huh, — saadan idyllisk fattigforlibt med en Hytte og hans Hjerte og regelmæssig Brevveksling to Gange i Ugen — og saa, *notabene*, en Arv paa hundredetusinder i Baggrunden. Huf, siger jeg, jeg liker ikke eftergjorte Diamanter!

Fruen.

Men, Karna da!

Karna.

Jeg holder paa, at Kjærlighed paa et Guldfad ikke skal præsentere sig paa samme Vis som en paa et Træfad. Det er sandfærdigere og ærligere mod den Stilling, man indtager i Verden.

Selma.

Hovedsagen er nok, om der i det hele taget er Kjærlighed paa Fadet.

Fruen.

Ja saamæn sa Du der et sandt Ord, Barn!

Karna.

Aa ja, nu kjender vi hinanden saa inderlig godt, Selma, helt fra vi lærte at gaa, Du; — vi har boet paa hver sin Side af Broen, og Familierne har omgaats og saa smaat bagtalt hinanden i al den Tid. Og ikke indbilder Du mig, at nogen af os to gik hen og giftede sig bort rent ud bare paa en Kjærlighedsraptus med Brændesnude i. Vi i vor Stil-

ling har saamæn andre Ting, vi ogsaa sætter høit og tar vore Hensyn til, — som Fattigfolk er vel undskyldt for at ha. Og en Pige fra et af de øverste Hjem, som er opdraget med Udsigt til kanske en Million engang, skjønner fort, at hun knækker mere end Fjærene paa Hatten sin, om hun kryber ind igjennem en Fattigmandsdør. Aanei, man veier mange Hensyn paa Vægtskaalen og ender med — vel betænkt — at forelske sig i den, som i alle Maader mest passer for én ... Saa leger de bagefter Gjemsel og skilles og mødes, gjør Idyl og bygger Hytte indenfor deres begges Park- eller Havemure.

Fruen.

Men, Karna da ...

Karna.

Nei, lad os nu være enige om, Mor, at bekjende, at Valget og Kjærligheden har de fattige fremfor os.

Selma.

Hu—uh, præker hun ikke, saa én tygger tørt i Munden. Men saa blir det nu ikke mig og Ottar, Du paa det Vis faar stængt i Bur bag dine Park- og Havemure!

Fruen
(afledende).

Aa, Eline, Søten min, — kan Du gi mig en liden halv Kop til, — vel halv, véd Du.

(Det ringer udenfor.)

Fruen.

Sesaa, nu begynder Uroen ...

Tjenestepigen
(melder).

Frøken Knop og Frøken Horning spør, om de kan faa Fruen itale?

Karna.

Naturligvis om Bidrag til Vaske- og Strygeanstalten.

Fruen.

Svar Frøkenerne, at jeg desværre ikke kan ta imod dem før Klokken tre ...

(Pigen gaar.)

— Doktoren forbyder mig jo saa udtrykkelig at lade mig forurolige om Formiddagen ved noget, der kan beskjæftige mig alvorligere. Og jeg maa sige, den Plan om en Vaske- og Strygeanstalt ligger mig virkelig paa Hjertet. — Men, — bør den støttes? ...

Karna.

Javist bør den det, naar den først ligger Dig paa Hjertet, Mor!

Fruen.

Og isaafald, hvor meget? ... Hvilket Beløb tør jeg saa paatage mig Ansvaret for, at be' Wulffie støtte det med? ... Det er, saa én rent kommer i Sved over det.

Karna.

Ja, Mor, Du staar altid og sveder mellem to Valg. Den, som kunde kurere Dig for det.

Fruen.

Samvittigheden, Barn. Jo mere, man lytter til den, desto stærkere taler den.

Selma.

Far bestemte igaar, at han vilde tegne sig for fem hundrede Kroner.

Karna

(hastig).

Og min Far sa' imorges, at Mor skulde gaa i Spidsen for Foretagendet med ét tusind.

Fruen.

Nei, at Du ikke har sagt mig det, Barn! Der falder mig et helt Tryk fra Brystet.

(Varmt.)

— Ja, Wulffie er ridderlig ...

Selma

(koldt).

Naar Far faar høre, at Sagen svømmer i en slig Overflødighed af Resourcer, antar jeg, han betænker sig.

(Udbryder misfornøiet til Karna.)

Jeg trode, det skulde være forbi nu med den Sort Konkurrence mellem vore Familier!

Eline

(skjænker igjen lidt Bouillon til Moderen).

Drik det, Mor, Du véd, det styrker Dig. Bare denne lille Draabe! — Der kan ingen stelle som jeg for hende, maa Du vide, Selma. ... Ikke sandt, Mor? —

(Kjæler Moderen.)

— Molla, Molla min! — Og ingen anden end jeg kan riste Brødet heller saadan rigtig sprødt for Dig —?

Fruen

(med et Suk).

Ja, Du lille Velsignelsen min, — saa fuld af Kjærlighed fra jeg kommer ind om Morgenen til vort sidste Godnatkys. Det er saa truffet af Onkel Mads, naar han kalder Dig Angela.

Eline.

— Og aldrig forlover jeg mig bort fra Dig heller — som Selma ... Gjør jeg vel Mor?

Karna.

Pyh, — puh, — hu—uh—!

Fruen.

Hvad er det, Karna?

Karna.

Aa, jeg gned bare Bladet af Geranien der mellem Fingrene, og saa lugtede det saa kvalmt ... Gartner! — kom her og ta og flyt den ud paa Verandaen.

Gartneren

(som han vil ta Planten).

Den friske Geranien! — kvalm?

(Gnider et Blad og lugter paa det.)

— Frøkenen maa ha nogle egne Nerver, — Feil paa Lugtesansen! ... Følgen af disse kunstige Parfumer ...

(Bærer Planten ud paa Verandaen.)

Karna.

Ingen Sag for os, forstaar Du, Selma, som har baade Doktor og Hovmester i Huset!

Selma.

Ja, jeg maa sige, det er en frittalende Herre. Men, naar I taaler det, saa —

Fruen.

Man lærer at overse et og andet, Selma. Han er en ren Begavelse i sit. Du véd ikke, hvor Wulffle igrunden morer sig ved alle hans Indfald og Idéer dernede.

(Onkel Mads, en ældre Herre i hvid ulden Sommerdragt, Panamahat og Parasol i Haanden, kommer hostende op af Trappen til Verandaen.)

Selma.

Ingen Udenlandspost endnu, Onkel Mads?

Onkel Mads.

Taalmodighed ... Taalmodighed, min Frøken! Øhøh, — Øhøh ...

(Han stanser paa Verandaen, maaler Restindholdet af en Karlsbaderflaske op mod Dagen, sætter den for Munden og tømmer den i ét Drag.)

Saa!

(Han slænger Bouteillen bag over ned i Haven. Optaget af sit.)

Haha, — holo! det lyktes ... Jeg fik sneget mig

ind Parkporten. Jeg saa dem kampere oppe ved Gadedørstrappen, — to Sæt Bidragskrævere med sine Garn ude for at fange Onkel Mads! De forfølger én som Tyvjohnen jager Maagen. Den ene lange med Floshatten er ude og bevæger Hjerterne for Sjømandsbibliothek i Bristol, og Damen med Posen for Understøttelsesforeningen for straffede Kvinder. Nu kan de prøve sig paa Konsulen, naar han kommer, og faa sit Glæfs, — han biter han.

Eline.

Det er bare fordi Du er saa snil og let at røre, Onkel Mads.

Onkel Mads.

— at de, snart sagt, ligger og lurer efter én baade paa Stræder og Stier for at flaa én? ... Ellers, Du Eline, er det din Onkel Mads's sidste Opdagelse om Dagene, at Klokken er begyndt at gaa senere og senere.

Eline.

Det siger Du altid, Onkel Mads, naar Mavekatarrhen plager Dig. Men nu skal Du faa Æblemarmeladen din slig akkurat, som Du vil ha den, med lidt Kanel i.

Onkel Mads.

Tak, tak min Ven ... Du, Eline! — Jeg har ligget inat og tænkt paa, at Du skal faa min Fars Brillantbrystnaal efter mig.

Eline.

Huf da, Onkel, snak ikke saa stygt. Du skal da ikke dø.

Onkel Mads.

Ser Du, én maa finde paa noget, Tiden blir saa lang om Natten, — og bagefter skal man fordrive Dagen ... Se bare nu, — skal jeg slaa mig ned hos din Mor og sætte mig ind i Velgjørenheden eller ud paa Verandaen til Aviserne? Men, hvad Pokker bry-

der jeg mig om Kursnoteringerne, naar jeg ikke længere sætter noget ind!

Eline.

Naar Du faar Marmeladen, Onkel, blir det morsommere altsammen, skal Du se.

Onkel Mads.

Og her er Dagens Avis til din Mor ...

(Trækker den op af Lommen og leverer den. Idet han gaar til Avisbordet paa Verandaen.)

Naa, — saa kan man ialfald sidde og spille og hazardere i Indbildningen, — som Mads endnu var Mads, ja!

(Man ser ham under det følgende sidde derude og fordrive Tiden ved at gjennemblade den ene Avis efter den anden og nyde Marmeladen, som Eline har bragt ham. Engang imellem overvældes han synligt og hørligt af en Gispen.)

Fruen

(som af og til ser i Avisen, med et Udraab).

Men kjære, det er jo i Eftermiddag, der skal stemmes over, om Frøken Brønnich skal faa den ledige Plads i Frøkenstiftelsen efter Jomfru Hjorthøi!

Selma.

Min Broder Jens mener nu, at det blir Frøken Altmayer. Hun har været Kaffesøster og Sladderpose baade hos Holsts og Gjentofts saalænge og vidst at sikkre sig Stemmerne.

Karna.

Saa saa, det mener han. Men, saa er jo min Far, som har grundet Stiftelsen, ogsaa lidt med i den Sag, — og han mener nu, at det blir Frøken Brønnich, som har ansøgt en Gang før. Det faar da ikke udarte til et helt Protegévæsen ...

(Gartneren kommer med en Vandkande ind fra Verandaen og begynder at vande Planterne omkring i Værelset.)

(Karna, der sidder foran en stor Palme, som han vander, springer pludselig op.)

De faar da være saa naadig at se Dem for, Gartner, og ikke lade det gaa udover mine Sko!

Gartneren.

Saa saa, — ber om Undskyldning. Men Palmen trænger Vand, ordentlig Vanding den.

(Viser paa den.)

De ser selv, — se her, Frue, — tre, fire aldeles gule Blade, og Resten misfornøiet, — næsten som Krølpapir, — staar der i yderste Nød og skriger af Tørst! —

(Ærgerlig.)

Jeg trode saamæn alt vel bevaret, naar begge Husets Frøkener havde paatat sig at ta Vare paa Planterne heroppe i Havestuen disse Dage, mens jeg har været optat henne i Ødemarken ... Den der er ødelagt for hele Sommeren den! — Og som den har trivdes og skudt nede i Drivhuset ivinter! ... Jeg faar ta' den didned igjen.

Fruen.

Det er Synd, den var jo et sandt Pragtstykke.

Gartneren.

Det blev et Skaar i Afrika, ja!

(Tar og løfter Palmen ud.)

Karna

(muntert, idet hun hjælper ham at samle Bladkronen i Døren).

Jeg tror rentud, De mener, at nu redder De et Liv, Gartner!

Gartneren

(som har sat Palmen udenfor, og fortsætter med Vandkanden inde ved Blomsterne).

Ja, ja, De véd, det kan erstattes med Penge, — det er bare at kjøbe en ny!

Karna

(der igjen har sat sig).

Ja, men mon ikke Penge er ganske gode at ha, Hr. Hein! ...

Gartneren.

Aa, igrunden en Overtro! ... Kapitalerne bevæger sig som alt i Verden efter sine egne Love, —

saa det gjør saa lidt, enten han, som sidder med dem, heder Per eller Paal.

Karna.

Aa — jo, det gjør dog lidt. Den, som har dem, ta'r for Eksempel sin Plads indeni Vognen, medens den, som ikke har dem, er henvist til Bukken. — Eller man har en Villa med en Park, og en Gartner ønsker Arbeide i den —

Gartneren.

Nærmest for Parkens Skyld, Frøken! Den interesserer.

Karna.

Jeg tænkte, De ogsaa var kommet overens med Far om en vis Løn for Deres værdifulde Assistance.

Gartneren.

Jeg forsikker Dem, Frøken, det er ikke Pengene. Det er det eiendommelige ved Deres Fars Park, som gav mig Lyst paa det. Jeg kjendte den jo saa godt fra Gutteaarene, da jeg løb der med Deres Bror efter Skoletiden, og lille Karna altid vilde være med og trodsede og fulgte efter os indigjennem Skogstierne, naar vi gjorde Udfærd for at gjennemforske Afrika, som Stanley.

Selma.

Ja, paa Skolebænken ja, der er jo alle lige.

Gartneren.

Men saa forsvandt han sin Vei, og jeg valgte min.

Karna.

Det vil sige Gartneriet.

Gartneren.

Nei, først slog jeg mig paa Ingeniørvæsenet; men tog saa fat paa Have- og Parkanlæg, som jeg altid har interesseret mig for.

Karna.

Og, naar De engang er færdig her, begynder De af pur Parkinteresse paa en ny.

Gartneren

(medens han hele Tiden gaar og ser over Blomsterne, vander dem og plukker væk visne Blade).

Færdig? — Man blir aldrig færdig. Naturen har sine egne Eventyr den, — den kommer med det mest uventede, — sætter uophørlig Spirer til ny Muligheder, — akkurat som Menneskene. Til næste Aar er Sumpen derude tør, og Sandbanken i Elven kanske skyllet op, saa der efterhaanden kan bli en Ø med Plantninger og Anlæg og Bro ind til Landet. Man er nysgjerrig efter, hvad der vil komme, hvergang Vinterdækket gaar bort.

Karna.

Og saa slipper Far Pengene til, og De morer Dem.

Gartneren

(leende).

Han gjør saa det, ja. Det var det, jeg sa', det er det samme, hvor Kapitalen ligger.

Karna.

Den ligger ialfald ikke styresløs om i Verden.

Gartneren.

Nei, men hvad styres den af? — Jeg tænker tilsidst, det blir af Interesserne ... Og Interesserne, de er saa mangfoldige, baade de, vi véd af, og de, vi ikke véd af. De er som styrende Aander i Tilværelsen de. Og det skal vise sig, — v i l d e vist sig, om alt var gjennemsigtigt, — at den, som styrer ilde, han styrer mod Strømmen, — mod Tilværelsens Maskineri, og det gaar ikke ... Det blir tilslut Aanden, som raader.

Karna.

Den Aandetroen Deres, Gartner, er ialfald god for dem, som ingenting har.

Gartneren.

Ja—h, — hvem der er fattig, og hvem der er rig? — det er ogsaa et Spørgsmaal.

Karna

(vipper med Foden).

Det er vist saa inderlig ligetil, De ... Jeg ser ikke andet, end for Penge kan man faa, hvad man vil, baade Kunstværker og — Parker og jeg havde nær sagt, Gartnere med.

Gartneren.

Ja, Frøken! — Men den, der faar leve for det, som interesserer ham, han er lykkeligere end nogen Pengesæk kan gjøre ham ... Naar man for Eksempel har Øie for den storartede Udsigt her, —

(viser begeistret udover.)

hele Fjorden udover lige til Næsset, og den ranke, høie Skogen, som staar Stamme ved Stamme, som om Indløbet var garneret med Søiler, — og tænker sig, at det hele Anlæg engang i Tiden maa komme til at tilhøre Byen, — saa lægger man al sin Kjærlighed paa det.

Selma

(farer op).

Hvad er det, han siger?

Gartneren.

Det siger sig selv det, — ligger i Tingenes Medfør, at en saapas By ikke vil lade sin eneste store, herlige Park blive i Privatmands Eie, — i Længden.

Karna.

Naa saa, det vil Byen ikke! Den agter at forsyne sig med vor Park! — Ja, den er ganske fri-

Karna.

Og, naar De engang er færdig her, begynder De af pur Parkinteresse paa en ny.

Gartneren

(medens han hele Tiden gaar og ser over Blomsterne, vander dem og plukker væk visne Blade).

Færdig? — Man blir aldrig færdig. Naturen har sine egne Eventyr den, — den kommer med det mest uventede, — sætter uophørlig Spirer til ny Muligheder, — akkurat som Menneskene. Til næste Aar er Sumpen derude tør, og Sandbanken i Elven kanske skyllet op, saa der efterhaanden kan bli en Ø med Plantninger og Anlæg og Bro ind til Landet. Man er nysgjerrig efter, hvad der vil komme, hvergang Vinterdækket gaar bort.

Karna.

Og saa slipper Far Pengene til, og De morer Dem.

Gartneren

(leende).

Han gjør saa det, ja. Det var det, jeg sa', det er det samme, hvor Kapitalen ligger.

Karna.

Den ligger ialfald ikke styresløs om i Verden.

Gartneren.

Nei, men hvad styres den af? — Jeg tænker tilsidst, det blir af Interesserne ... Og Interesserne, de er saa mangfoldige, baade de, vi véd af, og de, vi ikke véd af. De er som styrende Aander i Tilværelsen de. Og det skal vise sig, — v i l d e vist sig, om alt var gjennemsigtigt, — at den, som styrer ilde, han styrer mod Strømmen, — mod Tilværelsens Maskineri, og det gaar ikke ... Det blir tilslut Aanden, som raader.

Karna.

Den Aandetroen Deres, Gartner, er ialfald god for dem, som ingenting har.

Gartneren.

Ja—h, — hvem der er fattig, og hvem der er rig? — det er ogsaa et Spørgsmaal.

Karna

(vipper med Foden).

Det er vist saa inderlig ligetil, De ... Jeg ser ikke andet, end for Penge kan man faa, hvad man vil, baade Kunstværker og — Parker og jeg havde nær sagt, Gartnere med.

Gartneren.

Ja, Frøken! — Men den, der faar leve for det, som interesserer ham, han er lykkeligere end nogen Pengesæk kan gjøre ham ... Naar man for Eksempel har Øie for den storartede Udsigt her, —

(viser begeistret udover.)

hele Fjorden udover lige til Næsset, og den ranke, høie Skogen, som staar Stamme ved Stamme, som om Indløbet var garneret med Søiler, — og tænker sig, at det hele Anlæg engang i Tiden maa komme til at tilhøre Byen, — saa lægger man al sin Kjærlighed paa det.

Selma

(farer op).

Hvad er det, han siger?

Gartneren.

Det siger sig selv det, — ligger i Tingenes Medfør, at en saapas By ikke vil lade sin eneste store, herlige Park blive i Privatmands Eie, — i Længden.

Karna.

Naa saa, det vil Byen ikke! Den agter at forsyne sig med vor Park! — Ja, den er ganske fri-

stende vakker. Jeg ser alt Søndagspublikumet med Barnevogne og Smørrebrødpapir nede i Gangene. —

(Heftig, idet hun reiser sig.)

— Og nu maa De engang være færdig med den Vandingen og alle Deres Formeninger, Gartner! — — De bør skynde Dem ned og virke for Deres store Formaal. Det er ikke sikkert, at De kan paaregne saa lang Tid her i Huset.

Gartneren

(halvt for sig selv, idet han samler sine Sager og forlader Havestuen).

Det vil gaa saa sikkert som selve Strømmen det, Frøken ...

Karna

(i Sindsbevægelse).

Et irriterende Hovmod! Han indvendig ligesom smiler af én.

Fruen.

Oprigtig talt, Karna, forbauser det mig, at Du altid saadan indlader Dig med ham. Du véd jo, hvad man risikerer, naar man ikke overholder Grænsen.

Selma.

Ja, jeg synes nok, det Menneske maa være moden til Opsigelse.

Eline.

Vor Park. — Vor Park, Mor!

Fruen.

Ja, Lillemor, den taales virkelig ikke. Byen faar ondt i Øinene af den ... Til offentlig Brug, — bare den Tanke! Det er, som man tar hele Charmen væk fra den.

Selma.

Aa, Rigdommen er altid misundt, véd I. En saadan frit studeret Walther Pengeløs ærgrer sig over at maatte bukke sig for bedre stillede.

Karna.

Han? — bukke sig! — En kunde faa Lyst til at knække lidt paa den Nakken.

Fruen.

Der kommer Far! ... Jeg hører det paa, hvor fast han tar i Døren.

(Konsulen træder ind fra Sidedøren tilhøire.)

Karna

(skynder sig hen til Faderen og trækker ham afsides i Forgrunden. Ivrig fortrolig).

Jeg har sagt Selma, at Du vil, at Mor skal gaa i Spidsen for Vaskeanstalten med tusind Kroner.

Konsulen.

Jasaa ... Ja, naar Du har —

Karna.

Selmas Far har fundet paa at tegne sig for fem hundrede.

Konsulen

(forstaaende).

Naa saa saa, Du.

Karna.

Og saa er det din bestemte Villie, Far, at Brønnich skal ha Pladsen paa Frøkenstiftelsen, h u n absolut! — Ikke Altmayer.

Konsulen.

Vel, min Pige. Hvad Du siger, det er, som jeg har bestemt det selv. Du er den eneste Kraft i Familien. Feilen er bare, at Du blev en Pige og ikke en Gut. Du, Du skulde været min Kompagnon, Du! — For Ottar, han er sin Mor, han, lidt for fintfølende for denne Verden ...

(Tar op et Brev og vifter med det.)

Her er noget til Dig, Selma!

(Selma tar det og skynder sig ud paa Verandaen, river det op og læser.)

(Konsulen hen til Fruen.)

Nu blir Du fornøiet, Mor, Du har Ottar hjemme hos Dig med Steameren fra England alt den sjette.

Selma

(kommer straalende).

Javist, med Orion, ja.

Fruen.

Hørte jeg ikke straks af Maaden, Du kom paa, Wulffie, at Du havde noget glædeligt til mig. Jo raskere Du skridter, jo mere beroliger Du mine Nerver.

(Bevæget.)

Det er saa trygt, saa trygt med Dig, Wulffie!

Konsulen

(stryger hende va'rt over Haaret).

Ja, den som kunde faat styrket og læget disse tendre, fine Traade, som de kalder Nerver, Du!

(Til de andre.)

Men, I maa ikke indbilde Jer, at I faar beholde Ottar heroppe i Stuerne.

(Ærtende.)

Du faar knap se ham, Selma! Han skal nu dukkes helt ned i Forretningerne, til han stiger op igjen som Fugl Føniks og Kompagnon ... Og saa først kommer Tiden til at tænke paa Brylluppet, Monteringen af Boligen og, hvad der staar igjen af Arrangements ... Karna og jeg var just dernede imorges.

Onkel Mads

(vaagner op af Søvne med et stærkt Gisp og kommer strækkende sig ind fra Verandaen).

Aah, — jeg drømte saa deiligt! Jeg var i Kalifornien og laa netop over en mægtig Guldaare og forsynede mig ...

(Med en Gestus mod Lommen.)

Det er næsten, saa jeg endnu maa kjende efter,

om der skulde ligge noget der, en Klump eller to — eller saapas Guldstøv, at jeg kunde faa nyse af det.

(Trækker op Lommetørklædet.)

— — Nei Du, — ikke andet end, — hm, —

(pudser Næsen.)

Men Pokker, jeg tænker ofte paa det. Hvad kunde jeg gjøre, om jeg blev ordentlig stenrig, uden at forære Wulffie og Dig det, Linda! — Ikke tør jeg spise bedre, — ikke drikke bedre, ellers kommer Podagraen! — Ikke fik jeg sove bedre. —

(Med opløftet Røst.)

— Ikke blev Maven bedre, om jeg saa fik oprettet en Trone af Guld indlagt med dyre Stene for den!

Fruen

(leende).

Du Mads! — Du Mads! — Ja nogen Forretningsmand stak der aldrig i Dig.

Onkel Mads.

Nei, det blev da heller ikke til mere end en tarvelig Livrente.

Konsulen.

Tarvelig —! —? Havde der været mere, vilde Du nok vidst at ryste det af Dig, kjender jeg Dig ret.

Onkel Mads.

Ja, tænk den, som aarkede endnu engang at gjøre sig en ordentlig Rundreise gjennem denne Verden, Du, — knase Penge og —

Fruen.

Fy Mads, tale saadan, saa gammel Du er.

Onkel Mads.

Jeg mente blot, høitærede Kusine! at se dens Daarlighed an, — rulle end engang tvertigjennem dens usle Forfængeligheds Marked — i gylden Karm og paa høie Hjul.

Konsulen.

Heldigvis reiser Du nu bare i Tankerne, min kjære Mads, og det falder billigere.

Gartneren

(kommer hastig ind fra Havetrappen).

Hr. Konsul, — de tre Matroser, som døde af Kulos ombord i Briggen, begraves nu med Sjømands Honnør. Baadfølget la' til nede ved Pynten, og Kapteinen forhørte sig, om de kunde ta' Veien gjennem det ny Allé-Anlægget. Og det kunde jo ingen nægte dem. De er vant til en Gjenvei derover Markerne fra før, de blev lagt ind til Park.

Konsulen.

Ja, der har vi Følgen af Deres Hegn, som skal staa der i ti Aar og vokse sig stort! Et høit, vakkert Stakit vilde med engang vist Folk Forskjellen mellem Privateiendom og Gangstier.

Gartneren.

Aa nei da, Hr. Konsul, vi skal ikke være med paa at stænge af, saa hver sidder i sit Eiendomsbur og lukker for alt det, som er vakkert.

Fruen.

Ja, det var en trist Indvielse af Parken dernede ... De arme Mennesker! — drukket sig fra Bevidstheden og ligger saa der i Ruffet og kvæles af Kulosen! Pene bra unge Fyre, stod der.

Onkel Mads.

Naturligvis denne Negervinen, som de henter fra Havnekneiperne. — Samme Langkorken, som under det populære Navn „Laddevin" nu ogsaa herjer herhjemme og gjør Folk rasende og gale. Den rene Gift! — egentlig distilleret og fabrikeret til Vederkvægelse for vore farvede Medbrødre i Afrika.

Fruen.

Aa, denne forfærdelige Drikken, som gjør Livet saa lavt!

Onkel Mads.

Ja, Du Linda, denne Verden er ikke saa ganske endetil! — Forestil Dig en glædeløs, stakkars tørstig Sjæl stedt foran Vinduer fristende med Herligheder som: — „Golden Likør", „Old Brandy", „Jamaica Rhum", „Skotsk Whisky", „Balaklava Punsch", „Syvstjernet Konjak", „Ildtungen", „Spansk Nektar" og „sjelva blåa Lågan", — og alle Jordens Forlokkelser, saa Tænderne kan løbe i Vand.

Fruen.

Men, hvad er det da brygget af, alt dette?

Onkel Mads.

Forskjellige Tilsætninger, Du, — patent pikant kradsende med en liden Kjendsel af Ild og Svovl ... Og, som stimulerer tilstrækkeligt til, at de forsyner sig, saalænge de har en Skilling i Lommen!

Fruen.

De laver det altsaa formelig.

Onkel Mads.

I store Fabrikker Verden over ja. Fuldstændig legitimt, — uangribeligt, — *notabene,* naar det eksporteres til fremmede Lande.

Karna.

Det rene Giftblanderi altsaa!

Onkel Mads

(trækker paa Skuldrene).

Gift og Gift er to. Beror paa ... Verdens Ondskab, ser Du ... The kan jo tilslut ogsaa være en slem Gift. Linda klager stygt, naar Du har tragtet den for længe.

Konsulen.

Heldigvis reiser Du nu bare i Tankerne, min kjære Mads, og det falder billigere.

Gartneren

(kommer hastig ind fra Havetrappen).

Hr. Konsul, — de tre Matroser, som døde af Kulos ombord i Briggen, begraves nu med Sjømands Honnør. Baadfølget la' til nede ved Pynten, og Kapteinen forhørte sig, om de kunde ta' Veien gjennem det ny Allé-Anlægget. Og det kunde jo ingen nægte dem. De er vant til en Gjenvei derover Markerne fra før, de blev lagt ind til Park.

Konsulen.

Ja, der har vi Følgen af Deres Hegn, som skal staa der i ti Aar og vokse sig stort! Et høit, vakkert Stakit vilde med engang vist Folk Forskjellen mellem Privateiendom og Gangstier.

Gartneren.

Aa nei da, Hr. Konsul, vi skal ikke være med paa at stænge af, saa hver sidder i sit Eiendomsbur og lukker for alt det, som er vakkert.

Fruen.

Ja, det var en trist Indvielse af Parken dernede ... De arme Mennesker! — drukket sig fra Bevidstheden og ligger saa der i Ruffet og kvæles af Kulosen! Pene bra unge Fyre, stod der.

Onkel Mads.

Naturligvis denne Negervinen, som de henter fra Havnekneiperne. — Samme Langkorken, som under det populære Navn „Laddevin" nu ogsaa herjer herhjemme og gjør Folk rasende og gale. Den rene Gift! — egentlig distilleret og fabrikeret til Vederkvægelse for vore farvede Medbrødre i Afrika.

Fruen.

Aa, denne forfærdelige Drikken, som gjør Livet saa lavt!

Onkel Mads.

Ja, Du Linda, denne Verden er ikke saa ganske endetil! — Forestil Dig en glædeløs, stakkars tørstig Sjæl stedt foran Vinduer fristende med Herligheder som: — „Golden Likør", „Old Brandy", „Jamaica Rhum", „Skotsk Whisky", „Balaklava Punsch", „Syvstjernet Konjak", „Ildtungen", „Spansk Nektar" og „sjelva blåa Lågan", — og alle Jordens Forlokkelser, saa Tænderne kan løbe i Vand.

Fruen.

Men, hvad er det da brygget af, alt dette?

Onkel Mads.

Forskjellige Tilsætninger, Du, — patent pikant kradsende med en liden Kjendsel af Ild og Svovl ... Og, som stimulerer tilstrækkeligt til, at de forsyner sig, saalænge de har en Skilling i Lommen!

Fruen.

De laver det altsaa formelig.

Onkel Mads.

I store Fabrikker Verden over ja. Fuldstændig legitimt, — uangribeligt, — *notabene,* naar det eksporteres til fremmede Lande.

Karna.

Det rene Giftblanderi altsaa!

Onkel Mads

(trækker paa Skuldrene).

Gift og Gift er to. Beror paa ... Verdens Ondskab, ser Du ... The kan jo tilslut ogsaa være en slem Gift. Linda klager stygt, naar Du har tragtet den for længe.

Karna
(oprørt).

Men de gaar fra Forstanden af det, — dræber af og til baade Kone og Børn eller sovner ind i Kulosen ... Og tænke sig, drevet som en hel Fabrikvirksomhed.

Onkel Mads.

Jo flere om Ansvaret, desmere fordufter det, véd Du!

(Der lyder høitidelig Ringen af Kirkeklokker.)
(De lytter.)

Karna.

Nu gaar Ligtoget op til Kirkegaarden. Vi kan se det inde fra Stuen.

(Damerne skynder sig ind af Døren tilvenstre.)

Konsulen
(lunt).

Ja, Du Mads, hvor deiligt vilde vi ha det uden Penge! ... De Aktierne i Vinfabrikkerne gir mindst atten, — atten, — Procent ...

(Teppet falder, medens Klokkerne ringer.)

ANDEN AKT.

Samme Havestue.

(Konsulen og Onkel Mads kommer fra høire ind i Havestuen.)

Konsulen
(i en indtrængende Tone).

... Bare nogle heldige Ord ... hensigtsmæssige Vendinger for Aviserne, forstaar Du. Du har din Force i sligt; jeg duer absolut ikke til at frasere. Det meste af Strandstedet er rimeligvis nu nedbrændt. Det gjælder da om, at der ikke samler sig

for store Forventninger om Hjælp i Ulykken fra vort Firma. Kunde vi straks fra først af faa Hovedpligten skubbet over paa Staten!

Onkel Mads
(deklamerer).

— som den, der har særlig Opfordring til at træde hjælpende til just i et Tilfælde som dette, hvor Ruin og Tab har ta't saa ekstraordinært store Dimensioner, at den private Haand, selv med den allerbedste Villie, ikke længere rækker til. — Hvad Du?

Konsulen.

Netop akkurat, — hold paa det, Mads, — den private Haand ikke — Jeg kommer selvfølgelig til at slaa i en ordentlig Sum alligevel — vi beskjæftiger jo mange Arbeidere paa vor Bedding der, — og vi la'r os ikke overfløie paa vor egen Landskant! — Jeg gjør det saamæn gjerne. Men saa maa en Forretningsmand forstaa at holde Styr paa Hjertelaget ogsaa. Jeg fik just Mor saavidt nogenlunde beroliget derinde.

Onkel Mads
(deklamerer videre).

Og vel at mærke, hurtig Hjælp er her dobbelt Hjælp, kun en Kapitalist som Staten — hvad siger Du om det?

Konsulen.

Jeg siger, at jeg godskriver Dig for hundrede Kroner i Honorar, Mads, om Du kan hitte ud endnu et Par duelige Vendinger, — en Knaldsats tilslut med et ordentligt Slag i.

Onkel Mads
(høitidelig).

Her er slaat et dybt Saar, der ikke kan ventes helet uden af Tidens lægende Haand, — et Skjæbnens Slag, der paa det netop raskt opblomstrende

Strandsted vil knuse mange Forhaabninger og kaste mørke Sorgens Skygger ind i mange Hjem ...

Konsulen.

Nei, — duer ikke, — poetisk Føleri! Saadant skrives ikke fra Kontorpulten.

Onkel Mads.

Naa, saa skal det bli', som Wulff Wulffie —

(udtaler Ordet glubsk.)

— selv vilde gjort det.

(Deklamerer, idet han knapper Frakken over Brystet.)

— Vi har her at se i Øinene og nøgternt regne med en Ulykkeshændelse ikke blot for Stedet, men for hele vor Kant af Landet, der maa noteres som et økonomisk Nederlag, der vil lamme megen Virksomhed og trænge Aar for at kontrabalanceres.

Konsulen.

Præcis saa ja. Der traf Du det! — — Ellers Du, er det ikke mærkeligt, — en saadan liden — hvad skal jeg kalde det — Orienteren for Offentligheden føler jeg, — føler jeg virkelig! — at jeg ikke kunde bede min egen Søn om. Der maa skruteres og ransages i hver Fuge om Udtrykkene var nøiagtig i — ingens Favør, og kunde bestaa for den himmelske Retfærdighed ... Med denne Gentlemansopdragelse opfatter de ikke Livet længere som en Kamp.

Fruen

(kommer ind i Sindsbevægelse, fulgt af Ottar, Karna og Eline).

Men Du Himmel, Wulffie! Ottar kommer nu fra Telegrafstationen og melder, at det ikke længere bare er den østlige Del af Strandstedet, der er lagt i Aske, men at nu ogsaa Kirken og Husene ved Torvet brænder.

Ottar.

Lykkeligvis ingen indebrændt. Men Stedet er foreløbig økonomisk ruineret, — bragt til Betlestaven.

Fruen.

Tænk — tænk! — alle de Familier uden Hjem og Tag over Hovedet, — henvist til bare haarde Fjeldknarterne!

Karna.

Her er ikke Brug for noget „Tænk" nu, Mor! Her er bare som Ottar sa', at faa frem vore Sparebankbøger og aflevere noget klækkeligt. Ikke sandt, Far? Mor maa ud med tusind, Eline og jeg med hver vore trehundrede, som vi fik til Jul. Og Du, Ottar? — Og Du, Onkel Mads? — og Du, Far?

Konsulen
(langsomt, lunt).

Jeg tænker, Du Mads, la'r Dig mulktere for de hundrede Kroner, Du tjente hos mig i Forretningen idag. Og jeg vil foreslaa, at Familien sætter alle sine gode Bidrag ind med i en Ladning Mel, som vi, „Firmaet Wulff Wulffie", straks sender hen til Afhjælp af den øieblikkelige Nød. — Det blir — alt i alt — lad mig se — at notere som en Forstrækning her fra Huset af en ti tusind Kroner. Hvilket tør anses som en rund og rigelig — for ikke at sige stor ydet Hjælp fra et enkelt Privathus.

Fruen.

Aa, Du altid ridderlige Wulffie. Her aftørrer Du Taarer!

Konsulen
(i Lune til Ottar).

Sig endelig ikke til Mor, Ottar, at jeg paa det Vis ogsaa faar anbragt Melet mit. Hun forstaar sig ikke paa Handel, ser Du.

Ottar.

Ja, Far, dette var en nobel Haandsrækning!

Konsulen.

Nobel? ... Nobel, Du? — Er der noget, jeg hader, saa er det det Ord i Forretninger! Naar nogen kom-

mer og stikker et nobelt Hode ind, saa forvirres straks alle Begreber. Vil Du gi' væk, saa gjør det. Vil Du ruinere Dig, saa gjør det. Men i Forretningsspillet er der ikke Plads hverken for Noblesse eller Sentimentalitet. Der er det kun om at regne rigtig og ha' Øie for Fordelen. Sin Noblesse faar man pleie oppe i anden Etage.

Onkel Mads.

Ja, ja, ja, — mine hundrede Kroner ... Jeg har saamæn intet imod, at de blir anvendte til lidt Mel i Øinene paa Publikum, naar det alligevel gaar i Halsen paa de nødlidende Stakkarer.

Selma

(kommer med en vis Fart op fra Hovedtrappen. Idet hun ser Ottar).

Aa, som jeg har ventet paa Dig, Ottar! Du lovede jo —

(Tar sig, idet hun faar Øie paa de andre. Forskrækket.)

— Er det meget galt? Hjemme fik jeg bare høre det første Telegram om Branden ... Og saa har jeg gaat frem og tilbage hele Tiden og ventet og ventet paa Dig —.

Karna.

Aa — aah, — sligt noget nu!

Konsulen

(spøgende til Selma).

Ja, det er stridt Du, at han skal sidde der paa Kontoret hele Dagen. Haaber, Du snart skal faa spadsere med Wulffie junior af Firmaet Wulffie & Søn!

Selma

(faar under det følgende Ottar mere og mere i Forgrunden, medens de andre ivrig underholder sig om Branden).

Men Du havde jo hængt Lommetørklædet udenfor Kontorvinduet. Jeg saa det i Kikkerten, saa jeg maatte tro, Du kom.

Ottar.

Det var denne Branden, som kom paa, ser Du.

Selma.

Branden? — Ja, naar vi endda havde kunnet slukke den. Men tænk, hvad vi kunde havt for en Tur sammen imorges, før Du skulde ind paa dette Kontoret og gjøres til Wulffie junior! Huf ja, — jeg maatte jo ta mig en liden Sving til Trøst ned til Huset vort ... Og hvad tror Du, jeg har her?

(Holder det mod ham.)

— Cigaretuiet og Blyanten din! ... Ovenpaa i Entréen hang den graa Støvfrakken din. Det var med engang næsten, som det var Dig selv, — og jeg la' Hodet ind til den og kyssede den og kom rent i Humør igjen. Du kan tro, Du havde faat anderledes Skjænd, havde ikke det været.

Ottar.

Imorgentidlig fyger vi begge to op Klokken seks og lurer os ud, Du.

Selma.

Saa tar jeg dit Uhr, og saa tar Du mit.

(Hun hegter af sit og de bytter.)

Det er, som de alle vil fingerere paa os og vort ... som de siger, — værsaagod og elsk. I har Lov til det. Forretningen tillader det ...

(Skøieragtig hviskende.)

Du, Ottar! Tillader din Forretning Dig, at vi sniger os en Tur ned i Haven, — Du og jeg! — mens de er saa ivrige oppe i Branden derhenne?

Ottar

(ta'r hende om Livet).

Hysss — skynd Dig, kom, — jeg maa straks ind i Sneglehuset igjen, véd Du.

(De forsvinder ned af Havetrappen.)

Onkel Mads

(raaber efter dem).

Men, Selma, Du fik jo ikke høre de yderligere Telegrammer om Branden ...

(Til de andre.)

De to har deres egen Brand at passe, de.

Pigen
(kommer ind).

Frøken Svane og Frøken Zinkbauer og Frøken Solenfeldt over fra Stiftelsen er ude og spør, om Fruen har et Øieblik at offre dem?

Fruen.

Aah, saa ubeleiligt midt i alt dette ... Men vis dem her ind i Havestuen, Mina.

Onkel Mads.

Død og Pine! — da er det paatide, vi flyr, Wulffie.

(De to gaar ned i Haven.)
(Frøkenerne Svane, Solenfeldt og Zinkbauer kommer ind og hilser.)

Fruen
(der sidder i Sofahjørnet, til Eline).

Skaf Frøkenerne Plads, Du, Eline.

(Eline sætter Stole i en Halvkreds om Bordet og blir staaende bag Sofaryggen hos Moderen. Karna sidder henne ved Bordet, hvor de illustrerede Værker ligger, med en Straahat i Fanget, som hun pynter, medens hun følger Samtalen.)

Frøken Svane.

Ja, De blir nu vel ikke vred paa os, Fru Wulffie, vi vilde bli saa ulykkelige. —

(Tar til Lommetørklædet.)

Aah, om De bare vidste, hvor vi har ængstet os, før vi trøstede os til at ty til Dem, snille Fru Wulffie! — Vi er jo saa værgeløse. Og, det kunde saa let faa Udseende af nogetslags Demonstration eller Misfornøielse med vor elskede Direktion.

Frøken Solenfeldt.

Ja, jeg tør nok sige med Sanden, at skulde nogens Billede findes i mit Hjerte, naar jeg engang blir dette Hylster kvit, og Stiftelsens Port slaar igjen efter mig, saa —

Frøken Zinkbauer
(med skjælvende Røst).

Men et gammelt Menneske er vant til sin Kaffe

ubeskaaret om Morgenen. Det er som én først da kommer tillive. Og det er nu mangen en Uge, siden der er kommet en smagendes Draabe paa min Tunge, — saa et gammelt Menneske, enten det dør paa det ene Vis eller paa det andet — —. Og jeg er nu den ældste paa Stiftelsen ...

(Tar i paany.)

For det vil jeg redelig udsige, som jeg stod for min Herre og Skaber, at, er der saameget som Dufften af Kaffe, eller en Bønne i den saa — —. Og Fløden! — Melet, de gjør den tyk med, ligger som en Grød paa Bunden af Muggen.

Frøken Solenfeldt

(beroligende).

Hys, hys, Frøken Zinkbauer, — nu blir der nok Raad til Kaffe, skal De se, naar De bare vil ta det lidt roligt.

(Til Fruen.)

— Hun faar saadanne Raptusser imellem, saa hun rent ud ikke kan styre sig.

Karna

(kommer til).

Sæt Dem hen til mig De, Frøken Zinkbauer, saa kan vi to snakke sammen, mens de andre greier ud dette.

Frøken Zinkbauer

(slaar bidsk og trodsig begge Arme i Stolegelænderet).

Den Inspektøren, den Inspektøren, siger jeg, som fordærver Kaffen for et gammelt Menneske. Skulde ikke han faa Guds Straf, saa —

Karna

(godsnakkende).

De skal nok faa Kaffen Deres, skal De se. — De vil jo ha den stærk?

Pigen
(kommer ind).

Frøken Svane og Frøken Zinkbauer og Frøken Solenfeldt over fra Stiftelsen er ude og spør, om Fruen har et Øieblik at offre dem?

Fruen.

Aah, saa ubeleiligt midt i alt dette ... Men vis dem her ind i Havestuen, Mina.

Onkel Mads.

Død og Pine! — da er det paatide, vi flyr, Wulffie.

(De to gaar ned i Haven.)
(Frøkenerne Svane, Solenfeldt og Zinkbauer kommer ind og hilser.)

Fruen
(der sidder i Sofahjørnet, til Eline).

Skaf Frøkenerne Plads, Du, Eline.

(Eline sætter Stole i en Halvkreds om Bordet og blir staaende bag Sofaryggen hos Moderen. Karna sidder henne ved Bordet, hvor de illustrerede Værker ligger, med en Straahat i Fanget, som hun pynter, medens hun følger Samtalen.)

Frøken Svane.

Ja, De blir nu vel ikke vred paa os, Fru Wulffie, vi vilde bli saa ulykkelige. —

(Tar til Lommetørklædet.)

Aah, om De bare vidste, hvor vi har ængstet os, før vi trøstede os til at ty til Dem, snille Fru Wulffie! — Vi er jo saa værgeløse. Og, det kunde saa let faa Udseende af nogetslags Demonstration eller Misfornøielse med vor elskede Direktion.

Frøken Solenfeldt.

Ja, jeg tør nok sige med Sanden, at skulde nogens Billede findes i mit Hjerte, naar jeg engang blir dette Hylster kvit, og Stiftelsens Port slaar igjen efter mig, saa —

Frøken Zinkbauer
(med skjælvende Røst).

Men et gammelt Menneske er vant til sin Kaffe

ubeskaaret om Morgenen. Det er som én først da kommer tillive. Og det er nu mangen en Uge, siden der er kommet en smagendes Draabe paa min Tunge, — saa et gammelt Menneske, enten det dør paa det ene Vis eller paa det andet — —. Og jeg er nu den ældste paa Stiftelsen ...

(Tar i paany.)

For det vil jeg redelig udsige, som jeg stod for min Herre og Skaber, at, er der saameget som Dufte af Kaffe, eller en Bønne i den saa — —. Og Fløden! — Melet, de gjør den tyk med, ligger som en Grød paa Bunden af Muggen.

Frøken Solenfeldt

(beroligende).

Hys, hys, Frøken Zinkbauer, — nu blir der nok Raad til Kaffe, skal De se, naar De bare vil ta det lidt roligt.

(Til Fruen.)

— Hun faar saadanne Raptusser imellem, saa hun rent ud ikke kan styre sig.

Karna

(kommer til).

Sæt Dem hen til mig De, Frøken Zinkbauer, saa kan vi to snakke sammen, mens de andre greier ud dette.

Frøken Zinkbauer

(slaar bidsk og trodsig begge Arme i Stolegelænderet).

Den Inspektøren, den Inspektøren, siger jeg, som fordærver Kaffen for et gammelt Menneske. Skulde ikke han faa Guds Straf, saa —

Karna

(godsnakkende).

De skal nok faa Kaffen Deres, skal De se. — De vil jo ha den stærk?

Frøken Zinkbauer.

Stærk? ... det er det værste opblandede Søl ...

(Skriger.)

Inspektøren skulde drikke det selv —

Karna

(vil føre hende tilsæde ved det andet Bord).

Hys, hys, ja —. Saa skal vi se paa nogle vakkre Akvareller, Frøken Zinkbauer.

Frøken Zinkbauer

(hidsig).

Nei, nei, nei, de vil drive Sagen med Hinterlist, — og saa blir Kaffen lige tynd som Snakket ... Akkurat som den Gang salig Althausen skulde ivei! — Jovist ja, — det blev bare til mere Cichori — og Maveslid.

Fruen.

Stakkars saadan en gammel!

Frøken Solenfeldt.

Nei, nei, at Zinkbauer skal gaa saa rent i Barndommen —

Frøken Svane.

Aah, — det er, saa jeg ikke mere sanser et Ord af det, jeg skulde sige.

Frøken Solenfeldt.

— Og lægge et saa sørgelig bittert indvortes for Dagen, maa én vel sige.

Frøken Svane.

Ja, der ser man, hvordan Mennesket kan bli', naar det ikke bærer den rette Fred i sig, og Alderdommen og Skrøbeligheden kommer over én, saa én ikke længere formaar at skjule sit Hjertes Tanker ...

(Konsulen kommer op af Trappen, fulgt af Gartneren, med hvem han er i Samtale og af og til vender sig. Han stanser ved Havestudøren og lytter til Damernes Udtalelser. Gartneren har en stor Dusk med blaa Blomster i Haanden, den han lægger fra sig, og gir sig til at

sysle med Planterne ude paa Verandaen. Han er her og i den følgende Akt uden Gartnerforklædet.)

(Frøken Svane bemærker pludselig Konsulen.)

Men desto dybere Taknemmelighed maa vi ha til dem, som saa velsignet har sørget for at skaffe os gamle et Hjem og Ly og Tag over Hodet og det vi skal leve af i rigelig Maade. Ikke staar vi op raadløse for Udkommet og ikke lægger vi os bekymrede. Og langt fra nogen af os er det, — det tør jeg sige frit, — at føre nogen Klage.

Frøken Solenfeldt

(der ogsaa har set Konsulen).

Frøken Zinkbauers Udtalelser kom da saa uventet som et Skybrud. Tag det endelig ikke for vore Ord, snille Fru Wulffie!

Frøken Svane.

Naturligvis kan ingen saameget som med en Tanke ligne vor Kaffe med den Blanding af Mokka og Java, som De, Frue saa gavmildt glæder os gamle med til hver Jul. Men saa, naar én drikker med den rette Tak i Hjertet —

Frøken Solenfeldt.

Ja for mig gjør den Fru Wulffies Sending saamæn godt for hele Aaret, saa jeg husker, hvad Kaffe er, fra Nytaar til Nytaar!

Karna.

Men saa har jo Frøken Zinkbauer Ret da!

Frøken Zinkbauer

(springer op).

Ja vist ja, — der blev de engang fanget i Diplomatiken sin! ... Javist har Zinkbauer Ret ja, — baade i det om Kaffen og Potetesmelet i Fløden ... Og Thebladene da! ... Og Sukkeret med al Kalken, saa én ligesaagodt kunde kalde det Kalk med Sukker i, — og det, som Inspektøren gir os for ægte Landsens Smør —. Jo da! ...

Frøken Svane.

Kjære, søte, snille Frue, læg ikke dette paa os, — sæt ikke os Stakler ud for de svære Anklager ... Hun gjør os ulykkelig rent, gjør hun, Zinkbauer!

Fruen.

Og Inspektør Wilhelmsen, som vi trode saa godt, og som sidder med saa stor Familie!

Frøken Zinkbauer.

Ja just den, ja. Der sa' De det rette Ord! — Familien! — Did gaar det altsammen. Det er, naar de har skummet Fløden, at vi faar Melken!

Karna.

Aa, Mor, vi sætter Far paa det, saa blir det undersøgt!

Konsulen

(kommer nærmere).

Ja—h, hvad skal man sige, mine snille Damer. Man bør ikke stille Fordringerne for høit. Det er igrunden bare Konger og Kapitalister, som kan sikkre sig alt ægte i Verden fra Melken, Koen gi'r, til denne Havaneseren her. —

(Knepser Asken af Cigaren.)

Det er kanske blot Prinsen af Wales og et Par andre, som opnaar den Raritet.

Frøken Svane.

Aaja, aaja, Hr. Konsul! — De med Deres store Verdenskundskab har vist saa Ret. Vi har jo blot at takke og velsigne Giverens Haand.

Konsulen.

Ja, det vilde jo være noget fordringsfuldt, ja, at forsikkre os Smaafolk mod alle Slags Forfalskninger. Som om ikke alt, hvad Tiden byder, er saadan flere eller færre Procent tilsat eller udspædt! — Kommer af Konkurrencen, De — Jordens største Drivkraft!

Frøken Solenfeldt.

Er det ikke, naar én hører Konsulen tale, som der med ét aabnes en Port, hvor én ser saa vide udover sin egen daglige, fattige Tankegang.

Konsulen.

Saa nogetslags udtrykkelig for Frøkenstiftelsen dyrket og hidforskrevet ægte Java, Brasil eller Mokka, — eller Sukker af veritable vestindiske Sukkerrør er det Direktionen med bedste Villie umuligt at stille Damerne i Udsigt. Her skoptiseres jo nu i den ganske Verden over den samme Kalk i Sukkeret og den samme farvede Kaffebønne. Inspektøren, som kjøber det, klager, Kjøbmanden, som sælger det, klager — Stiftelsen, som skal nyde det, klager —

Frøken Svane

(angst).

Kjære, kjære Fru Wulffie, læg Deres gode Ord ind for os hos Konsulen, at han ikke tar os det ilde op —

(Utrøstelig.)

Vi er jo gamle — med saa svag Forstand, — og gaar her som Børn til Dem med vort.

Fruen

(bevæget).

Der hører Du selv, Wulffie!

Konsulen

(grætten, afsides til Karna).

Send dem hjem med hver sit Kilo Kaffe, saa blidner de nok.

Karna.

Da synes jeg dog, der burde bli' lidt Eftersyn med den Menagen derude paa Stiftelsen, Far!

Konsulen.

Et lidet Ruskop, mener Du ... Hm, — saadant vilde gjøre slem Opsigt ... Og paa bare Snak og Vrøvl af to, tre gamle Frøkener —

Karna.

Aa, naar jeg overrumpler dem derude imorgentidlig ved Kaffen, saa skal jeg nok skaffe Besked!

Konsulen.

Jaja, — saa vi ialfald kan faa gi't Inspektøren sin Skrabe privat.

(Høit.)

Men Linda, jeg ser, hvad Du tænker paa ... at skikke Frøkenerne hver sit Kilo af din egen eksellente Kaffe?

Fruen.

Nei, hvor akkurat Du traf det, Wulffie!

Frøken Solenfeldt

(idet de reiser sig).

Ja, det kan én med Sanden sige, at ingen gaar utrøstet fra dette Hus.

Frøken Svane.

Og kjære Frue, og kjære Hr. Konsul! se os endelig ikke an som nogen, der farer med utidige Klagemaal og volder Uro i Stiftelsen.

Fruen.

Giv mig min Havehat, Du Eline min, saa følger vi Frøkenerne ned Parkveien, og finder Du dem nogle Roser.

Konsulen

(medens Fruen tar Hatten paa og Frøkenerne neier og hilser).

Og, hvordan staar det til med Gigten, Frøken Zinkbauer?

Frøken Zinkbauer

(idet de gaar, trodsig).

Aa, jeg siger bare, at én nødes til at bugte og bøie sig for Magten, hvor den saa sidder, — og naar Hoften slaar sig gal, saa —

Konsulen

(som han gaar ind af Døren tilhøire).

Hm, — en Karakter ... Saadanne har bare ikke sin Plads paa Stiftelser —

Gartneren

(for sig, idet han tar Blomsterne, han kom med og gaar ind i Havestuen).

Procentvis ægte, — det var et Pokkers saa godt fundet Udtryk af Konsulen det! — Procentvis! ... Det rentud forstenede de stakkars gamle Mennesker. Bare Procenter de har at kræve foran Retfærdighedens Port! —

(Viser frem Blomsterne.)

Men her skal De se noget ægte, Frøken Karna ...

Karna.

Er De endnu ikke færdig her. Jeg tror, denne Havestue tilsidst blir til for Gartnerens Skyld og ikke Gartneren for den.

Gartneren.

Nei, nei, De maa se. Det er et Stykke Høitid dette ...

(Holder Blomsterne hen mod hende.)

Se den Plante der, — Blomsterne saa kraftige i Farven, og robuste og lubne i Stengelen, — skikket til Krig! ... Nei, nei, se paa den! De har aldrig set den før. Jeg har ført den med fra min Vandringstur nede i Alperne. Og jeg har nu i tre Aar fulgt og prøvet og studeret dens Vækst og hele Liv og Færd, hvordan den klarer sig heroppe i vort jordkolde Klima, — set den sætte Blomst og gi' Frø, og nu staar den som en mægtig Ahnherre og Stamfader —

Karna.

Stamfader?

Gartneren.

Ja, og det var i denne Have, den først holdt Bryllup. Men nu har jeg fundet den vild i Engene her

tvertover, saa den alt har sat en vidtløftig Slægt, ser det ud til. Og det vil sige, at den har brudt ud af Privatlivet her i Parken og vil bli en af Landets faste indvandrede Slægter ... Den vil med Tiden tilføre Engene Striber af et blaa-violet Farveskjær, og de skifter forsaavidt Karakter fra den Let, vore Fædre saa sine Enge i. Jeg indsender nu en Beskrivelse af den til Professoren i Botanik.

Karna
(ærtende).

Og saa mener De vel at faa en storartet Medaille for den?

Gartneren.

Medaille — Medaille? Vil De ta' Medaille, Frøken, —

(rækker Blomsterne hen til hende.)

— saa noterer jeg, at den Blomst er baaret for første Gang her i Landet af Frøken Karna Wulffie. Det hører da med til dens Historie.

Karna
(tar ufrivillig Blomsterne og ser paa dem; kaster dem saa heftig hen paa Bordet).

De kan ligge der, til Far kommer, saa faar De høre, om han vil ha' dem herude paa Engene.

Gartneren
(hvast).

Javist, ja! —

(Gaar haanlig mod Udgangen; men stanser og blir staaende og se i den store Havekugle ved Døren til Verandaen. Udbryder:)

Her staar Mammons stolte Datter i al sin forvrængte Græsselighed!

(Gaar et Skridt tilbage og stirrer forfærdet ind i Kuglen.)

Næsten bare en Guldklump!

(Karna farer hurtig tilside for ikke at speiles af Havekuglen.)

Kunde man kjøbe igjen blot et eneste varmt, le-

vende Hjerteslag ... Men det, som er Muld, blir til Muld ...

(Idet han forsvinder ned af Havetrappen. Vildt.)

Et Syn ... et græsseligt Syn!

Karna

(stamper rasende i Gulvet).

Han skal væk! — Maa væk!

(Farer hen og ringer med Klokkestrengen. Pigen kommer.)

Gaa ind paa Kontoret og bed Far komme herind!

(Idet Pigen gaar og vil lukke Døren efter sig.)

Nei, Mina! sig intet til Far; jeg skal selv gaa ind til ham.

(Pigen forsvinder. Eftertænksom.)

— Han maa — væk — ja ... Han maa væk! —

(Ryster fortvilet paa Hodet. Dybt aandende efter Veiret.)

Uf, dette Menneske! — —

(Nærmer sig Glaskuglen.)

(Staar lidt i Tanker. Prøver Stilling til den et Par Gange, idet hun ser hen til den Plads, hvor hun stod. Stamper igjen med Foden.)

Uf — Æsch! ...

(Gaar eftertænksom hen til Bordet, hvor hun tar op Blomsterne og staar og ser paa dem.)

Tænk en Guldklump —

(kaster Blomsterne heftig paa Bordet igjen.)

— størknet til Metal!

Eline

(kommer ind fra venstre).

Karna, Karna, — er Du her? — Mor vil, vi skal ta op en Flaske af den gamle hundredaarige Maderaen og drikke med Ottar, naar de nu blir færdige inde paa Kontoret og har skrevet under Firmabrevet. Og Onkel Mads har tat sig en Tur ned til Gartneren for at faa op nogle friske Blomster til at pynte med. Og saa skal Tjenerne trakteres. — Aa, jeg har en saadan Følelse af Fest ved dette, Du! Det blir jo ogsaa som en hel Forandring, ... Ottar vel, som kommer til at ta' alle Fars Ærgrelser, saa

Mor ikke behøver at ængste sig og bestandig høre efter, naar han kommer, om der er noget kjedeligt ...

(Pigen bringer ind et Bræt, hvorpaa Vin og Glasser, og sætter fra sig paa Bordet.)

(Eline ordner og arrangerer.)

I skal allesammen ind og gratulere og drikke med Ottar, Du, Mina.

Pigen.

Det blir vel Konsulen og Chefen at kalde det da, Frøken? — Vi har undrets paa det.

(Gartneren kommer op med en Buket af Roser. Pigen forsvinder.)

Eline

(tar imod Blomsterne og ser paa dem).

Deilige Roser, Gartner!

Gartneren.

Ja, de er vakkre, Frøken Eline, — de er ogsaa de sidste, jeg bringer her i Huset.

Eline.

Deres sidste her i Huset?

Gartneren.

Bare, at de imorgen kommer ved en anden Haand. — For Penge kan man faa saa mange Gartnere man vil, véd De!

(Karna studser. Staar et Øieblik og stirrer paa ham. Griber saa, som ubehersket, en af de blaa Blomster og sætter den i Brystet.)

Eline.

Hvad er det, De mener, Hein?

Gartneren

(forvirret stammende).

Jeg mente ... jeg mente ... Jeg har bragt saa mange Roser. Herefter kommer jeg til at bringe op Buketter af blaa Blomster ...

(Skynder sig ud og ned Havetrappen.)

Karna

(staar et Øieblik som overrumplet. Ler saa haanlig og river Blomsten væk fra Brystet).

Jeg skal ialfald ikke ha' nogen af hans blaa Blomster!

Onkel Mads

(kommer ind fra Havetrappen).

Aah, — alt Vinen paa Bordet! ... Den gamle Maderaen med Atlanterhavssaltet i sig skal smage delikat, — delikat. Vi bare drikker uden Tale ...

Karna

(overlystig).

Sig mig, Onkel Mads, — var det i Amsterdam eller Leeds Du havde den svære Kjærlighedskoliken din? — Var den ikke over paa otte Dage?

Onkel Mads.

Nei Du, — den varede adskillig længere. Det var af den Sort Utøi, som hænger i.

Karna.

Og det blev jo din Far, som maatte til for at bjerge Dig ud af Klemmen ... Men det var en haard Nød at knække, Du, Onkel Mads?

Onkel Mads.

Aa ja, — en af de Nødder, som man forbider sig paa, saa man gaar med Tandpine hele Livet.

Karna

(sint).

Jeg siger, Mandfolk er nogen Blødfisker!

Fruen

(kommer ind fra Døren tilvenstre. Idet hun sætter sig paa sin vanlige Plads i Sofahjørnet).

... Og saa deiligt, Du Eline, at vi ligesom faar vie Dagen, — det ny Firmas Fødselsdag, — ind med den storartede Hjælp til de stakkars brandlidte! ... I det at gjøre godt gaar min Wulffie foran alle,

ser I! — Ja, jeg tænker saa ofte, Børn, hvor er ikke dette Hjem overvældet af Lykken.

Karna.

Du mener, fordi vi har saa god Raad til at gi', Mor!

Fruen.

Skulde jeg ikke mene det? — Og betænk saa, hvad forslog vel et enkelt Huses private Velgjørenhed, om den ikke tillige ledede andres. Og der er Wulffie Manden, som uden Bram gi'r Eksemplet, og efter hvis Navn enhver sætter en Ære i at føie sit paa Listen. Ja, hvad har han ikke paa det Vis alt gjort for denne By — —

Eline

(der ser nedover Haven).

Ottar — dernede ... Da er de altsaa færdige ... Nei, hvor træt han er! Far har nok maset ham ordentlig ud.

Ottar

(kommer barhodet, hensunken i Tanker langsomt nogle Skridt op af Trappen. Sløvt, og som han ikke har Øie for at der er nogen i Stuen).

Hvor, — hvor er min Hat? ...

Eline

(farer imod ham og raaber).

Gratulerer, gratulerer! — Hurra, siger jeg!

(Triumferende.)

Jeg blev den første, som gratulerte!

Ottar

(i Verandadøren, — vækker til).

Gud, er I der!

(Vakler aandsfraværende, ludende og stirrende mod Gulvet hen til Moderen. Der blir han staaende og stryge og stryge hende over Pande og Kind, medens hun mere og mere krampagtig og ængstelig griber om hans Arm med begge sine Hænder.)

Stakkars Dig, Mor! — Stakkars, stakkars Dig, Mor! ...

(Svagt.)

Jeg har altid syntes, dine Øine var saa rene. De Perler kan ingen ta fra Dig!

(Klagende.)

Mor! — Mor!

Fruen

(forfærdet).

Men, hvad er det, Ottar!

Karna

(pludselig).

Aa Gud, det skulde ikke være Far, som er —!

(Styrter hen mod Døren tilhøire.)

Fruen

(farer op af Sofaen. Skrigende).

Far, siger Du, — Far?!

Ottar

(stanser dem myndig. Skjærende).

Aa nei, Far befinder sig fuldkommen vel derinde paa Kontoret.

Onkel Mads.

I er kanske ikke blevet enige om Kompagniskabskontrakten ... Wulffie vil ha hele Villien ...?

Karna

(hidsig).

Det holder jeg med Dig i, Ottar, lad Dig ikke gjøres til Nul. Far maa forstaa, at en Kompagnon er noget andet end en Søn ...

Ottar.

Kompagnon? —

(Ryster paa Hodet.)

— nei, det blir jeg aldrig —

(Falder ned i en Stol. Mumler.)

Skjændsel! ... Skjændsel over vort Hus ...

Karna.

Men, hvad er dette for Snak og Tale, Ottar! Du maa da forstaa, at Du rent forfærder os.

Ottar

(mumler ude af sig selv).

Mor! — Mor!

Karna.

Snak fra, Ottar! Sig, hvad det er.

Ottar

(sidder og stirrer i Gulvet, og vagger i Uro fortvilet i Stolen. Med en Anstrengelse for at faa Stemmen frem).

Kan ikke.

Eline

(hvisker opskræmt).

Noget, Mor ikke taaler at høre!

Karna.

Du ser da, Ottar, hvordan dette angriber Mor!

Fruen

(reiser sig med ét rank og værdig og gaar hen til Sønnen).

Sandheden skal vi alle taale. Hvad er det, min Søn! — noget med Far, forstaar jeg.

Ottar

(i Ekstase, idet han ligesom vil ryste det af sig).

Vi maa faa al denne Styggedom af Hænderne ... denne Dødsskyld, der gaar som en Kloak gjennem vort Hus! — maa, maa kaste, frasige os — kaste fra os alt, hvad vi eier! — al den Rigdom, vi har mugget op paa Trafiken, — og bare søge den Krog af Jorden, hvor vi kan skjule vor Skam!

Fruen.

Jeg forstaar Dig ikke, Ottar. Men der er noget ... Huh, — det gyser i mig ...

Onkel Mads

(for sig).

Der har vi jagu' de atten Procent!

Ottar.

Det bedste var, om der kom et Himlens Lyn og slog os ihjel alle med en Gang. — Ja, Mor, om vi kunde brændt inde alle tilhobe i det forbandede

Kontoret. Jeg skulde gladelig sat Fyrstikken til, jeg — til Pakkerne med Aktierne ... Vi eier for to Millioner af dem! Og for dem holder vi Fabrikker og Distillations-Etablissementer og Kipper hele Verden over. Far og Du og Karna og Eline og jeg har tjent ustyrtelig paa det til Dato ... Indtil fem og tyve Procent! —

(Ironisk.)

— Folk myrder og slaar hverandre ihjel i Drukkenskab hver evige Nat og Dag, — og vi, vor pene Familie, som anfører Moralen i denne By! — vi inkasserer Gevinsten af det hele Helvedesvæsen —

(Konsulen ses at staa i Døren tilhøire.)

Onkel Mads

(vender sig fra den ene til den anden af Damerne).

Kjære, kjære Linda. — Kjære Karna da, — kjære da, — I er da fornuftige Mennesker. ... Dette, — denslags er jo ikke andet end, hvad hele Verden gjør! Tog ikke Wulffie Fortjenesten, saa tog en anden den. Det er som en Draabe i Havet ... Atlanterha—

Karna

(voldsomt til Onkel Mads).

Ti! — Ti! —

(Hen til Ottar.)

— Sig, Du lyver, Ottar! —

(Stampende med Foden.)

— er gaat fra Forstanden — raser! —

(Fruen kaster sig paa Sofaen med Hodet i Hænderne.)

Eline

(over hende, raaber).

Mor! — Mor! —

(Karna staar og stirrer paa Ottar, der sidder fortvilet rokkende Stolen.)

Konsulen

(træder helt ind).

Men hvad er dette for Galmands Snak! — Jeg maa sige, min overspændte Hr. Søn — og Gudske-

lov endnu ikke Kompagnon! — forstaar at sætte Stuen paa Taget! Kjære Linda, begrib Du da, at det her dreier sig om en Handelsaffære, som er kurant hele Verden over. Man kjøber Aktier efter deres Pris; men ikke netop efter hvilket Foretagende, de kan være sat i, og — om i Australien eller Patagonien — ligegyldigt! — man vælger de fordelagtigste. Det er en simpel, dagligdags Børssag. I Handelen bæres alt af Konkurrencen, og det, Menneskene ikke vil ha, faar de sætte Love for! — Det er ikke den enkeltes Sag at opponere her!

Karna
(udbryder fortvilet).

Det er altsaa sandt! Vi driver en Giftblanderforretning!

Konsulen.

Spidsfindigheder og Fruentimmer-Sentimentalitet! — Man kan jo sætte sig paa det Punkt, at hele Verden er gal! ... Naa, naa, Linda, — lad os komme til Fornuft igjen — og lad nu ikke Nerverne løbe af med Dig, Du ...

(Med Kraft.)

Sandheden er, naar jeg endelig for en Gangs Skyld skal være plump, — at Gutten har færdets formeget i Stuemoralen heroppe hos Dig og for lidt nede paa Kontoret, hvor det grove Maskineri gaar, og Næsen ikke er saa fin for, om Aktien ikke netop dufter af Eau de Cologne ...

(Haanlig.)

Og, maa jeg spørge, hvad skulde der blet til alle de ædle filantropiske Øiemed, om man ikke befattede sig med det Snavs, som heder Penge ...?

(De ser alle rædselsslagne paa ham.)

Onkel Mads
(raillerende).

Ja, naar den Dag kommer, at man driver Handelen bare for filantropiske Formaal, saa — —.

Jeg er s'gu ble't ganske kvalm. Her er deklameret slig, at der trænges en hel Nat til at sove det af sig.

Fruen

(tar sig til Brystet og skriger).

Wulffie!

(Falder besvimet tilbage i Sofaen. Alle styrter til.)

(Teppet gaar ned.)

TREDIE AKT.

Samme Havestue.

Karna

(i mørk, enkel Dragt, sidder urørlig ved Bordet med Hodet i Hænderne. Pludselig reiser hun sig og vrider dem i Fortvilelse; — gaar frem og tilbage og stanser imellem).

Jeg skulde gladelig lukket deres Øine, Mors og de andres, den ene efter den anden, om Døden havde været saa naadig at ta' os! — Denne Skam i Blikket, jeg taaler ikke at se det! ... Og Far! — Far! — Hvad tænker han, og hvad gjør han? —

(Skriger.)

— Fortsætter! — Venter med sit kolde Hode paa, at Familien skal bli fornuftig! ...

(Hun blir staaende ved den aabne Verandadør.)

— Han har anet, følt noget, den underlige Mand, som gaar dernede, — kaldte mig for Mammons Datter — Saa nær var det! —

(I Tanker.)

Jeg maatte ta mig ud som et koldt Krybdyr paa Menneskeheden, om han vidste — —

(Gartneren viser sig oppe i Havetrappen. Idet hun skynder sig mod Døren tilvenstre.)

... Kan ikke med det, — har aldrig vidst af at møde nogen med vigende Blik —

Gartneren
(som hun vil aabne Døren).

Aa, Frøken Karna, — et Ord!

(Karna vil gaa ind af Døren.)

Nei, nei, det er hverken om Blomster eller om Parken, Frøken ... Det er om Deres Far.

Karna
(skræmt, hviskende).

Om — om Far —?

Gartneren.

Noget, jeg syntes det var rigtigst, De skulde vide. Det hænder jo, at man tar sig en Tur ude i Luften om Natten for at faa sove ... Det er blot det, at jeg har set Deres Far vandre dernede i Parken nu i flere Nætter.

Karna
(søger at fatte sig).

Ja, det er vel, som De siger, for at faa sove ...

Gartneren
(forsigtig).

Ja; men — men han gaar ikke ind før Klokken tre, fire ... Det er i høi Grad uheldigt, at Deres Bror har tat den Forretningsreise til Udlandet netop nu.

Karna
(haardt).

Jeg synes ikke, De skulde bebyrde Dem med Bekymringer for Far. En Mand, der har saa store Forretninger, kan vel altid ha noget at tænke paa.

Gartneren.

De kan forstaa, det vilde ikke falde mig ind at vogte paa ham, om jeg ikke fandt, — ja fandt, Frøken, at der var ligesom noget ualmindeligt. Og, Frøken Karna, jeg kan ikke fri mig for Indtrykket af, at der er gaat en Sorg over ham, som han ikke

formaar at forsone sig med. Han gaar og stanser, gaar og stanser med af og til et Ord eller Udbrud.

Karna.

Et Ord? ... Udbrud? ... Og saa? ... Og da — har De hørt? ...

Gartneren
(hvast, bestemt).

Intet har jeg hørt. Intet véd jeg — og intet vil jeg vide.

Karna
(hæst).

Saa — naa saa, — vil intet vide ...

(I Fortvilelse.)

— Ja, det er Stillingen! ... Der er Ting, som vil skygge for Solen, hvor én vender sig, —

(udbrister.)

— som man ikke kan leve med!

Gartneren.

Ja, vi skjælver svært for Verdens Dom, Frøken Karna, den er gaat os stærkt i Blodet. Om éns Samvittighed er ond eller god, blir retnu kun et Spørgsmaal Nummer to.

Karna
(for sig selv).

Der gives slige til Sorgen dømte ...

Gartneren.

Naturen, Frøken, er fuld af Lægeblade. Menneskenes Snak og Eftertale triller der af som Dug. Den har sin ny Glæde hver Dag og suser ind i én den Lyst og Illusion, som maa til, skal ikke Livet løbe tørt for én.

Karna.

Lægedom? — Trøst? — Ja, naar man vilde trøstes, — vilde glemme! — Nu véd jeg, hvordan den fattige føler, naar den rige taler!

Gartneren.

De var Deres Fars forgudede stærke Datter. Og saa tænkte jeg, — kanske elskede han hende endog mere end —

(Tier forlegen.)

Karna.

End Guldkalven, mener De, — sig det ret ud.

(Ryster fortvilet paa Hodet.)

Gartneren.

Jeg tænkte mere paa, hvor høit De elskede ham.

Karna

(for sig).

Han var min blindt beundrede Far!

Gartneren.

Og denne Deres Far han trænger nu til at hjælpes ind paa en Vei, som kan gi' ham Sjælefred.

Karna.

Jeg skulde prøve, hvormeget jeg veiede hos ham, mener De? — Som jeg ikke véd det, — at jeg rev hans Hjerte itu, skulde han offre alt det, jeg har maatte kræve af ham.

(I Ekstase.)

Vi maa vaske og vaske vore smudsede Hænder. Alt, — alt skal væk! Der skal ikke være Traaden igjen! —

(Sagte.)

— saa blir jeg vel fattig nok ...

Gartneren.

En hel Villie er et stærkt Træ, det knækkes ikke af Stormen. Og just i svarteste Mørke, Frøken Karna ...

(Hurtig.)

Deres Far kommer op af Havegangen ... Kunde De ikke prøve —

Karna.

Nei, nei, nei, ikke nu, — ikke nu ...

(Skynder sig ind af Døren tilvenstre.)

Konsulen

(kommer langsomt op af Havetrappen. Han ser bleg og forpjusket ud og tørrer sig af og til over Panden med Lommetørklædet. Inde i Havestuen synker han ned i en Stol og blir siddende i Grublerier).

... Den, som bare kunde lade være at tænke, — bare faa sove en skikkelig Søvn! — Men rundt og rundt, op igjen og op igjen. Jeg faar tilslut en hel delirerende Menneskehed i Hælene ...

(Reiser sig med ét heftig og truer rasende mod Døren tilvenstre.)

... Høitærede, høitærede, høimoralske Familie, — det er rigtignok et helt Livs Arbeide!

(Trækker en Avis op af Lommen, folder den ud og slaar paa den.)

Det er Børskurser alt dette, og Aktier i alt det, som Menneskene bare kan finde paa at sætte igang. Men j e g maa ikke smudse mine Hænder med det uden først at ha undersøgt Retfærdigheden! —

(Opgi't med Øinene i Taget.)

Ellers drager man sig Lig og Sygdom og alverdens Umoral og Jammer paa Samvittigheden.

(Vandrer op og ned og stanser igjen.)

— Og her gaar jeg som Luft for min Familie. Huset er som en tilskruet Ligkiste med indestængt ond Dunst ...

(Synker overtræt ned i Stolen igjen.)

Eline

(kommer forsigtig og va'r ind fra Døren tilvenstre. Seende sig om. Glider hen til sin Far og lægger Armen om hans Skulder. Sagte).

Far ... Far!

(Konsulen ser forvildet op. Eline forpint.)

Far da ... Jeg ser paa Dig, hvor Du har det ondt.

Konsulen

(dumpt).

Og din Mor —?

Eline.

— Har det ikke saa godt, Far ... disse slemme nervøse Rykninger —

Konsulen

(idet han halvt reiser sig. Haardt).

Angst for, at jeg skal vise mig i Døren ...

(Falder tilbage igjen i Stolen og hensynker i Grublerier. Han stryger sig over Panden, som han har ondt ved at samle sine Tanker.)

— Og til det vil jeg afsætte af min Formue hele tre hundrede tusind ...

Eline.

Til hvad, Far?

Konsulen.

Sa' jeg det ikke? — Sig din Mor, at jeg vil oprette et Hospital for Mennesker, hvis Livslykke Drukkenskaben har herjet. Sig din Mor det, Du, — og at hun skal faa det, som hun vil ...

(Hviskende halvt aandsfraværende.)

— Men Du kan tro, lille Eline min, at det har kostet næsten Blod. Tre hundrede tusind Kroner! — som jeg alle har tjent og trællet op med hele min Manddoms Kraft og Virkelyst ... Det er næsten som at skjære dem ud af éns levende Kjød ... Men et Hospital skal hun faa! — Sig din Mor det. Tror Du ikke, det vil gjøre hende godt?

Eline.

Jo, Far. Hun ligger ret som det er og snakker om den gamle Frøkenstiftelsen, som Du har grundet. Og inat havde hun drømt, at hun laa og saa udigjennem de smaa Ruderne der paa alle Lindetoppene.

Konsulen

(bitter).

Aha, — Aha, — forstaar. Det er did hun nu stunder. Det Asyl var jeg med paa at faa istand

for at glæde hende — endnu længe før, før — naaja — naaja — — —

(Falder atter sammen. Som udaf sine Tanker, — fortrolig.)

— Du Eline, — er det saa, — er det saa Du ... Karna sidder saa i Skyggen der ved Spisebordet ... Er det saa Du? —? Jeg synes, hun har faat graat Haar —

(Ser frittende paa hende.)

Eline

(angst).

Aa nei, Far da —

(Falder ham grædende om Halsen.)

Kjære Far da!

(Styrter hulkende ud.)

Konsulen

(ser sig forvildet om efter hende).

He, he, he — er det ikke som her var lufttomt Rum ...

(Det banker paa Døren tilhøire. Han retter sig.)

Rambek

(træder ind).

Undskyld, Hr. Konsul; men jeg fandt Dem ikke paa Kontoret. Og saa tænkte jeg, at en god Efterretning aldrig kommer ubeleilig.

Konsulen

(aandsfraværende).

God Efterretning?

Rambek

(hemmelighedsfuldt, med sænket Stemme).

Jeg vilde blot sige Dem, at Aktierne i Distillationsfabrikkerne nede ved Sluys er steget seks, seks Procent. Nu er de oppe i fem, seks og tyve de ogsaa, Far!

Konsulen

(hurtig, spændt).

De ogsaa!

Rambek

(sætter Fingeren i Munden med en Lyd, som han plystrer).

Javist ja. Disse, som altid hinkede lidt, — De véd, — er nu ogsaa kommet efter ...

(Gnider sig i Hænderne.)

Og det stopper ikke med de fem og tyve, slig Fremgang Forretningen nu gjør. Vi erobrer Marked efter Marked snart sagt over hele Verden.

Konsulen

(tungt).

Ja, bare man spekulerer i Folks slette Lidenskaber, saa flommer der Guld nok ... Men, naar man nu vilde endnu længere De, — ha Aktier i det himmelske Rige? Der er det knappere med Renten, Rambek.

Rambek.

Jeg skulde anbefale det forretningsmæssige, — én Ting ad Gangen!

(Vandrer ivrig frem og tilbage, — med en Gestus, som han ringer med Haanden.)

— Seks, seks, seks, seks Procent steget, det høres som liflige Klokker. Jeg vidste nok, jeg skulde fryde Deres Øren, Konsul.

Konsulen

(i Tanker).

De ny seks Procent repræsenterer en god Slump Menneskelykke, De.

Rambek.

En kan ikke bekymre sig om det, som gaar for sig paa Maanen. Det, som sker i en anden Verdensdel, i Patagonien eller Mesopotamien, kan vi da s'gu ikke ta noget Hensyn til.

Konsulen

(reiser sig).

Ja, saa mente vi i gamle Dage.

(Tar sig til Hodet.)

Det er ligesom saa længe siden ...

(Mander sig op.)

— Hør, Rambek, vil De skille mig af med disse Aktierne — til pari, — lidt efter lidt — allesammen!

Rambek
(skvætter til og ser forbauset paa ham).

En underlig Spøg dette, Konsul Wulffie! —

(Slaar op en Latter.)

— og til pari! — man kunde jo ta Dem paa Ordet.

Konsulen.

Jeg skal sige Dem, Rambek, det er, som jeg har faat Bugvrid af dem. Jeg maa ha forslugt mig paa dem ...

(ler fjollet.)

... det er ordentlig, som man begynder at faa Skrupler, De, — en Svaghed —

Rambek.

Saa saa? ... Hm, — hm, —

(smaanikker.)

— Saa saa? — Hm, hm —

(For sig selv.)

Noget iveien med Aktierne, — noget, som har git ham Bugvrid? — Hvad Pokker kan det væ— —? — Saasaa! — Maa ud og telegrafere i Øst og Vest ...

(Ilsomt.)

Godmorgen, høistærede! —

(Idet han skyndsomt gaar.)

Haaber Bedring med Bugvridet!

Konsulen
(vandrer langsomt op og ned).
(Det ringer. Han lytter).

Man er ikke til at træffe, nei.

Selma
(kommer med Fart. I dyb Sindsbevægelse).

Pigen vilde ikke slippe mig ind; men saa tog jeg mig frem uden Tilladelse ...

(Fortvilet.)

Jeg forstaar ingenting, ingenting uden — uden —

(Holder et Brev frem.)

Hvad er dette, Konsul Wulffie —? Pigen siger, at Fru Wulffie er syg, og jeg har ikke talt med nogen, siden Ottar sendte mig den korte Billet om, at han pludselig var blet nødt til at reise bort i Husets Anliggender.

Konsulen.

I Husets Anliggender?! I Husets Anliggender? ... Hm, hm ... Vi er forresten blet enige om, at Ottar ikke passer i det praktiske Forretningsliv ... Han skal faa sit Udstyr og sin Appanage og siden sin Arv. — Nei nei, Du behøver ikke at stirre saa paa mig ...

(Ironisk.)

Du faar i ham det mest fintfølende og indtil det subtile skrupuløs moralske Menneske.

Selma

(ude af sig).

Nei ingenting, — ingenting forstaar eller fatter jeg — uden dette — dette —

(Rækker Brevet imod ham. Udbristende i Taarer.)

Forklar, forklar mig ... En tung Skjæbne, skriver han, har paalagt ham en Mission at fuldbyrde, en, som kræver hans udelte Sind og hele, fulde Kraft, at faa heist Fanen for en hel Strømvending i Forretningsopinionen.

Konsulen.

Mission? Mission? — He he he, Penge i Lommen, — kan drive det saagodtsom en anden Slags Sport.

Selma

(i voldsom Sindsbevægelse, — skriger).

Han reiser, — reiser for bestandig fra dette Land, siger han. Og fra mig! — mig!

Konsulen

(hovedrystende).

For bestandig, — pah!

Selma.

Fra mig, — mig. Hans Samvittighed tillader ham ikke at føre en Hustru ud i alt det Savn og de Offre, han nu maatte paalægge sig.

Konsulen.

Reiser? ... Reiser, siger Du?

Selma.

Brevet er lagt i Posten, som han fra England gik ombord i Atlanterhavsdamperen!

Konsulen

(raaber).

Ottar! — reist fra dette Land! — for bestandig — min Søn! — —

(Vakler og griber efter en Stol.)

Selma.

Men forklar, — forklar —

(Ser en Stund fortvilet paa ham.)

Gud, aa Gud, hellerikke han forstaar, — véd ...

(Ud af Døren, idet hun raaber.)

Ottar! — Ottar! ...

Konsulen

(dumpt).

Ja forklar, forklar ... Nu flyr de for alle Vinde —

(Griber sig til Hodet med begge Hænder, udstøder et Smertesskrig og raver ud.)

Doktoren

(kommer lidt efter ind af Døren tilvenstre, fulgt af Onkel Mads).

Nerverne ja ...

(Ryster paa Hodet.)

... Ogsaa den fikse Idé, hun har faat, at hendes Svaghed kræver absolut Ensomhed; hun længes bare efter Fred! — Jaha, naar det ikke just var Elasticiteten i Nerverne, som til en vis Grad maa styrkes. Faar de formeget af den gode Fred, sovner de min Salighed helt ind. — -- Prøvede idag igjen

at irritere dem ved at tromme i Bordet, men totalt uden Virkning. Intet godt Tegn. Symptom paa Slappelse ... Ikke saameget som en Mine af at hun overvandt sig, — følte absolut intet ved det —

Onkel Mads
(forbauset).

Hvad, hvad? — har det været en Kur dette Pokkers kjedsommelige, som — som —

Doktoren
(selvtilfreds).

— Hun altid har jamret over, efterat jeg er gaat, ja. — Jo, ser De, der er visse Ting, en Læge maa vide at lure ind, hvor Patienterne er for tendre. Hendes Nerver har været et Studium. Jeg har, saa at sige gradueret dem af hver Morgen efter Virkningen. — Men, hvorfor jeg betror Dem dette, er, fordi Sygdommen nu er indtraadt i en ny Face. Hendes Øine har et eget tungt, nedtrykt Udtryk, — gir ikke Svar paa noget af det, jeg spø'r om ... Kunde ikke De, høistærede, sætte hendes og Husets gamle Ven og Læge paa et eller andet Spor?

Onkel Mads.

Paa Spor? — Paa Spor? —

(Pudser Næsen med en vis Vidtløftighed.)

Doktoren.

Der maa være hændt noget, som —. De bør betro mig det, Hr. Mads. Jeg siger, selv om det skulde være noget kinkigt, intimt. De véd, jeg er tavs som Graven.

Onkel Mads
(med en egen Betoning).

Naturligvis, — naturligvis —

(For sig.)

— Byens hemmelige Post.

Doktoren
(forsigtig).

Det er da vel ikke forbi mellem —? — — For-

lovelsen, mener jeg, mellem Ottar og Frøken Selma Reinskoug? — Han reiste saa paafaldende pludselig bort igjen, og hun saa helt taarevædet ud under Sløret, da jeg mødte hende idag.

Onkel Mads.

Saa, — man har alt fundet dette mærkværdigt ude i Byen?

Doktoren.

I Byen? — I Byen? —

(For sig selv.)

Saa — saa saa, altsaa d e r ligger Hunden begravet! ...

(Høit.)

Hvad Byen sladrer og parlerer om, véd De nok, jeg er den sidste til at spørge efter ... Men ellers, — for én Gangs Skyld, — saa er der megen Tale og h ø i Beundring nu i alle Kredse i Anledning af de betydelige Summer, Konsulen i disse Dage saa uformodet har doteret baade til Sjømandshjemmet og til Stadens private Fattigforsørgelse. Der er — mellem os og betroet som en yderste Hemmelighed! — Stemning for at begjære Tilladelse til at hænge Konsulens Portræt paa Børsen. Subskriptionen var fuldtegnet igaar, straks samme Formiddag.

(Sætter Hatten paa.)

Ja Godmorgen. Godmorgen, Hr. Mads ...

Onkel Mads

(idet han følger Doktoren til Døren).

He, he, he, — virkelig, — virkelig ...

(Alene.)

Hænge hans Portræt paa Børsen. Det ser snarere ud, som han vil hænge sig selv her hjemme ... Svineheldigt forresten, den Gisning, at det er Forlovelsen, som — —. Ellers høist, høist ubehageligt. Man befinder sig som under Søsyge. Og alle ser ogsaa søsyge ud ... Saadan en Krise! — den maa jo gaa over engang. Man kan da ikke rentud

hente Præsten og bestille Begravelse og gaa i Jorden, fordi man finder, at man har for mange Penge! ...

Eline

(stikker Hodet ind fra Døren til venstre. Med ængstelig Stemme).

Er ikke Far her heller?

Onkel Mads.

Nei Du.

Eline

(raaber tilbage).

Han er ikke her, Karna! — Jeg synes nu, det var ovenfra Trappen eller Gangen, det stønnede saa — —

(Forsvinder igjen.)

Konsulen

(kommer fra Døren til høire. Sagte forsigtig).

Du har nu vel ikke Fyrstikker paa Dig, Mads —?

Onkel Mads.

Fyrstikker ... Ild til Cigaren ... Nei Du, siden jeg blev forbudt at røge Tobak ogsaa, saa har jeg aldrig den Ting i Lommen. Fornødenhederne formindskes og Kjedsommeligheden tiltar.

Konsulen

(lavmælt).

Det er rigtigt af Dig, Mads, jeg maa ha nogen jeg er tryg paa, noget fast Punkt at gaa ud fra. Fruentimmerne kan jeg jo ogsaa være rolig for.

Onkel Mads

(ærgerlig).

Nei, nu gaar s'gu Humøret lovlig vidt, — Du faar indskrænke Dig. Du vil da ikke smøre i nogen, at Du tviler paa sjelve din Familie, Mand. Jeg skal simpelthen sige Dig, hvad det er, jeg! — Det er Mavekatarrh, Du gaar med; det samme, som jeg har. Du kommer til at bli forbudt Tobakken, Du ogsaa, Far, hvis Du vil faa nogenlunde Fred ... Jeg siger, det er Mavekatarrh, Du har. Og, naar én ligger om Natten og grubler og ser alting overdrevet

og begsvart, saa vil det hænge i opad Dagen. Du er bare ikke vant til at styre med det endnu. Det er Karlsbader, Du skal ha.

Konsulen
(drager Aanden tungt. Fortrolig).

Der gaar saameget i mig ... en brutal Opkommer som jeg skulde aldrig gifte sig med én, som har formegen gammel Dannelse i Blodet. Det gaar aldrig godt. Det er to Samvittigheder, det.

(Hviskende.)

Og hendes fine seirer og gjør én desperat!

Onkel Mads.

Snakker Du nu ikke svart om Familien igjen, — om selve Linda! — Og tro saa engang for Pokker, at det er Karlsbader, Karlsbader, Karlsbader, Du trænger! — og det baade for din Krop og din Økonomi. Du kan tro, hele den sorte Verden blir med engang som et Himmerig ... Og desuden, Wulffie, i det Humør kommer Du i Skade for baade Gaver og Dotationer, — det er ikke Økonomi, dette —

Konsulen.

Det er, fordi Du ikke véd, hvad det vil sige det, min gode, troskyldige Mads, at Alkoholaktierne er steget fem og tyve Procent. Verden taaler ikke mere end en Fjerdedel Forfalskning, skal der ikke gaa Fyr i Alkoholen. Saa forstaar Du vel, hvorfor én som jeg, der nu skjænker ud snart sagt i alle Lande og over hele Verden, ikke kan være ængstelig nok for Fyrstikker! — Og dertil — jeg byr Dig bare —

(Regner ivrig op paa Fingrene.)

Sukkeret forfalsket, Kaffen forfalsket, Theen forfalsket, Cacaoen forfalsket, Tobakken forfalsket, Melken forfalsket, Smørret forfalsket, Vinen forfalsket, Tapeterne forfalskede, — alt, alt, lige til Husene vi bor i, — bare Papmaché, — saa Vorherre

snart maa spy hele denne hule Jordklump ud af sin Mund.

Onkel Mads
(stammer).

Du, Du, Du maa da ikke skræmme mig, Wulffie. Du taler, saa jeg blir rent — rent —. Du skulde bare høre, hvad Du selv siger!

Konsulen.

Havde jeg bare ikke kommet til at gjøre det Kig bag mig i Kontordøren — der laa Folk ovenpaa hinanden i Høide med Kontorkrakken og vred og trak sig med Halsene iveiret og Hoder og Nakke bagover, som de havde ondt for at faa Luft — var kvalt af Kulos ... Hm—m, jeg véd nok, hvad Slags Folk, det var, og hvorledes de er forliste. En Fyrstikke sat til Atmosphæren derinde, og Du kan tro —. Ja, saa nær var vi Dommedag, — men jeg smeldte Døren i, jeg.

Onkel Mads
(for sig i Rædsel).

Men han er jo syg, har Nervefeber, — vilde Fantasier! — Vi maa ha fat i Doktoren — sende Vognen —

(Vinker og vinker ivrig ned til Gartneren, som kommer op af Trappen.)
(Onkel Mads ser hjælpeløs paa ham.)

Gartneren
(til Onkel Mads med en sørgmodig Hovedrysten).

Jeg har længe mærket, at det var galt fat; men forstod det først helt inat, da han vilde stoppe Springvandet dernede, fordi det forgiftede Verden.

(Lader som han gaar i sit Arbeide, medens han spændt iagttager Konsulen.)

Onkel Mads
(ude af sig).

Vi faar da haabe det bedste, — at det er bare noget forbigaaende — fra Maven, — noget, som hindrer ham fra at tænke.

Konsulen

(staar og stirrer mod Døren tilhøire. Sagte).

Kunde Du bare skaffe mig forbi den gamle Konen, som hele Tiden sidder og ser paa mig, — hun har havt en Søn, som — —.

(Hemmelighedsfuldt.)

Jeg skal betro Dig noget, Mads, — til Dig alene. Ingen maa faa Nys om det! — Ottar gav mig et Slag —

(famler i sit Hode som efter en Smerte, han føler.)

— her nogetsteds paa Hjernen, før han reiste til Amerika ...

Karna

(kommer ind fra Døren tilvenstre, som søgte hun nogen).

Er han ikke her —?

Gartneren

(gaar hastig imod hende i Døren).

Jo, Frøken Karna ... Men De burde ikke komme herind — nu. Hans Sind er saa rystet ... Jeg frygter, — jeg er bange for —

(Vil vinke hende tilbage.)

— Paa mig kan De stole, véd De — altid —

Karna.

Aa, nei, nei, vi maa faa tale ud, Far og jeg.

Konsulen

(strækker med et Skrig Armene imod hende).

Hjælp, hjælp mig, siger jeg, Karna! —

(Henter lettet Aanden.)

— Havde jeg ikke rent glemt, at jeg har en Datter ... Karna og jeg ja, vi to!

Karna.

Som om Du kunde sige os noget glædeligere, Far, end at Du vil ta' Sagen under Overveielse!

Konsulen

(ryster paa Hodet).

Hys, hys, — det er ikke saa let, som Du tænker,

— vi maa for alt i Verden undgaa at spørge disse nærgaaende Mennesker om, hvad de er døde af, hver især.

Karna.

Stakkars, stakkars Far! — Jeg vidste nok, at, naar det først gik op for Dig, vilde det gaa voldsommere i Dig end i nogen anden. Du er ikke vant til disse indre Storme, — er kommet ind i alt dette forfærdelige uden at tænke, — som andre Forretningsmænd.

Konsulen
(fortsætter).

... Faar de Folk Lov til at svare, kan Du tro, her stiger op en Atmosphære, — fem og tyve Procent Alkohol i Luften!

Karna
(bekymret).

Brug da ikke saa overspændte Udtryk, Far, — saadant sygeligt.

Konsulen
(fortrolig).

Her er gaat noget løst, Du, her kryber Folk frem baade fra Tag og Vægge — kom de bare tilorde —

Karna
(beroligende).

Det hele er jo ganske ligetil og enkelt, Far ... Vi kan ikke gjøre det skete om igjen. Men vel forandre vor Livsførelse — nytte hele vor Formue til at sone ... for Eksempel oprette lyse, sunde Boliger og glade Hjem for Arbeiderbefolkningen rundt om i Landet saa langt, vi rækker. Hvad siger Du til det, Far? ... Og Parken —

(uvilkaarlig seende hen paa Hein. Med et dybt Suk.)

naar den engang blir færdig, — maatte tilfalde Byen, — gi' de mange Glæde og Hvile fra de støvede Gader og solløse Hjem, — suse Naturens friske Luftning indover den ... Og, som den da kom til at staa der

gjennem Aarene i Morgen- og Aftenduggen, vilde den gjøre Bod for meget, Far.

Konsulen

(græder).

Min kjæreste Datter, Du kjendte mig ikke paa Sorgens Dag, traadte paa mig med en haard Hæl ...

(Blødt.)

Din egen Far, som var saa glad i Dig, —

(farer op, raser.)

— Jeg siger Dig, Wulff Wulffie kan klare sig uden Dig —

(Blir staaende og stirre paa noget, som mere og mere optager hans Opmærksomhed.)

(Raaber ængstelig.)

Hjælp mig, hører Du, Karna, — nu begynder det igjen at bli levendes, — kryber og dukker op af hvert Hul for at lure sig indpaa mig. — —

(Gysende.)

Men disse stille blege Konerne er værst. De siger ingenting; men er saa haarde i Øinene, — de er saa udgrædte —

Karna

(i høi Angst).

Aa, Far, Far, — forstaa da, at det bare er din ophidsede Indbildningskraft!

Konsulen

(farer til, skræmt, ræd)

Men hvad er dette. Hvad er dette for noget? — Behøver de at ta denne Vei med Ligprocessioner — alle, som har drukket sig ihjel tillands og tilvands —.

(Rædselslagen.)

Og nu, — nu staar der, saa sandt jeg lever, én op af den forreste Kiste ... Og nu, nok én af Kisten bagenfor ... Og nu én igjen, og nu, og nu, — vil det da aldrig ta' Ende? — Hm—m, — de har lugtet, at her er Udskjænkningssted for alle Nationer —

(Staar overvældet.)

— Nu myldrer og myldrer de opover —

(Sagte, angst til Karna.)

Bare de saa bøiede ud af Porten, — de vil da ikke tvertigjennem Huset!

Karna

(vrider Hænderne).

Aah, min Far! — Jammer, aa Jammer —

Konsulen.

De gaber saa ... Og hør, hør, hvor de uler —

(River sig afsindig i Haaret.)

— Det er Ligsangen det! —

(Holder Hænderne for Øine og Øren og synker ned i en Stol. Reiser sig rasende, knapper efter sin Vane Frakken resolut over Brystet; men skjevt. Hæver Haanden i Trods. Med høi udfordrende Røst.)

Et uanstændigt gement Miskmask af alle Sprog ... Bærer sig ad, som de var drukne i Ligskjorterne ... Sligt by'r man ikke Wulffie & Comp!

Karna

(styrter vildt mod Gartneren og begraver sit Hoved ved hans Bryst)

Hein, — aa Hein!

(Teppet falder.)

NAAR JERNTEPPET FALDER

— AF LIVETS KOMEDIE —

(1901)

FØRSTE DAG.

Ombord i den mægtige Oceansteamer havde Dampvinschen nu i to Døgn gaat uophørlig, øredøvende, — fyldt dens Bokser med Kul og sendt alt Fragtgodset og uhyre Proviant gjennem Lugerne ned i Lasterummets svimlende Dyb, stadig under de samme monotone Varskoraab ovenfra ned og nedenfra op, eftersom Vinschen tog ny Last paa Jernkloen eller en Colly eller Vareballe løstes af den. Og der var nu indtraadt som en hel Stilhed ude paa den Kant af Dokkerne ...

En vældig Havn, der laa i et fortættet Slør fra dens egne hundrede flydende Ildsteder!

En Himmel formørket af Stenkulsrøg. Tung, stille vaad Luft over et uendeligt Land af Fabriker og Skorstenspiber —

En smudsig skidden Himmel, der ligesom laa og ventede paa Feieren med de svære Koste ...

En døsig trykkende Himmel, der stængte det travle Menneskeliv af, fra al høiere Udsigt. — — —

Med sine høie Borde og svære Skorstene laa det kolossale Fartøi nu ud paa Eftermiddagen for opfyrede Kjedler, færdig til at afgaa, og slugte Passagerer ind til sine tre Riger eller Klasser af forskjellig stillede reisende.

Man strømmede opad Landgangsbrætterne, og Rælingen var frynset med et Mylder af Hoder, hvorfra

der alt her og der var begyndt at viftes med Lommetørklæder indover til Folkestimlen paa Kaierne.

Fulgt eller ført af Hoteltjenere, belæssede med Haandkufferter og Reisebagage og modtaget af bukkende Opvartere, skred første Klasses Passagerer over Broen ved Faldrebet, — Folk i stilige Reisedragter med beslagne Kufferter oversaaede af alskens Mærker fra Rundreiser i Europa, eller som paa denne Tid af Aaret vendte tilbage til Amerika fra europæiske Badesteder. Det var reisevante, rutinerede Mennesker, der bevægede sig uden Skynding eller Hast, og som kunde lade sine Effekter eftertælle midt paa Broen for en Skruppels Skyld uden Hensyn til andre.

Ivrigere og mere febrilsk foregik Indskibningen til anden Klasse, — reisende, klædte i hensigtsmæssige Dragter, der selv bar sine Haandkufferter og Plaids, et pynteligt Mellemstandspublikum, som blot under det ilsomme Øiebliks Tryk af og til kom iskade for at bruge Albuerne, rigtignok med et Smil og en Undskyldning. Her raadede Følelsen af god Tone, — og at man havde syv, otte Dages behageligt Samvær at vogte.

Anderledes stormende gik Ombordstigningen for sig til tredie Plads. En stadig Trængsel under Støi og Raab, — en Menneskeflom fra de forskjelligste Samfundslag, Bondefamilier med Trækister og nyttige Eiendele og Byernes Kontingent af allehaande forulykkede Eksistenser, tildels daarligt og utilstrækkeligt klædte.

Ved Landgangsbrættet stod en pyntelig Bondekone med sin lille Datter, som hun for Reisens Anledning havde udstyret med stivet lys Søndagsdragt. Hun holdt taalmodig Vagt ved sin Trækiste og Tøibylt og veg beskedent tilside for de hastende Mennesker, — mente aabenbart at vente, til hendes passende Tur kom, som man gjør paa Landet, naar der strømmer for stærkt ind af Kirkedøren.

Og oppe ved Rælingen heldede to Skibsgutter med kaade leende Ansigter udover. De gottede sig og gliste og lo, som de var gale. De havde opfattet Konens naivt troskyldige Reisebegreb og frydede sig kanibalsk i Aanden over den lyse Kjoles kostelige Skjæbne i Stenkulssværten.

Af og til brummede og durede det i Damperens vældige Skorstensrør som fra en mystisk Afgrund, hvori Maskinens bundne tusinder af Hestekræfter dirrede jordskjælvagtig truende, eller der susede en Byge af Regn med skoldhede Draaber udover Dækket under et og andet hidsigt Hvin eller Signal fra en Damppibe.

Det klirrede og larmede forud fra en mægtig Ankerkjætting, der hang lodret ned fra Skibets Boug, og nu lettedes ved Dampspillet, og lød Drøn af Porte, der sloges op og igjen nede i Fyrbødernes Ildsteder.

Der brøltes gjennem Raaberen fra Kommandobroen, hvor Chefen nu stod med Lodsen ved Siden og Rattet bemandet.

Damppiben gav endel iltre Hvin, og Luften susede pludselig af elektrisk Ringen og Signaler ned til Maskinrummene.

Dampskibet gjorde et Par sagte Slag med Skruen som til Prøve.

Og atter et Par Omdreininger ...

Og atter og atter en Række kortere og længere Slag med de mægtige Skovler, saa Sjøen mousserede helt fra Dybet, snode og vred sig grønt og dyndet bag Roret og toppede op i hvide Skummasser.

Damperen udførte sin halve Vending for at komme i Kurslinien for Udseilingen.

Og ud stod den fra den engelske Havn — endnu kun for sagte Fart, under uophørlig Viften med Tørklæder fra Kaierne og Svar tilbage fra Ansigter ophovnede af Graad.

Under Stundens Spænding frembød Menneske-

stimlen de forskjelligste Fysiognomier. Ved Siden af dem, som helt gav sig hen til sine Følelser, stod halvt sky og gjemte Folk med stumme, blegt betagne Udtryk og stille fortænkte Ansigter, som tydelig ikke havde noget Forhold til den Mængde, der bølgede om dem.

Her og derfra ombord lød nogle vovede forsorne Hurra- eller Vivatraab fra Eksistenser, som i det Øieblik, da Landtauget brast mellem dem og den Verden, de hidtil havde stridt og lidt deres Nederlag i, under den befriende Følelse af de første Skovleslag, gav deres Bitterhed Luft.

Et vildt skingrende bedøvende Yankee-Doodle fra et Selskab af Musikanter, der nød fri Overfart, overflommede det hele i rette Øieblik, som Fartøiet satte stærkere Fart.

Klarinetten skar, og Piber trillede gjennem Luften. Det dundrede af Pauker og smettrede af Messinginstrumenter med aftagende Lyd i Eftermiddagen.

Nedenunder fra Mellemdækket lød af og til Salmesang fra en liden Flok Landsens Folk ...

Der var opstaat en Larm paa nederste Dæk, som et ivrigt Sporlag efter nogen fra Maskinrummene. Det forplantede sig i en travl bandende Løben og Søgen rundt om af Matroserne, og der blev tilslut som en hel liden Opstandelse af nysgjerrige.

En af Fyrbøderne var rømt!

Manden havde forhyret sig for Overreisen til Amerika, og havde igaar og iforgaars været med i Sjauen, da de tog ind Kul, — staat inde i Kulbingen og jevnet den med Spade. Siden havde ingen set ham.

Overmaskinmesteren og to, tre Skibsofficerer stod i Klynge og samtalede, indtil det blev fastslaat, at Fyren var forsvundet.

— „Ikke noget at lade Passagererne stikke Næ-

sen ind i. De kan ikke høre om Fyrbødere uden straks at tænke sig dem stegte" ...

— Masteskogen paa Yderhavnen tegnede i Eftermiddagen sine sløve mørke Streger mod Graahimlen, medens to svære Støtter af Stenkulsrøg spandt sig hen for Vinden sodende Landskabet til den ene Side.

Der kom som en vaad gulagtig Aftenglans i Luften, som satte et eget, én kunde sige, forgrædt Skjær over Naturen.

Langt ude sprang det hvide Fyrtaarn brat frem i Lyset.

— Installeringens Uro regjerede overalt, nervøst optaget, som man var, af skyndsomst at betrygge sin beskikkede Plads ombord i Oceandamperen.

Hoder og halve og hele Menneskelængder stak op af Kahytstrapperne for et Øieblik at se sig om, orientere sig og saa igjen dukke under.

Andre mere tungnemme eller nysgjerrige fandt at maatte tage Turen indover det lange, hvide Dæk, skyde op Døre og kige ind i Salonerne eller prøve en Plads derinde.

Nedenunder sprang Opvartere med forjagede, svedige Ansigter under de forskjelligste krydsende Ordrer for at skaffe Ret paa alskens feil hensatte Reiseeffekter, der hidsig reklameredes fra halvaabne Lugardøre.

Et Par Passagerer havde alt begyndt at anlægge sine særlige Promenaderuter oppe paa Dækket. De saa ud som gaaende graa Kufferter, der havde passeret Atlanten mange Gange før. De havde betalt for sig! — og fandt forresten deres Omgivelser sig helt uvedkommende, — iagttog blot skjelende hinandens Veianlæg, saa de kom vel klar af hinanden.

... „Han der med Whiskers? — i den lyse Hue, gule Sko og den store melgraa Reisekappe," — oplyste den vagthavende Officer over til Korrespondenten for Linien, der stod med Notitsbog og Blyant,

stimlen de forskjelligste Fysiognomier. Ved Siden af dem, som helt gav sig hen til sine Følelser, stod halvt sky og gjemte Folk med stumme, blegt betagne Udtryk og stille fortænkte Ansigter, som tydelig ikke havde noget Forhold til den Mængde, der bølgede om dem.

Her og derfra ombord lød nogle vovede forsorne Hurra- eller Vivatraab fra Eksistenser, som i det Øieblik, da Landtauget brast mellem dem og den Verden, de hidtil havde stridt og lidt deres Nederlag i, under den befriende Følelse af de første Skovleslag, gav deres Bitterhed Luft.

Et vildt skingrende bedøvende Yankee-Doodle fra et Selskab af Musikanter, der nød fri Overfart, overflommede det hele i rette Øieblik, som Fartøiet satte stærkere Fart.

Klarinetten skar, og Piber trillede gjennem Luften. Det dundrede af Pauker og smettrede af Messinginstrumenter med aftagende Lyd i Eftermiddagen.

Nedenunder fra Mellemdækket lød af og til Salmesang fra en liden Flok Landsens Folk ...

Der var opstaat en Larm paa nederste Dæk, som et ivrigt Sporlag efter nogen fra Maskinrummene. Det forplantede sig i en travl bandende Løben og Søgen rundt om af Matroserne, og der blev tilslut som en hel liden Opstandelse af nysgjerrige.

En af Fyrbøderne var rømt!

Manden havde forhyret sig for Overreisen til Amerika, og havde igaar og iforgaars været med i Sjauen, da de tog ind Kul, — staat inde i Kulbingen og jevnet den med Spade. Siden havde ingen set ham.

Overmaskinmesteren og to, tre Skibsofficerer stod i Klynge og samtalede, indtil det blev fastslaat, at Fyren var forsvundet.

— „Ikke noget at lade Passagererne stikke Næ-

sen ind i. De kan ikke høre om Fyrbødere uden straks at tænke sig dem stegte" ...

— Masteskogen paa Yderhavnen tegnede i Eftermiddagen sine sløve mørke Streger mod Graahimlen, medens to svære Støtter af Stenkulsrøg spandt sig hen for Vinden sodende Landskabet til den ene Side.

Der kom som en vaad gulagtig Aftenglans i Luften, som satte et eget, én kunde sige, forgrædt Skjær over Naturen.

Langt ude sprang det hvide Fyrtaarn brat frem i Lyset.

— Installeringens Uro regjerede overalt, nervøst optaget, som man var, af skyndsomst at betrygge sin beskikkede Plads ombord i Oceandamperen.

Hoder og halve og hele Menneskelængder stak op af Kahytstrapperne for et Øieblik at se sig om, orientere sig og saa igjen dukke under.

Andre mere tungnemme eller nysgjerrige fandt at maatte tage Turen indover det lange, hvide Dæk, skyde op Døre og kige ind i Salonerne eller prøve en Plads derinde.

Nedenunder sprang Opvartere med forjagede, svedige Ansigter under de forskjelligste krydsende Ordrer for at skaffe Ret paa alskens feil hensatte Reiseeffekter, der hidsig reklameredes fra halvaabne Lugardøre.

Et Par Passagerer havde alt begyndt at anlægge sine særlige Promenaderuter oppe paa Dækket. De saa ud som gaaende graa Kufferter, der havde passeret Atlanten mange Gange før. De havde betalt for sig! — og fandt forresten deres Omgivelser sig helt uvedkommende, — iagttog blot skjelende hinandens Veianlæg, saa de kom vel klar af hinanden.

... „Han der med Whiskers? — i den lyse Hue, gule Sko og den store melgraa Reisekappe," — oplyste den vagthavende Officer over til Korrespondenten for Linien, der stod med Notitsebog og Blyant,

— „er Mynheer van Tituf ... skal over og jage i Montana ... Vi tog hans to Blodsheste ombord imorges."

... „Jage i Montana. — To Blodsheste ombord" — noteredes der ...

— Paa øverste Dæk gik en Herre med et sidste Telegram i Haanden. Han studerede det endnu, da man passerede Fyrtaarnet; — stak det ned i Lommen paa sin vide Surtout, men tog det lidt efter op igjen til fornyet Overveielse.

To, tre Gange stansede han betænkt ved Nedgangen til Kahytterne; men dreiede saa af og blev staaende og stirre ned i Sjøen.

Nu kom hans Hustru op:

„Men Jon, hvor blir der af Dig," — lød det, — „glemmer Du os rent? Og vi som har saameget at ordne i Lugaren. Jeg staar der jo med alt Tøiet, og Du har Nøglen. Og saa!" —

Doktor Angells fortænkte Ansigt blev med en vis Anstrengelse nærværende —

„Naa, — havde jeg ikke nær glemt at vise Dig dette Telegram. Jeg fik det nu fra Posten ombord, — fra Foltmar. Der læs" —

Hans Øine vaagede stivt som en Rovfugls over hende, medens hun gjennemsaa Telegrammet. Der stod:

„Ude af Syne, aldrig ude af Sind. Farvel. Farvel. Eders bedrøvede Ven. Foltmar."

„Ja, det er en tro Sjæl," — stadfæstede Doktoren i en egen Tone.

„Men nu tænker vi bare paa Berømmelsen, Du!" — lo hun op endnu med Taarer i Øinene, — „at Du skal naa frem til noget stort."

Det dirrede ved Doktorens Læber og Øinene tog et eget Skimt: —

„Javist ja, den første Dame i Byen med alle de friske Indfald, — altid i Spidsen, — offrer hele den glade Forgudelse paa min Videnskabs tørre Alter! —

Besynderligt, Du," — afbrød han sig saa med et vist Galgenhumør — „Foltmar sender ingen Hilsen til sin lille Kjæledægge. Gutten maa være ment inklusive, saa har han sparet paa Telegrammet."

„Uf, Jon!" — udbrast hun, — „det var jo Dig og Nøglerne, jeg kom op for. Dernede sidder Isak, stakkar, med Pigen og vil ha Kjæphesten frem. Han har set den anden lille i Lugaren ved Siden af lege med sit Boldspil."

„Bare rimeligt, — selvfølgeligt, mener jeg, at Gutten stadig maa underholdes, — slig, som han er kompletteret med Fornøielsesmidler. Og nu til Reisen, én kan sige, med Legetøi for sin hele Barndom."

„Men Jon, havde Du ikke lovet mig at være i godt Humør. Nu har Du jo bare Dig selv og mig og Gutten at tænke paa. Ikke kommer der Bud fra Konsul Jansen, som har forspist sig og gaar i Ængstelse for Livet, eller fra Fru Kloed, som har faat Krampe af Raseri, eller fra Arméintendanten, som ikke kan faa sove om Natten, fordi han er blet gal af at regne og summere om Dagen."

Doktoren smilte:

„Du har Ret. — Du har vist altid Ret. Det er bare mig, som er en daarlig Lekebror, — saadan en rigtig Bukkebæ! Men det skal nok bli' bra, skal Du se. Og nu har vi faat hyggeligt Reiseføl̊ge i vor berømte Violinist, Bølge Havsland ... Rent hjemligt, Du, at træffe ham her," — snakkede han, som han tog op Nøglerne og fulgte efter hende ned af Kahytstrappen ...

Propellerne durede og durede med sagte Rysten gjennem Skibets Kjæmpelegeme, medens Maskinerne med de uophørlige Stempelslag udfoldede deres tusinder af Hestekræfter glidende i Olie. Den skarpe Jernstevn skar Bølgen som en Plog, og Kjølvandet satte en bred, vildt sydende Elv, der tabte sig agterud, fossende ind i Skumringens uvisse.

Halvt i Lysskjæret fra Skylightet paa anden Plads mødtes to Landsmænd her i interesseret Gjenkjendelse, skjønt fra høist forskjellige Livsveie og Lykkesomstændigheder i Hjemmet ...

— — „Falder sig saa underligt nu, Wangensten! — med Amerika foran sig og Europa væk! — Slig ligesom paa en Ø mellem to Verdensdele. Mennesket blir et helt andet, — hvad. En gammel forloren Kammerat dukker op igjen" ...

„Naa, — og saa, Mathias, mener Du at faa solgt vort kjære Fædreland saadan stykkevis i Fotografier derover i Amerika ... Jaha," — lød det noget naadigt.

„Ja hvorfor ikke det ... Reisen kom ellers dumpende paa mig. Men, — tænker der kan være mange derover, som vil ha „gamle Norge" paa Væggen, saadan et Stykke Nationalerindring! Jeg haaber saamæn allerede at faa Salg paa det her ombord — blandt Emigranterne paa tredie, hvad? — Jeg tør sige, jeg har været, hvor ingen Fotograf endnu har sat sin Fod, — et helt nyt gjennemført Sceneri af den norske Natur, — oppe fra Fjeldet og nede fra Fjordbundene, — absolut originale Sager altsammen! — Jeg har nu fundet paa at spekulere i Fædrelandskjærligheden engang, jeg ogsaa, ser Du."

„H—m, — saadan at eksportere Stein og død Natur, — det kan være bra nok. Jeg skulde ellers bedre likt, om Du havde tat op originale Portræter af Menneskene, — af selve vort levende Folkeliv, som topper i mærkelige og store Mænd. En saadan Kar rager høit over Galdhøpiggen."

Den talende rettede sig, saa Figur og Stilling i den halvt opknappede Pjekkert gjorde sig bedre. For et tilvænnet let Kast paa Hodet, sad den bløde Filthat ønskeligt paa et krøllet kruset sort Haar, og lyste et Par mørke smaa kontrolerende Øine fra

et blegt ovalt Ansigt, hvis ideale Anlæg forstyrredes noget af et svært Mundparti.

Der gik et pludselig spydigt Udtryk over Fotografens af Livet medtagne Ansigt. Det mindede noget om et Portræt, hvor Farverne var indslagne.

„Aa ja," — fulgte det, — „naar nogen nu bare kunde finde op at faa sat et Magnesiumslys ogsaa paa Indsiden af Menneskene. Men indtil det, faar vi slaa os tilfredse med de Fantasibilleder, der nu engang er fanget af Folkets troskyldige Øine."

„Uh, siger jeg. Disse underfundige Vitzerne dine, véd Du, jeg aldrig har kunnet fordrage. Saadan at gaa om og anskue sine Medmennesker som forborgne Huler med alskens Krybdyr i, det, — det fører bare til" —

„Et skiddent Liv, mener Du" —

„Jeg er slet ikke saa uenig i det, nei" —

— „med Drik og Selvforagt og alskens Forlorenheder, — for at sige Tingen ligefrem," — udfyldte Fotografen. „Jojo, jeg skal ærlig medgi', at Du har Faktum saare veltalende for Dig; — saamange Gange min sønderknuste Person har smidt sig ind i en Sidegade for at faa lusket sig undaf dine retfærdige Blikke."

„Hu—uh, den Tonen! — som om Du stadig stikker og stikker."

„Den som kunde la' være, Du. Jeg skal gjerne erkjende, at jeg lider af et ulykkeligt Hang til at stikke Hul paa Blærer, hvad der skaffer mig mange Fiender."

„Jo, jeg kjender dette vingeløse" ... knurrèdes der.

„Ja, men dette gjælder nu ikke Dig, Wangensten. Jeg følte mig altid som en saadan vantro Hund foran dine Foredrag. Om Du vidste, hvor jeg har misundt Dig, og hvad det har ført til, naar jeg slig kjendte mig som en anstukket Sæl og dukkede under."

„Dukkede under?"

„Ja, dukkede under, — maatte ind bagefter paa en Kneipe for at slikke mit Saar — reflektere, forstaar Du, — med dets Konsekventser i Skikkelse af Øl og Snapse og Remords" —

„Jeg siger, det er Synd i Dig, gamle Kammerat," — lød det pludselig varmt. „Du kunde blet noget, Du! — med dine to ekscellente Eksaminer."

„Men den tredie vilde ikke til, nei. Jeg har aldrig naad til Afgjørelser, det er en Egenskab ved mig det, ser Du. Og nu er det forsent. Men forresten, saa er jeg fortiden en anden Mand, end ham, Du saa snige sig saa forsagt gjennem Gaden. Der har ikke vandret anden Drik gjennem min syndige Strube end Vand og Melk og tyndeste Potøl helt siden tidlig ivaares, og jeg tør sige, at jeg i det Stykke nu næsten maa regnes for et normalt Menneske. Det var ikke saa greit i Begyndelsen, at strides med en Kamelmave, som krævede i liter- og bøttevis! — Naar man har arbeidet op en Galskab i Organismen, forstaar Du, — har selve Satan i Blodet ... Men saa fandt jeg ud at nytte denne Fotografien, jeg har lært mig, til at fare ud i afsides Egne, hvor Satanas blot kunde bydes Melk og iskoldt Vand og Sne at smelte i den betændte Strube. Den Forfaring har styrket og gjenreist Manden i mig. Og nu, — i Amerika, — begriber Du, hvor én fortvæk videre bare lever paa Isvand. — — Aah, et saadant Glas Vand, Du, naar det spiller i Lyset" —

„Du er en Helt, en Helt, siger jeg, Mathias Wiig," — kom det begeistret. „Dette er stort! Bare — bare Du nu ogsaa kunde holde op med denne evige Spot og Railleren. Det lugter af Bærme fra Brændevinsglasset. Saadant noget, som at dine Medmennesker er Blærer og sligt noget, naar Du véd, Du selv" —

„Hm, ja, — Du har nok Ret. Men, ser Du, man kan endnu trænge lidt Svineblærer at flyde

paa, — til Forlystelse i Aanden istedetfor den gamle skrøbelige, man søgte i Glasset. Det blir, saa at sige, Tingen opstanden i en høiere Form og hører som saadan under Forbedringens Orden."

„Igjen vittig! — jeg forsikkrer Dig, det lugter. Men d e r har vi det. D e r staar vi ved Sagens Egentlighed. Det er simpelthen den satiriske Vittighedsdjævel i Dig, din Mangel paa ideal Tro, som har anrettet Drikken og altsammen. Havde Du saavist med dine Evner været grebet af en Idé, — og din Livsførelse, Mathias, havde ligget tusind Mile borte fra Brændevinsglasset!"

„Aaja. Aaja; — men med min Natur? — Jeg gad vide, om jeg alligevel ikke havde faat Opstødninger af noget Slags Grums. Der skal en Pundtlæders Samvittighed til for resolut at slaa ind sit ene Øie for alle Modgrundene, — de kom til at danse og spøge for mig om Natten ... Tvi Fanden tilslut for Levebrød! — for m i g da. Ikke for Dig, Wangensten. Du slaar, saa det klinger, paa det ridderlige Sværd, Du bærer ved din Lænd" ...

Wangensten hørte tydelig ikke længere paa ham. Hans Opmærksomhed var rettet paa en ung Dame, der gjentagende viste sig, som det lod, noget raadvild desorienteret henne ved Messinggelænderet til Trappegangen.

„Jeg hører, det er Landsmænd," — hilste hun lidt forknyt. „Det er bare om at komme efter, hvor man bor her i Vidtløftigheden. En kan jo rent gaa sig bort mellem alle disse Lugarerne," — undskyldte hun sig. „Skal jeg herindover eller ned af Trappen for at finde Doktor Angells Familiekahyt Nr. 45?"

Wangensten løftede paa Hatten og førte Haanden let gjennem sit sorte bølgende Haar. Efter med et Par skjulte Smaalyn i Blikket at have ladet den unge Dame gaa igjennem Sigten, sa' han med en vis faderlig Bekymring:

„Herregud, hvad vil nu De, klække Blomst, over i Amerika?"

„Vor bekjendte Landsmand Wangensten, Frøken! — altid med Ordets Blomster paa Læben," — præsenterede Wiig, — „jeg er, i al Ringhed, Fotograf Mathias Wiig."

„Frøken Morland," — nævnte hun sig saa, — „lidt Pianistinde, — reiser over til Amerika for at prøve at leve som Musiklærerinde ... Og — og" — fulgte det stottende, — „saa har jeg paatat mig at følge et Barn derover, som skulde hjem til sin Mor. Men den lille sidder nok i Angst der blandt de fremmede," — kom det nervøst. „Jeg maatte hen og snakke med en af Restauratørerne ... Havde jeg ikke været saa heldig at faa Kahyt lige ved Siden af Doktor Angells, véd jeg ikke, hvad jeg skulde gjort. Men er det her, jeg skal gaa, tror De?"

„Nei, nei, det modsatte, det modsatte!" forklarede Wangensten med en Stemme og et Fingerpeg, der pludselig tog Kommandoen. „Det er indover Dækket, De skal. Nummer fem og firti hører til paa den anden Side. Jeg skal retlede Dem ...

Her maa hjælpes!" — lød det beskyttende, som han fulgte den unge Dame, og Wiig hørte ham indlede Passiaren med:

„Et havareret Liv, Frøken, — en skibbruden Mand, den Wiig! — har kjendt ham i Skoledagene" ...

R-ene i „havareret" rullede saa sikkre mellem Wangenstens stærke, ubeskadigede Tænder ...

„„Havarrerret!" — Er det ikke som en tung Vogn durer henover Brostenene," — mumlede Fotografen, — „han har i Virkeligheden ikke havt saameget som en Tandpine engang" ...

— — — Udover Havvidden havde der efterhaanden tændt sig talrige Blus i rødt og grønt og gult Skjær, som lysende Ildfluer.

Man befandt sig endnu i Seilruten for de hun-

drede smaa og store Skibe, der stod ind og ud fra Europa og skulde ta den sidste Post i Queenstown. Fyrenes Lys og Blinken brød sig alt klarere og klarere mod den aftagende Dag, hvori et af Skyer ophakket dunkelrødt Solskjær endnu levede i Horizonten.

Flere og flere reiseklædte Skikkelser viste sig oppe paa Dækket. De spadserede eller fandt sig en lun beskyttet Plads at staa og passiare paa i Ly af Hytten eller Røglugaren ...

Enstavelsesord og Stumper af Snak drev forbi og tabte sig i Vinden ...

Middagen nærmede sig.

I Dameverdenen nedenunder gav Toiletspørgsmaalet Anledning til adskillige Overveielser ... Man valgte og vragede, tog og kastede Baand og Smykker, besaa Haaropsætningen ved Nakkespeilet, og overfo'r den med et Par sidste smaa Strøg af Haanden.

... Inde i en af Kahytterne stod en ung Dame mellem det spredte Reisetøi, færdig til at kaste Kjolen paa, medens der paaskyndedes fra Forældrene i Lugaren indenfor.

Hun fo'r sammen med et Skrig, da Døren pludselig reves op og et travlt optaget sortsnudet Herreansigt saa ind —:

„Gaar jeg feil? — Er det ikke her, jeg er installeret," — lød det befippet, mens han saa sig om.

„Nei, det véd Gud, det ikke er!" — raabte hun rasende og smeldte Døren i.

— Elektriciteten blussede pludselig op i Spisesalen, og den efterlængtede Indringning til Middagen lød endelig gjentagende.

Og ind strømmede Herrer og Damer i en Blanding af Selskabs- og Reisetoiletter af Uld og raslende Silke, — en lang Række, hvortil Damesalonen, Musiksalen, Læse- og Bibliothekværelser afgav deres Bifloder.

„Herregud, hvad vil nu De, klække Blomst, over i Amerika?"

„Vor bekjendte Landsmand Wangensten, Frøken! — altid med Ordets Blomster paa Læben," — præsenterede Wiig, — „jeg er, i al Ringhed, Fotograf Mathias Wiig."

„Frøken Morland," — nævnte hun sig saa, — „lidt Pianistinde, — reiser over til Amerika for at prøve at leve som Musiklærerinde ... Og — og" — fulgte det stottende, — „saa har jeg paatat mig at følge et Barn derover, som skulde hjem til sin Mor. Men den lille sidder nok i Angst der blandt de fremmede," — kom det nervøst. „Jeg maatte hen og snakke med en af Restauratørerne ... Havde jeg ikke været saa heldig at faa Kahyt lige ved Siden af Doktor Angells, véd jeg ikke, hvad jeg skulde gjort. Men er det her, jeg skal gaa, tror De?"

„Nei, nei, det modsatte, det modsatte!" forklarede Wangensten med en Stemme og et Fingerpeg, der pludselig tog Kommandoen. „Det er indover Dækket, De skal. Nummer fem og firti hører til paa den anden Side. Jeg skal retlede Dem ...

Her maa hjælpes!" — lød det beskyttende, som han fulgte den unge Dame, og Wiig hørte ham indlede Passiaren med:

„Et havareret Liv, Frøken, — en skibbruden Mand, den Wiig! — har kjendt ham i Skoledagene" ...

R-ene i „havareret" rullede saa sikkre mellem Wangenstens stærke, ubeskadigede Tænder ...

„ „Havarrerret!" — Er det ikke som en tung Vogn durer henover Brostenene," — mumlede Fotografen, — „han har i Virkeligheden ikke havt saameget som en Tandpine engang" ...

— — — Udover Havvidden havde der efterhaanden tændt sig talrige Blus i rødt og grønt og gult Skjær, som lysende Ildfluer.

Man befandt sig endnu i Seilruten for de hun-

drede smaa og store Skibe, der stod ind og ud fra Europa og skulde ta den sidste Post i Queenstown. Fyrenes Lys og Blinken brød sig alt klarere og klarere mod den aftagende Dag, hvori et af Skyer ophakket dunkelrødt Solskjær endnu levede i Horizonten.

Flere og flere reiseklædte Skikkelser viste sig oppe paa Dækket. De spadserede eller fandt sig en lun beskyttet Plads at staa og passiare paa i Ly af Hytten eller Røglugaren ...

Enstavelsesord og Stumper af Snak drev forbi og tabte sig i Vinden ...

Middagen nærmede sig.

I Dameverdenen nedenunder gav Toiletspørgsmaalet Anledning til adskillige Overveielser ... Man valgte og vragede, tog og kastede Baand og Smykker, besaa Haaropsætningen ved Nakkespeilet, og overfo'r den med et Par sidste smaa Strøg af Haanden.

... Inde i en af Kahytterne stod en ung Dame mellem det spredte Reisetøi, færdig til at kaste Kjolen paa, medens der paaskyndedes fra Forældrene i Lugaren indenfor.

Hun fo'r sammen med et Skrig, da Døren pludselig reves op og et travlt optaget sortsnudet Herreansigt saa ind —:

„Gaar jeg feil? — Er det ikke her, jeg er installeret," — lød det befippet, mens han saa sig om.

„Nei, det véd Gud, det ikke er!" — raabte hun rasende og smeldte Døren i.

— Elektriciteten blussede pludselig op i Spisesalen, og den efterlængtede Indringning til Middagen lød endelig gjentagende.

Og ind strømmede Herrer og Damer i en Blanding af Selskabs- og Reisetoiletter af Uld og raslende Silke, — en lang Række, hvortil Damesalonen, Musiksalen, Læse- og Bibliothekværelser afgav deres Bifloder.

Musiken intonerede, medens det elektriske Lys reflekteredes fra pragtfulde Speilvægge og kastede sin Glans over lange Bordrækker med blinkende Sølvtøi paa blændende hvide Duge, der nu paa Overreisens første Dag prangede med en hel bugnende Fylde af friske Pragtblomster.

Efter en noget urolig Scene, hvorunder det vidtløftige, forskjelligartede Selskab fik anvist og indtaget deres Pladse, fulgte den egne første Gangs Stilhed, som ingen Musik kan udfylde.

Man mønstrede sine Omgivelser, medens Forretterne serveredes, og gjorde sig op sine Slutninger om, hvor man kanske helst eller hellere kunde ønske at være placeret.

Den unge Dame fra Kahytten var meget stram og hed i Minen, — saa ærgerlig uheldig, — lige skraat over for, hvor hun og hendes Forældre sad, havde akkurat den svartsnudede faat sin Plads ...

Han kjendte hende naturligvis igjen, for hun saa, han mysede og keg paa hende og vist morede sig ...

Hun vendte Hodet og snakkede ivrig med Moderen ...

— Den almindelige Opmærksomhed optoges nærmest af den berømte Pianist Janco. Han var Gjenstand for en interesseret Hvisken, der virkede som en Telegraferen uden Traad.

Han og den engang ialfald bekjendte Sangerinde — hun var maaske nu en Smule passée — indtog de nærmeste Pladse oppe ved Chefen.

Man var ikke kommet længere end saavidt ved Suppen og Fisken, før man i Hovedsagen var paa det rene og vidste alt om dem: — at de agtede at bereise Amerika i en fælles Turné, at deres Impresario og øvrige Følge ventede i New-York, hvor de straks skulde optræde og bagefter koncertere i Boston, Chicago og S. Francisco.

Og saa veksledes der jo her og der et delikat

Minesprog i Anledning af de Diamanter, Sangerinden bar, — ægte — eller uægte? —

Man optoges mere og mere af Middagens materielle Sider ...

Opvartere i overflødigt Tal serverede, medens Gaflerne arbeidede, Knive og Tallerkener klirrede, og Luften fyldtes med en Summen i forskjellige Sprog.

Gjennem en Række Retter, der skaffede Restauratøren sin fulde Anerkjendelse, naaedes endelig Desserten. Og under et vist Velvære begyndte man at indlede Bekjendtskaber og henkaste et og andet Ord til Naboerne.

Man stod indover mod Queenstown, hvor den sidste Post fra Europa skulde indtages, og Maaltidet forløb under en behagelig Følelse af, at der styredes ind i mere smult Vand, — en Fornemmelse, der løste Tungerne og lod Bordpassiaren falde mere høirøstet.

Som Damppibens Skingren meldte, at der stoppedes for Queenstown, reiste man sig som efter en fælles Beslutning fra Bordene for at tage Stedet i Øiesyn og sige Europa et sidste Farvel!

Damprørene susede og hvinede Signaler indover mod Lyshavet i Byen, og henne ved Faldrebstrappen afgav Dampbarkassen fra Land sit Kvantum Postsække og nogle Passagerer ...

Der voldtes et pludseligt Ophold dernede. En Person reklamerede sin Bagage.

Der ledtes og ledtes, og man blev mere og mere utaalmodig over Stansningen. Den maatte være eftersat iland ...

Den stakkars reisende, — han bar sort Frakke, tætknappet helt op til Halsen, og bredskygget Filthat, — antagelig en Præst, — maatte omsider finde sig i at stige ombord uden andet Tøi end det Plaid, han bar paa Armen. Han var Gjenstand for stor Beklagelse, som han forsvandt med sin Billet indover til anden Plads.

Idet Barkassen igjen stødte fra, sprang en ung Mand, som i allersidste Øieblik havde raabt ned til den, pludselig op paa Rælingen. Med Tag i et Taug, svang han Overkroppen udover og fik med sikkert Sigte og et langtrækkende Kast behændig slængt en forsinket Postpakke ned paa Færgens Dæk —

„Min første Korrespondance her fra Linien!" — lo han over til den vagthavende Officer.

Han blev staaende endnu nogle Øieblikke og tog sig brillant ud. Hans ualmindelig smukt voksede høie Figur i den bløde Vams tegnede sig elegant mod Aftenen og Lysskjæret.

Idet han spænstig og let sprang ned paa Dækket igjen, lød der som et Overraskelsens Skrig fra en ung Dame, medens en ældre Herre og Frue, — tydeligvis hendes Forældre, — styrtede henimod ham.

Der fulgte en varm Gjenkjendelsens Scene:

„Hr. Ingeniør Borg ... Hr. Ketil Borg ... De her? — paa Reise til Amerika?" — lød det ivrig paa gebrokkent norsk.

Det opstemte Humør, der lyste ud af Ansigterne, talte om mange Tilknytningspunkter fra før og krævede øiensynlig et længere og lunere Samvær for at faa Luft. Den ældre Herre vinkede dem utaalmodig med sig, og Ketil Borg bød Fruen Armen hen til Familiens besatte Plads.

Med en pludselig Heftighed holdt den unge Dame Faderen tilbage, indtil det andet Par var foran.

Hun var en Smule lavhalt.

„Godt gjort, Ketil Borg!" — mumlede Fotograf Wiig, som de passerede henover. „Han forstod saamæn at gribe Øieblikket saa godt som nogen Fotograf! — Selvfølgelig en Guldklump, den svage Datteren, som de reiser til Norge med om Somrene — helt fra Amerika!"

— Damperen havde optaget Farten. Den laa nu i rum Sjø og pløiede og skar gjennem Dønnin-

gerne, medens den af og til rystede og dirrede under Maskinernes uhyre Pres.

Af Queenstown havde man kun en Lysstribe i Horizonten tilbage.

Det vakte en vis Sensation, da den Nyhed pludselig fløi om, at man nu ogsaa havde faat en anden musikalsk Størrelse ombord, — den bekjendte Violinist Bølge Havsland. Han skulde altsaa, han ogsaa, gjøre amerikansk Turné! Mon det ikke var lidt uventet, at han her opdagede, at han havde en Konkurrent ombord, som var paa samme Færd? ...

Det var noget æggende ved at tænke paa, hvorledes de to Berømtheder her vilde indrette sig; man vilde alt set Janco studse ved den ubehagelige Underretning ...

Paa øverste Dæk var man nu ved Kaffen og Likøren.

Saloner og Røglugarer var optagne, og alskens med Plaids omhyllede Skikkelser holdt deres Middagsrast omkring paa Taburetter og Bænke i Ly for den raa Aftenluft, eller de slentrede passiarende henover Dækket.

En og anden søvnig Herre „gik" sin Middagslur oppe paa Promenadedækket eller stod og stirrede i Sjøen i kontemplativ Ro.

Ketil Borgs smukke vige Skikkelse saas agterud ved Damesalonen i livlig Samtale med den amerikanske Familie Rockland. De havde Minder at drøfte fra Sommeren, da Ingeniøren havde gjort deres Bekjendtskab oppe i Fjeldene i Norge ...

— Fotograf Wiig laa paa en Bænk inde i Røgsalonen paa anden Plads og smøgede sin Snadde. Det var ikke rigtig Køietid endnu ... Natten kunde blive lang og — —

Hans Opmærksomhed droges pludselig bort — —

Det var nu tredie Gang, at denne brune Fyren blev staaende og kige paa ham ...

Wiig vendte lidt paa sig, dampede og saa filosofisk op i Loftet ...

Da han og Wangensten var kommet i Passiar, stod Fyren ogsaa saadan og glode og lyttede, indtil han igjen tassede indover Dækket. Og da Wiig en Stund senere reviderede nogle Fotografier, han havde i Haandkufferten, stod han vel og længe over ham, med en distræt Stirren ...

Der var han nu igjen i Lugardøren og lod til at fornøie sin Tanke med at stirre ind i og opad hans Tobaksskyer ...

Havde det været i Vinter, vilde Wiig blevet angst for, at Skikkelsen kunde været fremkaldt af en Ansats til at delirere ...

„Godnat," — udbrød Wiig pludselig paa engelsk, da den anden saa ud til at ville fortrække igjen.

„Godnat" ... svartes der paa samme Sprog ... „Men venter De ogsaa at faa sove? — Se, det gjør ikke jeg!" — Han drog sig med et trist Nik ud af Lugardøren.

Fotografen reiste sig halvt op og saa efter ham ...

Som han i den brune Kavai labitassede og labitassede henover mod Opgangen til det øvre Dæk, saa han ud som et Skibsvæggedyr, der havde faat Uro paa sig — — — —

— Doktor Angell og Frue kom noget hastig op paa Dækket —

„Men kjære Dig, Arna," forlød det, „Du maa da ikke være rent partisk og blind. Den fremmede Gutten havde jo Retten paa sin Side. Han havde lagt sit Legetøi i det ene Hjørne af Sofaen, og det var hans Nikkemand, Isak røvede. Isak var Fredsforstyrreren."

„Huf, — dette høitidelige om Retten paa den ene Side og Retten paa den anden. Ens egne Barn faar da vel ha Ret vel!"

„Saa—aah, — Ens egne Barn, hm!"

„Den fremmede Gutten trak og drog Isak i Luggen, saa han tudede; han skulde ned i Stalden hans og være Hest," forklarede hun.

„Det forekom mig, som de egentlig bare sloges om hvilken var hvilken, — hvem Herre og hvem Hest."

„Ja, saa faar Du veie de to Hester da, paa din retfærdige Vægtskaal ... Jeg siger, paa Barn forstaar Du Dig ikke en Smule!" ...

Doktoren og Fruen satte sig henne ved Rælingen og stirrede ud i det uendelige Mørke —

„Ser Du, Arna," — gav han sine Tanker Luft, — „der er noget, som heder: *„Jacta est alea"*. Det betyder saameget som, at Loddet er kastet.

De Ord udtalte Cæsar, da han bestemte sig til at gaa over Rubicon for at erobre Rom. Og nu, vi har rykket op fra vor lune faste Rede, — ialfald for nogle Aar, — for at faa udrettet noget, som det heder, kanske erobre et Navn i Videnskaben, — saa, — saa Du, — synes jeg, det er noksaa interessant at se tilbage paa den Verdensdel, vi forlader.

Det er som Byen Queenstown derude kunde være just den, vi er brudt op fra. Der er vist ikke synderlig Forskjel mellem dem uden i Sprog og sligt. Livet gaar sikkerlig paa et Haar som i den, hvori jeg har virket, — travet i Gaderne med en Slump af dens Sygdomme og Hemmeligheder paa Skuldrene, — og faat Syn paa saameget af dens Virkelighed under al Løgnen" ...

Hans Stemme fik noget skjærende: —

„Aa, en saadan By! — den har saa mangt indè paa sine mørke Lagere, som den ikke flytter frem i Speilvinduerne" ...

„Vi skulde være hinanden gjennemsigtige, mener Du" —

„Ja, og alle Hjertets Tanker blive aabenbare," — lød det tungt.

„Huf, Jon," — afbrød hun spøgende, — „tænk

bare, naar man ikke længere kunde lege hverken Gjemsel eller Panteleg, og det ikke var nogen Mystik ved Kjærligheden heller, Du. Der blev ingen Romaner i hele Verden" —

Doktoren reiste sig pludselig og næsten skjøv hende fra sig. Det var som hun var kommet til at røre ved et Saar —

„Aa nei, — sine inderste Spørgsmaal reiser én aldrig fra," — brød han ud.

„Og véd Du, hvordan jeg føler denne Reisen, Jon," — hviskede hun blødt. — „Akkurat som jeg lod mig bære paa din Ryg over Niagara. Jeg lukker bare Øinene!" — —

Han løftede hende op og trykkede hende lidenskabelig til sig ...

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Kvældens Trylleri, med den elektriske Belysning straalende ud fra alle Aabninger, kastede ikke længere sit Skjær mod Havspeilet ...

Natten havde sænket sig begsort over Havvidden. Den bar nu Damperen i sin vældige, mørke Kappefavn ...

Af og til blinkede der Stjerner i Skygluggerne og randt.

Skibet arbeidede sig frem i det uigjennemtrængelige Mørke med Lanterner i Masten, dobbelt Udkig og dobbelte Propeller.

Den mattede Belysning paa Dækkene og nedenunder i Gangene, hvor enkelte Skygger sneg sig, lagde sin tyssende lavmælte Nattetone paa alt.

Bag de glatte Salonvægge var der Kabiner med nedskruet Lys. Og indenfor disse Kahytsdøre med de elegante behagelige Haandgreb, laa man og sov i Lugarerne, — én trode at høre Aandedrættene ...

Man var kun omgivet af Susen fra Land og Hav —

Et og andet Raab af en Menneskestemme, — en Kommando, — øgede blot Stilheden.

Borte i Halvskyggen slentrede en vagthavende; han keg paa en Stjerne, der netop rapede ...

Hvad han mulig tænkte, — om han overhovedet befattede sig med noget saadant. — Eller følte?

Mennesket ligner i saa forfærdelig Grad Bien, der kun ser sin egen Plads og sit eget Arbeide, men ikke magter at overskue Kuben.

Faldt det denne Ror- og Vanegjænger ind at ødsle saameget som en Tanke eller Følelse eller blot en Stemning paa de tretten hundrede Liv, han havde sovende under sine Fodsaaler, — alle disse Mennesker, som Fartøiet nu gjemte som i en fælles Vugge herude paa Havet i Natten! ...

Manden smilte eget skeptisk. — Han var en Praktiker og havde i Blodet den store Sats, at Tingene først er helt sikkre, naar de gaar paa Vanens Ruller; — det er de originale, selvtænkende Rorgjængere, som er de farlige.

Hvert Individ faar sit lille Stykke Lidenskab eller Lyst eller Illusion indsat som Propeller eller Damp, — og saa gaar Arbeidet og Verden og stiger Myretuen. Man har endnu aldrig set nogen Nytte af, at en Myre har steget op paa Taget af Tuen for at vinde Oversigt; — men nok af Forvirring ...

Det saa ud, som den vagthavende strakte sig og gispede over disse trettenhundrede, som skulde holde ham vaagen endnu et Par Timer. Han arbeidede med at rive af en Fyrstikke bag paa Buksen ...

Skibet løftedes og sank langsomt i Havgangen.

Af og til lød svære Sus fra Dampskorstenene af vældige Røgmasser, der steg usete op mod den sorte Nattehimmel.

Og nedenunder i Søvnens Land byggede Drømmene andre Hvælv, — en Hjerternes Digtning, hvori deres Higen og Tragten svævede ind paa Scenen

mere eller mindre udformet. Man spandt Stumper af sit Livs Komedie, Tragedie eller Roman.

Hver hvilte i Drømmen i sit eget Paulun, bortrykket fra Tid og Rum.

Indenfor Skibets Sneverhed hundreder Himle.

Det havde været en anstrengende Dag for Emigranterne, de var af Agenter førte lange Ruter, før de naade hid ombord. Og Sjøluften gav dertil sit bedøvende, saa man sov tæt og fast denne Nat.

Her laa ogsaa mange ængstelige, der havde taget den modige Reisebeslutning, og stirrede ind i, hvorledes de egentlig var kommet til den, — stod i Drømmen baaret tilbage til Amerikaagentens Veltalenhed og Pres ...

ANDEN DAG.

— Javist kom de op paa Dækket ja, — først den ene og saa den anden. De hilste umaadelig høflig paa hinanden og satte sig paa hver sin Kant.

Det var en hel Forestilling at nyde, hvorledes begge de store Musikere blot stille smilte, den ene over sin Avis, den anden over sin Kaffekop, — og ellers saa hverandre an som Luft.

Man studerede dem som to Krabber i et Glas, — to Napoleoner, der ikke kunde rummes i en Sæk — — —

Her var man nu installeret paa en havomflydt Klode, hvor der fandtes alle Stænder. Og alt nu paa Formiddagen begyndte Næringsvettet at røre sig.

En paatrængende Positiv- eller Lirendreier blev kort og barsk afvist fra de bedre Pladse —

En stakkars blind med svære grønne Briller, en Hustru og en Liste maatte gjøre Vendereise ved den ene Opgang, og et stort høitideligt Menneske, der med megen Værdighed svang Traktater, blev hastigst vækbesørget fra den anden.

Det var ellers noksaa kuriøst. Man lo og hviskede og viste hverandre en liden interessant tre Liniers trykt Seddel, der paa nogen underlig Vis var praktiseret ind i Servietten ved Kaffeserveringen.

Overskriften dannedes af Tallet 111, fantastisk indskrevet i en Femkant — Pentagrammet. Under det læstes: „Thusnelde Sasschia, Seerske. Seancer".

En og anden ligegyldig bortkastet Seddel blaffede her og der henover Dækket, medens andre, der i Stilhed forholdt sig mere interesserede, lod Lappen finde Vei til deres Lomme, og atter andre mere aabne Karakterer drev Spas og foreslog sine Omgivelser straks at marschere hen og faa sig sin Fremtid udleveret i Lukaf 111.

Udvendig selvsagt mødt med Smil og Hovedrysten, — blot en ny Humbug til denne Verdens tusind Humbugarter, — optog „Lukaf 111" i Virkeligheden nok saa levende Interessen. Overskriften som Navnet — og man fik snart vide, at Thusnelde Sasschias' var sensationelt som Clairvoyante, — det pirrende risikable ved at vove sig ud for et saadant Seerøie, — alt dette satte Gjæring i Sindene.

Diskussion om Clairvoyance og Spaadomsevne laa hidsende i Luften.

Dernede i Kabine Nummer 111 sad et mystisk Menneske, som formaaede at se udover Tid og Rum ...

„Et hundrede og elleve" — et underligt Tal — tre Ettal just ...

Man passiarede og snakkede ét om Sagen og mente noget andet, — lo og satiriserede i Veir og Vind nærmest for at dække den halvklare Fristelse, som arbeidede inde i éns egen stille Tanke.

„Aa, — jeg tror paa Skjæbner!" udbrast den unge Miss Rockland pludselig som uforvarende, — de sad sammen ved Kaffebordet, Familien Rockland og Ingeniør Ketil Borg.

— „Men jeg véd ikke, om jeg turde høre, hvad hun havde at sige mig, hun dernede," — gjøs hun saa.

Der brændte et hastigt Blik paa hende fra Ingeniøren. Han skjød sin flade Reisekasket med den lille Skygge bagover Panden halvt op i det frodige blonde Haar og begyndte at fordybe sig i Mysti-

cisme og det mærkelige Skjæbnens Spil, at de var mødtes igjen her paa Dampskibet! ...

Og der stod Wangensten midt i en Kreds af lyttende Passagerer, som han med stigende Liv og paa udsøgt engelsk underholdt om Aandesyn og Suggestioner.

Emnet var pludselig blet aktuelt.

Han havde oprindelig begyndt i en privat Selskabstone for et Par ældre Damer. Men som den ene efter den anden kom til, voksede Stemmen, saa det blev til et helt Foredrag.

Med overlegen Viden og Klarhed over Materien, og som næsten ligegyldig for, hvem der hørte ham, gav han sin Udredning. Der faldt med professionel Kyndighed Ord som Magi — den sorte og den hvide, Necromantie, Hypnotisme, Somnambulisme, Tankeoverføring etc. ...

Og, som om han tilslut med sit indre Øie skuede udover en større Forsamling, bragte han det, „som var hans Livs Mission, — den vældige Verdensidé om Livsassurance for den hele Menneskehed" — paa Bane, — „den store Sats om Gjensidighedens Princip, — en beskyttet Menneskehed, — Fattigdommen knust! — og vundet det mægtige, mægtige Rige, — det, som endnu kun øines i Syner og Mysticisme: — Fremtidens Land!"

... En nærmere Udredning derom vilde finde Sted i den store Læsesal, og Brochurer fra Dundee Mutual Life-Insurance blive uddelte.

Afsluttende med en smuk Haandbevægelse, gik han tankefuld indover Dækket ...

Mynheer van Tituf havde paa sin Tur stanset op foran dette.

I sin lyse, storskyggede Hue, Reisefrak og de gule Sko, stod han og saa til mere og mere optaget, medens han i Selvforglemmelse uvilkaarlig efterlignede Talerens Ansigtsudtryk og Gester.

Ved den høitidelige Udgang gjorde han pludse-

lig en Bøining og slængte hastig et Kys med de udslagne Hænder, som var der en Regn af Applaus i Luften.

Et Par af de nærmeste smilte. Den stive Mynheer var altsaa et Stykke af en Ironiker!

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Fru Arna Angell og Frøken Morland prøvede at indrette sig en Krog paa Dækket, hvor de to Børn kunde lege ugenert under deres Opsigt.

Doktoren gik og saa til og morede sig over sin Hustrus Opfindsomhed.

Men allerbedst som hun havde faat Legen igang, fandt Frøken Morland dem formodentlig saa altfor bedaarende, for hun styrtede Gang paa Gang hen og tog den lille Gunnar helt overstrømmende op i sin Favn. Ingen kunde fortænke Barnet i, at det et Par Gange satte i et utaalmodigt Skrig, og Fru Arna trak op Brynene og saa kjed udover Sjøen.

„Kan se, De ikke er vant til Børn, Frøken," — udbrød Doktoren. „Slige smaa maa ikke afbrydes. De føler sig vistnok, som de er i et vigtigt Arbeide, naar de løber der og kjører sine Heste."

Men det skulde Doktoren ikke have sagt, for Frøken Morland lod til at tage sig det meget nær. Hun fik Taarer i Øinene, som store og tunge trillede nedover Kinderne.

Et nervøst, halvhysterisk Menneske; man faar ta' sig iagt, tænkte Doktoren.

... „At jeg endnu har baade uøvede Hænder og for liden Erfaring til at overta' en Mors Gjerning for Barnet, — det er saa sandt, saa sandt, Doktor Angell. Guttens Øine siger mig det stadig."

Der var kommet en Ild i hendes Øine og en bitter Bestemthed ved de dirrende Læber.

— „Saadanne forladte Børn, som rækker de smaa bitte Arme mod Himlen og ber om en Mor!"

„Naa naa, saa galt er det jo ikke her for Tilfældet, Frøken," — smilte Doktoren beroligende.

„Hr. Gunnar har jo aabenbart fundet en høist samvittighedsfuld Pleiemoder, — om lidt mere eller mindre Haandlag blir da ikke saa afgjørende."

„Og en Mor, Frue," — Frøkenen appellerede nu i stærk Bevægelse til Arna, — „kan hun vel skilles fra sit Barn uden at miste sit dybeste Liv? — Enten sættes der en Feber ind i hende og en ustanselig Længsel, eller alt hendes inderste Væsen vendes til et Øde, — blir lemlæstet, som om man havde amputeret bort Hjertet og endda kunde leve!"

„Fra Regnestykket maa vistnok drages, at De ikke har egen Erfaring paa Feltet, Frøken. Saadanne theoretisk optændte Følelser faar saa let noget overdrevent," — prøvede Doktoren at afdæmpe hendes Iver.

Frøken Morland saa ham saa underligt tungt ind i Øinene, medens hun sagte lod Barnet glide ned fra Fanget.

„Huf Jon," afbrød Fru Arna, — „skal vi først tænke paa alle de forladte Børn og siden paa alle ulykkelige Mødre, som findes i Verden, saa kan vi ligesaa godt gi' op Legen! — Nu trækker vi op Jernbanen og lader den kjøre fra Station til Station. Vi opretter fire. De, Frøken Morland én paa Deres Kant, og jeg én paa min, og saa Gunnar og Isak hver sin Station imellem. Men saa maa De virkelig la' Gunnar sidde og ikke rykke op hele Stationen, saa der ingen er, naar Trænet arriverer. Vor Isak piber, hvergang Trænet kommer, og det maa Du ogsaa, Gunnar ...

Her kjøbes Billetter!" — lød det saa — —

En og anden Passager søgte i Vendingen at tage et Glimt af, hvad der foregik i Familielivet bag Hytten.

Den brune Kappemand var stanset op henne ved Rælingen. Han stod længe ubevægelig og fulgte Legen.

Pludselig overraskede han dem ved at komme

hen og i dybeste Høflighed forhøre sig hos lille Isak, om han kunde faa Billet til Calcutta. Da dette nægtedes, trak han sig i uforstyrreligt Alvor tilbage og traskede henover Dækket.

„Du Jon," — sa Fruen, — „jeg blev ganske ængstelig. Der var ligesom noget forstenet ulykkeligt i Øinene paa den Mand, — som om han ikke var sig rigtig bevidst" ...

Og der kom Wangensten endnu med Seiersrødmen i Kinderne: —

„Javist! — det gjælder om at lede Børnenes Fantasi ikke mindre end deres Intelligents ind paa det tidsmæssige" —

Doktoren fik travlt med at bruge Stokken imod et Træn, der vilde tage Veien indover Dækket.

„Jeg føler mig her som i en Fremtidens Skole, Frue," — fortsatte Wangensten opstemt. „Saadan at virke ved Anskuelsen! Man faar sin hele Samtid med Telegrammer, Telefoner og Træn indøvet i Blodet ligesaa tidligt, som man kan læse rent ... Forklar blot Børnene, at det er af Nytte for deres kommende Liv."

... „Nei, ham vil vi rigtignok ikke ha med os at lege," — smaasnakkede Fru Arna med Isak og Gunnar uden at se op.

— „Overhodet, det frivillige Børnearbeide gjennem Legen er en Kraft, som maa kunne benyttes," — fortsattes der fra oven.

„Jo—o, det skulde bli deilig Moro at lege da!" — snakkede Fruen optaget af at passe paa Trænet.

Wangensten stod lidt som ventende paa Svar —

„Der faar De Besøg af den kjedsommelige Fiolinisten," — forlød det saa, som han lettede paa Hatten og spadserede videre.

— „Tør jeg spørge, hvad Nytte, De egentlig gjør med denne Fiolinen Deres, Bølge Havsland?" — hilsede Fruen ham overgivent.

„Véd ikke, Frue, — véd ikke, Frue, — uden at

kanske al den Musiken forlænger Ørene paa Menneskene, saa de faar mere Gehør for det, som hører Himlen til."

„Og siden sidst vi saa's, er De ble't berømt, — et stort Navn," — sa' Fruen.

„Aa ja! — Men man husker alligevel med en vis Rørelse de beskedne Dage, da man blot stolte paa sig selv og Vorherre. Nu spænder man Reklamen for og kan ikke anstændig ved Siden af ogsaa bede Himlen om Assistance. Der kan hænge megen Smuds ved en gammel Fiolin — megen Smuds. Berømmelsen koster. Men Dem, Frue, som hjalp mig saa vakkert dengang i Deres By, Dem glemmer jeg det aldrig. Det var min første ordentlige Succes ... Kuriøs By! — fuld af alskens Kunstens Dilettanter, — og man morede sig rasende. Tør jeg spørge, er man endnu lige muntre, — Baller, Koncerter, Komedier?" —

„Ja, det kan De tro," — forsikkrede Fruen hedt. „Kom bare, havde jeg nær sagt. Uf, jeg glemmer altid, at Jon og jeg ikke længere bor der!"

„Hm, — Tak, — naar Doktorens Hus er borte! ... Jeg kan ikke værge mig for Indtrykket af et Kirsebærtræ, der er revet op fra Grunden! Jeg trode Familien i ekstra Grad hørte til de fastboende, knyttet ved hundrede Forhold til den gode By."

„Taget blev for lavt der for Jon og hans Arbeide. Han maatte ud, og selvfølgelig Isak og jeg med!"

Fiolinisten sad lidt og grundede: —

„Saadan en flyvende Fugl som jeg, som idag er i Milano, imorgen i Petersburg, og iovermorgen kanske sætter Farten over til Amerika, — han faar et underligt Sværmeri for det, jeg vil kalde et virkeligt Hjem. Og dette, at Doktorens Hus ikke længere er at finde! — Husker Dem ... Husker Dem, Frue ... Paa min Koncert bar De en stor gul Chrysanthem i Haaret, — som — som — som — hvad hed

han nu den Pokkers begavede musikalske Fyren — Husets Ven? — som kom med en hel Kurv Blomster ind til Dem, da vi om Formiddagen prøvede det Nummer, De skulde assistere mig i ... Naada, — han, som hjalp Dem med at sætte hele Stedet paa Hodet! — Foltmar, Direktør Foltmar, — var det! — en distingveret Mand med saadan noget resigneret over sig — fuld af Kunstinteresse. Og saa — og saa er I reist fra hele Idyllen, baade Vennen og Popularitetеn! — og sidder nu som andre fredløse herude paa vilde Havet!"

... „Hvorledes jeg kom til at skifte Karriere, — slaa helt over i Videnskaben?" — sa' Doktoren pludselig rydt. Hans Blik streifede Hustruen med et ophidset haanligt Udtryk ... „Det skal jeg forklare Dem, Hr. Havsland! — Jeg kom til at undre mig over noget, jeg ikke kunde faa Rede paa. Det plagede mig Dag og Nat, — De véd, Forskerens Uro ... Og saa — brød jeg op for om muligt at finde ud af det paa den anden Side af Jorden."

Fruens Øine hvilte et Øieblik ængstelig paa Doktoren, som undersøgte hun, hvor dybt Humøret gik.

Der undslap hende et forpint resigneret Suk ...

Pludselig tog hun sig sammen og raabte muntert:

„Pas hellere din Dont, Jon, Lokomotivet løber jo bort. Det gaar saamæn ikke an at være videnskabelig, naar én er i Tjenesten ... Se der griber Frøken Morland Anledningen til at ta Gunnar paa Fanget igjen!"

Fiolinisten var blet opmærksom; han følte noget som en Misstemning i Luften under Fruens raske Tone. Han saa fra den ene til den anden og henvendte sig saa til Frøken Morland:

... „Og De mener altsaa at skabe Dem en Fremtid i Amerika som Musiklærerinde? De har selvfølgelig forberedt Dem paa den vanskelige Begyndelse" ...

Frøken Morland knugede Gunnar nervøst ind til sig, som vilde hun vise, at hun eiede Kræfter.

Damperen duvede nu for stærkt, mente Fruen. Hun begyndte at samle op Legetøisagerne og Lokomotivet, som laa væltet henne paa Dækket ...

Og saa maatte Børnene ned og faa noget at leve af ...

Fiolinisten gik eftertænksom med neddukket Hoved henover ...

Pludselig rettede han sig og satte et energisk manket Løvehoved til, medens han kløvede Menneskestrømmen, der ved denne Tid lod Dækket ligne en befærdet Gade. Han saa sin Rival Janco omringet af fashionable Damer, — vidste, at de to nu var de agerende, hvem alles Blikke fulgte.

— Derhenne stod en Herre i elegant slængende Frak løst brættet op om Ørene og sendte atter og atter Opvartere bort igjen. Cigarer i Sølv- og Guldhylster prøvedes og vragedes under hans kræsent optrukne Næse —

Og der plumpede en promenerende som tilfældig ud med Prisen, han betalte for sin Kahyt. Den var jo af de dyreste; men han og hans Hustru havde nu engang vænnet sig til at reise bekvemt ...

Her i den lille flydende Stat med sine forskjellige Individer og Klasser gjorde Menneskene de samme Greb hen i Unyttigheden og Illusionerne som paa Landjorden, — udfoldede det samme bankende Hjerte, som altid fristede, forandrede, forstørrede eller formindskede Tingen, — de samme Tankens Modsigelser, de samme Svagheder og bærende Egenskaber.

Der poseredes og ageredes for Omgivelserne, væsentlig med Forglemmelse af den egentlige Hovedperson — én selv!

Man indrettede sig i Ord, Klædedragt og Væsen paa det mest stil- og bekymringsfulde for Mennesker, man aldrig skulde lære at kende, som ikke

interesserede sig for dem, og for hvem de da heller ikke eiede Spor af Interesse, — som var dem totalt uvedkommende — for dette Liv.

Zoologerne slutter anatomisk fra en Halehvirvel eller Fodens Bygning eller en Kranieform, at Mennesket stammer fra Aben. Hvormeget sikkrere vilde ikke Slutningen blive, om vi pegte paa den aandelige Side — paa alle de rent abeagtige Foreteelser hos Mennesket, dets Efterlignelseslyst og Slaveri under Moden, dets Sans for Flitter, Glitter, Speilglas og Beundring, dets Forfængelighed og Poseren ...

Me—n, Madame den eller den bærer lange Pariserhansker med syv Knapper —

Og éns egne er kun til fem.

Madame er rigtignok kun en fransk Husbestyrerinde, engageret over til Amerika ...

Hansker overflødige.

Hun er for Tilfældet her paa Reisen sprunget ud fra Puppen som Sommerfugl.

— Henne paa Dækket vandrede Ingeniør Ketil Borg for Øieblikket nedsunket i Drømme om store Foretagender — Vandfald at omsætte til Arbeidskraft, — udmærkede Chancer for Fabrikanlæg ... Skinneveie for at udjevne Vanskeligheder ved Transport, — vidtrækkende Prospekter, — havde man bare Kapital ...

Han passerede engang imellem forbi Wangensten.

Det afsatte et dødt stirrende Blik hos den første, besvaret med en myndig sat Overlæbe fra Wangenstens Side. De var begge fuldt orienteret over, hvem den anden var; men fandt ingen Grund for Tilnærmelse.

Wangensten fik Øie paa Fotografen og nyttede Anledningen til at komme bort fra sin opgaaede Spadserерute. Han saa ham smaatrave i Rummet mellem Dampskorstenen og Kabysen, af og til stan-

sende for at se indover den lange Gang med Lugardøre, der længst inde ved en liden Trappe fortsatte sig i de luksuriøse Døre, der tilhørte første Plads.

„Godt Hode, den Wiig!" — mumlede Wangensten; — „men bare altid kritisk paa Vrangsiden!

For Pokker, Mathias," — henkastede han saa i Forbigaaende, — „har Du tænkt at opslaa dit Paulun eller din Fotografibutik her, — med Vinden paa den ene Side og en stegende Bagerovn paa den anden? Jeg har set Dig marschere her før idag ogsaa."

„Hvorfor?" — Fotografen trak noget irriteret paa Tonen. „Jeg skulde tro Smag og Behag —!"

„Hu ha!" — lød det bare, som Wangensten forsvandt indover; han syntes Fotografen ikke saa ganske sikker ud i Ansigtsdragene.

Mathias Wiig optog atter sin urolige febrilske Smaamarsch, af og til afbrudt af en forsigtig hurtig Speiden indover den lange Gang med Lugarerne.

Det var Ellen, han havde set derinde ved den lille Trappe, som førte til de luksuriøse Kabiner, der tilhørte første Plads ...

Hun havde anvist en Opvartningspige, der bar endel hvidt Tøi paa Armen, hvorhen hun skulde bringe det, og saa selv travlt blevet borte i en af de nærmeste Lugarer.

Hun maatte snart komme ud igjen —

Han skalv og frøs og svedede koldt i Tindingerne, — kjendte næsten ikke til sig selv.

Det havde straks ved det lille Glimt slaat ham, hvor mærkelig taktfuldt og haandfrit, hun havde forstaat at klæde sig for sin Stilling som Overopvarterske, Stewardesse paa første. Der var kommet ligesom en Myndighed over hende; hun havde ganske kort vist med Fingeren —

Som i en Hallucination steg hendes Ansigt frem — stedse klarere, — det hjerteskjærende, til Døden fortvilede Blik paa ham.

Han følte, Bekjendelsesscenen forestod, den havde jo maattet komme, imorgen som idag!

Han følte et Strubetag af kvælende Angst, saa han maatte staa stille.

Under den stærke Nervespænding begyndte Lugardørene i den lange Gang at røre sig og Numrene at svimle sammen ...

Naturligvis en anden Dør, — en Gjennemgang ud til den anden Side! ...

Det faldt ham ind under et Øiebliks rasende Lettelse. Og drevet af en uimodstaalig Trang som Møllet imod Lyset, prøvede og vovede han sig alt længere indover —

Pludselig gik en Kahytsdør derhenne op —

„Ellen!" — raabte han uvilkaarlig.

Hun stansede som for et Lynstød, — blev staaende ubevægelig.

Men pludselig løb hun til og stod ved Trappeafsatsen ...

„Mathias ... Du her!" — skreg hun, Ansigtet overgjødes af en voldsom Rødme, og hun holdt Bagsiden af Haanden for Øinene som for at fatte sig.

Da hun lidt efter bleg og rolig saa paa ham, var det med noget i Udtrykket som et dødsygt Dyr, — søgende og spørgende.

„Nei Du," — udbrast han rydt, — „rørt ved et Glas har jeg ikke, — ikke paa lange, lange Tider. — Og hvorfor jeg er her? ... Nei Du, det er hverken for at overtale eller besvære! Jeg følte, at Du maatte opfatte det slig, — som en Slags Forfølgelse ... Og forfulgt Dig har jeg, fra jeg var ung, — saa i det har Du Ret, — forfulgt Dig i min Sjæl som mit Ideal gjennem hele dens Morads af Løgn og Nedværdigelse, — fra jeg som Student satte Lyset i Vinduet om Aftnerne, for at Du skulde tro, at jeg sad hjemme paa mit Værelse og læste og studerede, indtil vor anden Forlovelse ogsaa knak — paa samme Grund — Satan i Blodet! —

Og forfølge Dig gjør jeg endnu" —

„Og jeg," — udbrast hun, — „raaber, slip mig, slip mig! ... Vi er færdige med hinanden paa denne Jord, — maa være det! ... Det var for endelig engang at faa drage Aanden som andre Mennesker, blive fri for at pines og ængstes og vaage, — fri for Dig!" — raabte hun, — „at jeg brød med alt og alle mine og tog Posten her ombord som Opvartningspige paa Damesiden for at komme over til Amerika — der var Du da ikke! Der vidste ingen om Dig! — og kunde ingen berette mig alle Pinligheder om Dig" ...

„Aa nei, Ellen! Aa nei, Ellen! — saa ondt vilde jeg nu ikke mere den, jeg elsker høiest i Verden, at hun igjen skulde binde sin Skjæbne til et Menneske som jeg, — selv om jeg haaber paa bedre Muligheder for mig."

Hun vred Hænderne, som om hun vilde sige, dette kjendte hun saa godt ...

„Aanei — Aanei, jeg forlanger ikke anden Del i Dig end at faa leve og eksistere i den samme Verdensdel som Du! — Jeg skal holde mig paa Afstand, — langt paa Afstand. Bare jeg har Bevidstheden om, at vi er paa den samme Jordbund, og at Solen staar op over os begge den samme Time ... Du véd, at Du er alt for mig."

„Alt?!" — lød det bittert; hun sendte ham et indholdstungt Blik.

„Der var det, der drog mig endnu mere end Du, mener Du!

Aa, Ellen, Ellen! vidste Du min Angst, hvergang jeg følte, Rovfuglen nærme sig for at plyndre og ribbe mit igjen indvundne Smule Menneske, — ubønhørlig bryde ind i det Lykkens Hjem, jeg havde tømret op, og kaste mig ud i Rendestenen igjen, med Helvedesvisen susende i Blodet, — indtil man stod som sløv Tilskuer ved sin egen Personligheds Undergang."

„Du skal gaa. Du skal gaa!" udbrast hun med Haanden for Øinene, som taalte hun ikke at se ham.

„Jeg tænkte blot, det kunde interessere Dig at vide, at jeg ikke har nydt stærke Drikke siden tidlig ivaares" ... lød det forsagt. Der var noget usigelig ydmygt, fattigt haabløst over ham.

... „To Maaneder længere end da vort Forhold sidst sluttede," — sa hun sagte, sørgmodig, — „saa blir det syv, — og siden kanske ni, inden Du igjen bryder dit Forsæt ... Jeg siger Dig," — lød det pludselig lidenskabeligt, — „skaan en stakkars vingeskudt Fugl, som bare søger at bjerge sig undaf med sin sidste Flaksen!"

„Jeg skaane!" — hviskede han knust, — „jeg, som er lykkelig blot ved at staa her og se Dig vride Hænderne over mig, høre din Haan og nyde din Stemme — — som vil erindre det op igjen og op igjen, dette mit Møde med Dig her ved Trappen, som en herlig Drøm."

„Det er forbi, Mathias! Det er forbi," — sa hun dumpt. Hun greb fat i Gelænderet, som om hun holdt paa at segne, og forsvandt hen ad Gangen og ind Kahytsdøren.

Mathias Wiig stod der, han stod — koldsved og svimmel.

Spændingen havde været ham for stærk. Og det var kun sig halv bevidst, at han siden indover Dækket idelig flyttede sig og blev staaende.

Endelig drev han ind i Røglugaren og kastede sig paa en Sofa.

Passagerer gik ind og ud eller bare keg ind ...

Mathias Wiig laa, som han sov, og Stykker af hans Liv gled forbi hans indre Øie ... Solskinsflekker og Mørke ... Han og Ellen ...

Han saa hende som ung sekstenaarig Pige, lys sommerklædt, skjær som en Rose paa Tunet mellem Veninderne. Hun var paa Søndagsbesøg i Præste-

gaarden, hvor han, netop Student, var den nykomne Huslærer.

De legte Høg og Due og sidste Par ud.

Og, som Solen holdt paa at gaa ned, og de stod gjemte bag en af Høstakkerne, fandt han Anledning til at udvikle for hende sin Verdensanskuelse.

Og hun optog det med saa deilige tindrende blaa Øine, Hodet med Guldhaaret for det meste bortvendt for Solskjæret.

Det blev et helt lidet begeistret Foredrag. Og umulig fandt han det da tilslut hellerikke — under denne Verdenslovens kolde Ligegyldighed for Menneskeskjæbner, — at Tilfældigheden ogsaa kunde lade vor Klode eksplodere i Millioner Stumper som Asteroiderne ...

Men stor og bitter blev hans Forargelse, da hun med ét skjød forbi ham for at komme først til Maalet og saa med den lystigste Spydighed raabte tilbage:

„Saa sidder De paa en Stump og jeg paa en anden, og saa hilser vi, naar vi stryger forbi hinanden!" ...

Han kunde endnu høre den unge Piges melodiske Stemme og se Ansigtets ærtende Liv, endnu halvt Barnets; og noget uudsigeligt enkelt og rankt i hendes Væsen.

Og Aaret efter var Ellen hans Forlovede, — omvendt til Tilfældighedstheorien og Asteroiderne. Hun trode paa hans store Fremtid og sad alt i Guldkareten med ham.

Han havde vakt Opsigt ved en Afhandling over orientalsk Filologi, der prisbelønnedes, og var blevet et af Studenterverdenens mest glimrende og haabefulde Navne.

Ja, saa tog Fanden ham og installerede ham paa Kneipen, hvor hans Kvikheder og Vittigheder fandt Paaskjønnelse i en begavet Kammeratkreds og derfra kolporteredes ud i Byen.

Og saa kom de mørke Aar, da Kaféer, Restaurationer og Buler drog, som Elven til et Slug, — Dag efter Dag, saa han tilslut var snydt for det hele Aar!

Og saa det samme om igjen — om igjen ...

... Al den Løgn, han havde maattet sætte i Scene, alt det nederdrægtige Hykleri, alle de falske Udsigter og Forhaabninger, han havde forespeilet hende atter og atter, — Øie til Øie ... med Fortvilelse i Hjertet ... Sandheden vilde have skilt hende fra ham!

Og saa den Sandhedens Dag, da det virkelige Forhold i hele sin Udstrækning begyndte at dæmre for hende —

Hun trode og trode, haabede og haabede, — var ude om Aftnerne og speidede efter Lyset i hans Vindu, og det stakkels Hjerte jublede, naar det var tændt.

Og da sad han paa Bulen og var vittig over Bier-Hanen i Baggaarden og paastod, den havde Delirium og galede svarte Natten.

Og det var sandt. Den galede, naar han vendte hjem, og Lyset fra hans Lampe faldt gjennem den aabnede Dør ind iblandt Hønsene.

Men, naar han ravende hørte Hanegalet, var han i k k e vittig! Det bares ham i koldsved Fortvilelse for, som galte Hanen over hans Svig og Forræderi mod Ellen.

Det kunde drive ham til Afsind!

De gled forbi ham disse mørke Aar, hvis Detailler han skyede at stirre i.

Han saa Ellen — med Udtrykket altid mere sørgmodigt, mere haardt og skuffet, indtil det afgjørende Ord, at Forlovelsen maatte hæves, kom fra hendes Læber.

Han vidste jo alt, hvad hun følte, da hun stod der stum, kold, fast.

Al hendes Tro var sveget, og hendes Glæde og Ungdomsaar var hun plyndret for! ...

Saa fulgte den forholdsvis lykkelige Tid paa Landet i Ensomheden, hvori han igjen kastede sig over Studierne og ernærede sig som Literat, og Travlheden saa at sige frelste ham.

— Det var paa en Bazar inde i Byen, at de igjen mødtes. Han opfangede et Øiekast forskende, gjættende ...

Han søgte hende og hun undgik ham.

Han tog op paa Landet igjen.

Han kunde ikke arbeide længere. Hans Længsel efter hende blev til Ild.

Og han skrev og skrev hende de lange Breve til, — hvorledes han var paa Bedringens Vei og kun trængte noget, som det var værd at leve for, — hendes frelsende, bjergende Haand!

Uden hende var Solen borte fra hans Liv.

Paa hende og hendes Kjærlighed berode nu a l t for ham, — den begavede interessante ulykkelige —

Hjerteskjærende fortvilede Nødraab fra Havmanden om at løftes af Rendestenen! —

Ja, de Breve! — Fanden vilde have approberet dem, snedigt, som de var anlagte paa Kjendskaben til hendes Hjerte og Svagheder.

Fødderne brændte under ham deroppe paa Landet. Han maatte ind til Staden, — kredse om hende ...

Og en Eftermiddag i Skumringen laa han for hendes Fødder, — tiggede og bad for sin Kjærlighed —

Tyde tilslut til hendes Medlidenhed. Eller — han truede, — han vilde ikke længere bære Livet!

Og sit Ja gav hun ham for anden Gang.

Han huskede det underlige dødsblege Udtryk med et Lykkens Skjær over, — som Rødmen var blevet saa fremmed for det!

Og saa — og saa —

Billederne drog mørke forbi ham — nye Løgne, nye brudte Løfter, nye Besværgelser —

Det endte hen i Halvdrømme med, at han saa sin egen Person staa luvslidt beruset i Regnen under en Tagrende, medens Vandet skyllede ham ned af Ryggen.

Hm, hm ... der kan filosoferes dybt under en saadan Rende. Det gir sligt uhildet Sigte paa Tilværelsen ...

Han snusede pludselig betænkt —

„Det er ikke Rhum ... Ikke Whisky" ... mumlede han ...

Hans Opmærksomhed var vakt ved et Bræt med klirrende Glasser og rygende varmt Vand, som Opvarteren satte ind til en Passager.

„Hvad Pokker vedkommer det Dig!" — rasede han saa —

„Javist ja, lugt til det —

Egentlig skulde man ha frit Spil nu, saa grundigt alt er blet stængt for én ...

Jo, jeg kjender Dig, Satan ...

Det er ellers Konjak," — drog han paany Duften ind.

„Som sagt, hvad vedkommer det Dig og dit ny Menneske, Mathias Wiig?" ...

Der kom Wangensten i Døren og keg ind i Halvskumringen, — naturligvis efter ham.

Mathias Wiig lod, som om han sov dybt, indtil Vennen forsvandt.

„— Gribes af noget ... kaste Anker i Idéens Land ... var det ikke saa han sa' —?

Man drikker fordi man er tørst og ikke formedelst Argumenter! ... Men Ord hjælper h a m, — et fulminant Slagord beruser og løfter ham over denne Jords Besværligheder, — sætter sig som en Lystgas i Næsen ... Der gives saadanne Naturer, som Ord kurerer!"

II.

Nu [illegible] Fyren [illegible] Glassene [illegible].

— Ja, [illegible] skulde [illegible] ikke efter Fyren [illegible] og illumineret [illegible] og [illegible]. Tilværelse skulde sig et Himmerig [illegible].

Det maatte være [illegible] siden, det pludselig begyndte at [illegible] med Brædder [illegible] Regjeringen ...

... Disse klirrende Glasser og varm Alkoholsaande, som bares ind og ud ... Nok er — og nok er ..

Men mærkelig saa fin hans Lugtesans var bleven gjennem Afholdenheden. Han kjendte paa langt Hold hvad Stof der bragtes. Dette sidste nu var Whisky.

Han tog en Cigaret, kastede den halvrøgt og tændte en ny, — kastede og tændte ..

Tobaksrøgen fortonede sig med graaagtig Glans mod det elektriske Lys og drev ud af den halvaabne Dør.

Man passiarede, klagede over Bølgegangen, stak sit Glas ud og fortrak.

Der stod Flaskerne igjen ...

Han gik hen og studerede i Feberhast Etiketterne.

Der paakom ham en skjælvende Angst, en Frost i Ryggen ...

„Den, som bare var søsyg nu," — mumlede han.

Pludselig rettede han sig.

„Naar der blot staar et Glas mellem en straalende Himmel og den svarteste Melankoli! ...

Egentlig e r Du allerede halvdrukken, min Ven. Du har listelig ligget og snuset Dig fuld i Brændevinsduften ...

Som Du ikke vidste det, din gamle Hykler ...

Affæren er afgjort!"

Han skreg paa en Opvarter —

„Joho, — Mathias Wiig havde noget af sin Rygrad igjen endda!"

Han havde dennegang staat en Tørn, — en Prøve, — ligget der i Spiritusdampen som i en Helvedes Bagerovn, — og var kommet hel ud igjen ...

Han aandede saa forunderlig let, — følte sig næsten som Strudsen, — midt imellem at løbe og Lyst til at flyve ...

Og saa vidste han jo, at Ellen gik der paa den samme Planke som han!

... „Naar man først faar Smag for Selvovervindelse ja. Den kan være harsk nok i Begyndelsen" ...

Se, se, — Ketil Borg havde ogsaa havt den samme tidlige Idé at overvære Solopgangen, — nyttet den til et Stevnemøde med Miss Rockland!

Hendes blege Ansigt havde faat et saa varmt Skjær nu, Straalerne begyndte at slikke i Solopgangen, — et næsten blændende lykkeligt Udtryk.

Hun kunde nok se ham an som Lysguden, der han stod med Solen som Ild i de røde Haarkrøller og viste og pegte udover.

Han bød hende Armen, og den klække Skikkelse rettede sig under Gangen med en vis Beherskelse ved Siden af hans.

De gik og de stod for ikke at blændes ...

De valgte ny Plads for Vinddraget, og han hyllede Kaaben atter og atter om hende ...

„Stakkars Pigebarn," — tænkte Mathias Wiig — „en Guldklump, som han vil putte i Lommen!" ...

— De kom rullende, de lange Bølgestrækninger som Bjerge og Dale, violette med Glimt lig af smaatoppet Esseild under. Damprørene stod af og til i rødt Skjær, medens Solen laa der halvt kløvet i Havranden.

Og nu sprat den!

Dagen kom frisk nytoet med rullende Guldbjerge og Eventyr fra at Solguden havde badet sig.

Mathias Wiig følte det, som havde han gjennemgaat noget beslægtet, — et saadant Sjælens Bad ...

... „Da er Verden ren. Da er der endnu ikke kommet Synd i den og alt det, som formørker og smudser og gjør Straalerne mattere og mattere —

Hm—m, — kast ud en Pøs og hal den ind igjen, og af hele Illusionen med Farverne og al Pragten og alle Eventyrene blir der kun tilbage en Skvæt simpelt Sjøvand!

Som vi ikke alle færdes daglig paa Tilværelsens Oceandyb, bare at vi er afsløvede for at se det.

Her gaar Havmanden — og derinde Agnete ...

Men ikke vil jeg bedrage hende ved at spille paa nogetslags Lire.

I vor Vise har der været Graad nok" ...

Han stod i Morgenstunden og sværmede.

— — — Mary Johnson, — den vrede unge Dame fra Kahytten, — vilde ogsaa se Solen stige op af Havet. Hun var af norsk Udvandrerfamilie. Faderen eiede nu et Broncestøberi i Chicago.

Jo rigtig! — — Med det samme hun traadte op paa Dækket, atter den sortsnudede, — var det ikke som forgjort!

Hun gik længst mulig hen paa Dækket —

Sortsnuden hed Grip og var Pianofabrikant. Hun havde undersøgt det i Reisebogen.

Ellers var han vist allestedsnærværende.

Igaar havde hun flyttet Plads ved Dineren og sat sig om ved sin Far. Saamænd, han havde ogsaa byttet Plads. Og der kom de igjen lige over for hinanden!

Hun blev staaende og se udover det rødmende Hav, og bøiede og bøiede den lille fine Spadserstok, hun havde lagt sig til i Europa, ned imod Dækket.

Pif, — der brast den med et høit Knæk —

Naturligvis, — en to tre, var Svartsnuden der,

Og saa — og saa —

Billederne drog mørke forbi ham — nye Løgne, nye brudte Løfter, nye Besværgelser —

Det endte hen i Halvdrømme med, at han saa sin egen Person staa luvslidt beruset i Regnen under en Tagrende, medens Vandet skyllede ham ned af Ryggen.

Hm, hm ... der kan filosoferes dybt under en saadan Rende. Det gir sligt uhildet Sigte paa Tilværelsen ...

Han snusede pludselig betænkt —

„Det er ikke Rhum ... Ikke Whisky" ... mumlede han ...

Hans Opmærksomhed var vakt ved et Bræt med klirrende Glasser og rygende varmt Vand, som Opvarteren satte ind til en Passager.

„Hvad Pokker vedkommer det Dig!" — rasede han saa —

„Javist ja, lugt til det —

Egentlig skulde man ha frit Spil nu, saa grundigt alt er blet stængt for én ...

Jo, jeg kjender Dig, Satan ...

Det er ellers Konjak," — drog han paany Dufften ind.

„Som sagt, hvad vedkommer det Dig og dit ny Menneske, Mathias Wiig?" ...

Der kom Wangensten i Døren og keg ind i Halvskumringen, — naturligvis efter ham.

Mathias Wiig lod, som om han sov dybt, indtil Vennen forsvandt.

„— Gribes af noget ... kaste Anker i Idéens Land ... var det ikke saa han sa' —?

Man drikker fordi man er tørst og ikke formedelst Argumenter! ... Men Ord hjælper h a m, — et fulminant Slagord beruser og løfter ham over denne Jords Besværligheder, — sætter sig som en Lystgas i Næsen ... Der gives saadanne Naturer, som Ord kurerer!"

Nu slog Fyren derover Glasset i sig og gik ...

— Ja, hvorfor skulde man ikke efter Evne oplyse og illuminere denne solløse og mørke Tilværelse, skabe sig et Himmerig i Øieblikket ...

Det maatte være raat Veir derude, siden det pludselig begyndte at paagaa med Brætter ind i Røglugaren ...

... Disse klirrende Glasser og varm Alkoholsaande, som bares ind og ud ... Nok et — og nok et ...

Men mærkelig saa fin hans Lugtesans var blevet gjennem Afholdenheden. Han kjendte paa langt Hold, hvad Stof der bragtes. Dette sidste nu var Whisky.

Han tog en Cigaret, kastede den halvrøgt og tændte en ny, — kastede og tændte ...

Tobaksrøgen fortonede sig med graaagtig Glans mod det elektriske Lys og drev ud af den halvaabne Dør.

Man passiarede, klagede over Bølgegangen, stak sit Glas ud og fortrak.

Der stod Flaskerne igjen ...

Han gik hen og studerede i Feberhast Etiketterne.

Der paakom ham en skjælvende Angst, en Frost i Ryggen ...

„Den, som bare var søsyg nu," — mumlede han.

Pludselig rettede han sig.

„Naar der blot staar et Glas mellem en straalende Himmel og den svarteste Melankoli! ...

Egentlig er Du allerede halvdrukken, min Ven. Du har listelig ligget og snuset Dig fuld i Brændevinsduften ...

Som Du ikke vidste det, din gamle Hykler ...

Affæren er afgjort!"

Han skreg paa en Opvarter —

— tog galant Stumpen op fra Dækket og beklagede Bruddet, som det kunde været et Saar.

Havde hun endda smeldt den af paa hans Rygstykker! —

„Kanske De kan sætte den sammen igjen i Deres — Paraplyfabrik," — lød det impertinent.

„Nei da heller støbe den om i Bronce!" lo han efter hende, som hun slængte Stumpen overbord og gik.

— — — — — — — — — — — — — — — —

— Doktoren var i fuld Leg med sin Søn Isak. Han havde tat ham paa Ryggen nu, de var blet træt af at løbe omkap, og satte ham saa uventet op paa Hyttetaget, hvorfra Gutten ikke kunde komme ned igjen.

„Bravo!" — lød Fiolinistens Stemme, da Gutten uden Betænkning vovede Spranget og hang sin Far om Halsen, — „tapper Fyr!"

„Han skal bli noget, han kan faa bruge sin gode stærke Krop til," — yttrede Doktoren.

„Ser De," — kom det intimt, — „Moderen er saa sund. Og denne Karen!" — han satte sig hen og begyndte at vippe Gutten paa Foden ... „Høit op i Veiret ja! ... Se bare den naturlige Balance, Havsland. Jeg stør ham bare saavidt med Haanden, — Moderens Harmoni! — Jo da, jeg gaar her og venter og er Barnepige. Arna vilde absolut ha mig med ned til denne Heksen for at spaaes. Men, voksne Folk, De, med et og andet oplevet et cetera, — lader sig ikke spaa! Der skal et troskyldigt Barnesind til, som hos min Arna, for ikke at føle saameget som en Studsen foran det."

„Aa Pokker heller," — lo Fiolinisten, — „jeg skulde nok gi't lidt til for at vide, om jeg kommer til at faa Succes nu i New-York. Men ellers, som De siger, Doktor, i det store, — nei, saa vilde jeg paa det bestemteste nægte at lade mig behandle af nogen Heks i Endor. Livet er for mig et Spillebræt,

— Seir eller Undergang, atter og atter, til Alderen kommer, et Kast med Terningen, et Vovestykke paa Nerverne for hver Gang. Og saa, — om jeg vidste det alt forud? — Livet blev lamslaaet, fladt og tørt som en Pandekage af bare Mel uden Syltetøi" ...

Nu viste Fruen sig i Kahytstrappen. Hun stansede lidt som for at hente Pusten.

Idet Doktoren kom hen og mødte hende, udbrast hun betaget:

„Det er, som jeg er kommet til Dagens Lys og de levendes Land igjen!"

„Men kjære Barn, Du er jo aldeles bleg. Kom her og sæt Dig og drik et Glas Vand," — lød det fra Doktoren. „Det har nok været en ordentlig Spaakjærring dette."

„Det var skrækkeligt, — som hun tog et Greb i mig. Jeg glemmer det vist aldrig ... Der e r dog noget, — noget, i dette overnaturlige" —

„Hun har altsaa sagt Dig det, Du ikke likte at høre," — kom det med et mørkt Blik fra Doktoren.

„Det véd jeg ikke ... Det véd jeg ikke. Jeg forstod det jo ikke — helt ... Men det var skrækkeligt! — Hun sad der i et halvmørkt Fosforlys, — saadan blaaagtig i Ansigtet og ligedan Hænder, og stirrede paa mig mere og mere indtrængende, saa jeg tilsidst følte mig ligesom slugt af hende —

Jeg sad halvt som i Drømme og saa mig sløvt om. Hun havde et Bord med en Lysestage foran sig, og et med alskens rare Tegn og Runer besat Væggeteppe bag sig. Fonden saa ud som Indgangen til en Begravelseshule —

Ja, hvad hun sa'? — Jeg syntes, jeg hverken hørte eller forstod. Men Ordene staar alligevel skrevet ind i min Hjerne," — Fruen bankede sig paa Panden ...

„Mine Ansigtstræk laa høit i det lyse og glade,

sa hun, og min livlige fuldblodige Natur for helst at handle først og tænke siden ...

Nu saa hun ind i mit Hjem og studerede og saa ...

Midt i Lykken var der som en Skygge, sa hun. Men hun kunde ikke se klart ...

Med ét blev hun opmærksom, holdt den ene Haand til Øret og lyttede —

„Det kommer fra det opretstaaende Piano, som stod under Portræterne mellem begge Vinduerne," — mumlede hun. „Der dirrer noget skurrende i en Streng ... Det er i Bassen, — altsaa en Mand!"

Uf, det greb mig saa, da hun saa lyslevende beskrev Pianoet, — næsten som hun kunde ta' i det, — noget saa usigelig beklemmende, — som der gjemte sig noget galt under alt. Takke til at ikke ogsaa Portræterne faldt ned. —

Uh puh ... Men saa er vi da herude paa Havet i god Behold, trods alle Spaakvinder, Jon" —

... „Ser Du ikke, at jeg ikke vil ha Dig paa Knæet, Gut!" — lød det pludselig med et daarlig behersket ondt Lune fra Doktoren. „Nu har Du din Mor. Jeg har gjort min Tjeneste" ...

Og mørk i Minen skjød han Isak noget uvarlig væk og drog sig bort.

Der opstod en vis Forlegenhed mellem de to gjenblevne, og Fiolinisten afleverede et godmodigt — „Kom hid, Gutten min, saa skal Du faa ride Ranke paa min Fod."

Men Barnet saa blot grædefærdig paa Moderen.

„Aa et Lune," — søgte Fiolinisten at slaa det hen. „Nerver, Nerver har vi alle. Doktoren har kanske ikke likt, at De gav Dem hen i dette Spøgelsesvæsen; han saa, De kom noksaa betaget ud fra det."

Han mødte et forpint Blik fra Fruen ...

„Aanei, aanei, Havsland," — brast hun saa ud, som om hun vovede Betroelsen. — „Det er en Syg-

dom, en Sjælesygdom. Det kan komme ved et tilfældigt Ord eller som nu, ved den uforklarligste Anledning ... Men han lider, og der er Stunder, da det blir uudholdeligt! Han faar et saa bittert Syn paa hele Livet ... Og jeg staar hjælpeløs og bare lider med ham ...

Han taaler intet Spørgsmaal, ikke den vareste Tilnærmelse til en Forklaring. Jeg har kun den Udvei at tie og lade som jeg intet ser, og saa prøve at faa ham lys igjen med mit lykkelige Humør ...

Aah, naar det Tungsind kommer, — det er en Strid!"

Hun reves mere og mere hen ved denne ene Anledning til at udtale sig, som hun følte, hun her havde faat.

— „De husker ham nok, Havsland, fra den Tid, De var hos os. Humøret spillede ham ud af Øinene. Men saa var det jo kun en afsidesliggende større Smaaby, han havde at virke i. Og jeg tænker mig, — ja for jeg maa jo grunde og tænke paa dette altid og altid, — at der er kommet en Uro i ham, fordi han manglede Anledning til at pleie sine dybere Interesser, og maatte gaa der i Trædemøllen fra Hus til Hus ... Jeg mener noget som en Aandens Uro, fordi den føler sig i Bur, — hvad en Natur som De nok forstaar, Havsland.

Det er det, jeg haaber paa, at han nu i de større Forhold skal faa anderledes Luft under Vingerne."

Hun rakte ham pludselig Haanden og gik med Barnet.

Fiolinisten sad igjen eftertænksom, medens Haanden af og til rørte sig som kneppende over Strenge. Han rystede paa Hodet: —

„Nei, nei, stemmer ikke. — Det var i Bassen, det skurrede, — altsaa et Mandfolk — — —

Hm, en Frue saa feteret som hun, gjør ikke altid sin Mand lige lystig, som de andre ...

Det er naturligvis nogetsteds paa den Kant, Landet ligger.

Farverig, — fuld af Indfald, — det gir det Pokkers betagende, som hun selv ikke véd om ... Og Trang til at forsyne en hel By med Idéer til Fornøielser. ...

Aanei. Aanei. Det tør ikke falde saa let at være Manden i Legestuen. Han faar selvfølgelig den ene Afgrund efter den anden at se sig svimmel ned il"

Havsland rettede sig pludselig ved at se sin berømte Kollega, Pianovirtuosen, stile henimod sig, selvfølgelig for at gjøre ham sin Visit, og mulig forsøge en Aftale, om en *modus vivendi,* hvorledes man kunde undgaa at være hinanden iveien.

Det var to høflig smilende Fysiognomier, som under Samtalen helt gjennemskuede hinanden, og blev fuldt paa det rene med, hvad de vidste før, at Kampen mellem dem om, hvem der skulde have Laurerne og Publikums Gunst, var uforsonlig, — paa Kniven! — og at det ikke kunde falde nogen af dem ind at proponere, at de skulde slaa sig sammen om Turnéen.

... „Kunstens Ørne, som vi, sælges ikke parvis paa Markedet!" — endte Bølge Havsland den kildne Ordveksel, idet de begge i fuld Samstemmighed med hvasse Øine trykkede hinandens Hænder.

Madklokken ringede til Dejeuneren paa første Plads, og de forsvandt skyndsomt hver hen til sine Pladse ...

— Havet rullede lange sagte Bølgebjerge. Man steg og man steg, til man var over Toppen og dalede saa varsomt og længe ned igjen, rolig og vel, som man kunde klaret Høiden med en Elevator.

I den stille Middagsstund bar Vinden Toner af Dragspil agterover fra Folkelivet paa tredie.

Lyden af travle Gafler og Knive og Tallerkenhiir led gjennem Skylighterne op til det nu næsten

folketomme Promenadedæk, hvor der foruden de vagthavende Officerer kun saas en og anden af Besætningen eller en flygtig Skygge af en Opvarter.

Ellen Brandt, Stewardessen paa første, havde fundet Anledning, medens der spistes, til at unde sig en Fristund for at trække Luft.

Hun stod og fulgte med en vis Opmærksomhed sin Landsmandinde, Frøken Morland, som saa ufortrødent leiede og trak og bar paa den livlige sprællende Guttten.

Nu tog hun pludselig frem en Bog og satte sig til at læse. Men straks efter vendte hun sig lige optaget af Barnet ... Der var noget hjælpeløst rørende ved hende.

„En rigtig deilig Gut, De der har at passe, Frøken," — yttrede Ellen Brandt nærmende sig, — „en livlig Krabat."

„Aaja, jeg har jo paataget mig et stort Ansvar," — lød det med nedslagne Øine og opstigende rødt ved Ørene.

„Jeg vilde blot sige Dem, Frøken Morland, at De i mig har en Landsmandinde herombord. Mangler der noget, Melk eller andet, saa vend Dem bare til mig, — Stewardessen paa første. Kanske jeg kunde skaffe en liden Barneseng ogsaa. Disse Køier er ikke for Barn."

„De skal ha hjertelig Tak; men som vi nu har det, ligger han godt og lunt."

„De tar ham op i Deres egen Køie, kan jeg tænke?"

„J—a ... en Del af Natten," — kom det sagte og lidt uvist, — „paa Morgensiden, naar der strømmer for kold Luft ind af Ventilen. Og — og, jeg er jo saa ængstelig" ...

Ellen Brandts Øine hvilede gjennemskuende paa hende, og med pludselig Varme brød hun ud:

„Jeg synes, De maa være lykkelig, De Frøken, som har faat et sligt vakkert Barn at være Mor for,

— saalænge," — fulgte det noget efter ... „Det blir dog den store Glæde for hver kvindefødt!"

Ordene dirrede af Følelse og satte høi Glans i Frøken Morlands Ansigt:

„Ja—a, det tror jeg ogsaa" ... kom det lydløst fra en snøret Hals.

... „Og at se Faderens Træk gjenfødte i et lidet Menneske, som kan vokse helt anderledes ret og rankt op i Livet!" — ivrede Ellen.

„Jeg — har — aldrig set ham" ... stottede Frøkenen med et svimmelt Udtryk i Øinene.

„Nei, se paa Gutten, den vakkre Gutten," — afledede Ellen Brandt. „Det er da en djærv liden Fyr."

„Ja, ikke sandt!"

„Saadan en rigtig velvoksen liden Herre. Og de spillende Øinene — Ja, De kan nok ha Møie med at holde den Karen i Ro! Han er bare altfor frisk, — klyver han ikke op der! De maa ta ham, Frøken" ...

Ellen stod og saa lidt til, hvorledes Frøkenen nu helt overgiven tog Barnet og løftede ham straalende op paa Fanget ...

„Og mangler der noget," — endte hun, idet hun gik, „saa har De mig, — bare henvend Dem til mig, Frøken Morland!" ...

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Ellens Blod var kommet i Oprør ...

Det stod for hende eller ringede hende i Ørene noget, Mathias Wiig engang havde fortalt hende, — han havde gjennem Aarene ført hende ind i sin Tankeverden, — noget om Amazonerne, der sviede sit Bryst for at kunne spænde Buen ...

Der gik en stakkars Kvinde, som ikke skulde kunne spænde for stærk en Bue, og havde svedet Brystet efter Evne mod Moderglæden for at kunne hævde sin honnette Stilling i Verden! ...

Og her gik hun selv endda fattigere, med, hun kunde sige, sin Livstraad overskaaret.

Hun havde ikke engang noget at forsvare, — at brændsvide Brystet for!

... Gjennem alt havde hun dog bestandig set hans Ansigt som et dybt sjælfuldt Portræt.

Nu var Billedet vendt paa Væggen —

Hun erindrede bare med opsamlet Bitterhed en vaklende Skikkelse med af Sølen tilsmudsede Støvler, et dødt betændt Blik og stammende Mund ... Det var en tolv, fjorten Aars Kjærlighedsdaarskab og Sjæleslid, — begyndt i hendes pureste Ungdom, — det hun nu alt var reist fra baade ud- og indvendig! — hel Beslutning, derfor var den saa rolig sikker.

Hun tog fat paa sin Gjerning, tilsaa, paaskyndede, ordnede og bestemte. Hun havde et Par noksaa hede Affærer med underordnede, der maatte kontrolleres, holdes i Ave og irettesættes. Det gik for sig kort, bestemt, korrekt, — var blot som Tapper og Skruer i et Maskineri ... Ellen var et klart Hode og fattede Tingen med overlegen rigtig Takt. Men, det som inderst inde kunde spænde eller sjæleængste hende, var ikke længere til.

Livet var blevet et Fabrikarbeide, Fortiden dømt og sunket! — Saa hun havde bare at tænke —

Dette v a r engang ... dette er hændt! ...

— Hun vidste ellers saa sikkert selvfølgeligt, at han holdt til der i Rummet mellem Røglugaren og Kabysen paa andet Dæk, hvorfra han kunde holde Øie med det meste af det, som foregik paa første.

Det b'ev hende blot lidt paafaldende, at Wangensten nu for anden Gang gik der forbi uden at hilse.

Han var der altsaa ikke —? —

Og hun havde hellerikke set Glimt af ham, da hun var dernede og talte med Frøken Morland.

Men dette kom hende ikke længere ved! — Der var blot et Øieblik opsteget — af Vane, — noget som

den gamle Angst i hende. Hun vidste jo Faren, naar han var fortvilet ...

Hun drev paa og drev paa med sit Arbeide ... Det døvede Tankerne ...

Uden at gjøre sig rede for det, stod hun en Stund efter uvilkaarlig oppe ved Gelænderet paa Promenadedækket, der gav Oversigten.

Og, som hun havde anet, — der stod han nede paa tredie!

Han lod til at have oprettet et Udsalg af sine Fotografier dernede.

Der var en Stimmel af Landsmænd om ham. Man skjænkede og snakkede og drak ...

Hun fik det med ét, som hun vilde skrige henover til ham — Mathias — —

Hun syntes næsten hun gjorde det, — vendte sig saa fortvilet om og styrtede ned til sin Dont!

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Mathias Wiig havde staat med sine Fotografier midt i det vrimlende Liv paa tredie Plads helt fra Morgenen af.

Billederne vakte Gjenkjendelsens Stemninger fra Fortiden og Hjemmet. Og det viste sig, at hans Landsmænd allerede nu saa paa dem med andre Øine og anderledes berørt Sind.

Lidt efter lidt var der kommet som Humør og Fest i Luften ...

De forbudne Lommelærker og Flasker listedes frem, og man drak og skaalede ...

Mathias Wiig følte Lyden af Glassene og Klinkningen som Dombjelder fra gammelt, dem han tit nok havde faret med paa forbudne Veie, — medens man bød og rakte ham i Patriotismens Navn saa et Glas og saa liberalt hele Flasken.

Uforsigtig spildte Brændevinsskvætter vædede et og andet af Fotografierne og randt klæbrig ned ad de elskede Fjelde.

Man snakkede og nødte og var rørt og brølede

og vrøvlede ham i Ørene og satte Snapseglassene fra sig paa hans Bord.

Og bag ham skreg og skraalede nu Lægprædikanten, som falbød Traktater, — udmalende hvorlunde han her befandt sig paa Torvet i Babel med de mange Forvirringens Sprog!

Mathias Wiig var træt og svimmel ...

En overstrømmende godslig, ravende Mand slog ham, tumlende for Skibets Duven, sit bredfyldte Glas i Brystet.

Det var underligt ... en brændende Smag, han havde faat paa Læben, — i Munden — — Skvættet fra Glasset ...

Det blev saa stille indeni ham, — som noget var hændt, — eller nu kunde hænde ...

Han v a r uskyldig ... Mod en Regndraabe kan ingen garantere ...

Han svælgede ikke ...

Det var bare en halv Draabe ...

Men den vedblev at brænde som Ild paa Tungen, — som en Vanddraabe længe kan syde paa en hed Kakkelovn uden at fordampe ...

Han var totalt udenfor Hændelsen. Og Hændelsen var heller ingenting, — ubetydelig, — ikke til at pustes op for Fantasien.

Lægprædikanten skraalte bag ved ham om Torvet i Babel.

Han hørte hvert Ord, medens han snakkede og gav Besked om Priserne paa Fotografierne.

Han maatte sky Tankerne, — der var ligesom kommet en Panik ind i dem, — og holdt Opmærksomheden haardnakket fast ved Lægprædikanten.

— Der havde staat et fuldt Glas mellem de to inderste Stabler af Fotografier —

Han greb pludselig didhen, — blot for at faa det bedre dækket for Folks Øine ...

Men, mærkelig nok, — nu stod det der ikke.

Han havde dog set det, — virkelig set det! — og ingen havde været der ...

Han holdt Tanken krampagtig fast ved Lægprædikanten, der fo'r mere og mere rasende voldsomt ud mod Folket i Babel, som havde Øren, men ikke vilde høre!

Og nu lagde han grotesk demonstrativt en Slagterkniv foran sig. Han pegte og pegte paa den og ropte, at Menneskene ikke forstod Virkeligheden — den ondes Træskhed og Magt, — før de havde Kniven i sig, og Døden griber dem i Struben ...

Mathias Wiig saa igjen Glasset staa der, — akkurat staa der, — og han greb pludselig ud for at konstatere Faktum.

Det var der ikke.

Han saa sig heftig og med en Brand i Øinene om efter et virkeligt Glas, — rakte Haanden ud med et Nik til en glad Kunde, da hans Blik fangedes af en Skikkelse oppe paa Stormdækket, der med ét forsvandt igjen.

Ellen —! —

Han fik en pludselig Angst. Han havde staat paa Randen af Hallucinationen før, — det truende Delirium ...

Han pakkede med voldsom Fart sine Sager ned i Kufferten og hastede bort.

— Maatte op paa Dækket og trække frisk Luft ...

Han gik der og drev ...

Han havde endnu ikke forvundet Lægprædikanten, — havde en Følelse som af, at der var gaat ham en Kniv gjennem Aanden, — hændt ham noget, der næsten smagte af Mirakel —

Om det ikke var selve Instinktets Naturlov, som havde været ude og frelst ...

Det nyttede ikke at dølge for, at han dennegang havde været helt ude paa Skrænten ...

Paa Bænken ved Røglugaren sad Brunkappen urørlig, taus som et indisk Gudebillede.

„Og De gaar til Benares?" — vendte Fotografen sig pludselig til ham.

Den anden nikkede.

„Og De var der ifjor ogsaa?"

Atter et Nik.

„Hm ... De mener at reise rundt Jorden" ...

„Ja, — dette er den syvende Gang."

„Saa, — hm —"

Mathias Wiig pustede betænksomt Røgen ud —:

„Jaja, det er kanske ogsaa en Maade at fordrive Tiden paa."

„Nei, det er ingen Maade — ingen Maade at leve paa ... Det er en Maade at være ulykkelig paa" ...

Han blev siddende som stirrende ind i Forholdet ...

„Man drikker sin Morgenkaffe, — lar sig barbere, indtager Dejeuner og Diner ... hviler og spadserer, indtil man har faat Has paa Dagen.

— Aah, — bare at faa Has paa en eneste Time, naar man saadan gaar og tænker paa det og konfererer med Uhret! Og saa vide, at man har fjorten femten saadanne Timer igjen, inden man kommer til det at skulle sove væk Resten af Døgnet.

Man sætter Støvlerne udenfor Døren for at blankes og undersøger indenfor Hanker og Kroge for Muligheden af at hænge sig!"

„Men saa gaa iland, Mand, lei Dem et Apartement eller kjøb Dem et Hus, eftersom De har Raad til."

„Vilde ikke hjælpe ... kommer ikke ud af Ringen for det. Det er de samme fire og tyve Timer iland som ombord ... Bare en ny Maade."

Mathias gjorde en betegnende Bevægelse med Haanden udover mod Rælingen.

„Kaste mig overbord, mener De? ... Ja, tror De ikke, jeg har overveiet det," — kom det med en trist Rysten paa Hodet; — „det var egentlig Grunden,

hvorfor jeg drog ud. Jeg trode, jeg havde hele Havet i Reserve, om jeg vilde gaa ud af Tilværelsen."

„Men saa —?" Mathias havde ofte været paa den Kant. Det morede ham at se Fisken sprælle.

„Aa, jeg er kommet fra, — helt fra det. Der stiger saa mange Hensyn frem, som skræmmer Nerverne ... Bare en Forestilling som den, at man kan suges under Propellens Skrueskovler og dukke op forslaat og halv knust i Kjølvandet. Eller at man kan faa en Redningsbøie slængt efter sig og saa maatte ligge der i Vandet høist uskikket og skulle træffe et sidste Valg mellem Liv og Død! — Jeg har gjennemgaat alt, studeret det paa en Række transatlantiske Linier. Men, siden jeg saa Haiens Rygfinne, har jeg bestemt mig fra det."

„De holder Dem altsaa indenbords," — raillerede Mathias Wiig.

„Men selve Grundtanken," — fortsatte den brune uden at bemærke Skosen, — „den skjælver og arbeider altid hos Mennesker, for hvem Dagen er slaat om i det vrange, — som har Mørke i Øiet og ser graat. — For hvem Solen er som en nedskruet Lampe, og Dagene flyder i hverandre — ind i det store Tungsind" ...

Mathias stirrede pludselig paa ham —

„Og De gaar nu til Benares?" — gjentog han.

„Ja, hvorfor ikke? — Man reiser og beglor denne runde Globus, som heder Jordkuglen. Det samme som hele Tilværelsen gjør i sin evige Gjentagelsens Ring ...

Vi er dens Narre," — udstødte han, idet han tog op Uhret, viklede Kjæden om Haanden og traskede afsted.

FJERDE DAG.

Man var udpaa Formiddagen kommet ind i en anden Vindretning, der tillod at støtte Farten med alle Seil.

Bølgegangen havde hidtil været noget generende fra Siden, nu lettedes den.

Der heistes og haledes med Maskin- og Haandkraft for at faa sat de svære Duge.

Det myldrende Liv med Kommandoraabene og den jagende Sværm af Matroser virkede som en hel Afveksling.

Man fik nu noget andet for Øie — Atlanten med sine Bjerge og Brott og vældig skummende Manker rullende bag sig, som en vild graadig Brænding slikkende med susende, hvislende Tunger for stadig at knuses i Bølgedalene bag den kjæmpestore, raskt henilende Damper, — drages, vrides ind i Skruens Afgrund — aldrig naa!

Der fulgte saamange Ting med den ændrede Kurs, — fra det, at man tog en anden Stilling i sin Køie, eller saa Røgen hvirvle fra en anden Kant, naar man drev paa Dækket, — til den Betragtning, at man kunde vente at komme saa og saa mange Timer tidligere frem.

Kort, en Forandring!

De mangehaande Udveie til Adspredelser blev idag mindre udnyttede.

Abekatten i Buret paa Dækket fik ikke det vanlige Publikum at gjøre sine forskjellige Grimacer og Kuldbøtter og Sprang for.

Joko var meget forfængelig og idag under den totale Mangel paa Tilskuere i daarligt Humør. Den havde, træt af en utaknemlig Verden, trukket sig tilbage i en Krog af Buret og rystede blot af og til rasende i Sprinklerne.

Nu kom Mary Johnson munter og leende og raslede foran Buret med sin Pose, der for Tilfældet var fyldt med Nødder og Knask fra Desserten.

Mary Johnson forsøgte den med en Nød — og saa nok en —

Men det var kun med Hvæsen og snerrende og visende Tænder den saa til, medens hun prøvede at faa den lokket nærmere.

Mary følte sig baade saaret og forsmaa't ...

Hun saa sig ærgerlig om ... Heldigvis var den sortsnudede langt henne paa Dækket.

Hun forstod nok, at han havde set hende, og at hans ivrige Stirren paa Matroserne oppe i Riggen var lavet ... Han havde vel faat nok igaar!

Nu fristede hun Joko med nye Herligheder ...

Og den forsmaade vistnok ikke de Bonbons, hun kastede til den, — greb dem behændig i Luften; men forholdt sig lige bidsk og arrig til alle hendes søde Ord og lokkende Tilraab om at komme nærmere og spise af hendes Haand.

Men nu s k u l d e den bøie sig, komme og ta det!

Joko vendte imidlertid ublut den mindst galante Side til. Dens Øine lyste giftigt, naar den keg paa hende fra Siden, alt som den mere og mere stred med Fristelsen.

Og Mary pratede og lo til den, og lod en stor deilig rød Bonbon spille i det mest forførende Lys.

Der foregik øiensynlig en voksende Kamp inde i Dyret, der tilsidst steg til undertrykte dumpe Knur.

Og nu, ved en sidste Forespeilen, styrtede

den i vildt Raseri hen til Gitteret og nappede Bonbonen.

Mary udstødte et Skrig.

Den havde bidt hende i Fingeren, og hun holdt den vuggende op i Veiret.

Med Lynets Fart var den sortsnudede hos hende ...

„Den har bidt Dem!" — raabte han heftig —

Og, før hun kunde samle sig, havde han grebet Haanden og sugede og sugede Blodet ud.

„Et saadant Bid kan være giftigt," — lød det forklarende.

Han beordrede en Opvarter til hastigst at skaffe Vand —

Vaskede og vaskede saa Haanden, — tørrede og trykkede den forsigtig med hendes fine lille Lommetørklæde.

Fandt saa frem fra sin Lommebog en Plade med Hefteplaster, det han hændigt og kyndigt anlagde om Vunden ...

Nu bød han hende Armen og førte hende omsorgsfuldt ned til Forældrene, hvor han efter en kort Forklaring af det skete anbefalede at styrke hende med et Glas Vin.

Mary havde været taus og helt bleg. Men nu sendte hun et og andet trodsigt Kig op paa ham ...

Hun var overrumplet! ...

Forældrene viste sig echaufferede over Begivenheden og udtalte sig med overstrømmende Taknemmelighed mod den unge Mand.

„Men er der ikke noget, som heder at gjøre en Flue til en Elefant, Hr. — Hr. — Redningsmand?" — henkastede Mary uskyldigt.

„Aa, — en rigtig smuk Flue, Frøken, — selv om den stikker ... Der napper altid en eller anden tosset Ørretfisk efter den —

Ellers," — sa han, idet han bukkede og gik, —

„maa jeg oplyse Frøkenen om, at jeg ikke syr Paraplyer. Jeg er Pianofabrikant" ...

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— Doktoren havde gravet sig ned i Tobaksrøg og et videnskabeligt Værk baade igaar og idag. Han var ordknap og taus.

Hans Hustru strøg nu og da urolig forbi ham. ... „Man har et Æble, Du," — yttrede han pludselig udover Bogen ... „Den, som kunde se, om det var ormstukket!"

Arna vidste, at nu lysnede det.

„Om Du naa'r dit Maal? — Pyt, saa seiler vi hjem igjen ... Men det véd jeg saa sikkert, Du gjør ... Bare Du kunde holde Humøret oppe og slippe over al den Uro og Spænding, inden det blir til noget!"

„Eksistere med et altid nagende Spørgsmaal i Livet, mener Du ... Naa, saa faar man ialfald leve i Haabet om at se en Løsning engang," — mumlede han.

„Aah, noget at leve paa, — eller i, — eller for!" ... spøgte hun. „Som det ikke er nok at ha Dig og Gutten, — staa op om Morgenen, se efter Veiret, høre Nyheder, — træffe Mennesker, og faa noget istand, som der kan være Glæde og Fornøielse ved."

„Ja, dersom Du vidste, hvor jeg er enig med Dig, Arna, — at faa more og glæde sig helt og fuldt med Dig, Du, i vort Hjem, — i vort Hus, — vor Have og vor By, — og ikke ha' en eneste Tanke, som kunde formørke det!" ...

Han satte hende pludselig paa Knæet og lænede sit hede Hoved ind til hende.

„Naa, ser Du! — Og neimæn, om jeg forstaar, hvorfor vi skal lægge saameget Humør i at faa rede paa hvormegen Vanddamp der er i Luften, naar man har Paraply, — eller Fosforholdigheden af alt dette langt, langt borte."

„Ser Du, Arna, jeg er egentlig ikke skabt for at tvile; jeg er skabt for at tro" ...

Han trykkede hende heftig til sig —

„Det at holde Dig slig i mine Arme — og skulle tvile, — det — det er for mig Døden ... Vilde Du vel lade mig dø, Du voksne legende Barn! — om Du holdt din Mand i din Haand som et Legetøi, vilde, — vilde Du vel?"

Hun fo'r pludselig op: —

„Dette er formeget for Dig, Jon! — Vi vil hjem igjen, siger jeg Dig, hjem igjen" —

„Til Foltmar — og," — lød det underlig skjærende.

„Ja, hjem igjen, siger jeg. Dette blir Dig for tungt!"

„Aanei Du. Aanei Du, — jeg har blot trængt at faa et Udbrud. Det er Nerver dette" ...

Hun blev siddende hos ham.

„Iaften skal vi spille Schack eller Domino sammen. Jeg længes efter at faa sidde saadan huslig, hjemlig hyggeligt med Dig igjen engang —

— Aa Du, saadan lidt Fred og Ro i Sindet er velgjørende ...

Men Du, Arna," — kom det pludselig, — „nu kan Du gjerne sige mig, hvorfor Du i alle de Aar skjulte for mig, at Du ogsaa hed Filomena."

„Fordi det var stygt naturligvis, — hvad andet? — Som Barn ærtede de mig altid med det paa Skolen, og selv syntes jeg det var saa latterligt. Og da Du saa friede til mig, brød jeg mig da virkelig ikke om at bede Dig kalde mig Filomena."

„Men Du kunde da gjemme paa det."

„Ja, det kan Du tro! — Jeg havde forresten næsten glemt det, da Du fandt Attesten."

„Du k a n altsaa ha Hemmeligheder for mig?" — sa han tungt rugende.

„Ja véd Du hvad, — naar det gjælder ikke at

miste et Fnug af den Charm, jeg staar i for Dig! — Det skulde være min mindste Kunst.

Men jeg siger Dig, Jon," — udbrød hun, — „iaften spiller vi Domino eller Schack. Jeg kommer til at glæde mig til det i hele Dag!" — — — —

— Derude blandt Passagererne gik Historien om den unge Dame, som var bidt af Abekatten, og den unge Herre, som havde suget det giftige Blod ud, nu omsat i tre fire Sprog og med ligesaa mange Ændringer eller eventyrlige Sammenhænge: —

Forældrene satte sig ubønhørligt imod deres Kjærlighed. Det havde sin Grund i det urokkelige Had- og Hævnforhold mellem to gamle Slægter i det høit op i Norden liggende afsides Norge ... Paa deres egen Grund pleiede saadanne helt til den sidste Tid at svi' Husene af for hverandre. Nu var det forbudt overalt i Landet ...

Den unge Dame var faldt sansesløs besvimet om inde i Kahytten, da han trængte derind efter hende, og de begge forgjæves paa deres Knæ havde anraabt Forældrene om Samtykke, — truet med at styrte sig overbord ...

Det var et Stykke vild Middelalder her midt i den moderne Nutid. Han en Pianofabrikant, hendes Far Eier af et Broncestøberi ...

— — — — — — — — — — — — — — — —

— Lille Gunnar vendte sig paa vild Flugt. Der blev pludselig draget et Taug henover Dækket, som han havde leget med og antaget for noget fast.

Han tumlede og faldt lige i Fødderne paa Brunkappen, der med et Par befippede Pas gjorde en famlende Antydning til at plukke ham op.

Frøken Morland var imidlertid sprunget til og havde Gutten op paa Fanget, inden den anden rigtig fik summet sig.

Der foregik en hurtig Undersøgelse af et lidet Skrab i Panden, og en Aftørren af Taarer med Lommetørklædet, under hvilket baade hun og Bar-

net saa lige ulykkelige og raadvilde op paa den underlige Mand, som stod der foran dem og ikke sa' et Ord.

„Det var min Skyld," — stottede hun forlegen.

„Saa."

— „Som slap ham didbort til Tauget."

„Saa."

„Saadanne smaa vil saa let være iveien, naar man ikke passer paa," — prøvede hun videre at undskylde.

„Jaja," — han rystede betænkt paa Hodet til noget inde i hans egen Verden. — „Jeg har heller aldrig begrebet det."

Hun saa spørgende op paa ham ...

— „Hvorledes Menneskene frivillig kan holde ud at dægge op en hel Efterslægt, — op igjen og op igjen det samme."

„Dægge op et Barn?"

„Ja for Penge og Fordel, det er en anden Sag."

„For Penge," — hun trykkede Gutten heftig til sig.

„De er jo ikke hans Mor. Gjør De det da ikke for Penge? Betaler man Dem ikke for Uleiligheden?"

„Nei, man betaler mig ikke," — lød det fast.

„Saa er De vist et af de Mennesker, som andre betjener sig af. Eller maaske rig og har en Kaprice?"

„Men De har dog selv engang været Barn," — anslog hun.

„Det har jeg vel. Men det er meget, meget længe siden," — sa han hovedrystende og gik videre.

Frøken Morland fandt frem en Kjæphest med Hoved og Bidsel, der straks optog Gunnar.

Nu skulde han ri'e til Kongens Gaard og frie ...

Brunkappen stansede et Øieblik igjen og saa til ...

Snart stod han fordybet helt stille —

Og Gutten løftede Knæerne høit op, saa det blev rigtig vilde Forben, og galloperede og travede.

Den fremmede vendte sig pludselig til Frøkenen —

„Underlig ... Det stiger op for mig ... saadan har jeg ogsaa engang travet om paa en Kjæphest ... Den havde en flyvende Manke og nogetslags dunkelblaa Stene til Øine ... Aah, nu husker jeg den saa godt ... med messingbeslaget Bidsel, som Tjeneren pudsede" ...

„Saa fin!" — udbrød Frøken Morland. „Og jeg mener nu, at end ikke Salomo i al sin Herlighed kan klæde en slig Træklods saa rigt, som saadan et Barns Indbildningskraft!"

„Ja, se Dig kun om, Du lille," sa Brunkappen, som han fulgte Barnets Leg, — „hvorledes Bagbenene spænder i Bakken" ...

— „Den som kunde gaa ind i det Skjær, hvori Barneøiet ser, det vilde være som i en Festsal!" — fortsatte hun sin Tanke.

... „Eller et anskueligt Billede af, hvorledes Tilværelsen fører os op med Bedrag fra vi er smaa af," — murrede han ... „Senere fik jeg en Ponny, ja. Fra den faldt jeg ned og kom fra det med et Knæk i Hoften. Saa var det forbi med Sporten. Og jeg holdt til paa Verandaer og i Bibliotheket, — lavede mig min egen Verden, — gjorde som han der, — lod mig nøie med at se Hodet og Manken og de to forreste Ben af Hesten og red med Indbildningskraften paa fire."

„Ja, der er meget ondt i Verden, mest det, som Menneskene gjør hinanden," sa hun sagte.

„Véd De noget om det?"

„Aaja. Aaja, — endel, ikke saa lidt" —

„I Retning af hvad?"

„Det kan jeg ikke sige Dem. Men jeg har oplevet, — gjennemgaat" —

„Oplevet ... Gjennemgaat? ... Min Ulykke er, at jeg aldrig har gjennemgaat noget."

Hans Blik faldt igjen paa lille Gunnar ...

„Hvilke Lunger et saadant Barn maa ha, som kan springe slig ustanselig, — og hvilken Kraft; — men til hvad Nytte" ...

Han stod lidt endnu —

„Jeg tror, Du gjør mig søvnig, Du lille Krabat!" —

Han tassede ind til sin Hybel. — — —

— Inde i Musiksalen, som paa denne Tid af Dagen var saagodtsom tom, sad Ketil Borg ved Pianoet og klimprede paa nogle Folkeviser, dem Miss Annie Rockland prøvede at lære sig, — hun stod der hos ham og af og til nynnede Melodien med.

Ketil Borg havde svævet i noksaa stor Spænding, fra han var kommet efter at Miss Annie virkelig lod til at bære paa den Beslutning at begive sig ned i 111 og lade sig sin Skjæbne sige. Det mulige Svar havde tynget ham, — han var jo ellers en fuldstændig fordomsfri Mand, — men Tilfældet kunde jo være ude med et uheldigt Udtryk ... Og hvem vidste, hvad det vilde virke ...

I Eftermiddag var hun imidlertid kommet stormende hen til Forældrene, helt henrykt. — Nu havde hun været der — hos Spaakvinden ...

Var det ikke underligt, hvad et saadant Menneske kunde se og forudsige? — lød det —

Men ingen paa Jorden forstod det uden hun selv ...

Hun havde staat der hektisk rød ved Faderens Arm, og af og til gjemt Ansigtet ved hans Skulder for at dække, hvor straalende hun var ...

Altsaa — All right! ...

Hun stod der bag hans Ryg og nynnede med en vis Triumf i Stemmen.

Af og til vandrede hun lidt frem og tilbage.

Hun gik saa sikkert, med som en ny Reisning og Selvfølelse; det saa's næsten ikke, at hun haltede.

Nu satte hun sig hen i Sofahjørnet og fulgte fra Siden Ketil Borgs smukke ludende Hoved, medens han ledte efter de rette Akkorder.

... „Hendes hele Skjæbne vilde blive afgjort nu paa Overreisen," — havde Kvinden sagt! ...

End om det var sandt! — stormede det i hende, og hun trykkede det hede rødmende Ansigt imod Sofapuden ...

... „Hun vilde faa en Sandhedens Kjerte at holde i Fingrene, til det sved ... Men Sandheden var alligevel for hende det bedste," — havde det lydt.

— Sved, sved, — hvad brød hun sig om, at det sved ... Som om der gaves noget, hun ikke kunde taale, naar blot han — —!

... „Hendes Skjæbne afgjort paa Overreisen!" — — ringede det hende for Ørene ...

Pludselig vendte han sig —

„Tør man saa spørge, hvad sa' Spaakvinden?"

„Aa, De sa' jo, De trode ikke paa Hekse," — lo hun.

„Ondt eller godt?" — han holdt Haanden iveiret.

„Aa, — naar man først ikke tror paa det," — undveg hun.

„Saa er man en Hedning i det Stykke og fortjener ikke Svar, mener De ... Denne lever af at spaa Folk lykkelige Ægteskaber, hvad?"

„Ikke mig," sa' Miss Annie.

„Men lad mig nu faa lære den smukke Sang ordentlig," — afbrød hun og stod igjen ved Pianoet ...

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— „Men kjære Mathias," — Wangensten talte lavmælt fortrolig, som de gik der sammen, — „dette er jo en hel Historie. Din forrige Forlovede er jo ogsaa her ombord! Du skulde ikke skjult det for

en gammel Ven, som kanske kunde bidrage til at faa det, som brudt er, istand igjen."

„Hm, Du har mødt hende?"

„Javist. Og da jeg tænkte mig, at hun nok kunde ville vide Besked om Dig, indbragte jeg saadan let, hvor helt forbausende forandret min gamle Kammerat, Mathias var. — Og at redde de brillante Evner ind igjen for Samfundet! — anslog jeg. Jeg gik med Villie ikke længere dennegang."

„Du nævnte for Eksempel ikke noget om, at Fanden havde fulgt mig her ombord ogsaa," — forlød det hvast fra Mathias.

„Hvad?"

„Men at han havde annammet to Næsestyvere dels med, dels uden min Hjælp."

„Det vil sige, Du har været fristet, Mathias?"

„Forstaa det, som Du vil. Men hendes Pligt skal det altsaa være at offre sig, om hun derved mulig kunde „redde en Begavelse for Samfundet!""

„Aa, hold denne evige Flaben din. Jeg synes, her er nok af Alvor."

„Ja—ja, Du, det er det, jeg ogsaa synes ... Men for Samfundet!"

„Du forsvarer dit lille snevre personlige Land, Du, imod alle høiere Idealer. Og, naar saa en Ven kommer, som vil ha Dig ud af Trangheden og for en Gangs Skyld gir Dig en Aandens Besøgelse, lad mig sige Dig det uforbeholdent, — som kunde bjerge Dig og alt dit ind paa en fast Grund, saa harcellerer Du og er vittig! og tér Dig i alle Maader modbydeligt. Men jeg har nu engang foresat mig at omvende Dig til dit høiere „Jeg", ser Du, og føre Dig som en ny Mand paa en ny Grund hen til hende."

„Jeg skulde springe ud som en nattegammel Sop i dette ny?"

„Du skulde gjøre som jeg, — gi din ideale Trang Udløb i noget praktisk! Min Tanke er, at Du kunde

gaa ind som Assistent i Reformarbeidet for Assurancen. Der kan Du leve for en stor Idé ... Der kan Du samle alt, der eier Fremtidsspirer, ind for dit Syn, — stadig pege paa en opgaaende Sol, medens den Idé, Du kjæmper for, gaar sin Seirsmarsch gjennem Verden ... Allerede her nu har Sagen fundet sine Tilhængere, — fem Policer tegnet ... Det er Kvinder, — Kvinderne eier det moderlige vidtskuende Øie for Efterslægten" ...

„Stort ja. Men det ligger ikke for mig, Wangensten!"

Mathias Wiig var blevet mere og mere urolig ved at tænke paa, hvad hans Ven kunde ha anbragt af Anbefalinger for ham hos Ellen ...

Han trak pludselig op Uhret, bemærkede, at han havde Fotografiplader at præparere og hastede afsted, efterladende Wangensten til sine egne Betragtninger.

Lidt efter skjød han frem ved den lille Trappeafsats i den overdækkede Gang og speidede indover Raden af første Klasses Kahyter.

Det maatte ikke være en heldig Tid paa Aftenen; han saa blot af og til som skyndsomst nogen af det kvindelige Opvartningspersonale.

Han havde fulgt en blind Indskydelse, da han saadan fo'r afsted i et Slags dunkel Angst for, at Forholdet mellem ham og Ellen skulde risikere at komme en Wangensten ivold. Det blev ham som en oprøgen Støvsky, der holdt paa at sætte sin Hvirvel af Forvirring og Misforstaaelse mellem dem.

Han stod ved Foden af Trappen med bart Hoved og krammede og dreiede Huen mellem Hænderne ...

„Ellen!" — kaldte han, som han pludselig saa hende derinde — „et Ord — bare.

Wangensten har talt til Dig — og om mig! — Ikke en Tanke har jeg med det at gjøre. Jeg vil,

Du skal leve tryg for mig. Det var det, jeg vilde sige Dig."

Hun rystede paa Hodet —

„Vær rolig, jeg hørte det nok paa Sangen" ...

Hun saa et Øieblik tungt paa ham ... „Vi to Fugle faar nu flyve hver vor Vei."

„Og saa Farvel, Mathias," — syntes han at høre, som hun skyndte sig indover. — — — — — — —

— Mathias Wiig vandrede i Nattetimen oppe paa Dækket ...

Himlen var dybblaa og stjernestrøet, som der hang og randt lange blinkende Gulddobber ved dem.

Han var altfor oprevet af det Møde, han havde havt med Ellen, til at kunne sove ...

En sidste Naadens Frist, et „endnu engang" var uventet timets ham, før Teppet faldt for Tragedien, og de var skilte for bestandig.

To Fugle, der fløi hver sin Vei — for aldrig mere at mødes —

Hvad flyver man saa efter?

Efter de Stumper, én endnu kan ha igjen af Livet ...

Som for mig bare bestaar i at erindre, og saa — hvorfor ikke? — slaa Brændevin paa det, saa én kan se det alt i en vis Straaleglans, istedet for at ha det som Stik og Stik i Samvittigheden.

Det bæres mig for, at den Flugt blir langsommere og langsommere jo mere én skjønner, at man egentlig intet mere har at flyve efter ...

To afsviede Liv! — Og var det ikke, fordi jeg ser, at hun saa modig vil bygge sig noget paa Resterne, — og vilde foragte mig, — jeg — jeg drak, det svæ'r jeg, — han strakte Haanden vildt ud, — drak mig ihjel som et Svin!

Tvi — tvi —. Det hele vil sige, at Du er for veg og liden, min Ven, og hun et tappert stort

Menneske, som har Selvbevarelsesinstinkt nok til ikke at ville entrere ind i Svinestien med mig!

Hun har Mod hun ...

Aah, — vi frygtsomme Smaamus, som stikker os bort i alleslags Kroge og Huller for alleslags Katter, — bange forskrækkede Sjæle, som ikke tør andet end sætte op allehaande modige Tapperhedens Miner, — endda én saa hjertelig og helst fly'de fra det hele.

Der sker saameget rasende tappert af — Frygt ...

— „Hver sin Vei," — gik og gik det i hans Tanker, — med en Blykugle skudt igjennem Vingen. Resultatet — en livslang Længsel ...

Han stansede pludselig og lyttede —

Der lød det igjen, — noget som en sagte Jamren i Nattestilheden ... Han havde hørt det engang før ogsaa ...

Det var, som det kunde været inde i ham selv, det stønnede — — —

— — „Kolbautermanden — Skibsnissen, som vaander sig for Elektriciteten!" — ymtede Rorgjængeren forbeholdent mystisk. — — —

— Brunkappen, som aldrig sov, stod derhenne i Halvmørket og saa op mod Stjernehimlen, hvor den mægtige Jupiter sendte sit klare Krystalbad ned igjennem Natten.

... „Om et vist Antal tusind Aar staar vi igjen her paa samme Plet med den samme Himmel over os, — trasker i den samme Gjentagelsens Ring," — hilste han traurig ...

FEMTE DAG.

En behagelig mild Temperatur var indtraadt.

Der laa som et eget gulagtigt Skjær i Luften.

Havet næsten blændede. Man kom til at tænke paa Sommerklæder, — løste ialfald paa Overtøiet.

Man befandt sig vel i den blide Morgen, medens Damperen dirrende og susende pløiede sin mægtige Fure.

Dækkene vrimlede og myldrede af et opvældet friskt Liv, og man var opstemt enig om, at et heldigere Veir og en lykkeligere Overreise paa denne Aarstid kunde man ikke tænke sig.

Man ordnede sig her og der selskabeligt ved Smaaborde, fik sin Kaffe bragt ud, eller gik og drev med sin Cigar.

Enkelte stod med Kikkerten og saa udover Havet ...

Joko huskede paa sit Afrika og gjorde uophørlige Kulbøtter og Sprang.

Opvartere var her og der fremme i Dørene og trak frisk Luft, — og i Trappegangen stod et Par hvidklædte Maskinister og tørrede de svedige Ansigter.

Derhenne sad Mary Johnson med en Morskabsbog i Fanget og Kikkerten paa Bænken ved Siden af sig.

Hun havde Armen i et nydeligt lidet Skulderbaand og brugte venstre Haand.

Den ene efter den anden af Passagererne kom hen og forhørte sig om hendes Befindende, og om Vunden, — om Saaret var dybt, om det havde ophørt at bløde, om hun havde havt Is paa, om hun vilde komme til at kunne bruge Fingeren, om hvor lang Tid der vilde hengaa, inden det blev kureret ...

Mary følte sig sikkert adskillig feteret; — hun kneisede lidt og var en Smule taalmodig lidende, medens hun fortalte og forklarede Begivenheden til enhver af dem ...

De var saa bekymrede og bedrøvede allesammen, som de kom til Begravelse af Fingeren.

Hr. Grip vandrede frem og tilbage, men kom slet ikke hen ...

Mary reiste sig nu Gang paa Gang og speidede i Kikkerten udover efter Seilere ... „Fem, seks, — syv," raabte hun.

Der kom flere og flere Kikkerter op og stadig ny Seilere ...

Men Hr. Grip saa ikke til den Side. Han vandrede vist i dybe Pianofortetanker ...

Og nu satte han sig til at studere en Bunke gamle fortærskede Aviser.

Hun reiste sig endnu et Par Gange og talte Skibe; men satte sig saa stille hen og funderede.

Nu begyndte hun at ømme sig saa smaat og plukke og pille ved Heftplastret.

Nei dette var utaaleligt, — gjorde virkelig ondt, — huf —!

Saa—h, — der faldt Plasterlappen af ...

Der var intet andet Raad, — hun maatte hen til sin Doktor.

„Hr. Grip! hvad skal jeg nu gjøre," — lød det ængstelig forskrækket, — hun var hastig faret hen til ham med Haanden rakt frem. „Heftplastret!"

Grip hævede distræt Blikket fra Aviserne —

„Frøkenen bør vistnok henvende sig til Skibs-

lægen, — et saa farligt Tilfælde tør jeg ikke paatage mig at behandle."

... „Som at lægge et Heftplaster paa," — lød det indigneret.

„Havde det været en Paraply," — forlød det, som han samlede sine Aviser sammen, bukkede og gik.

Mary saa forbløffet efter ham —

Nu var han alvorlig vred.

Hun blev staaende lidt. Styrtede saa ned i Kahytten, kastede sig paa sin Køie og stortudede ...

Hvor kjedeligt ... Uf, hvor kjedeligt ...

— — — Ketil Borg havde været nede og hentet op en hel Del Billeder fra Mathias Wiigs Fotografikasse.

Han vilde forevise dem for Miss Annie og se, om de mulig kunde finde kjendte Steder fra Sommeren.

De sad ved Bordet og talte lavmælt sammen, medens det ene Billede fra Fjeld og Fjord efter det andet passerede forbi Øinene ...

— Ja deroppe, — just i Strøget bag de Tinder med Sneklattene paa, — havde han ifjor gaat i tre Døgn paa Vildrenjagt, — havt Flokken to Gange saagodtsom paa Skudhold, men i sidste Øieblik gaat Glip af Byttet.

Miss Annie saa paa Fotografiet og saa op paa ham med en Blanding af Skræk og Begeistring.

... „Og der, — det skjønne, rige frugtbare Fjordbillede, hvor der rødmer af Kirsebær og bugner af de fineste Æblesorter om Sommeren, hvor Skogen stiger opad det storladne Fjeld, og den brede Vold under med Smaahusene i Kanten ligesom blot venter paa at gi' Plads for et tronende Herresæde.

Derinde kunde en Frue gaa som en Dronning paa sin Storgaard og se udaf Ruderne udover Bygden" ...

Han saa hvast paa hende —

„De er glad i Norge, De ogsaa, Miss Annie!

... Og ser De der, — midt i den deilige Idyl tordner Fossen, — den vi øiner et Par Glimt af oppe i Fjeldet, — mægtig og stolt, — en ordentlig Krabat at tæmme og lægge indunder Kapital og Maskine, — ti, tolv tusind Hestes Kraft!" — udmalte han henrevet.

Han holdt pludselig inde, og begyndte flygtigt at gjennemgaa og se paa og kaste Fotografier, som laa spredte udover Bordet.

„Jeg kommer for altid til at se det Hus midt i Landskabet, som ikke staar der," — vovede Miss Annie sagte med Øinene nedslagne.

Ketil Borg hørte ikke —

„Og bag Fjeldet der med de to Toppe, — kan De gjætte, hvad der ligger, Miss Annie," — udbrød han saa, og viste paa Fotografiet.

„Hvor kan jeg det, — saa høit har jeg aldrig været paa Vildrenjagt," — lo hun.

„Der, et Par Miles Vei nedover mod Dalstrøget ligger Ørretvandet, hvor vi mødtes første Gang" ...

Han blev siddende og stirre ud i Luften, som han manede Erindringen frem ...

... „Vandet var saa speilende blankt, Luften saa overjordisk let — og — og — De og Baaden speilet i Vandet ... Det er et Maleri, jeg aldrig glemmer!

Og sidste Gang! — —

— Jeg var saa sikker paa, at vore Veie skiltes for bestandig."

„Og nu sidder vi her!" — udbrast hun straalende.

... „Vi reiser om igjen i Norge, Mor," — raabte hun, som Mr. og Mrs. Rockland kom til.

„Hvor Du ser opstemt og frisk ud, Barn," — sa' Moderen og strøg hende over Kinden.

„Jeg tænker, det er, fordi De har ført hende op i Fjeldene igjen, at Øinene tindrer saa," mente Mr.

Rockland lunt og klappede Borg paa Skulderen, idet de satte sig ned hos dem og begyndte interesseret at studere Fotografierne. — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— Frøken Morland havde placeret sig og Barnet i Læ af Kabysen. Men lille Gunnar var grætten og ikke i Humør idag, saa hun havde al sin Møie med at faa ham stagget saavidt, at han ikke satte ud i Skrig og gjorde Skandale mellem alle de Mennesker paa Dækket.

Hun løftede ham atter og atter op paa Fanget under allehaande Kjælenavne og lokkende Løfter, gav ham Sødsager, lod ham høre paa Uhret og tegnede Heste for ham. Han blot gjorde sig stiv og vred sig trodsig ned igjen, — hver Bugt og Bøi i ham sa', at han vilde ikke — vilde ikke!

Nu stod hun raadløs ved Legetøikurven og valgte snart Hesten, snart Bajadsen og saa hjælpeløs, hvorledes der atter trak op et nyt Uveir i Guttens Ansigt.

Hun følte ulykkelig, at det berode paa, at hun inderst inde ikke forstod Barnet, — kunde hun blot komme efter, hvad han vilde?

Brunkappen havde en Stund helliget Scenen sin Interesse ...

Nu kom han anstigende med en Støvleknægt af Træ i Haanden og leverede den gravitetisk til Gutten.

Gunnar betragtede den nysgjerrig.

Han var lidt efter, siddende paa Dækket, i fuld Gang med at udforske det interessante Objekt og dets forskjellige Eiendommeligheder og saa imellem slæbe og trække paa den. Den syntes at skulle komme i Tjeneste som Slæde.

Frøken Morland var maalløs. Forandringen var saa pludselig, Midlet saa simpelt! Hun saa undrende paa Troldmanden, som havde udrettet det.

Brunkappen nikkede og fik et Øieblik en triumferende Mine: —

„Som Barn stjal jeg Tjenerens Tøffel og kjørte og seilede med. Der var intet som den — midt i Hoben af alle de fuldkomne Legesager, — alt det, de overlæsser et Barn med for at skolde det for Fantasi."

Frøken Morland fulgte med stor Nysgjerrighed alt, hvad Gunnar foretog sig med Støvleknægten.

Han sad nu og gyngede og balancerede paa den —

Og med ét laa hun paaknæ ved Siden af ham ... „Jomfru Maria fly, fly, Barna dine graater!" — mumlede hun næsten med Taarer i Øinene.

„Jeg er for udygtig og uvant for ham," — lød det undskyldende til Brunkappen.

„Træerne leder og søger sig selv frem med Rødderne," — nikkede han. „Men hos Menneskene skjærer man Selvvirksomheden over, — holder dem under Saksen, saa den ene blir lige mat og flau som den anden, — og som én selv!" — sa han trist og gik ...

— — —

Forud paa nederste Dæk fordrev endel Passagerer, som vanlig, Tiden med at se paa Mynheer van Titufs to Blodsheste, som der var opstaldet.

De to Oppassere vaskede og skrubbede og skrabede og gned dem, strøg dem tilslut med friske Halmviske.

Der foregik en regelmæssig og vidtløftig Hudpleie ogsaa til Underholdning, for at de ædle Dyr ikke skulde lide af Kjede og falde i slet Humør paa Overreisen.

Det var fornemme Dyr, — Blanding af Blod-Yorkshire — engelske Jagtheste, statelige, gratiøse, skinnende, — og sig dette stolt bevidste, — med Livsvaner, der laa saa høit over mangen en stak-

kels Emigrants, at denne nok et Øieblik kunde spørge sig, om ikke Dyret med sit noble Blod indtog en høiere Plads i Skabningen og tilhørte en anderledes eleveret Sfære end den, et Menneske, som slider med sin saakaldte Aandsadel gjennem Hverdagens Smuds og Møie, kan prætendere.

Hestene blikkede stolt ud for sig, som der ikke kunde være Spor af Tvil om den Sag, og Staldkarene gjorde Indtryk af at dele deres Mening.

Der indfandt sig stadig om Formiddagene hesteinteresserede fra første Plads. De vidste at beundre Dyrene og den udmærkede Behandling, de nød. Der lød Godsnakken og høie muntre Tilraab indover den provisoriske Staldindhegning.

Mynheer van Tituf var selv nede ved Hestene idag. Han stod med prøvende Kjendermine og saa til under den sidste Afpudsning.

Pludselig kastede han Kappen, vinkede med Haanden til Staldknægten og greb en tilkastet Pisk ...

To Knald i Luften med den og et Tilraab, som knæggede han til Dyrene paa deres eget Maal, — og han sad paa Ryggen af den nærmeste Hest, — lige paa Sadelpladsen og klappede den paa Halsen!

Nok en Veien med Kroppen for at tage Fart, — og saa lige fast og sikkert ned paa Ryggen af den anden, som han kjælende og kareserende nævnte ved Navn, — Toby Væk.

Der lød ufrivillig en tilbagetrængt Bifaldsmumlen fra Herrerne fra første.

Hestene knæggede, medens Mynheeren klappede og haandterede dem, besaa og undersøgte Kryds og Bryst, løftede paa Benene, undersøgte Haserne og gav dem tilslut Brød og Sukker.

Med et tilfreds Nik til Staldkarene modtog han Kappen, som den ene stod med, og gik igjen stiv

uden at se tilhøire eller venstre hen til Opgangstrappen.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— „Naa, der er De jo, Doktor!" — raabte Fiolinisten, han kom muntert leende hen til Familien. „Syntes jeg ikke, jeg netop saa Dem smide ind til Heksen der nedenunder" ...

Han havde moret sig med at staa og iagttage alle de stille fordække Vandringer ind til det mystiske Nummer hundrede og elleve, fortalte han, — hvorledes de gik der bare som tilfældigvis eller for Motionens Skyld! ... Den lille Skumringsstund før Elektriciteten skruedes op havde sit eget lyssky Publikum. Det kunde næsten gi't en Eventyrstemning, som et dæmonisk Sug fra Troldbjerget, havde man ikke vidst, at der sad en næringsgridsk Kvinde derinde og gramsede Penge til sig!

„Videnskaben leder med Røntgenstraaler og Mystiken med Syn," — henkastede Doktoren; — „men hvad Mennesket gjemmer i sit inderste, det — blir Gaaden."

„Heldigvis ja!" lo Fruen. „Tilslut skulde man ikke ha en Tanke eller Følelse ubesigtiget og i Fred ... Det blev en rigtig kjedelig Verden."

„Synes Du?" — sa Doktoren mysende.

„Javist ... Og hvad skulde vel alle vi paa Spindesiden sige, som maatte ud baade med vore Krukker og Salver og Sminker og Skjønhedsplastre, — ikke at tale om at maatte frem i Dagen med, hvor de kjøber sine forførende Lokker! Du kan tro, hele Kvindeverdenen over de firti vilde paaskjønne din Idé! Det er bare, fordi Du er saa tryg for din egen Hustrus Toiletbord og ikke véd mere om andres end det, der gjælder Hudpleie og Medikamenter ... Den, som engang kunde faa Dig rigtig paa den Kant af Forstanden, Jon!"

„Du blir saa veltalende, Arna, hvergang vi

kommer ind paa denne Sag," — sa' Doktoren med en vis Haan i Stemmen, — „saa rig og opfindsom paa Argumenter!"

Fiolinisten huskede paa „Strenge, som skurrede", og fandt fint at ville prøve en Mæglen ...

„I to blir aldrig enige," — lo han, — „aldrig i denne Verden, det ser jeg, og det er netop Fortryllelsen ved Partiet ... Og jeg tror ogsaa i al Beskedenhed at kunne sige, hvorfor. Fru Arna er en Kunstnernatur. Og De, Doktor, er anlagt for Lærdom, for at granske og forstaa, — og har i Fru Arna faat akkurat Deres Fuldstændiggjørelse. I kommer til at disputere ud af Eders to Naturer, — fortrylle baade hinanden og Eders Venner, saalænge I lever. I kommer til at disputere slig i Jeres sidste Stund. Fruen føler Herligheden ved Solskinnet, Doktoren tænker paa, hvad det bestaar af."

„Det er jo et Slags Forklaring," — indrømmede Doktoren ... „Har jeg ikke havt som et Slags Anelse om, at der var noget uudsigeligt ved Dig, Arna, som et almindeligt Menneske nok kunde faa sig en Gaade paa Halsen af."

„Pas bare paa Gutten Jeres! — der kan stikke en Kunstner i ham, hvor han kan ha det henne," — antydede Havsland.

„I Maven," — sa Doktoren, — „det véd jeg."

„For Eksempel, Frue, er Gutten musikalsk?" vedblev Fiolinisten.

„Ja, det maa jeg tro. Det er rent ud latterligt, hvorledes Isak tar sig frem paa Pianoet med de smaa Fingre og faar frem Toner, som stemmer, og sætter op Miner, naar de gi'r Mislyd. Det er, som han vil sætte ivei med at skrige ... De skulde høre, naar Foltmar saadan tar ham op paa Fanget og spiller for ham, — det Ansigt!"

„Foltmar ja, — en mærkelig musikalsk Begavelse; men stanset som Dilettant."

„Ja—a — en Kunstner ... Og som min Hustru

og han forstod hinanden," — bekræftede Doktoren underlig blidt, der dirrede noget i Stemmen.

Han sad taus foroverbøiet og saa ned i Gulvet, medens de to fordybede sig i Isak som vordende Kunstner ... I den smukke brede Pande under den mørke Haarramme brast der som en kold Sved.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — —

„Naa, har Du betænkt Dig, gaar Du ind paa mit Forslag?" — spurgte Wangensten.

Fotografen stod lidt overrasket ved Spørgsmaalet. Han havde ikke tænkt paa det siden.

„Jeg siger Dig, Mathias, at for Dig er det Himmeriges Rige, — flytte med et praktisk Gjøremaal over paa ideel Grund!"

„Og der drikker man ikke, mener Du. Eller blir kanske ikke tørst!" replicerede han infamt.

„Det er din Frelse, Du."

Mathias smilte saa smaat.

... „Og det har jeg Grund til at tro, at din Forlovede ogsaa vilde føle sig glad ved."

Det gik pludselig som et Bid i Mathias ... Tanken paa, at hans Ven havde tilladt sig at diskutere videre i Fortrolighed om ham med Ellen — —

Stadig dette ydmygende, at han ikke kunde optage det aabent! En Drukkenbolts Frelse og Vel er det jo enhver tilladt at ta sig af og drøfte.

Der reiste sig stridere og stridere Børster i ham; han begyndte at sende Projektiler undervands ...

„Men naar jeg blev Agent for „The mutual Dundee" og begyndte at lade Idealet spille, da — — Ja—hah! da! Sig mig, har Du nogengang langet ud efter et Glas paa Bordet, som ikke stod der? Det har Du aldrig i din store Retfærdighed. Men det har jeg, naar Fanden holdt paa at suge efter én ... Eller véd Du overhovedet, hvad en Dram vil sige i den rigtige Fortabelsens Stund? — hele Sorgen og Ulykken og Elendigheden og Ruinen og For-

nedrelsen brydende ind, — som én havde stukket Hul paa et Dige ved Havet og hele Zuidersjøen kom væltende ind."

Der lyste en Brand i hans Blik ...

„Ja—h, — havde man vidst den Udvei at bli Agent for Mutual Dundee, saa!" —

„Nu brøler Dyret i Dig, Mathias, — der staar Strid mellem det lavere og det høiere ... Hemmeligheden er: — Du vil ikke!"

Han tog Hatten høit af sig og strøg med Fingrene gjennem de sorte Haarbølger. Det ideale Parti af Ansigtet og Blikket sa', medens han stod og veiede med Hatten, at endnu var Naadens Tid ...

„Slaa Skyllevand over hele Snakket dit, Mathias, — det er jo bare Røg, — og grib Virkeligheden, siger jeg! — — Naa, hvad staar Du og tænker paa?"

„Aa, — at Du er et lykkeligt Menneske, Wangensten! —

For det første er Du kommet til Verden med saameget Vind i Dig, at Du kunde fylde hele Storseilet, om Du gik tilsjøs, og tillands kunde Du drive en Masse Veirmøller —

Og dernæst at Du har kunnet gaa saa mange Aar over denne Jord uden nogengang at ha sat saameget som Støvlehælen ned i Virkeligheden. Da det kom ud af Mode at præke Idealer fra Talerstolen for Gjennemsnitsbefolkningen, fløi Du bare trøstig paa dine Illusioners Vinger over til Dundee for at frelse Verden fra den Kant. Aldrig har Du tvilet og aldrig har det klikket for Dig ...

Din Gang har været den lykkeliges — med Vinger ogsaa paa Fødderne ...

... Naar hele Menneskeheden kom ind i Dundee, Du! — Jo — Jo! —

Hvad véd Du fra dit ideale Paulun om Sorg og Anger og Samvittighedssvie og alle Sjælens Tyngsler og Jammer mod Himlen!

Men Plastre tar Du Dig freidig for at byde en Mand, som har stridt og brødes med Virkeligheden et Liv igjennem og ligger knust i det Land, hvor Du aldrig har været, og som Du kanske først kommer til at forstaa et Glimt af, naar Du kreperer!

Haah, haah, — det gjør godt engang at faa tale ud!"

Wangensten vuggede endnu med Hatten —

„Jeg ser Dig svinde fra mig, gamle Kammerat ... Det gjør mig mest ondt for din Forlovede. Du er ligesom indpodet et Serum imod alt høiere. Jeg faar mere og mere Indtrykket af, at Lyset er slukket i Dig. —

— Og Tak, Brændevinsvitserne skal jeg ikke ha!" kom det bestemt, idet han satte Hatten paa og gik.

SJETTE DAG.

Doktoren vaagnede udpaa Natten ved, at han hørte en sagte Latter ...

Det var som Foltmars Stemme.

Han lyttede og lyttede, — kjendte det begyndte at snurre rundt for sig ... Han maatte selv slaa ihjel sine forrykte Idéer.

Det faldt ham et Øieblik ind, at det kunde været Arna, som laa der og smaalo i Drømme til Foltmar, — kanske nu havde et Stevnemøde med ham, — glædede ham med, hvad Fiolinisten havde sagt om Guttens mulige Begavelse.

Doktoren slog sig pludselig i Forfærdelse med den knyttede Næve for Panden.

Han behøvede jo blot at se paa hende for at bli overbevist om, at det var det rene Vanvid, han brødes med.

Det havde været til at le af, hvis det ikke gik saa sørgeligt ind paa Forstanden!

... Hun var jo saa langt fra va'r eller saar for det Kapitel om Foltmar, at hun tvertimod gik paa ham med det, — uafladelig busede ud med sine varme Følelser for ham ...

— „Al min Glæde i denne Verden har jeg nu engang sat paa hende og — det skulde én ikke gjort kanske ... er kanske v i r k e l i g en Galskab" ...

Han havde begyndt at liste sig i Klæderne, men

faldt alt i ét hen i Grublerier, der engang begyndt i den mørke Stund kunde gaa indtil de strandede paa det klare uforstaaende Udtryk i hendes Øine.

... „Tanken lader sig nu ikke binde, ikke stænge," fo'r han op ...

„Sæt, sæt, sæt engang, Mand og ikke Nathue! — at en Natur saa hed lidenskabelig som hendes i et Øieblik havde kommet til at forløbe sig ... Hvad vilde saa hun — akkurat hun, med sin for praktisk og theoretisk Opgjør uskikkede Natur — gjort? ... Aldrig vilde hun knust eller slaat mig ihjel ved at aabenbare det. Hun vilde tie med det til det yderste, dø med det for min „Lykkes Skyld", — for den store Kjærlighed, hun vidste, vilde dræbes, — hun vilde spare, skaane mig ... Hun, som er saa hel og sund, vilde tænke: — Hvorfor gjøre mig ulykkelig? — Det er nu engang sket, og hun véd, hun offrer et Liv paa at gjøre det godt igjen" ...

Saa mange, mange Gange disse Tanker havde banket i hans Blod! —

— — Doktoren havde kun set flygtigt ind til sine ved Frokosten; og nu ud paa Morgenen vandrede han paa Dækket, — et Bytte for sin tunge Sindsstemning ...

„Kunstnernaturer", — havde Violinisten talt om, — „Borgere af et Land, der ligger som Regnbuen løftet over vor lave Jord! — lystrende de Love deroppe ...

Jo—o, hvis der spørges om to Strenge paa en Violin, eller om et Greb klinger falsk eller en Sats i Tonernes hellige Rige, — Dødssynd mod Idéen! — Ikke for sit Liv vil de ha den Klamamus paa Samvittigheden! ...

Men Ansvarsfølelse paa Virkelighedens Violin!" — mumlede han infernalsk.

Der skar en Damppibe tvertigjennem hans Hode ...

Holdt han paa at gaa sig gal?

— Han skulde indestaat med Haanden paa Bibelen for sin deilige uskyldige Hustru, om nogen anden havde sat hende under Tvil ...

Han skulde gjort det naarsomhelst under almindelige menneskelige Forholde ...

Det var bare ham selv, som var faldt paa den vanvittige Idé, at lave alt muligt om til dette Helvedes Bitterstof!

„Hun var jo musikalsk, Arna ogsaa! — Hvorfor saa bli betændt i Blodet, saa én ser rødt som en Okse, og vil skrabe Visheden op af Grunden med Hornene, — en Vished, som er umulig, — umulig at faa i dette Jordeliv.

Hvad véd det ene Menneske om det andet? — Det, én tør sætte ud i Lyset, ja! ... Men den virkelige Bekjendelse fra Dybet blir det svært at pumpe op af Brønden, — noget, noget, — det sidste Slam i Pumpesoden — det beholder man for sig selv —

Kunde man gaa med Lys og rode inde i alle Menneskelivets Kjældere, kom man til at regne med en hel forbløffende ny Etage, — et Mørkloft ogsaa under Huset." —

Fru Arna havde ikke taget feil af sin Mands mørke Mine ved Frokosten. Hun havde ventet og ventet paa ham, og nu udpaa Formiddagen vandrede hun i en vis Uro omkring for at se, hvor hun havde ham.

Endelig fandt hun ham siddende med Hodet begravet i Hænderne, inde i en Røglugar.

„Men kjære, kjære Jon, hvad gaar der af Dig? — Du gjør mig angst ... Hvad gaar der af Dig, siger jeg ... Faar jeg ikke stryge Haaret fra Panden din heller" —

„Hodepine, — voldsom Hodepine, kan Du forstaa."

„Men saa kom, saa skal jeg lægge Dig et Eddikeomslag."

„Tak Du, Eddike har jeg nok af" ...

„Men kjære, kjære Dig Jon, Du vil da ikke rent støde mig bort," — jamrede hun.

„Du ser jo, jeg ønsker at være alene!"

„Alene uden mig, — Du! — nu, Du er saa syg! — Kjære Jon, husk da paa, at det bare er dine Nerver, som lader Dig se alt saa sort" ...

I hendes Ansigt arbeidede Anstrengelsen for at beherske den i de sidste to, tre Aar stadig høiere og høiere opdrevne Panik. Hun følte det som en Frost, hvergang den mørke Aand greb ham; men havde vænnet sig til at møde den med en glad Mine og sin freidigste Stemme.

... Nu blev hun pludselig dødbleg og kastede sig paaknæ foran ham. Det faldt hende i Angsten ind, at der kunde være opstaat en Sindsforvirring —

„Jeg siger, vi skal vende om igjen fra alt dette, — og til vort gamle Hjem ... Jon, Jon," — kjælede og klappede hun bønfaldende.

„Ret saa ja, — hjem, hjem! — det klinger altid fra den Streng ... Hjem og fornøie os."

„Det mener Du ikke, Jon, — som om jeg ikke skulde ville ha Dig ud af Trangheden. — Du min Ven, — min egen elskede Ven" ...

Han satte sig pludselig op med et Ryk —

— „Engang imellem er ogsaa Vismænd gale, véd Du," — kom det saa med etslags Galgenhumor.

Hun saa spændt paa ham.

... „Og saa stak det mig virkelig imorges at gaa ind til Heksen, — jeg ogsaa!"

„Du der! — Du der?"

„Du vil ikke vide af mig paa slige fordækte Steder, nei," — lød det ironisk, — „hvor man ser gjennem den rare Kikkert! ... Men naar Hodepinen blir for gal, ser Du, og der ingen Raad eller Piller

er mere hos de lærde og vise, saa tyr en syg Mand til, hvad det skal være! — Og javist resulterede det i noget."

„Saa Du, — og hvad sa hun?" — optog Fruen det ivrigt.

„Hun sa for det første den Sandhed, at jeg var gift ... Og saa, — hun ledte og ledte, som hun forfulgte noget, — en forviklet Traad. Endelig øinede hun dunkelt noget. — „En af os bar paa en tung Hemmelighed," forlød det" ...

Doktorens Inkvisitorblik hvilte speidende paa Hustruen, — vaagede over hver Muskel og hver Fibre i hendes Ansigt, som om det gjaldt Liv og Død.

Han tog pludselig begge hendes Hænder og holdt hende fast foran sig ...

„Gjør Barmhjertighed!" — bad han. „Sig mig nu her ved din Sjæl og den evige Sandhed, — gaar Du og bærer paa en tung Hemmelighed?"

„Kjære, kjære Jon," — raabte hun forfærdet ved at se det dybe forrevne Udtryk af Sjælesmerte. „Hvad skulde jeg ha for Hemmeligheder for Dig!"

„Vidste jeg det ikke nok! — Vidste jeg det ikke nok!"

Han slap hendes Hænder og kastede sig tilbage ... „Man kommer aldrig længere med Dig."

Arna sad som bedøvet, — han led altsaa af en fiks Idé!

Efter en Stunds underlig trykkende Stilhed rettede Doktoren sig rolig op: —

„Naa ja, Du," — begyndte han igjen, — „kan det ene være sandt, saa kan jo ogsaa det andet være sandt ... Hun spaade os videre, at her under Overreisen vilde denne underlige Hemmelighed faa en Opløsning. Men, om det førte til ondt eller godt, kunde hun ikke sige ... Alt om Overreisen laa i Taage for hende; her svandt eller forvirredes ethvert Tegn og Mærke indi det uigjennemsigtige."

„Ja maatte der komme en Opløsning, og alt bli' godt igjen," — udbrast Arna og kastede sig voldsomt grædende ind til sin Mand ...

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — Frøken Morland havde idag for at fornøie lille Gunnar ført ham hen til Gelænderet, hvorfra man saa ned paa tredie Plads. Der var saameget morsomt og rart i alt det skrigende Liv dernede.

Det var særlig et hylende Positiv med alle de mærkelige Dukkemænd, som dreiede sig rundt, tog af sig Hatten og rakte ud Tallerkenen efter Skillinger, der drog ham.

Frøken Morland vilde ha' ham ind til Frokosten; men her var altfor morsomt ...

Der nyttede ingen Forestillinger, hun kunde ikke faa ham derfra igjen.

Brunkappen, der lod til at have faat en vis Interesse for lille Gunnar, fulgte Striden med et næsten hoverende Smil ...

„Barnet kan umulig være mere end fem Aar," — faldt han pludselig ind.

„Fire og et halvt," rettede Frøken Morland.

„Jeg mener, siden han endnu opponerer saa uafkortet."

Frøkenen saa uforstaaende paa ham.

„Saavidt jeg husker af egen Erfaring, blir et Menneske ikke mere end syv eller otte Aar gammelt, før den sidste Rest af ham selv og hans Villie er væk. Da er man alt begyndt at bli' klog og befængt med Hensyn, — drives for den Vind, som Tiden blaaser. Alle de yderligere Aar, til man blir saa gammel som Abraham, er bare Visnetiden i Menneskeskogen ... Alle disse, vi ser om os, er Folk, som bare drives —

En og anden besørger Blaasten og stiger op som Profeter og Selvherskere" ...

Frøken Morland greb til Gunnar, som om hun vilde forsikkre sig ham ...

„Det lyder, som der var gaat Frost i hele Menneskeheden," — udbrast hun med Forargelsens Ild i Øinene —

„End alle de Mødre rundtom paa Jorden, som gi'r sit bedste Liv for Børnene og følger dem bekymret til de selv mangen Gang er udslidte, — de spør' sig ikke, naar det gjælder endnu et Offer for dem! Og aldrig engang tænker paa, hvad de har gjort. De kan nok naa Abrahams og Saras Alder uden at den Følelse udslukkes ... En Mor har vel De ogsaa engang havt, — Hr. — Hr." —

„Benægtes paa det bestemteste," — optog Brunkappen det. „Hun, som de kaldte min Mor, døde af Overanstrengelse ved Societeten, og nægtede afgjort at lade sin Skjønhed fordærves af min Ankomst til Verden."

Frøken Morland saa pludselig deltagende op paa ham, og med et Strøg hen paa Gunnar udbrød hun: —

„Stakkar, Stakkar, han liden der, han har heller ikke havt nogen Mor — —

Ikke havt nogen Mor ... Ikke havt nogen Mor," — gjentog hun. — „Aldrig kan det erstattes, liden Gunnar! ...

Jeg synes, jeg husker fra min tidligste Barndom," — smaasnakkede hun, — „min Mor havde lagt mig hen paa Volden ved Siden af sig. Hun pratede og nynnede, og jeg laa og greb efter gule Blomster og efter Insekter, der krøb opad Græsstraaene —. Aa, som alt skinnede! ... De kan tro, en saadan liden ser Verden ny og blank" —

„Eventyr og Prinser og Sukkertøi og Løgn, — det evige Traktement!" — udstødte Brunkappen og tassede afsted.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Mary Johnson tog sig igjen en Promenade ...

Hun havde siddet en lang Stund i Vinden paa øverste Dæk og fandt nu at ville gjøre et Trip nedenunder.

Hun speidede og speidede, — fik snedig kastet et Blik ind i Røglugaren.

Ikke der heller! ...

Men hvor kunde han være?

... Ellers havde hun aldrig set et saa kullende sort Skjæg, — aldrig! ... med saadan Glans, — og saa Glimt af de hvide Tænder.

Før var han overalt, hvor hun bare satte sin Fod. Men nu, — i hele Gaar Eftermiddag havde hun ikke set ham ...

Og idag, — som blaast væk!

Mary gik der, som et Fartøi uden Ror ...

Pludselig fik hun en Idé og begav sig rask ned til Musiksalonen —

— Øde og tomt! —

Hun var henne ved Flygelet, — vandrede langsomt rundt om det og besaa det — — vakkert! — nydeligt —

Hun bøiede sig og studerede Fabrikmærket ...

Nu løftede hun forsigtig paa det tunge Laag og keg og saa ned i Sangbunden og Strengene — — Stor Kunst ...

Saadanne Pianofabriker var jo berømte over hele Verden!

Det tog i Døren.

Hurtig smaldt Laaget ned.

Ja tænk, det var Grip!

Han saa sig om, — og jo saamæn vilde han ikke smide sig ud igjen med en Gang.

„Hr. Grip," — kom det hovedkuls, — „er dette et godt Piano? — fra en god Fabrik?"

„Ja—a, — saa passe heromkring, til at slingre mellem Himmel og Hav," — henkastede han ligegyldig, som han vilde tildørs igjen.

„Aah, — det er saa forfærdelig trist idag!"

„Saa, hvorfor det?"

„De véd da vel, at Barometret er faldet?"

„Er da det saa farligt?"

„Ja netop! — Har De ikke hørt om de forfærdelige Spaadomme? Thusnelda ser bare graa Taage og Mørke, naar det gjælder Overreisen, og alle Tegn stanser for hende, siger hun —

Og inat er ogsaa Barometret pludselig gaat ned! — saa De skjønner da, at det er farligt."

„Javist, javist, — jeg skynder mig ud efter Redningsbøie," — forlød det, som han vilde forsvinde.

„Nei, det er ikke Spøg, synes jeg ... End alle de Suk og Støn og underlige Lyde, man har hørt om Nætterne, baade Folkene og Passagerer? — Hvad mener De om det? ... Tror De ikke, det heller betyder noget? — Og saa dette med Barometret!"

„Et Skib er bygget for Storm og Uveir, — saa vær De rolig, Frøken!

Og kommer der noget paa, saa har De Doktoren at gaa til, véd De jo," — sa' han lunt og saa smilende paa hende ...

Han tog Hatten og forsvandt ud af Døren.

— Komme hvad der komme vil! — tænkte Mary Johnson pludselig straalende ...

Hun blev siddende med begge Albuer paa Tangenterne og begyndte saa smaat at bygge Luftkasteller ...

— — — Der var som noget uryddigt, raat og vaadt overalt ombord idag.

Man fik vide, at Damperen om Natten havde gaat igjennem en voldsom Hagelbyge med Lyn og Torden og dybt Barometerfald.

Igjen fra det havde man nu kun det urolige Hav, hvori Fartøiet vuggede.

De høit hængende Baade veiede paa begge Sider, saa de snart stængte for Udsigten, snart aabenbarede

hele den mægtige rullende Vidde med optaarnede grønne Mure og graa disig Luft.

Der havde sneget sig en næsten trykket Stemning ind blandt Passagererne ...

Det viste sig, at baade den ene og den anden havde ladet sit Horoskop stille af Spaakvinden, og efter Seancen var faldt i Grublerier over noget uhyggelig mystisk, hun havde ladet skimte igjennem angaaende Overreisen. Det var, som alt stansede der for hende.

Man havde jo før ikke lagt sig det synderligt paa Hjerte; men nu, Barometret pludselig var faldet saa stærkt, begyndte man at anstille Betragtninger.

... Man var jo aandsfri Mennesker! — Men mærkelig var det, hun havde vidst at sige enhver noget, som rammede ...

Der kom som en Trang til Fællesmeddelelse.

For de mere mystisk anlagte virkede ogsaa som en Uhygge alle disse Beretninger om de underlige Lyde med Ynk og Jamren, man vilde have hørt i Stilheden de sidste Nætter.

Stemningen var trist, og man vandrede i Tanker.

— „En kunde ikke vide, hvad for Telegrafbud fra Himlen, der fo'r gjennem en Clairvoyants Nerver!" — udtalte Wangensten ... „Man maatte stille dette mystiske paa et vist Hold for sig, som noget endnu ikke erkjendt. Men, man turde ikke længere ansvarsløst undlade at r e g n e med det, — ikke haansk overse mulige Vink. Det kunde falde ind i éns Liv og spille sin Rolle ...

Enhver har sin personlige Fremtid at vare" ...

Ketil Borg kilede Monoklen ind i den ene Øienkrog, saa tit han saa Wangensten ... Han var at studere. Der var et Slags Næringsvet i den Kar! ...

Se bare, — de hastede, saa den ene og saa den

anden, ind til hans Forretnings-Lugar for at kjøbe Tickets, der assurerer for Overreisen.

— Der var kommet som en Uro, — Ængstelse i Luften, — opstaat Tanker — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — —

— Ketil Borg vandrede sammen med Familien Rockland paa deres vanlige Eftermiddagstur ...

De gik og de stansede.

„Hr. Borg har siddet og udmalt sine Fremtidsplaner for mig under hele Middagen, Papa," — sa Miss Annie, som havde ta't Faderens Arm ... „Det skal blive en hel Verden for sig selv det, som skal arbeide sig stor fra smaat af."

„Ja Kraften, — Fossefaldene," — vendte Ketil Borg sig til dem, — „kan man ha saa godt som gratis, — endnu, — om man skynder sig, — før Kapitalen faar grebet det i sine Klør."

„Arbeiderhjem, Papa, med Haver og Jordstykker til, hvor de kan hvile og glæde sig, naar de kommer hjem fra Fabriken om Aftenerne," — ivrede Miss Annie.

„Ja, saa blir Jorden opdyrket og værdifuld," — forklarede Ketil Borg, — „det er en af mine Spekulationer."

„Herresædet skal lægges saaledes til, at man derfra kan følge Livet rundt omkring, — høre Børnene juble og lege i Familierne, — se Dyrene komme hjem om Sommeraftenerne" —

... „Saa kan man ogsaa selv være Politi og holde Øie med, hvad der foregaar i Egnen," — supplerede Ketil Borg.

„Og tænk, Mama! — i den lange snehvide Vinter kommer der stadig Gjæster kjørende med Dombjelder. Man har sine deilige Slædeture i varme Bjørneskindspelser. Og, naar man kommer hjem om Aftenerne, spiller og synger man og hygger sig i lune Værelser, medens det lyser fra Ruderne ud

over Egnen," — fortsatte Miss Annie mere og mere optaget.

„Og saa," — Ketil Borg henvendte sig med et Nik til Mr. Rockland, — „ikke mindst den Bevidsthed, at man ved sin egen Velstand skaber Brød og Lykke for hundreder!"

„Ja Kapital i en Haand, som forstaar at styre den, det er vor Tids Løsen, min kjære Borg!" — udtalte Mr. Rockland, som de drev videre.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Ellen Brandt havde meget at varetage. Der var mange Fordringer og stort Krav til hendes Allestedsnærværelse i hendes Rige — Dameverdenen. Hun udførte sin Gjerning, men som i Feber. Det lykkedes ikke at faa Tankerne kvalt ned i Travlheden.

Wangensten havde kort og afgjørende meldt hende sin Opfatning nu af Mathias Wiig. — Han havde paa helt materiel Vis opbygget sig et Taarn af Dyd og Afholdenhed, der selvfølgelig røg ved første Tilfælde.

Det var de Ord: „røg ved første Tilfælde", der bankede og bankede i hendes Puls og Hjerne.

Hun sad om Natten i Kahytstrappen og droges med sine Tanker ...

Han stod i Fare for at glide ud i Faldet igjen, — kanske endnu, medens de begge færdedes her paa samme Planke.

Siden? —

Naar deres Veie skiltes, — og han bar sin Fortvilelse paa sin Kant, og hun paa den anden ...

Der overkom hende som i Koldsved en gysende Følelse af noget evig lukket, — af det Ord: „aldrig".

Det var som en Afgrund at se ned i og kunde ikke forstaas af noget Menneskehjerte.

... Noget evig uforstaaeligt, som hed „forbi", — forbi for altid!

Hun skreg det i Rædsel ud i sit indre, — sad og vuggede trøstesløs og syntes hun saa den sorte Port.

Det var Løgn, bare Løgn nu, det vakkre Eventyr, Mathias havde fortalt hende om de to elskende, som blev skilt paa begge Sider af Tilværelsen, og saa byggede sig Stjerneveien, — Vintergaten ... Borte, borte, — det ufattelige borte ...

For hendes Kjærlighed var der ingen Stjernebro.

Han havde ogsaa engang fantaseret og drømt om, at alle disse over Himlen strøde Stjerner engang maatte have været samlet i en eneste stor Sol, hvor Livskraft og Vækst var anderledes vældig, end paa vor lille Jord, — talt om Væsener med Ildlegemer, og hvorledes Kjærligheden der maatte have udfoldet sig Millioner Gange kraftigere end her.

Hun havde jo sværmet i Pigedrømme ved den Tanke, at hendes Kjærlighed til Mathias var af den Sort ... Kunde hun gi't Livet for ham og ladet ham træde sig ihjel, — hun havde gjort det, om hun derved frelste ham fra Fald!

Aa, aa, saamange Gange hun havde drømt slig, til Skuffelserne meldte sig, og Livet bød et andet Ansigt.

Og hun, — stakkars Solens Datter, — sad igjen i bare kold Sjælsfattigdom!

Dette „aldrig" og dette „borte"!

Hun hærdede sin Beslutning ved at se ind i det, — det var tungere, end hun havde Begrebsevne til at fatte.

Mathias var død for hende, — svundet ind i det afgrundssorte.

... Maatte være det. Hun taalte simpelthen ikke at se ham i Fornedrelse mere.

Det Liv, hun havde igjen, vilde hun redde ...

Hun maatte øve sig i at aande og leve — trods alt.

... Hun blev siddende der i Trappen, — keg paa en eller anden Stjerne.

— Det var som Himlen efterhaanden mattedes, slukkedes for Lys og begrov sig i det uigjennemtrængelige.

Der kom en kold, raa Taage, hvorunder Blussene ombord, her og der henover, lyste som udaf en glansgraa Dimme.

Ellen huttrede og frøs, og drog sig ind til sin korte Hvile.

SYVENDE DAG.

Man syntes at være kommet ind i en Taageregion.

Skaadden laa tyk og raa, huttrende kold, og stængte for Udsigten. Man saa kun de nærmeste Bølger hæve sig, som fra det ubekjendte, og skumme af.

Tauge og Rig, Ting og Mennesker blegedes for sine Konturer og sank henover Damperens Længde ind i det graa.

De gik for sagtnet Fart og skjærpet Udkig.

Man stak Hoderne ud af Lugarer og Saloner og trak dem ind igjen, eller tog sig en Vending ud paa Dækket.

De faa mere energiske Friluftsfolk vandrede i fuld Reisemondur med tilknappet Overtøi og opbrættede Kraver.

Inde i Spisesalen gjorde man sig det efter Omstændighederne hyggeligt, hver i sin lille Frokostcirkel.

— „Ja," — sa Mr. Rockland, der kom udefra, — „vedvarer denne Taagen, kan vi skyde en hvid Pind efter at naa frem imorgen."

„Hvad, Papa?" — udbrød Miss Annie levende optaget.

„Naa, Barn, Du ser slet ikke ud, som Du er skuffet over den Ting. Sjøturen har bekommet Dig særlig vel denne Gang."

„Den maatte gjerne vare evig," — udstødte Miss Annie sagte.

„Ja disse herlige Dage er nu snart forbi," — henkastede Ketil Borg traurig. „Bagefter har man kun Erindringen! — Det blev ikke, hvad jeg havde tænkt mig, en tør Forretningstur over Atlanten ... Jeg skulde jo korresponderet, og," — fulgte det med en vis Vægt, — „lad mig faa Lov at sige Familien Rockland en Tak, — den lader sig ikke udtrykke i Ord. — Men hvad har jeg ikke oplevet for Timer, Stunder her i denne fortrolige lille Kreds, hvor jeg — den fremmede — blev optat.

Og Dem, Miss Annie!" — han saa bevæget paa hende —

„Kjære Ven! vi skal da ikke skilles her," — udbrød Mr. Rockland hjertelig. „De vil dog besøge os i New-York? — besøge os hver Dag?"

„De maa da se, hvordan et amerikansk Hus er," — ivrede Mrs. Rockland. „Jeg tænker paa, om De vilde gjøre os den Glæde at bo hos os i den Tid, De opholder Dem derover? — Hvad Rockland?" — hun saa paa sin Mand.

Miss Annie sad med Øinene ned i Skjødet ...

Nu faldt der et Blik paa ham, — bedende, spørgende.

„Hvad kunde vel være kjærere, end endnu at faa udstrække dette for mig saa uforglemmelige Samvær," — forsikkrede Ketil Borg. Hans Blik gled et Øieblik triumferende henover Miss Annie.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Mary Johnson sad og knækkede Mandler efter Desserten ...

„Ser De nu," sa' hun, som Grip kom ind af Døren, strygende Væden af sit sorte Skjæg, — „Taagen, mener jeg. Og en Streng er sprunget paa Flygelet af Fugtigheden. Nu kan De se, hvad der kom ud af alt dette, jeg fortalte Dem igaar. Chefen kan næsten ikke se foran Fartøiet."

„Tror De, det er Chefen, som staar og ser?"

„Det kan være det samme. Men jeg er forfærdelig bange."

„Det ser jeg nu paa Deres Øine, at De slet ikke er."

„Saa, er De Tankelæser ogsaa?"

„Aa ja, naar der er noget, jeg har Lyst til at vide."

„Hvad kunde De ville vide om mig da?"

„Ja det skal jeg sige Dem en anden Gang!"

„En anden Gang? — vi ses jo aldrig mere. Imorgen farer De paa Deres Kant, og jeg paa min med Jernbanen til Chicago!"

„Der skal være en første Rangs Pianofabrik at studere der," — slængte han hen ...

„Saa, hvad er det for en?"

„Ja jeg husker ikke Navnet; men jeg har det i min Notitsebog."

„Aha, der kneb jeg ham," tænkte Mary ... „Ja, skulde De ikke finde det i Notitsebogen, saa hør bare indom i Nr. 33, Murkeens Street, saa skal jeg nok skaffe Dem rede paa det, jeg."

„Sig mig heller, — er alle unge Piger i Chicago saa lunefulde" —

„Som jeg, mener De? Der er ingen andre unge Piger der."

„Ingen andre? Det skal jeg nok faa se."

„Vil De vædde?" lød det hidsigt ...

Hun bød ham en Dobbeltmandel af sit Knask ...

„Den som først siger Fillipine i Murkeens Street?" — — —

— Inde i Salonerne fordrev man Timerne paa alskens Vis — med Whist og Piquet, Schack og Domino, og inde i Musiksalonen henslængte den berømte Pianist Janco en og anden Perle ved Flygelet, medens man stimlede til og lyttede ...

— — Skovlerne slog med sagtnede Slag, og

Skibets Duven i Bølgegangen føltes kjendeligere under den mindskede Fart.

Det var jo en Skuffelse netop, som alles Tanker stod spændt, beredt paa Amerika og Ankomsten did engang den næste Aften.

— — Ud paa Eftermiddagen optoges Opmærksomheden af en uhyggelig Nyhed.

Inde i et af Kulrummene havde Spaden stødt paa Liget af en Mand, som altsaa efter al Rimelighed maatte have skjult sig der for at komme over til Amerika, men ikke havde udholdt den daarlige Luft eller var sultet ihjel.

Man trode at gjenkjende den ved Skibets Afgang forsvundne Fyrbøder.

Denne Hændelse virkede ikke opstemmende paa Humøret nu midt i Graataagen.

Han var dog en Medpassager — betalt eller ubetalt!

Her altsaa den triste Forklaring paa alle disse Suk og Støn, der havde lydt i tidligere Nætter ...

Man meddelte hverandre sine Tanker, hviskede og talte lavt, — fandt, det var et sørgeligt Vidne om Verdensforholdene.

Det var ikke længere passende at røre ved Pianoet. Man gav yngre ubetænksomme et Vink, naar de saas at stile derhen. — — —

Den afdøde maatte allerede sænkes til Hvile i Havet endnu samme Aften.

Skibslægen holdt sit Ligsyn, og Klæderne blev tagne i Forvaring til mulig Oplysning om Manden.

Chefen havde bestemt, at den fremmede skulde nedsænkes under de paa Sjøen vanlige Ceremonier.

Man erindrede pludselig Præsten, der var kommet ombord i Queenstown, og mente at burde kalde ham til.

Han indfandt sig med Lommetørklædet for Munden, forkjølet af Taagen ...

Bønnebogen og Ritualet, — harkede og kræmtede

han, — desværre efterladt i Queenstown, sammen med alle hans øvrige Effekter ...

Og desuden, — han maatte hævde det som en Samvittighedssag, — han vidste ikke, hvilken Religion Personen bekjendte!

„Barè De vil staa her, Præst," — indvendte Skibsofficeren energisk og praktisk, — „her ved Faldrebet, — blot røre ved Læberne og mumle, saa forstaar Folk Meningen, — hver oversætter det paa sin Religion ...

Gi' Præsten Plads her!" — kommanderede han til Baadsmanden.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Det havde været en smuk Høitidelighed, overværet af flere af Passagererne ...

Heldig, mentes der, at man havde havt den elskværdige, dygtige geistlige med!

Og der blev sat en Subskription igang for at skaffe Hjælp til den stakkels Mand, der havde mistet alt sit Gods, — hvad der forlængst burde være sket!

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Doktoren havde sat sig hen i det ene Salonhjørne med en Bog i Haanden. Men Blikket faldt retsom det var udenom den.

Henne paa den anden Side af den store Sal søgte Fru Arna at fordrive Tiden for Isak.

Doktoren maatte uafladeligt holde Øie med hende: —

Hun v a r ikke den samme idag som igaar, før Samtalen med ham ...

Hun v a r blet opskræmt ...

„Hemmeligheden, som skulde afdækkes" her ombord, h a v d e gjort sit Indtryk. Man liker ikke Hemmeligheder, som skal afdækkes, nei!

Ogsaa hendes freidige glade Natur faar Betænkeligheder ved d e t.

Jeg bare stod lidt og saa paa Gutten, jeg! —

Og straks, et underlig, fremmed ængsteligt Blik hen paa mig!

... Ligesom kommet en Skyhed over hende, — jeg har mærket det hele Tiden ...

Hun skjuler sig for mig! ... Hun skjuler sig for mig! ...

Man elsker sin Mand til den Grad, at man ikke vil gjøre ham ulykkelig —

Og saa vandrer man med sine overmalte Horn, das Leben lang —

Faar aldrig noget at vide, om det Hodeparti, man har baaret, — før engang inde i Evigheden ...

Og, da h a r man jo været lykkelig!

Arna laa nu paaknæ ved Sofaen, hvor de bredte noget Legetøi ud ...

— Stakkars ja, — én kunde skrige! — min deilige, altid kviddrende Fugl, — hvor blev Du af? — sukkede Doktoren.

Han dækkede for sig med Bogen for Øinene.

Hun er fanget i Livets Fælde, ja.

Dine Øine er fagre, som en gjennemsigtig Diamant, — bare med en eneste liden Brist —

Og den Brist ta'r mit Liv!

Hun lider, jeg ser det! Hun er ikke vant til den Slags haarde Revideringer i Sjælen ... Gaar der nu rent udveisløs, stakkar, — angst for mig! De er ikke til at slippe igjennem nogen af Sprinklerne i Buret, saa hardt hendes pinte Sind prøver.

Og hvad vilde jeg ikke gi't for at kunne række hende en frelsende Haand.

Kunde man blot komme over det paa menneskelig praktisk Vis, — ved at tilgi'. Der er jo saamange bristfulde Ægteskaber, som gaar lykkeligt i passabel Fryd og Glæde. Man tilgi'r paa begge Sider og lever lykkelig paa Resterne, — paa nyt Fundament. Faar man ikke det bedste, nu ja, saa duer det næstbedste ...

Stakkars Barnet, skulde jeg ikke ogsaa kunne offre noget for hende?

Skal jeg se hende forgaa her lige ved min Side —

Den stolte freidige Nakke synes mig knækket idag, — hun dukker Hodet i tunge Tanker, medens hun vandrer der med Isak —

Og saa snakker hun saa ... Det er bare Nerver ...

Den, som kunde ta den Strid bort fra hende, — og faa se det glade, klare Udtryk igjen —!

Han saa, hvorledes de atter tog fat paa Legen. Og nu gik han pludselig hen til dem.

„I har det nok morsomt, I to?"

Meningen var kjærlig, men, han hørte det selv, — det kom i en haard, skjærende Tone.

Der byggedes Huse af Smaastykker, og Fru Arna vidste at sige Gutten, hvem der bode i de forskjellige Bygninger, — Familier af deres Omgang fra den Stad, de havde forladt.

„Naa saa, — og hvem bor der?" — spurgte Doktoren godmodig Isak.

„Her bor vi ... Og der bor Groth, og der Brun, og der Reinholdt," — ivrede Gutten. „Og der paa Hjørnet bor Foltmar, — og der" —

Doktoren vendte sig pludselig.

Han tog sin Hat og drev ud i Taagen ...

— Bølge Havsland kom hen til Fru Arna og maatte straks følge lille Isak til de forskjellige Huse i hans By. Nu gjorde han Indkjøb.

Men det blev mere og mere Havsland og ikke Moderen, der svarede paa Sælgerens Side af Butiken.

„Har De talt med Jon idag, Havsland?" — spurgte hun forsagt.

Fiolinisten saa benægtende paa hende, — han havde straks følt, at der var noget iveien.

„Jeg siger, gid vi var hjemme igjen," — hviskede hun ...

„Aah, jeg er saa ængstelig for ham ... Gid vi bare var hjemme igjen i vort sikkre Hus og vor ringe Gjerning! — Jeg ser jo, hvorledes det tar paa ham. Han gaar der og formørkes i Sindet og dør under Trykket af, hvad han har paataget sig! — Hans Karakter er slig, han gi'r sig aldrig ...

Men, naar noget overgaar éns Kræfter, skal man da holde paa med det?" — udbrast hun ude af sig.

„Da maa jeg sige, at jeg hellere er enig i det, De mente før, — at den større Gjerning vil være ham til Befrielse, — i hvad det nu kan være, der trykker ham."

Havsland sad lidt og grundede, som han saa ind i Forholdet: —

„Jeg skal sige Dem, Frue," — sa' han muntert, — „saadanne Ægtemænd er nogle store Despoter. De vil helt og holdent selv være Hvirvelvinden i deres Kjærligheds Roman. Men, naar man eier Hjertestrengen hos sin Mand, saaledes som De, er der ingen Fare ...

Bare ikke forsagt! Bare slaa fra Dem ... Sno ham saamange Gange om Fingeren, at han ikke kan røre sig," — ivrede han.

Hun kunde ikke for at hun lo, saa ilde det end stod til.

— Den celebre Pianist Janco gebærdede sig fortvilet.

Dette Stilleben her i Taagen førte aabenbart til Forsinkelse, — ialfald af et Døgn. Og til iovermorgen Aften var hans første Koncert i New-York annonceret!

Han fo'r frem og tilbage, purrende det sorte Haar, ind og ud af Døren de hundrede Gange for

at bedømme Veiret, — rasede og tvang Sangerinden til at ta Pelsværk paa for at forhindre Hæshed.

Hvorfor satte man ikke Fart og jagede paa!

Hvad hjalp det ham, om Dampskibet arriverede Klokken otte, ni eller ti om Aftenen? — spyde han af sig, — da var h a n s Tid over ...

Øinene gnistrede i det blege Ansigt.

Man fik Indtrykket af, at den livlige Fyr holdt paa at springe i Luften.

Han iagttoges med særlig Opmærksomhed af to høist forskjellige Personer.

Den ene var hans Kollega, Bølge Havsland, hvis Blik ligesom naglede ham til Væggen og sa', at her var de begge ude paa Konkurrencens frie Hav, — en Duel ubønhørlig, uden Skaansel!

Den anden var Mynheer van Tituf, der med fast plantede Fødder og tilbagekastet Hoved viede ham sin hele, dybe alvorlige Opmærksomhed.

Tilslut hævede han Øinene mod Taget med en underlig Grimace, som han mente, at Pianisten maatte forsvinde der ...

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Brunkappen var frostig og forkjølet efter sit Ophold paa Dækket i den raa isende Taage. Han laa indhyllet i en med Pelsværk foret Kavai og priste sin Forstand, som havde ladet ham tage den med paa denne Rute. Den gav en deilig animalsk Varme ...

Saadan kunde man jo blive liggende og fordrive den onde Fiende, — Tiden.

Og her laa han altsaa og vuggede paa en Damper, som signaliserede og skingrede Ørehinden ind paa Folk i Taagen.

Og Taagen laa paa Havet. Og Havet dreiede sig rundt med Jorden, saadan umærkeligt, saa alle var med paa det uden at forundre sig ...

Man var i den Ro og store Gjænge, der gav

Stilhed og Søvn tvert over alskens Forstyrrelser af Smaastøi og Raab og Larm lige omkring én.

... Saadan ægte mørkegraa Skaadde, — det var just Veir for ham. Det stemte Nerverne mildt tilrette og ligesom dukkede og sænkede én saa dybt ind i Tilværelsens Rigtighed.

Som han holdt paa at gaa ind i Drømmens Rige, kastede han sig med ét iltert om paa Puden.

Det var Lommeuhret, der hang paa Væggen over Køien, som begyndte at tikke.

Og, naar han kom til at lytte og høre efter det, saa! —

Det fine Gulduhr gik næsten ikke hørligt. Men saa fik det undertiden sine Raptuser med at drive paa, saa det sang i Metallet.

Der maatte være noget i Væggen, som gav Resonnans ...

Engang hørt, — tikkede og tikkede det hidsigere og hidsigere afsted, som et pludselig vækket Insekt, - blev ved og blev ved — arbeidede og drog og slæbte hans Tanker rundt den ganske Verdens Kjedsommeligheder. Fik Minutet udhalet saa langt, at han kunde tænde Lyset og slukke det igjen ti Gange, inden det var udløbet.

Viserne stod simpelthen stille, medens Uhret indvendig hastede afsted!

Han blev fristet til at fare op og undersøge, om der ikke sad et Dødningeuhr i Væggen, — med ekspres Ærinde til ham.

... Han havde ikke set Frøkenen med den lille Pleiesøn ude idag.

— Et underlig tendert Pigemenneske, med slige ukuelige Meninger! — Rent ud begavet med en Urtro paa Følelserne.

Hun saa ikke ud til at høre til de velstillede i Verden, der kunde møde Kulden med Pelsværk, eller klæde Barnet i Zobel ...

... Saadanne Unger udryddes selvfølgelig af

Kulden, som Insekterne ... En mere eller mindre i Massen — —

Han reiste sig paa Albuen — og lagde sig igjen ...

Der var kommet en Uro i ham.

En Pels, som denne —.

Han sprang op.

— Lidt efter bankedes der paa hos Frøken Morland, som viste sig i Lugardøren.

Der stod Brunkappen og pegte taus spørgende paa den Foerværks-Pels, han bar paa Armen ...

„Raat og koldt," — yttrede han. „Kan De benytte denne?"

Frøken Morland studsede ... „Tak, megen Tak; men jeg fryser ikke," — sa hun lidt forvirret.

„Vidste jeg det ikke!" — udstødte han. „Det er ikke overensstemmende med Formerne, — og saa faar det elskede Barnet ligge der."

„Min Gud, hvad siger De," — udbrød Frøkenen. „Jeg holder ham dog varm, — vi har legt og sprunget" —

„Men lune ham her i Kappen, — nei, det er ikke passende."

„Men kjære, naar De virkelig vil — v i r k e l i g vil" —

Hun tog Kappen og pakkede den om Barnet, der sad paa Sofaen indhyllet i et Sjal.

„Kjend, Gunnar! — Stik de smaa Hænderne dine ind i Pelsen ... Aa, hvor lunt og deiligt. Og her kan vi sidde og lege, — den Arm der er Hunden og den d e r er Katten." —

„Jah, jah," — mumlede Brunkappen, idet han lukkede Døren og traskede afsted, — „man faar Pelsværk om sin Samvittighed, — hjælper kanske en af den ganske Yngel" ...

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Folk kom frem af Taagen og forsvandt ind i den igjen.

Der rekvireredes en Mængde Rhum og Whisky med varmt Vand fra Restaurationerne.

Mathias Wiig gik der ophidset. Han havde sendt Ellen en Seddel, hvori han bad om en sidste Sammenkomst.

— Man skulde egentlig drikke Afskedens Skaal nu iaften! brast det ud af hans bittre Tanker. Krone vort Livs vrængte Høitid med et Mindets Bæger —

Heltens gloriøse Bane paa de forskjellige Stadier af hans Higen mod Maalet! — Altid nedover, — en hel Serie Billeder med Cascader af Fald, — fra han var decideret Professoremne hjemme, til han endte som omvandrende Fotograf over i Amerika.

Jorden sprækker. Verden brister ... Og de, som hører sammen, rives til hver sin Kant, — halv hylte han i Fortvilelse.

... En hel Regnbue af Illusioner knust! — For Mathias Wiig stræbte ikke lavt, — skalv det i ham. Han havde et sjeldent Blik inden sit Omraade.

Hvad en L a s t vil sige? ...

Mathias Wiig rystede langsomt paa Hovedet. — Det véd kun den, som har draget den paa sig og gjort den til Herre.

Menneskene er ubarmhjertige, forstaar det ikke, — hvorledes man er besat af en ond Aand, hader den og frygter den, — vilde gi' sit Liv for at slippe undaf dens Kløer. Men Dæmonen drager én ubønhørlig, som Ild i det betændte Blod, — sluger alt, hvert menneskeligt Forhold, — alt ...

Nei, det er ikke lidet at kjæmpe med en Dæmon!

Derfor skal Du synes Synd i mig, Ellen, — næsten skreg han, — for jeg kjæmper.

Eller, hvor er Barmhjertigheden?

Her ligger en værkbruden og ser dem alle gaa sig forbi, — lige til Du, min eneste i Verden! — Ingen barmhjertig Samaritan ...

Og, kom Du som før, — jeg vilde vinke Dig bort ... Forlad en spedalsk Mand!

Kun sig mig nu denne sidste Aften, hvor din Fod skal træde, Du kjære, — at jeg véd, hvor Du lever og aander.

Om jeg en Dag kunde sige: Her staar en renset Mand! — én, Du har hjulpet blot ved, at han vidste, Du var til!

Kommer Du ... Kommer Du ...

Hun stod pludselig hos ham, og han greb hendes Arm ...

OTTENDE DAG.

Næste Morgen de samme afmaalte smaa Skovleslag ...

Horizonten havde forsnevret sig og omgav Damperen som en rund, mat Glasklokke saa nær, at man kunde kaste en Biscuit ind i Muren.

Langt fra at vise Tegn til at letne, syntes Taagen hellere at have fortættet sig.

Fra Agterdækket saa det ud, som Forskibet havde stukket sig bort ind i det graa.

Tauge og Liner havde fra Natten et Overtræk af Glassur, og over hele Riggen hang der som Uldtotter og Flærer af Røg.

Der tudedes i Taagehorn, ringedes med Klokker, medens Damppiben udsendte sine skingrende Signaler ...

— Ud af Dimmen kom Wangensten og stødte lige paa Fotografen.

„Dig, Mathias Wiig? — Du holder Dig endnu, ser jeg," — lød det jovialt, — „kan endnu due til at rive en Fyrstikke af her i Taagen! —

... Ellers Du, har Menneskene godt af lidt Ængstelse engang imellem. Det trykker saa deiligt akkurat paa den store, alt drivende Gjensidighedens Idé ... De faar den som paa Struben."

„Om Fartøiet sprang læk, mener Du, — de maatte alle til Pumpen."

„Ja Du," — Wangensten tørrede med Lommetørklædet sit lange sorte Haar i Nakken, — „jeg har ofte tænkt paa, hvordan en saadan skeptisk Fyr som Du, der gaar saa personlig løst fra al Tidens Almentænkning, vilde gebærde sig, om det bar tilbunds? — i hvad han vilde søge Fæste."

„Aa ja, det vilde vel bli' skrøbeligt."

— „Naar Witzen ikke gaar længere, Du?" ...

„Hm, — jeg fik vel bede om nogen af dine forgyldte Piller, — med Anvendelsesskrift."

„Æh! — altid Røg" ... Wangensten drev af ...

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Bølge Havsland tog sig en Motion ude paa Dækket. Han gik med Kappekraven opover Ørene, stansede af og til og slog sig varm med Armene.

Han krydsede nærmere og nærmere henimod Mynheer van Tituf, hvis uvanlig livlige Gester vakte hans Opmærksomhed.

Mynheeren lod til at befinde sig ypperlig i Taagen.

Han stod henne ved Rælingen og fløitede og peb, som efterlignende de forskjellige Signaler.

„Udmærket ... Det vil gjøre sig!" — gjentog og gjentog han henrykt for sig selv:

„Tæt Taage med Hyl og Klokkeringning og Stød i Luren!

Almindelig Forvirring ombord, — Angst og Jammer og Trængen mellem hverandre af Passagererne," — udmalte han det for sig, hedt optat.

„Tordnende Befalinger fra Chefen og Brøl i Raaberen," — lød det videre.

„Og s a a," — han slog ud med Haanden, — „bragende Sammenstød med en anden Seiler! —

Rædselsskrig og Hvin!

A l t gaar tilbunds!

... Redningsbaadene ud ... Mennesker kjæmpende i Vandet. — Overalt Hoder! ...

Slutningsscene: — Hele Besætningen, tæt som

Fluer klattrende op i Mast og Vævling og Rig paa det synkende Skib! —

Elektrisk Belysning ...

... Guldgrube af en Idé!" — nikkede han begeistret til Fiolinisten, som stod der fuldstændig uforstaaende.

„For en Circus, mener De?" — forsøgte Havsland uvist.

„Javel! Javel!" — lød det, medens han gned Hænderne og gik høist optat med Øinene op i Masten, studerende Taagelur og Dampskibssignaler ...

... „Komponerer Mynheeren Pantomimer, — eller er han gaat fra Koncepterne?" undredes Bølge Havsland, høist forbauset.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Ketil Borg gik og lunede sig inde i Taagen med sine mangfoldige Tanker.

Det var ikke længere bare Drømme og Luftkasteller. Det var Planer og Beregninger og Kalkyler ...

Han følte, at han fik Udløb for sine Evner, — saa sig som en formuende Mand med Magt og Indflydelse.

Efterhaanden slog hans Tanker om paa en anden Konto ...

— Hun var jo en høist prægtig ung Dame, med et varmt Hjerte og et fint, ædelt Naturel, — lidenskabelig i sin Kjærlighed.

Men i høi Grad forkjælet, — baaret paa Armene al sin Tid! —

Og saa havde hun jo sin Legemsfeil.

Lagde h a n da intet i Vægtskaalen? ...

Skulde det ikke veie noget, at han, en legemlig og aandelig vel udrustet Mand, offrede sig for h e n d e?

Han vidste, at han vilde være hende en pligttro og kjærlig Mand, — paa det Punkt kom han aldrig til at svigte.

Men i denne evig glødende, forelskede Stil vilde det blive ham noksaa svært at holde det i Længden. Han var Forretningsmand og havde andet i Blodet, end at sidde og snakke barnagtig Forelskelse.

Han fik haabe paa, at hun med Tiden vilde faa andet at tænke paa ...

Men indtil da! — Det vilde blive ham et nok saa haardt Slaveri stadig at spille Elskerrollen, — fly paa Amors Vinger!

Han saa paa Uhret et Par Gange, før han igjen begav sig ind i Salonen ...

... „Deres Haar er ganske vaadt!" — hilste Miss Annie ham med tindrende Øine, som han tog Plads ved Siden af hende ...

„Er det ikke noget underlig høitideligt ved denne Taagen? — Jeg føler det, som vort Skib var hele Verden, — man véd ikke noget om alt det udenfor," — sa' hun, som i Tanker ...

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Mary Johnson havde maattet rykke frem med sit Fotografialbum, og hun og Grip sad nu og gjennembladede det.

Det lod som Hr. Grip var meget spændt paa hvert ét, vilde vide Besked og spurgte ud om baade Familie, Venner og deres hele Omgangskreds.

Og Mary gav sin rappe Forklaring, — forundret over at han ikke straks kunde se, at den var skrækkelig kjedelig, eller den forfærdelig morsom og hyggelig ...

„Han der? — Onkel Adolf, som var saa sentænkt, at han først forstod den ene Historie, naar man var midt inde i den anden ...

... Og han der! — Det er gamle Wedekin det, Fars Kompagnon i Firmaet.

Og han ja, — det er jo Anton, det."

„Anton?" — spurgte Grip.

„Ja, Anton Wedekin naturligvis ... Aah, som jeg havde glædet mig til at imponere ham med den

nye Spadserstokken min. Jeg har en nydelig Stok med til ham ogsaa, og vi skulde svunget med dem ude paa Promenaden ... Men saa brast jo min" ...

„Naa saa" ... Grip begyndte fortænkt at vugge med Foden. —

„Jeg ser, De bærer Ring paa Fingeren," — spurgte han som ligegyldig ...

„Venskabsring ja!"

„Saa? — Hvem fra da, om jeg tør" —

„Jeg har faat den af Wedekin."

„Wedekin? — den gamle Herre?"

„Ne—i da," — Mary lo høit, — „af Anton! — Han er tre Aar ældre end jeg."

Grip strøg sig gjentagende om Skjægget ...

„Hr. Wedekin, — den Herre der, er altsaa Deres," — lød det mørkt.

„Ja da, — Anton Wedekin, det er jo Fars Kompagnon nu, efterat den gamle er død!"

Grip reiste sig pludselig og skjød Stolen lidt haardt tilside ...

„Frøken!" — Han bukkede stivt, — „jeg kommer til at sige Dem Farvel her ... Min Reise til Chicago var bare en Flyvetanke."

Han bed sig i Læben, som for at knække en Skjælven, gjorde nok et Buk og forlod Salonen.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Doktoren vandrede og vandrede med fugtig Kavai og dryppende Hat.

Af og til stod han og saa ud i Graaskaadden, indtil han med et Suk begyndte at gaa igjen ...

Imorgen var de i Amerika, og skulde han begynde et rastløst Arbeide, — et, hvorfra han ikke dukkede op paa tre, fire Aar! — og hvorunder han kunde slippe at tænke paa andet.

Han havde regnet paa, at kunne lukke hermetisk tæt over sin nagende Tvil, — haabet at bedøve og kloroformere sig for Indtryk fra den Side,

i et anstrengt Arbeide, baseret, om han saa skulde sige, paa Ærgjerrighed.

Al hans Digten og Tragten maatte placeres den Vei. Videnskabens søgende Uro med dens store, stille Fred skulde erstatte ham, hvad han havde tabt paa det andet Felt i Livet.

Tanken var vist theoretisk rigtig, men praktisk —

Saadan at amputere hele Følelsessiden, ved at haspe sig ind i Arbeidet og bedøve sig! —

Blot i disse otte ørkesløse Dage her ombord, — hvad havde der ikke samlet sig for Mørke og alskens Skybanker i hans Sind.

„Og der bor Foltmar" ... Han hører med inde i Guttens Fantasi ligesaa intimt som Mor og Far ...

Stakkar, hun træller og slæber for at udsone! —

Hun lyver, og jeg lyver. Vi er dømt til at gaa slig beggeto, — for at være lykkelige. —

Ei, — et Snit ordentlig op i Brystet, saa vi begge fik Hjertet ud i Dagen, og Vished engang!

... Det er ikke længere som før! —

Naar jeg saa paa hende, fik hun altid Ret, og maatte jeg tro hende ...

Men nu, — jeg gjør min Bod, — gaar til hende, — men føler, at jeg staar kold, — Mistankens Aand over hendes stakkels Hode ...

— — De samme rastløse Skridt begyndte igjen, — den samme Venden om nøiagtig der ved Hullet i Dækket, hvor Kjættingen fra Roret drog sig raslende frem og tilbage ...

— — — Først henimod Tretiden om Eftermiddagen saa det ud, som Taagen begyndte at lette.

Endel af Skibsofficererne, — man saa endnu kun utydelige graa Skikkelser, — var samlede oppe ved Karthuset. De speidede ud gjennem Kikkerten og

lyttede til de Svar og Vink, der gaves fra Udkigsmanden oppe i Mastekurven.

En behagelig Nyhed, der som Ild i vissent Græs forplantede sig til Passagererne paa alle tre Pladse: —

Imorgenaften i New-York!

Der blev straks et andet Humør.

Man følte sig ikke længere indestængt og beleiret, — syntes alt at skimte igjennem Taagen. —

Man fik travlt, blev virksom, gav Ordrer ...

Enkelte begyndte allerede at ordne og pakke sit Tøi og se til sine Kufferter.

Man talte om Ankomsten, — Gjensynet med Venner og Slægtninge, — og Latter og belivet Passiar hørtes igjen fra alle Kanter. — —

— Forud fra tredie Plads lød der pludselig en usædvanlig Larm og Røre.

Gjennem Dimmen trængte stærke Røster, blandet med Fruentimmerskrig og Hvin. Man raabte og kaldte, som det syntes, paa Chefen.

Tanken faldt nærmest paa, at der var flydt formeget Alkohol i Graataagen.

En barhovedet Baadsmand kom rød i Ansigtet og hæseblæsende farende op paa Dækket og spurgte, om Chefen var paa Kommandobroen.

Han ventede ikke paa Svar, men styrtede op ad Trappen, — Skibslægen og en af Officererne fulgte ham i Hælene.

... „Der er sørget for, at ingen kommer op fra tredie!" udstødte Baadsmanden, han kunde neppe trække Aanden ...

„Det kommer altsammen fra dette krøllede Dokumentet, de har rodet frem af den døde Fyrbøders Lommer, og som de har læst sig forskrækket paa.

Doktoren havde ladet hans Klæder hænges ind i Maskinrummet for at tørres og desinficeres" ...

Kapteinen tog ilsomt Papiret og begyndte at dechiffrere det.

Han blev pludselig dybt opmærksom og læste høit for Skibsofficererne.

Overskriften og Begyndelsesbogstaverne var skrevet med Frakturskrift og rødt Blæk. Det havde, før det blev medtaget af at ligge i den afdødes Klæder, været et nitid holdt Dokument.

Det lød saa: —

„*Jeg*,
*E*n af de syv Hævnere paa Havet,
*s*vinger det store Dommens Sværd:
*D*ampskibet Windhya er dømt!
*H*elvedesmaskinen, som skal sprænge det i Luften,
*e*r reguleret og prøvet paa Minut og Sekund.
*N*æste Lørdag, 4 — fire — Slet, om Eftermiddagen,
sker det.
*O*ceandampskibet Windhya
*g*aar til Havsens Bund.
*O*g jeg, Hævneren paa Havet,
*b*esegler Dommen med mit Blod.
Under mit Segl
Jeg — Ingen."

Seglet var malt med Blod.

... „Og en Bondekone, som reiser med sit Barn," — oplyste Baadsmanden skyndsomt, — „fortæller, at netop som hun var vel indskibet her ombord, kom der en underlig Mand hen til hende og sa', som han klappede Barnet paa Hovedet: — Paa Lørdag otte Dage, naar Klokken nærmer sig fire, skal Du opsende dine Bønner for Dig og dit Barn! —

Og flere derhede siger, at de saa ham og syntes, han var saa underlig" ...

Chefens Ansigt var blevet hvidt, og deres om ham murgraa.

„Hvad man skal tro? — Vi har set Manden dø paa det!" — lød Kapteinens dirrende Stemme ...

„Min Plads blir her paa Kommandobroen til sidste Slut.

Og af Dem, mine Herrer, venter jeg, at hver Mand gjør sin Pligt, — først og fremst, at der handles med Besindighed og Ro" ...

Han saa paa Uhret. — „Vi har fem og tredive Minuter. Dem skal vi benytte som brave og modige Mænd!

Og," — kommanderede han, — „Baadene ud! — Vagt af bedste Mænd om dem!

Kvinder og Børn reddes først, uanset hvilken Plads de tilhører.

Og saa, — Frivillige til at undersøge Kulkjælderne ... Der er mindsket Beholdning. Antræffes Uhrværket, — Helvedesmaskinen, er jeg selv med paa at hente den frem — ro ud og sænke den ned!" — — —

Fra Dæk til Dæk vældede og bredte der sig nu Rædselsraab og Angstens Hvin ...

„Dynamit!" ...

„Et Helvedesuhr i Lasten!"

„Det springer!"...

En rasende Hob vilde storme op Trappen til anden Plads; men mødtes af Vagten, der truede med Revolvere og søgte at berolige dem med, at nu sattes alle Baade ud ... Officerer og Mandskab vilde forblive paa Skibet.

Det var umuligt at hindre det! — Medens Baadene i den knappe Tid firedes ned ved Taillerne, sprang Mænd for deres Liv, og gjorde de dristigst vovede Hop. De hang ved Ripen eller styrtede sig ned i Baaden, endnu før dens Kjøl var naa'd i Sjøen.

Fra Kommandobroen kunde Chefen overskue de forskjellige Tilløb til at sammenrotte sig for at erobre Baadene, og han mødte det med Kontraordre

til Officererne og en lydig Besætning paa over hundrede Mand.

Man pressede og trykkede og slog sig frem, — vidste, at hver én, som sad der i Baaden, hvor svag eller ræd han var, vilde forsvare Pladsen som sit Liv, — og at den ved et vist Punkt af Overfyldthed ubønhørlig vilde støde fra Bord og ligesaa ubønhørlig ro forbi alt flydende uden at række en Haand ud.

Rælingen stod fuld af skrigende og raabende, vanvittig gestikulerende Mennesker, der hylte og vilde med i Baadene ...

Man løb hidsig til Redningsbøierne og bemægtigede sig dem.

Men foran Spranget kom Refleksionen. — Naar Damperen sank, vilde de være overgivne til det vilde Hav. De overfyldte Baade kunde ikke tage dem, — og haabe paa et frelsende Skib —?

Og nedenunder huserede en vild Stimmel, der i Dødsangsten raabte og brølede paa Brandy, Konjak og Champagne. De brød ind i Restaurationer og Proviantrum.

Man saa bare hvidgraa Ansigter.

Dødens forstenende Rædselsblik mødtes her som ude i den vide Verden af de forskjelligste Naturer.

Der var store Hjerter, kjærlige Sind, hvis første instinktive Bevægelse var — ikke Frygten; — men hellere at gaa offensivt frem, glemme sig selv og hjælpe de andre.

Og der var smaa Hjerter, der straks skrumpede ind og visnede for dens Ispust, til Bevidstheden svimede af, og de gik om som fjollede. Snevre Sind, som aldrig havde taget noget Greb i Livet, og nu ogsaa stod stumme, da de skulde forlade det.

Den overhængende Følelse var: — Her v a r ikke Tid, — her v a r ikke Tid ... Om lidt saa bragede det løs, og sank Skibet under deres Fødder.

Kvinder med Barn paa Armen saa's at slide sig vildt løs fra de hjælpende Hænder, der holdt paa at bjerge dem ned i Baadene, og søgte ude af sig selv tilbage igjen til Ægtefællen for atter af ham at drives tilbage.

Farvelraab, — fortvilede, kjærlige, graadkvalte, opmuntrende, — lød til de forskjelligste Navne paa de forskjellige Sprog, — fra dem, der nu stod igjen paa Dækket, som fra dem, — Hustruer og Børn, Sønner og Døttre, — der jamrede med udstrakte Hænder op imod dem fra Baadene.

Der stormedes stærkere og stærkere paa af rasende Mennesker, og maatte tages tilsvarende Forholdsregler mod Presset.

Men, — tretten hundrede Passagerer — de faa tildelte Minuter, — og den vanskelige Indskibning i Baadene under høi Sjøgang! —

Indover Dækkene vrimlede der af rædselsslagne Mennesker, som havde indset Umuligheden, — Mænd, Kvinder og Børn.

Man stormede mod Forenden eller samlede sig agterud, for at være længst fra Kulrummene under den i Dødsangst ventede Eksplosion.

Man strømmede gjennem alle Pladse, her var fuld, vild Lighed ...

... Der var dem, som krampagtig holdt sin Sidemand fast, — vilde ikke slippe, tiggede om Frelse.

Andre fo'r sansesløse om og spurgte og spurgte, om der virkelig var Fare?

En Dame holdt fast i sin Reisekuffert, som hun vilde tage den med ind i en anden Verden.

Enkelte havde kastet sig ned paa Dækket og vred og jamrede sig uden nogen Tanke.

Sirenen ulede hele Tiden med en forfærdelig Lyd, medens Menneskene myldrede om hinanden, hvide som Gespenster paa en Kirkegaard.

— Fra en Klynge Mænd og Kvinder lød der energiske Raab efter Præsten.

En Mand fo'r om og skreg efter ham ... Man trængte Trøst —

Præsten saa's henne paa Dækket ...

Han var barhodet, havde aabnet den tilknappede sorte Kjole og styrtede sig vildt ned paa Dækket —:

„Det forbandede Mammon," — brølte han, — „tag det! — tag det!" —

Han kastede først en Pose, der raslede og klirrede af Guldmynt, og saa en vel ombundet Pakke henover Dækket ...

„Puh—uh, — det lettede! — disse sytti tusind —

Haahaa," — raabte han skjærende, — „nu tar ingen dem op engang!

Jeg bekjender. Jeg bekjender," — jamrede og skreg han. „Jeg er den bortrømte Kasserer; mit Signalement staar i alle Aviser ...

Her er jeg! Her er jeg! — Fængslet blir nu Havsens Dyb — Havsens Bund — Havsens Bund —

— Den som sad derhjemme ved Kassen igjen, — med sit daglige Brød," — laa han tilintetgjort og stønnede. —

— — Derhenne ved Kahytskappen sad Thor Wangensten sammensunket med Armene slapt udover Bordet foran sig.

Den pludselige Overskjæren af Livets Streng havde helt overvældet ham.

Han sad der bedøvet, som følelsesløs og nummen.

For hans afdøvnede Bevidsthed begyndte der at stige frem et Land, — ét, han aldrig før havde skimtet i, — et koldt, dødt, af alle Farver forladt Øde, nøgent, som om han saa udover Maanens vækstløse Stengrund.

Der stak nogle sammenfaldne Planker op af den

grove Sand. Det saa ud som Ligkistebord med nogetslags afblegede Bogstaver paa.

Han saa det i stigende Klarhed, eftersom Mørket blev dybere og dybere ...

Der stod en Kulde fra det, — et Pust fra Tilværelsens grufulde Ligegyldighed.

Han gjøs. — Og pludselig reiste han sig.

Det gjaldt at overskue Situationen ...

... Baadene ... Baadene ...

— — — — — — — — — — — — — — — — —

— Frøken Morland gik der med et blegt, men underlig lysende Ansigt.

Efter det første dumpe Indtryk af Rædselen var der kommet over hende som en Følelse af Lettelse og Befrielse! ...

Nu var alle Menneskenes Stengsler og Vedtægter faldne til Jorden som morskne Gjærder ... Hun havde bare sin Gud at knæle ned for, og han saa, hvor Menneskene ikke saa; — for ham fik hun staa som Mor for sit Barn.

Der steg en vild Trang i hendes Sjæl til at raabe det ud til alle: —

„Det er mit Barn, — m i t ... Jeg er Gunnars Mo'r, — Forstaar De —

Det er saadan Skam, — saadan Skam! Men jeg vil bære den ... Det er mig det kjæreste paa Jorden.

Jeg har sveget mit Barn af Frygt for Menneskene, — og gaaet en Bodsgang af Savn og Sorg.

Og nu skal det alt være forbi, liden Gunnar," klagede og kjælede hun for ham ... „Du ser saa glad og fornøiet ud, — forstaar ingenting ...

Nu skal vi ikke længere slides mellem Menneskene, Du og jeg, — mellem Løgn og sandt.

Kanhænde faar jeg være med Dig i et lysere Land, — og der véd Du, at j e g er din Mor, og jeg behøver ikke at rødme lige overfor Dig!

Kanske er dette det bedste for os to, liden Gunnar ...

... Kjære Doktor Angell," — raabte hun, som hun saa en Snip af Familien, — „Gunnar er mit Barn! — min Søn! — Jeg er hans Mo'r, — som De, Fru Angell, er Mo'r for Isak! ...

Men han har baade Fa'r og Mo'r, Isak." ...

— Hun holdt Gunnar op mod Violinisten, som intet saa, — og raabte det over til Mathias Wiig, der nikkede; men ikke hørte: —

„Det er mit Barn. Jeg er hans Mor!"

Hun gik med et blegt Skjær af Lykke, som nu traadte hun paa lovlig Grund.

Der skreges og skreges rundt om, at nu eksploderede det ...

Brunkappen kom graableg henimod hende —

„Det er min Søn," — mødte Frøken Morland ham med Selvfølelse. — „Gunnar er min Søn!"

„Saa har De levet og lidt," — mumlede han ... „Men jeg har ikke levet! ... Og nu skal jeg vedblive ikke at leve i Evighed." Hans Læber dirrede.

„De mener, jeg ikke skulde se Gunnar igjen? —" udstødte hun ... „Gunnar blot være som et Tyvegods, — en Lykke, jeg ranede mig til her paa Jorden!" ...

Brunkappen lagde Haanden tungt paa hendes Skulder —

„Jeg føler, De har Livets Gnist, og en fattig frysende Mand som jeg kjender sig hos Dem nær Grundvarmen.

Om lidt, — om lidt! — Jeg ser alt Fartøiet paa Havsens stille Bund, — Vandet trænger ind og ud af Kahytsdørene, — alle Livsanskuelserne hænger der som raadne Taug ...

Og jeg gaar der paa Dækket videre og trasker —."

„De har jo været Barn engang, De ogsaa," —

trøstede hun, — „og han, som har havt Forstand til at skabe Mennesket, har vel ogsaa lagt dets Veie."

„Hjælp mig. Hjælp mig!" — bad han fortvilet. „Jeg er saa angst ... Jeg kommer fra Tomhed og skal nu ind i den store Tomhed igjen." — — — —

— — Solen viste sig blot som en mat, gul Kugle gjennem den endnu over Tauge og Ræer kun svagt opletnende Taage.

Bag dens Slør stred Livets bevarende Instinkt, og brød Dødsangsten sig i de forskjelligste Individualiteter og Naturer ...

Nogle strakte Hænderne i Bøn op imod Himlen. Andre væltede sig tvinende paa Dækket ...

Og længere forude hujede de ved Flasken.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — Grip havde faret omkring som i Feber, — ledende, søgende ...

Der var hun endelig. —

Vildt hulkende med røde Øine og strømmende Taarer kastede Mary Johnson sig snart om Moderens Hals og snart fortvilet i sin Fars Favn.

Forældrene stod der rædselsslagne og stønnede. De klappede og strøg og trykkede hende i Haabløshed til sig. — „Du kjære Barn! ... Du kjære Barn" ...

Grip vred Hænderne og Taarerne sprængte ud af Øinene —

Det var en Ynk at se —!

Han nærmede sig sagte og lagde Haanden paa hendes Arm ...

„Den, som kunde hjælpe Dem. Den, som kunde redde Dem ... redde Dem for Deres Forlovede," — tilføiede han lavt.

„Min Forlovede?" — Mary vendte pludselig det taarefyldte Ansigt imod ham. — „Min Forlovede?"

„Ja, Mary Johnson! — jeg vilde give mit Liv

for at kunne frelse Dem for Deres Forlovede, — for Hr. Wedekin. Jeg vilde gi' mit Liv."

„Sig det til ham, Far," — tudede og snuftede hun, — „sig, at Anton Wedekin ikke er min Forlovede, — at vi har været som Broder og Søster fra vi var smaa, — Anton og jeg ... Sig det, Far!"

Mary storhulkede ...

„Mary Johnson! Mary Johnson! — For mig vilde De blevet alt, om jeg havde kunnet vinde Dem. Jeg vidste det med engang ... De var den ene, eneste, for mig."

Marys Øine havde faat en Glans, et høit Udtryk.

„Og saa dø nu" ... yttrede hun sagte ...

„Gaa ikke fra os, — vig ikke fra os!" — bønfaldt hun og greb begge hans Hænder.

„Ja saa er vi fire om at dele Skjæbne," dirrede det fra hans Læber, og han strakte Armene som beskyttende om dem ...

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Fra en Forhøining raabte Lægprædikanten med vældig Stemme paa Omvendelse udover en Menneskeskare, der vildt fortvilede havde kastet sig paa Knæ —

Hænder strakte sig bønfaldende, og kvalte Jammerraab steg mod Himlen i de forskjellige Sprog.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Pianisten Janco og Bølge Havsland stødte pludselig paa hinanden.

De kastede et fortvilet Blik op mod Himlen, løftede paa Skuldrene og blev staaende som forstenede.

„Saa dette blev Enden paa de store Løbebaner," — udbrød Bølge Havsland mørk.

„Damppiben uler som Ve paa Langfredag," —

yttrede Janco gysende. — „De havde forresten mere Geni end jeg."

„Men De havde mere Farve og Glød, — Temperament ... Ja, nu kan De spille i Himlen imorgen Aften. - - - -

Det er ikke til at begribe dette!" — vedblev han vildt. „Man maatte dog kunne redde sig paa en Planke! — Himlen kan dog ikke ville knække saa unge Kræfter."

Jancos Øine fo'r under Rædselen raptblikkende om efter Udvei ... „Bænke, Træværk at flyde paa" ...

„Ja deraf blir der nok," — kom Mynheer van Tituf ivrig til —

„Bomben vil slaa ind Skibsbunden og knuse Dækkene, saa her blir nok at flyde paa, er man først sluppet fra Eksplosionen og kommet i Vandet," — forklarede han praktisk ...

„Men mine kostbare, herlige Blodsheste, dem jeg nu skulde aabne en Cirkus med i Amerika —!" Han vrængte Øinene op mod Himlen ... „For dem er der ingen Redning!" — udstødte han med et dybt Suk. „Døden er man vant til at se i Øinene hver Aften."

„De mener, der kunde være noget Haab?" — skreg Janco. „De forstaar Dem paa det, — er Berider — Klown? — Hvad skal man gjøre, gribe til?"

„Man maa fange Øieblikket, — se Chancen an. — Blodet koldt. Fremfor alt, Blodet koldt," formanede Mynheeren indtrængende ...

Han begyndte igjen at vandre frem og tilbage med Øinene hidsig følgende alt, — vogtende, speidende, som Løven paa Sprang.

„De maa kaste d e n," — sa' Janco, pegende paa Fiolinen, som Bølge Havsland holdt i Haanden efter en Læderrem.

„Kaste den? — min Stradivario! — Jeg har flydt

mange Gange i Nøden paa den," -- mumlede han næsten ømt. — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— Miss Annie Rockland var hastet ud paa Dækket, — hun tænkte ikke paa sig eller sin haltende Gang, — gik der, stod der, — ventede og stirrede ...

Kom han ikke! — kom han ikke! — kanske løb han om i Forvirringen og ledte efter hende ...

Sekunderne voksede og blev til Minuter ...

Hvad havde hun ikke bygget for Luftslotte, — hvad havde hun ikke tænkt sig ved hans Side!

Hvad vilde det ikke blevet for et Liv! Hun havde set ind i Fremtiden som i et Undrenes Trylleberg.

Hun vilde været alt for ham, — gaat ind i hans Idéer og Tanker, — støttet ham, hjulpet ham. Den stort tænkende og stræbende Mand skulde faat virkeliggjort alle sine ædle Planer.

Og nu! — Nu Dødens Bud væltede sin Rædslens Bølge gjennem hendes Hjerte, var det bare h a m, h a m, hun omgav med sin Sorg.

— Han skulde ikke faa Lov til at leve og virke, — udføre alt dette store! —

De skulde visne, alle disse skjønne Drømme ... afhugges denne Kraft ...

Kunde det være muligt? — Det var saa blodigt, — saa blodigt ...

Saa ufatteligt, — meningsløst, — al denne stærke Livsfylde knust.

Ikke et Ord havde hun at sige ham til Trøst!

... De havde nu blot igjen at gaa over Dødens Bro sammen!

Hun fo'r pludselig til ...

Der var han ... Der stod han, — næsten jublede det i hende.

Han havde en Redningsbøie i Haanden og saa sig om til alle Sider med det hvasse, kloge,

Situationen beherskende Blik, som begreb, — opfattede alt.

Og nu stod han foran Umuligheden ...

Hun brast i en voldsom Graad, og styrtede hen til ham.

„Ketil Borg! Ketil Borg!" — raabte hun og klyngede sig vildt til ham.

„Vi maa nu dø sammen, — fik ikke leve! ...

Men Tak! Tak for alle de herlige Dage, herlige Stunder! — de har git Indhold til mit Liv."

Ketil Borg rystede utaalmodig paa Ho'det.

Han løste hende rolig og bestemt fra sig —

„Her er ikke Tid til Talemaader, — ikke Tid til Fjas ...

De maa ikke røre mig, ikke hænge Dem paa mig. Skal jeg i Farens Øieblik kunne redde mig, maa jeg være helt fri!"

Han slog ud med Armene, som han vilde ryste alt uvedkommende fra sig. —

„Jeg forsikkrer Dem, Miss Annie! Jeg kan med min bedste Villie ikke gjøre noget for Dem. Al Fornuft siger, at, selv for en uhindret er her kun liden Chance."

Miss Annie var veget tilbage.

Hun stod der, — hørte intet, forstod intet ...

Med ét faldt hun om med et hjerteskjærende Skrig.

„Stakkars Barn ... Stakkars Barn," — mumlede Ketil Borg bevæget.

Men, hvad vilde det nyttet at gaa tilbunds med hende? —

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Hos Doktor Angell og Fru Arna slog det forfærdelige Budskab ned som Lynet.

De havde begge gaat saa stærkt optagne af deres egne Sorger. Og nu stod de foran dette altopslugende, Blodet stivnende Skimt af Tilværelsens Medusahoved!

— Doktoren traadte hastig ind i Kahytten efter at ha' været oppe for at overskue Situationen. Og Arna kastede sig isende af Rædsel ind til sin Mand ...

„Gud, min Gud, hvad gaar vi ind til? —

Og Isak! ... Isak!" — skreg hun.

Doktoren skjød hende mildt tilbage.

Hun slog Armene om hans Hals. — „Jon, Jon! Det blir sort, sort altsammen!"

Hun blev igjen skudt tilside med et — „Er der nu Tid —?"

Arna studsede og saa paa ham ...

„Naar jeg endda vidste, at Du havde været lykkelig, Jon," — lød det tungt.

Lykkelig! — mumlede Doktoren ... End ikke stillet mellem Himlen og Havets Afgrund, — end ikke d e r skal det lykkes at faa Sandheden frem! — gik det i ham, medens han i Fart samlede Reisetøi i en Rem ...

... Ikke med Dødens hule Øine i Udsigt, eller Sjøen skyllende vore kolde Skeletter —

Herude paa de tusind Favne Vand!

Holdt jeg et Forhør, — rettede et Spørgsmaal bare, — som forraadte, hvad jeg har gaat og tænkt ved Siden af hende i disse Aar! — jeg vilde møde et Blik af knusende Foragt, — se den Kjærlighed udslukket, som det er mit Liv at beholde ...

Aahaah, — stønnede han. Kommer ikke Havet snart! ...

Jeg længes. Jeg længes ...

„Isak, han har baade Far og Mor," — sang det ham for Ørene ...

— „Tag Kaaben paa Dig, Arna, — hurtig," skyndede han saa paa. „Jeg lægger Sjalet om Isak ...

De Brødstykker putter jeg i Kaabelommen, og her nogle Draaber til at varme Jer."

Hun forstod ikke; men adlød mekanisk.

— „Og den ogsaa," — han tog Guttens Kaabe ... „Du kan klæde den helt paa ham siden ...

Saa skynd Dig.

Slug det Æg der, Isak, — fort, fort!

Bind det lange Uldbælte baade om ham og Dig, saa har Du lettere for at holde ham ...

Jeg tar Gutten, indtil I skal over i Baaden."

Han fattede Hustruen med den anden Haand og vilde ile ud af Kahytten.

„Over i Baaden, vi? — Isak og jeg? uden Dig?" — udstødte Arna.

„Snak nu ikke, blot kom afsted! Her er ingen Tid at spilde. Gjør, som jeg siger."

„Nei, Du, — Isak og jeg blir her hos Dig," — sa' hun fast.

Doktoren var alt i Døren med Barnet:

„Under Omstændigheder, som disse, har Du intet Valg," — lød det.

„Hvad siger Du? Hvad mener Du?" — raabte hun forfærdet og trak ham tilbage. —

„Du har saalænge gaat bare med Dig og dit ... Nu maa Du tænke paa mig og Isak," — udbrast hun lidenskabelig. — „Lad os nu tales ved. Nu maa det vel engang være Tid! ...

Forstaa da, Jon, at det for mig blot vilde være en anden Maade at dø paa!" — Stemmen dirrede og Øinene glødede.

„Du er ung og har nok at leve for," — afbrød Doktoren kort ... „Isak er en stærk og kjæk Gut. — Og, Arna, — Foltmar!" —.kom det fra hans sammenbidte Læber. „Du véd, han aldrig vil svigte Jer. Ham er Du sikker paa."

„Aa, Gud, Jon! — Aa, Gud, — hvad har Foltmar og alle Vennerne at sige nu!"

Hun vred trøstesløs Hænderne ...

„Det er da vel Du og jeg og Isak, som hører sammen?

Ikke sandt, Isak? Ikke sandt!" — græd hun, —

„Du vil være med din Far og mig? ... Du vil ikke opdrages i Leg og Fornøielser af snille Venner ... Du vil være din Fars Gut ...

Spørg ham, Du, hvorfor vi ikke mere er noget for ham? — Du og jeg, Isak. Det er, som vi er blevet bange for ham. Han ser paa os, saa vi blir angst, — som hele Mørket sad der ...

Aah, naar han vidste, hvorledes en Solstraale fra min forrige Jon kan fylde mig med Jubel!

Var den hele vor Lykke værd, denne Ærgjerrigheden, Jon? — Jeg spør' rigtig," — vendte hun sig fortvilet til ham ...

„Lad mig nu i de faa Minuter, vi har igjen, faa være hos Dig, — klynge mig til Dig, — føle det som i gamle Dage!" — bad hun ...

„Og nu, vi har faat Bud om en anden Reise. — — Kanhænde ... Kan hænde ... er det det bedste" ...

Det var som Haardheden i Doktorens Ansigt tøde op og gav Plads for et forunderligt vakkert Udtryk ...

„Nu har jeg Dig endelig," — lød det sagte. — „Og jeg kunde tvile paa Dig — —?"

„Tvile? Tvile paa mig, Jon? — Tvile paa hvad?"

— „Kom hid, Du lille forurettede!" — hviskede Doktoren ...

„Min Søn! — Vor Søn!

Naar vi nu dør, Arna, saa skal ikke Kjæden briste."

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Taagen var kjendelig lettet, Horizonten udvidet.

Man saa Baade ro udover pakkende fulde af Kvinder og Børn, som jamrede og græd og vinkede.

Paa Toften midt i Storbaaden, som nu stødte fra, sad Wangensten, hvorledes han nu var kommet der.

Energisk og bestemt tog han selvsagt Ledelsen,

udpegede Pladser og arrangerede. Han var straks opfattet som en Ordenens kraftige Støtte midt i Forvirringen, — om end dumpet ned fra Himmelen ...

„Gjensidig Hjælp, — Frelsen! ... Uenighed og Splid sætter tilbunds!" — tordnede han gjennem Larmen. — —

— Et Par Baade laa alt langt ude og vuggede paa Aarerne ...

Paa Dækkene irrede der Mennesker om uden at have mere Sans for hinanden end Lemmer paa et Galehospital, — hver blot inde i sin egen Angst ...

Der gjordes stadig famlende Bevægelser med Haanden op mod Uhrlommen. Men Armen faldt ned igjen. Man vovede ikke at se paa Klokken, følte det, som Hjertet kunde stanse ved Synet af Viseren.

En Hob af første Pladses Passagerer havde tyet hen til Damperens Forende som det Tilflugtssted, de mente bød de bedste Chancer, medens endnu flere fra tredie, ledet af samme Betragtning, havde besat Agterskibet og stod der tæt sammenstuvede.

— Paa en Bænk ved Rælingen sad Mathias Wiig og Ellen Brandt Haand i Haand.

De var resignerede og blege, — der vankede ikke mange Ord.

„Vi er forundt en halv Time til at leve vor Lykke i," — sa' han bevæget.

„Det kommer ikke an paa Længden, Mathias. Men paa, hvad vi kan ha' at huske tilbage paa, naar vi er derover."

„Aa, det er ondt er det, Ellen!" — han trykkede hendes Haand mod sin svedige Pande. — „Et Liv som mit, — Ruin paa alle Kanter!"

„Men saa er vi ogsaa vakte for mere end andre, som ikke har havt v o r Strid ... Jeg tænker, der kan ligge nogetslags Lykke opgjemt til os ...

Jeg har ofte tænkt, at det at kunne dø engang sammen med Dig, Mathias, var det kjæreste, jeg kunde ønske. — Jeg kunde ikke leve med Dig; men dø med Dig, kan jeg ... Jeg vil holde i Dig, til alt er gjennemstridt. Vær ikke ræd, Mathias, Du mit syge Barn!"

„Og Ellen! — jeg slipper ikke Dig, véd Du, før mine Arme slides af."

„Nei Mathias, jeg véd, Du slipper aldrig mig, saalænge der ikke fyldes Brændevin i Havet."

... „Retnu brager det," — sa' han og tog til Uhret; men lod Haanden falde igjen.

Hun søgte op til hans Bryst, og han trykkede hende til sig.

De lukkede Øinene, — af og til med et sagte Ord eller Udbrud.

Med Bevidstheden halvt inde i Evigheden, mødtes de med Ord fra deres Ungdomstid, mindende, vare, næsten sky.

De var igjen forenede ...

Han kunde igjen trykke Panden mod hendes varme Hænder, saa hans Øine lukkedes ...

Men Døden lod sig ikke neddysse. — Medens han hvilte i sin Lykke, tog den sine ængste Greb i hans Nerver.

Pludselig hørte han et dumpt revnende Brag, og Skrig, Raab fra hundreder af Stemmer.

Det blev som svimmelt.

Havet steg med grønne Mure høiere og høiere ...

Agterskibet reiste sig paa Kant, medens Forenden grov sig under. —

Alt blev bare sydende hvidt Perleskum ...

Damperen sugedes og svingede ned i Sluget, som i en hvirvlende Tragt.

Han greb om Ellen —

„Nu, — nu" —

„Mathias," — raabte Ellen. — „Hør!" ...

... De samme stærke Raab; — men som af Glæde, — som af Jubel ...

Raabene voksede, forplantede sig.

Mathias Wiig greb sit Uhr. —

„Et Kvarter over fire, — et Kvarter over Tiden!"

— — Chefen heldede sig ud over Kommandobroen og vinkede, og af Skibsofficererne gjentoges det paa forskjellige Kanter: —

„Faren er over! — Al Fare over!" ...

Kulrummene var gjennemgaat og undersøgt: — Ingen Helvedesmaskine, — ingen Sprængbombe, — intet Uhr.

Der var ikke fundet andet mellem Kullene end en Trækasse med nogle smaa Tøndestave, Staaltraadvirrer, og en Pakke med ganske almindelig Bomuld, — ikke Skydebomuld!

Kassen havde ligget et Par Armslængder indenfor det Sted, hvor den døde Mand var blevet fundet.

Det havde nærmest set ud som en halvfærdig Fældeindretning for Skibsrotter, forklarede en af de frivillige Fyrbødere, — „svært lidet at sætte et saa stort Fartøi paa Ende for!" — mumlede han.

Og nu kom Skibslægen hastende op og foreviste en ulden Buserul, som den afdøde havde baaret. Den var mærket med indsyede Forbogstaver, — Navnet paa det bekjendte Galehospital i Byen, de forlod.

Manden havde altsaa været sindssyg! — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — Mathias Wiig havde helt og fuldt levet sig ind i den Tanke, at han og Ellen skulde gaa i Døden sammen, — at det skulde være slut.

Og nu stod han foran Hverdagene igjen! ... Hun skulde ned til sine Pligter ... som igaar.

Og han? —

... „Ja saa langt rak det, Ellen," sukkede han bittert ... „Der faldt en Slump Lykke ogsaa ind i

vor søndrede, vinduslløse Hytte. — Imorgen skal vi drage hver sin ensomme Vei."

„En Slump Lykke! — Nei, Mathias, — nu skal vi bygge videre sammen, bygge og reparere. Jeg saa noget idag, medens vi ventede paa den grønne Bølge, — hvad det vil sige ikke at have nogens Øine at se ind i, — ingen at sige det til, at Du, Mathias, alligevel er den eneste i Verden, der kan tænde Glæden op i mig, og den eneste, jeg kan græde Øinene ud for!"

„Du vilde, — Du turde" ... Han saa hende prøvende ind i Øinene, — „af dit Kjærligheds Hav —?

Ellen," — sa' han, — „dette har jeg endnu ikke Evne til at fatte ... Men jeg skal sige Dig, jeg tror, — tror nu, — at Du kan reise Mathias Wiig." — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— Damperen dækkede sig med Flag.

Der signaliseredes til Baadene ...

Og derude begyndte man efterhaanden at fatte ...

Efter nogle forsigtige Aareslag roedes med ét kraftigere og kraftigere ind mod Skibet, der laa for stoppet Fart.

Mænd og Fædre vinkede beroligende fra Rælingen ud til sine kjære. Og nede fra Baadene strakte Hustruer og Mødre grædende og bevægede deres Børn op imod dem.

Ved Faldrebstrappen var der Gjensynsscener gribende og overvældende, som om man havde fundet hinanden igjen efter Aar.

Og saa Udredninger og Forklaringer ...

— Oppe paa Dækket mødte man hinanden med Taushed, — som man ikke vilde bryde Helligfreden.

Der laa som en Skorpe endnu over Ansigterne af Dagens Angst. Alvoret havde taget et dybt Greb,

og Nerverne kunde ikke saa snart stemme sig om ... Forandringen var for voldsom, — selv over til Lykken.

Sindene havde gaat igjennem en Krise. Dagens Oplevelser pegte med streng Finger ind i det fremmede, ukjendte, — bag Jernteppet.

... Mange, mange forsvandt i sine Kahytter. — —

— Opvarternes Hærskare fo'r om for at bringe alt i Orden og Gjænge igjen, og i Restaurationerne var der anstrengt Liv og Travlhed. Det gjaldt at faa Dagens Hovedmaaltid, Dineren, istand til rette Tid ...

Der kom Ordre paa Ordre fra Kahytter og Kabiner om at faa sig serveret privat ...

— Damperen pløiede igjen for fuld Fart.

Elektriciteten straalte op i alle Rum, paa alle Kanter af Skibet, og speilte det som et Fepalads i Bølgerne.

NIENDE DAG.

Nymaanen jog og skyndte sig mellem drivende Skyer, svandt og viste sig, rev af og til Lysflænger op med et af de korte Horn.

Bag Mørkets Forhæng steg Bølgerne som Bjerge og sank de som Dale under den vældige Dampers kløvende Fart.

Baadene hang igjen oppe i Daviderne og dirrede sammen med Skibets Jernlegeme.

De mægtige Maskiner arbeidede og udsendte fra sine Skorstene svære Røgsøiler.

De satte Vagter vandrede tause om i Natten. Kun nede fra Ildstederne lød der Larm af Jerndøre, der aabnedes og sloges igjen, — af Jernstænger og Skufler og Ildragere, som klirrede.

To, tre Skibsofficerer holdt oppe ved Karthuset gjennem Natkikkerten Øie med de fjerne Lys fra andre Fartøier.

— Og nedenunder reagerede Dagens Spænding i Nerverne efter den første trætte Søvn, og malede Drømmene sine brogede Efterbilleder.

... Man trængte og pressede igjen paa i dødelig Angst efter at slippe ned i Baadene.

Man var lykkelig kommet der og raabte ude af sig paa, at man maatte sætte fra, sætte fra, — ellers gik de i Luften ... Men Aarerne forblev urørlige ... Baaden kunde ikke komme løs ...

Mødre stred og stred for at naa hen til Fald-

rebet, hvor de langede deres Børn ned, — men kunde ikke flytte en Fod!

Med Rædslen i Blodet sprang man pludselig op af Køien og ud i Gangene for at forvisse sig, — eller blev staaende i Lugardøren.

Der duftede af Nafta og beroligende Draaber.

... Mange, mange havde i Angstens Stund udtalt og forraadt, hvad de nu vilde givet meget til for at vide usagt, og laa der og rugede.

— — Der oprandt en lys straalende Morgen med frisk Bør i Seilene og et glittrende Hav.

Paa Dækket vrimlede der af Mennesker ...

Man følte sig nu som i et andet Luftlag. Gaarsdagens Hændelser var trængt tilbage for Omsorgerne og Spændingen ved den forestaaende Ankomst til Amerika.

Alt i alt havde det jo været en lykkelig Overfart, — ikke uden Oplevelse ...

Janco gik og gned Hænderne. —

Alle Udsigter til at ligge i New-Yorks Dok i Eftermiddag engang ... Koncerten iorden!

„Gratulerer med den gode Chance," — kom Bølge Havsland hilsende. „Jeg siger det, medens vi endnu er her ombord og Mennesker. Siden bli'r vi de gamle Umennesker igjen."

„For Angst, jeg har udstaat," — udbrød Janco.

„Ja, — en fæl Dag igaar," — bekræftede Havsland.

„Igaar!? — Jeg tænker paa Koncerten, jeg, — om den var glippet for mig, — alle mine Beregninger, — hele Turnéen, som var fastsat i de forskjellige Byer ved Dag og Dato, — forrykket. — — — Bomben ja!" — nikkede han, — „det var et Nummer!" — —

— „Sig mig, Hr. Tituf," — henvendte Havsland sig til ham, — „hvorfor har De gaat her og spillet Mynheer?"

„Jeg har betalt min Plads!" — sa han med

Aplomb. — „Har man først tjent sig op en Kapital, vil man ogsaa ha noget for den. —

Jeg skal si' Dem," — kom det fortrolig, — „jeg kunde ikke gaa som Klown her paa første ... Nu farer jeg over til mit Hjemland, Amerika, — har sat mine Penge i et Cirkusforetagende der. Selskabet venter blot paa mig og de to kostbare Blodsheste til Direktørens Skoleridt for at starte.

Ellers," — kræmtede han, med et hastigt Blik og en stor Fagte, — „er det mig en uskaterlig Glæde, at ha' gjort to saa berømte Kunstneres Bekjendtskab, tilmed i en prekær Stund, hvori vi saa at sige stod parate til sammen at gjøre Badutspranget over i den anden Verden ... Og, om D'Herrer skulde behage at beære vor Aabningsforestilling med Deres Nærværelse, vilde det blive en kolossal Reklame, — Deres verdensberømte Navne med meterlange Bogstaver i Transparent paa Plakaterne!" — Han spærrede Øinene op, som han saa det i Aanden. — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— Frøken Morland kom med sin Gunnar ved Haanden og Pelsværkskappen over Armen for at levere den tilbage.

Efter igaar at have brudt med alle Hensyn, havde hun ikke tabt noget af sin Freidighed. Hendes ellers urolige, nervøse Væsen havde vundet en vis fast Ro, der kunde minde om én, som i Stilhed bar paa en Mission.

Hun saa Brunkappen tasse travlt omkring med en Opvarter efter sig, der bar paa nogle Reisevæsker og et Paraplyhylster ...

Han ordnede sine Effekter, satte Mærker paa, knappede Remmer og laasede.

Opvarteren fik sine Drikkepenge. Og nu kom han hen imod dem: —

„Jeg skal ned til Stegheden i Indien. Kan De sige mig, hvad jeg skal med Foerværk der?" — ind-

vendte han, som hun vilde gi' ham Kappen. „Her staar De foran Vinteren og en amerikansk Kulde. Behold den og pak den om Barnet.

Ja, nu er alt pakket og færdigt ...

Min Adresse — Benares poste restante. Giv mig saa Deres, naar De faar nogen" ...

Han tog op Uhret. — „Endnu langt igjen til Dejeuneren!

... Man gaar til San Francisco. Man gaar til Jokohama ... løser saa Billet til Benares. Og naar man vel er der —!?" ...

Han traskede trist henover.

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

— Grip og Mary Johnson vandrede derude i den varme solfyldte Morgen, dybt optagne af alt, hvad de havde at sige og betro hinanden.

De var henne hos Abekatten, deres Lykkes egentlige Smed, for at sige Farvel.

Den gjorde til deres Ære Kulbøtter og Kast og lange Hop, efterat have sturet og frosset og siddet huttrende og bidsk bortgjemt i en Krog disse sidste Par Dage.

Og nu skulde de altsaa hjem til Chicago! —

Og — aa, — hvor Mary frydede sig ved Tanken paa at præsentere Grip for Anton Wedekin.

Det blev noget andet at komme med end den fiffige Stokken, som hun knækkede, fordi denne „Sortsnuden" saa og stirrede slig paa hende, — rent ud passede hende op, — forlød det skøieragtigt.

Jo, Anton skulde da kige og se med det ene Øiet sit! ...

— Far og Mor gik midt i Idyllen og nød det smukke Par og glædede sig over, at der igjen skulde komme en Gren af Landsmandsskabet ind i Slægten.

— — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — —

Agenten for the Mutual var ikke kommet tilsyne siden Gaarsdagens Begivenheder.

Men nu udpaa Eftermiddagen viste Thor Wangenstens destingverede Skikkelse sig.

Han kastede et orienterende omsigskuende Blik udover Dækket, løftede Hatten, let hilsende nogle kjendte Ansigter, og stansede uvanlig venskabelig ved Mathias Wiig.

„The Mutual har gjort udmærkede Affærer paa denne Tur, — paa al den Angsten!" — smilte han fortrolig. „Det er den store Hemmelighed, skal jeg sige Dig, at der er saa fuldt af Kujoner og rædde Mennesker i Verden. Man maa ta' sine Dispositioner efter det Faktum.

Stillingen var kort og koldt den, at, gik vi tilbunds, saa stod Selskabets tegnede Policer ikke op igjen før paa Dommedag. Tænk alle de forurettede Familier! ... Og derfor — i al Retfærdigheds Navn maatte jeg se til at redde mig, — og Papirerne, skjønner Du. —

Man tjener ikke sin Idé med en Løgn!

Og nu skilles vore Veie, Mathias! — Havde Du ta't en Kammerats Hjælp!" — endte han vægtig med oprakt Pegefinger.

„Ja min Kurs gaar nu til Boston," — sa Mathias Wiig. „Jeg vil prøve at slaa ind paa min gamle videnskabelige Vei igjen" ...

— — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — —

— Efter i Dødsangstens Stund at være afvist af Ketil Borg, kom Miss Annie Rockland endelig saavidt til sig selv, at hun vaklede hen til sine Forældres Kahyt; — stum med udtryksløse Øine, som en Søvngjængerske!

Der var ikke Svar, der var ikke Lyd i hende.

Det var Angsten, — mente de, — den, de selv sad bundne i.

Annie kastede sig ned og laa og vred sig ...

„Hun er fra sig af Skræk," — yttrede Mrs. Rockland ... „saa slipper Barnet at vide af det, naar Slaget kommer."

De fandt en Lise, et Øiebliks Bortleden af deres egen Panik, ved at sysle om hende, — faa hende op paa Sofaen og lade hendes Hoved hvile paa Moderens Fang.

Den svagelige Skikkelse laa der som et knækket Siv ... Ikke en Lyd ...

— De forfærdelige Ængstelsens Minuter gik over, og man begyndte at samle sig, komme til Liv igjen ...

Men for Miss Annie blev der ingen Forandring.

Det saa ud som et Nerveanfald, mente Lægen. Det maatte have sin Tid.

Annie var bragt tilsengs.

Der laa hun fremdeles udover Aftenen, uhyggelig tyst med Smertens Drag i det blege Ansigt.

Moderen tog Haab af, at hun nu af og til klemte hendes Haand, mente, det var Tegn til, at Krisen kunde være ved en Vending.

I Kahytten havde de helt neddæmpet Lyset for Natten og lagt sig paa sine Køier ...

Der hørtes kun af og til et kvalt Suk eller et Støn fra Annie, og de begyndte at faa en Tro paa, at det kunde føre til en befriende Slummer.

De laa der trætte efter Dagens Spænding og Begivenheder med Søvnen dæmrende i Øinene.

„Saa Du?" — raabte Mr. Rockland pludselig og reiste sig forfærdet. —

Annies hvide Skikkelse listede gjennem den skumre Kahyt ...

Med Lynets Hurtighed var han efter hende —

Hun stod alt borte ved Rælingen, da han naade hende og fik Greb i hendes Klæder.

Han tog hende vildt betaget i sine Arme og bar hende tilbage til hendes Køie igjen ...

Der lød tunge Støn, kvalte Suk.

Omsider faldt hun hen i en Hulken.

Og noget efter vinkede Mrs. Rockland til sin Mand, at hun sov.

Hun laa der som et indslumret Barn ...

Aandedragene blev efterhaanden dybere og roligere. Nu og da vak hun nervøst til.

— Det blev langt ud paa Formiddagen den næste Dag, da Annie vaagnede.

Hun laa taus med store Øine og stirrede foran sig.

Saa randt der en Taare — en stor og tung, der havde fyldt Øinene, eftersom Billedet fra Gaarsdagen steg frem for hende. —

Og saa én og saa én, — hastig efter hinanden strømmende i rigelig Overflod, saa Ansigtet badedes i Graad.

Hun fældte de unge Aars hjertesvidende, grænseslløs fortvilede Taarer, — som Livets Illusioner randt væk, dryp i dryp, — sluknede ...

Hun græd ud sin Ungdoms første og eneste Kjærlighed!

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

— Ketil Borg havde den hele Dag ikke vist sig paa Dækket.

Han havde sine Sager at ordne og sin glemte Korrespondance for Linien at tænke paa.

Han tog Klædningsstykker — og han lagde dem fra sig igjen, — faldt gjentagende hen i at sidde fordybet i Betragtninger og stirre ned i den tomme Kuffertbund ...

Han havde sin Arbeiderbolig og sit stolte Herresæde, — en hel stor sprungen tusindfarvet Sæbeboble for Øinene og maatte nu rive ned den hele Bygning, — rive den ud Spiger for Spiger, Bord for Bord, Planke for Planke, Bjælke for Bjælke ...

Der var gaat en rasende Orkan over det hele!

Fossen skummede fremdeles i sin vilde Skjønhed. Men drog ikke længere ham op til Millionens Tind, — tordnede nu tomt hen i Unytten. Den drev ikke saameget som et Kværnhus, — han, som havde tænkt at male Guld der!

Alle de store Foretagender og Anlæg, — der var bare Sand og Grus igjen, gammel Vold, hvori der ikke var gjort et Spadestik ...

Fabrikbygningerne, som hans Sjæl havde tændt op med elektrisk Belysning. Landskabet, Egnen, han paa modern Vis gjennem Kapitalen skulde behersket, socialt som økonomisk ...

Herrefølelsens og Magtens usynlige Krone, han vilde have baaret, residerende i det mægtige, af Speilruder skinnende Slot midt paa Volden — med Fjeldsiden til at salutere fra og Toppen til at vise Verden langt udover Sund og Hav, hvor Ketil Borg bode —

Alt — alt — væk! — sunket i Havet med Millionen, som igaar gik tilbunds.

Det var en Trang i ham nu ligesom at gjennemgaa alt, hvad han havde tænkt og ment med at reise Vækst og Liv af Mr. Rocklands Kapitaler, før han kom til at sidde som bare Ketil Borg, Ingeniøren og Sportsmanden igjen.

Han maatte indrømme sig selv Tid til at dale ...

Han maatte ligesom ta' sig Ferier, før han sad i Grusbakken igjen, og i al Tarvelighed var nødt til at skrive ned en Korrespondance.

Den gamle Ketil Borg havde simpelthen ikke Raad til at sørge, — havde endog nu at angre, økomisk angre, de flotte Cigarer, han havde budt Mr. Rockland, og stirre i Kuffertbunden, medens Situationen tegnede sig som en vigende Taage alt klarere for hans Opgjør.

Men egentlig, — hvad havde han gjort? Som

Sagen forelaa var der bevislig ikke Chance, ikke Haab for én Person, — end sige for to.

Ja, havde vi været gifte saa, — da havde det været den simple Pligt at dele Skjæbne med hende, om hun saa havde været en Pulverheks ...

Men som det forelaa? — Man maatte kunne staa i Mr. Rocklands egen Stue og demonstrere det ...

Og alligevel, — — Forklaring umulig!

„Satan!" — Han fo'r op og stampede i Gulvet — Et svartere Uheld! —

... Intet andet at gjøre, end at gaa lige hen og løse Returbillet.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

— Lille Isak havde gjort en ny Opdagelse, — den, at en saadan Far kunde være en hyggelig Mand!

Før var det altid: Mor, Mor, — nu lød det den ganske Dag: Far, Far ... Han holdt ham i Haanden, hvor han gik.

Ikke det mindste bange for ham mere. Det var som en ny Kammerat, han havde faat! ...

Paa hver sin Side af den endnu ulaasede Kuffert sad Doktoren og hans Hustru og delibererede. Af og til maatte han finde sig i, at Isak kløv op paa Stolen bag ham og tog Plads med begge Ben om hans Nakke ...

... „Du vilde paa det Vis kaste alle dine Planer!" — udbrød Arna betuttet. „Du taler, som Du kunde ville ta' direkte Billet hjem igjen!"

„Jeg er ikke saa langt fra det, ja," — sa' Doktoren lunt.

„Saadan at lægge med store Pas ud i Videnskaben! — Det er lidt for — jeg havde nær sagt, — for lidenskabelig anlagt. Min Tørst efter at løse Gaader er ialfald svalet af. — Og saa, Du, — lade Gutten saadan slænge omkring, — jeg har faat mine Betænkeligheder, om det er forsvarligt ...

Sagen stiller sig lidt efter lidt anderledes for mig. Jeg vilde være fornøiet med for Eksempel et Aars Ophold i en af Europas Hovedstæder."

Arna stirrede forbauset paa ham. Hendes levende Øine ledte og søgte ind i hans, stedse dybere og mere forskende; — med et stedse mere raadvildt Udtryk ...

„Nei, dette forstaar jeg ikke!" — udbrast hun, — „medmindre Du gjemmer noget for mig."

Doktoren tog som i Tanker hendes Haand og kyssede den gjentagende: —

„Jeg skal sige Dig noget, Arna! — Jeg skal betro Dig noget ... Gjøre Dig en Bekjendelse," — kom det nølende, som om det kostede ham haardt. — „Jeg har lidt af en fiks Idé, — en Galskab ... Det har gjældt Dig. Jeg har ikke havt fuld Tillid til Dig, — havt Tvil ... Og jeg vilde hellere miste mit Liv, end tabe noget af Dig!"

„Mig, — mig? Det skulde være for min Skyld, Du har gaat i alle disse Tanker, — i dette forfærdelige Humør!"

„Jeg kan berolige Dig med, at det aldrig vil komme igjen. — Sygdommen er forbi," — sa' han dæmpet, næsten ydmygt.

Arna blev pludselig høit rød ...

„Nu begynder jeg at forstaa ...!"

Hun lagde begge Hænder paa hans: —

„Jon, Jon, — Du er den dummeste af alle Mandfolk!"

Man befandt sig ved Indseilingen til New-York, — havde Sandy-Hooks to endnu utændte Fyrtaarne bag sig.

Fra det rullende Hav gled Damperen pludselig ind i den ved en Gruppe af Øer imod Oceanets Bølger og Storme helt beskyttede Bai.

Kysten og Indløbet med dets Krans af herlige Høie, Bebyggelser, Menneskeliv og Vrimmel af Fartøier, allesteds til og fra i Verdenstraden, ligesom allerede jagede forbi Blikket med amerikansk Jernbane-Il.

— Om en knap Time stoppede den arbeidende Maskine, og laa Fartøiet for slukkede Skorstene, stanset Propel, — og tømt for Passagerer, Indvandrere og Gods.

Tretten hundrede Emigranter vilde være myldret ud, — for at siles gjennem Told- og Sundhedspoliti; og en Mængde af dem villieløse føres af Agenter for at befordres videre med de respektive Jernbaner, — Træer med oprykket Rod, som skulde omplantes og fæstes i den fremmede Jord, der havde fortryllet og bygget sine Lykkedrømme ind i deres Indbildningskraft, — Fata-Morganaer, der nu skulde betrædes med faste Fødder!

— Den kolossale Frihedsstøtte hilste dem med Faklen i den løftede Haand, idet den i Skumringen begyndte at udsende sit uhyre Lysvæld over Hav og Land.

— — Paa Dækkene myldrede der frem Passagerer med deres Haandkufferter og Reisetøi ...

Et Menneskehav af Emigranter stod tæt i tæt ved deres Eiendele, vogtende paa, hvad der nu vilde ske. Man havde vovet sin Skjæbne ind i det ubekjendte, nu skulde det vise sig —!

Luften var fuld af Raab, Ordveksel paa de forskjelligste Tungemaal.

... Der sloges halv Fart. Man var naa'd ind paa den indre Havn.

Elektriske Blus blinkede fra Kaier og Dokker og tændte efterhaanden sit Lyshav indover den vældige Stad.

Forventningsfulde, spændte Ansigter stirrede fra Rælingen, — en liden Verden af Skjæbner, der nu skulde fortsætte deres Spind ad forskjellige Veie. —

Der ringede og klang Stoppesignaler fra Kommandobrettet ned til Maskinen.

Damprøret susede ... Varme Vanddraaber regnede ...

ERIK LIE:

BIBLIOGRAFISKE OPLYSNINGER

TIL

JONAS LIE'S SAMLEDE VÆRKER

FORORD.

Da Udgivelsen af Jonas Lies Samlede Værker blev besluttet, blev det tillige bestemt, at de skulde ledsages af kortfattede bibliografiske Noter af Undertegnede. Af Hensyn til den mig tilstaaede Plads har jeg i flere Retninger maattet begrænse mit Stof. Saaledes har jeg for „Digtenes" Vedkommende troet at kunne undlade at gjennemgaa deres Historie enkeltvis — det vilde føre for langt — ligesom jeg i Noterne vedrørende de senere Aars Værker har foretaget adskillige Forkortelser bl. a. ved under „Anmeldelser og Omtaler" at henvise til den samlede nordiske Presse i Tiden for vedkommende Bogs Fremkomst. Til Gjengjæld har jeg vedføiet en Fortegnelse over Bøger, Afhandlinger og Artikler, der — foruden Recensioner over de enkelte Værker — tillige giver Bidrag til Jonas Lies Karakteristik som Digter.

Til Udarbeidelsen er I. B. Halvorsens „Forfatter-Leksikon", 1814—1880, delvis benyttet.

Erik Lie.

DEN FREMSYNTE

Den Fremsynte.

er skrevet i Kristiania 1870. „Mellem to Pianoer", fortæller Arne Garborg i sin Monografi over Jonas Lie. „I Værelset paa den ene Side sad hans Svigerinde Ida Lie og informerede, og i Værelset paa den anden Side sad hans Svigerinde Erika Lie og øvede; men ingenting bed paa ham; han havde „Hoved som en Smed"." — Om Bogens Oprindelse fortæller Digteren: Han vidste, at han vilde skrive noget fra Nordland; han droges mod nogetslags Emne fra disse eventyrlige Egne, hvorfra han havde saa mange Barndomsminder, og som dengang laa som et af Literaturen endnu saagodtsom uopdaget, underlig mystisk, arktisk Strøg. Hver Eftermiddag, naar han sammen med sin Hustru gik Tur til eller fra Skøiteisen, fæstedes hans Blik ved et ensomt Vindue oppe paa en Husmur i Voldgaden. Mere og mere kom dette Vindue til at beskjæftige hans Fantasi. Hvem boede der? Hvem tændte Lampen derinde? Hvad kunde det være for en Historie om Ensomhed og Skibbrud, som kanske nu digtede sit sidste Kapitel bag disse tarvelige Gardiner? ... Tilsidst var den Mand, som sandsynligvis ikke boede der, blet til „Den Fremsynte" — til David Holst.

Da Bogen var færdig, læste Digteren den op for sin Hustru. „Men min Tilhørerske forblev taus," fortæller han i et Brev (trykt i *Samtiden,* Nov. 1893). „Det var nok saa langt at læse og mange Nordlandseventyr at vade ud i og igjennem, som siden blev bortskaarne. Jeg ventede og ventede, og for mit Vedkommende steg Spændingen ubetinget paa Virkningen. ... Da jeg saa naaede til den Scene, hvor Susanne dør, — kommer bort under Baaden, — reiste hun sig pludselig med et forunderlig lykkeligt Skjær i Øinene og udbrød: „Men dette er jo stort!" Paa det Ord holdt vi den Eftermiddag vor Fest under Træerne i Slotsparken, — sikkre som Børn, endda vi efter menneskelig Regning var tilkomne Folk paa syv og tredve — —. Min Hustru fik straks afklippet en hel Paginarække med tyngende Nordlandsbeskrivelser og Eventyr. Og et Par Aftener efter — saa omtrent den sidste Dag i November — bad vi Bjørnstjerne Bjørnson ned til os for at høre Fortællingen oplæst, — og skrev han selvsamme Aften ned til Hegel og kaldte den en Maage, som vilde flyve ud over Skandinavien ... ..."

Udgaver og Oversættelser:

Norsk. *Den Fremsynte eller Billeder fra Nordland* er udkommet i *11 Oplag i tilsammen 18500 Ekspl.* — 1 Opl. udkom i Dec. 1870., Kbh., 8° 143 S. — 2 Opl., Kbh., Jan. 1871. — 3 Opl., Kbh., Juli 1871. — 4 Opl., Kbh., 1873. — 5 Opl., Kbh., 1875. — 6 Opl., Kbh., 1877. — 7 Opl., Kbh., 1882. — 8 Opl., Kbh., 1889. — 9 Opl., Kbh., 1896. — 10 Opl., Kbh., 1901. — 11 Opl., Kbh., 1903.

Svensk. *Visionären eller Bilder från Nordlanden.* Öfvers., Stockh., 1871.

Visionären eller Bilder från Nordland i „Samlade berättelser". Af författaren autoriserad ock med särskildt förord försed öfversättning. [Med förf:s porträt.] Stockh., 1877.

Aaveiden näkijä eli kuvauksia Nordlandista. Finsk.
Suom. Hj. Hietala. Jyväskylässä. 1877.

Der Geisterseher. Bilder aus Nordland (Nor- Tysk.
wegen). Aus dem Norwegischen übersetzt, mit Vorwort und Biographie versehen von Emil J. Jonas. Mit dem Bildniss des Verfassers. Berlin, 1876.

Samme Oversættelse fremkom i *Pädagogische Rundschau,* Berlin, 1875.

Der Hellseher oder Bilder aus Norwegen. Aus dem Norwegischen von Wilhelm Lange. Leipzig, 1882. *(Reclams Univ.-Bibl.* No. 1540.)

Der Hellseher oder Bilder aus Nordland. Aus dem Norw. von Otto Jiriczek. Halle a. S. [1892.] *(Bibl. d. Gesamt-Litt. d. In- u. Ausl.* No. 549.)

Eventyret om „Elias og Draugen", der som alle i „Den Fremsynte" indeholdte Eventyr er originalt fra Digterens Side, er af den tyske Forfatter *Dr. Philipp Schweitzer* uden videre benyttet som Grundlag for en Novelle *Lars Bjoern,* Stuttgart, 1878. Ligeledes er Nordlandskapitlet i „Den Fremsynte" af Dr. Philips Turistbureau i 1889 udsendt i en Mangfoldighed af Ekspl. som Bilag til de største tyske Blade. Samme Kapitel er ogsaa indtaget i forskjellige Oplag af Emil Jonas' Reisehaandbog over Norge.

Visionary; or, Pictures from Nordland. Engelsk.
Transl. Jessie Muir. London, 1893.

En engelsk Oversættelse stod i *Chicago Weekly,* 1888.

Le Visionaire i Pariserbladet *Le Globe,* 1881. Fransk.

Hollandsk. *De ziener of Beelden uit Noordland.* Naar den zesden noorschen druk door J. Louise van der Goes. Haarlem, 1881.

Bøhmisk. En bøhmisk Oversættelse omtales i „Politiken" 1887 No. 81, men kjendes ikke af nærværende Udgiver.

Af Anmeldelser og Omtaler:

Norske. Aftenbl., 1870, No. 290 (Fr. Bætzmann). Dgbl., s. A., No. 296. Skill. Mag., s. A., S. 809 (I. B. Halvorsen). Thj. Stiftsavis, 1871, No. 76. Arne Garborg: Jonas Lie. Kra., 1893, S. 146—159. John Paulsen: Mine Erindringer. Kbh., 1900, S. 155. Verd. Gang No. 280, 1902 (Hj. Christensen). Gerh. Gran: Jonas Lie i Nord. Tidsk., 1903, S. 159—162. Bjørnstj. Bjørnson i Kringsjaa, 30 April 1896, i Forum (New-York) og Die Zukunft (Berlin), Mai s. A. Gerh. Gran i Norge i det 19 Aarh., H. 41, S. 332.

Danske. Dag. Nyh., 1870, No. 350 (Vilh. Møller). Fædrel., s. A., No. 294 (C. Ploug). Ill. Tid. XII, 1898. Politiken, 1902, No. 71 (E. Brandes).

Svenske. Ny ill. Tidn., 1870, No. 52. Samme Bl., 12 Juni 1875 og 19 April 1884 (G. Nordensvan).

Udenlandske. E. Brausewetter: Nord. Meisternovellen. Berlin, 1896, S. 242 flg. Mag. f. d. Litt. d. Ausl., 1876, No. 51. St. Petersb. Zeit., s. A. (L. Goldschmidt). Indledningen til den eng. Oversættelse, Edinburgh, 1873. L'Indicateur de San Remo, 16 Dec. 1899. Athenaeum, 14 April 1894. Nord und Süd, Dec. 1899, S. 313 flg. Rev. des deux Mondes, Jan. 1894 (Maurice Bigeon).

Hj. H. Boyesen: Essays on Scandinavian Literature. London, 1895, S. 121 flg.

TREMASTEREN „FREMTIDEN"

Tremasteren „Fremtiden" eller Liv nordpaa.

er skrevet i Rom og i Rocca di Papa, 1871—72. Om Bogens Tilblivelse meddeler Digteren: „Som mange af dens Eventyr og Skildringer oprindelig hørte hjemme i „Den Fremsynte", saa blev den ogsaa efter sit Indhold en Slags Fortsættelse af denne Fortælling. Engang slaaet Hul paa dette Underland, der hed Nordland, og som laa der med Lysets Eventyr om Sommeren og Mørkets Gru om Vinteren, saa jeg for mig et nyt Felt af uendelig Farverigdom og Interesse. Jeg følte Trang til at fremmale denne Folkets mystiske Kamp mod en overmægtig Natur, der koster fire Procent af dets Folkemængde hvert Aar, og hvis gribende Scener udspilles i Vinternatten ude paa Havet. Det var nyt Land."

Udgaver og Oversættelser:

Tremasteren „Fremtiden" eller Liv nordpaa. En Fortælling. Er udgaaet i *6 Oplag i tilsammen 10750 Ekspl.* — 1 Opl. udkom i Kbh., (Dec.) 1872, 8°, 287 S. — 2 Opl., Kbh., 1874 [med forskjellige Rettelser, navnlig i Kap. 1, 4, 13 og 14. Digterens egenhændige Manuskript til den saaledes ændrede Tekst eies af Universitetsbibl. i Kra.] — 3 Opl., Kbh., 1878. — 4 Opl., Kbh., 1885. — 5 Opl., Kbh., 1895. — 6 Opl., Kbh., 1902. **Norsk.**

Tremastaren „Framtiden" eller folklif i höga Norden. Berättelse. Stockh. [Gefle], 1875. **Svensk**

Tremastaren „Framtiden" i „Samlade berättelser." Stockh., 1877.

Finsk. *Kolmimasto „Tulevaisuus" eli kansan elämää korkeassa Pohjoisessa.* Jyväskylä, 1887.

Tysk. *Der Dreimaster „Zukunft".* Erzählung aus dem nördlichen Norwegen. Deutsch von H. Denhardt. Leipzig, 1890. *(Reclams Univ.-Bibl.* No. 2704—05.)

Der Dreimaster „Zukunft", dem Norwegischen nacherzählt von Emil Jonas. „Hamburger Nachrichten", Okt. 1887.

Der Dreimaster „Zukunft" oder Leben im Norden. Deutsch von A. Walter. Bremen, 1874.

Engelsk. *The Barque „Future", or Life in the far North.* A Novel translated from the Norwegian by Mrs. Ole Bull. Chicago, 1871.

Hollandsk. *De driemaster „Toekomst".* Door M. Pott. Utrecht, 1898.

Af Anmeldelser og Omtaler:

Norske. Mrgnbl., 1872, No. 360 og i s. Bl., 1873, No. 11 (O. T. Krogh). Aftenbl., 1873, No. 46. Arne Garborg: Jonas Lie. Kra., 1893, S. 173—180. Verd. Gang, 1902, No. 280 (Hj. Christensen). Gerh. Gran: Jonas Lie. Nord. Tidskr., 1903, S. 161.

Danske, svenske og udenlandske. Nær og Fjern IV, No. 142. Ny ill. Tidn., 12 Juni 1875. Indl. til den franske Overs. af „Kommandørens Døttre", Paris, 1895. Nord. u. Süd, Dec. 1899, S. 315 flg. Rev. d. deux Mondes, Jan. 1894.

LODSEN OG HANS HUSTRU.

Lodsen og hans Hustru

Om dens Tilblivelse fortæller Digteren følgende (Samt., Nov. 1893): Planen til Handlingen fik jeg af min Hustru. Jeg beskrev hende Helten, Salve Kristiansen, en bleg, barsk, sjælelig indbidt Sjømand paa Arendals Brygge. Jeg saa Manden paa mit Vis og mente, der maatte stikke en mørk Livsoplevelse i ham — kort en Bog. Men hvad? ... „Jeg skal sige Dig det," sa min Hustru med ét. Saa udførte hun i store Træk hans jaloux Kjærlighed til hende, som vi kaldte Elisabeth. Og Kapitel for Kapitel udarbeidede jeg saa og gjennempløiede vi sammen i 1873 i Rocca di Papa.

Udgaver og Oversættelser:

Norsk.

Lodsen og hans Hustru er udgaaet i *ti Oplag i tilsammen 19000 Ekspl.* — 1 Opl. udkom 1874, Kbh., 8°, 298 S. — 2 Opl., Kbh., 1874. — 3 Opl., Kbh., s. A. — 4 Opl., Kbh., 1876. — 5 Opl., Kbh., 1880. — 6 Opl., Kbh., 1886. — 7 Opl., Kbh., 1891. — 8 Opl., Kbh., 1896. — 9 Opl., Kbh., 1899. — 10 Opl., Kbh., 1903. — I den reviderede Udgave i „Saml. Værker" er sidste Kap. bortskaaret. Herom skriver Jonas Lie i norsk Mrgnbl., 30 Marts 1903, paa Foranledning af en Indsender: „At Fortællingen ved den skeede Udeladelse vinder i Helhed og Kraft staar for mig som utvilsomt. Gjennem de over tredve Aar fra Udgivelsen er ingen Rettelser gjort i de forskjellige nye Udgaver, saa ved Gjennemgaaelsen nu af de „Samlede Værker" bør der jo kunne tænkes en og anden Forandring."

Svensk.

Lotsen och hans hustru. Från norskan af Dr. M. A. Goldschmidt. Stockh., 1875.

Lotsen och hans hustru. I „Samlade berättelser". Af förf. autoriserad öfversättning. Stockh., 1877.

Finsk. *Luotsi hänen vaimonsa.* Öfvers. af Teuvo Pakkala. Helsingf., 1895. *(Otavan helppohintainen kirjaste* No. 23.)

Tysk. *Der Lotse und sein Weib.* Autoris. Übersetzung aus dem Norwegischen von Marie Herzfeld. Stuttgart, 1889. *(Engelhorns allg. Romanbibl.,* 5 Aarg., B. 24.)

Der Lotse u. s. Frau. Aus d. Norweg. von E. Brons. Emd., 1897.

Engelsk. *A Norse love Story. The Pilot and his Wife.* Transl. by Mrs. Ole Bull. Chicago, 1876. 1 xylogr. Titelbillede.

The Pilot and his Wife. Transl. from the Norwegian by G. L. Tottenham. Edinburgh & London, [Mai] 1877.

Bøhmisk. I *„Illustrovavná revue"*, 1892.

Russisk. *Locman.* Roman Jonasa Li. Udkom som Tillæg til „Russkij Vêstnik", Mai—Juli 1893.

Italiensk. *Salve Kristiansen.* Romerbladet „Diritto's" Feuilleton, Okt. 1877.

Af Anmeldelser og Omtaler:

Norske. Aftenbl., 1874, No. 144 (Kr. Elster). Bergenspstn., s. A., No. 150, hvortil Bemærkninger i Morgenbl., s. A. 6 Aug. (A. Larsen). Nyt Tidsskr. III, S. 613—616 (O. Storm). Verd. Gang, 1902, No. 280 (Hj. Christensen). Arne Garborg: Jonas Lie, Kra., 1893, S. 181—193. Gerh. Gran: Jonas Lie. Nord. Tidsskr., 1903, S. 164.

Danske. Folkets Avis, 1874, No. 146 (Erik Bøgh). Fædrel., s. A., No. 133 (C. Rosenberg).

Svenske. Ny ill. Tidn., 12 Juni 1875 og 19 April 1884 (G. Nordensvan).

Udenlandske. Dubl. Univ. Mag. Vol. 88, S. 503 flg. Athenaeum, 1877 I, S. 638, cfr. Mrgnbl. (Kra.), 3 Juni s. A. Hj. H. Boyesen: Essays on Scandinavian Literature. London, 1895. The Examiner, Mai 1877. Nord u. Süd, Dec. 1899 (E. Brausewetter). Revue polit. et litt., 12 Jan. 1878 (Arvède Barrine), overs. i Ny ill. Tidn., 1878, S. 47. Revue des deux Mondes, Jan. 1894 (M. Bigeon).

FAUSTINA STROZZI

Faustina Strozzi.

er skrevet i Kristiania i 1875. Bogen er blet til paa Grundlag af de Indtryk, som Begivenhederne i Italien i 1849 og 1859 havde gjort paa Digteren i hans Ungdom. Han skriver selv herom („Kra. Dagsavis", 22 Aug. 1899): „For den, der som jeg har fulgt alle disse Ting med Hjertet fra deres begyndende Udvikling i 1848—49 gjennem alle deres Kampe og Chancer, deres Mishaab og Haab, indtil jeg i 1872 i Rom med egne Øine saa Victor Emanuel i det italienske Parliament støttet til sin Sabel proklamere „Værket for fuldendt", Italien samlet! — for mig stiller denne Italiens Friheds- og Nationalitetskamps Historie sig som noget af det dybest gribende interessante og fængslende, vort Aarhundrede overhodet har at opvise." — Da Digteren efter tre og et halvt Aars Forløb — i 1875 — vendte hjem til Norden, var det, ifølge en privat Yttring, „med en dyb, dirrende, endnu uforløst Streng i Brystet. Den glødede af den nye Tid, som havde fuldbyrdet sig dernede. Det var som et Aandens Veir, fuldt af susende, nye Faner."

Udgaver:

Norsk. *Faustina Strozzi.* Kbh., 8°, 148 S. Udkom i 1875 i et Antal af *5000 Ekspl.* 2 Udgave, Kbh., 1902, med Undertitel: „Et Digt fra Italiens Befrielseskamp".

Af Anmeldelser og Omtaler:

Norske. Ny ill. Tidende, 1876, No. 6 (T. Blanc). Arne Garborg: Jonas Lie, Kra., 1893, S. 196—200.

Danske. Nær og Fjern V, No. 184.

Svenske. Ny ill. Tidn., 19 April 1884. (G. Nordensvan).

Udenlandske. Hj. H. Boyesen: Essays on Scandinavian Literature. London, 1895. L'Indicateur de San Remo, 16 Dec. 1899. Nord u. Süd, Dec. 1899, S. 318 (E. Brausewetter).

THOMAS ROSS

Thomas Ross. er skrevet i Kristiania og Østre Slidre Vaaren og Sommeren 1878. Idéen til — man kan næsten sige hele Bogen — fik Digteren i Italien under Indtrykket af den sydlandske Kvindes Væsen. Det slog ham som en hel ny Betragtning, hvorledes hun i Forholdet til Manden kun handlede, som hun maatte handle — ifølge sit varme, glødende Blod. Koketten — den koldt beregnende Kokette — hørte ikke hjemme dernede. Hun var et kjøligere Klimats Datter, hjemmehørende i de germaniske og angelsaksiske Lande, hvor Blodet flyder mere langsomt. Ud fra dette Syn blev Bogens Miss Annie Wilkens til.

Udgaver og Oversættelser:

Thomas Ross. Fortælling. Kbh., 8°, 322 S. Udkom i 1878 i et Oplag paa *6000 Ekspl.* I „Saml. Værker" er enkelte Scener strøgne, særlig henimod Slutningen. Norsk.

Thomas Ross. Fortælling. Chicago, 1891.

Thomas Ross. Berättelse. Med författarens tillåtelse öfversatt från norskan af M. A. Goldschmidt. Stockh., 1878. Svensk.

Wiener deutsche Zeitung's Feuilleton, 1878. Tysk.

Børsen-Halle's Feuilleton, 1880.

Rigaische Zeitung's Feuilleton, 1881.

St. Petersburger Zeitung's Feuilleton, 1881.

Amsterdammer-Bladet *Het Nieuwes van der Dag's* Feuilleton, Vaaren 1880. Hollandsk.

Af Anmeldelser og Omtaler:

Norske. Aftenbl., 1878, No. 148 A og 149. Dagbl., s. A., No. 155 (Erik Vullum). Nyt norsk Tidsskr. III, S. 459 flg. Arne Garborg: Jonas Lie, Kra., 1893, S. 201—206. Verd. Gang, 1902, No. 280 (Hj. Christensen).

Danske. Nær og Fjern VII, No. 317. Samtiden (Bergen), Nov. 1893 (af Herman Bang).

Svenske og udenlandske. Finsk Tidsskr. VII, S. 239—244 (H. Westermarck). Nord u. Süd, Dec. 1899. Hj. H. Boyesen: Essays on Scandinavian Literature, London, 1895.

ADAM SCHRADER

er skrevet i Stuttgart 1878—79. [Se om Oprindelsen under „Grabows Kat".] *Adam Schrader.*

Udgaver og Oversættelser:

Norsk. *Adam Schrader.* Fortælling. Kbh., [Nov.] 1879, 8°, 287 S. Oplag: *5000 Ekspl.* 2 Udgave Kbh., 1902. I „Saml. Værker" er enkelte Strygninger og Rettelser foretagne.

Svensk. *Adam Schrader.* Berättelse. Helsingfors. 1880. (*„Helsingf. Dagblads följetong-bibliotek"*, 1880, H. I.)

Af Anmeldelser og Omtaler:

Norske. Dagbl., 1879, No. 319 (Margrethe Vullum). Smaal. Amtstid., s. A., No. 200 (Amalie Skram). Dagspstn., s. A., No. 293. Arne Garborg: Jonas Lie, Kra., 1893, S. 206—209. Verd. Gang, 1902, No. 280 (Hj. Christensen).

Danske. Berl. Tid., 27 Nov. 1879. Samtiden (Bergen), Nov. 1893, (af Herman Bang).

Udenlandske. Hj. H. Boyesen: Essays on Scandinavian Literature, London, 1895. Revue d. deux Mondes, Jan. 1894.

GRABOWS KAT

Grabows Kat. er skrevet i Berchtesgaden og fuldendt i Dresden i 1880. Om en af Skuespillets centrale Figurer, Prof. Stensvig, skriver Jonas Lie i et Privatbrev til Hr. Direktør Joh. Bøgh, dat. Berchtesgaden d. 26 Okt. 1880 (trykt i Samtidens Festskrift, Nov. 1893): „Stensvig er netop en Virkelighedsfigur, en brav af Lykken forkjælet Mand, der blot ikke har Anelse om sit eget dybere Menneske, som aldrig er kommet paa

egentlig Prøve, hos hvem Lidenskaben, „Rovdyret inden i os", pludselig plumper ud først og fremst til hans egen Forfærdelse. Det er den samme Ubekjendtskab med sig selv, som jeg i „Adam Schrader" har behandlet, kun fra den modsatte Side. Det er den psykologiske Idé og Forholdet mellem den op- og nedgaaende Maler, som for mig har været væsentlig."

Udgaver:

Grabows Kat. Skuespil i tre Akter. Kbh., 1880, 8°, 162 S. Oplag: *4000 Ekspl.* Norsk.

Opførelser:

Stykket spilledes for første Gang paa *Kristiania Theater* den 24 Sept. 1880 med Fru Juel som Judith. I Tiden til den 19 Okt. s. A. gik det 7 Gange. — Paa *Bergens nationale Scene* opførtes Skuespillet første Gang d. 3 Nov. 1880. Denne Scenes Skuespillere bragte det ogsaa til Opførelse under et Gjæstespil paa *Trondhjems Theater* i Juni 1881. — Paa det *Kgl. dram. Theater i Stockholm* spilledes Stykket første Gang d. 15 Nov. 1880 med Gurli Åberg som Judith og gik over Scenen 18 Gange itræk.

Af Anmeldelser og Omtaler:

Om Skuespillet og Opførelserne i Norge. Smaal. Amtstid., 1880, No. 172. Berg. Adr., s. A., No. 253. Aftenbl., s. A., No. 224 (A. Grønvold). Aftenp., s. A., No. 224 A og 228 (T. Blanc). Dagbl., s. A., No. 232 og 238. Morgenbl., s. A., No. 266 A. Berg. Adr., s. A., No. 258. Berg. Tid.,

s. A., No. 257. Berg. Aftenbl., s. A.., No. 257. Thj. St., 1881, No. 128.

Til Selvforsvar mod en Recension [af Irgens Hansen] i Dagbl. 1880, No. 252, hvor det blev gjort gjældende, at det var Spidsborgerlighedens Overgreb at fremstille en Kunstners Tilbliven ved en Forelskelse, gav Forfatteren i s. Bl. No. 284 (jfr. Anmelderens Svar i No. 302) følgende Bidrag til Forstaaelse af Stykkets Idealitet og Psykologi:

„Idet jeg flyttede fra Berchtesgaden, læste jeg „Dagbladets" Opsats om mit Skuespil „Grabows Kat". I Anledning af dets Mening, at det er uvirkeligt, hvad Judiths Kjærlighed udretter foran et Geni, faldt det mig ind at fortælle Historien om, hvorledes det gik til, at Kjærligheden til en ung Pige engang gjorde en Smedesvend til en af Hollands største Malere.

Ja, det er virkelig gaaet saa til — i Virkeligheden! og ovenikjøbet ganske anderledes uforberedt og udvortes umotiveret end i mit Skuespil, hvor den unge Maler Karl Witt jo alt har arbeidet og malet længe og en Tid endog vakt høie Forhaabninger hos sin Mester. Den tyveaarige Quintin Messys klarte det ved et Stridarbeide paa mindre end seks Maaneder!

I sin Barndom havde han med et fattigt Materiale tegnet og kludret saa godt, han kunde, i sit Hjem. Det var i Tiden, efterat van Eyck og hans Elevers Værker havde opfyldt Holland med Beundring, og alle i den opvoksende Slægt skulde blive Malere. Stærkere laa dog ikke Trangen eller Bevidstheden om Kaldet i ham, end at han var tilfreds med at blive en flink, dygtig Smedesvend som hans Far før ham.

Quintin kom i Lære hos en Smed og arbeidede der baade med Fornøielse og god Villie. Det, som

sprængte Smedien over Hovedet paa ham, var en ung Pige, Datteren af en rig Borgermand i Nabolaget. Hun havde imidlertid andre Tilbedere end Quintin, deriblandt en fornem Maler. Men for Quintin var hun nu engang det herligste paa Jorden. Den smudsige Smedesvend, som stod i Skjorteærmerne i Smedien, naar hun gik forbi, kunde dog ikke gjøre sig noget Haab om den fine hollandske Borgerdatter. Han indsaa i Fortvilelse Umuligheden og faldt i en heftig Sygdom.

Det første, han gjorde, da han kom til sig selv igjen, var at spørge efter hende, og han hørte da, at hun skulde have sagt om Maleren: „Var han blot Smeden og Quintin Messys Maleren!" Disse Ord gjorde ham vidunderlig hastig sund igjen, og han bestemte sig pludselig, trods alle sin Mors og sin Mesters Forestillinger, til at blive Maler. Hans første Gang var lige til hendes Far, hos hvem han anholdt om Datteren med de Ord: „Jeg var Smed, men nu vil jeg være Maler; og min Bøn til Eder er, at I vil vente seks Maaneder, inden I skjænker bort eders Datters Haand. Naar jeg ikke til den Tid har godtgjort at være lige saa god Maler som nogen anden i Antwerpen, opgiver jeg enhver Tanke om eders Datter!"

Faderen gav sit Minde til Prøven, formodentlig bevæget af sin Datter, og i lang Tid saa man intet til Quintin Messys. Han arbeidede Dag og Nat i sit Hjem.

De seks Maaneder var næsten udløbne, da han viste sig igjen. Smeden var blevet Maler og det en af den Rang, at alle maatte erkjende, at i hele Antwerpen var der ingen, som overgik ham. Man satte hans Maleri i Rang med de første Mesterværker, og det er en Selvfølge, at han vandt Prisen — den smukke hollandske Borgerdatter. Hans Malerier lever endnu efter fire hundrede Aars

Forløb. De bærer Originalitetens Stempel, men i Tekniken Mærker efter Smedesvendens tunge Haand.

Saavidt Historien. Den stemmer som al Sandhed tilsidst ogsaa med Poesien! Den virkelige Virkelighedsdigtning véd, at en ung forelsket Piges Hjerte er en romantisk Ting. Vil den male det sandt, saa maa den netop male det romantisk. Det nytter ikke at nægte det.

Det nytter heller ikke at nægte, at en ung Piges Kjærlighed med al den duftende Romantik, den har, og al den romantiske Tro, den giver, — at den er en Stormagt i Verden, som har udrettet Undere. Erfaringen, Virkeligheden, Historien har empirisk bevist det fra Slægt til Slægt, leveret Eksempler i endeløs Række.

At Knoppen ved Lysets og Elektricitetens Magt kan bringes til Udvikling og springe ud paa én Nat, det fortæller nu Naturvidenskaben os. Men at et Geni, som i Stilhed har knoppet sig under taust Arbeide og en ubevidst Udvikling, kan i kort Tid og for den ydre Betragtning pludselig som paa én Nat springe ud under en Kvindes varme Blik, det er kun det samme Fænomen — ligesaa naturmæssigt som psykologisk forstaaeligt og, som sagt, erfaringsmæssig noksom bevist.

Naturalisten Zola nægter vistnok i Medfør af sit System selve Himlen, indtil den blir bevist for ham; men han nægter ikke en ung Pige at være forelsket efter sit eget Hoved, og vil heller ikke kalde det Romantik at beskrive Geniet, fordi det er uberegneligt og ikke lader sig sætte ind i det forstandsmæssige. Det bliver ikke derfor psykologisk uforstaaeligt eller noget, som Virkeligheden siger nei til.

Dresden, den 12te November 1880.

Jonas Lie."

Om Skuespillet og Opførelserne i Sverige. Figaro (Stockh.), 1880, No. 47. Stockh. Dagbl., Dag. Nyh., Svenska Dagbl., Aftonbl., samtlige d. 16 Nov. 1880. Se forøvrig Uddrag af den svenske Presses Anmeldelser i Morgenbl. (Kra.), 1880, No. 320 og Aftenp., s. A., No. 270.

Danske Udtalelser. Ill. Tid. XXII, S. 181. Dag. Nyh., Dec. 1880 (Erik Bøgh). Nattid., s. A. Nov. (optrykt i Berg. Aftenbl., 11 Nov. s. A.). Ude og Hjemme IV, S. 203. Edvard Brandes: Fremmed Skuespilkunst, S. 22—27. Cfr. et Kristianiabrev til Dagbl. (Kbh.), 1 Nov. 1880, hvortil Bemærkninger af Jonas Lie i s. Bl., 1880, No. 269.

Skuespillet vakte megen Strid og Polemik. Se foruden ovenstaaende Henvisninger Arne Garborgs Monografi over Jonas Lie (Kra., 1893) S. 209 flg. samt en Anmeldelse af Irgens Hansen i Dagbl. (Kra.), 1880, No. 252, som foranledigede foranstaaende Udredning fra Digterens Side (Dagbl., s. A., No. 284) samt Gjensvar fra Anmelderen i s. Bl., No. 302, s. A. Derhos yderligere: Hj. H. Boyesen: Essays on Scandinavian Literature, London, 1895. Nord u. Süd, Dec. 1899, S. 316.

RUTLAND

Rutland.

er skrevet i 1880 i Berchtesgaden. Manuskriptet afsendtes til Gyldendalske Forlag d. 26 Okt. 1880. Bogen udkom i de sidste Dage af Nov. s. A. — Om dens Tilblivelse hidsættes følgende af et Privatbrev til Direktør Johan Bøgh, dat. Dresden d. 17 Nov. 1880 (trykt i Samtidens Festskrift,

Nov. 1893): „Min nye Fortælling Rutland, det er Livet fra Kysten og Nordsjøen med Forbilleder fra mange Erindringer, helt fra Trondhjemskanten til Kristiania. Kan Du ikke huske, at jeg engang spurgte Dig i Bergen, om Du erindrede noget om gamle Bennetters Brig? — han har isommer været med blandt det gamle, som har foresvævet mig. Du husker, da jeg var i Rom, hvordan jeg længtede til Sjøen, saa vi tilslut reiste til Ostia for at faa salt Vand og brække op al Æsthetiken. Det var næsten den samme Længsel, der betog mig nu isommer, efterat jeg har været i Indlandet helt fra jeg sidst reiste fra Norge."

Om hvorledes Bogens Takkelmesterskikkelse blev til meddeler Jonas Lie fra sit Samvær med Henrik Ibsen (Sommeren 1880) i Berchtesgaden: „Stiltiende var vi enige om ikke at forstyrre hinanden i Ugens Løb. Men en Dag, som jeg gik i Fortvilelse, fordi jeg ikke kunde faa Syn paa en Person for min Bog, stødte jeg dog paa Ibsen og John Paulsen, der kom fra en længere Spadseretur. Jeg klagede: det vilde ikke bide —. Hm, saa tar vi os et Glas Øl oppe paa Neuhaus, mente Ibsen. Der sad vi i Haven, og Hjertet lettedes, saa jeg raabte paa nok et Glas Øl. Nei stop, — indvendte Ibsen, — gaa nu hjem, saa skal Du nok faa se! — Og virkelig paa Veien fandt jeg den gamle Takkelmester i Rutland."

Udgaver og Oversættelser:

Norsk. *Rutland.* Fortælling. Er udkommen i *tre Oplag* i tilsammen *10250 Ekspl.* — 1 Opl., Kbh., [Nov.] 1880, 8°, 293 S. — 2 Opl., Kbh., 1881. — 3 Opl., Kbh., 1897.

Rutland. Öfversättning. Helsingfors, 1881. *(Hufvudstadsbladets* söndagsbihang.) Svensk.

Rutland. Eine Erzählung von der See. Aus dem Dänischen von O. Gleiss. Gütersloh, 1885. Tysk.

De Rutland. Een zeemansvertelling vertaald uit het Norsch door F. J. Arntzenius. s'Gravenhage, 1884. Hollandsk.

Af Anmeldelser og Omtaler:

Norske. Aftenp., 1880, No. 290 A (B. Morgenstierne). Dagbl., s. A., No. 302 (Irgens Hansen). Fædrel., s. A., No. 100 (V. Aubert). Morgenbl., s. A., No. 346 A. Berg. Adr., s. A., No. 290. Bergensp., s. A., No. 296 B. Berg. Tid., s. A., No. 287. Aales. Bl., s. A., No. 103. Kongsb. Adr., s. A., No. 151. Arne Garborg: Jonas Lie, Kra., 1893, S. 227 flg.

Svenske. Ny ill. Tidn., 19 April 1884 (G. Nordensvan).

Danske. Ill. Tid. XXII, 181. Ude og Hjemme IV, 250 flg. (O. Borchsenius).

Udenlandske. Mag. f. d. Litt. d. Ausl., 1881, S. 366. Blätter f. litt. Unterhaltung, 1886, No. 19, S. 298 (Konrad Alberti). Nord u. Süd, Dec. 1899, S. 315. Revue des deux Mondes, Jan. 1894 (Maurice Bigeon). Hj. H. Boyesen: Essays on Scandinavian Literature, London, 1895.

GAA PAA!

Digteren meddeler: „Gjennem „Rutland" var min Længsel efter Sjøen atter vakt. Jeg følte *Gaa paa!*

efter det fleraarige Ophold i Indlandet Trang til at lugte Fisk og Sjøsprøit — og saa flyttede jeg til Hamburg, hvor jeg skrev „Gaa paa!" i 1881—82."

Udgaver og Oversættelser:

Norsk. *Gaa paa!* Sjøfortælling. Er udkommet i *tre Oplag* i tilsammen *9250 Ekspl.* — 1 Opl., Kbh., [Mai] 1882, 8°, 344 S. — 2 Opl., Kbh., 1882. — 3 Opl., Kbh., 1898.

Svensk. *Gå på!* Öfversättning. Helsingfors, 1882. *(Helsingf. Dagblads följet.-bibl. för 1882,* H. 3.)

Finsk. *Eteenpäin!* Kertomus merella. Suomensi Kaarlo Wiljakainen. Tampereella, 1886.

Tysk. *Drauf los!* Roman. Stuttgart, 1894.

Glückspiel auf dem Meere. Erzählung. Overs. af Marie Herzfeld i Neuer Kosmos, Berlin, 1889, H. I. Tidsskriftet gik ind, forinden Oversættelsen i sin Helhed var trykt.

Af Anmeldelser og Omtaler:

Norske. Nyt Tidsskr. I, 302—304 (Olaf Skavlan). Morgenbl., 1882, No. 132 A (Henr. Jæger). Aftenp., s. A., No. 114 A. Opl. Avis, s. A., No. 58. Thj. Adr., No. 147. Stav. Amtstid., No. 127 (Holger Sinding). Arne Garborg: Jonas Lie, Kra., 1893, S. 237 flg.

Danske. Dagbl., 1882, No. 167. Nattid., 13 Mai s. A. Dags-Avisen, s. A. (Axel Henriques); jfr. s. Bl., 8 Juli [ang. Bogens norske Ord af A. Larsen]. Ill. Tid. XXIII, S. 470 (H. Vodskov). Ude og Hjemme VI, 427 flg.

Svenske. Post.- och Inr.-Tid., Juli 1882 (C. D. af Wirsén), overs. i Morgenbl. (Kra.), No. 203 A. Nord. Tidsskr., 1883, H. 8 (P. A. Gødecke).

Udenlandske. Nord u. Süd, Dec. 1899. Rev. d. deux Mondes, Jan. 1894. Hj. H. Boyesen: Essays on the Scandinavian Literature, London, 1895. Indledningen til den franske Oversættelse af „Kommandørens Døttre", Paris, 1895.

LIVSSLAVEN

Livsslaven.

er skrevet 1883 i Paris. Om dens Oprindelse har Digteren i et Tilsvar til en Anmelder (Henrik Jæger) meddelt følgende (Aftenp., Kra., 1883, No. 154 A): „Idéen har jeg havt, alt fra jeg boede hjemme i Kristiania. Den er taget lige ud af Virkeligheden og er, forsaavidt Moderen, Barbro, angaar, som man for Penge og gode Løfter skiller fra sit eget Barn og gjør til Amme for andres, — en direkte Protest mod et System, som eksisterede hjemme inden min Erfaringskreds, og som vel ogsaa eksisterer i enhver stor Stad. At det er en af Menneskeværdighedens øverste og hellige Love, der her krænkes, det anser jeg for utvivlsomt, skjønt jeg véd jo nu fra større og anderledes overciviliserede Forhold, at der er dem, som kan gaa endnu videre og lade menneskelige Ammer opdie Hundehvalpe. Ja, hvad kan ikke forsvares? Dette har ogsaa sit System. — Og, hvad Ammens forladte og overgivne Søn angaar, saa kom Idéen til hans Livsførelse mig virkeligt nok ihænde i Skikkelse af en stakkars, bortsat, vetskræmt Gut, der skreg og i al „Retfærdighed" mishandledes i Kjælderetagen i samme Hus, hvor jeg boede i Kristiania. Det gik saa vidt, at vi maatte tage os af ham og sammen med andre sørge for ham. — De Par

Sommere, jeg har ligget ved Grefsens Bad, har jeg tillige set og hørt nok om Fabrikpigernes Leben og Forhold, noget, som jeg dog dennegang kun har berørt med en yderst let Haand."

Udgaver og Oversættelser:

Norsk. *Livsslaven* er udkommet i *to Oplag* i tilsammen *7500 Ekspl.* — 1 Opl., Kbh., 1883, 8°, 223 S. — 2 Opl., Kbh., 1894.

Svensk. *Stockh. Dagblads* Feuilleton, 1883, No. 153 flg.

Nya berättelser. I. Lifstidsfången. Från norskan af M. A. Goldschmidt. Stockh., 1885.

Finsk. *Elinkautinen.* Tampereella, 1889.

Elinkautinen vanki. Suomensi Lyydi Stenbäck. Helsingissä, 1889.

Elinkautinen vanki. Norjankielestä suomentanut Lyydi Stenbäck. Porvoossa [Borgå], 1889.

Unsi Sumetars. Feuilleton, 1889.

Tysk. *Lebenslänglich verurtheilt.* Erzählung. Aus dem Norwegischen von M. v. Borch. Leipzig, 1884. *(Reclams Univ.-Bibl.* No. 1909—1910.)

Fransk. *Le fils de Barbro.* „Journal de Genève". 1884. 6 Nov. flg.

Engelsk. *One of Life's Slaves.* Transl. by Jessie Muir. London, 1895.

The Life convict, translated from the Norwegian by Jas. Langland i „Scandinavia", Vol. III (Chicago, 1886). Oversættelsen fuldførtes ikke, da Tidsskriftet gik ind.

Czekisk. *„Cezsky Politik",* Mai 1887.

Russisk. *Osuz dennyi na njâk.* Razkaz. Perevod s norvezkago V. Mosolovoj. Moskva, 1894.

Af Anmeldelser og Omtaler:

Norske. Aftenp., 1883, No. 138 A (Henr. Jæger), der foranledigede Jonas Lie til i s. Bl. No. 154 A at offentliggjøre et længere Bidrag til

Bogens Historie og sit eget Forhold til Tidens Literaturstrømninger. Dagbl., s. A., No. 164 (Irgens Hansen), der fremkaldte en Indsigelse fra Digteren i s. Bl. No. 175, besvaret af I. H. i No. 176; dernæst en Indsigelse fra Bjørnst. Bjørnson i No. 180 dels ang. Bladets Literaturanmeldelser af I. H. i det hele taget, dels ang. Spørgsmaalet: norske Forfattere og dansk Forlag, hvorpaa fulgte en Feide herom i Bladets No. 181, 191, 192 og 206. Verd. Gang, s. A., No. 72. Stav. Amtstid., s. A., No. 144 (Chr. A. Bugge). Nyt Tidsskr. II, 537—41 (Lars Holst). Bogens Kapitel „Skjænkestuen" er illustreret af Eyolf Soot i „Menneskevennen", 1884, No. 6, hvor Emil Mørkassel har skrevet „En Leilighedsbetragtning i Anl. af Lies to sidste Bøger" (ɔ: „Livsslaven" og „Fam. paa Gilje"). Arne Garborg: Jonas Lie, Kra., 1893, S. 240 flg.

Danske. Dgbl., 1883, No. 162, optrykt i Morgenbl. (Kra.), s. A., No. 197 B. Ude og Hjemme VI, No. 299 (O. Borchsenius). Ny ill. Tid., s. A., No. 34. Georg Brandes: Saml. Skrifter III, 473 flg. Herman Bang i Samtidens Festnumer, Nov. 1893.

Svenske. Aftonbl., 1885, No. 290 A (Gust. af Geijerstam). Finsk Tidskr. XVII, 1884, S. 143 (W. Bolin). Ill. Tidn., 19 April 1884 (Georg Nordensvan). Nord. Tidsskr., 1883, H. 8 (P. A. Gødecke).

Udenlandske. Scandinavia (Chicago) Vol. I, 1883—84. The Athenaeum, 14 April 1894 og 26 Sept. 1896. Hj. H. Boyesen: Essays on Scandinavian Literature, London, 1895. Saturday Rev. 79:675. The Sketch, Pall Mall Gazette, The Scotsman, The Daily Telegraph, Sept. 1896. The Star, Publishers Circular, Literary World, Westminster Gazette, April 1895.

FAMILIEN PAA GILJE

Familien paa Gilje. er skrevet Sommeren 1883 i Berchtesgaden.

Udgaver og Oversættelser:

Norsk. *Familien paa Gilje. Et Interiør fra Firtiaarene.* Er udkommet i *fire Oplag* i tilsammen *11750 Ekspl.* — 1 Opl., Kbh., 1883, 8°, 282 S. — 2 Opl., Kbh., 1887. — 3 Opl., Kbh., 1898. — 4 Opl., Kbh., 1903. — De første af Bogens Kapitler offentliggjordes i Nyt. Tidsskr., 1882, II, 97—119, under Titelen „Et Interiør fra Firtiaarene". — En Pragtudgave med talrige Illustrationer af Erik Werenskiold udgaves (Gyldendalske Forlag, Kbh.) i 1903—04. Første Hefte udkom paa Digterens 70-aarige Fødselsdag, 6 Nov. 1903.

Svensk. *Familjen på Gilje.* [Öfversättning.] Helsingfors, 1884. *(Helsingf. Dagblads följetong-bibl. för 1884,* H. 4.)

Nya berättelser. II. Familjen på Gilje. Från norskan af M. A. Goldschmidt. Stockh., 1886.

Finsk. *Perhe Giljellä.* Kirjoittanut Jonas Lie. Norjan kielestä suomentanut L—i S. Porwoosa, 1885.

Perhe Giljellä. Kuvaus neljännetlä vuosikymnenetlä. Suomensi Lyydi Stenbäck. Oulu, 1886.

Tysk. *Hof Gilje.* Eine Familiengeschichte. Aus d. Norweg. von F. Mangold, 1894. *(Engelhorns Rom.-Bibl.* X, 20.)

Die Familie auf Gilje. Roman a. d. Leben uns. Zeit. Übers. von M. Mann. *(Reclams Univ.-Bibl.,* 1896, No. 3554—55.)

Hollandsk. *Gescheiden.* Naar het noorsch door C. Eykman. Haarlem u. A.

Engelsk. *The family at Gilje.* Transl. from the Nor-

wegian of Jonas Lie, and illustrated. Hon. Samuel C. Eastman. I *The Granite Monthly, a New Hampshire Magazine,* Vol. XVI, 1894.

Af Anmeldelser og Omtaler:

Norske. Nyt Tidsskr. III, S. 98 flg. (E. Nicolaysen). Stav. Amtstid., 1884, No. 28. Stavangeren, 25 Jan. s. A. Bratsb. Amtstid. No. 5, s. A. Thj. Stiftsav. No. 15, s. A. Dagspstn. No. 46, s. A. Varden, s. A., No. 14. Arne Garborg: Jonas Lie, Kra., 1893, S. 249 flg. Verd. Gang, 1902, No. 280 (Hj. Christensen). Gerh. Gran: Jonas Lie. Et Foredrag. Nord. Tidsskr., 1903, S. 159 flg. Digteren selv om Bogen, Samtiden, Nov. 1893, S. 17.

Danske. G. Brandes: Saml. Skrifter III, 473—74. Dagbl., 1884, No. 5. Berl. Tid., s. A., No. 47 (Winkel Horn). Ude og Hjemme VII, 204 flg. (O. Borchsenius). Tilskueren, 1884, S. 317—321 (Erik Skram).

Svenske. Ny ill. Tidn., 1884, No. 7 (G. Nordensvan). Svenska Dgbl., 1886, No. 176. Nord. Tidskr., 1884, S. 399—415 (P. A. Gødecke). Finsk Tidskr. XVII, 1884, S. 143 flg. (W. Bolin) og XXII, 1887, S. 423 flg. af Robinson (U. v. Feilitzen).

Udenlandske. Nord u. Süd, Dec. 1899. Rev. d. deux Mondes, Jan. 1894 (M. Bigeon).

EN MALSTRØM

er skrevet Sommeren 1884 i Berchtesgaden. *En Malstrøm.*

Udgaver og Oversættelser:

En Malstrøm. Fortælling. Er udkommet i *to Oplag* i tilsammen *9000 Ekspl.* — 1 Opl., Kbh., Norsk.

[Nov.] 1884, 8°, 243 S. — 2 Opl., Kbh., 1885. Forinden Bogens Fremkomst blev 1 Kap. offentliggjort i Nyt Tidsskr., 1884, III, S. 481—88.

Norsk-Amerikansk. I Amerika blev Bogen straks efter Ankomsten optrykt i „Fædrel. og Emigr.", La Crosse, Wisc., 1885, 20 Jan. o. flg.

En Malstrøm. Fortælling. Brookings. 1890.

Tysk. *Ein Mahlstrom.* Erzählung. Autoris. Übersetzung aus dem Norwegischen von Erich Holm. Leipzig, 1888. *(Reclams Univ.-Bibl.* 2402—03.)

Im reissenden Wirbel, „Wiener Allg. Zeitungs" Feuilleton, Jan. 1887.

Af Anmeldelser og Omtaler:

Norske. Dagbl., 1884, No. 446 (Irgens Hansen). Aftenp., s. A., No. 294 A (B. Morgenstierne). Chra. Intell., s. A., No. 347 (Ludv. Eriksen). Morgenbl., s. A., No. 347 A. Verd. Gang, s. A., No. 150 (Margrethe Vullum). Fedraheimen, s. A., No. 63. Dr. Tid., 1885, No. 12. Nyt Tidsskr. III, 617 flg. (Mathilde Schjøtt) og IV, 78 flg. (Camilla Collett). Moss Tilsk., 1884, No. 149. Opl. Avis, s. A., No. 150 (Emil Mørkassel). Hamar Stiftstid., s. A., No. 151 (Kristian Petersen). Vestfold, s. A., No. 101 (Julius From). Berg. Aftenbl., 2 Jan. 1885. Stavangeren, 31 Dec. 1884. Thj. Adr., s. A., No. 304. Norsk Maanedsskrift II, 87—96 (D. Mejdell). Dagbl., 4 Marts 1894 af J. B. de Montaigu (Joh. Scharffenberg). Verd. Gang, 1902, No. 280 (Hj. Christensen). Arne Garborg: Jonas Lie, Kra., 1893, Kap. XVII.

Danske. Politiken, 1884, No. 74 (Edv. Brandes). Tilskueren II, 182 flg. (Erik Skram). Berl. Tid., 1884, No. 296 (Winkel Horn). Dagbl., s. A., No. 350. Morgbl., 1885, No. 32 (Sig. Müller).

Svenske og udenlandske. Aftonbl., 1884, No. 293 B. (G. af Geijerstam). Ny ill. Tidn.,

1885, No. 3. Nord u. Süd, Dec. 1899, S. 317 (E. Brausewetter).

FORTÆLLINGER OG SKILDRINGER.

Fortællinger og Skildringer.

Under denne Titel er — i „Saml. Værker" — „Fortællinger og Skildringer fra Norge" samt „Otte Fortællinger" forenet. Fire nye Fortællinger — Baadsmand Rusten, En Undervandskrig, Et Hvaljag og Biografien af Ole Bull, hvilke har været trykt andetsteds, er derhos føiet til. En særskilt Udgave af dette Bind udkom Kbh., 1903.

Fortællinger og Skildringer.

Udgaver:

Norsk.

Fortællinger og Skildringer fra Norge, som, med Undtagelse af „Svend Føyn", er skrevne i Rom Vaaren og Sommeren 1872, er udkommet i *fire Oplag* i tilsammen *7750 Ekspl.* — 1 Opl., Kbh., [Dec.] 1872, 8°, 123 S. — 2 Opl., Kbh., 1872. — 3 Opl., Kbh., 1875. — 4 Opl., Kbh., 1892.

Af Anmeldelser og Omtaler:

Norske. Aftenbl., 1872, No. 297. Mrgnbl., s. A., No. 334 A (O. T. Krohg). Stavangeren, s A. 14 Dec. Arne Garborg: Jonas Lie, Kra., 1893, S. 169 flg.

Danske. Fædrel., 1872, No. 292 (C. Rosenberg).

Otte Fortællinger.

Udgaver:

Norsk.

Otte Fortællinger, hvoraf de fleste er skrevne i Berchtesgaden Sommeren 1885, udkom i Kbh. Høsten s. A. i et Oplag paa *6000 Ekspl.* 8°, 252 S.

Af Anmeldelser og Omtaler:

Norske. Verd. Gang, 1885, No. 127 (Margrethe Vullum). Aftenp., s. A., No. 261 A (B. Morgenstierne). Berg. Aftenbl., 10 Okt. 1885. Dr. Tid., s. A., No. 237. Karmsundsposten, s. A., No. 82 (Rosenkrantz Johnsen). Opl. Avis, 1886, No. 11 (Emil Mørkassel).

Danske. Politiken, 1885, No. 285 (Edv. Brandes). Tilskueren, s. A., S. 938 flg. (Erik Skram). Dagbl., s. A., No. 311. Morgenbl., s. A., No. 294.

Svenske. Aftonbl., 1885, No. 237 (G. af Geijerstam). Ny ill. Tidn., s. A., No. 44. Nord. Tidskr., 1886, S. 68 flg. (P. A. Gødecke).

Noter ang. de enkelte Fortællinger.

Nordfjordhesten. Oprindelig i „Fort. og Skildr. fra Norge". Digteren oplyser i Samtiden, Nov. 1893, S. 17, at den hører til de faa Arbeider, hvor hans Hustru ikke har taget Del som Medarbeider. *Oversættelser: Svensk.* Nordfjordshästen i „Saml. berättelser", Stockh., 1877. *Finsk.* Vuonon Kimo, pieni jutelma kyytirattailta. Suom. Ferd. Ahlman. Helsingissä, 1880. [Ei waan huwiksi No. 4.] — Kimo. Suomennos Tampereella, 1882. — Nordfjordin hevonen. Borgå, 1885. [Skandinaviasta Novellikirja.] — *Tysk.* „Der Graue" i Bilder aus Norwegen. Drei Erzählungen von Jonas Lie. Aus dem Norwegischen von Ph. Schweitzer. Jena, 1878. — Der Graue. Aus dem Norwegischen des Jonas Lie. Reiselectüre No. 48. Hrsg. von F. W. Hackländer. Stuttgart. — *Engelsk.* Little Grey, the Pony of Nordfjord or The Story of Gjermund and Sigrid. Transl. by Permission from the Norwegian of Jonas Lie by the Hon. Mrs. Arbuthnott [née Douglas]. Edinburgh, 1873. — The Northfjord Horse, transl. by Nellie V. Anderson. Scandinavia II. Chicago, 1885, S. 233 flg. og 260 flg.

Nordfjordhesten.

Søndmørs-Ottringen, oprind. i „Fortæll. og Skildr. fra Norge", er oversat til *svensk* i „Saml. berättelser", Stockh., 1877, og til *tysk* under Titelen „Die Geschichte eines Bootes" i Bilder aus Norwegen. Drei Erzählungen. Aus dem Norwegischen von Ph. Schweitzer. Jena, 1878. *Søndmørs Ottringen.*

Improvisatoren, oprind. i „Otte Fortæll.", foreligger i en *tysk* Oversættelse ved E. Brausewetter (Kürschners Bücherschatz No. 118, Berlin) og er omtalt i Nord. Tidskr., 1886, H. I (P. A. Gødecke) samt i Nord u. Süd, Dec. 1899. *Improvisatoren.*

Fanfulla, oprind. i Ydun, Nord. Studenterkalender, 1873, S. 56—78, senere indtaget i „Otte Fort.", foreligger oversat til *svensk* i „Saml. berättelser", Stockh., 1877, og til *tysk* i Auerbachs „Samml. hervorrag. Dichtungen d. Ausl." B. I. Berlin, 1881, S. 225 flg. Anmeldt bl. a. i Nord. Tidskr., 1886, H. I. *Fanfulla.*

Alligatoren, Paa Kirkegaarden, Jon Sunde, Susamel og *Slagter-Tobias,* i „Otte Fortællinger", er af E. Brausewetter oversat til *tysk* i „Kürschners Bücherschatz" No. 118. Berlin. Anm. i Nord. Tidskr., 1886, H. I. (P. A. Gødecke) og i Nord u. Süd, Dec. 1899. *Jon Sunde* er derhos oversat til *svensk* i „Helsingf. Dagblads följ.-bibl.", 1885, H. 4 (ogsaa udg. i Særtryk i Hels:-fors, 1885, in-16, 46 S.) og paa *tysk* i „Hamburger Fremdenblatt", 3 Marts 1887 og flg. *Susamel* er oprind. trykt i Dybwads illustr. Folkekalender, Kra., 1880, S. 105—125. Oversat paa *tysk* i Auerbachs „Samml. hervorrag. Dichtungen d. Ausl.", B. I, Berlin, 1881, S. 196 flg. samt i St. Petersburger deutsche Zeitung, 1880. Om *Slagter-Tobias* meddeler Jonas Lie (Samtidens Festskrift, Nov. 1893, S. 17), at den hører til de faa Arbeider, hvori hans Hustru ikke har taget Del. Fortællingen stod, forinden den optoges i „Otte Fortæl- *Alligatoren Jon Sunde. Susamel. Paa Kirkegaarden. Slagter-Tobias.*

linger", i Nyt Tidsskr. I (1882), S. 513—536. Overs. paa *tysk* i „Wiener Wochenblatt", Jan. 1887, og til *russisk* ved Mme Luthshitski i en Almanak, som i Dec. 1891 udkom i Kief til Fordel for de nødlidende i Rusland.

Baadsmand Rusten. *Baadsmand Rusten og hans Madam,* oprind. i „Norge", norsk Kalender, udg. af Nordahl Rolfsen, Aarg. I, er oversat til *tysk* af Marie Herzfeld i „Die Zeit", Wien, 7 Sept. 1901, under Titelen „Auch eine Liebe".

En Undervandskrig. *En Undervandskrig* blev oprindelig trykt i „Norge", norsk Kalender, udg. af Nordahl Rolfsen. Aarg. II, S. 93.

Et Hvaljag. *Et Hvaljag* blev oprindelig trykt i Jule-Roser, Kbh., 1891, med Illustr. af Carl Rasmussen.

Svend Føyn. *Svend Føyn og Ishavsfarten* blev oprindelig trykt i „Folkevennen" (Kra.) XIX, 1870, S. 541—559. Senere optoges den i „Fort. og Skildr. fra Norge" og herfra oversat til *svensk* i „Land och Folk", Stockh., 1873, S. 150—163.

Ole Bull. *Ole Bull, hans Karakteristik og Liv* stod oprindelig som den biografiske Indledning til „Ole Bulls Breve, udg. ved hans Søn Alexander Bull", Kbh., 1881, S. 1—154. Blev skrevet Vinteren 1880—81 i Dresden. I „Samlede Værker" er enkelte Strygninger foretagne.

KOMMANDØRENS DØTTRE

Kommandørens Døttre. er skrevet i Berchtesgaden Sommeren og Høsten 1886. Manuskriptet afsendtes i de sidste Dage af Okt. s. A. „Alt i den Bog" — meddeler Jonas Lie — „er gamle Erindringer fra Frederiksværn, delvis ogsaa Smaaoplevelser. Ældre Sjøofficerer tør nok kjende et og andet igjen i de forskjellige

Scenerier. Det var i de Dage, da der endnu var som en halv Dansketid i Marinen — —"

Udgaver og Oversættelser:

Kommandørens Døttre. Roman. Er udkommet i *tre Oplag* i tilsammen *10000 Ekspl.* — 1 Opl., Kbh., [Dec.] 1886, 8°, 323 S. — 2 Opl., Kbh., 1893. — 3 Opl., Kbh., 1899. Norsk.

Die Töchter des Commandeurs. Autorisierte Übersetzung aus dem Norwegischen von Mary Ottesen. Stuttgart 1887. *(Engelhorns allgem. Roman-Bibl.* Stuttg., 1887—88, No. 8.) Tysk.

Deutsche Zeitungs Feuilleton, Wien, Juni 1887.

St. Petersburger Zeitungs Feuilleton, Juli 1887.

Hamburger Echo's Feuilleton, Juli 1900.

De dochters van den Commandant. Naar het Noorsch van Jonas Lie. Door Ph. Wijsman. Amsterdam, 1889. Hollandsk.

Commodore's Daughters. Transl. London, 1897. [International Library.] Engelsk.

The Commodore's Daughters. Transl. by H. L. Brækstad and Gertrude Hughes. London, 1892.

Les filles du commandant. Traduction d'Aline Toppelius. Paris, 1895. [Udgik samme Aar i andet Oplag.] Fransk.

Doceri Komàndora. Roman. Perevod s norvezkago V. Mosolovoj. Moskva, 1896. Russisk.

Af Anmeldelser og Omtaler:

Norske. Aftenp., 1886, No. 769 af —V— [B. Morgenstierne]. Dagbl., s. A., No. 468. Kra. Intell., s. A., No. 334 (L. Eriksen). Nyt Tidsskrift VI, 142—47 (Emil Nicolaysen). Nylænde I, 12 flg. (Ragna Nielsen). Verd. Gang, 1886,

No. 151. Bergpstn., s. A., No. 295 A. Berg. Aftenbl., 24 Dec. 1886. Stav. Amtstid., 1887, No. 2 af P. B[owitz], hvortil Bemærkninger i Stavangeren, 6 Jan. s. A., og Svar dertil af P. B. i Stav. Amtstid., No. 5. Dr. Tid., 1886, No. 296 A. Verd. Gang, 1902, No. 280 (Hj. Christensen). Arne Garborg: Jonas Lie, Kra., 1893, S. 257 flg.

Danske. Dagbl., 1886, No. 301. Morgenbl., s. A., No. 306 (B. Elmgaard). Dag. Nyh., s. A. No. 296 (Wille). Nattid., 22 Dec. 1886. Politiken, s. A., No. 361 (Edv. Brandes), hvortil Bemærkninger om „Den frie Kjærligheds Apostle" i Dagbl., s. A., No. 307. Social-Demokr., s. A., No. 303. Tilskueren IV, 148 flg. (Erik Skram). Herman Bang i Samtiden, Nov. 1893. Politiken, 1902, No. 71 (Edv. Brandes).

Svenske. Aftonbl., 1887, No. 32 (J. A. Runstrøm). Ny svensk Tidskr., 1887, S. 252—54. Nord. Tidskr., 1887, S. 258—62 (Vald. Vedel). Framåt, 1887, S. 114 flg. (Clara Bergsøe).

Udenlandske. Nordlyset (New-York), 2 Dec. 1893 (Clem. Petersen). Nord u. Süd, Dec. 1899 (E. Brausewetter). Neuer Kosmos, Berlin, 1889, H. I., S. 84 (Ludv. Stein). L'Indépendant de l'Oise & du Nord-Ouest, 29 Aug. 1896 (Philéas Lebesgue). Rev. d. deux Mondes, Jan. 1894. The Athenaeum, 1892 d. 21 Mai.

ET SAMLIV

Et Samliv. er skrevet Sommeren 1887 i Berchtesgaden og fuldendt i Paris Høsten s. A. Manuskriptet afsendtes til Gyldendalske Forlag den 11 eller 12 Nov. s. A. Om Bogens Indhold skriver Jonas Lie i et Privatbrev, dat. Paris d. 12 Nov. 1887, trykt i Samtiden, Nov. 1893, S. 71: „Det er et

jevnt Ægteskab saadan i Almindelighed, og det kan være en nok saa vanskelig Sag at gjennemføre. Hvad Form Eros tar, han maa dog stikke nogetsteds under ogsaa i Hverdagsknarret. Summen er egentlig, at Kjærligheden er en nok saa fin Blomst, der maa pleies af begge Parter, — og at der paa noget Vis maa leves sammen i Fællesinteresse. Det er ogsaa, naar Velværen kommer, at Forholdet har de farligste Skjær at klare. Jeg har derfor tat et Ægteskab, som er udover den haarde Nødvendighed bare at maatte stride og trælle for Føden, — d e t er igrunden en rent vældig Fællesinteresse til at holde dem sammen. — Naa ja, jeg har ment noget som dette her — —." — Hvad det ydre Milieu i Bogen angaar, saa er det Livet og Forholdene i Skogdistrikterne ved Kongsvinger, Digteren har tænkt paa; som bekjendt sad han selv i 1860-Aarene i en udstrakt Sagførervirksomhed deroppe.

Udgaver og Oversættelser:

Et Samliv er udkommet i *fire Oplag* i tilsammen *11250 Ekspl.* — 1 Opl., Kbh., [Dec.] 1887, 8⁰, 255 S. — 2 Opl., Kbh., 1888. — 3 Opl., Kbh., 1896. — 4 Opl., Kbh., 1901. Norsk.

Een huwelijksleven, door Jonas Lie. Naar het Noorsch door J. L. de Roever van der Goes. Amsterdam u. A. Hollandsk.

I Petersburger-Tidsskriftet *Sêvernyi Vêstnik,* 1891. Oversat af Mme Luthshitski. Russisk.

Af Anmeldelser og Omtaler:

Norske. Aftenp., 1887, No. 717 (B. Morgenstierne). Dagbl., s. A., No. 417. Dagen, s. A., No. 302 (Henr. Jæger). Vor Tid, 1888, S. 41—45 (Vilhelmine Ullmann). Bergpstn., 1887, No. 296 A. Berg. Aftenbl., 23 Dec. 1887. Berg. Tid., s. A.,

No. 382. Dagspstn., s. A., No. 299. Kr:sands Stiftsavis 1888, No. 7. Tromsøpstn., s. A., No. 4. Arne Garborg: Jonas Lie, Kra., 1893, S. 266 flg.

Danske. Morgenbl., 1888, No. 1. Herman Bang i Samtiden, Nov. 1893.

Svenske og udenlandske. Aftonbl., 1887, No. 299 (G. Nordensvan). Post- och Inr.-Tidn., Jan. 1888 (C. D. af Wirsén). St. Petersb. Zeitung, Aug. 1888 (L. Marholm). Hj. H. Boyesen: Essays on Scandinavian Literature, London, 1895.

MAISA JONS

Maisa Jons. er skrevet i Berchtesgaden Sommeren 1888.

Udgaver og Oversættelser:

Norsk. *Maisa Jons.* Kbh., [Dec.] 1888, 8°, 286 S. Oplaget var *8000 Ekspl.*

Svensk. *Maisa Jons.* Stockh. Dagblads Feuilleton, Febr. 1889.

Maisa Jons. Helsingfors, 1888. [*Nya Pressens följet.-bibl.* VII.]

Tysk. *Maisa Jons.* Roman. Übers. v. M. Janensch. Leipzig, 1900.

Hollandsk. *Maisa Jons.* Uit het Noorsch met toestemming van den schrijver vertaald door *Una.* Sneek, 1893.

Maisa Jons, naar Jonas Lie, door *Una.* Tweede goedkoope uitgaaf. Haarlem, 1895.

Af Anmeldelser og Omtaler:

Norske. Morgenbl., 1888, No. 703. Aftenbl., 15 Dec. 1888. Hamar Stiftstid., s. A., No. 152. Buskeruds Blad, s. A., No. 151. Kongsb. Blad, 1889, No. 2. Fædrelandsvennen, 1888, No. 149, 154 (Harald Hansen) og 158. Stav. Amtstid.,

s. A., No. 291 af —*g*, hvortil Bemærkninger i No. 292 med Svar af —*g* i No. 293, Tilsvar i No. 295 og Gjensvar „Fra —*g* til x, Maisas Ridder" i No. 297. Arne Garborg: Jonas Lie, Kra., 1893, S. 270 flg.

Danske. Dagbl., 1889, No. 17. Morgenbl., 1888, No. 300 A. Nattid., Dec. s. A. (A. Falkman). Politiken, 1902, No. 71 (Edv. Brandes). Samtiden, Nov. 1893 (Herman Bang). „Literatur og Kritik", Febr. 1889, hvori der i de kraftigste Ordelag forudsiges, at Jonas Lie inden faa Aar vil være Glemselen hjemfalden.

Svenske. Aftonbl., 1888, No. 294 B (G. Nordensvan). Svenska Dagbl., 1889, No. 86. Gøteb. H.- och S.-Tidn. (Karl Warburg).

Udenlandske. Nord. Folkeblad (Chicago), 9 Febr. 1889. Nordlyset (New-York), 2 Dec. 1893, af Clem. Petersen. Die Wage (Wien), 1900, No. 33, S. 107 flg. (O. Stoessl). Monatsblätter f. deutsche Litteratur, (Leipzig) 1900, 4 J. 525. Baltische Monatsschrift (Riga), 50 B., 370, 1900 (L. v. Schrøder). Die Zeit (Wien), 1900, 24 B., 157. Heimgarten (Graz), 1900, 24 J., 878. Liter. Centralblatt f. Deutschl., 1900, B. No. 36. Deutsche Litteratur-Zeitung, 1900, No. 40. Literarische Warte (München), 1900, 2 J. 40. Rev. d. deux Mondes, Jan. 1894. Hj. H. Boyesen: Essays on Scandinavian Literature, London, 1895.

DIGTE.

Kbh., [Dec.] 1889, 8°, 165 S. Oplag *4000 Ekspl.* *Digte.*

Mange af dem har oprindelig været trykt i „Digte" (Kra., 1867), Illustr. Nyhedsblad (Kra.) og Norsk Folkeblad i 1860-Aarene, i Nyt Tidsskr.,

Nylænde, Jule-Roser, Tilskueren, Af Dagens Krønike og andetsteds. Nye af Aaret eller Sommeren 1889 — Jonas Lie opholdt sig dengang i Berchtesgaden — er de fleste af Samlingens sidste Trediedel. I „Samlede Værker" er flere nye Vers og Digte indføiet, bl. a. Til min Hustru! — Nordsjøen — Til Edv. og Nina Grieg — Til Holger Drachmann — Til Emil Poulsen — Indunder Jul o. fl. Derhos er Digtet Solveig (oprindelig i Ill. Nyhedsblad, 1862, No. 31, senere indtaget i „Digte", Kra., 1867), som i Udgaven af 1889 indledes med et Vers „Paa Furunæs ude lod Sjøkongen bygge", atter optaget i sin oprindelige Skikkelse, og Digtet „Furunæs", der i 1884 stod trykt i „Norden", illustreret af Chr. Skredsvig, indføiet i sin Helhed.

Af Anmeldelser og Omtaler:

Norske. Dagbl., 1889, No. 388. Aftenp., 1889, No. 766 (B. Morgenstierne). Bergpstn., 1890, No. 49. Berg. Aftenbl., 29 Marts 1890.

Danske. Dagbl., 1890 (E. v. d. Recke). Morgenbl., 1890, No. 189. Politiken, 1889, No. 354 B.

ONDE MAGTER

Onde Magter. er skrevet i den franske Landsby Dormelles ved Montereau Sommeren 1890. Om Bogens Opkomst meddeler Jonas Lie: „Gjennem de Mennesker, som jeg var kommet i Berøring med, var det mere og mere gaaet op for mig, hvorledes Lidenskaberne — de forskjelligste Lidenskaber — herjede Menneskene, og hvorledes de selv værst led derunder. Det forbausede mig, hvorledes jeg her stadig syntes at se noget nyt — ligesom nye Opdagelser. Jeg vilde gjennem

Menneskeskildring forklare Lidenskabens Natur og vise, at den inderst inde bærer Hævnen i sig selv."

Udgaver og Oversættelser:

Onde Magter. Kbh., [Dec.] 1890, 8°, 322 S. Oplag: *8000 Ekspl.* Norsk.

Onde Magter. Chicago, 1891.

Onda Makter. Stockh. Dagblads Feuilleton, 1891. Svensk.

Onda Makter. Nya Pressens följ.-bibl. XXIV, 1891.

Pahnuden voimia. Overs. af J. K. Inha. Helsingfors, 1893. [*Otavan helppohintainen kirjasto* No. I.] Finsk.

Böse Mächte. Roman. Einzig berechtigte Übersetzung aus dem Norwegischen von Mathilde Mann. München, 1901. Tysk.

Boose Geesten. Door *Una* [Y. Braunius Meeyer]. Sneek, 1893. Hollandsk.

Af Anmeldelser og Omtaler:

Norske. Verd. Gang, 1890, No. 312 (Gunnar Heiberg). Dagbl., s. A., No. 418. Mrgnbl., s. A., No. 717. Aftenp., No. 778 og 789. Nordl. Folkebl., 1891, No. 47. Gerh. Gran i Samtiden, Jan.-Febr. 1891, samt i „Norge i det nittende Aarhundrede", H. 41, S. 332. Arne Garborg: Jonas Lie, Kra., 1893, S. 277 flg.

Danske. Berl. Tid., 1890, No. 300. Dagbl., s. A., No. 350. Politiken, s. A., No. 353 A. Nord. Tidsk., 1891, S. 176 flg. (Niels Møller).

Svenske. Aftonbl., 1890, No. 293 B. Göteb. H.- och S.-Tidn. (Karl Warburg). Finsk Tidskr., 1891, II (J. Leopold).

Udenlandske. Mag. f. Lit. (Berlin), 1891, af Ola Hansson. Revue des Revues (Paris), 1891. Nord u. Süd, Dec. 1899 (E. Brausewetter). Rev.

d. deux Mondes, Jan. 1894 (Maurice Bigeon). Hj. H. Boyesen: Essays on Scandinavian Literature, London, 1895. Amsterdamerbladet Vaterland, Okt. 1893.

TROLD.

Trold. Om disse Eventyrs Tilblivelse skriver Digteren i et Privatbrev, dateret Berchtesgaden d. 22 Aug. 1892, trykt i Samtiden, Nov. 1893, S. 72: „Det er den Urgrund af elementære Syn, der har gjæret og yret i mig fra Ungdommen af, som maa frem. Det har jeg nu fundet et Slags Form for, og jeg vil i Tidens Løb kunne putte mangehaande Skabninger did." — Jonas Lie har yderligere meddelt følgende til nærværende Udgiver: „„Trold" danner paa sit Vis en Fortsættelse af „Onde Magter". Det var Troldet i Mennesket, som mere og mere tog min Interesse fangen."

Udgaver og Oversættelser:

Norsk. *Trold. En Tylft Eventyr.* Kbh., [Dec.] 1891, 8°, 236 S. Oplag: *7000 Ekspl.* Skrevet Sommeren 1891 i Berchtesgaden. Indledningen til Bogen stod oprindelig i en noget ændret Form i Jule-Roser, Kbh., 1887, under Titelen „Draugen".

Trold. En Tylft Eventyr. Ny Samling. Kbh., [Dec.] 1892, 8°, 202 S. Oplag: *6000 Ekspl.* Skrevet Sommeren 1892 i Berchtesgaden.

Nye Eventyr. [I „Samlede Værker" er disse to Samlinger slaaet sammen samtidig med at følgende nye

Ved Enaresjøen. Eventyr er føiet ind: *Ved Enaresjøen,* oprindelig i „For Idé og Virkelighed", 1870, II, 435—441, senere optaget i „Otte Fortællinger" og nu flyttet over i „Trold". Oversat til *svensk* i „Samlade berättelser", Stockh., 1877, under Titelen „Vid

Enare Träsk" og til *tysk* i „Kürschners Bücherschatz", Berlin, No. 118 (E. Brausewetter). Anmeldt i Ny ill. Tidn., 19 April 1884 (G. Nordensvan) samt i Nord. Tidskr., 1886, H. I (P. A. Gødecke.) — *Finneblod* stod oprindelig trykt i *Finneblod*
„Fort. og Skildr. fra Norge". Oversat til *svensk* i „Saml. berättelser", Stockh., 1877, til *fransk* i Revue des Revues, Mai 1897, samt til *tysk* i „Bilder aus Norwegen. Drei Erzählungen. Aus d. Norwegischen von Ph. Schweitzer." Jena, 1878. Anmeldt bl. a. i Ny ill. Tidn., 19 April 1884 (G. Nordensvan). — *Fra Fjeldbygden.* Oprindelig i *Fra Fjeld-*
Ude og Hjemme, Kbh., VII, 334—336, senere i *bygden.*
„Otte Fortællinger".]

Troll. Märchen. Übers. von E. Brause- Tysk.
wetter. 1—4 Taus., 1897. [*Diamant-Bibl. illustr.* Leipzig.]

Kobolden. Fantastische Vertellingen. Uit Hollandsk
het noorsch vertaald door M. A. Zeeman. Amsterdam, 1895.

Weird tales from northern seas. From the Engelsk
Danish. By R. Nisbet Bain. With twelve illustrations by Laurence Housman. London, 1893.

Af Eventyrene er omtrent samtlige enkeltvis oversat i udenlandske Blade og Tidsskrifter. Her nævnes: *Andværsskarven* i „Nordische Meisternovellen" ved E. Brausewetter. Berlin, 1896. — *Lindelin* i „Nord und Süd", Breslau, Dec. 1899 (ved E. Brausewetter). — *Et Hønsehode* i „Die Zeit", 1900, under Titelen „Das philosophische Huhn" (ved Marie Herzfeld). — *Hauk og Hadding* i „Wiener Litteratur Zeitung", Okt.-Nov. 1893. — *Ved Enaresjøen* i „Wiener Wochenblatt"; optrykt i „Nordisk Folkeblad", Chicago, 17 Okt. 1888; oversat til Islandsk i Tidsskriftet „Eimreidin" VII, Kbh., 1901. — *Duen* er oversat til svensk i „Nya Pressens följetong-bibliotek" No. 35. Helsingfors.

Af Anmeldelser og Omtaler:

Foruden til den samlede nordiske Presse i December 1891 og 92 henvises til følgende Artikler, delvis af senere Datum: Gerh. Gran: Jonas Lie. Et Foredrag. Nord. Tidskr., 1903, S. 170 flg. Samme Forfatter i „Norge i det 19de Aarhundrede", H. 41, S. 332. Verd. Gang, 1902, No. 280 (Hj. Christensen). Nord. Tidskr., 1892, H. I (G. Gøthe). Bjørnstjerne Bjørnson i „Forum", New-York, Mai 1896, „Kringsjaa", Kra., 30 April 1896 og i „Die Zukunft", Berlin, Mai s. A. Herman Bang i „Samtiden", Nov. 1893. Erik Lie sammesteds, S. 41 flg. Arne Garborg: Jonas Lie, Kra., 1893, S. 279—294. · The Athenaeum, 30 Dec. 1893. Rev. des deux Mondes, Jan. 1894 (M. Bigeon). Hj. H. Boyesen: Essays on Scandinavian Literature, London, 1895. Mercure de France, Mai 1898. Nord u. Süd, Dec. 1899. Marie Herzfeld: Die Skand. Litteratur und ihre Tendenzen. Berlin, 1898, S. 207 flg.

NIOBE

Niobe. er skrevet i Paris og fuldført paa Holskogen ved Kristianssand Høsten 1893. Om Bogens Idé meddeler Jonas Lie: „Det var Forholdet mellem Forældre og Børn i de senere Tider i Modsætning til i min Ungdom, som slog mig. Alt var jo i gamle Dage saa fast og opgjort og sikkert — kanske altfor sikkert. Det maatte i en eller anden Form komme til et Sammenstød mellem de to Generationer, som begge havde Ret hver paa sit Vis."

Udgaver og Oversættelser:

Niobe. Nutidsroman. Er udkommet i to Oplag i tilsammen *10000 Ekspl.* — 1 Opl., Kbh., [Dec.] 1893, 8°, 345 S. — 2 Opl., Kbh., s. A. **Norsk.**

Niobe. Nutidsroman. *Nya Pressens följet.-bibl.* 41, 1894. **Svensk.**

Niobe. Oversat af I. K. Inha. Helsingfors, 1894. [*Otavan helppohintainen kirjasto.* No. 13.] **Finsk.**

Niobe. Roman. Stuttgart, 1895. **Tysk.**

Niobe. Transl. from Norwegian by H. L. Brækstad. London, 1897. [*International Library* No. 20. Med en Indledning af Edmund Gosse.] **Engelsk.**

Niobe. Van Jonas Lie. Met toestemming van den schrijver uit het noorsch. Deel 1—2, Leiden, 1895. **Hollandsk.**

Nioba doby nasi. Román. V Praze, 1895. **Bøhmisk.**

Sovremennaja Niobeja. Roman. Perevod s datskago V. Firsova. St. Petersb., 1895. **Russisk.**

Niobeja. Roman. Perevod O. N. Popovoj. St. Petersb., 1895.

Niobé. Feuilleton i „Le Temps" fra den 30 Marts 1904 og udover; oversat af Maurice og Henry Dumay. **Fransk.**

Af Anmeldelser og Omtaler:

Den samlede nordiske Presse, Dec. 1893. Desuden: Nord. Tidskr., Jan. 1894 (Georg Gøthe). Kringsjaa, (Kra.) III H. 2 og IV H. 10, S. 794. „For Kirke og Kultur", (Kra.) Juli 1894. Samtiden, Nov. 1893, S. 35 flg. (Irgens Hansen). Dagbl., (Kra.) 4 Marts 1894 af I. B. de Montaigu (Joh. Scharffenberg). The Guardian, Marts 1894. Athenaeum, 19 Marts s. A.

LYSTIGE KONER

Lystige Koner. er skrevet Sommeren 1894 i Berchtesgaden.

Udgaver:

Norsk. *Lystige Koner.* Skuespil i tre Akter. Kbh., [Dec.] 1894, 8°, 110 S. Oplag *6000 Ekspl.*

[Se Anmeldelser i den nordiske Presse, 5—10 Dec. 1894.]

Opførelser:

I Norge. Paa *Kristiania Theater* opførtes Stykket for første Gang den 5 Februar 1895. Kong Oscar, Kronprindsen og Prinds Eugen, ledsaget af Damer og Herrer af Hoffet, var mødt frem. Fru Dybwad spillede Sara, Hr. Halvorsen Karsten Hegge. Der faldt ifølge Morgenbl. „intens" Applaus efter hver Akt, og ved Teppets Fald gav Stemningen sig Udtryk i en firedobbelt Fremkaldelse, hvorefter Regissøren traadte frem og meddelte, at Publikums Hyldest skulde blive Forfatteren overbragt." Forøvrigt henvises til Pressens Referater d. 6. Febr. 1895.

Vinteren 1896—97 blev Stykket opført af „Det norske Theaterselskab" (Direktør: Har. Otto. Sceneinstruktør: Hans Aanrud.) Det gaves først i *Trondhjem,* senere i andre Kystbyer med Fru Elsa Krohn som Sara.

I Danmark. Paa det *Kongelige Theater* i Kjøbenhavn spilledes Stykket for første Gang den 3 Februar 1895 og oplevede en Række Opførelser.

Sverige. Paa det *Kgl. dramatiske Theater* i Stockholm opførtes Skuespillet Høsten 1895. Senere i 1890-Aarene gik Stykket i Stockholm med Fru Dybwad som Gjæst i Saras Rolle.

NAAR SOL GAAR NED

er skrevet Sommeren 1895 i Berchtesgaden. *Naar Sol gaar ned.*

Udgaver og Oversættelser:

Naar Sol gaar ned. Fortælling. Er udkommet i *fire Oplag* i tilsammen *13000 Ekspl.* — 1 Opl., Kbh., [17 Dec.] 1895, 8°, 241 S. — 2 Opl., Kbh., s. A. — 3 Opl., Kbh., s. A. — 4 Opl., Kbh., 1901. **Norsk.**

Når Solen går ned. Berättelse. Nya Pressens följet.-bibl. 53. Helsingf., 1896. **Svensk.**

Päivän laskiessa. Helsingf., 1896. **Finsk.**
Som Novelle i *„Päivälekti"*, 1896.

Grossvater. Roman. Berlin, 1896. 1—2 Opl. **Tysk.**

Als de zon ondergaat. Uit het noorsch vertaald door M. A. Zeeman. Amsterdam, 1896. **Hollandsk.**

Quand le soleil décline. „L'Etoile belge's" Feuilleton, Vaaren 1902. **Fransk.**

Kdyz slunce zapadne. Román. Oversat af Václav Petru. V Praze, 1897. **Bøhmisk.**

Af Anmeldelser og Omtaler:

Den samlede nordiske Presse 18—24 Dec. 1895. Endvidere: Nord. Tidskr., 1896, H. I (Hans Larsson). Kringsjaa, (Kra.) 29 Febr. 1896. Die Grenzboten, Zeitschr. für Litteratur, Leipzig, 1896, S. 564. Hamburger Fremdenblatt, Die Zeit (Wien), Leipziger Tageblatt, Die Post (Berlin), Wiener Tageblatt, Breslauer Zeitung, samtlige for Dec. 1896.

DYRE REIN

Dyre Rein. er skrevet Sommeren 1896 i Berchtesgaden.

Udgaver og Oversættelser:

Norsk. *Dyre Rein. En Historie fra Oldefars Hus.* Er udkommet i *tre Oplag* i tilsammen *14000 Ekspl.* — 1 Opl., Kbh., [Dec.] 1896, 8°, 256 S. — 2 Opl., Kbh., s. A. — 3 Opl., Kbh., s. A.

Optryktes umiddelbart efter Ankomsten til Amerika i *Decorah-Posten,* Iowa, Dec.—Jan, 1896—97.

Svensk. *Dyre Rein.* Helsingfors, 1897. Nya Pressens följet.-bibl. 61.

Finsk. *Dyre Rein.* Helsingfors, 1897. [Som Fortælling i *Päivälehti.*]

Tysk. *Dyre Rein. Eine Geschichte aus Urgrossvaters Haus.* Leipzig, 1896.

Idem. 2 Aufl. 1897.

Hollandsk. *Eene geschiedenis uit over-grootvader's huis.* Utrecht, 1897.

Russisk. *Zwêr v celovêkê.* Perevod s datsk. A. i P. Hansen i Russkaja Mysl., Jan. 1897.

Af Anmeldelser og Omtaler:

Den samlede nordiske Presse i Dagene 10—24 Dec. 1896. Endvidere: Gerh. Gran i Samtiden, Dec. 1896, og i „Norge i det 19de Aarhundrede", H. 41, S. 332. Kringsjaa, (Kra.), B. IX, H. 3. Die Nation (Berlin), 15 Jan., No. 26, 1898. Verd. Gang, 1902, No. 280 (Hj. Christensen). Die Wage (Wien), 1900, No. 17, S. 227 (O. Stoessl). Marie Herzfeld: Die skand. Literatur und ihre Tendenzen. Berlin, 1898, 8°, S. 161—177. Mercure de France (Paris), Mai 1898 (Henri Albert).

LINDELIN

er skrevet Sommeren 1897 i Berchtesgaden. *Lindelin.*

Udgaver og Oversættelser:

Lindelin. Eventyrspil i fire Handlinger. Er udkommet i *to Oplag* i tilsammen *7500 Ekspl.* — 1 Opl., Kbh., 1897, 8°, 233 S. — 2 Opl., Kbh., s. A. Norsk.

[Se Anm. i den nordiske Presse, Dec. 1897.]

Lindelin. Märchendrama in vier Akten. Leipzig. 1898. Tysk.

Opførelser:

Paa *Kristiania Theater* opførtes Stykket for første Gang den 9 April 1898 med Fru Wettergren som Lindelin og Gundersen som Skipper Enoksen. Skuespillet oplevede en Række Opførelser og gjenoptoges i den følgende Sæson. [Se Anm. den 10 April 1898 i Verd. Gang, Dagbl., Morgenbl. og Aftenp.] I Norge.

Paa *Nationaltheatret* spilledes Skuespillet for første Gang den 12 Mai 1902 med Fru Wettergren som Lindelin og Th. Blich som Skipper Enoksen. [Se Anm. i Verd. Gang, Dagbl., Aftenp. og Morgenbl. den 13 Mai s. A.]

Høsten 1901 blev Stykket spillet i *Kystbyerne* paa Vestlandet — bl. a. i *Namsos, Stenkjær* og *Bodø* — af det „Warburg-Petersenske Theaterselskab" med Fru Olga Warburg-Petersen som Lindelin og Rob. Petersen som Skipper Enoksen. [Se Anm. i Nordtrønderen, Namdalens Blad, Bodø Tidende og Nordland, Okt. 1901.]

Paa *Dagmartheatret* opførtes Stykket i 1898 en Række Gange. I Danmark.

Af Anmeldelser og Omtaler:

Nord. Tidskr., 1898, S. 65. Verd. Gang, 1902, No. 280 (Hj. Christensen). Politiken, 1902, No. 71 (Edv. Brandes). Mercure de France, Mai 1898 (Henri Albert). Die Wage, (Wien) 1900, No. 17, S. 276 (O. Stoessl).

FASTE FORLAND

Faste Forland. — ifølge en Yttring af Jonas Lie: „Et Stykke af min indre Livsroman" — er skrevet i Berchtesgaden Sommeren 1899.

Udgaver og Oversættelser:

Norsk. *Faste Forland* er udkommet i *to Oplag* i tilsammen *12000 Ekspl.* — 1 Opl., Kbh., [Dec.] 1899, 8°, 257 S. — 2 Opl., Kbh., s. A.

Svensk. *Faste Forland.* „Hufvudstadsbladet", Helsingfors, 1900.

Tysk. *Auf Irrwegen.* Roman. Aus dem Dänischen von M. Mann. München, 1900. [Andet Oplag udkom i Okt. s. A.]

Hollandsk. *Faste Forland.* Uit het noorsch. Amsterdam, 1900.

Polsk. *Ideolog.* Oversat af Jósefine Klemensiewicz. Warszawa, 1900.

Bøhmisk. I *„Laciná knihovna národní"*, V Praze.

Russisk. I Tidsskriftet *„Mir Boztij"*, St. Petersburg, Vaaren 1901.

Af Anmeldelser og Omtaler:

Se den samlede nordiske Presse, Dec. 1899. Endvidere: „København" No. 72, 1902. „Jonas Lies neuester Roman" i Berlinertidsskriftet „Die Nation" No. 19, 1900 (E. Brausewetter). Inter-

nationale Literaturberichte, 1900, S. 194 (H. Weber-Lutkow) og S. 201 (G. A. Erdman). Beilage zur Allgem. Zeitung, (München) 1900, No. 53, S. 6. Die Wage, (Wien) 1900, No. 17, S. 276 (O. Stoessl). Liter. Centralblatt f. Deutschl., (Leipzig) 1900, No. 9 (H. A. Krüger).

Henrik Ibsen skriver i et Brev (der trykkes i den tyske Udgave af „Breve fra Henrik Ibsen") følgende om „Faste Forland":

Kristiania, den 15. 1. 1900.

„Kære Jonas Lie!

Hjertelig tak for din nye bog, som du sendte mig. Det glæder mig, at den har fundet en så udelt, varm og vel beføjet modtagelse og påskønnelse også hertillands, hvor forståelsen just ikke altid er så særdeles dybtgående. — Tænker du ikke på at dramatisere historien om Faste? Jeg synes den ypperligt måtte egne sig til et folkeskuespil. Hør nu bare!

1. akt: Faste som halvvoksen gut, spisende nådsensbrød og tumlende med storhedsdrømme.

2. akt: Fastes kamp i byen.

3. akt: Fastes sejr i byen.

4. akt: Fastes nederlag og flugt fra landet.

5. akt: Fastes hjemkomst som sejrende digter. Han har fundet sig selv.

Det kunde blive et eventyrligt livsløb at skildre dramatisk. Men først måtte du naturligvis komme lidt mere på afstand fra fortællingen. *Nu* synes du kanske dette her er et brutalt og barbarisk forslag. Men alle dine fortællinger rummer en dramatisk kærne indeni sig. — — —

Din hengivne

Henrik Ibsen."

WULFFIE & COMP.

Wulffie & Comp. er skrevet Sommeren 1900 i Berchtesgaden og fuldendt i Paris Høsten s. A.

Udgaver og Oversættelser:

Norsk. *Wulffie & Comp. Drama i tre Akter.* Er udkommet i *to Oplag* i tilsammen *8000 Ekspl.* — 1 Opl., Kbh., 8°, [Dec.] 1900, 132 S. — 2 Opl., Kbh., s. A.

[Se Anm. i den nordiske Presse 13 Dec. 1900 og flg.]

Finsk. *Wulffie ja kumpp.* Näytelmä 3:ssa näytoksessa. Oversat af Juhani Aho (E. Brofeldt). Helsingfors, 1901.

Tysk. *Wulffie & Comp.* Übersetzt von Cläre Mjöen. München, 1901.

Opførelser:

I Norge. Skuespillet opførtes første Gang paa *Nationaltheatret* den 10 April 1901 med Th. Blich som Wulffie og Fru Christensen som Fru Wulffie.

[Se Anm. i Verd. Gang, Dagbl., Norske Intelligenssedler, Aftenp. og Morgenbl., d. 11 April 1901.]

NAAR JERNTEPPET FALDER

Naar Jernteppet falder. er skrevet Sommeren 1901 i Berchtesgaden og fuldendt i Paris Høsten s. A. „Idéen til Bogen" — meddeler Digteren — „havde længe gjæret i mig. Det interesserede mig, hvorledes Menneskene hver paa sit Vis tog det, naar de pludselig stod overfor Døden — —"

Udgaver og Oversættelser:

Naar Jernteppet falder. Af Livets Komedie. Er udkommet i *fire Oplag* i tilsammen *15000 Ekspl.* — 1 Opl., Kbh., 8°, [Dec.] 1901, 263 S. — 2 Opl., Kbh., s. A. — 3 Opl., Kbh., s. A. — 4 Opl., Kbh., 1904. Norsk.

Wenn der Vorhang fällt. Aus der Komödie des Lebens. Roman. Berlin, 1901. Tysk.

Als het scherm valt. Uit de komedie van het leven. Uit het noorsch door M. K. — Leiden, 1902. Hollandsk.

Af Anmeldelser og Omtaler:

Se den samlede nordiske Presse, 11 Dec. 1901 og flg. Saturday Review (London), 24 Mai 1902.

AFHANDLINGER OG ARTIKLER OM JONAS LIE OG HANS VÆRKER:

Lie om Fru Lie som sin Medarbeider

Som bekjendt har Fru Lie sin store Andel i de Lie'ske Værker. Herom skriver Digteren (Samtidens Festnumer, Nov. 1893, S. 17—18): „Naar jeg undtager Nordfjordhesten, Slagter-Tobias og endel Eventyr, véd jeg ikke den Bog — og først og fremst Romanerne, — hvor hun ikke har været min afgjørende Retleder med Hensyn til Kunstformen og, saa at sige, min Medarbeider gjennem hvert Kapitel, strøget Udskeielser fra Emnet eller forlangt mere eller anderledes digtet, i Nødsfald selv lagt til. Det er gaat gjennem hendes Sigt og Sil — Jeg kan sige, at det bedste og mest vellykkede, jeg har skrevet, er blet til under hendes Aand og Indflydelse. Til flere af Romanerne: „Malstrømmen", „Maisa Jons", „Kommandørens

Døttre", „Familien paa Gilje", „Onde Magter" har hun ikke blot git Detailler — af den Sort f. Eks. som den om „Ma", at hun aldrig havde Ferier uden de Dage, hun laa i Barselseng; — men til flere er endog Idéen, hvorover Bogen er bygget, opstaat hos hende. Hun kunde visseligen gjerne, uden at der skede noget uberettiget Tiltag, havt sit Navn som Medarbeider paa Titelbladet.

Det laa imidlertid ikke for en Frue fra vor Tid at ta sin ærlige Plads i Offentligheden; — hendes urokkelige Smag var at lade sig nøie med Bevidstheden og føle og vide sig som sin Mands jevnbyrdige aandelige Fælle, og som saadan ha Plads i vor Omgangskreds.

Men nu, vi indgaar i vort 60de Aar, synes jeg, det kunde være paatide at melde, at det vakkreste og mest vellykkede, jeg har skrevet, har hun Part i."

Afhandlinger og Artikler:

fhandlinger og Artikler.

Norske. Almuevennen, 1871, No. 11. Skilling-Mag., 1872, No. I (I. B. Halvorsen). Verd. Gang, 1884, No. 11. Norske Digtere, udg. af Nordahl Rolfsen, S. 522 flg. Bergensp., 1878, No. 132, 135 og 137. Menneskevennen, 1882, No. 11. Arne Garborg: Jonas Lie. En Udviklingshistorie. Kra., 1893. Gerhard Gran: Jonas Lie. Et Foredrag holdt i Stockholm og Upsala, Vaaren 1903. Trykt i Nord. Tidskr., 1903, S. 159—178. Referater i Dag. Nyheter, Stockh. Dagbl., Svenska Dagbl., 25 Febr. 1903. Samme Forf. om Jonas Lie i „Norge i det 19de Aarhundrede", H. 41. Chr. Brinchmann i det officielle Værk „Norge", udg. paa norsk, fransk og engelsk i Anl. af Verdensudstillingen i Paris 1900. Henr. Jæger i Ill. norsk Litteraturhistorie, H. 17.

Bjørnstjerne Bjørnson i Forum (N.-Y.) og Die Zukunft (Berlin), Mai 1896, samt i Kringsjaa, (Kra.) 30 April s. A. Nordahl Rolfsen i Nyt Tidsskr., Aarg. 2, H. I. Sammesteds „Jonas Lie og Nordlandsbaaden" af Chr. Collin. Bernt Lie i Folkebladet, B. 2, H. 2, 1893. Norges Sjøfartstidende, Julenumeret 1892. John Paulsen i „Mine Erindringer", Kbh., 1900, S. 141—169. Hjalmar Christensen i Folkebladet, 1894, S. 39 flg. („Jonas Lie og hans Hustru"). Desuden henvises til den samlede norske Presse for 6 Nov. 1903. Om sit Forhold til Tidens literære Strømninger har Jonas Lie udtalt sig i et „Literaturbrev til Hr. Irgens Hansen" (Dagbl., Kra., 1883, No. 226), hvoraf hidsættes:

„Fra dengang „Lodsen og hans Hustru" undergik sin Bedømmelse i den amerikanske Presse, mindes jeg en Bemærkning, der stadig gjentog sig fra flere Hold. Med al deres Finhed og Interesse, hed det, havde de skandinaviske Noveller et fælles gjennemgaaende Artsmærke, det nemlig, at de var u d r a m a t i s k e! De gav filosofisk Refleksion og bløde germaniske Stemninger, Heltene i dem var passive, blev omskumplede af Begivenhederne og drev det høist til Selvmord. Men den aktive Handling, der er Anglo-Amerikaneren en Trang, — den savnedes!

Og vore nordiske Racer staar vel nær til at tilegne sig deres Literaturbegreb. Ogsaa den anglo-amerikanske gjennemgaar sin Vækkelse fra de eruptive tyske, franske og russiske Literaturer, der sender sin tændende Gnistregn af nye Idéer og luende Folkekrav til Jordens fjerneste Kroge.

Men en Forskjel i Bundfarven bliver der dog altid i de store Strømninger i Verdensliteraturen.

Det overbefolkede Mellem-Europa knæler i Mishaab under umaadeligt Armétryk, politiske Risikoer og knugende Statsgjæld; det nær sagt

fortviler om Fremtiden ad den indre Udviklings Vei. Deraf en Folkestemning og et Udslag i Literaturen, der — væsentlig af negativ Karakter — mere eller mindre lidenskabelig peger paa Tanken om at reise Verdens Fremtid gjennem Kuldkastelsens Krise. Det er *la haine,* som suser i Luften, de krænkede ideelle Krav, der i Fortvilelse slaar om til flammende Had!

Den stærkere anglo-amerikanske Race, der har staaet under sundere og mere uhæmmede Frihedsudviklinger og mere tror paa Bæredygtigheden af sine Samfundsgrundlag, forlanger ogsaa den moralske Feiekost i alle Forhold, og Samfundsgrundlagene uden Sky undersøgte, granskede og eftergravede.

Men medens den ene Literatur væsentlig bærer frem det blotte agitative Angreb som Udtryk for Trangen til et almindeligt *à bas!* — stiller den anglo-amerikansk-nordiske Bevidsthed sig usympathetisk til enhver Fremstilling, der ikke i en eller anden gyldig Form appellerer til Overbevisningen. Feiekosten kan bruges som Ris; — men Betingelsen er ikke mindre i Kunsten end i al anden argumentativ Udvikling, at man beviser, at Risene er retfærdige.

Overhovedet, naar vi laaner Ild af de mellemeuropæiske Idéstrømme, saa sker det ikke for at tænde Samfundsbygningen an, men for at lyse den op. Mens de sociale Satser dernede knalder med Dynamit, vil hverken den engelske eller den amerikanske Arbeider lægge sine Fabriker i Aske; han vækkes ved Internationales Opraab og tager dens Theorier til Indtægt i sin haarde Kamp for Arbeidets Andel i Lønnen; men han gjennemfører det paa sit eget nationale Vis.

Det er af dette Vækkelsesforhold, at Nordens Literaturer i den senere Tid har taget sin Vækst,

vundet i Hjerte og Syn for Idéerne og — i Indignation lige over for alt uretfærdigt! —

Med Hensyn til Spørgsmaalet om at give Stygheden direkte antager jeg, at man er enig i, at Hovedsagen er at faa givet Tingen, saa Læseren ser, hører, føler, begriber den intensivest mulig. Ved hvilke æsthetiske Midler det sker, faar være Kunstnerens Sag for hvert Tilfælde; men af alle Midler viser Erfaring, at de direkte ofte er de mindst virkningsfulde. Vil man skildre en osende Lanterne, der er ifærd med at gaa ud, kan man vistnok gjøre det ved at male det smudsige Glas, den afskyelige Lugt, den i Skardets Kul hensygnende Væge, Soden, der udbreder sig, det hede Messing, kort hele Registret. Men sæt blot Manden til, som han staar over den inde i Ruffet, halvstridende med Søvnen efter en tung Vagt med den svarte Olieos ind i Ansigt og harskt langt ned i Halsen, — og jeg tror, den udgaaende Lanterne sætter et anderledes kraftigt Indtryk! Det første var den direkte Vei, der udtømmer sig detailmæssigt beskrivende; men som et Hele maler det dog ikke den osende Stygheds Sum op med nær den Magt, som Kunsten formaar ad den indirekte Methode. Et eneste heldigt Reflekslys indsparer Snese Sider Detail. Det kommer an paa at naa Virkningen, for Midlerne er der næppe noget Dogme.

Over en anden Side, nemlig den sensuelle, var der Anledning til at udtale sig. Da Emnet imidlertid er for vidtrækkende, faar det blive med et Par Antydninger. Det er da klart, at det orientalske Begreb med sin oprindelige storslagenkrasse Dyrkelse af Naturens frembringende og avlende Kraft i Astarte-Fallus-Dyrekultuser etc. etc. ligesom det romerske med sin naturfriere Venusdyrkelse i Modsætning til det germanisk-nordiske med sit inderligere blufærdige Freya-Ideal maa

afgive en forskjellig Maalestok for, hvad de forskjellige Racer har at afdække i disse Forhold saavelsom for Maaden, hvorpaa det kan ske. Operationen med Ordet kræver en forskjellig kunstnerisk Udførelse i hver Literatur. Hvad Zola saaledes ud af sin lidenskabelige Nidkjærhed med slig Magt kan udsige her i Syden, det kan ikke lige til overflyttes til os. Ja, det er endogsaa mere end Spørgsmaal, om den egentlige franske Aand tager det. Dens delikate Skjønsans og udviklede artistiske Evne til, hvor det kræves, ad den indirekte Forfaring at give Tingens Point indtrængende, stiller sig — jeg har herfor Franskes Mening — stærkt iveien. Sagen er, at Zola efter sin Fødsel er en italiensk (af Ekstraktion græsk) Kraftaand, der er brudt ind i den europæiske Fremmedby, Paris. Man bøier sig i *l'Assommoir* for hans moralske Nidkjærhed, elsker ham, hvor han beseirer os ved sin Kunst, og al menneskelig Følelse kan heller ikke andet end beundre og henføres af ham, hvor han kaster Kunstneren og staar der med Vandbøtten stærk og stor og brutal med opbrættede Ærmer og Feiekosten i Næverne og feier og brøler og beskriver Skarnets Art og Nederdrægtighed i hver Krog, han spuler. Men saa er det ikke længere Kunstneren, men heller den moralske Politimand og Samfundsreformator, vi har for os, en i Sydens Lidenskab og Harme ivrende Eilert Sundt, der har høieste Krav paa vor Sympathi; men hans Ære er da den ideelle Villies.

L'Assommoir er et mægtigt, banebrydende Værk med sine mange Storheder og Feil, — ikke mindst den, at Karaktererne udover Bogen, særlig Gervaises, tildannes, eftersom Zola har Brug for dem, og at et mere fransk kunstnerisk Reflekslys paa sine Steder nok kunde kortet os Veien uden Tab for Virkningen. Men Faktum er, at *l'Assommoir* repræsenterer et Stadium, Indgangs-

tærskelen til en ny Tid med udvidede Opgaver for Digtningen.

At Zola selv tildels som Kritiker, og endnu mere hans Efterfølgere, har opstillet endel literære Ukaser, er kun, hvad der menneskeligt pleier at ske i enhver ny Retning. De opstiller Dogmer, som de vil tvinge Verden til at passe ind i. En hel Del Sider af Zolakultusen har derfor ogsaa alt maattet taale sine Ændringer og Afslag. Georg Brandes nedlægger saaledes Protest mod Emile Zolas udelukkende naturalistiske Roman, som han kalder poetisk svag. Idet den nemlig som e n e s t e Fordring opstiller Dokumentationen af Virkeligheden og derved stænger Forfatterens Hjerte, Villie og Lidenskab ude som blot forvildende, mister den det moralske Element. Under Program af stadig blot at „dokumentere Virkeligheden" kan Naturalismen tilslut, villieforladt, drage Digtningen ned i dorsk Sløvhed og Indifferentisme, lade den forsvinde i Teknik.

I *l'Assommoir* har Zola dog ved den Maade, hvorpaa han har irettelagt Dokumenterne, vist nok af Villiens Ild; det er, hvor Retningen outrerer sig selv gjennem ham selv og Efterfølgere, at den støder paa Protesten.

Idetheletaget gaar den kritiske Udvikling, saavidt jeg kan forstaa, ialfald i Frankrige, mere og mere ud paa Rummelighed i Opfatningen, — en Digtning maa væsentlig dømmes efter den Magt, der er i den, det levende Indtryk, den gjør.

Angaaende den franske Literatur som udelukkende Mønster for o s, maa det ogsaa vel erindres, at Paris har et uhyre, paa dets Udvikling influerende, literært Opland, et Publikum, der er ligesaa fint æsthetisk udviklet som overrafineret og bedærvet i Smagen, nemlig det store russiske Aristokrati. — — —"

Svenske. Ny ill. Tidn., 1875, S. 193 og i s. Bl., 1884, No. 16 (G. Nordensvan). Aftonbl., 1889, No. 250 („Hos Jonas Lie", Korrespondance af *Alvar A—.*, overs. i Morgenbl. [Kra.] i Uddrag, 1889, No. 572). Framåt, 1887, S. 114—117 („Jonas Lie og August Strindberg" af Clara Bergsøe). Gustaf af Geijerstam: „Jonas Lie". Dagens Nyheter, (Stockholm) 6 Nov. 1903. Tor Hedberg i Svenska Dagbladet, s. D. Karl Warburg i Göteborgs Handels- och Sjøfartstidning, s. D. Dagny, 1887, S. 260—267 („Qvinnotyper och qvinnoöden i Lies senaste arbeten" af Nils Erdmann). Finsk Tidskr. XXV, 1888, S. 338—351 („Jonas Lie, en porträttstudie" af Nils Erdmann). Nord. Tidskr., 1894, H. I („Jonas Lie och hans senaste biografer" af G. Gøthe). Se forøvrigt den svenske Bladpresse, 6 Nov. 1903.

Danske. Ill. Tid. XVI, 1874—75, No. 790 (Johan Bøgh). Sammesteds, 1876, No. 3 og 4. Husvennen, 2 Okt. 1881 (Bertel Elmgaard). Nutiden, 1882, No. 311 (F. V. Grejbe). Nordstjernen, 1885, No. 1. Nordiske Digtere, udg. af P. Hansen, 2 Udg., S. 652 flg. Herman Bang i hans Dedikation til Lie af Novellesamlingen „Under Aaget", Kbh., 1890, S. 1—21 og i Aftenp., (Kra.) 1884, No. 241 A og 242 A (Referat af Bangs Foredrag om Jonas Lie i Kra., 13 Okt. s. A.). Herman Bang i Samtiden, Nov. 1893, S. 7—12. Illustr. Verdensliteraturhistorie. Udg. af Jul. Clausen, Kbh., 1901, T. III, S. 775—76 (af I. B. Halvorsen). Georg Brandes i „Samlede Værker" XII, 161, 214, 237, 281—84, samt i Politiken, 6 Nov. 1903. Edv. Brandes i Politiken, 1902, No. 71. Poul Levin i Tilskueren, Nov. 1903. Den 6 Nov. 1903 — Jonas Lies 70-aarige Fødselsdag — indeholdt saagodtsom hele den danske Presse længere Artikler om Digteren. Se desuden Professor Harald Høffdings Opsats i Det ny Aarhundrede, Nov. 1903.

Udenlandske. Unsere Zeit, 1888, I, S. 551—564 („Jonas Lie. Von Leonard Marholm"). Mag. f. d. Lit. d. Auslandes, 1891 („Tor Hedberg und Jonas Lie" von Ola Hansson). St. Petersburger Zeitung, 1889 („Zwei Dichter in Paris"). Nord und Süd, (Breslau), B. 91, H. 273, (1899). [„Jonas Lie. Characterskizze von E. Brausewetter".] Marie Herzfeld: Die skandinavische Litteratur und ihre Tendenzen. Berlin, 1898, S. 161 flg. The Boston Literary World XIII, 114 flg. Edmund Gosse i Indledningen til den engelske Udgave af „Niobe". The Bookman, (New-York) 2:200. Hj. H. Boyesen: Essays on Scandinavian Literature. London, 1895, S. 121—151. Revue des deux Mondes, Jan. 1894 („Les revoltés scandinaves par Maurice Bigeon"). Fortalen til den franske Udgave af „Kommandørens Døttre". Le Monde moderne (Paris), Aug. 1898. C. Honigh: Door Noorwegen. Haarlem, 1885. Berchtesgadener Anzeiger, 10 Nov. 1903. Die Woche, Nov. 1903. Berliner Lokalanzeiger, 6 Nov. 1903. „Jonas Lie 70-wnotias i Uusi Suometar (Helsingfors, 6 Nov. 1903). Revue des Revues, Marts 1904 (Mme de Rémusat: „La famille et l'amour dans le roman Scandinave").

INDHOLD
AF
FJORTENDE BIND

	Side
Wulffie & Comp.	1
Naar Jernteppet falder	75
Erik Lie: Bibliografiske Oplysninger til Jonas Lies Samlede Værker	227